

Діти Мардука

Віктор Савченко

ДІТИ МАРДУКА

Фантастичний роман-трилер

Світлій пам'яті Миколи Даниловича Руденка

"31 Ти, царю, бачив, аж ось один великий бовван, — цей величезний, а блиск його дуже сильний; він стояв перед тобою, а вигляд його був страшний. 32 Цей бовван такий: голова його — з чистого золота, груди його та рамена його — з срібла, нутро його та стегно його — з міді, 33 гомілки його — з заліза, ноги його — частинно з заліза, а частинно з глини. 34 Ти бачив, аж ось одірвався камінь сам, не через руки, і вдарив боввана по ногах його, що з заліза та з глини, — і розтрощив їх. 35 Того часу розтрощилося, як одне, — залізо, глина, мідь, срібло та золото, і вони стали немов та полова з току жнив, а вітер їх розвіяв, і не знайшлося по них жодного сліду; а камінь, що вдарив того боввана, став великою горою, і наповнив усю землю".

Біблія, Книга Пророка Даниїла, гл. 2.

Частина перша

ПРИМАРА

РОЗДІЛ 1

Вони стали з'являтися на межі сну, коли починає охоплювати дрімота. Я немовби опинявся на краю гомінкої вулиці, з протилежного боку якої — сон. По кілька разів наближався до того живого потоку, та щораз спинявся, й по миті вихоплювався з передсоння весь у холодному поту. Це не було марення. Постаті чоловіків, жінок, чоловіків з ознаками жінки й жінок з ознаками чоловіка, "небачених у людському світі чудовиськ коливалися у чорно-білому, як і вони самі, просторі. То були оболонки, що не мали твердого наповнення. Вони видовжувалися, потворилися, зникали і знову з'являлися, шкірилися або ж кликали до себе. Бувало, по кілька разів я опинявся перед тим видовом, та потім виснажений забивався у важкому сні, у який мене щось уперто не впускало.

А почалося з того, що тільки-но я входив у передсоння, як на моє обличчя сідала мошка, яких насправді в моїй квартирі не водиться, або ж свербіла щока, ніби по ній легенько провели пір'їною. Це тривало тижнями, місяцями. Часом сама згадка про те, що мені доведеться засинати, псувала настрої.

Людина зникає навіть до болю. Став звикати і я до кордону з потвор, який щоночі мені доводилося долати. Ні — не долати, а спинятися перед ним, виборсуватися з дрімоти і по часі робити нову спробу пробитися крізь них у сон. Часом мене зустрічали

інтелігентні обличчя, котрі, щойно я ступав у їхній бік, враз оберталися на жахливих монстрів. Вони не були схожі на героїв містичних фільмів-жахів. Це й не була моя фантазія, збурена великою таємницею, до якої мені судилося доторкнутися. Це був невідомий для мене досі, але цілком реальний світ.

Щоночі я немовби опинявся в приміщенні океанаріуму. Переді мною в каламутному середовищі рухалися пластичні людські оболонки. Вони щось казали, але я не чув їхніх слів. Ми-бо перебували у двох світах — з одного боку невидимої межі був я, з іншого — вони. Я зрештою перетинав їхній світ, як перетинають запруджену машинами вулицю. Але, як не дивно, у ньому й ноги моєї не було. Я з жахом спостерігав, як голова занедбаного чоловіка, схожого на бомжа — замість волосся в нього було якесь клоччя — розплескалася, а потім стала роздуватися й обернулася на голову потвори, що тільки віддалік нагадувала лев'ячу. Я бачив ще таке, яке, щоб його переказати, потрібні слова, котрих немає в словниках; свідомість нормальної людини не адаптована до тієї дійсності. Що частіше з ними зустрічався, то менше їх боявся. Зрештою, настав час, коли я дивився на них як на картину, схожу на "Герніку"[2] і водночас бачив там окремі деталі з якихось сюрреалістичних полотен, а тільки не статичні, а в динаміці. Здавалося, я проник у самий задум автора, ще не втілений у полотно. Попри велику розмаїтість мешканців того світу, я спостеріг дещо, яке їх поєднувало. Довго не міг утямити, що саме, та нарешті збагнув — усі їхні рухи, вирази облич виказували навісніння, одержимість, озвіріння і брутальне бажання чогось. Якось я прийшов додому напідпитку, якщо не сказати п'яний. Дрімота знову віднесла мене до потоку оболонок. Тіло моє лежало на дивані, Я ж "стояв" біля самої межі і, як це буває з п'яними, похитувався. "Ну, що, вашу мати! — гарикнув я. — Хочете втягти мене в свою компанію? А ось вам!" — Я показав непристойний жест. Рух за невидимою перетинкою раптом припинився. Оболонки вклякли і нагадували справжній модерністський твір з бездоганно вимальованою перспективою — вгадувався другий, і третій плани. Якби то люди, то можна було б сказати, що вони очманіли від несподіванки. Але тільки на мить. Середовище, точніше сказати масив оболонок знову заколивався, але цього разу, як мені здалося, їхні лиця, пики, писки, пащі не були занадто агресивні. Між мною й ними немовби промайнув якийсь зв'язок. А саме — я побачив себе їхніми очима: на порозі їхньої реальності стояв голий чолов'яга з кушиками сивіючого волосся на грудях, лаявся найпослідущими словами і, як і вони, похитувався. І тут на передній план натовпу вигулькнула жінка небаченої вроди. Вона, як і я, була зовсім гола й палала хіття. Ні — то була сама хіть. Такої досконалої форми стегон і грудей у природі не існує. Вони живуть лише в уяві вибагливого до любові чоловіка. Я не помітив, як вона перетнула межу, а, може, я сам переступив "пори́г" їй назустріч, а тільки ми вже були в її реальності. Вона скочила на мене як на дерево й охопила мою постать руками й ногами. Тієї ж миті все зникло, а ми опинилися на пустельному березі моря — я лежав біля самої піни прибою, а вона сиділа на мені і здригалася від оргазму. Це був секс без табу, без сумнівів, без відповідальності. Такого відчуття я не пам'ятав відколи спізнав жінку. То не була їхня — чорно-біла дійсність, а був куточок справжнього раю. Віддалік

зеленіли пагорби, вкриті смарагдовою зеленню тропічного лісу, до якого підкочувалася мусянжова куля надвечірнього сонця, ліворуч від нас розкинулася безкрайня голубизна моря (а, може, то був океан), яка зливалася з небом. Мене висмикнула з тієї дійсності хвиля прибою — значно більша, ніж попередні, яка накрила нас із жінкою. Ще встиг помітити між її довершеної форми персами щось схоже на татування людського ока, жовтого з чорними цятками, як і колір її очей.

Я вийшов зі сну з тягарем важкого гріха. Марно намагався усвідомити у чому ж полягає той гріх. Мені здавалося, що я порушив якусь із Божих заповідей, а от яку саме — не знав. Працюючи над езотеричним твором "І бачив я звірину..." я кілька разів перечитав Біблію, і тепер намагався згадати, у якому ж з її розділів натрапив на таку тему. Раптом саянув здогад: це десь у Книзі Левит.

"А душа, що звертається до померлих духів та до чарівників, щоб блудити з ними, — то Я зверну Своє лице проти тієї душі, — і винищу того з-посеред народу його..." — читав я Книгу Левит при світлі нічника. І страшно мені стало, немовби мене не згвалтували, а я вчинив перелюб з власної волі з духом померлої. З почуттям страху я й провалився в сон.

Коли наступного дня я оповів про нічну пригоду моєму заступникові, то він запитав:

— І чим усе закінчилося?

— Щойно я прокинувся, то хутко поспішив у ванну...

— Тобі слід ще одне зробити.

— Що?

— Сходити до венеролога, — незворушно відказав мій товариш. — Про всяк випадок.

— Хе-хе... Послухай, те, що я оповів — не вигадка і не уривок з нового твору.

Він якийсь час не озивався, а тоді мовив:

— У чоловічих монастирях братчики часом шаленіють, а то й божеволіють від надмірної в них сексуальної енергії, яка не має виходу. Чоловік мусить жити повноцінним життям, а це значить мати секс. Ти ж давно розлучився з жінкою і, настільки мені відомо, живеш одинаком. Отож, друже, знайди собі земну подругу, а не астральну, як ти кажеш, і ніхто тобі не заважатиме проникати в сон.

Він зняв трубку і заходився набирати номер. Не додзвонившись, додав:

— Писав би ти краще свої фантастичні твори. — Завваживши, що я не збагну про що йдеться, пояснив: — Коли я редагував твою езотерику, то натикався на такі моменти, що мені ставало моторошно. Ну, немовби підгледів таке, що людині бачити заборонено. Може, й ти, заглиблюючись у древні пророцтва, також надірвав щось у своїй психіці.

Колега знову заходився накручувати номер, а тоді сказав:

— Уже рік, як не стало Замули, а листи йому все йдуть. Дзвоню доньці, нехай забере.

— А звідки лист?

— З журналу. Мабуть, добірку віршів даватимуть, а це, — він показав на грубий конверт, — схоже, верстка. Чи вони там не читають некрологів?

— А чого ти — доньці? Телефонуй до редакції.

— Слушно. Тільки зараз там ще нікого немає. — По миті колега зауважив: — Якась дивна смерть. Ніколи не скаржився на здоров'я і раптом — ні сіло, ні впало — немає Сашка. Знаєш, важко уявити нашу організацію без Голембіовської, без Замули... Вони ніби вирости в ній. А чому? Бо слово для них — не засіб виплеснути почуття, а спілкування з Вищою Силою. І вони те чітко розуміли.

Я подумав, що колега казав не властиві для себе речі. За натурою він прагматик, і твори свої, попри багату словесну палітру, якою володіє, пише стисло; якщо ж це гумореска, то іронія в ній часто переходить в сарказм. Жодного ухилу в розмірковування — йде точна думка, від зав'язки до фіналу. Через це сатира його по-справжньому дошкуляє.

Раптом він озвався:

— Чого ти посміхаєшся? Я щось не те сказав? — У його світло-сірих очах майнула настороженість.

— Та ні, все правильно. Просто я подумав те ж саме. Ми, письменники, живемо одразу в двох вимірах — у тому, що тримає нашу плоть, і тому — безмежному, в якому селиться наша сутність, дух. Справа лише в тому, хто і скільки перебуває в якомусь із світів. Замула й Голембіовська тільки іноді навідувалися в матеріальний вимір. Є шматок хліба з салом, якась картоплина, то й добре.

Колега довго не озивався, на його широкому вилицюватому обличчі було знати нерішучість.

— Загадкові смерті, — сказав нарешті. — Ну, не було причини у Наталки. В Олександра таки була, але це не та особистість, що розклеюється.

Нашу розмову увірвав телефонний дзвінок. Трубку зняв колега. Вислухавши, сказав: "Гаразд" і підвівся.

— Клопіт удома, — пояснив, — мушу бігти.

Він мав невисоку постать, на ньому були штани, які не знали праски, й сорочка в синю клітинку.

"Чого загадкові?" — подумав я, дивлячись йому вслід.

... Коли ховали Замулу, був кінець січня, під ногами хрупав лід замерзлих калюж. До хатини на краю села люду прибуло! Замула був для них не просто односельцем, він став символом. Крім слави, яку приніс своєму краєві, про нього можна було фольклор збирати, надто ж про витівки ще замолоду. Останньою його "витівкою" було спорудження хати в рідному селі. Він нікого не допускав до тієї роботи, немовби остерігався, що на споруді залишиться чужорідна енергетика або ж боявся, що тим порушить "чистоту експерименту". А експеримент полягав у тому: чи спроможна людина, уже немолода, а головне без копійки за душею, звести житло — власноруч.

Замула був елементарною часточкою народу — обкраденого до нитки в багатьох поколіннях, але з недавніх пір незалежного, який намагається спорудити на своїй землі

власну хату. На сорока сотках, що виділила сільрада, він почав з криниці... Маючи навик роботи муляра, таки звів хатину, перевіз із міської квартири друкарську машинку й бібліотеку. Забрав Світлану — дружину і зажив "новим" життям. Той рік видався врожайним — понад сто відер картоплі зібрав Олександр. Хвалився всім, показував клубні завбільшки в два кулаки. Радів з того не менше, ніж від виходу у світ нової збірки поезій. Тепер він мав хату, врожай городини — харч на зиму. Він знову обернувся на поета.

Лихо прийшло негадано. Від хвороби померла Світлана. Десь у цей же час його обікрали — винесли з льоха увесь, до єдиної картоплини, врожай. Мабуть, відчував Олександр, що і йому вже недовго ряст топтати, коли писав:

Безсмертя прийде в нашу пустку,
освятить речі, що тут є.
Всього на два удари пульсу
воно від смерті відстає.
Він помер холодної пори.

На той час чимало міських жителів також пішло з життя від того, що їх залишили ні з чим всілякі "довірчі" товариства, які шахраювали під дахом влади.

Ховали без священика. Головував колишній парторг колгоспу. Спершу надав прощальне слово голові сільради, потім директорові школи й мені. Завершив "панахиду" він сам. У промові були слова "послідовний інтернаціоналіст", вірний ідеям "слов'янської єдності" і "комуністичного майбутнього". Вчителі, які стояли біля письменницької делегації, тамували ніякові посмішки. Я ж слухав його, а в пам'яті линував баритон Замули:

Шлях Чумацький — то над нами
не річок молочних край,
а чиймись черепами
траса вимощена в рай.
Глянь на землю, — сльози бризнуть
в землю злу до чорноти.
Всі шляхи до комунізму
вкрили наші черепи.

Рядки ці були написані давно, але опублікував поет їх тільки ось — перед самою смертю.

Чому мій заступник сказав, що в Замули була загадкова смерть? Тому, що вважає його сильною особистістю? Те, що може звести в могилу звичайну людину, не повинно було б, на думку колеги, здолати Олександра. Навіть, якщо йдеться про найбільшу втрату.

РОЗДІЛ 2

Хоч на яку болючу тему ми щойно балакали з колегою, та скоро власні проблеми заступили її. Мені згадалося, що перша фаза (оті мошки, свербіння), коли мені щось не давало заснути, почалася по тому, коли я відкрив шифр до числа шістсот шістдесят

шість і збагнув його смисл. Ця знахідка тоді приголомшила. По якомусь часі вона приголомшила й читачів газет, де була надрукована. Ось після виходу у світ цього матеріалу й почалася друга фаза блокування мене від сну. Надто коли матеріал передрукували столичні й закордонні видання. На мене вже не сідали комахи, мене ніщо не лоскотало, я просто опинявся віч-на-віч з астральним світом. Авжеж, саме тоді все й почалося.

Отож угадувалися дві причини моїх пригод на межі сну — надлишок сексуальної енергії, яка накопичилася упродовж п'яти років, і те, що я доторкнувся до чогось такого, до чого торкатися не мав права. То не був над таємний державний проект, свідків якого вбивали. То було Пророцтво, про яке знає кожен, хто тримав у руках Євангеліє, але збагнути його прихований смисл не спромігся ніхто. Ніхто, крім мене. Якщо справедлива перша причина, то досить знайти собі жінку та зажити нормальним життям. Якщо ж це не допоможе, то справи кепські — я-бо не тільки довідався про "над таємний проект", а й оповів про нього всім. "Виконавці проекту" — земні й неземні мститимуть.

Тим часом мене не полишала думка, що жінку з астрального світу я вже десь бачив.

... То була молдавська поетеса з чорними, як морок очима і загадковою усмішкою. Ми сиділи з нею за одним столом у їдальні Будинку творчості письменників. Її звали Марія, справжнє ж ім'я мала Маріца. Наші місця були навпроти і я міг спостерігати, як у її зіницях часом спалахували іскринки-поклики, а на смагляве личко набігала і зникала ніяковість, немовби я міг угадати її думки.

— Чого я ніколи не бачу вас на березі? — якось запитала вона.

— Я там буваю по обіді, бо до обіду працюю, — відказав я. — А у вас, мабуть, усе навпаки.

— Та ні. Я нічого не роблю. Відпочиваю. Читаю, відвідую відеосалон. Там таке показують!

Після обіду поряд з моїм ліжником на гальці з'явився ліжник Маріци. Вона витягла з торбинки фотоапарат і попрохала сфотографувати її біля води. Коли ж я навів на неї об'єктив, то зрозумів, що опинився у пастці. В кадрі стояла темноволоса красуня у вузькому купальнику, який прикривав лише ті частини тіла, які вже не можна було не прикривати. "Хай йому чорт! — подумав я. — А хто дописуватиме за мене роман?" Вона мала десь тридцять-тридцять п'ять років і з усього була надзвичайно кмітливою. У пляжному калейдоскопі голих, переважно жіночих, тіл тільки так можна було змусити затримати на собі погляд. Вона стояла на тлі моря, неба й Кара-Дагу, а піна лоскотала їй ступні. Маріца мала середній, як для жінки, зріст і бездоганні пропорції. "Як я досі не помітив таку красуню!" — дорікав собі, натискаючи на затвор фотоапарату.

Ми лежали на пляжі майже до вечора. Маріца підставляла сонцю то живіт, то бік, то спину, хоча в цьому вже не було потреби — тіло її й без того набуло кольору чорного шоколаду. Воно сходило енергією, яку можна було назвати і затишком, і спокоєм, і ще тим, що вгадувалося часом у її зіницях — покликом статі. Маріца лежала на ліжнику, а

мені здавалося, що вона спить у моїх обіймах. У цю ілюзію іноді вривався гомін пляжу і шерхотіння хвилі об гальку. Строкатий людський ярмарок довкола, ознаки цивілізації стерлися. Залишився тільки Я — чоловік, Вона — жінка, та поклик статі. Вже коли жовтогарячий диск сонця на заході підкотився до гори, ми пішли з пляжу. Так ось чому згадалася Маріца... Сонце, море, хвилі, майже оголена жінка...

З того дня й почався наш "медовий місяць". Маріцу не можна було назвати розбещеною, але еротичні почуття її були такі глибокі, що часом під час пестошів вона опинялася на межі втрати свідомості. Якось вона звірилася, що в таку мить немовби провалюється у світ де немає думки — самі тільки емоції. З усміхом додала, що колись, може трапитися, не повернеться звідти. "Тобі тільки зі мною так добре, чи?.." — вже збирався запитати я, але вчасно похопився. Це було б порушенням невисловленої домовленості, ні про що не питати. Бувало, у мій напівсон проникали незрозумілі слова: Маріца, прокинувшись від короткого сну, читала свої поезії. І хоч я не тямив жодного слова, проте їхня мелодика пронизувала мене наскрізь. То було освідчення в коханні — я те напевне знав. Вона відмовлялася переказувати зміст поетичних рядків українською мовою, хоч і знала її. В Молдавії її знає більшість. По кілька разів за ніч я провалювався в сон, з якого по часі мене "викликав" лагідний голос Маріци і ніжні дотики її рук до всіх частин мого тіла. Вона не перебивала сон, а лагідно "вигукувала" мене з нього для любовощів. За вікном у темних водах ночі плавав місяць; його світло золотою рясомою накривало наші тіла, що сплелися в одне на блакитному простирадлі. З недопитих склянок пахло "Кокуром", повнилася щастям кімната.

Наш "медовий місяць" тривав два тижні, до закінчення терміну перебування Маріци в Будинку творчості. У Феодосійському порту, куди ми приїхали заздалегідь, і де вона мала сісти на теплохід до Одеси, Маріца дорікнула:

— Через твою байдужість ми втратили цілий тиждень.

— Авжеж, сонечко, втратили, — погодився я. — Але це була не байдужість, а сліпота. Недосвідченому оку часом важко розпізнати з-поміж цілої гори розмаїтої біжутерії справжню перлину.

Вона пригорнулася до мене, а тоді відступила і подивилася в очі, від чого по тілу пробігла хвиля приємної млості, як тоді в ліжку.

— Що? — запитав я.

— Продовжуй, — зажадала вона. — Ти добре говориш. — І голосно засміялась.

Тим часом до трапу уже підходила остання група пасажирів. Попрямували туди й ми.

Раптом перед внутрішнім зором моїм промайнули дві події — злягання з жінкою астрального світу й раювання з Маріцою. Я чітко "побачив" обох. Між ними не тільки не вгадувалося нічого спільного — це були зовсім інші типи жінок. Чому ж тоді астральна пригода асоціювалася з Маріцою?

... Почався "оксамитовий сезон". Набережна біля будинку Максиміліана Волошина, попри пляжну пору, була не гомінка. Частину люду поглинув відеосалон, у якому показували американські фільми. Після від'їзду Маріци я також став відвідувати його.

Там демонстрували здебільшого стрічки, де однаково дозувалися секс, жорстокість і насильство, до яких цнотлива слов'янська публіка ще не звикла. Після таких одкровенень люди, виходячи з зали, ховали один від одного очі. Фільми робили ремісники, які достеменно знали, що в глухому закутку свідомості кожної людини ховається звір, а відтак знали й чим йому догодити. Але один з фільмів, які я дивився на набережній Волошина, змінив моє життя. Хто знає, чи не став би сюжет тієї стрічки одним із прохідних, бачених раніше, якби не епіграф до нього: "Хто має розум, нехай порахує число звірини, бо воно число людське. А число її шістсот шістдесят шість" ("Об'явлення святого Івана Богослова"). Фільм був присвячений темі зародження зла в людському суспільстві і наскрізь пронизаний духом великого пророцтва. Згодом, через кілька років, я зрозумів, що автори відео твору надто прямолінійно тлумачили передбачення святого Івана. Але ж як вони глибоко копнули!

Це був один з останніх днів мого перебування в Будинку творчості письменників "Коктебель". Коли ж я повернувся додому, то розшукав у Євангелії цитату-епіграф до фільму, яка — вже тоді я знав — навічно запала в мою свідомість.

До таємниці Пророцтва апокаліпсису я підступився, не сподіваючись на жодні вигоди для себе як письменника (визнання, популярність); мною рухав лише дослідницький інстинкт. Тоді, в кінці серпня, на початку вересня, біля будинку Волошина в Коктебелі в мене щось увійшло. Я приїхав додому іншою людиною. Думав, що причиною була Маріца, яка подарувала мені благо бути щасливим цілих два тижні. Та згодом я все менше про неї згадував. Натомість щораз перед сном відкривав Євангеліє на "Об'явленні св. Івана Богослова" і починав знову й знову перечитувати. Двадцять, сорок, п'ятдесят разів, точно не пам'ятаю... Це не можна було назвати й психічним комплексом. Справа в тому, що перечитуючи в черговий раз, я завважував, як поволі, ні — дуже поволі біблійна метафора починала обростати образами — спочатку "розмитими", немовби в густому серпанку, та згодом вони ставали дедалі чіткішими. Я й засинав з тими образами і з бажанням їх розпізнати. Одного разу, це було літньої ночі, із хаотичних уривків сновидінь мене щось перенесло в храм, а, може, то були палати володаря, — стрілчасті вікна, стеля, кам'яна підлога, вимощена у вигляді мозаїки з кам'яних плит різної форми й кольору. А одна з плит була прямокутна, розмірами десь п'ятдесят на сімдесят сантиметрів, з усього, вставлена в підлогу значно пізніше, як був побудований храм, про що свідчив колір цементу довкола неї. Один з гурту робітників, у якому був і я, ломом чи лопатою намагався видовбати ту плиту з її гнізда. Всі п'ятеро чи шестеро нас із завмирання серця очікували: під плитою мало бути сховане щось дуже значне й важливе. Всі, крім мене. Я (той, у сні) знав, що там лежить. Нарешті чоловік у роботі підважив і відсунув плиту. Під нею виявилася вода. Тим часом зверхник, який був поміж нас, наказав чоловікові, аби той витяг щось із води. І чоловік стромив лом (чи то була лопата) в воду і підчепив щось. То виявився срібний ланцюг з хрестом, власне, обладунок, що його під час богослужіння носить на собі священик, але такий великий, якби священик мав чотириметровий зріст. І ланцюг, і хрест, хоча й пролежали під плитою не одне століття,

були чисті, немовби їх щойно виготовили. На хресті навіть угадувалася якась насічка. Наш товариш, підчепивши на свій інструмент обладунок, пішов до виходу з храму... Ми стояли на терасі — чоловік з ланцюгом і ми. Яскраво світило сонце... На цьому я й прокинувся. За вікном тільки-тільки на світ благословлялося. Я увімкнув нічник, узяв Євангеліє, відкрив "Об'явлення..." на тринадцятій главі, мій погляд упав на стих вісімнадцятий: "Тут мудрість! Хто має розум, нехай порахує число звірини, бо воно число людське. А число її — шістсот шістдесят шість". І тут я звернув увагу на те, що номер стиха й число шістсот шістдесят шість поєднує те, що 18-ть є теософською сумою 666-ти. Тобто якщо скласти усі три шістки, то отримаємо число вісімнадцять. Спочатку я поставився до цього, як до чергової версії. Та згодом зрозумів, що це і є отой ключ, код, шифр, яким можна відімкнути Пророцтво. Якщо раніше, в Коктебелі, в мене щось увійшло, то з цього моменту мене вже щось "вело".

РОЗДІЛ 3

Прихід доньки Замули виявився несподіваним, адже ми тільки вчора говорили про її батька. Та, як з'ясувалося, несподіванки не було — на дисплеї її домашнього телефону відбився телефонний номер Спілки письменників.

— Від вас хтось дзвонив. Але тут весь час було зайнято і я вирішила під'їхати.

Я показав конверт з редакції і сказав, що це була верстка добірки батькових віршів і що я вже її вичитав і відіслав.

Раптом поцікавився:

— Батько помер від серцевого нападу?

— Так кажуть лікарі.

— Щось я не пригадую, щоб він скаржився колись на серце...

— А він і не скаржився. Навіть після смерті мами.

Це була молода жінка, на обличчі, попри привітність, угадувалося горе. Мені весь час увиждалася на ній чорна жалобна хустина.

— До смерті вашої мами додалася ще й ота крадіжка... — нагадав я.

— Знаєте, батька вразила не так втрата вирощеного врожаю, як те, що обікрали саме його — поета. Він був переконаний у своїй недоторканості. Якось навіть сказав: не можна піднімати руку на письменника, вчителя, священика — гріх це. І гадав, що всі так думають. — Мить вона помовчала, а тоді додала: — Його смерть стала несподіванкою і для мене. Був він вольовою, сильною людиною... Не визнавав творів, написаних кількома авторами. Вважав, що творчість може бути тільки індивідуальною. Це як спілкування з Богом. І до спорудження хати поставився так само. Все робив власними руками. Якось сказав, що споруджує не просто хату, а відновлює самого себе, який давно покинув рідне село і мешкав у вигнанні, себто в місті. Як згадаю, то здається, що йому тоді щось наврочило... Він став одержимим і був таким аж доки не збудував хату. Ні з ким не спілкувався, навіть до вас у Спілку не навідувався, коли приїздив додому в місто. А вже коли хата стояла під дахом, а в підвалі лежав урожай городини, він потягнувся до людей... Якось до нього прийшла жінка, ще не стара, назвалася поетесою, сказала, що колись давно він виступав у школі, де вона навчалась.

А тепер ось наважилася відвідати видатного земляка. Так і сказала: "видатного". Родом вона десь із сусіднього села, хоч і мешкає в місті. Для батька той візит не був незвичайним. До нього тягнулися ті, хто пробував себе у віршах. Маму ж — ми на той час були у нього в селі — прихід жінки насторожив. Була гостя життєрадісна, компанійська, сказати б, надмірно, попри те, що ось тільки-но познайомились. Ми теж не належали до "речей у собі", але ніколи не переступали межі, за якою панібратство. Надто ж вона дивувалася, прямо з сукні вискакувала, коли батько показував і хату, і криницю, і врожай. "Хіба таке можна зробити руками!" — вигукувала. Батько від тих слів прямо умлівав. Він "тверезів" тільки тоді, коли вона вставляла в розмову рядки своїх віршів — лице його ставало непроникним. Авторці здавалося, що її уважно слухають, ми ж з мамою знали, що за непроникністю сховано його реакцію на фальш. Був початок жовтня, погода видалася золота, проте мама підвелася з-за столу, що стояв у дворі, і зайшла в хату. Вона хворіла, а гостя її стомлювала. Але, гадаю, не тільки це. Гостя своєю енергією, що була в неї через край, ще більше відтіняла мамину слабкість, ні — згасання. По якомусь часі зайшла в хату і я. Мама лежала бліда, хоч ні на що й не скаржилася. "Коли вона вже піде? — сказала. По якомусь часі додала з сумною усмішкою: — Боюся, доню, що колись ми сюди приїдемо, а тут уже буде хтось інший..." Невдовзі розмова за вікном увірвалася. Батько завів гостю в хату, щоб вона з нами попрощалася. Вона окинула поглядом помешкання, нас із мамою, і я завважила, що в неї очі чи-то болотного, чи-то темно-жовтого кольору. Досі таких очей мені не доводилося бачити. Щиросердо попрощалася, а тоді, вже на порозі, проспівала приємним голосом: "Многая літа вам..." Батько пішов її провести. Вона мала пряме чорне волосся, що спадало на сукню з грубої лискучої тканини, одягнену саме для такої пори. На ногах були черевики на низьких підборах. Жінка, здавалося, усвідомлювала, що шпильки просто не витримають її дебелих тіла. На вулиці вона раптом поцілувала батька й пішла... Думайте, що хочете, але мені тоді здалося, що то був не поцілунок, а мітка. Вона поставила на батькові якийсь знак. Ні, — ширше — на всій нашій сім'ї.

— То помисливість, мабуть. Ну, після слів мами щодо когось іншого...

— Скоріше за все, що саме так. Але вже десь за два місяці померла мама. За день-два, поки батько шукав транспорт, щоб перевезти тіло в село, у нього вичистили з підвалу геть увесь урожай. А в січні помер і сам він. Овочі на ритуальний борщ приносили родичі. До речі, та жінка також була на похороні батька. Вона приїхала чи то з вами-письменниками, чи то з журналістами.

— Вже й не пригадаю чи з нами хтось був. — засумнівався я.

— Ну, була вона, була — й на похороні, і на поминках. Фотографувалась. Ага, ще одне. Ви, мабуть, не знаєте, що батькову хату збиралися зробити меморіальною, щось на зразок музею. Щоб усе так залишалось, як і за його життя. Та невдовзі після похорон хтось зламало двері й повиносило все, що там було. Тепер це, справді, як він писав, пустка... А речей, яких освятило б безсмертя, немає, — на очах у молодіці виступили сльози. — Господи, хто й за віщо наслало на нас таке прокляття!? Ми людям

лиха не коїли! Може, не завжди між собою ладили, так то ж буває... — Вона несподівано підвелася і, не показуючи очей, пішла. Біля дверей зупинилася й сказала: — До побачення.

— А як прізвище тієї поетеси, що ви про неї оповідали? — поцікавився я.

— Не знаю. А ім'я — Фросина.

РОЗДІЛ 4

Порада колеги знайти собі "земну подругу" — це порада того, хто не має сумніву, що те, що зі мною коїться, — наслідок психічного надриву, який стався під час роботи над твором езотерики. Він часто бачив на моєму столі томи окультних книг, які я читав навіть тут, в офісі. Не могли бути не поміченими мішки під очима, моя розсіяність, яку дехто сприймав як неухважність. Я ж знаю, що це зовсім інше. Переді мною розблоковано ауру планети. Точніше — її складову — астральний план. Чому саме астральний, а не якийсь інший? Бо я досліджую природу апокаліпсису — природу зла, яке має назву "сатана", "диявол". В алфавітах народів, де слова можна писати не тільки літерами, а також числами, обидва слова мають числову назву "666". "Тут мудрість! Хто має розум, нехай порахує число звірини, бо воно число людське А число її — шістсот шістдесят шість" сказано в "Об'явленні..." Я порахував, а відтак розгледів зв'язок між потворами астральної реальності і їхніми окультними агентами земного світу. Який сенс блокувати від мене те, про що мені й так відомо? Оболонки людей і тварин, що мають здатність обертатися одна в одну, це не тільки форми істот земного світу, це — їхні зримо виражені почуття — розмаїті за спектром, але подібні за направленістю — робити лихо й насолоджуватися. Якби я досліджував природу добра, то переді мною відкрився б світ духовності і я бачив би дійсність, де панує лад і добрий розум. Я опинявся б на порозі ментального плану Землі.

Зазвичай я уникав пиятики, але останнім часом не проминав нагоди перехилити чарку-другу. Справа не в астральній красуні, яка згвалтувала мене в екзотичному куточку світу, і з якою я боявся ще раз "зустрітися". Просто алкоголь прочиняв у моїй свідомості клітку, в якій я з дитинства тримав звіра, і якого вважав своїм охоронцем.

Поринаючи в коротку дрімоту, я водночас погладжував по загривку ту потвору, готовий будь-якої миті прочинити ґрати. Мабуть, так засинає самотній пияк, погладжуючи хатнього собаку, що примостився біля ліжка... І тут виникли вони. Це був плаский світ, у якому мешкали тіні. А я знову стояв біля невидимої межі й похитувався від випитого. Тим часом у пласкому світі з'явилася товщина, а відтак — те, що зветься "перспективою". То були чорні рефлекси, убрані у вирази людських облич — ненависті, лютості, заздрості, мстивості, і багато чого іншого, що у земному світі приховується за маскою люб'язності, привітності, співчуття. Раптом один з "громадян" чорно-білої дійсності помахав мені рукою.

"Що за дурниці! — майнуло в голові. — Я не переступав межі, як минулого разу, а, отже, для них мусив би бути невидимим". Тим часом той, хто помахав рукою — він був на задньому плані — сплющився, "протік" повз потвор попереду і розплескався, немов на склі, перед самим моїм обличчям.

"Ти думаєш, це тобі так минеться!?" — "почув" я думку.

Пляма на "склі" швидко перетворилася на людську голову. Це був Бутко, Анатолій Антонович Бутко — кадебіст, який свого часу мордував мене і моїх друзів. Перед тим, як померти йому було дивне знамення. Повз берег, де стояла його дача на Дніпрі, течією несло утопленика. Часом мрець перевертався і тоді скоцюблена рука немовби кликала: "ходи сюди, сюди..." Бутко помер того ж дня від серцевого нападу.

Я відказав, також думкою:

"Уже минулося... Більше того — вийшло на моє. Системи, якій ти служив, більше не існує".

"Я не про те", — знову Бутко.

Він уже перетворився на свій земний образ — вайлуватого літнього чоловіка, на круглому виді якого не можна було вгадати ні почуттів, ні думки. Його правиця, яку він завжди тицяв для потиску, нагадувала вату. Тим часом з-за його спини впливала людська оболонка яка за мить трансформувалася на брунатку, яку я вже десь бачив. А от де саме, не міг пригадати.

"Я не про те, — повторив він думкою. — Ти посягнув на святе і будеш за це покараний".

"Що ти маєш на увазі?"

"Оте твоє писиво... Теж мені пророк! Та ми таких.." — він показав ніби когось душить. Водночас я "почув" скрегіт зубів, який долинав від брунатки.

Мене нестримно потягло до межі. Щось наказувало переступити "поріг". Я навіть подався вперед, та раптом у мені "загарчав" звір, а по миті вирвався назовні:

"Поцілуй мене в гузно! — гарикнув я. Тоді повернувся спиною і плеснув себе по сідниці. — В обидві половинки! І запам'ятай, що б ви зі мною не скоїли, моє відкриття вивело вас на чисту воду. Ви — багатолика, багатопика звірина, яка ніколи вже не зіпнеться на ноги. Хоча ні, брешу, — буде ще сплеск вашого сатанинства, але не раніше, як за вісімсот п'ятдесят років".

На мій подив масив оболонок по той бік межі дивився на мене мало не з симпатією. У цю мить я ні чим не відрізнявся від них. З мене виходив гнів за душевний біль, пережиті утиски й несправедливість, який ярів у мені півжиття. Це стояла моя астральна оболонка, біля якої лежало її живе тіло.

Звір, що виплеснувся з мене, став заспокоюватися і я запитав:

"Послухай-но, хіба на Орб, чи то пак Темний Сателіт, проникає інформація з земного світу? Звідки тобі відомо про мої дослідження?"

На обличчі Бутка затліла багатозначна посмішка, а потім зневага. Він сказав те, що казав під час "профілактичних" бесід з правозахисниками і тими, кого хотів зробити інформаторами:

"Нам усе відомо".

"Он як. Якщо ви такі всезнайки, то як ви могли прогледіти розпад імперії?"

По цій моїй думці його обличчя заколивалася, обм'якло, ніби з нього випустили повітря. Перетворилося на безформну оболонку й зображення жінки. Я гукнув

навздогін:

"Передай вітання твоєму шефові генералові КДБ Гарбі. Адже він десь поміж вас".

Але Бутко і брунатка уже розтанули у чорно-білому масиві оболонки.

Я не прокинувся, бо й не спав. Не отямився й з дрімоти — я вийшов з іншої реальності. Раптом згадав, що жінка, яка привиділася разом з Бутком — працівниця університету, яка колись прийшла була на мою зустріч з професорсько-викладацьким складом філфаку разом із сатанистом — також працівником цього вузу. Авжеж це вона. "Відтоді минув рік, — подумав я. — Отже, її більше немає поміж живих". Та, як згодом виявилось, вона спокійнісінько працювала у тому самому підрозділі, що і її "конфесійний" товариш.

Уже багато ночей, побувавши на порозі чорно-білого світу, я щораз шукав пояснення, цьому явищу. У те, що Темний Сателіт не ховається від мене, бо мені про нього й так відомо, я вже не вірив. Ще й ще раз прокручував у пам'яті свої куці окультні знання: Орб — це астральна складова аури Землі, яка перебуває від неї на певній відстані. У плані біологічному вона відповідає за те, що можна назвати "їсти, пити, розмножуватись". Така ж сама сфера (чи еліпс) є і в аурі людини, і зветься вона Кама Рупа або "червоне чудовисько в нас". Сфери пов'язані між собою. Темний Сателіт є акумулятором всього лихого на планеті — від поганих намірів земної людини, до душ лихих геніїв-інтелектуалів, що вже пішли з життя. Подібне тягнеться до подібного. Істоти Темного Сателіту приходять у передсоння, а часом проникають і в сон, та програмують своїх земних агентів на брутальність, насильство, вбивство. Водночас з нього — Орба спадає й такий рефлекс, як хіть, без якого неможливе повторення всього живого.

Чому щораз перед сном я опиняюся на межі з похмурим супутником? Чи не мають намір його мешканці включити мене у братерство своїх окультних агентів земного світу — чорних магів?

Щось не в'яжеться. Я досліджую природу зла з метою його викриття й запобігання, а не використання собі на користь. Втім, роботу зроблено. Книгу мою не вилучиш з бібліотек. А якщо й вилучиш, то залишиться форма — астральний "текст", який, як і все говорене чи думане людиною, вічне. Напевне, й моя свідомість стала тільки вмістилищем, у яке увійшов "ключ" для розгадки одного з найзагадковіших і водночас найточніших передбачень людства. Щоправда ключ був даний по тому, як збулося вже пророцтво, як у земному світі розлилося море крові. Отож для магів Орба цей етап пройдений; вочевидь ідеться про те, щоб використати мої творчі можливості в майбутньому. Звісно, не на добро. Адже духовні володарі і вчителі похмурого супутника на своєму плані і осередки чорних магів на плані земного людства, складають дві половини одного цілого — злого бажання планети Земля. Ними готувалися заколоти, революції, громадянські війни, світові бійні, геноциди. Робилося те розумом лихих геніїв обох світів і руками зомбованих ними знавіснелих нелюдей-виконавців. З цією думкою я й заснув...

З нею й прокинувся. Це був знак того, що я не помилявся. Згадав і про звіра, який

виплигував з мене на межі чорно-білої реальності, але він ні чим про себе не нагадував, як ніби в мені його й зовсім не було. Він пробудився і став даватися взнаки, як реакція на мешканців астрального світу, а потім і земних покручів, на яких мій звір, мій індикатор, раніше просто не зважав. Іноді я намагався ідентифікувати безтілесну істоту в мені з великим собакою, наприклад, ротвейлером. Чому ротвейлером, тому, що в фільмі "Омен" образ цього пса був використаний як символ насування біди. Щойно у кадрі з'являлася та страшна тварина, як з кимось із персонажів ставалося лихо. Ротвейлер і чорний крук віщували, а часом і самі заподіювали смерть. Мій же звір оберігав мене. Щораз, коли сусід по поверху виводив вигулювати свого ротвейлера, я завважував як у мені піднімається щось важке і чорне. Накочувалося відчуття, що між моїм життям і тим потужним собакою існує якийсь зв'язок. Щоправда це був миттєвий рефлекс, який зникав щойно зникали з моїх очей сусід і його тварина.

РОЗДІЛ 5

Колега, привітавшись, подивився на мене допитливо.

— Ну, як, повторюються твої нічні пригоди? — поцікавився він.

Я не поспішав з відповіддю. Його хоч і не можна було назвати базікою, але бути психічно неблагополучним навіть ув очах одного, тим паче мого заступника, ризиковано.

— Ні, — відказав я, опускаючись у крісло.

— Ось і добре, — сказав він. А тоді підсунув мені міську газету з чиеюсь добіркою віршів. — Проглянь. Тебе не було вчора... Її привели Задорожний з Куценком.

— Кого?

— Ну, авторку. Вона ж і газету залишила.

Над добіркою було й фото — ще не старої жінки. "Алісія Бамбула", — прочитав я.

Колега, завваживши на моєму обличчі посмішку, сказав:

— Що, подобається? Мені також. У тім прізвищі є щось наше, від землі.

"Від землі...", — подумав я і піймався на думці, що маю на увазі не землю в географічному понятті, а в матеріальному. Навіть відчув на мить запах свіжої глини.

Коли я повернув колезі газету, він поцікавився:

— Що ти скажеш?

— Я ж не поет. Треба б комусь із поетів...

— Не прибідняйся. Ти ж антологію поезії упорядкував.

— Як на мій смак прозаїка, так собі.

— Так собі — це посередньо, добре чи дуже добре?

— Посередньо.

— Слухай, вона так налаштована! Це патріотка!

— І що вона хоче?

— Ну, має намір постукати в двері Спілки...

— Он як. А книжок у неї скільки?

— Поки ще — жодної. Але ось-ось вийдуть у світ одразу дві.

Схоже було, що колегу "відзобували". Я сказав:

— Ти у нас відповідаєш за прийом. Включи її в поле зацікавлень Спілки. Але тільки після того, як у тебе на столі лежатимуть дві її книжки. А де вона взялася? Цього імені я ніколи раніше не зустрічав.

Щойно я вимовив ці слова, як прочинилися двері і в кімнату увійшла та, чие зображення я щойно бачив у газеті, а за нею — Куценко й Задорожний.

Це була середнього зросту жінка. Коли ми тисли одне одному руки, у мене в голові майнула приповідка: "Дівка кріпка, як горіх..." Куценко й Задорожний познайомилися з нею на вечорі гумору, де виступали. Хоча точніше сказати, вона познайомила їх із собою. Від усіх трьох пахло пивбаром. Краєм ока я завважив, як пильно дивився колега, коли ми знайомилися.

Я знав, чим закінчувалися такі знайомства. Хтось ішов у супермаркет... Тому одразу ж послався на невідкладні справи. Підтвердив це й мій заступник, мовляв, нам терміново складати листа в якусь міфічну організацію. Але жінка, здавалося, не мала наміру так просто нас покидати. На круглому її виді з'явився вираз, який можна було тлумачити і як вагання, і як вибачення, і як нерішучість. Вона озвалася:

— Ви прочитали мої поезії? — У неї був низький, приємний голос.

Мені чомусь стало муляко на душі. Спочатку не втямив, чому. Та по миті відчув, як у мені заворушився звір — той охоронець, що оберігав мене на порозі астрального світу. Він не схарпудився, а тільки звівся на всі чотири ноги й дивився на жінку моїми очима.

— Прочитав, — відказав я.

— Що ви можете сказати про їхній рівень?

— Моя відповідь може виявитися не коректною. Я — прозаїк.

— Ну, а як читач? — Я завважив, що у неї на верхній губі чорний пушок. Не сильно — ледь-ледь. І губа немовби тремтіла.

Звір у мені напружився. Але я подумки поклав на нього руку.

— Ви ж, мабуть, хочете спроектувати мою думку про кілька віршів на всю вашу творчість? — зауважив я. На лиці її зникли вирази вагання й вибачення і залишився тільки вираз нерішучості. І оскільки вона не відповіла, то я провадив: — По цих рядках, які на мою думку написані на рівні, нічого певного сказати не можна. Потрібні книжки.

Вона вагалася, чи запитати ще про щось, а тим часом мій звір дивився моїми очима на її великі груди, які вибивалися з декольте на межі пристойного. І хоч від неї сховався запах парфумів, але мені здалося, що їх забивав запах копанки. Звір у мені дивився навіть без натяку на хтивість. Вона чимось нагадувала астральну жінку, але я вже знав, що жодної спільної риси не відшукаю. На ту, з Темного Сателіту, схожі всі жінки, яких я колись бачив, навіть потворні, і водночас ні про жодну з них не можна було сказати у чому саме та схожість.

— Якщо я вас засмутив, то даруйте, — сказав я. — Видавайте книжки, приносьте. Доручимо професіоналам-поетам...

Подав голос мій заступник:

— Гарзд уже, сідаймо за роботу.

- Пішли, — поквапив Куценко, мабуть, розгадавши наш маневр.
- Ну, як вона тобі? — запитав колега, щойно за ними зачинилися двері.
- Мебля збита грубо, але надійно, — відказав я з усміхом.
- А перси які, ти бачив? І, до речі, не має чоловіка.

Я подивився на колегу здивовано. То вже дивився не звір, а я.

— Друже, дякую тобі за турботу, але це не тема для розмови. А щодо персів... Вона що, прийшла найматися на роботу в бардак, а ми з тобою бандури?

Він захихотів.

Увечері подзвонив Задорожний.

- Ну, як тобі Бамбула?
- Ти — про жінку чи про її вірші?

Мить він вагався, а тоді сказав:

- Звісно, про вірші, — й додав: — Ти знаєш, вона на таких позиціях...
- На яких?
- На патріотичних.

— Олеже, я вірю в патріотизм тільки тих, хто не боявся декларувати його до восьмидесятого року, умовно вірю тим, хто називав себе патріотом від восьмидесятого до розпаду імперії. Вірю в патріотизм молодих людей, півжиття яких припало на часи незалежності. І не вірю тим, хто більшу частину життя прожив в імперії, а патріотом назвався тільки тепер. Це має іншу назву.

— Яку?

— Кон'юнктура, пристосовництво, хамелеонство, мімікрія... Поцікався у колеги — словникаря, він тобі ще з десятків синонімів наведе. До того ж у нас Спілка письменників, а не Спілка патріотів.

— А ось із цим я не згоден, — почулося в трубці. — Письменник мусить бути патріотом.

— Авжеж. Тільки питання не так треба ставити. Кожен письменник мусить бути патріотом, але не кожен патріот може стати письменником. Письменник — це талант; одному він дається повною пригорщею, іншому жменею, ще іншому дрібкою, а переважній більшості людей він зовсім не дається. Хе-хе... І слава Богу, бо якби було так, то в людстві панувала б така ж сама атмосфера, яка останні кілька місяців панує в нашій Спілці.

Задорожний засміявся. На цьому ми припинили розмову.

І тут у мені увімкнулося щось, що можна назвати "контролем над зарозумілістю". Чому так упереджено я поставився до початківки, яку привели у Спілку мої друзі? Хіба не так само мене колись завели в кабінет Сергія Задорожного — батька Олега й тодішнього голови організації? Щоправда, я прийшов з трьомастами сторінками машинопису прози, а не з куцою газетною публікацією. Мене він прийняв також стримано, але щось підказувало, що він не бачив у мені чужого. Можливо тому, що, як стало відомо згодом, я був одного віку з його синами, також літераторами. Бамбула ж для поетеси-початківки застара. Втім, трапляються й винятки з правил — поетами

ставали люди похилого віку. Хтозна, чи це не той саме випадок, і Алісія Бамбула згодом стане окрасою нашого поетичного цеху.

З цими думками я готував міцну каву, випивши яку, мав намір працювати до глибокої ночі. А там знову — на порозі сну... Хай йому абищо, тому станові! Антологія прози, якою я займався і яку сподівався видати до звітно-виборних зборів, вимагала великих зусиль. Щораз заглиблюючись у цю роботу, я бачив перед собою не майбутню книгу, скомпоновану з кращих творів моїх друзів, а хмару чи сферу над Спілкою письменників, організм колективного розуму, ні — духу, який мусив би стати елементом живлення людської свідомості. Елемент цей мав повнити душу того, хто його торкнеться (читача), не сумнівною ідеєю, не нищенням одних "істин" в ім'я інших, а прикладом (багатьма прикладами) наслідків тих "ідей" та "істин". Разом з антологією поезії, яку я видав кілька років тому, ця книга мала стати духовним егрегором краю, до якого потягнуться світлі сутності людей — ті, кому накреслено робити добро. Він уже існував — цей егрегор, але його здебільшого складала поетична творчість; це, крім антології поезії, книги поетів минулих літ і десятки поетичних книжок-одноденок. Егрегор цей існує віддавна, але він був не цільний, а сказати б, у вигляді окремих духовних пасемець, не пов'язаних між собою, а відтак і вплив його на свідомість людини був мало суттєвий. Антології поезії та прози мали привернути увагу до всього літературного доробку краю, а відтак згуртувати довкола себе увесь творчий потенціал майстрів слова. Щоб жоден письменник, коли б він не творив, не йшов у забуття, а повнив своєю творчістю живе "тіло" духовного егрегора.

Попри піднесення, з яким я працював над антологією, мені все частіше здавалося, що на шляху до її завершення стали виникати якісь перепони. То на коло літературному небосхилі з'явиться дутий авторитет, книжки якого за вказівкою невідомо кого з влади починають ширитися по школах, то пускався берега хтось із членів Спілки, то раптом десь згори заборонили фінансувати письменницькі видання. Кожен такий випадок я розглядав як "пробоїну" в егрегорі, до формування якого приступив цілком свідомо. Часом мені ввижалися на ньому чорні плями — це були твори літераторів богемного складу, сповнених сатанинською енергетикою. Та найбільших випробувань зазнавав егрегор, коли помирав хтось із відомих письменників. Такою втратою була несподівана загибель Наталки Голембіовської, а потім смерть Олександра Замули. Для багатьох вони були прикладом, для деякого їхні смерті стали втратою друзів. Для мене ж асоціювалися з відривом від духовного "тіла" Спілки чи не найсвітлішої його частини. Я бачив тільки один спосіб бодай якось пом'якшити втрату, це зберегти їхні творчі доробки, тобто видати книги.

Було далеко за північ, коли я вклався спати. Сцени й образи з оповідань "Пакуда" Миколи Кучера й "Рудька" Клавдії Фроляк не виходили з голови. Мотиви нелюдської жорстокості, що там описувалися, не можна було пояснити ні логікою, ні якоюсь іншою (бодай вищою) доцільністю. Хтось поділив людей на дві групи — на тих, хто нищив і тих, кого винищували. У людський світ справді прийшов був сатана, але не в особі милого хлоп'яти, якого усиновила сім'я фінансового магната, як у фільмі, баченому мною у

Коктебелі, а у вигляді звірства, що входило в кожну людську душу — в кого більше, в кого менше — упродовж півторака років.

Я підвівся з постелі близько третьої ночі геть знесилений. Мене щось не пропускало в сон. Не вмикаючи світла, пішов на кухню випити води, та раптом завмер. У будинку навпроти у вікнах на всіх трьох поверхах світилося. Рухалися люди, на яких були гімнастерки, портупеї та формені кашкети. Це був звичайний робочий день, ні — робоча ніч у якійсь військовій установі. На вікнах не висіло ні штор, ні фіранок, а військовиків, що там знаходилися, як і портрети на стінах, можна було розпізнати навіть в обличчя. Це здавалося дивним. Адже в тому будинку, до речі, зведеному за проектом видатного архітектора, як мені відомо, нині мешкали звичайні сім'ї. А тапер у глибині двору лежали акуратно складені штабелі колод — паливо на зиму, притрушені снігом. Раптом глухо пролунав постріл, з усього судячи, в підвалі того дому; по хвилі двоє в гімнастерках виволокли на подвір'я безживне тіло та поклали на один із штабелів, випроставши йому ноги й руки. Люди в гімнастерках поспішили в будинок, бо було дуже холодно. І тут невидимі язика вітру злизали тонкий шар снігу зі штабелів і я з жахом завважив, що то були замерзлі людські тіла, складені так, як складають на зиму колоди. Багато — десь зо дві сотні. Вони лежали під глухою стіною сусіднього будинку з рудої цегли. Я клепнув себе по тілу, чи, бува, не сниться. Ні — я справді дивився у вікно зі своєї кухні. А тільки не бачив шестиповерхового будинку, що примикав до двору зі штабелями. На його місці стояла невелика одноповерхова хата під черепичним дахом, у вікнах якої оселився морок. "Такого не може бути! — почувся мій шепіт; здавалося, то озвався хтось чужий. — Щодня з вікон своєї квартири я спостерігаю, як на подвір'ї, де зараз лежать трупи, мешканці вигулюють собак. А на першому поверсі шестиповерхового будинку міститься якась установа". Мій погляд знову спинився на яскраво освітлених вікнах, і тут я розпізнав на розі будинку номер — "99". "Але ж він має номер тридцять третій! — вихопилося в мене. — Я бачу це число багато разів за день, упродовж багатьох років! Господи, хіба ти забрав у мене глузд!?"

Увімкнув світло і налив з чайника води... Тепер на протилежній стороні вулиці височів шестиповерховий будинок, ліворуч був двір, який відділявся від вулиці металевим парканом, і — наріжний триповерховий маєток з баштою на даху, у жодному з вікон якого не світилося. У дворі стояло припарковане сучасне авто. Отже, видиво кудись поділося.

З тих пір, як я відкрив число звіра, у мене з'явилася дивна властивість: яку б історію мені не оповіли, я сприймав її не на рівні звичайної інформації, а як картину спектаклю. Я навчився "мови гілок", коли за одним тільки листочком чи галузкою можна розпізнати (і побачити) гілку, стовбур, а відтак і плід, що його родить дерево. Колись Олександр Кузьменко, який перед війною уже був хлопчаком, а мене тоді й на світі не було, оповів про будинок навпроти. Там знаходився НКВС, і штабелі заморожених трупів — він їх бачив. Оповідь його у моїй підсвідомості багато років визрівала в картину. Іноді у часи безсоння, коли було вже далеко за північ, я завважував світло у всіх вікнах триповерхового будинку, бачив якісь портрети в

кімнатах. Але чогось більшого у свідомості не відбилося. І тепер я її — картину побачив усю, до дрібних деталей, навіть портрети Дзержинського і Сталіна. От тільки що стало поштовхом її остаточного формування й висвітлення?

РОЗДІЛ 6

Щойно я замкнув двері свого помешкання, як у коридор вийшов сусід з ротвейлером. Поки він порався біля замка, собака (це була сука) підійшла до мене і я майже фізично відчув дику силу звіра, яка від неї сходила. Тварина важила щонайменше шістдесят кілограмів. Вона не стала мене обнюхувати, як це робить перший-ліпший собака, а незворушно дивилася округлими чорними очима. Раптом спало на думку, що пара — чоловік і собака завжди виходили саме в той час, коли я покидав своє помешкання. Це був молодий ще чоловік при тілі, який, з усього, ніде не працював. Я спускався сходами, вони — слідом. "Конвой", — майнуло в голові. За мною йшло лихо у вигляді потужної вгодованої суки — чорної, з підпалинами біля пащі й на кінцівках лап.

... В офісі панувала святкова атмосфера. З одного боку столу сиділи Задорожний з Куценком, навпроти — мій заступник, Алісія Бамбула та Андрушків. Одного погляду було досить, щоб збагнути причину пляшки горілки, кров'яної ковбаси, вареної картоплі та огірків. Поряд стояли два стосика книжок.

Жінка, мала довге волосся і нагадувала пишну півонію, щоправда з прив'ялими пелюстками.

— О-о, хто прийшов! — вигукнув Задорожний. — Генію ти наш центральний!

— Авжеж, — погодився я, окинувши поглядом компанію. — Тільки тепер нас уже шестеро — центральних...

На обличчі жінки при цих словах з'явилася приємна млість. А мені раптом здалося, що я її вже десь бачив. Власне, це вдруге я так подумав. Перший раз — місяць тому, коли побіжно познайомився з нею.

Я поклав на телевізор квіти, що мені подарували читачі бібліотеки, де в мене була зустріч, підійшов.

— Як тобі вдається так точно дозувати в чарки!? — дивувався Андрушків, спостерігаючи за тим, як Куценко наповнює келихи.

— А я — по п'ять буль-буль... — пояснив Куценко.

Тим часом Алісія заходилася дорізати кров'янку, тоді витягла з пакетика ще кілька продовгуватих картоплин у кожущках. Вона справді нагадувала велику півонію, яка проте ось-ось мала обсипатися.

— Пам'ятаєш, я казав, що в пані Алісії на виході дві книжки? — озвався до мене мій заступник.

— То оце, — я кивнув на чарки, — можна назвати презентацією?

Вони сиділи за останнім з чотирьох письмових столів, зсунутих торцями, які таким чином розділяли кімнату на дві половини від вікна до дверей. Наші з заступником столи були біля вікна, що виходило на пам'ятник, могилу й музей Дмитра Яворницького. На моєму столі лежали два "метелики" Бамбули з дарчими написами.

Прочитавши автографи, я подякував і взяв простягнуту Куценком чарку.

— Скажи щось, — мовив він.

Я звернувся до заступника:

— Ти якось бідкався, що в нас малувато "патронів" залишилося — хто помер, хто кинув писати. То ж вип'ємо за те, щоб цей патрон, — я кивнув на Бамбулу, — не виявився холостим.

Коли ми випили, я поклав біля жінки свої квіти.

— З виходом у світ! — сказав.

Вона щиросердо подякувала і природно (сказав би, дуже природно) підвелася й поцілувала мене. І тут я згадав, де вже бачив її. Це було на презентації посмертного видання книги поета-правозахисника Івана Самарського. Ведучий так і оголосив: "Алісія Бамбула". Вона прочитала свій вірш, присвячений Іванові, а тоді згадала від кого і що чула про Самарського. Назвала моє прізвище.

— Ви знаєте цю жінку? — поцікавився я тоді в Олександра Кузьменка, котрий сидів поруч зі мною і з оселі якого по суті вийшов увесь тодішній правозахисний рух краю.

— Вперше бачу, — відказав він. По миті додав: — Схоже, наша минула діяльність починає обростати легендами.

— Я її теж не знаю, — сказав я.

Бог дав мені добру пам'ять. Подія сталася десь рік тому, і це таки була вона, бо я тоді подумав про відповідність її жіночих форм прізвищу "Бамбула". Доти я ніколи її не бачив і віршів, писаних нею, не зустрічав. Моє ж ім'я вона вимовила так, начебто ми з нею були близькі знайомі. "Як розповідав мені такий-то..." Тепер же я розтулив уже був рота, щоб нагадати про той її виступ, та на мить подумав, що вона тоді блефувала, демонструючи у такий спосіб свої близькі стосунки з головою письменницької організації; згадка ж про те могла зіпсувати її святковий настрій. Я взяв підписані нею книжечки.

— Мушу вже йти, — сказав. — Бувайте.

Я вважаю себе великим грішником, бо жінку завжди розглядаю, перш за все, як жінку, а вже тоді, як носія фаху чи посади. Та цього разу, як і минулого, коли тут побувала Бамбула, в мене не виникло жодного поруху думки, що переді мною — особа протилежної статі. А за час, поки я перебував у приміщенні, дивився на все очима звіра-охоронця, який прокидався в мені часом невідь з якої причини. Цей же звір намагався розпізнати й зв'язок між Бамбулою та кожним із чоловіків. Мого заступника й Задорожнього, які займалися словниковою діяльністю, вабила в ній чиста українська вимова, Куценка, напевне, багатообіцяючі жіночі форми, Андрушківа ж, з усього, нагода почитати комусь свіжому свої нові вірші.

Раптом я уявив "таємну вечерю", з якої щойно пішов, до найдрібніших її подробиць. За довгим столом сидять п'ятеро: чотири чоловіки й жінка. На скатертині — пляшка, чарки і злиденна закуска. Переді мною, немов живий, повстав Куценко — високий, з напівсивою бородою і благодушним усміхом; Задорожний — також рослий, з постаттю й лицем чимось схожий на історика Яворницького; мій заступник — невисокий

сухорлявий чоловічок з широким, антропологічно схожим на індуське, лицем; Андрушків — значно молодший від усіх, з відкритими для одкровень сірими очима. Спало на думку, що цього разу вони не були, як за звичай, самодостатньою компанією; вони були тільки оточенням Алісії Бамбули, ні — чогось, значно більшого за цю жінку; чогось, що не вміщалось в приміщенні. На мить здалося, що то була не жінка, а справді півонія; і зовсім не з прив'ялими, а свіжими, блискучими від роси, пелюстками. Тільки ця уявна квітка була не біла, а червона, темно-темно червона, майже чорна.

Над ними, під самою стелею, тихо шелестів лопатями вентилятор, немовби не перемішував розпечене за день повітря, а знесило відганяв від них злих духів.

Офіс знаходився на другому поверсі будинку, що належав історичному музею; його колись спорудили за проектом єгипетського музею в Александрії. Я випросив його — офіс у влади торік і був безмежно щасливий, що бачитиму щодня пам'ятник, могилу й музей "козацького батька". Та як тільки завважив, що будинок має номер вісімнадцять, та ще знаходиться на проспекті Карла Маркса, радість моя вщухла. Великі чорні цифри номера будівлі були прибиті саме у тому місці, де всередині стояло моє крісло. Власне, я спиною торкався проекції того номера на внутрішню сторону стіни. Коли ми, переїхавши з підвалу училища культури, де тулилася наша організація, у це приміщення, почали розставляти меблі, я б міг поставити свій стіл де завгодно, але прилаштував його саме тут. Чи то була випадковість? Я не кажу "навіть чи", я кажу "НІ". То була чиясь воля. Не світла, звісно, і не земна.

Тоді мені вперше спало на думку те, під яким знаком опинилася Спілка, і я почав прикидати можливу загрозу її існуванню. Серйозно працювали над руйнуванням організації подружжя сатанистів — членів Спілки, але вони, на щастя, не мали успіху — письменники, усвідомлюючи на рівні власної аури їхню чорну енергетику, не товаришували з ними.

Чи не тому я так насторожено поставився до початківки? Було в неї, крім здатності блефувати, таке, від чого при зустрічі з нею у мене оживав звір-охоронець. Він — звір відчував щось, чого не було відомо мені. Я ж достеменно знав тільки те, що на обласну письменницьку організацію, яку я очолював упродовж десяти років, насуваються великі випробування.

Як і на мене — її голову...

Слабкою надією, що я помиляюся, було те, що це — моя помисливість, причиною якої став окультний знак сатани, під яким опинився увесь колектив.

РОЗДІЛ 7

За комп'ютером просидів до півночі, вичитуючи антологію прози. Уже вивітрилася дія кави, очі "різало", але я "вийшов" з програми й вимкнув комп'ютер тільки тому, що став пропускати помилки. Розрахунок був простий — дійсність, що її змальовували письменники у своїх творах, стане бар'єром для астрального світу, бо те, що я читав, було страшнішим від того, з чим мені доводиться стикатися на межі сну. У них змальовувалися не наміри робити лихо, як у тих потвор, а саме лихо у найжахливішій його формі: війни, голодомори, людоїдство, і все те не "висмоктане з пальця", а описане

самовидцями й учасниками подій. Кожен такий твір був неспростовним підтвердженням апокаліпсису, описання якого сховав у своєму Пророцтві учень Ісуса Христа святий Іван Богослов.

Тільки на коротку мить астральна реальність заступила дорогу в сон. Цього разу замість мінливих ликів постали великі постаті. Десь такі, яких зображували на стінах єгипетських храмів. Це були "гулівери" серед натовпу звичайних людей, найвищий з яких не сягав їм і до колін. Видиво майнуло як уривок з чорно-білого фільму. Я заснув справжнім сном, у якому були й сновидіння — кольорові фрагменти якихось подій. Єдине, що час від часу мене непокоїло, це відчуття, що хтось (якась жінка) моститься біля мене. Її присутність була такою реальною, що я навіть прокидався і мацав рукою постіль.

Розбудив телефонний дзвінок. То був мій заступник. Цифри на табло годинника показували восьму ранку.

— Даремно ти вчора пішов, — сказав він після привітання. — Ми так славно посиділи. Співали. У Алісії прекрасний голос. Такий низький, оксамитовий. Уявляєш, вона співала нам "Многая літа". — Мить він помовчав, а тоді додав: — Ну, що треба таким підстаркуватим злидням, як ми? Бодай трохи чийогось душевного тепла. Ми ще скинулися були на пляшку... Але я тобі дзвоню не того. Як ти подивишся на те, щоб вона подавала документи?

— Без розгляду на секції? Без рекомендацій? Та той же недоумок Ціба нас з'їсть. А двійко сатанистів?.. Моментально знатиме керівництво Спілки в Києві. І це вже буде не їхнє оббріхування, а правда. До речі, ми і їй погану послугу зробимо. Комісія по прийому, довідавшись про те, її "зарубає". А що таке повторний вступ, тобі відомо. Он Скалозуб пробився вдруге тільки через десять років, а це ж справжній прозаїк. Бамбулі тоді буде ого-го скільки!.

На тому боці мовчали. Я знав колегу: він не належав до тих, на кого не діють аргументи.

— Послухай, так ми можемо все це підготувати, — нарешті озвався. — Одну рекомендацію дам я.

— То й готуй. Скликай секцію поезії, нехай Бамбула шукає ще двох, хто напише рекомендації. Ага — головне: ти що вже прочитав обидві її книжки? Вже пороздавав її книжки поетам?

— Ні, ну...

— Так ось з цього й починаймо. Обдзвонимо наших провідних, нехай почитають. Бо що то за секція, коли ніхто не знайомий з творчістю початківки? Пробігти поглядом кілька віршів по діагоналі під час засідання? Це профанація. — Раптом я запитав: — Чого вона так поспішає?

— Каже, запас часу... Те-се...

— В її віці це можна зрозуміти, — погодився я. — Але давай іти протоптаною, а головне, законною стежкою.

На цьому ми й припинили розмову.

І ту я раптом усвідомив, що опинився перед браком часу. До звітно-виборних зборів лишалося менше року, а в упорядкуванні антології прози не видно краю. Мене підганяло не так прагнення поставити "жирну крапку" в роботі за звітний період, як устигнути, поки я ще голова організації, домовитися з владою про фінансування видання. Це мала бути не просто книга кращих творів прозаїків краю, а й "каталог" творчих особистостей.

Треба було вже вибирати, чому віддати перевагу — заняттям над антологією чи поточним проблемам, поміж яких і заяви тих, хто стукається у двері Спілки. За звичай я сам читаю книжки кандидатів у письменники.

"Авжеж, головне — антологія, — подумав я. — А початківцями займеться мій заступник і члени правління".

— ... Звісно, антологія — на першому місці, — погодився колега, коли я, прийшовши на роботу, сказав про свій намір. — Не хвилюйся, я тебе підстрахую. Можеш взагалі сюди не з'являтися. Хе-хе... До речі, приходив Олекса Бусол, питав, як посуваються справи по виданню його словника синонімів. — Завваживши, що я спохмурнів, додав: — Шкода буде, якщо не вийде. Багато років чоловік збирав слова.

— Вийде його словник. І вибране Замули ось-ось вийде. Це вже вирішено. Мене турбує те, чи дасть управління культури гроші ще й на антологію. — Раптом я запитав: — Слухай, а Бусол тобі не родич?

— А чого ти питаєш?

— Та у вас з ним як одне лице. І постать, і хода, і зріст. І сиві патли...

— А може, ми з ним і є одне ціле, яке проте час від часу роздвоюється, — відказав з усміхом колега.

Тим часом я завважив подумки, що не пам'ятаю, аби їх бачив разом. Здавалося, це одна людина, яка в різний час виступала під різними іменами. Бусол був "гречкосієм", який трударював на полі слова, мій заступник писав дошкульну сатиру. Бусол присвятив життя поновленню занедбаної мови, і віддав тому все свідоме життя, мій заступник більше дбав про хліб насущний. Навіть якби це була одна постать, то й тоді вона складалася б з двох відмінних осіб.

Сусід на прізвище Ворона прочинив двері своєї квартири, щойно я прибув з вокзалу і піднявся на поверх. Його тер'єр мене обнюхав, привітно виляючи хвостиком. Це був другий мій конвоїр. Двоє молодиків не пропустили жодного мого входу чи виходу з квартири, щоб не показати себе. За чиїмось задумом я мусив був обов'язково когось із них побачити, виходячи або заходячи в своє помешкання. Таким психологічним прийомом планувалося довести мене до божевілля. Той "хтось" не врахував одного — мого імунітету що до таких ситуацій ще з кадебістських часів. Але настрої у мене псувався. На відміну від власника ротвейлера, Ворона був невисокий на зріст, сказати б миршавий, чоловічок. Я завважив якимось, що він ходить, тулячись до стіни. Так пересуваються пацюки чи миші. Іноді здавалося, що не він виводив песика, а песик — його. Одного разу я зробив спробу сфотографувати провокатора, після чого Ворона якийсь час не з'являвся, а потім став виходити в куртці з клобуком на голові.

Невидимий ляльковод міцно тримав його за больову точку.

Телефонний дзвінок пролунав як постріл.

— Ти вже повернувся? — почувся голос мого заступника. — На президії розглядали когось із наших?

— Ні. Там стояло питання спілчанського майна.

— А коли?

— Ну, ще ж комісія не розглядала. Щоправда, голова комісії цікавився деким.

— Цікавився у плані позитиву чи негативу?

— Важко було збагнути, але, мені здалося, що доброзичливо.

— А про кого йшлося — про всіх трьох чи про когось зокрема?

— Про Бамбулу розпитував. Вона, виявляється, там уже побувала.

— Я чого тебе турбую? Ну, людям же кортить знати. Приходять, питають. Згадай, ми так само переживали.

Дзвінок колеги нагадав, що моє життя й життя письменницького колективу протікали у двох паралельних площинах. Останній раз я навідувався в офіс тижнів зо два тому, коли на зборах розглядали чотирьох новобранців. Організацію дійства взяв на себе мій заступник. Тепер він відстежував подальші сходинки — наступна мала стати Комісія при Національній Спілці, члени якої — чільні письменники з Києва та областей розглядали доробки претендентів. Це було, власне, сито, крізь яке не проходило й половини. Ще одне "сито" — Президія Спілки, де також немало відхиляли. Спроби втручання у справи Комісії чи Президії вважалися некоректними і, могли мати негативні наслідки.

Паузу, що затягувалася, порушив колега:

— Чого вона туди полізла? — Він казав про Бамбулу.

— Не знаю. Її, мабуть, ніхто не попередив, що цього робити не слід.

— Такого ще в нас не було, — зауважив колега.

"Траплялося, — подумав я, — хоч і рідко".

— А як справи з антологією? До звітно-виборних не так уже й далеко.

— Матеріал готовий. За день-два віддам художнику-оформлювачеві.

— Поквапся, бо треба буде щось показати письменникам ще до зборів. — Він поклав трубку.

Дзвінок колеги тільки відтіснив ситуацію, яку я переживав, на другий план, але не нейтралізував її.

РОЗДІЛ 8

Мама Наталки Голембіовської тримала в руках посмертне видання книги доньки, немовби то було немовля. Вона то відхиляла цупку целофановану обкладинку, то зазірала у зміст, то шепотіла:

— Боже, Боже, аби це побачила Наталка!

Тим часом я міркував, як би тактовніше спрямувати розмову з Оленою Степанівною у потрібне мені русло.

— Авжеж, — погодився я. — Це буде допомога і школі, і студентам-філологам які

вивчають творчість Наталки, бо її вірші розкидані по багатьох збірках. До речі, я зараз працюю над есе про поетів і хотів би щоб хтось із літературних учнів сказав коротке слово спогадів. Чи немає у вас такого на прикметі?

Сухе обличчя старої жінки стало на мить заклопотаним.

— У Наталки було багато учнів. Вона, траплялося, допізна вчитувала їхні твори. Іноді й мені цитувала щось химерне і ми сміялися як не нормальні. Але я їх не знаю. Щоправда, приходила одна, вже незадовго до Наталчиної смерті. Показувала свої вірші.

— Як би з нею зв'язатися?

— Та вона не залишила телефону. Сказала, що хтось із письменників дав їй нашу адресу. Вона й прийшла. Оце і все. Ну, циганкувата якась.

— Смаглява?

— Ні. Просто дивиться в очі тобі так уважно, уважно, немовби намагається проникнути у твої думки. Наталка прочитала її вірші, але нічого не сказала. Вірші, то й вірші. Хоча та витягувала з неї, аби вона висловила свою думку. Я знаю доньку. Вона ніколи не стане лукавити, надто ж що стосується поезії. Ніколи й не образить критикою. А тут же людина в гості прийшла, хоч і не кликана, наговорила купу компліментів, принесла з собою ще першу Наталчину книжку, попрохала автограф. Ну, пригостили чаєм з тістечками... Ага, вона якось дивно дивилася на книжкові стелажі, портрети та різні дрібнички на стінах, немовби все те сканувала у свою пам'ять. Така вся сповнена енергії, сказати б, не вироблена. Витягла пляшку вина з торбинки, але ми заперечили і вона її сховала. Мені здалося, що вона пішла від нас невдоволена. Наталка вийшла її провести і zarazом підсипала крихти в годівничку для синиць. Наш будинок споруджений за чеським проектом — спільний балкон, як вулиця; навпроти вхідних дверей кожної з квартир люди ставлять хто що. Наприклад, у нас біля перил — тумбочка і стілець, вгорі висить годівничка. Наталка ставала на той стілець і підсипала корм пташкам. Коли вона стала на стілець і потяглася рукою щоб підсипати корм, я завважила, що гостя якось дивно дивилася на неї...

— Що ви маєте на увазі?

Якийсь час Олена Степанівна мовчала. З усього, вона не знала як пояснити.

— Те, що я побачила, вам, психічно врівноваженій людині, може здатися неймовірним. Мені здалося, що разом з Наталкою на стілець стала й гостя. Вона також потяглася рукою до годівниці, та раптом похитнулася над прірвою. Звісно, це відбувалося тільки в моїй уяві, але ж як чітко я це побачила... У неї ім'я, що не забувається — Фросина. Наталці воно сподобалося. Вже перед сходами Фросина нас поцілувала, а тоді сказала, ні — скоріше проспівала: "Ну, многая літа вам..." Це було десь на початку червня.

Олена Степанівна промокнула хустинкою сльози.

— А невдовзі стався отой жах. Ніщо не віщувало нещастя. Наталка готувалася привітати з днем народження Євгена — колегу по роботі. Вони там — на радіо — мали влаштувати чаювання з цієї нагоди. Наталці випало приготувати сирники. Я тим часом зібралася на базар, що неподалік від нас, аби принести сметани. Недовго там була.

Коли ж підійшла до будинку, то завважила машину "швидкої допомоги", що виїхала з нашого двору, і гурт людей. Питаю, що сталося? Кажуть, жінка якась випала з балкона п'ятого поверху...

Олена Степанівна хоч і сиділа навпроти мене, але говорила, здавалося, не зі мною, а з кимось, хто стояв за моєю спиною. Відчуття присутності когось було таким сильним, що мені весь час кортіло озирнутися.

По-різному пояснювали смерть Голембіовської. Одні казали, що вона, підсипаючи в годівницю корм, похитнулася на стільці і, оскільки балкон не має стояків, а відтак ні за що було вхопитися, вона випала... Інші припускали самогубство: мовляв відправила маму на базар, а сама... Не зрозумілі тільки мотиви. Інші припускали вбивство — за її понад шістдесят культурологічних радіопередач, де вона і її радійні посестри витягували з небуття імена діячів політики й культури, яких за совкового режиму "поховали", відповідним чином від'яриликувавши.

— Не знаю, як те сталося, — мовила Олена Степанівна. — І тумбочка, і стілець біля перил балкона стояли на місці. На дивані лежав недописаний рукопис статті про творчість одного нашого письменника, який на той час жив в Америці і листувався з Наталкою. Вона домовилася з редакцією журналу "Вітчизна", що матеріал там надрукують. Я бачу тільки одне пояснення тому, що сталося. Десь у перших числах травня Наталка захворіла. На той час на радіо починався сезон відпусток і ми вирішили за краще не йти на лікарняне, а оформити відпустку. Ви знаєте, я лікар — все життя пропрацювала в лікарні. Але й мені важко було поставити їй діагноз. То було нетипове гостре респіраторне захворювання, що супроводжувалося головними болями й потьмаренням свідомості. Зрештою, десь аж під кінець відпустки, вона трохи оклигала. Але виходити на роботу було ще передчасно. І тоді вона пішла в поліклініку і їй виписали лікарняне. В день, коли сталося нещастя, вона мала вперше вийти на роботу.

— А чого ви згадали про початківку? — поцікавився я.

— Бачите, ми жили дуже замкнено. Навіть із сусідами рідко спілкувалися. Наш світ складався всього з чотирьох осіб: покійного Петра Панасовича, мого чоловіка, моєї покійної мами й Наталки. Не тому, що ми такі вже відлюдьки... Справа у страхові, який тяжів над моїм родом. А він — рід ішов від Розумовських... Ну, це довга історія, може, колись оповім. У радянські часи, надто ж у сталінські, найменша інформація про кровні зв'язки з такими родами була смертельно небезпечною. Моя мама все життя прожила під дамокловим мечем викриття. Більша частина її страху перейшла й на мене; це не могло не позначитися й на Наталці. Але вона вже була дитям іншого покоління; в неї далі звичайної обережності не йшло. Колись гадалка наворожила моїй мамі, що гілка роду нашого увірветься і ми оберігали Наталку, як зіницю ока. До чого я веду... Ми нікого не запрошували в гості. А тут людина сама, незваною, з'явилася. До того ж дзвінок у двері був довгий і настирний. Я тоді подумала: ось воно — прийшло. Потім переконувала себе, що це помисливість, викликана свіжістю, ні — якоюсь бадьорою енергетикою гості, яка буває, пробачте за таке порівняння, у добре вгодованого й

вигуляного собаки. І ім'я Фросина підкреслювало дебелу, сповнену здоров'ям постать жінки далеко вже за бальзаківський вік. Наталка ж порівняно з нею була ніби прив'яла. Тепер розумію — у мені спалахнув суто жіночий рефлекс — заздрість. Та як би там не було, а до мене після тих відвідин прищепився комплекс, що вітальня, де ми приймали гостей, вкрилася невидимим шаром пилу чи лаку, чи павутиння, чи ще хтось чого. Вже після смерті Наталки я переклеїла шпалери, поміняла місцями портрети Петра і мами, деякі дрібнички, пов'язані з Наталкою, і зовсім прибрала, щоб не ярили душу, але комплекс залишився — вітальня брудна. Розумію, це дурниці, але тоді, коли пролунав настирний дзвінок у двері, мені здалося, що ось воно нарешті — те, чого ми боялися й чого очікували все життя. І це на енному році незалежності. Вже й імперії не стало, а страх залишився. Колись Наталка обурювалася на бабусь і дідусів, що залякували всіх незалежністю. То страх у них кричав: не дай, Боже, не висловити свою позицію. Раніше вбивали не тільки за спротив, а також за неясну позицію щодо якогось із компартійних заходів. Серед тих старих під червоними прапорами, що їх показували тоді по телевізору, було багато й таких, на кому — кров, багато крові... Були й діти їхні, які боялися викриття злочинів батьків, а відтак і ганьби.

— А як Наталка прокоментувала прихід тієї?.. — поцікавився я. — Ну, я маю на увазі її творчість.

— А ніяк. Жодним словом, як її й не було. Тільки, повернувшись з вулиці, процитувала рядок з Ліни Костенко: "Тримай від себе хама на версту".

— Гостя що, припустилася якоїсь нетактовності?

— Ні. Напевне, у віршах її щось підгледіла.

Вже починало смеркатися. Олена Степанівна якийсь час сиділа, поклавши руку на книжку доньки, а тоді підвелася.

... Я дивився вслід маршрутці, якою віддалялася жінка і подумки читав вірш Наталки, який вибрав для свого есе про поетів:

Та книга втрачена давно,

і я її не пам'ятаю.

Лиш часом щось здаля світає,

немов засвічене вікно.

Я подумки тоді гортаю

давно забуті сторінки,

і проступають з-під руки

якісь малюнки і рядки,

та змісту... змісту не згадаю.

І все-таки живе в мені

це відчуття легке і плинне,

що я колись її зустріну

в житейській звичній метушні,

зніму з полиці, розгорну

і упізнаю все достоту,

до найтемнішого звороту
усе в ній раптом осягну.

То була книга жінки-коханки, жінки-дружини, жінки-матері. Не судилося Наталці перегорнути бодай одну сторінку тієї втраченої книги. А вона ж мала все для того, від вроди і суто жіночої зваби, до м'якої, лагідної вдачі.

Від сумних думок мене відірвав довгий телефонний дзвінок. Телефонувала секретарка Приймальної комісії Спілки письменників.

— Розумію, що вам уже набридли відрядження, — сказала вона після привітання, — але наступного понеділка — Президія. Хай буде втіхою, що цього разу розглядатимуть трьох ваших. Комісію вони пройшли.

— А четверта?

— До нової книжки... — почулося у відповідь. — Бувайте здорові.

Трубку так швидко поклали, що я не встиг поцікавитися, кому не повезло.

РОЗДІЛ 9

У коридор долинав гомін і пахощі троянд. На мить здалося, що за прочиненими дверима офісу сидять колишній голова обласної Спілки письменників, його заступник, кілька літераторів і я. Ми "обмиваємо" мій спілчанський квиток. Для мене — дисидента то було щось значно більше ніж визнання. То була перемога над тими, хто цькував мене упродовж багатьох років. Останній (принаймні відомий мені) донос до керівництва республіканської Спілки, надіслав кадебіст на пенсії Бутко.

"Він сидів на лаві підсудних за антирадянщину. Як могли обласна організація і Комісія з прийому?.. — читав головуєчий на засіданні Президії. — Ви з'ясовували у чім річ? — поцікавився у секретаря Комісії голова Спілки".

"Так, — відказав той. — Мене попереджали з області, що щось подібне ми, напевне, отримаємо. Лист написав параноїк, який уже кілька разів подавав заяву до Спілки, але щораз отримував відкоша. Тепер кожного, хто стає членом організації, він сприймає як власну образу. Вони там і збори по прийому підгадали так, щоб провести їх, коли той дописувач відбуде на відпочинок. А в цього таки були неприємності..."

Як з'ясувалося, донос мав зворотну дію — на Президії у скриньці для таємного голосування проти мене виявився тільки один бюлетень. А десь за місяць (на той час уже вийшла "Літературна Україна" з фотокартками письменницького поповнення, поміж яких була й моя) — Осику "покликав" утопленик, якого несло течією повз його дачну ділянку на березі Дніпра.

Тим часом гомін ставав гучнішим, до пахощів троянд додалися запахи чогось смачного.

За довгим столом, накритим червоною в білий горошок скатертиною, сиділо з десяток письменників, у тому числі й дві новенькі.

Щойно я переступив поріг, як Куценко сказав:

— Ага... — Й заходився розкорковувати пляшку шампанського.

— Зажди, — спинив його мій заступник. — Хай щось скаже. Ну, напутнє слово голови, як годиться.

— Авжеж, — підтримав Задорожний. — Так завжди було.

На мить я завагався. А тоді мовив:

— Все, що треба було сказати, я вже багато разів сказав: Наталці Власенко — на всіляких літературних конкурсах, починаючи ще зі школи, на презентаціях її книжок. Ользі Миколаївні — коли читав верстку її першого роману. Отож нехай поновлять у пам'яті мої слова. Це й буде промова. Хотів би тільки побажати, аби вони, попри літературне обдарування, залишалися скромними й ніколи, не доведи, Боже, не слабували на зоряну хворобу. — І до Куценка: — Розкорковуй, друже, та — по п'ять буль-буль, як ти кажеш...

— По сім. По п'ять це коли горілка...

— Ну, як знаєш.

— От що мені в тобі подобається, — озвався Андрушків до мене, — так це лаконічність. Ти ніколи не тягнув kota за хвіст у відповідальний момент.

"Пострілу" від розкоркування шампанського не пролунало. В могутніх руках Куценка почулося сичання газу, який він поступово випускав з пляшки. Тільки тепер я завважив, що довгий стіл повнився розмаїтими наїдками, від кружалець селямі, до великих грецьких оливок, і все те на порцеляновому посуді, принесеному якоюсь із новобранок. Посередині у срібному цеберку стояв великий букет троянд. Це було свято мрії, що збулася. Від чужої радості й мені розвиднілося на душі. Та раптом згадалися слова літературного скептика: "І ось вони нарешті побралися..." Не втямки було авторові, який закінчив роман такими словами, що справжні проблеми двохзакоханих сердець з того тільки й починаються..." Щойно ці дві повінчалися з літературою. Відтепер за кожною з них потягнеться заздрість, і чим яскравішими виявляться їхні літературні здобутки, тим чорнішою проляже тінь заздрості.

Стілець навпроти Ольги Миколаївни й Наталії, напевне, був призначений для мене. Несподівано пройняло щемким почуттям ностальгії, але не за краєм на півдні, де я народився й виріс, а за першим коханням, яке там спізнав. Дівчину звали Клавою і вона мала таке ж чорне волосся, як у Наталії, і чорні ж і глибокі, як безодня, очі. Нам було тільки по сімнадцять, а мені тоді здавалося, що ми щойно зустрілися після тривалої розлуки. Колись нас вихопили зі свята й розлучили на цілих сімнадцять літ. І ось ми знову на святі, але на цей раз у земному світі. Та настрій солодкої ностальгії враз пропав, щойно я угледів серед гостей сатаниста. "Хто з новеньких його покликав? — подумав я. — Це ж не збори".

Коли випили вже наступну чарку, я раптом завважив, що немає третьої новобранки. Але крім мене ніхто на те, здається, не звернув уваги. Раптом озвався мій заступник:

— Пані Алісія прийде пізніше.

Щойно він те промовив, як у коридорі почулися кроки й по миті з'явилася Бамбула у супроводі одного з членів Спілки. На ній була шовкова салатного кольору сукня, яка нівелювала небажані обриси постаті й водночас уберегала тіло від спеки. Прозаїк, який ніс її торбинку, був сухорлявий, високий, весь у ластовинні.

— О! — вигукнув Андрушків. — Хто до нас прийшов!

— Хай дарує гонорове товариство... — сказала Алісія гречно. — Не завжди виходить бути пунктуальною.

Вона підійшла до Андрушківа, який сидів праворуч від мене, пригорнулась до нього й сказала:

— Сергію, дозволь я сяду біля нашого літературного батька.

— Авжеж, авжеж, — погодився Андрушків, забираючи свою тарілку та пересідаючи на вільний стілець. — Сідай, щиглику, біля нашого літературного пахана.

— Ви не проти, якщо я — одесною від вас? — запитала Алісія.

— Ні, не проти, — відказав я, кладучи подумки руку на звіра в мені, який зіпнувся на ноги, щойно в приміщення увійшли Алісія і рудий.

— Літературний батько, пахан... Так виникають культи, — зауважив хтось із письменників.

Тим часом супутник Алісії подав їй торбинку і вона витягла з неї кавал добре запеченої кров'яної ковбаси, шмат сала, овочі і дві пляшки горілки, одна з яких — літрова була закоркована кукурудзяним качаном.

Обличчя мого заступника при виді принесеного стало розчуленим.

— Володю, — озвався він до Куценка, — постав шампанське та налий нам отого, що заткнуте качаном.

— Ну, це за бажанням, — зауважила Ольга Миколаївна. — Я питиму шампанське.

— Хто ще — шампанське? — запитав Куценко і налив у келихи Ользі й Наталії.

Скоро вентилятор під стелею, який хтось увімкнув, став збивати коктейль із запахів шампанського, самогону, часникового духу кров'янки, зауважень і реплік, здебільшого не пов'язаних між собою. Гостина, яка розпочиналася як свято душі, поступово оберталася на звичайне застілля. Письменники почали "скидати мантиї": почулися кпини. Мені ставало дедалі ніяково перед новенькими за не зовсім коректні зауваження моїх колег щодо один одного. А може, бентежило те, що я раптом помітив на всіх трьох ознаки астральної жінки. Втім, без жодної грішної думки... І тут я розгубився. Такі ж самі ознаки було знати й на письменникові, який прийшов з Алісією. "Що за нісенітниця! — подумав я. — Такого не може бути. Він чоловік, до того ж без жодної феміністичної прикмети".

Звір у мені, напевне, так не думав. Він невідривно дивився моїми очима на його малинового кольору шведку, яка висіла на кощавих плечах. Я крадькома почав спостерігати й за іншими, але в жодного не завважив нічого подібного. Чоловік тим часом переглянувся з сатанистом Дрижченком і вони вийшли в коридор. Сатанист хоч і скидався на дебелу тітку, проте ознак астральної жінки на ньому не вгадувалося. Чому ж тоді цей, рудий?..

Куценко взяв пляшку і, висмикнувши качан, почав наливати в келишки.

— А чого тільки по три буль-буль? — обурився хтось.

— Бо вона міцна, — відказав Куценко. — Декому вже в голову вдарило. Варнякають казна-що.

"Може, й мені ото в голову..." — подумав я. Досі астралку, в більшій або меншій мірі, нагадували самі тільки жінки; жодного випадку її аналогії з чоловіками пригадати не міг.

І тут сталося дивне. Я немовби опинився під самою стелею, поруч з вентилятором, і побачив усе застілля, але не звичайне. Постаті були укутані в чад, газ чи туман... Тільки Наталка й Ольга сходили прозорим світло-жовтим сяйвом, на яке проте час від часу накладався каламутний серпанок когось із сусідів. Побачив і свою постать, оповиту брудним "туманом", і Алісії, яка ледь угадувалася, немовби ховалася всередині велетенського рудувато-чорного опала. Раптом "погляд", який концентрувався на застіллі, щось немовби перемкнуло і я побачив усю споруду будинку, кожен його закуток. Проте робочий день наближався до кінця і всі кабінети були замкнені. Тільки біля чоловічого туалету стояли рудий і сатанист та про щось жваво сперечалися. Про що саме, мені не дано було почути. Коли ж "погляд" знову перемкнуло на застілля, то я від несподіванки, сказати б, отетерів. У моєму службовому кріслі сидів колишній генерал КДБ Гарба, а навпроти, у кріслі мого заступника — майор Бутко. Він був, як живий і на його обличчі виграла загадкова посмішка. Це скидалося на розмову чи вказівку зверхника — генерал говорив, майор слухав. Вираз обличчя в генерала, як і за життя, був сухувато-офіційний, а сивий бобрік над чолом свідчив про його військову приналежність. Якби ці двоє привиділися б мені в кабінеті Гарби, куди мене колись викликали на "допит-профілактику", то я подумав би, що маю справу з картинкою астрального світу, яка наклалася на мою реальність. Але ж вони сиділи в кріслах керівників письменницької організації і, судячи з усього, їх ніхто, крім мене, не бачив. І тут я відчув, що до мене хтось доторкнувся.

— З вами все гаразд? — почувся стурбований голос Алісії. — Ви немовби в якомусь забутті.

— Та ні, все добре. — Мені здалося на мить, що відповів не я, а звір у мені — агресивний, але цього разу хитрий і лукавий. — Не варто було змішувати шампанське з самогоном.

— Напевне, — погодилася вона, — бо то дуже міцний трунок, справжній первак. Я вже давно хотіла переказати вам вітання від людей, яких ви не знаєте, але які вас шанують, і ваші твори вивчають. Це вчителі й учні школи-інтернату. Вони плекають надію, що ви коли-небудь до них завітаєте.

У цей час увійшли рудий із сатанистом.

Уздівши їх, Алісія сказала голосно:

— Добірне товариство, а чи не заспівати нам якоїсь нашої?

— Авжеж, — вигукнув Бусол. — Давно пора. — Він сидів розпатланий з протилежного боку столу, вже посоловілі очі раптом заіскрилися. Цей чоловік, крім того, що все життя збирав синоніми, знав також безліч народних пісень і любив співати, надто ж коли перехилив чарку. — Давайте — "Несе Галя воду". — І перший затягнув: "коромисло гнеться..."

До нього приєдналася Бамбула:

— "... А за нею Йванко, як барвінок в'ється..." — вона мала приємний низький голос.

Я завважив крадькома, що на розчуленому обличчі мого заступника, який сидів поруч з Ольгою, скотилися дві сльозини. Він також намагався підспівувати, але до Бусола йому було далеко. І тут спало на думку, що чи не вперше бачу їх в одній компанії. Зовні вони справді були схожі немов близнюки.

Раптом я підвівся й вийшов. Краєм ока помітив, що сатанист і рудий сіли не на свої місця за столом з наїдками, а в крісла за столами мого й заступника. У них був вигляд людей, які стомилися від застілля і зараз присіли щоб відпочити. "А щойно там сиділи генерал і майор КДБ", — "нагадав" мій звір-охоронець. Він, власне, й вивів мене з приміщення. Чому? Я збагнув те, коли опинився на терасі біля виходу з будинку. Мене прямо аж трусило від люті. Якби я ще на кілька хвилин затримався в компанії, то, напевне, накинувся б на сатаниста і роздер його на шматки, хоч він і крупніший від мене. Досі я, ні — звір у мені — ставав агресивним тільки на межі з астральним світом, сьогодні ж ця сама потвора виявилася на диво поміркованою. Майнуло в голові, що вона — мій ангел-охоронець, та враз стало ніяково за таку думку. Ангел — добра безтілесна сутність, яка опікується земною людиною. Напевне, він створює такі ситуації, коли його підопічному ніщо не загрожує. А звір, що віднедавна з'явився в мені — інстинкт, якого звичайна людина просто не помічає і для якої він — інстинкт — служба охорони, котра живе осібним життям. Тим часом навісіння, що охопило все моє ество, почало вщухати. Я вже збирався піти додому, та подумав, що це буде нечемно, надто перед новенькими.

У коридорі чувся хоровий спів. Співали добре, вже нову пісню. У тому суголоссі не можна було виокремити жодного голосу, тільки вгадувався приємний тембр Алісії. Щойно я переступив поріг, як звір у мені, який на час угамувався, здавалося, аж підскочив. Обіруч Бамбули сиділи сатанист і рудий; сатанист — на моєму місці. Застілля, та і вся кімната, потопали в червоному, мінливому, немов перламутр, тумані. Навіть жовтувате світіння Ольги й Наталії ледь угадувалося в ньому.

Уздівши мене, сатанист підвівся, але я, стиснувши подумки свого звіра за карк, махнув рукою, мовляв: сиди. І тут встала Алісія — вгодована тітка, про таких кажуть "повна пазуха цицьок", махнула, немов диригент паличкою, рукою і пісня враз стихла.

— Добірне товариство, — звернулася до людей за столом, — а чи не проспівати нам "Многая літа" нашому шефові? І затигла душевно, як у церковному хорі. Дехто підспівував. Коли ж треба було повторювати, то підхоплювали всі по кілька разів: "Многая літа, многая літа..." У другому слові "літа" наголос падав на "а". Тим часом звір у мені казився, виривався. Я вже ледь утримував його обома руками.

— Дякую, дякую, друзі, — намагався їх спинити, але Алісія затято повторювала кінцівку панегірику. То було схоже на медіумічне навіювання; колектив, як і вона, багато разів скандував ті ж самі слова.

І тут звір виборсався з моїх рук.

"Припиняйте шабаш!", — уже ладен був гарикнути я, та хтось озвався за моєю

спиною:

— Що тут коїться? Аж на вулицю чути. — То був вахтер, який заступив на чергування.

Коли я йшов додому, мене не покидало відчуття, що одяг мій просяк не запахом святкового столу, а духом свіжо копаної землі. Надто це відчуття посилювалося, коли я побачив сусіда з великою чорною сукою, який спускався сходами мені назустріч. Раптом спало на думку, що в фільмі "Омен" діяли два лиховісники — собака ротвейлер і крук. Вони були інструментарієм сценариста. У мене ж — без вигадок: ротвейлер, який належав провокаторові, і: чоловічок-провокактор на прізвище Ворона. Співпадіння? А число вісімнадцять на фасаді будинку, де знаходиться офіс письменницької організації, теж випадковість? А загадкові смерті Голембіовської й Замули?.. Я зустрічався з провокаторами двічі на день і кожного разу над кожним із них мені ввижався темний згусток сутності кілера-верховгляда. Цей верхогляд вбиває тихо, чужими руками. А над ним є верхогляд вищого порядку, який мене й замовив.

РОЗДІЛ 10

Учнів сиротинця, перед якими мені довелося виступати, уже не можна було назвати дітьми. Крім того, що в залі сиділо два випускних класи, у їхніх очах читалося передчасне подорослішання. Директорка сказала, що це — сироти, діти з неблагополучних родин, а є й такі, яких матері прилаштували у цей заклад з єдиною метою — спекатися.

— Таке трапляється, — зауважила директорка, коли ми вже йшли коридором. — З часом дитя переростає і стає нормальною людиною. За прикладом далеко не ходити. Хоча б наша Фрося Бамбух. Скільки вона тут переколотила! Я, правда, прийшла на місце директорки, яка померла десь за півроку до випускних екзаменів, коли, до речі, випускалася й сама Бамбух. Але про Фросю й досі легенди ходять. Це був якийсь дивний період — зараз такого немає. Померла директорка, до неї — математик, а ще раніше вчителька української мови. Померло двоє дівчаток, одна з них мешкала в одній кімнаті гуртожитку разом з Фросею. Коли мене сюди прислали, я схопилася за голову — що робити? Місце завуча, де я до того працювала, вже зайняла інша людина. А тут мені в вуха вносять прокляття над сиротинцем. Інакше як витлумачити таку кількість смертей. Усе припинилося з моїм приходом. Декотрі з тих, хто працював раніше, стали дивитися на мене як на месію. Хе-хе... Я була тоді ще зовсім молода, як для директорки.

— Ви й зараз ще... — вставив я.

— Гай, гай, не буде баба дівкою, — усміхнулася жінка, проте її карі очі затеплилися. — Ага, тепер це звичайна школа. Щоправда, діти ростуть без ласки. Серце гріє те, що жоден з наших випускників не пустився берега. Звісно, з тих, хто тут осів і кого я знаю. Коли у них з'являються власні діти, вони вже й зовсім вибіковуються від браку батьківської ласки. Відмерзають душею. До речі, Бамбух має дітей?

— Здається, ні, — відказав я.

— Шкода, — зітхнула директорка. — І народжувати їй пізно... Її ровесниці вже

онуків виховують.

Коли ми проходили повз стенд "Ними пишається інтернат", я завважив на ньому велике фото Алісії Бамбули з букетом білих півоній. Були ще портрети двох чоловіків — один директор якогось заводу, другий, також директор, сільськогосподарського підприємства. Помітивши, що мій погляд спинився на стенді, директорка сказала:

— Це, як ви розумієте, не всі. Наші випускники є і в райдержадміністрації, і в області.

Під портретом Бамбух було написано яскравими червоними літерами, що вона відома письменниця. Я хотів був зауважити, що на її рахунку лише два малоформатні "метелики", видані тиражем по півсотні примірників, але вчасно передумав. Навіщо руйнувати символ сиротинецю? Мені стало шкода Фросини, життя якої починалося з сирітського притулку і яка знайшла в собі сили вступити до університету, а порожнечу безбатьківства заповнила духовністю, адже поезія — то духовність. "Сильна людина", — подумав я про неї.

Жінка, яка підійшла до нас з директоркою на подвір'ї, звернулася до мене як до знайомого:

— Я часто слухаю вас по радіо....

— Це наш завгосп Віра Семенівна, — представила директорка. — До речі, також наша випускниця.

— А що, Фроська, е-е... Фросина Бамбух справді письменниця?

— Член Спілки...

— Аж не віриться...

— Ну, гаразд, — сказала директорка. — Мушу вже йти.

— А що в цьому дивного, Віро Семенівно?

— Та я з нею тут — з дитинства. Мати її сюди привела, бо сама ради вже не могла дати. Чоловік пішов від неї... Хм, це ж треба, Фроська — письменниця.

— Мабуть, важко було матері матеріально? — зауважив я.

— Та чого там. Тоді вже людям більш-менш жилося. Балувалася сильно Фроська. Ми — ровесниці її, — даруйте на слові, були ще плоскодонками, а в неї вже груденята напиналися. З хлопчиками злягалася в лісосмузі. Тодішній завуч, царство йому небесне, поставив питання про переведення її в якийсь режимний заклад, та невдовзі помер. Фронтовик колишній, контузія...

— Все міняється, — сказав я. — В народі кажуть: переросте, перекажиться. Що й сталося з вашою Фросиною.

— Загалом то так, — погодилася Віра. — Я й сама була не мед. Ну, без рідні... Самі розумієте. У Фросини хоч мати коли не коли навідувалася, а мої батьки водночасі обоє — від тифу...

— Батько її також відвідував? — поцікавився я.

— Батька не бачила. Але знаю, що він тепер мешкає в сусідньому селі.

Раптом я сказав:

— Ви не надто тепло про неї... Ну, хоча б про щось добре можете сказати?

— Голос має. Співати вміє. Бувало — це вже в пору випускного року — як затягне "Многая літа..." на дні народження когось із учителів, а весь клас підхопить... Гарно виходило. Я й зараз чую цей хор. — Жінка помовчала, а тоді мовила: — Воно й справді виходить, ніби я її ворог або заздрю. Щодо першого — на скільки пам'ятаю, у неї не було друзів, що ж до останнього, мабуть, у цьому щось є, — звірилася жінка, ховаючи очі. — Ну, хлопці до неї липнули. Але справа не в тім. Якось воно так складалося, що всі, хто був в її оточенні, пропадали.

— Що ви маєте на увазі? — здивувався я.

— Не можу навіть пояснити. Ну, наприклад, Валя — дівчина, що мешкала з нею в одній кімнаті, — здорова, навіть на нежить ніколи не слабувала, раптом померла від грипу. А за півроку опинився в лікарні хлопець, який віддав перевагу Валі і на якого поклала була око Фроська. Лікарі по суті витягли його з могили. В сиротинець він уже не повернувся — його забрала бабуся. А перед тим — завуч, як я вже казала.

— Віро Семенівно, — сказав я, — це звичайне співпадіння.

Вона якийсь час не озивалася. Було видно, що не наважується щось сказати. Зрештою мовила:

— У нас у сиротинці є одна старенька, бабуся Явдоха. Одвіку тут на кухні працює. Ровесниця Фросьчиних батьків. Вона знає її з пелюшок. Ходіміте, я познайомлю вас із нею.

— Чи так це вже потрібно? — делікатно поцікавився я, зирнувши на годинник.

— Вам же з Фросиною працювати. — Вона подивилася на мене промовисто.

Літня жінка, яку викликала з кухні Віра, позирала на мене сторожко.

— Тітко Явдохо, це Фросьчин Бамбучишин начальник, — представила вона мене. — Він письменник.

— Так?... — жінка зняла білу косинку, що ховала її сиве волосся.

— Авжеж, — сказала Віра Семенівна. — У них так повелося, що один про одного пишуть. Розкажіть, що знаєте про Фроську.

— Та що розказувати... Збиткове було дівча, куди не повернеться, всюди — золоті гори за нею. Та потім, кажуть, взялася за розум.

— А до того вона що, була дурна, — запитав я.

— Та ні, — відказала куховарка, — вона не була дурною. Але розум мала якийсь не такий, як у всіх дітей.

— Що значить — розум не такий, як у всіх? — поцікавився я.

Жінка подивилася дещо скептично, мовляв, культурний чоловік, а не тямить.

— Ну, розум, який не визнає правил.

"Нічого собі! — подумав я. — Розум, який не визнає правил... Де ще таке почуєш? Та це ж розум бандита, фашиста, більшовика, який легко зламає будь-який устрій, будь-який писаний і неписаний закон, заради власної вигоди".

— А як це проявлялося? — поцікавився я.

— Ну, наприклад, з'їсть чийсь обід, хто на мить забариться до столу. Видурить у дитини те, що, буває, родичі принесуть. Іншими словами — ласа на чужинку.

- Мабуть, у когось із батьків удалася, — висловила припущення Віра.
- Мабуть що... — погодилася куховарка. — А тільки я не знаю її батьків.
- Як то не знаєте! — здивувалася Віра.

— Ну, там щось темне. Жінка, котра називається її матір'ю, то не рідна мати. І батько не рідний. Її знайшли немовлям у кручі, де люди глину беруть. Одна жінка пішла по глину щоб хату помазати — тепло вже настало — кінець квітня — і почула що десь щось пищить. Зайшла у печеру, а там — немовля в лахміття загорнуте. Вона — ходу звідти. Прямо до голови сільради. Ну, пішли, принесли, показали фельдшеру. Здорове дитя, дівчинка. Ні записки, нічого... Збиралися — в район її, де був дитячий притулок для немовлят, але теперішні Фросьчині батьки, які не могли спромогтися на дитя, вдочерили її. Та дуже скоро розлучилися, хоч обоє й добрі люди.

- Місце, де знайшли Фросину, то глинище чи печера? — запитав я.

— Ну, там глину беруть, підкопують. Бувало, когось і привалювало. Ходи були такі... В одному з лазів її і знайшли. Знаєте, у ті часи багацько люду в Сибір або й на той світ переселяли. Ось хтось і підкинув немовля, м'ать, сподівався, що воно виживе. Спершу в сім'ї все йшло добре. Молоді батьки не нарадувалися кмітливому маляті, та скоро між ними якась кішка пробігла і, як я вже казала, вони розлучилися. Ішли літа й мати побачила, що вже не дасть ради дівчинці і привела її в сиротинець. Усе це на моїх очах відбувалося. Годували тоді тут не дуже — діти слабенькі були. Одна Фроська цвіла і пахла. Бувало, видере в когось із рук шматок хліба і здість.

- А чого її назвали цим ім'ям, — поцікавився я.

— Думаю, тому, що саме в ці роки часто говорили по радіо про письменницю Фросину Коршунович. Вірші її читали. Вона сама десь із Петропавлівського району. Наша — селючка. Ага, забула — у немовляти на ніжці теліпалася на шнурку бірка з єдиним словом "ліліт". Так її й назвали спочатку, але голові сільради воно не сподобалося, мовляв, космополітизм якийсь. Він же й наполог на "Фросині". Ви скажете, що такі діти є в кожному сиротинці. Авжеж є. А тільки навряд чи з ними пов'язують стільки нещастя. Те помре, те пуститься світ за очі, те стане калікою. Ось Вірка е-е... Віра Семенівна підтвердить — вона з нею із самого початку. Старі люди, які тут з дня заснування інтернату, казали, що з нею прийшло якесь прокляття. Ну, не знав цей будинок ні до, ні після такого насилання.

Тим часом я намагався пригадати, де вже чув слово "ліліт". Бачив колись давно фільм "Вік кохання" з актрисою Лолітою Торец у головній ролі. Була ще одна з богинь у пантеоні шумеро-акадських богів.

- Минулося те з приходом пані Надії, — зауважила Віра.

— Ага... Всі так і думали: прийшла хороша директорка і колектив одужав. Вона справді тее... Ну, приносить щастя. Такі люди є. Але справа не в тім. Не стало тієї, що колотила. Випустилася Фроська, ось і все. Можу побитися з вами об заклад, що в університеті, куди вона вступила, почалося те ж саме, що і в нас тут, і тривало воно доти, доки вона там училася. — Помовчавши, жінка сказала: — Багато діток пройшло через наш сиротинець. Але мало хто з них у пам'яті лишився. А це убоїще немов живе

стоїть перед очима.

— Ото вже вона вам допекла! — посміхнувся я.

— Авжеж. Це якась бидляка була! Скільки крові з усіх нас попила!

Озвалася Віра:

— Ви, мабуть, думаєте: заходилися дві баби неславити третю. Воно й справді на те схоже, бо крім лайливих слів — жодного доказу. У тому то й заковика. Усе коїлося так, що не вхопиш за руку. Ну, звісно, — в більшому, ніж з'їсти чужий обід... Наприклад, чому помер Петро Степанович — завуч? Справді він був інвалідом війни. Але ж його друзі з такою бідною живуть і по нині. Він помер по тому, як намірився був перевести Фросину в заклад, де виховувалися "важкі" діти. Після чого померла Валя, дівчина, з якою вона мешкала в одній кімнаті? І від чого померла? Від грипу! Коли з нею став зустрічатися Ляня, до якого нерівно дихала Бамбук. Після чого померла директорка сиротинцю? Після того, як пригрозила не видати Фросьці гарної характеристики для вступу до вузу. Ну, а вчителька української... Як вона знущалася з неї! Бувало, щойно та відвернеться щоб написати на дошці, як Фроська підхопиться, підтягне під саме підборіддя трикотажну безрукавку й покаже всім груди. Миттєво сяде й сумирно дивиться на дошку. У класі — шум, регіт. Бідолашна вчителька не добере в чім річ... Це тільки одна з небагатьох витівок. Учителю знали як вимогливу, але добру жінку. Вона вчила ще моїх покійних батьків. До мене ставилася тепло. То була нечувана безсоромність, яка вразила навіть мене, а я не належала до тих, з кого брали приклад, — Віра покосувала на Явдоху. — Якби таке утнула моя донька, я б її власними руками задушила. А оті випадки, коли люди мерли... Хай їх розслідує хоч сотня слідчих. Чим доведеш? Тим, що до приходу Бамбук в сиротинець і після її випуску не сталося жодного лиха? Та з нас тільки посміються.

— Авжеж, — погодився я. — А самі ви що думаєте?

На обличчя Віри з'явилася розгубленість. Вона подивилася на Явдоху.

— Пояснити таке не знаю як, — сказала стара. Поміркувавши, провадила. — Є люди, з якими весь час щастить. Є — з якими не везе. Таке помічали не раз ті, хто довго живе. А ось щодо Фроськи, то тут усе темно. І не тому, що вона цицьки показувала... Це вихватка дівки, яка стане хвойдою — нічого надприродного. Йдеться про щось лихіше. Я часом спостерігала як вона їсть, як рухається. Воно, звісно, забобони, але мені часом здавалося, що вона укутана у чорну хмарину. Та й діти трималися від неї на відстані, навіть хлопчаки, яких вона зваблювала. Самі вони не тямили у чім річ, але їхня душа знала. Ось Віра сказала, що померли всі, хто ставав у Фросьці поперек дороги. Це не зовсім так. А вчитель математики, а моя помічниця, котра часом її підгодовувала, а той хлопчина, що втік і так його й не знайшли — вони ставилися до неї непогано. Я сказала б так: нещастя падали на кожного, хто стикався з Фроською, не залежно — був він її другом чи недругом. Тоді у нашому інтернаті й оселився чорт, дідько в особі підкидька, знайди.

— Може, якась із ваших жінок підкинула немовля. Ну, наприклад, чоловік сидів — тоді багато сиділо — а вона... Треба було позбутися гріха...

— У нас таких немає. Жінка скоріше від чоловіка відмовиться, ніж від дитяти. Це по-перше, по-друге тут усі одне одного знають. І в навколишніх селах також. У мить би вичислили чиє то немовля.

— А як усе в'яжеться з тим, що вона вступила й закінчила університет? Здається, і в аспірантурі навчалася...

— Вона справді останній рік вчилася непогано, — сказала Віра.

Озвалася Явдоха:

— Я вже казала: Фроська не дурепа. Але краще б вона була дурною. Тоді її підлоту було б видно.

— От-от, — погодилася Віра. — Бувало, влізе тобі в душу, витягне все, що в ній є. А там і образи, і кривди, — бо це життя — всяке трапляється. Потім усе те забувається. Ти забудеш, вона — ні. І ось ти їй — криве слово або щось... І одразу ж відчуєш, що на тебе косує оком той, кривду від якого, а, може, то було тільки непорозуміння, ти вже й забула. Вона має чудову пам'ять. То не пам'ять, а якийсь архів, у якому лежать досьє на кожного. Час від часу досьє розкривається, з нього витягується мовлене вами слово і дається йому хід. Якщо ж досьє виявляється порожнім, то вас просто оббрешуть. Ось що таке розум, який не визнає правил.

— Ну, ви тут філософи! — усміхнувся я. — А чи не можна оглянути глинище, в якому знайшли колись Фросину.

— Це далеко, — сказала Явдоха. — Кілометрів п'ятнадцять звідси.

— Та он же машина, — кивнув я на припарковане біля воріт інтернату моє авто.

... У далекі часи круча була балкою-водотоком. Та потім дощові води змінили напрямок і від русла залишилася тільки круча, за оголеними породами якої можна було вивчати геологічні епохи. Зверху лежав грубий шар чорнозему, під ним — триметрова товща червоної глини, потім ішов прошарок піску, а під ним — вапняк, товщину якого не можна було вгадати, бо кручу на споді встеляв наносний матеріал. Над тим місцем, де вапнякове оголення було засипане, виднілося безліч неглибоких нір у глині.

— Ото десь там, — показала Явдоха. — Не можу тільки сказати напевне — її знайшли в глиняній норі чи в печері.

— Хіба там є печери? — озвалася Віра Семенівна.

— Є. Там колись брали білий камінь, з якого випалювали вапно. Зараз вони засипані. Стривайте... Я згадала. Жінка, яка знайшла немовля, казала, що пищало щось у печері. Не в глинистій копальні, а саме в печері. До речі, у тих печерах переховувалася від німців наша молодь, яку гнали в Німеччину. Бачите, що значить опинитися на місці. Все пригадала. Авжеж, Фроську знайшли в печері. І знайшли її в останній день квітня. Справа в тому, що першотравневе свято тривало два-три дні. За цей час колгоспниця могла помазати собі хату, бо в будні, хе-хе... заробляла трудовні. Отже, прийшла вона по глину у якийсь із останніх днів квітня.

Я зауважив:

— Фросина народилася десь у травні. З цієї нагоди вона навіть частувала декого з

письменників.

— Нікому не відомо, коли вона народилася, — сказала Явдоха. — На вигляд немовляті було місяць-півтора. День народження записали той, у який її забрали прийомні батьки. Ніхто не знає ні справжнього імені, ні прізвища, ні дня народження. Хоча та, котра її у світ привела, напевне ж, дала ім'я. Бо слово "ліліт", та ще написане з малої літери, на ім'я не схоже? Здається вона вийшла не з лона жінки, а витягли її з утроби самої Землі.

Я подивився на Явдоху здивовано. Таке не могло прийти в голову навіть мені — фантастові. Я запитав:

— А сама вона — Фросина знає, що це не її батьки?

— Навряд, — відказала Явдоха. — Скоріше — ні. Про це ніхто не знає. Ті, хто був причетний до цього, повмирали. А прийомній матері який толк втаємничувати Фроську?

— Але ж ви знаєте...

— Я знаю, бо жінка, яка знайшла немовля, — моя покійна тітка. У нас тут заведено не базікати зайве. Колись за одне необережне слово можна було опинитися там, де Макар телят не пас. Бачите, он навіть Віра не знала. А вам я розповіла тому, що ви — письменники — єдині, кому люди ще вірять. Сама я до читання не дуже... Але онуки мої без книжки й спати не ляжуть. Не хотіла б аби й для вас почалося те, що ми тут пережили.

— Вона сюди навідується? — знову я.

— Моя двоюрідна сестра — донька тітки Мотрі, тієї, що знайшла Фроську, каже, — бачила її тут якось перед першотравневим святом. На машині з кимось приїздила. По кручі ходили, роздивлялися, немов туристи, камінці підбирали.

— Тоді виходить, що вона знала, — озвалася Віра Семенівна. — Перед початком травня це — якийсь із останніх днів квітня. Саме коли її було знайдено.

— Не думаю, — сказала Явдоха. — Просто неподалік мешкає її мати. А круча була місцем, де бавилися, та й зараз бавляться, дітлахи. Ось вона й заглянула сюди. Ага, ви, мабуть, не знаєте: по селах іноді трапляються відьми. Ну, можуть і вилікувати, і причарувати когось, а можуть і наслати... Але Фроська, це зовсім інше — з чужого поля вона — сіє смерть. Подібним до неї дали назвище "чорна вдова". Така зводить у могилу не тільки ворогів своїх, а й усіх, хто перебуває в її близькому оточенні. Була у нас тут одна — я ще в школу ходила. Люди боялися навіть випадкової зустрічі з нею. Потім чи кудись виїхала, чи померла. Ага, ще одне: тут, у нас перед випуском, і це, мабуть, пов'язане з видачею паспортів, пропонують інтернатівцям поміркувати чи відповідає дійсності прізвище, під яким їх колись записали в сиротинець. Бували випадки, що хтось брав для паспорта інше прізвище. Щоправда — одиниці за всю історію. Так ось Фроська відмовилася від прізвища жінки, яка її вдовчерила і стала Бамбух. Чому Бамбух нікому не відомо.

... Жінки запрошували на борщ, але я відмовився. Вони висіли з машини біля воріт інтернату, проте їхній клопіт залишився зі мною. Чи не вперше, мабуть, наважилися

сказати те, про що знали, але нікому не оповідали, остерігаючись стати посміховиськом та й, напевне, боялися Фросьчиного прокляття.

Почуте від жінок скидалося на звичайну заздрість. Алісія-бо справді "цвіла і пахла" у той час як її колишня однокашниця Віра здавалася змарнілою. "Але ж стара... — майнула думка. — Нащо їй вигадувати? А головне, навіщо було Бамбулі давати мій телефон директорці сиротинцю, якщо за нею — Бамбулою такі гріхи тут числяться? Прагнення "zareestruватися" в альма-мата поважною особою? Це можна зрозуміти. Не передбачила вона тільки мого спіткання з жінками з обслуги інтернату. Тим часом мені не давали спокою почуті від Явдохи слова "чорна вдова". Я їх уже десь зустрічав. І тут згадав читане: таким "даром" володіла поетеса Анна Ахматова (Горенко). Усі її коханці рано чи пізно помирали після спілкування з нею. А Гумільову вона в серцях напропорочила смерть від кулі в голову. Невдовзі почалася революція сімнадцятого і його справді пострілом у голову вбили більшовики".

Я вже виїхав на центральну трасу, яка вела до міста. Побільшало транспорту, що вимагало особливої уваги. Але фрагменти зустрічі з жінками, круча, де люди глину беруть, час від часу відволікали увагу від дороги. І раптом прийшло в голову, що ім'я Фросина вже чув від доньки Замули і матері Голембіовської, але тоді не надав тому значення. За їхніми описами це була та ж сама жінка. У свідомості став висновуватися ланцюжок із моїх спостережень і зустрічей з Бамбулою. Щоправда зустрічі були епізодичними і в пам'яті вони поставали укутаними в якийсь темний серпанок. Я знав: вона, щойно ставши членом Спілки, уже встигла побувати в гостях у кількох письменницьких родин. Всюди співала господарям "многая літа", і декому з них це особливо подобалося. Дехто казав, що такої активності не завадило б і мені. Але найпохмурішою стала згадка про мого звіра, який у присутності новоспеченої письменниці раптом виникав, ні — спрацьовував як датчик на загрозу, ніби вона була персонажем моїх астральних снів.

РОЗДІЛ 11

Останнім часом дедалі частіше з'являється відчуття, що довкола мене щось коїться. Це щось — не тільки діяння людей. Точиться змагання за мене — мешканця земного світу. Протистоять одна одній дві сили — лиха, яку я викрив, і світла; змагаються два князі, один з яких посланець Бога мого племені. Хто переможе — важко сказати, бо сили у них майже рівні. На матеріальному плані буття моменти невидимого двобою проявляються то у звершенні мною чогось задуманого, то невидима рука перетинає дорогу і я опиняюся перед опущеним шлагбаумом в кінці важкого і тривалого шляху, перед самою наміченою метою, але подолати шлагбаум не здужаю. Виникає думка: а навіщо? Адже цей шлях можна було пройти весело і легко... Так я думав, виходячи з кабінету начальника обласного управління культури — жінки, яка сприяла мені у виданні книг Голембіовської, Замули, антології поезії, книжок молодих літераторів, та й моєї п'єси. Це була освічена особистість, яка опікувалася не тільки культурою краю, а й літературою. Тепер вона сказала, що якась невидима рука в уряді заборонила обласним управлінням культури виділяти кошти на комплектацію бібліотек книжками місцевих

авторів. Жінка ще казала про ново впроваджену тендерну систему, з чого я зрозумів тільки те, що антології прози мені найближчим часом не видрукувати. Порадила шукати спонсора. У мене не було жодних причин сумніватися в правдивості її слів. Під кінець нашої розмови вона повідомила і приємну новину. На видання синонімічного словника вже переказані кошти в друкарню. Мені ж оминати "шламбаум" до звітно-виборних зборів годі було і сподіватися. Куцях моїх заощаджень також не вистачило б на видання книги в чотириста п'ятдесят сторінок. Це був суттєвий удар, який не спромоглася відвести від мене світла сила.

Помітивши поміж членів правління поета, котрий мені колись дорікав за те, що я видав книжки покійних Голембіовської й Замули, а не його збірку, я передумав інформувати про словник Бусола, який був уже в друкарні. Він такі речі сприймав боляче. Надто його засмутив вихід у світ тому Замули. "Мені що, треба вмерти, аби ти й мене видав?" — дорікнув він. Мої слова про те, що живі рано чи пізно ще побачать свої книжки, а от творчий доробок мертвих може бути втраченим, на цього письменника враження не справили. Він дивився на грубий том у твердій лискучій палітурці і на його обличчі було знати майже дитячу кривду. Образа його була б справді справедлива, якби не ситуація, що склалася. Творчій людині переступити через егоїзм часом буває просто неможливо.

Тим часом гомін стихав і письменники вже стали поглядати на мене. Із дев'яти членів правління прийшло шестеро, поміж них і Бусол, який приніс чималий стос оригінал-макетів антології прози, яку я давав йому на редагування. Крісло заступника навпроти було порожнє. Я, уже в котре, завважив, що ніколи не бачив, щоб Бусол з'являвся тоді, коли тут сидів мій заступник.

— Колеги, — сказав я, підсунувши до себе стос із оригінал-макетів, — це антологія прози. Тут усі без винятку прозаїки, які колись творили у нашому краї. Планував видати її до звітно-виборних зборів, але, на жаль, ситуація змінилася...

Я оповів усе, як є і враз завважив, що обличчя прозаїків спохмурніли. У час, коли надрукуватися стало украй проблематично, вони розраховували побачити себе бодай в антології, яка до того ж планувалася як навчальний посібник для шкіл. Пожвавішало тільки лице у поета, який колись дорікав мені. Він знав як ніхто, що ситуація не на мою користь. Не знав тільки одного, що я сам мріяв передати владу, а тільки не знав кому.

Раптом прочинилися двері і увійшла Бамбула. Привітавшись, вона попрямувала до крісла мого заступника, хоча за столами було ще з десятка півтора вільних стільців. У руках тримала целофановий пакет. І тут у пам'яті постало почуте від мами Голембіовської, доньки Замули і з оповіді жінок в інтернаті. Водночас стрепенувся звір, якого досі в мені не було знати. Тим часом Бамбула опустила в крісло — природно, ніби сиділа в ньому завжди, і подивилася на мене жовтими в чорну цяточку очима. На мить здалося, що погляд її пройшов крізь мене, крізь стіну і торкнувся числа вісімнадцять — номери на фасаді будинку. Враз я відчув проекцію того числа у себе на спині і жар, якби там випалювали тавро. Звір у мені шарпнувся, але я встиг стиснути його за карк — сильно, як тоді, на межі сну, коли на мене насідали астральні покручі.

"Хто вас сюди запрошував?" — ладне було зірватися з моїх вуст.

Це сказав би не я а звір, у загривок якого увіп'ялися мої пальці.

Був кінець вересня і жінка прийшла в сукні зі щільної тканини. Згадалися слова доньки Замули про одяг їхньої осінньої гості. Тепер сукня на ній була з червоного оксамиту, який мінявся, поблискуючи від кожного руху дебелийого тіла, виказуючи в ньому потужну енергетику. То було дивне поєднання хтивості й агресивності. Мій погляд на мить спинився на декольте, яке відкривало щонайменше половину грудей, і я завважив на лиці Бамбули щось схоже на кокетування; шкіра з чорним пушком над верхньою губою здригнулася. Їй і не втямки було, що я до її принад був абсолютно байдужий, а дивився, бо шукав у між грудді малюнок ока, як у астралки з мого сну. І раптом від неї поширився дух копанки. "Та не має запаху копана земля! — переконував я себе. — І глинище, з якого колись дістали немовля на ім'я Ліліт, також було без запаху. Все це мій психічний комплекс, хай йому грець".

Пауза, поки жінка йшла до крісла й сідала, і яка тривала якихось п'ять секунд, видалася мені довгою. Бамбула ж її й порушила:

— Ви укладаєте антологію прози... — звернулася до мене. — Я ось принесла оповідання...

"Хто ж це їй сказав, що сьогодні засідання правління?" — майнуло в голові.

Я пояснив, що антологія прози формується тільки з прозаїків. Як і антологія поезії формувалася тільки з поетів. Такі правила розробило правління і затвердили загальні збори.

— Так зробіть виняток для мене, — мовила буденно Бамбула.

Члени правління переглянулися, очікуючи, що я скажу.

— Бачите, коли укладалася антологія поезії, то жоден з прозаїків, котрий пише цілком професійні вірші, до неї не потрапив. У той же час у нас є поети, що видавали прозові книжки, але вони не увійшли до антології прози. І що ж ці колеги скажуть мені — упорядникові, побачивши ваше, пробачте, новоспеченої поетеси, оповідання в антології прози?

— Та що це за закони такі... — мовила Бамбула, тамуючи обурення.

І тут подав голос Костянтин Костюченко. Він звертався до Бамбули:

— Моє серце, я нещодавно видав повість, ну, книжку...

— І досить грубеньку... — зауважив Куценко.

— То таке діло... — скромно промовив Костюченко, пригладивши сиву бороду. — Я ж міг би також напроситися в антологію прози... А що вже казати про Михайла Сергійовича? У нього кілька романів. Але він відомий більше як поет...

— Нікудишні правила, — знову Бамбула.

"У неї розум, який не визнає правил" — згадалися слова куховарки Явдохи.

— Алісіє, — озвався Бусол, — ви щойно стали членом Спільки. Доробок ваш — я його читав — куций і, пробачте, непевний. Станете чи не станете письменницею, це ще як Бог дасть. Адже запасу часу, я маю на увазі ваш вік, у вас немає. Ви — літня вже початківка, до того ж з'явилися нізвідки. Якби упорядник узяв в антологію якийсь із

ваших прозових творів, то він зробив би вам погану послугу. Я це кажу як редактор антології. — Бусол кивнув на великий стос паперу, що лежав у мене на столі. — Тут відібране все тільки краще з доробків майстрів прози. І який вигляд мала б ваша прозова саморобка на тлі отого всього?

Рожеве, вигуляне, обличчя Бамбули стало сірим. Раптом я, ні — мій звір, побачив, як від неї відділилося сіре пасемце, схоже на туман, і окутало Бусола. Якусь мить словникар сидів у тій туманоподібній субстанції, а потім туман зник. Але сам Бусол, його піджак, сорочка, як мені здалося, побілішали, ніби полиняли.

— Та чого там... — почувся голос поета, який дорікав, що я його не друкую. — Пані Бамбула енергійна, творча... Надолужить і, гадаю, прислужиться Спілці.

Підняв руку Задорожний, просячи слова.

— Пробач, Алісіє, — сказав він, — ти, мабуть, не знаєш: у нас є правила писані й не писані. Писані ті, що — в Статуті Спілки, не писані, ті, про які просто знають і без крайньої потреби не порушують. Одне з них — на засідання правління приходять тільки члени правління і ті, кого запрошують. З твоїм проханням ти могла б звернутися до упорядника особисто, тим паче, що він же й голова організації, у будь який день, а не саме в цей.

І знову від Бамбули відділилася хмарка сірого туману й накрила Задорожнього. Але тільки накрила, а не вкутала, як Бусола. "Отже, в Олега на неї — імунітет, — майнуло в голові. — Він, який ще недавно її підтримував, уже розкусив, що воно таке".

Тим часом тему антології було вичерпано, але переходити до теми звітно-виборчих зборів у присутності сторонньої я не наважився. Попросити ж її покинути приміщення теж не вважав за коректне, тому сказав:

— Оце і все, про що я вас сьогодні мав поінформувати...

Письменники стали підводитися. І тут Бамбула витягла з торбинки пляшку горілки і згорток. Війнуло часничним запахом кров'яної ковбаси.

— Гонорове товариство, — озвалася вона, — тут у мене трохи є...

Письменники, хто вже був біля дверей, повернули.

"Ця баба, схоже, мене ігнорує".

— Друзі, — озвався я, — сюди скоро мають прийти вчителі. І що вони тут побачать? Гадаєте, після такого вас запрошуватимуть на зустрічі зі школярами?

Бамбула нічого не сказала, натомість повкидала в пакет гостинці й вийшла. Двоє, у тому числі й ображений поет, подалися за нею. Я покликав Бусола, підрівняв стос з оригінал-макетами і розповів, що словник синонімів уже в друкарні і що там усе профінансовано. В кінці додав:

— Ти вхопився за останній щабель драбини, яку хтось наказав підняти.

Бусол помовчав; по його вилицюватому обличчі не можна було вгадати реакцію на почуте. Минуло кілька секунд, як раптом у нього здригнулася нижня щелепа, а з очей викотилися дві сльозини. Він довго не озивався, мабуть, соромлячись своєї слабкості. Нарешті, опанувавши почуття, мовив:

— Друже, синонімічні гнізда до цього словника я збирав сорок років. Якщо

відверто, я вже й не сподівався...

— Гонорару не буде, ти ж знаєш.

— Та грець з ним, про що ти кажеш!

— Але ти отримаєш в рахунок гонорару триста примірників словника. Рештою семистами будуть комплектувані всі бібліотеки області.

Словникар закрив обличчя руками, а коли по часі відкрив, то воно стало немовби кам'яним. Якби не сліди від сліз, можна було б подумати, що в чоловіка неприємності. Він уже зовсім опанував себе.

— Олексію, — сказав я, — все це станеться за умови, якщо ти не розтулятимеш рота. Знаємо тільки ми вдвох і ті, хто зараз його роблять. Я — марновірний і вірю в усілякі дурниці. До речі, ти — словникар, то чи не скажеш, що це за слово "бамбух".

Враз окам'яніння зійшло з обличчя Бусола, він подивився світлими очима.

— Бамбух? Коров'ячий шлунок. Ну, кендюх чи що... А чого ти питаєш?

— Та почув це слово у розмові з однією людиною... А от що воно таке, не втямив.

Якщо півроку тому я думав тільки про те, щоб на письменницьких зборах продемонструвати свою діяльність за звітний період і не переймався наслідками таємного голосування, то після втрати можливості видати антологію прози я зрозумів: кількарічна робота може виявитися марною. Мені — коли я вже не стану головою Спілки — важко буде знайти спонсора на видання книги.

Я сказав про це своєму заступникові, бо був упевнений, що він щось порадить, адже в антології — і його матеріал. До того ж він створив мені всі умови... Але колега не поспішав з відповіддю, непомітно перевів розмову на тему нових членкинь Спілки, дав короткі характеристики кожній. Казав тільки про добре, нікого не виділяючи, немовби пропонуючи мені самому зосередити увагу на якійсь із них. Якби йшлося про подання на літературну відзнаку, то його слова були б доречні. І якби я прохав у нього поради, кого пропонувати на голову організації, то його слова також були б умотивовані. Йшлося ж про те, виставляти мою кандидатуру в черговий раз чи ні. Пригадалося, як ще рік тому я казав, що допрацюю свій термін і піду на творчу роботу. Він тоді порадив не поспішати, потерпіти ще одну каденцію. Що ж сталося після тієї розмови?

А сталося те, що чиясь рука готує нового лідера на голову Спілки. І рука та поставила на когось із новоприбулих. Якщо вибирати з початківток, то вибір логічно міг би упасти тільки на Анну Марченко, письменницю з кількома книжками прози, людину серйозну і обов'язкову. Адже Наталя Власенко ще занадто молода, а у Бамбули зовсім куций доробок — дві тоненькі малоформатні "метелики". Так подумавши, я заспокоївся.

Наступного дня, з'явившись в офісі, я застав свого заступника за писанням. Відповівши на привітання, він сказав:

— Сумна звістка. Померла Любов Михайлівна. Ось підготував некролог для "Літературної України". — Колега дописав кілька рядків, а потім додав: — ще тиждень тому все було начебто добре. Ну, інсульт, він і є інсульт, але ж вона нормально пересувалася, розмовляла вже більш-менш...

— Ти в неї був?

— Бамбула була.

— Вони що, знайомі? А чому не Інна Пронченко, адже вони подруги?

— Ну, Бамбула прийшла сюди, попрохала адресу й телефон. Сказала, що не гоже кидати напризволяще хворих письменників.

— Та я ж недавно її відвідував. Приносив на вчитку оригінал-макет оповідання для антології. Зраділа, побачивши, що я взяв те, що вона прохала — ну, твір про дівчинку. Та й фото сподобалося... Казала, що її постійно відвідує Інна Миколаївна...

Раптом пронизав гострий біль у спині. Щось ніби загнало швайку в ліву лопатку, а потім у тому місці почало пекти. Я підвівся з крісла і став походжати по кімнаті. Коли ж знову сів — біль, але вже не такий гострий, посилювався. Боліло моєму ментальному двійникові, який не міг терпіти тавро звіра на фасаді будинку. Між мною і тим номером ніби й не було півметрової завтовшки стіни.

Колега, завваживши зміну на моєму обличчі, сказав:

— Не переживай. У Любові Михайлівни все до того йшло.

Мені захотілося переказати йому оповіді мами Голембівської, доньки Замули і жінок з інтернату. Але я вчасно схаменувся: він — колишній працівник ідеологічної установи — був далекий од містики, чи, як він казав, "чортівні". До того ж моя пригода на межі сну, про яку він знав, могла посіяти в ньому невпевненість щодо мого психічного здоров'я.

Любов Миколаївна Копиленко, після того, як з нею сталося нещастя, доглядала якась далека родичка. Вони удвох жили в мирі і спокої. Хвороба її поступово слабшала, хоча на повне одужання годі було й сподіватися. Вона колись, як і Наталка Голембівська, поставила на літературу і досягла рівня путнього прозаїка. Надто вабили читача її дитячі твори. Іменами персонажів з цих творів називали дитячі магазини, іграшки тощо. В моїй пам'яті вона залишилася не розбитою паралічем, а тендітною літньою жінкою з інтелігентним і не по жіночому вольовим обличчям.

— Коли ховатимуть? — запитав я.

— Завтра. Надішлю некролог в газету і почну обдзвонювати письменників.

РОЗДІЛ 12

В міру того, як я піднімався на свій поверх, у мені оживав звір-охоронець; він принохувався. Недавно тут пройшла жінка, про що свідчив слід парфумів. Коли ж я опинився біля дверей мого житла, звір у мені насторожився. Я очікував, що ось-ось прочиняться двері якоїсь із сусідніх квартир і з неї вийде провокатор з собакою, але цього не сталося. Тим часом звір мій вловив знайомий дух ріллі.

"Якийсь психічний комплекс", — майнула думка.

Той самий запах було знати і в моєму помешканні. Пахощі кави, що розійшлися по квартирі, на час притлумили його. Але він не зник. Власне, його й не було; його вловлював мій звір-охоронець. Надто ж "ударило в ніс" духом землі, коли я сів за комп'ютер.

"Тут хтось побував", — озвався мій внутрішній голос.

У цьому я пересвідчився, коли завважив, у якій послідовності розташовані файли в

"меню". Це не був порядок, якого дотримувався я.

— Авжеж, тут хтось хазяйнував, — мовив уголос, і відчув, як на мене накотилося щось важке, як тоді, в лихі часи кадебе, коли я, бувало, повернувшись з відрядження, помічав, що в моїй квартирі було проведено обшук.

"Ти думаєш, тобі це минеться?" — випірнула з пам'яті погроза покійного кадебіста.

Щоправда кадебіст мені, сказати б, привидівся; можливо, й дух копанки — то тільки гандж моєї психіки, але у тому, що за комп'ютером сидів чужий, не було жодного сумніву. Згодом я в цьому переконався, коли увімкнув принтер — там були не мої установки. Деякі файли повиводили на папір, деякі, мабуть, скопіювали. Втіхою було лише те, що все (майже все), крім антології, вийшло друком, а недописаний роман про козаків "засвітився" уривками в періодиці з десятків разів. Але того, хто тут побував, напевне, цікавила не моя літературна власність, а щось інше — ті езотеричні дослідження, про які я не раз оповідав у колі друзів. А в них ішлося вже не про дешифрування пророцтв, що збулися, а про передбачення майбутніх подій. Комусь дуже кортіло зазирнути на кілька десятиліть уперед, хоча б і моїми очима. "А дзуськи вам! Все ось тут. — Я ткнув себе подумки пальцем у чоло. — І то не у вигляді передбачення якоїсь конкретної події, скажімо, чим завершаться найближчі президентські вибори, а у вигляді формули, з допомогою якої я можу порахувати тривалість будь-якої системи (політичної, ідеологічної, конфесійної) будь-якого народу. Мені треба тільки знати точні умови задачі... "Мене, мене, текел упарсін" — "Пороховано, зважено, вирішено". Володарів цієї доби назвуть злодіями й бандитами в наступній".

Те, що сталося з моїм помешканням, нічим іншим, як оскверненням, не назвеш. З досвіду знаю, що немало днів спливе, поки я перестану думати про те, що тут побував чужий, який не тільки торкався предметів, а й зазирнув у мою свідомість. Але був у цій ситуації й позитивний момент. Розтанув сумнів щодо помисливості. Я раптом зрозумів, що стеження, яке став завважувати останнім часом, — не комплекс колишнього переслідуваного, а цілком реальна акція. Якась сила стежила за кожним моїм кроком. Якщо в кадебістські часи філерами були чоловіки, то тепер — здебільшого жінки. Я їх упізнавав в обличчя. Але тільки впізнавав — у пам'яті ж вони не трималися. Одна з них, років на тридцять, струнка, симпатична, на скільки симпатичною може бути вівчарка... Вона з'являлася тоді, коли місто відвідував якийсь високий урядовець. Вдавала, що зайшла у двір перекурити. Не гоже-бо жінці йти вулицею з цигаркою в зубах. Оскільки я живу за раз і назавжди визначеним розкладом, то їй точно відомо, коли виходжу з дому й коли приходжу.

— Хай би ви пощезли! — сказав уголос. — Не таким я бачив майбутнє, коли просив у Бога незалежності України.

Оригінал-макети обох езотеричних книг, оскільки вони займали багато місця на диску, я скопіював на компакт-диск і стер з пам'яті комп'ютера. В електронній "течці", де вони раніше зберігалися, залишилися тільки розділи, набрані в текстовому редакторі. Вони також були розташовані в тій самій послідовності, що і в книзі. Та

цього разу все було переплутано. Першим стояв матеріал, у якому дешифровано текст тринадцятої глави "Апокаліпсису святого Івана Богослова". "І я бачив звірину, що виходила з моря, яка мала десять рогів та сім голів, а на рогах її були десять вінців, а на її головах богозневажені імена". Це був розділ, з якого я почав декодування, після того, як відкрив шифр. Тільки нащо було коїти злочин — проникати в моє житло, "ритися" в моєму комп'ютері, коли все це є в моїх книгах. Відповідь напрошувалася ще й така: хтось шукав бодай малу зачіпку в чорновому варіанті, яку автор міг вилучити під час підготовки книги до друку, і яка мала б свідчити про підтасовку. Той, хто направив сюди виконавця, не розумів, що йдеться не про ідеологію, а про істину. Автор, якому дано було розгорнути метафору пророцтва, не має права на лукавство. Бо "науковим керівником" дослідження виступає не доктор якихось наук, а Вища Сила. "І я бачив владу, що з людського моря виходила, яка правила десятима царствами і яка мала сім співголів, а ці сім співголів були ворогами церкви Христової". Щоб адаптувати древній текст на сучасну мову, треба було знати умови задачі. А вони такі: "звір" в окультизмі — тоталітарна влада, "море" — людність імперії, "ріг" — вертикаль етнічної влади, "вінець" — володар над етносом. З людського моря Російської імперії вийшла нова влада, яка складалася з семи співголів, а саме: Леніна, Троцького, Сталіна, Дзержинського, Зинов'єва, Каменєва, Свердлова. Всі голови були ворогами православ'я. На час після революції імперію складали десять царств, вони ж утворили й "добровільне" об'єднання — СРСР, це: Росія, Україна, Білорусія, Молдавія, Азербайджан, Грузія, Вірменія, Узбекистан, Туркменія, Таджикистан. "...А одна з її голів була ніби забита на смерть, але рана смертельна її вздоровилась... І їй дано владу діяти сорок два місяці... І бачив я другу звірину... І вона виконувала всю владу першої звірини перед нею і робила все, щоб земля та ті, хто живе на ній, вклонилися першій звірині, що в неї вздоровлена була її рана смертельна... І дано їй... зробити, щоб усі, хто не поклоняться образу звірини, побиті були". Це, — так би мовити, сюжетний стрижень тринадцятої глави "Об'явлення..." У ньому не ясно тільки, що це за термін — сорок два місяці. Це — три з половиною роки, коли в новій імперії володарював Ленін. Він і є та "голова", в яку стріляли і "рана смертельна" якої "вздоровилась". Марно переконувати, що другою головою був Сталін. Водночас він і його прибічники стали після смерті Леніна другою звіриною (владою). І ця друга влада, укріпившись, фізично винищила представників першої влади (звірину). Геть-чисто. До 1937 року не залишилося жодного лєнінця. Повбивали не тільки їх, а й їхніх дітей, які досягли повноліття. Тих же, що не підрости, віддавали в спеціальні дитбудинки, а при досягненні ними повноліття вбивали. І все те коїлося під прапором лєнінізму. Пам'ять моя тим часом шукала відповіді: чому за мною, патріотом, репресованим імперською владою і реабілітованим у часи незалежності, ведеться таке копітке стеження? Одне з можливих пояснень напрошувалося таке — для когось я являв загрозу. Той хтось володів структурою, яка мала можливість прослуховувати мої телефони і утримувати інформаторів. Той хтось не міг не знати, що я ніколи не зроблю такого, що зашкодить незалежності України. Отже, структура діяла не в інтересах держави, а в інтересах

іншої сили. Сила та могла перебувати як в Україні, так і за її межами. Зрештою, як і за межами матеріального світу. Таким чином вимальовувалися три можливі мотиви стеження. Комусь треба було мати результати моїх досліджень. Хтось шукав у моїх езотеричних творах приховану підтасовку. Для когось я став загрозою — питання тільки, на скільки серйозною?

РОЗДІЛ 13

Два моменти зняли психічну напругу, яка не полишала мене вже багато днів. Висівши з маршрутки "Феодосія — Коктебель" і пройшовши кілька сот метрів, я побачив над брамою Будинку творчості письменників давнє гасло: "Посміхнись — ти в Коктебелі"; і другий момент — коли відчинив двері номера. Це була та ж сама кімната, того ж котеджу, де ми дев'ять літ тому раювали з Маріцією. Вікно затіняла від сонця та ж маклюра, а на вітах її висіли плоди, схожі на тенісні м'ячики, тільки зелені. Ліжко було застелене, мабуть, тим самим блакитним марселином. Прохаючи в адміністраторки цей номер, я й не сподівався, що він вільний. Несподівано усе лихе, що тягнулося за мною чорним шлейфом, відпало. Десь далеко-далеко залишилися сусіди з мого поверху Навоньченко й Ворона — конвоїри з собаками, і два алкаша з четвертого поверху — також стукачі й провокатори. Тут не було телефону і, отже, мені не доведеться знімати трубку, ризикуючи почути дихання гієни, яка терпляче йде слідами пораненого звіра. Я не відчував втоми, а на ліжко приліг, аби поміркувати над тим, що маю діяти, та враз і заснув. Так само легко й прокинувся; годинник на мобілці показував, що мене тут не було дві години. Звідти, звідки я повернувся, виніс намір відвідати могилу Максиміліана Волошина-Кириєнка. Раніше це робив щоразу по приїзді сюди. Піднімався на гору, де в найвищому місці знаходилося поховання поета і його дружини. Але спершу підбирав на пляжі камінець-гальку. Довкола могил уже було багато таких камінців. Один мешканець Криму — караїм якось повідав мені розповідь свого діда про те, як розкуркулювали Волошина в тридцятих роках. Кілька гарб і возів, запряжених волами, під'їхали до будинку поета. З них злізли двоє в шкуратянках, при маузерах. Вони були небагатослівні. Оглянули все, що знаходилося в будинку і стали називати речі, які заберуть. Волошин кивав, мовляв: "беріть".

— Піаніно також забираємо, — сказав один із них.

— Забирайте, — відказав господар.

— Підсвічник, картини...

— Забирайте.

Другий у шкуратянці вийшов і незабаром повернувся з гуртом вантажників і їздових. Виносили довго, поки будинок не обернувся на пустку.

Місцеві жителі очікували, що ось-ось приїдуть і по Волошина. Але десь за місяць з'явилася знову та ж сама валка з гарб і возів, наповнена поетовим скарбом. Ті, котрі були при зброї, командували що й куди заносити. Як потім з'ясувалося, Волошин після грабунку потелефонував Горькому, а вже Буревісник революції знайшов важіль аби повернути поетові його майно.

Залишається загадкою, як це семиголова звірина пробачила авторові такі слова:

В этом вихре — гнев веков свинцовых,
Русь малют, иванов, годуновых —
Хищников, опричников, стрельцов,
Свежевателей живого мяса —
Быль царей и явь большевиков.

Ті рядки були написані по слідах подій двадцятих років, коли більшовики винищили на Кримському півострові двісті тисяч людей, коли татакання кулеметів не припинялося тижнями ні вдень, ні вночі, коли трупами набивали старовинні генуезькі колодязі, людей вішали на деревах, стовпах і навіть пам'ятниках, коли влаштовували так званий десант на Тамань — вивозили на баржах з Керчі й топили. Жертвами були військовики Врангеля, котрі не встигли відплисти з Криму, сім'ї знаті, яка очікувала, коли затухне заколот у столицях імперії, інтелігенція, татари, які не знали російської мови і, отже, не могли прочитати більшовицьких заборон, та і всі, хто потрапляв під гарячу руку. "В этом вихре — гнев веков свинцовых..." Це був ураган смертей. За наміром Троцького Крим мав обернутися на закорковану пляшку, з якої нікому не дано було врятуватися. "...Інший Ангол вийшов із храму, що на небі, — і він мав гострого серпа. 18 І інший Ангол, що мав владу над вогнем, вийшов від жертівника. І він гучним голосом кликнув до того, що мав гострого серпа, говорячи: "Пошли свого гострого серпа, і позбирай грона земної виноградини, бо грона її вже дозріли". 19 І Ангол кинув додолу серпа свого, і зібрав виноград на землі, і вкинув в велике чавило Божого гніву. 20 І потовчене було чавило за містом, і потекла кров із чавила аж до кінських вуздечок, на тисячу шістсот стадій..." (гл. 14). Коли писалося пророцтво, держави були укріпленими містами. "За містом" означає на краю держави. Крим був периферією, краєм імперії. Якщо перевести тисячу шістсот стадій в кілометри, взявши за основу фараонів стадій (був ще вавилонський, єгипетський, птолемеївський стадії тощо), то отримаємо 335 кілометрів. За даними картографії СРСР довжина Кримського півострова дорівнює 330 кілометрів. Куди поділися кілька кілометрів? Скоріше за все помилився не св. Іван Богослов, а картографи. "Кінські вуздечки" — не тільки географічний орієнтир, а й часовий. Почалося все з сьомого листопада 1920 року, коли група військ армії Фрунзе вбрід форсувала Сиваш; форсувала разом з кіньми, — отже, ропа була їм не вище вуздечок. Перекопські озера та Сиваш — мілководні водойми, шар води в яких в залежності від пори року коливається в межах одного метра, тобто до висоти кінської вуздечки. Саме з цього часу і в цій місцевості почалося "чавлення" на краю міста, куди Ангол позбирав "грона земної виноградини, бо грона її вже дозріли". Адміністраторка, якій я колись підписав для бібліотеки Будинку творчості свої езотеричні книжки, сказала, що їй відомі й інші відстані довжини Кримського півострова: на кілометр-два менші, й більші того числа, яке я вирахував. По тому вона багато разів телефонувала мені з приводу різних моментів досліджень, які потребували пояснень або викликали в неї сумніви. "...І інший Ангол, що мав владу над вогнем, вийшов від жертівника". Постріл — це згорання пороху й вогонь, що виривається зі ствола. Метафора достатньо прозора: одна вища сила каже іншій вищій силі, аби та

позривала з насиджених місць тих, хто вже "дозрів", і вкинула туди, де їх буде знищено.

У шумі пляжного гомону і шереху хвиль об гальку почувся "голос" мого телефону.

— Зможете заглянути до мене по обіді? — спитала адміністраторка Будинку творчості. — У вас завтра останній день...

Це була привітна жінка, віком і комплекцією, мабуть, така ж як і Маріца, тільки шатенка. Її також можна було назвати звабливою. Вона критично оглянула мою постать з ніг, у пляжних капцях і шортах, до голови.

— Це вже засмага, — сказала.

— Так а раніше...

— Ви були червоний, немов рак. Як тільки ваша спина не взялася пухирями.

— Я з півдня. Улітку там буває дуже жарко. До спеки адаптований з малечку.

— Он я. Я б хотіла попрохати, аби ви передали дещо в одну організацію, що у вашому місті.

— В яку?

— В Атебе, — відказала не дуже, як мені здалося, впевнено. — по миті додала: Не хвилюйтеся — нічого важкого.

— Так а кому там?

— Та ні. На вокзалі вас зустріне їхній співробітник. Завтра сюди потелефонують і скажуть його ім'я. Вони вас і додому відвезуть.

На шафі стояв бюст Волошина — не такий, як у дворі його садиби, а виготовлений мистецькою рукою — бронзовий чи під бронзу. Різні дрібнички на полицях і картина Карадагу на стіні свідчили про небайдужість господарки до мистецтва.

Раптом мені стало не по собі — заворушився мій звір. Це не була його реакція на жінку. До того ж він тільки ворухнувся. Щось його потурбувало. Те ЩОСЬ перебувало не тут, а в якому іншому краї. Тривало це якусь мить і раптом зникло. Я знову став безтурботним, далеким від усіляких проблем, але цей рефлекс відклався в пам'яті.

Наступного дня під вечір, коли моя сумка вже стояла зібрана біля дверей, озвався телефон.

— Ви не забули?.. — почувся голос адміністраторки.

— Та я вже зібрався йти по покоївку, аби прийняла номер.

— Не треба покоївки. Ключ тільки не забудьте.

... Я дивився у вікно маршрутки "Коктебель — Феодосія" і не міг зрозуміти причини бентеги, яка охопила мене після розмови з адміністраторкою. Адже нічого надзвичайного під час нашої розмов не відбулося. У мене залишалося ще трохи часу перед від'їздом і ми поговорили на різні теми. А тоді я поглянув на годинник і сказав, що вже пора. Ми підвелися і вона провела мене до дверей. І тут я згадав, що вона не дала мені того, що мала дати.

— Так, авжеж... Бачте як... — На її обличчі з'явилося щось схоже на розчарування.

Мені здалося, що вона була розчарована не через те, що ми мало не забули, а від того, що я згадав. Жінка підійшла до підвіконня і взяла згорток аркушів, обмотаний клейкою стрічкою.

— Чоловіка звати Євген Петрович, — сказала. — Він чекатиме біля довідкового бюро вокзалу. — По миті додала: — А, ще — він відвезе вас додому. Не відмовляйтеся.

Це був видимий план моменту нашої зустрічі. А був ще невидимий — він-бо й не давав мені спокою. Я добре знав характер цієї жінки, аби не помітити, що вона виконувала чиясь волю. Виконувала, не схвалюючи її. На прощання вона пригорнулася до мене, чого раніше ніколи не бувало, і мовила:

— Шкода.

— Що шкода? — запитав я.

Мить вона повагалася, а тоді відказала:

— Ну, що ви вже їдете. — І додала: — Я сподівалася, що між нами відбудеться хоча б одна така розмова, як раніше. Пригадуєте мою подругу, з якою ми тут засиділися колись до темна?

Була сьома ранку. Біля довідкового бюро вокзалу стояв тільки я. Стрункий, чоловік вище середнього зросту з'явився невідомо звідки. Принаймні у вхідні двері він не заходив. Назвав моє ім'я, а я — його. Я витяг із сумки скрутку паперу і віддав йому. Папір не був загорнутий бодай у газету, а тільки аби як опоясаний скотчем. В пам'яті майнули руки адміністраторки, які накручують на рулон клейку стрічку. Це не було нормально, щоб людина, яка все життя має справу з документами, так недбало поводитися б з їх упакуванням. Чоловік дивився, як я застібаю сумку, відходити не поспішав.

— Я на машині, — сказав. — Ходімо, відвезу вас додому.

Він мав інтелігентний вигляд і говорив ввічливо, але за тим угадувалося щось, що не передбачає відмови. І тут я відчув у собі такий самий рефлекс, як і в кабінеті адміністраторки — в мені ворухнувся звір. Лише ворухнувся, але й цього було досить, аби в пам'яті виснувалися в один ряд три нагадування про машину.

Ми перейшли автостоянку перед вокзалом і вийшли до трамвайної колії. Чоловік показав на темно-сірий легковик, який самотньо стояв на самій зупинці трамваю. Тим часом власник легковика підійшов до нього й відкрив багажник. Раптом я чітко усвідомив, що помилявся, відчувши себе в безпеці у перший день, коли з'явився в Коктебелі. На мені весь час було чиєсь пильне око. Вагання, яке не полишало мене ні на мить під час наближення до машини, раптом зникло. Я уважно подивився на чоловіка. Він кивнув на сумку і сказав:

— Давайте сюди...

"Ти ж не отримав моєї згоди", — з'явилася думка.

Почувся виск коліс трамваю, що розвертався на кінцевій.

— Мене вдома не було два тижні. Ну, холодильник порожній... До базару тут усього один квартал трамваєм.

— Я вас підвезу до базару, мені все одно — в ту сторону. — Чоловік не поспішав закривати багажник.

Тепер у мене не залишилося жодного сумніву: на сьогодні було заплановане викрадення. Легковик стоїть під знаком "зупинку заборонено", отже, в кишені цього

симпатичного чоловіка середнього віку, крім посвідчення водія, лежить ще один документ, який дає право чхати на дорожні знаки. Кращої нагоди, ніж ця годі й шукати: мовляв, з Криму виїхав, а додому не повернувся. Це робиться тільки з однією метою...

"Машина кольору пізніх сутінок", — майнуло в голові.

На сходах мене зустріли зразу двоє: Навоньченко з ротвейлером і Ворона з тер'єром. Своїх тварин вони ще ніколи так рано не виводили.

— А-а, конвоїри... Вам уже видали пістолети з глушниками? — поцікавився я у відповідь на їхні привітання. — Не переживайте — видадуть; і на курок натиснути змусять, і на довічне згодом проведуть — з почестями.

Вони мовчки прослідували за своїми тваринами. Їм суворо наказано не реагувати ні на слова, ні на непристойні жести, які я іноді показую у вебкамеру на одвірку Навоньченка. Звісно, ті жести, як і слова, призначені не "конвоїрові", а покидькові, який затіяв цю совину гру з письменником.

— Е-е... — погукав я навздогін. — А що ви робили цілих два тижні, поки мене тут не було? Балду били?

Багаторічна праця над метафорами пророчих текстів призвела до того, що я й сам уже став мислити метафоричними образами. Щораз, коли мене супроводжували або зустрічали конвоїри — сусіди з собаками чи ті, хто йшов за мною назирці на вулиці, в моїй уяві виникала то гієна, то скажений пес, який навісніло, хоч і безгучно, валував, і з паші якого падали шматки піни. На шиї він мав широкий нашійник з великою пентаграмою, від якого відходив і губився у просторі майже прозорий мотузок. Той мотузок хтось посмикував і "кричав": "Гать! Гать!" Нашійник був гаптований візерунком із ламаних ліній. Хто б мене не конвоював, чи дівчина-підліток, мабуть, з якогось училища, чи пенсіонерка, якій уже далеко за вісімдесят (стукачка ще з енкаведистських часів), а я бачив морду рудого, вгодованого дворового пса. Цей бровко вибіг колись із глухої "зацепилівки" і прибився у велике місто, а там його приручили і зорієнтували, що важливішого за інтереси "сім'ї", до якої він прибився, та власних інтересів, не існує нічого. Це був рідний син князя світу цього — плоть від плоті, дух від духу. Того "князя", якому ще недавно належало все. Геть усе.

РОЗДІЛ 14

Крім письменників, у залі сиділо ще з десяток журналістів, філологів з університету і якихось невідомих людей. Раптом погляд спіткнувся на знайомому обличчі. І тут у мене все попливло перед очима — то була чорнява жінка, котра прийшла колись на мою зустріч з викладачами філфаку, а потім яку я бачив в астральному світі. "Хто її сюди покликав?" — майнуло в голові. На мить я немовби опинився на порозі сну; на залу наклалося, ні — затопило весь простір видиво астрального світу. Письменники, здавалося, сиділи на дні каламутної водойми, в якій ворушилися людські оболонки. "Зараз вигулькне Бутко", — подумалося. Він і справді з'явився біля чорнявки. То був інший чоловік, але тільки на обличчя. Насправді ж, я знав, що він Бутко, лише у чужій подобі. "Господи, не дай збожеволіти!", — зойкнув подумки. Вмить видиво зникло.

Переді мною знову виникло приміщення, геть повне людей, на стінах, між високими вікнами висіли полотна й естампи майстрів пензля. Зала-бо належала мистецькому відділу бібліотеки.

Попереду трибуни, до якої я підійшов, сиділи семеро письменників і дивилися на мене очима, в яких не можна було вгадати ні настрою, ні думки. "Очі сусідів з мого поверху", — майнуло в голові. І знову видиво заповнило простір. Біля ніг сімох з'явився величезний чорний собака-ротвейлер; він лежав так, що ноги кожного з них торкалися його тулуба, але собака раптом зник. "Та це ж одна істота о семи головах", — подумалося мені. Формуючи антологію прози, я не знав, що коїться довкола. Виявляється, ці семеро знавісніло працювали над тим, щоб усунути мене від керівництва Спілкою. Не було таких наклепів, якими б вони мене не обкидали. А сьогодні сім їхніх пар очей мали збивати мене з пантелику під час доповіді. Це була своєрідна президія, яка сиділа спиною до зали; сім їхніх пар очей, асоціювалися з семи дотами, з яких мене обстрілювали. За ними — ряди крісел заповнених людьми аж до стіни з протилежного боку. Лише одне місце, у першому ряді, за спинами "президії", було порожнім.

Щойно я промовив кілька вступних фраз, як у прочинені двері увійшла Бамбула. На лицях декого з сімох зайнялися посмішки. Я ж затнувся на мить, очікуючи, поки вона всядеться. Її постать укривала важка шаль, яку можна було б назвати й ковдрою, якби не яскраво червоний колір. На дебелих крижах і спині вилискував чи-то драп, чи оксамит — якась щільна тканина. "Бадьора, вигуляна", — згадалися слова мами Голембіовської про гостю, що їх колись відвідала. І тут мені вперше спало на думку, що це може бути одна і та ж особа. Як і у випадку з відвідувачкою Замули... І чи не та це Фросина, про яку оповідали жінки з сиротинцю? Я ще не знав, до яких наслідків може призвести хід моєї думки, але раптом відчув, як почали холонути ноги.

— ... Отож я щойно назвав тих, хто пішов від нас, а тепер скажу про тих, хто поповнив наш колектив...

— Навіщо? Ми їх і так знаємо, — озвалась якась із семи голів навпроти.

— Нехай каже, — заперечив низький голос Бамбули у нього за спиною.

Після кількох реплік, кинутих з "президії", я збагнув, що в такому режимі мою доповідь просто зіжмакають, і отже, почав читати з надрукованого тексту, який задалегідь поклав перед собою. Тим часом від вигуків і реплік з "президії" розвіялася атмосфера духовності, яка в такі моменти завжди панувала в колективі. Тепер зібрання нагадувало політичний клуб. Як і в політичному середовищі, я пропускав повз вуха некоректні, часом агресивні зауваження, і тільки вряди-годи підводив очі на залу. Найбільше навісніла Бамбула — кидала якісь репліки, починала голосно кашляти, саме у ту мить, коли йшлося про мої здобутки у виданні книг письменників. Весь час я відчував на собі потужний струмінь ненависті; джерело того потоку — йшло від чорнявки. Хоч за її спиною й не було Бутка, але я знав достеменно: він десь поряд. У мене не виникало жодного сумніву: за те, якій бути організації письменників у найближчому майбутньому, зійшлися у двобої дві сили — воїнство Архистратига

Михайла і окультні маги Темного Сателіта. Не люди, а невидимі сутності. Боротьба йшла за спільноту однодумців, які упродовж кількох десятиліть сіяли добро в людські душі. Щораз, коли підхоплювалася Бамбула, мені здавалося, що то вимахував своїм знаменом князь світу цього.

Доповідь була розрахована щонайбільше на сорок хвилин. Годинник на стіні показував, що вже минуло двадцять, а я не прочитав і половини матеріалу. "Вилучу якийсь із блоків, наприклад, про роботу з молодими", — міркував. Якось я завважив у собі здатність перебувати одночасно у двох вимірах — думати паралельно про дві різні теми. І зараз — робив доповідь і водночас аналізував ситуацію. Склалося так, що три чверті письменників мене беззастережно підтримували. Одна ж чверть була з тих, хто не отримав за період останньої моєї каденції чогось, що планував отримати, наприклад, видати книжку. Так траплялося завжди. Не вона — чверть сформувала "президію", зробила це інша — зовнішня сила. Та потуга, яка впровадила у письменницький колектив Бамбулу і яка сподівалася перетягти на свій бік когось із моїх симпатиків; сила, яка вселила спілчанський колектив у споруду під номером вісімнадцять.

Посередині сімки сидів рудий, весь у ластовинні прозаїк, автор двох книжок. Він уже був пенсійного віку і на хліб заробляв філологією. Його знали як комунікабельну, товариську людину. Одесною розташувався його університетський товариш Дрижченко — вгодований чолов'яга, який християнство вважає "гебрейською" вірою. Він також наближався до пенсійного віку, а його поетичний доробок склали три тоненькі поетичні збірки. Так міркуючи, я водночас називав авторів і їхні книги, які побачили світ в останні три роки.

— Не густо, не густо... — зауважив голосно один із "президії", старий уже чоловік.

— Цібо, коли ти видав останню книжку? — почулося з зали. — Можеш не згадувати... Двадцять п'ять років тому. І жодної публікації в журналі чи хоча б у газеті. Отож припни язика.

Це була перша реакція одного з моїх симпатиків на безцеремонність "президії". Рейвах, який по тому здійснювався, не можна було назвати базаром; це було щось інше... Мені здалося, що сімох людей укутав рудий туман чи серпанок, який то густішав, то рідшав в залежності від того, хто які слова кидав у залу. Позаду "марева" час від часу, здавалося, спалахувало полум'я — це підхоплювалася Бамбула. Усі сім облич стали червоними. За багато років я вперше побачив їх поруч. "Авжеж це одна істота", — знову майнуло в голові. Вони були різної масті, зросту, освіти, але те, що поєднувало — навісіння, одержимість, прагнення чогось, робило їх сіамськими близнюками о семи головах. Тим прагненням було не тільки побачити у кріслі голови Спілки Бамбулу, а щось значно більше і значно гірше. Час від часу перед моїм внутрішнім зором виникав великий ротвейлер, який вже не лежав, а стояв біля їхніх ніг і дивився на мене жовтими у чорну цяточку очима, такими самими, як і в Бамбули. Якщо лица сімох були червоні, то широке обличчя новобранки стало пурпуровим, як і її накидка. "І побачив я жінку, що сиділа на червоній звірині, переповненій іменами богозневаженими, яка мала сім голів... А жінка була одягнена в порфіру й кармазин... У руці своїй вона мала

золоту чашу, повну гидоти та нечистоти розпусти її..." — линув у пам'яті текст із Апокаліпсису. Із "чаші" Бамбули хлюпало брутальністю, безсоромним наклепом на все правління і на мене зокрема. Ніби й не вона ще місяць тому затягувала мені "многая літа". За два з половиною десятиліття відколи я в цьому колективі, нічого, навіть віддалено схожого не пам'ятаю. Бували інтриги й заздрість, траплялася й підлість, але геть розгнужданого норову ніколи не проявлялося в жодному з письменників.

Тим часом шум помалу вщух і я продовжив називати авторів та їхні видання. Не можна було нікого пропустити, бо книжки, що виходили друком, то — найвагоміша складова в діяльності організації... Я уже вп'яте назвав прізвище автора, що сидів у "президії" поруч із Цібою, як хтось у залі не витерпів:

— Це той, що римує "калина-Україна", "мова — солов'їна"?

— А ти що, проти незалежності? — огризнувся в залу автор. Цей поет свої вірші "витягує з чорнильного колодязя". Якби я того не знав, то подумав би, що йому заздрять — адже п'ять книг видав; щоправда своїм коштом.

Спалахнула нова суперечка; і то вже було протистояння не двох людей, а двох таборів. Найчастіше чувся пискливий голос дружини гладкого сатаниста, що сиділа поруч нього в "президії" і низький — напівбаритон Бамбули. Руде марево над семи головами густішало, а вистриби з-над них Бамбули все більше скидалися на язики ватри. Жінка й справді нагадувала "розпусницю" на семиголовій звірині, одягнену в "порфіру й кармазин". "Навіщо вона укуталася в червону накидку? — майнула думка. — Щоб продемонструвати свою конфесійну приналежність... Але перед ким? Чи не перед невидимим воїнством князя світу цього? Адже і порфіра, й кармазин — синоніми червоного кольору". Ні, тут сидить хтось із земних, кому важливо аби боротьба за долю духовного ордена, яким була Спілка письменників упродовж останніх десятиліть, проходила під ритуальним гаслом темних. Якось я знайшов на своєму письмовому столі папірець, на якому червоним фломастером було написано число 7560. Коли я поцікавився у мого заступника, хто його залишив, він відказав, що не знає. Я б скоро про нього забув, якби не звичка складати цифри будь-якого числа в теософську суму. 7560 в сумі дає вісімнадцять — а це код числа звірини. З часом він, звісно, випав би з пам'яті, якби не прагнення з'ясувати, чому всі тоталітарні режими, від Вавилону до радянської імперії, включаючи фашистську Німеччину, мали державний колір червоний. Я звернувся до фізики і виявив, що довжина хвилі будь-якого предмету червоного кольору має 7560 ангстрем. Так ось у чому справа! Довжину хвилі не зміниш. Отже, сатанинство вічне. Будинок, у якому перебуває офіс письменницької організації, як і зала, де зараз проходять звітно-виборні збори, знаходяться у відомстві темних сил.

Людині властиво оперувати знаннями, які зберігаються в її пам'яті. Я мислив категоріями древнього пророцтва. "А жінка, яку ти бачив, то місто велике, що панує над царями земними". У тексті пророцтва сім голів, що на них сиділа "жінка", то голови звірини, яка з моря людського вийшла у сімнадцятім році минулого століття. Це Ленін, Троцький, Сталін, Дзержинський, Свердлов, Зинов'єв і Каменєв. А були ще сім голів, на

яких "сиділа" жінка в часі, це: Ленін, Сталін, Хрущов, Брежнєв, Черненко, Андропов, Горбачов. Після Горбачова звірини вже не стало. Всього ж звірина проіснувала сімдесят три роки і сім місяців, як і передбачив Нострадамус. Тепер у Спілці письменників повстає мікрозвірина о семи головах і жінка на ній сидітиме... А за тим виникнуть такі ж мікрозвірини в інших творчих спілках — художників, композиторів, театральних діячів, журналістів, тобто там, де митці працюють над просвітлінням душ після апокаліптичних.

Об'єднуються, ні — вже об'єдналися, дві темні сили — земна і та, що на Темному Сателіті. Князь світу цього, що був принишк після розвалу його імперію, тепер спинається на ноги.

— Регламент, — почулося від президії. Це сказав поет, який колись дорікав, що я сприяю у виданні книг мертвих письменників, а не його.

Тим часом доповідь моя добігала кінця. Я ще сказав про роботу з молодими і назвав кілька імен — майбутніх професійних письменників. Після цього взяв слово мій заступник.

— Хто має запитання? — звернувся до зали.

На початку зібрання його обрали головуючим на зборах і він, разом із секретарем зборів, сидів за столом президії (справжньої).

Руки підняли всі семеро "голів" і Бамбула.

... Найбільше навіснів Ціба. Я так і не збагнув його запитання, бо то був по суті виступ, у якому мене звинувачувалося у продажі попереднього офісу письменницької організації. Кожне слово, чи фразу він викрикував не своїм голосом. Обличчя наливалось кров'ю, як у тих, хто колись волав "дайош". Якось Задорожний зауважив: "Коли виступає Ціба, з мене ніби хтось висмоктує енергію". "Порозорявшись", Ціба сів і враз на щойно оскаженілому лиці з'явився вираз умиротворення. Чоловік був енергетичним вампіром, і про це всі знали. Після головуючий надав слово для запитання рудому із сімки. Цей також зробив по суті виступ. На його нордичному обличчі вгадувався спокій і доброзичливість, а лексика, що пістрявіла чужорідними словами, виказувала людину, яка виступала перед колективом науковців. Сказати по-іншому, була набита, словами типу "концептуально", "коректно", як фарширована шука спеціями. Попри виразну жестикуляцію кошавими кистями, я так і не збагнув до чого він підводив. "Цьому убиратися в червону хламиду немає потреби, — подумалося мені. — Він сам червоний: і волосся, й обличчя, й руки. І народився в рік, місяць і день сатани". Рудий ще не встиг сісти, як підвівся поет, який мені дорікав, що я не видаю його книжок. Він також не запитував, а говорив — пристрасно, сказати б енергетично, жестикулюючи руками, але я (та й, мабуть, усі інші) не збагнув про що саме. У недалекому минулому в російській літературі на таких казали "говорящий молчальник". Це був один із генерації "цицеронів", породжених і відгодовуваних старою системою. І тут підняла руку Бамбула. Хоч у залі немало письменників також прохали слова, але погляд головуючого спинився на ній. Я здивовано подивився на нього — головуючого, адже він третій раз підряд піднімав моїх опонентів. По тому, як швидко

той відвів очі, мені все стало ясно. Водночас щось сильно вдарило в груди, а по миті охопило збайдужіння. З цим чоловіком я працював п'ятнадцять років; між нами склалися товариські, довірчі стосунки. Те, що тепер відбувалося, мало тільки одну назву: "зрада". Десь рік назад, коли я прийняв рішення не виставлятися більше на голову, він переконував потерпіти ще одну каденцію заради видання антології прози. Тим часом широка постать Бамбули нависла над сімома головами "президії".

— Добірне товариство, — почала вона приємним низьким голосом.

І тут я завважив, що пропустив момент, коли з мене вигулькнув мій звір. Він не поривався, як тоді, коли віншували новобранок із членством у Спілці. Просто дивився на жінку в червоній хламиді, як вона жестикулює правою рукою, а ліву стисла в кулак; там щось було. На мить здалося, що Бамбула знітилася. Але тільки на мить. Вона стала повторювати все, що сказав Ціба, як раптом хтось вигукнув із зали:

— Це запитання чи виступ?

— Гонорове товариство, а запитання таке: чи не пора нам оновити керівництво Спілки?

Залою прокотився гомін.

— На часі тема запитань, а не обговорення діяльності правління, — нагадав головуючий і показав на дебелистого чоловіка з простягнутою рукою, який сидів поруч з рудим. Мовляв, кажи...

Це була четверта із семи голів, якій надав слово ведучий зборів. У залі почулися обурені вигуки. Чоловік говорив невиразно. Повторив сказане Цібою, додав, що приміщення, в яке переїхала Спілка, гірше попереднього... Далі я слухав і не чув, дивився й не бачив. Удар у груди невідомо ким нанесений, який я спізнав хвилину тому, обертався на гострий біль; він знаходився десь поза тілом. З тим "почулися" слова, мовлені старечим голос не в залі, а в іншому вимірі: "Тут звив собі кубло пан шістсот шістдесят шість". Раптом прийшло усвідомлення: все, до чого я йшов усі ці роки, почало валитися. Враз потьмянів невидимий егрегор — духовне тіло письменницького колективу, яке я живив новими доробками, витягував з небуття ще ненадруковані твори померлих, пропагував їх у засобах масової інформації. На мить мені привиділася біла хмара, вся пронизана сонячними променями, яка раптом стала танути.

... Бамбула вийшла на середину між залою й трибуною. Мені здалося, що жінка справді була одягнена в "порфіру й кармазин" і, що вона зсіла зі звіра. Окинула поглядом усі сім голів, а тоді подивилася в кінець зали, де сиділа сухорлява чорнявка — працівниця університету, і та їй посміхнулася.

— Добірне товариство, — почала Бамбула, — Недавно я повернулася з Єрусалиму, де побувала біля гробу господнього. Ось, — вона розтисла пальці лівої руки й показала шматочок якоїсь породи, — це камінець з того місця. Я його завжди носитиму з собою як пам'ять про благодать, яка тоді увійшла в мене. Я це до чого? До того, що коли ви довіритесь мені, то я все зроблю аби ви мали друк, книжки, літературні винагороди тощо. Я все зроблю аби наша письменницька організація нарешті зажила повноцінним

творчим життям.

— Звідки тобі відомо, що таке повноцінне творче життя? — пролунав жіночий голос із середини зали. — Тобі вже за півсотні, а ти тільки-но переступила поріг Спілки...

Підвівся головуючий і жестом попросив не заважати.

Тим часом вуркотливий голос Бамбули, а ще раніше викрики її попередників, робив свою справу. Скоро я завважив, що в неї було більше симпатиків, ніж ті семеро з її "президії". У декого на лицах угадувалося навісіння. Відбувалася поляризація колективу. І тут подав голос Олег Задорожний, який сидів всередині зали. У нього було спокійне обличчя без ознак знервованості.

— Пробачте... Питання по ходу виступу... Де, ви кажете, знайшли той камінець?

— Біля Гробу Господнього, — відказала жінка.

— Мені нещодавно телефонував з Ізраїлю Ісак Кобицький... Ну, щоб повідомити, що в нього там книжка вийшла, до якої увійшли й переклади моїх віршів. Він вас знає і цікавився вашою творчістю.

— Авжеж, авжеж, — погодилася Бамбула. Проте на широкому смаглявому обличчі її майнула заклопотаність.

— Ідеться про поему, матеріал до якої він сприяв вам розшукувати. Ну, не сам він, а вивів на людей, які знають тему.

— Олеже, до чого тут це? — втрутився головуючий зборів. — На секції поезії казатимеш....

І тут підхопився з місця Манжура:

— А чого ти не перебивав Цібу, який молов усе, що на думку навернеться, інших з тієї ж компанії? Хай каже. Кажи, Олеже!

— Та я, власне, багато часу не відніму... Хотів просто запитати, як просувається робота над поемою. Це тема Іуди Іскаріота. Всі дні перебування в Ізраїлі пані Бамбула присвятила пошуку поля, яке Іуда колись купив за тридцять срібляників, і місця, де росло дерево, на якому він згодом повісився. Там вона, як кажуть ті, хто її супроводжував, підбирала якісь камінці. У вас, пані Алісіє, у руці порода, схожа на вапняк. Біля Гробу ж Господнього у наш час ви можете знайти хіба що шматочок цегли або бетону.

Мить зала німувала. На лицах письменників стали з'являтися посмішки — у кого іронічні, у кого єхидні. Та раптом загомоніли всі сім голів "президії". Це був спалах одержимості й паніки. Не можна було розібрати хто про що каже; вгадувалися тільки слова "чорний піар", "він порочить" і несамовиті окрики Ціби. Лиця всіх сімох налилися кров'ю й нагадували колір "ковдри", яка покривала Бамбулу.

Тим часом Задорожний не сідав. Він окинув безпристрасним поглядом залу, спинив очі на семи головах, які тепер обернулися в його бік й навісніло волали, сказав:

— Чого ви обурюєтеся? Людина обрала цікаву тему. До речі, Ісакові сподобалася не так тема, як ідея майбутньої поеми...

— Яку гидотну ти ще вигадав?! — ревнув Гладун з "президії".

Задорожний мить повагався, а тоді відповів:

— А ідея поеми така — не буває Христа без Іуди... Так сказав Кобицький. Нехай пані Алісія сама уточнить.

На секунду всі сім голів замовкли. Настала тиша. І тут почувся спокійний старечий голос:

— Глибока ідея.

Я поглянув на ряди, але не завважив нікого, кому міг би належати той, знайомий мені голос. Тільки нашттовхнувся на гострий погляд чорнявки, яка одразу ж перевела погляд на Бамбулу; вони немовби нечутно обмінялися думками. Я помітив, що ніхто не відреагував на репліку, мовлену старечим голосом. "Але ж вона прозвучала... — майнуло в голові. — Чи її сказано було тільки для мене?.." Годинник на стіні показував, що збори вже тривають дві з половиною години. Несподівано над головами, стала з'являтися сіра субстанція; вона швидко темніла, убираючись у контури людської постаті, і вже за мить обернулася на височезного, близько трьох метрів, чоловіка в чорному одязі, який мав на голові товстого, сказати б потужного, рога. Жовті очі примари втупилися в мене. Враз я відчув, як мене пронизали два невидимі промені (струмені) і збагнув, що знаю все про нього: вік — йому було сімдесят три роки і сім місяців, його діяння, скоєні за життя. Від прибульця сходив сморід, то був запах мертвечини, що йшов із сільських осель навесні, коли починали відтавати замерзлі взимку трупи виморених голодом людей. Мій слух уловлював знайомі звукові вібрації — перестук коліс довгого-предовгого товарняка, у якому "перекидали" на північний схід величезні маси людей — не сотні й тисячі, а багато мільйонів; більшість із них уже не повернуться на рідну землю. Прибулець немовби завис у просторі, мало не торкаючись рогом стелі, проте в залі його ніхто не помічав, як і не вловлював ні запаху, ні стукоту коліс. Бачили тільки я і мій звір. Примару облягав чорний кітель, застібнутий під саме підборіддя; вона мала чорні ж штани й такого ж кольору чоботи з низькими халявками. І тут я відчув, як у мені виникає ще одна сутність, — не чужа — то був таки я, але не письменник, а обиватель, котрий опинився перед страхітливою силою. Сутність, що з'являлася в мені, пережила на генетичному рівні утиски і звірства кількох поколінь і тепер ладна була запобігати перед лихом, котре раптом повернулося, й коритися йому... Тим часом жовті очі примари нікого не помічали, а дивилися, ні — досліджували мене. І звір мій раптом припишк. Авжеж, нас роздивлялося зло тисячоліть, яке увібрало в себе всю жорстокість Вавилону, Мідо-Персії, Греції й Риму; його сплеск відчула на собі, вже зовсім недавно, у двадцятому столітті, людність найбільшої у світі імперії, де з'явився на світ і виріс я. Тривало воно — зло, цього разу, сімдесят три роки і сім місяців — без малого три покоління... Ріг чорного чоловіка був давній — у тому місці, де він виростав з черепа, вгадувалися лускаті тріщини в оточенні кучерявчиків волосся. Шкіра примари не належала людині чорної раси — колір її мав інше походження: це було нашарування страждань, ненависті та прокльонів, що "налипали" на постать у продовж трьох поколінь. Постать "плавала" між стелею й головами письменників. Її ніхто не бачив, крім мене й мого звіра. Я міг би порівняти її з голограмою людини, яку невидимий проектор тримав над залом. І тут я завважив, що

очі примари не мали людського блиску і нагадували кружечки якогось жовтого мінералу чи металу. Це був бовван, який дві з половиною тисяч років тому приснився вавилонському цареві Навуходоносорові, точніше — зменшена проекція боввана, направлена з астрального світу сюди, де вирішувалася доля одного зі світлих егрегорів. Хоч прибулець з потойбіччя мав чорні лице й кисті рук, але мені було відомо, що голова його з чистого золота, груди й рамена — срібні, нутро і стегно — мідні, гомілки його залізні, а ноги — частинно залізні, а частинно з — глини. Це був символ необмеженої, одноосібної, влади. І тут примара зникла. Годинник на стіні, який вона щойно заступала, показував, що зібрання триває вже три з половиною години. Отже, бовван "плавав" над головами цілу годину. Мені ж здалося, що всього кілька хвилин. Не стало в мені й обивательської сутності, і звір мій, сказати б, підняв хвіст.

... Щось казав Павлишин. Ага, він прохав аби зібрання дозволило письменникам з інших міст області проголосувати трохи раніше, бо вечоріло і їм важко буде добиратися. Потім, уже після зборів, я згадав виступ кожного, а тепер ціла година словес випала з пам'яті. Як ніби й не було того диспуту. В пам'яті залишилося лише те, що на очільника спілки висунули двох — мене й Бамбулу.

Я дивився на сім голів і думав:

"Чому сім? Чому "звірина, яка з моря виходила і мала вона сім голів"? Чому "жінка на семиголовій звірині"? І тут на пам'ять прийшло читане колись: для вавилонян світ був сповнений духами — добрими й лихими. Але більше було лихих, а з цих найнебезпечніші були "семеро злих". "Семеро їх, семеро... На горі Заходу вони народилися, на горі Сходу зросли, в ущелинах сидять вони всюди, в пустелях встають... Але серед мудрих богів невідомі вони, ім'я їх не існує ні на небі, ні на землі". Із "семи злих" найнебезпечнішою була жінка-демон Ліліт. Це ж ім'я було написане на бірці, прив'язаній до пальця ноги немовляти, що його знайшли в копанці, де люди глину беруть. Те немовля через багато років стало жінкою Фросиною Бамбух. "Чаклунка, яка ходить вулицями, проникає в оселі, бігає завулками, стрибає по майданах, озирається, плутається під ногами. Вона віднімає сили у гарного чоловіка, красуню-дівчину позбавляє плоду, поглядом своїм убиває вроду її... Побачила мене чаклунка, пішла слідом, отрутою своєю завадила мені йти, чаклунством своїм уповільнила ходу мою, віддалила мене від бога мого..."

Раптом підхопився з місця один із семиголової "президії" — невисокий чоловічок.

— Я проти того, щоб дозволяти раніше... — сказав.

— Чому? — поцікавився головуєчий. — Бюлетені майже готові. Ми просто зробимо перерву, а там залишиться тільки підрахунок голосів... — Мій недавній заступник ще не докумекав, що десяток письменників з міст області — мої прихильники і, отже, віддадуть свої голоси за мене.

Підняв руку Манжура:

— Цей чоловік не має права бути "за" чи "проти", — сказав. — Він журналіст і не видав жодного художнього твору. Одному Богові тільки відомо, як опинився в письменницькому колективі.

— Але ж він член Спілки і права голосу його ніхто не позбавляв, — нагадав головуючий. — До того ж публіцистику ще ніхто не відміняв.

— Я сказав, що він журналіст, а не публіцист... — заперечив Манжура, опускаючись у крісло. — Я видав десяток книг художньої прози, а він — жодної. Що це за гра в демократію?

Головуючий таки поставив на голосування прохання Павлишина і збори дозволили групі письменників з інших міст проголосувати першими і покинути зібрання.

Надворі вже сутеніло. Я сидів на боковому стільці біля вікна, від якого ставало дедалі холодніше в спину. Мій погляд охоплював ряди письменників і очільника зборів з секретарем. Почвара зникла, але слід від неї залишився на семи головах "президії" і лицах декого з тих, кого я ще недавно вважав своїми одnodумцями. На зборах сиділо п'ятдесят один письменник із шістдесяти. Решта — старі або хворі, серед яких половину можна було назвати класиками. Вони всі прислали листи із зверненням до зборів з пропозицією залишити мене керівником організації. Голова ж зборів навіть не зачитав їх. Тільки сказав, що надійшли листи від "декого"... Раніше такі листи кидали в скриньку для голосування. Це був другий удар мого заступника.

Опломбована скринька з маленьким висячим замком стояла в офісі письменницької організації, що знаходився на тому ж поверсі, що й читальна зала, де відбувалися збори. Десять письменників з інших міст заходили по одному щоб укинути свій бюлетень. На дверях стояв мій заступник. Тим часом у кімнатці секретарки продовжували виготовляти решту бюлетенів.

... Іногородніх уже не було. Натомість біля дверей з'явилися двоє: Дрижченко і Ціба. Вони відштовхнули від дверей недавно головуючого на зборах; почулися слова: "нелегітимне голосування", "віддай ключ від скриньки", "члени лічильної комісії". Коли ми з Задорожним поспішили до офісу, то на столі вже лежала розкрита скринька, а поряд — купка проголосованих бюлетенів. То були десять моїх голосів; я їх сховав у кишеню. Раптом мені здалося, що від гладкого й маленького "почувся" перестук коліс товарняка. Мій недавній заступник стояв розгублений. На мене уникав дивитися.

— Хто розпечатав скриньку? — крижаним голосом поцікавився Задорожний.

Голова зборів кивнув на Дрижченка. Навряд чи в головуючого силоміць забрали ключ. Отже, це теж була змова "президії" з моїм заступником. Таким чином у мене вкрали десять голосів, не рахуючи тих дев'ять листів, які надіслали старі письменники.

Далі все відбувалося як у тумані.

РОЗДІЛ 15

Будинок, де я мешкаю, наріжний — з одного боку виходить на вулицю Сковороди, з другого — на Старицького — на ту триповерхову споруду, в якій колись знаходився енкавеес і на підвір'ї якої, ще в довоєнний час, лежали штабелі заморожених і присипаних лютневим снігом трупів людей. Вихід з нашого двору — якраз навпроти того підвір'я. Тепер там, через дорогу, стоїть інформатор. Другий інформатор пильнує мене біля виходу на вулицю Старицького. За кілька місяців я переконався, що ці спостережні пункти ніколи не пустували. Мінялися тільки спостерігачі. Вони стояли

завжди — у вихідні і свята, в мороз чи спеку, у завірюху чи дощ. І це крім тих, що мешкали зі мною в одному під'їзді і в самому дворі. Отже, кожного дня мною опікувалося щонайменше четверо — двоє стукачів на вулиці і двоє провокаторів-сусідів. Хоча я не впевнений, чи правильно називати цих останніх провокаторами. По суті вони — конвоїри з собаками. Один Навоньченко з величезним ротвейлером, вагою, як середня людина; другий Ворона з собакою дещо меншою. У Навоньченка в одвірку вмонтовано веб-камеру, яка з'єднана з комп'ютером. Щораз, коли відхиляються двері моєї квартири, зображення потрапляє на екран його монітора. Вийти непоміченим неможливо. Адже робоче місце сусіда — його квартира. Мені здається, що картинка по відкриванню й закриванню моїх дверей передається по скайпу одночасно й на монітор комп'ютера нелюда, який очолює переслідування. Спочатку мене дивувало, звідки їм відомо що я скоро виходитиму, адже щораз коли відхилялися мої двері, виходив і хтось із конвоїрів — уже одягнений. Та якось я заходився чистити електробритву і, розібравши її, раптом виявив там жучок. Такі ж жучки стояли ще у двох моїх бритвах. Отже, вмикаючи електробритву я давав їм знак, що збираюся виходити з квартири. Хоча я не переконаний, чи в моєму помешканні не сховано десь веб-камеру, а сусід-конвоїр не спостерігає за мною що хвилини.

А ще ж були ті, які зустрічали й супроводжували мене біля гаража, на дачі, в інституті, де я з недавня працював за контрактом. Отож, узявши найменше число конвоїрів (а їх було у двічі, а то й у тричі більше), двоє з яких були конвоїрами-провокаторами з собаками, я прикинув річні затрати в людину днів на мою особу — просто помножив чотири на триста шістдесят п'ять і отримав 1460 людину днів або 48,6 людину місяців. Якщо взяти середньомісячну заробітну плату 2000 грн., то в сумі це складає 97300 грн. Але ж за мною ведеться нагляд-провокація (йдеться про те, щоб я їх обов'язково бачив) уже понад десять років. Отже, за цей час було витрачено 973000 грн. І це не рахуючи витрат на відрядження оперативників, котрі супроводжують мене в поїздках, провокаторів біля мого гаража, на дачі, в інституті — їх там цілі осередки — переважно старі люди — пенсіонери. Побачивши цю суму, я пішов далі у своїх підрахунках... Сусід Навоньченко — власник ротвейлера якось сказав, що на утримання собаки витрачає шістсот гривень на місяць. В голові моїй тоді майнуло: більшість пенсіонерів отримують пенсії тільки трохи більше за тисячу. Цей, молодий ще чоловік, на роботу не ходить, мешкає один, оплачує двокімнатну квартиру. Те ж саме можна сказати і про його сусіда з правого боку Ворону, який також мешкає один у двокімнатній квартирі з собакою, на роботу не ходить. Я вже не беру до уваги слизького чоловічка з другого поверху, якогось Ізюмського, та двох алкашів з четвертого. На цих — останніх, мабуть, кошти, не витрачають, а обходяться обіцянками зробити щось для дітей. Витрати на одну тільки людину в одній тільки області я екстраполював на двадцять шість регіонів і отримав 2 230 666 грн. на рік. Якщо ж таке павутиння провокаторів як у нас тут, діє у всіх регіонах уже десять років, то витрати бюджету складуть 22 306 660 грн. Це якщо переслідують тільки по одній людині в області. Після цього числа я знову занурився в метафору: перед внутрішнім зором у

мене виникла комора з лантухами, наповненими не збіжжям, а золотими монетами. Я побачив великих пацюків, які прогризають мішки і з яких висипаються на підлогу монети; біля кожного лантуха вже лежала чимала купка кружалець з блискучого металу. Раптом у коморі повіяло протягом і монети зникли. Їх ніби здмухнуло вітром, як "полову із току жнив". Не стало й пацюків, та ось зі щілин налізли інші щури й заходилися діловито прогризати латки на мішках, невідомо ким перед тим накладені. По тому я "побачив" десь нагорі Прем'єра, який журився вголос: "І де я візьму стільки грошей, щоб нагодувати пенсіонерів?" Бідолашний прем'єр!

Колись кадебісти, які мене допитували, показали великий стос документів, мовляв "ось бачиш, скільки у нас на тебе є!" Коли ж я проглянув ту купу паперу, то виявив, що всі вони — екземпляри відозви, що її надрукували Самарський і Кільченський з метою розіслати у владні інстанції. Із владних інстанцій "Лист" рикошетом летів у КДБ. Жодного доносу поміж них я не знайшов.

Тоді ще не було мобільних телефонів і оперативні доноси надходили на папері. Якби й тепер не було мобілок, то матеріал на мене склав би по мінімуму: чотири помножити на триста шістдесят п'ять і помножити на десять буде 14600 сторінок донесень — пустопорожніх ідіотських текстів. Зокрема:

"... отримавши сигнал, що об'єкт виходить із квартири, я поспішив покинути своє помешкання. На привітання він не відповів, натомість уважно подивився на мою шию і сказав: "Ти чого, Ліннику, без нашійника вийшов? Жити набридло?" Я подумав, що він має на увазі краватку, але про всяк випадок поцікавився, про що це він. Об'єкт відказав: "Гицелі зараз по дворах нишпорять..." Що таке "гицелі" я не знаю";

"... об'єкт підійшов до мене в фойє інституту і сказав: "У нас є спільний знайомий", — він назвав Ваше прізвище, ім'я й по-батькові. Я сказав: "можливо". "Перекажіть йому вітання і що я про нього також пам'ятаю...";

"Мене сповістили телефонічно, що об'єкт зачиняє двері. Я накинула на плечі кофту і поспішила в коридор. Він уже спускався вниз, щось тримав у руці. То був фотоапарат. Навів на мене, я й не отямилася, як блиснув спалах. "Для преси", — кинув об'єкт, проходячи повз мене. Що це за панібратство? Мені вісімдесят шість років! Попередьте його";

"... об'єкт почав фотографувати. Зробив знімок, але з віддалі. Я змушений тепер виходити у куртці з капюшоном. Нехай спробує ще раз, падло...";

"... я уже вдруге за цей тиждень стояла біля входу в гаражний кооператив. Об'єкт спершу проминув мене, та раптом повернувся і сказав: "Хоч раз прислав путню жінку. А то якісь старшокласниці, бомжихи, старе луб'я — ні на кого й око покласти...";

"... об'єкт, мабуть, упізнав мене, бо демонстративно плюнув у мій бік..."

Десять місяців після зборів я не знав, куди себе подіти. Вряди-годи подзвонював хтось із друзів, часом у трубці чувся голос спілчанської секретарки, яка запрошувала на секцію прози або ж повідомляла про смерть когось із письменників. Поступово я втягувався у роботу над романом про козацтво, який пролежав у шухляді відтоді, як я став очолювати Спілку. Тим часом минуло п'ять місяців і кінчалася вже третя декада

квітня. В якийсь із останніх квітневих днів мені потелефонував прозаїк Бабій — один з моїх симпатиків на звітно-виборних зборах — і сказав буквально таке:

— Вітаю, старий!

— З чим? — поцікавився я.

— Ціба здох.

— Коли людина відходить у потойбічний світ, то кажуть: "помер", — зауважив я не дуже впевнено.

На тому кінці помовчали. На мить я уявив худорляве обличчя з козацькими вусами і виразом іронії на ньому, яка ніколи не зникала. Колега сказав:

— Справді, якщо йдеться про людину...

— Так а він, хто по-твоєму?

— А то ти не знаєш... Вампір. Людського в ньому була тільки тілесна оболонка. Отож якщо він тобі був дорогий, то можеш помолитися за його душу... Е-е, тільки не Богові, а сатані. Помолитися за члена правління письменницької організації, який за чверть століття ніде не надрукував жодного допису...

— Слухай, та грець із ним, із тим Цібою. Попелом голову посипати я не стану, і рвати на собі волосся з горя також не буду.

— Я турбую не тільки з цієї нагоди, — сказав Бабій. — Звертаюся, як до людини з технічною освітою, бо тільки технар зугарний розгледіти зв'язок між причиною і наслідком.

— Давай кажи, не тягни kota за хвіст, як висловлюється Андрушків.

— Ну, тоді будь уважним і не перебивай. Менше як за півроку головування Бамбули на Спільку звалилося кілька великих нещасть. Перше — помер Іван Микитович...

— Так йому ж було дев'яносто сім.

— Але ж він тримався... Я прохав, не перебивати. Помер Ханенко. Ти, мабуть, не знаєш — там якась дивна смерть. Він був у турпоїздці в Парижі. В Соборі Паризької Богоматері попрохав якусь туристку його сфотографувати. Та взяла в нього камеру, навела і клацнула затвором. Тієї ж миті Ханенко упав. Як з'ясувалося, він був мертвий. Доправляли сюди вже його тіло. Далі — у проктологію потрапив твій колишній заступник: дуже складна операція — відтяли шматок прямої кишки. Лець викарабкався чоловік. У Байрака пропав син. Щось там страшне сталося — возили Байрака кудись на упізнання... Ну, про те, що у Куценка померла дружина, ти знаєш; я бачив тебе на похороні. Але далі: згаданий тобою Андрушків зараз у лікарні з важкою формою хвороби Паркінсона. Тепер він каліка. У кощавого конопатого виявили онкопухлину. У Патлаха майже осліпла дружина. Що ти на це скажеш?

Якийсь час я не озивався. Пригадував оповіді доньки Замули й матері Голембіовської, а також жінок з сиротинцю. У трубці почулося:

— Алло, ти на зв'язку?

— Так. Усі, кого ти назвав, крім Івана Микитовича, — члени правління.

— Ну, то й що?

— Ти звернувся до мене за логічним осмисленням того, що зараз відбувається. А

логіка така: нещастя або смерть падає на кожного, хто наближений до Бамбули. Членів правління було одинадцять. З них двоє померли, троє стали інвалідами, у двох померли близькі люди, у одного інвалідом стала дружина. — На язиці у мене увесь час вертілися слова "чорна вдова", але я стримався.

Колега довгенько не озивався, та нарешті подав голос:

— Троє залишилися неушкодженими.

— Двоє, — відказав я. — Бо третя — сама Бамбула.

— Ну, гаразд, двоє...

— Минуло тільки п'ять місяців. У цих двох — усе попереду.

Тим часом у мене не виходило з голови, що четверо з названих письменників сиділи у "президії" і заважали мені робити доповідь, п'ятий — мій заступник — підступно зрадив. Таку ж підлоту, якщо не більшу, вчинив Ханенко, який був головою лічильної комісії і знав про вилучені бюлетені. Він сам запропонував повідомити про це головну організацію в Києві, але, як з'ясувалося, вранці наступного дня до нього додому навідалася Бамбула і після її візиту він відмовився підписувати той протокол для НСПУ. Якби я не знав про властивості Бамбули, то подумав би, що все це пороблено мною; ну, моїм звіром чи що. Випадковими тут були Куценко й Андрушків, але ж вони регулярно відвідували правління. До того ж це вони привели у Спілку Бамбулу і, отже, спілкувалися з нею тривалий час. Вона і є ота "чорна вдова", яка вбила Замулу, Голембіовську, а потім і Ольгу Копиленко, Максима Капелюшного та інших — підсумував я подумки.

— Так що ти на все те скажеш? Чи не здається тобі, що тут пахає містикою? — почулося у трубці.

— Містика це — неусвідомлена реальність, — зауважив я. — Очевидно, існують люди, довкола яких діє згубне поле, яке сполучається з Темним сателітом.

— А це що таке? — поцікавився Бабій.

— Сфера довкола планети; вона ще називається "астральною ауру", і відповідає за тваринні інстинкти всього живого, у тому числі й людини. Завдання ж інстинкту: вбити, щоб з'їсти. Всяк, хто опиняється у полі такої істоти, як Бамбула, рано чи пізно помирає, або ж стає калікою. Поле діє як на людину, так і на її близьких. В індуській філософії цю людську оболонку називають "кама рупа" — "червоне чудовисько в нас".

Товариш мій довго не озивався, та нарешті почувся його голос, вже без тіні іронії:

— Похмура картина. З неї витікає тільки один висновок: хочеш жити — не ходи у Спілку письменників.

— Я б уточнив: не ходи туди, де — Бамбула. — Раптом у мене зірвалося з язика: — В народі на таких кажуть: "чорна вдова".

Бабій мить помовчав, а тоді озвався:

— Здається, у пустелі Кара-Кумах живе отруйний павук, який має таку ж саму назву.

— Он як...

— Так, — раптом у трубці почувся якийсь звук. Колега сказав: — Гаразд, старичок...

Дзвонять у двері. Бувай.

РОЗДІЛ 16

Чоловік, що лежав на горішній полиці, не зводив з мене очей. Я вже й роззирнувся, щоб кудись пересісти, але плацкартний вагон був повністю укомплектований. Думка про те, що я йому когось нагадую, скоро змінилася: я мав справу з маніяком. Він не виказував ні агресивності, ні симпатії, просто дивився та й годі. Я не бачив його очей, але їхній погляд відчував майже фізично. Спробував вийти в тамбур, сподіваючись, що коли повернуся, він втратить до мене цікавість. Але помилився. Його погляд знову карбувався на лівому боці мого обличчя. "Паскуда! — подумалося мені. — У дитинстві я таких з рогатки..." І тут за вікном промайнув останній полустанок перед кінцевою. Пасажири почали збиратися. Зліз зі свого "спостережного пункту" й він.

— Ми вже з вами десь зустрічалися? — поцікавився я.

Він щось мугикнув і став зашнуровувати черевики. На вигляд йому можна було дати і сорок, і п'ятдесят років. На нього не звертав уваги ніхто, ніби його й зовсім не існувало. В Одесі, звідки я їхав, на верхній полиці не було нікого. Ніхто не заходив і до того, як полягали спати. Мабуть, він увійшов уночі, десь в районі Олександрії. З собою нічого не мав. Не було й матраца на полиці, де він лежав. Це був чоловік, немовби випущений з того світу. Але ж шок, куди він всвердлювався поглядом, пекло, немовби мені дали сильного ляпаса.

... Увечері на лівій частині обличчя з'явилися рожеві плями. Поза всяким сумнівом, то були вроки. "Це ж треба — така сила погляду! — думав я більше з подивом, ніж з ненавистю. — Хай би ти пощез!" Намагався пригадати, як він виходив з вагона, але в пам'яті залишилася тільки його зігнута постать, коли він взувався. По тому його просто не стало.

Коли ліг спати, то в мене виникло відчуття, знайоме ще з тих часів, як я займався боксом, немовби мені добряче натовкли пику.

Вранці червоні плями перетворилися на лишаї, які вже за кілька годин стали виразками. Ці виразки, що висипали від вилиці до рота й носа, скоро перетворилися на кілька суцільних ран з бульбашок, наповнених сукровицею чи якоюсь прозорою рідиною. Вони не боліли, але температура тіла підвищилась. І тоді я зняв трубку.

— ...Герпес, — сказала знайома лікарка, до якої я подзвонив по телефону. І оскільки я не озивався, пояснила: — Ну, це те, що буває на губі і зветься лихоманкою. Вірус. Він живе в організмі кожної людини, і дається взнаки, коли підвищується температура тіла. Ви застудили троїстий нерв, який проходить під шкірою так, як розташовані болячки на вашому лиці.

— Щось серйозне? — запитав я.

— Це серйозна хвороба, — відказали на тому боці. — Десь така ж, як віспа. Відбувається гангренізація шкіри.

І тут я відчув, як починають терпнути ноги. Медик, а вона — кандидат медичних наук, напевне, вловила мій настрій, хоч і не бачила мого обличчя.

— Втішним для вас є те, що виразки висипали ззовні. Бо якби вони пішли по

самому каналу троїстого нерва, це було б дуже погано. Якщо маєте під рукою олівець і папір — запишіть назви ліків...

Записавши все, що вона сказала, я запитав:

— Може, мені все таки підійти до вас, аби ви могли наочно, так би мовити?..

Замість відповіді вона на словах описала точний рельєф виразок на моєму обличчі. І додала:

— За правий бік лица не хвилюйтеся. Там буде все чисто.

— Звідки воно взялося? — поцікавився я.

— Ви сиділи на протязі. Може, в машині, з опущеним склом чи біля вікна в іншому транспорті... Ну, все. Не гайте часу, ідіть по ліки. Ага, потелефонуйте... Бо, не виключено, потрібен буде стаціонар.

Коли ми говорили з лікаркою, я весь час відчував на собі погляд когось з горішньої полиці вагона, хоча й перебував у власному помешканні. Водночас простежив увесь шлях до поїзда в Одесі, в самому поїзді і в маршрутці, якою я добирався з вокзалу додому. Протягу не було ніде. Застудитися міг тільки у вагоні, але ж я спав ногами до вікна. Отже, причина — погляд. А тільки навіщо? Вроки насилають ворогам або тим, кому сильно заздять. Той же чоловік ніколи доти мене не бачив і, скоріше за все, ніколи й не побачить. Отже, я йому — не ворог. Не могло бути й заздрості. Якби я був гарною жінкою, а він, на верхній полиці, якоюсь очманою, то, можливо, там і спалахнула б заздрість. А так я звичайний собі чоловік. Пояснення напрошується одне — маніяк. Але не той з великим закривавленим ножом, а наділений зброєю в стократ грізнішою — поглядом, який убиває.

... Наковтавшись пігулок та намастивши виразки "герпесвіром", я сів за читання книжок, від яких гіркувато тхнуло спорохнявілим папером. Це були прижиттєві видання письменників, які вже давно пішли з життя. З великої кількості матеріалу мені належало вибрати цікаві деталі з біографій для есе про майстрів прози. На відміну від аркушів, які вже пожовкли, персонажі творів прозаїків були немовби щойно перенесені з дійсності.

Скоро я збагнув, що заняття це слід відкласти. Хвороба вимагала осмислення того, що сталося. За який гріх — наслання? А що це було наслання, вроки, у мене не виникало жодного сумніву. Вивчаючи біблійну езотерику та читаючи різні окультні книжки, я переконався, що всяка підлота, яку скоїть людина, її рід чи цілий народ, ретельно фіксується у "книзі лихих справ", а потім настає час, коли треба за неї розплачуватися. Що зробив поганого я, аби накликати на себе лихо? Чи не згрішив під час розшифрування пророцтва? Там, наприкінці останнього — двадцять другого розділу написано: "18 Свідкую я кожному, хто чує слова пророцтва цієї книги: Коли хто до цього додасть що, то накладе на нього Бог кари, що написані в книзі оцій. 19 А коли хто що відійме від слів книги пророцтва цього, то відійме Бог частку його від дерева життя..." Я нічого не додав і нічого не відняв від тексту "Об'явлення..." Намагався його тільки розтаємничити. Мені дано було підступитися до будинку на двадцять дві кімнати (стільки розділів має "Об'явлення..."), у якому ніхто не жив, але в кожній кімнаті якого

лежав великий скарб. Не золото чи коштовності, а інформація про долю людства, у тому числі — й мого народу. Щоб увійти в будинок, треба було знати код номерного замка на парадних дверях. З умов задачі відомо, що той, хто виготовив замок, привласнив йому номер 666. Номер, а не код. Я ж розгадав код замка на вхідних дверях, відімкнув його, зайшов у будинок, прочинив двері дванадцяти кімнат і побачив те, що там лежало... Прочинити решту не спромігся. У моїй книзі немає жодної підтасовки чи крутїйства. Інакше двері переді мною просто не відчинилися б.

Так за віщо ж нападсть? Чи не за те, що я був "вивищився в серці своїм?"

Багато з тих, кому довелося читати мою книгу, вживав таке слово, як "геніально". І я вже був повірив у те, забувши, що справжні евристичні моменти праці приходили до мене як осяяння після молитви-прохання. Мене втаємничувала Вища Сила. Я ж був тільки її знаряддям.

Чому накреслено, аби це зробив я, а не, скажімо, свого часу Енгельс, який присвятив велику частину життя саме цій темі? Напевне тому, що він шукав шпарину у споруді християнського храму, у яку можна було б закласти динаміт. Крім того, пророцтво на той час ще не збулося. Я ж підступився до передбачення з чистим серцем, прагнучи лише істини. До того ж рід мій і людність, у якій він існував, повною мірою спізнали нещасть, про які попереджав пророк.

Тим часом під лівим оком набрякло. Я боявся підходити до дзеркала, та коли наважився — мене охопив жах. Вся ліва частина обличчя розпухла. Струпи не зтягувало. І тут я подивився на своє помешкання очима людини, яка зібралася його покинути — назавжди. Дивно, але я не відчував жалю, що таке може статися, а тільки ніяковість за безлад, що тут панував. Рукописи, книжки, які я опрацьовував, лежали на столі, стільцях, навіть на підлозі. Щоправда у тому безладі був свій, тільки мені відомий, порядок. Я почав поспіхом прибирати, немовби очікував гостей або ж спішив дати лад до того, як мав "піти".

І тут прийшла на згадку розмова з одним із читачів:

"А ви не боїтеся?"

"Чого б то я мав боятися?"

"Ну, тема... Мені, наприклад, місцями було страшно читати. А ви ж дослідили все те..."

"Я над цим не думав", — злукавив я. Насправді ж мені часами також ставало моторошно, надто, коли я вперше розгледів за пророчими метафорами цілком реальні історичні постаті й події. Я підгледів таке, чого земній людині бачити не дано.

Бог дав мені пам'ять, з якої ніщо не випадало. Ось ще один спомин: людина, у щирості якої я не мав сумніву, порадила облишити тему "звірини". Саме вона два роки тому була однією з перших, хто сприйняв мою книгу як одкровення. Влаштувала велелюдну презентацію книги, запросила провідних письменників, журналістів, бібліотекарів (це було не в моєму місті). За її ж порадою мене запросили виступити на обласному телебаченні. І тепер ця жінка радила не торкатися більше теми пророцтва. Безперечно, зі мною балакав хтось інший, але її устами. Я не надав би значення тим

словам, якби не бентега в її погляді. Жінка ця не бажала мені лиха і я, щоб не засмучувати її, пообіцяв подумати. Не сказав тільки, що приїхав, аби домовитися про презентацію нової книги, в якій я дешифрував пророцтво Даниїла про ті ж самі події, що про них повідомляв Іван Богослов, а тільки написані за дві з половиною тисячі років до того, як вони мали статися. Отже, той, хто радив полишити тему, запізнився.

Попередження на якийсь час мене збентежило. З одного боку воно скидалося на погрозу, з іншого — справді могло бути попередженням тих, кому було відомо про силу, яку я висвітив, значно більше, ніж мені самому. Був і третій варіант — існує структура, яка займається дослідженням Біблії — у нас, в Україні, чи десь-інде, для якої я — щось вроді конкурента. Так, один мій читач із Закарпаття, який, до речі, також мене застерігав про небезпеку, повідомив, що в США є інститут Біблії. Для дешифрування текстів там використовують найсучаснішу комп'ютерну техніку і він суворо засекречений.

Так міркуючи, я дав такий-сякий лад помешканню. У мене нічого не боліло, тільки від високої температури важко дихалося. Та коли, вже під вечір, я глянув у дзеркало, то раптом спізнав уже знайоме відчуття, коли терпнуть ноги. Ліве око ледь угадувалося над великою пухлиною на вилиці. Це був типовий набряк, немов від сильного удару. Пухлина йшла до підборіддя і підходила під ліве крило носа. Обличчя, на якому часом спиняла погляд якась із жінок, перетворилося на жахливу маску. Щоправда, права частина, як і казала лікарка, залишалася не ушкодженою. На мить мені примарилося за моїм зображенням у дзеркалі купе плацкартного вагона, пасажири, що сиділи внизу і горішня полиця навпроти, але пуста. Видиво було таким чітким, немовби я там щойно побував. "Це що, марення на яву?" — подумав я, хутчіш відводячи погляд від люстра.

Настав час вечірньої інформаційної програми. Табло годинника на екрані телевізора висвітило дев'яту і одразу ж виникло приміщення студії чомусь задраповане в червоний колір.

— Сьогодні п'ятниця, тридцять квітня, — повідомив диктор.

Після цих слів диктора я дивився й не бачив, слухав і не чув.

— Так ось у чому справа! — вигукнув я.

Мені раптом полегшало на душі. Кара, що на мене впала, не була Божою. Ніч з тридцятого квітня на перше травня зветься вальпургієвою. У цю ніч, яка у стародавніх германців була святом весни, за повір'ям відбувається відьомський шабаш. А те, що католицька церква протиставила йому свою святу Вальпургію, яка охороняла людей від сатани і його земних поплічників, свідчить не тільки про боротьбу християнства з язичництвом... Церква напевне знала, що цієї ночі розблоковується Темний Сателіт і відбувається спілкування нечистої сили Орба з її агентами земного світу — чорними душами. Скликається щось схоже на конференцію чи форум. На цьому дійстві передбачено також принесення жертви. Чи не готують мене до ролі того, кого покладуть на жертвний стіл? Раптом я згадав, що справжні проблеми зі здоров'ям у мене виникали в останній день квітня, а епіцентр недуг припадав саме на тридцять квітня — перше травня. Гангренозний апендицит, під час операції якого я мало не

помер, жахлива ангіна, від якої дивом вижив, страждання від зубного болю — усе це припадає на кінець квітня — початок травня. Був випадок, коли стріла автокрану, який укладав бетонні блоки у фундамент моєї дачі, раптом упала всього в кількох сантиметрах від моєї голови. В обличчя навіть вп'ялися бетонні скалки, що при цьому чвиркнули від місця падіння. Сталося те, чого не буває з цією технікою (я потім цікавився), обірвався трос, який тримав стрілу. О цій порі немовби розпочинався сезон полювання на мене. Та водночас щось мене й оберігало. Це траплялося з ранніх літ. Отже, на мені був знак, про який не знав і я сам, але який у кінці квітня розпізнавав хтось інший — зацікавлений і робив усе, щоб мене знищити. Схоже, на мені було прокляття князя темряви і водночас якесь Вище благословення. Прокляття висіло на мені з дитинства. Гадаю, не я був причиною його, а хтось із рідних, хто насолів темним силам земного світу. Це не був батько, життя якого проходило за лагодженням усіляких механізмів (а не людських душ, він був механіком). Прокляття князя темряви могло лежати на дідові, регентові церковного хору...

Час для мене немовби ущільнився, бо коли я завважив, що сиджу перед телевизором (хоча весь час і не відводив від нього очей), то помітив у правому кутку екрана годинник, на якому вже була одинадцята. Дивився правим оком, бо ліве зовсім закрило пухлиною.

Я з острахом поглядав на ліжко, яке підготував до сну. Мені здавалося, що це не постіль, а початок дороги на гору Броккен, що в гірському масиві Гарц, де сьогодні відбудеться відьомський шабаш. Гора та висока — більше тисячі метрів над рівнем моря. Там є і жертовник, на якому живцем спалювали котів, нахромивши їх на вертел. В усі часи ця гора всередині Німеччини вабила сатанистів, які підживлювали там свою енергетику. Кожен камінь на тій горі просякнутий стражданням жертв. Уся нечиста сила земного й астрального світів збирається в ніч на перше травня на тій височині. Дехто у плоті, але здебільшого сутністю своєю. Сьогодні там будуть спалювати мене, того, хто побачив велику таємницю — існування паралельної людській цивілізацію зла. Ось одна із складових тієї таємниці: наказ голові ВЧК Держинському (я його знаю на пам'ять):

"В соответствии с решением В.Ц.И.К. и Сов. Нар. Комиссаров, необходимо как можно быстрее покончить с попами и религией.

Попов надлежит арестовывать, как контрреволюционеров и саботажников, расстреливать беспощадно (подкресления Ленина) и повсеместно. И как можно больше.

Церкви подлежат закрытию. Помещения храмов опечатывать и превращать в склады".

Підписали Ленін і Калінін.

У цьому наказі дивує не так безмежна жорстокість, як те, що його було підписано першого травня 1919 року, а, отже, рішення приймалося в розпал вальпургієвого шабашу. На жертовник поклали все православ'я. Відтоді вальпургієве свято стало державним у найбільшій імперії світу і обов'язковим для виконання упродовж усіх сімдесяти трьох років і семи місяців. Проходило воно під кольором крові. Багатотисячні

першотравневій демонстрації потопали в червоних прапорах. Ось чому й сьогодні телестудія задрапована в червоне.

Втім, дата підписання наказу і вальпургієва ніч з тридцятого квітня на перше травня могли бути звичайним співпадінням. Але є в наказі таке, що відкидає будь які сумніви з цього приводу. Це його номер — № 13 666 / 2. Число 13— слово, написане цифрами, воно означає "смерть"; 666— те саме, воно означає "диявол", "сатана", "противник Бога"; 2— передбачалося два сплески смертей від сатани. Що й сталося. Другою хвилиною вбивств став режим Сталіна. Ще одне — паралельне пояснення: число 13— розділ в "Об'явленні св. Івана Богослова", який є пророцтвом на російську імперію; 666— заковане ім'я звірини з цього ж розділу (стих 18); 2— цей — тринадцятий розділ складається з двох підрозділів (так подає Біблія, видана Українським біблійним товариством); ось їхні назви: "Антихрист і його пророк: Семиголова звірина звела світ" та "Друга звірина помагає зводити світ".

Не викликають жодного сумніву, що революцію в Російській імперії зробили чорні маги, які володіли окультними знаннями.

Документ був узятий зі "спецхрону" й побачив світ у пресі на хвилі гласності. Копію мені надіслав мій читач із Криму. З документом познайомилися тисячі, а може, й мільйони, але вони дивилися й не бачили. Мені ж дано було побачити, а також довідатися про те, що за дев'ять місяців до указу за номером 13 666/2, а саме у серпні 1918 року, вперше був установлений у місті Свіяжськ у Татарстані пам'ятник "першому бунтівникові світу" Іуді Іскаріоту. Його гіпсове зображення привіз Троцький на недавно ще персональному поїзді царя Миколи; другу "голову звірини" супроводжував оркестр і військова частина. Таких пам'ятників було виготовлено п'ять, і встановлено в різних містах Російської федерації. Одночасно повсюди з'являлися й пам'ятники Марксові. Сім голів нової держави проробляли ідею встановлення пам'ятників Каїну й Люциферу. Згодом ідея пам'ятника Люциферу відпала, оскільки він був нематеріальною сутністю, і це руйнувало б ідею матеріальності світу. Сам намір установити такі пам'ятники був призупинений через післяреволюційну розруху. Згодом Троцького назвуть Іудушкою Троцьким, і не через зраду марксизму-ленінізму, а через оті пам'ятники, які він устиг наставити.

"Ти посягнув на святе і будеш за це покараний", — погрожував кадебіст із Темного Сателіта.

Як би там не склалося, але настала пора сну. Вже перейшло за північ, а я боявся вимикати телевізор. Майнула думка запалити свічку, але її не виявилось.

М'яке крісло стало перетворюватися на постіль. Змагала дрімота. І тут я опинився біля межі з астральним світом. Цього разу там була суцільна чорнота. Скоро завважив, що це чиєсь обличчя, але велике-велике. Воно коливалося, його риси й форма мінялися, воно ставало то лицем європейця, то азіата, то негра, то ще якоїсь, невідомої мені, раси. Та попри мінливість, когось нагадувало. Здалося, що і в моїй подобі була часточка того чорного виду. Раптом обличчя перетворилося на пагорб, ні — гору, на яку з усіх боків піднімалися людські постаті. А я немовби перебував дуже високо, в

космосі чи що, і спостерігав за паломниками (то були таки паломники); водночас бачив кожне лице, з якого б боку гори не йшла людина, навіть розрізняв вирази на них. Усі вони — чоловічі, жіночі, літніх людей і молодиків — були врочисті; кожен з них відчував себе часточкою чогось дуже великого. Великого не лише у просторі, а і в часі, якщо не сказати — у вічності. На гору йшли люди не тільки тих поколінь, що жили на землі тепер, а й багатьох минулих. Це вгадувалося по їхньому вбранню — на плечах одних поблискували нараменники підданих Вавилонського царя Навуходоносора, бородаті обличчя декого вгадувалися під срібними кольчугами мідоперських воїнів, дехто йшов у мідних латах, на інших були римські туніки. Втім, їхня відмінність у вбранні не впадала в очі, бо було щось таке, що робило їх абсолютно тотожними. Вони виходили з мороку, посеред якого була гора; числа їх не можна було полічити. І тут я збагнув, що всі вони — теперішні й минулі — були часточками великої чорної голови, яка вперше виникла перед моїм внутрішнім зором на межі астральної дійсності. У цьому й була їхня тотожність. Досі погляд мій охоплював передгір'я і схили, де зусібіч рухалися постаті, та раптом його щось перемкнуло на вершину. Там виявилася споруда, схожа на зіккурат — капище язичників, на останньому ступені якого стояло крісло, ні — трон. Зіккурат було муровано з червоної випаленої цегли на асфальтовому чамурі — такий матеріал використовували колись у Месопотамії. Трон був зі слонової кістки, сидіння ж — з пурпурової тканини. Та коли погляд мій перемкнувся на самий тільки трон, то я з жахом завважив, що його скріплено з людських кісток. Кісток людей-велетнів, яких, судячи з кольору кісток, забито було відносно недавно — десь століття тому. Трон також призначався для велетня. Там не було неба, а тільки простір, у якому дув холодний вітер. Що вище до капища, то зимніше ставало, престол почав укриватися інеєм. Тим часом багато паломників уже наблизилося до верховини. Вони бачили трон, довкола якого плавали пасемця крижаного туману, і очікували, що ось-ось на нього хтось сяде. І тут я "почув" слова того, хто колись сидів у тому кріслі з людських кісток і який мусив би сісти тепер:

Я хочу спорудити собі трон
На великій холодній горі,
Оточений людським страхом,
Де царює похмурий біль.

А відтак збагнув, що це не гора Броккен у Гарці. Це місце, яке не має географічних координат. Але воно реальніше, ніж якби було десь у земному світі. Це — форма, яка час від часу накладається на людство. І воно — людство якийсь період розвивається за її програмою. У такі часи відбуваються великі потрясіння та проливається море крові; потім вона — форма покидає земний світ і, причаївшись в астралі, очікує свого часу. Та кожен рік, у ніч з тридцятого квітня на перше травня, прокидається, щоб підживитися — у цей час приносяться людські жертви. Щоправда, жертвами стають не цілі класи, етноси й релігії, а окремі люди, але принципового значення це не має, адже окрема людина то — людство в мініатюрі. Я помітив невеликий гурт, потім ще і ще. То паломники несли жертви. Ті, кого несли за руки й за ноги, не пручалися. Схоже, вони

були мертві. Один з них здався мені знайомим, от тільки не міг пригадати, хто він. Його вже винесли на гору і підносили до великого жертовника-стола, на якому лежали ножі, крюки, линви. А віддалік у яму, вимощену великими нетесаними каменями кілька прибулих діловито вкладали хмиз. І тут я вгадав, що чоловік, якого мали покласти на жертовний стіл, був я сам. Ні, то була ефірна матриця плоті, дух з якої вийшов і спостерігав за тим з іншого, не підвладного астральним силам, виміру. Втім, це все одно, аби то було моє матеріальне тіло. Найменше пошкодження польової матриці тягне за собою пошкодження її матеріального вираження. Що й сталося зо мною у вагоні поїзда. Дійсність, за якою спостерігало моє Я, тільки на перший погляд була абсолютно чорною. У ній ледь-ледь угадувався червоний відтінок. Ні, не відтінок, а немовби мерехтіння кристалу його гранями. Паломники, камені, зіккурат — все мінялося глибоким темно-червоним відтінком. Не було ознак червоного тільки на кріслі з людських кісток. Раптом щось почало виштовхувати мою сутність із того світу, де вона перебувала, і я знову опинився на порозі з астральною дійсністю, на якій, крім чорноти та іскринок "рубину", що, здавалося, пробивалися з глибини мороку, нічого не вгадувалося. Одна моя нога стояла в реальності Темного Сателіта і я вже заніс другу, щоб переступити межу, та раптом різкий звук, який пролунав у моїй свідомості, висмикнув частину мене, що була вже за межею. Другий такий самий звук долинув до мого слуху. Я розплющив очі й побачив, що сиджу перед телевізором, по якому демонструвався якийсь фільм. Дзвонив телефон. Іншим разом я подумав би: "Що за нахаба?!" Але тепер здалося, що це не телефонний дзвінок, а тунель, зітканий з яскравих променів світла, яким я повертався звідкись у земний світ. Підвівся з крісла і зразу ж упав — ноги не тримали, немовби я тривалий час провів у невагомості. Та зібравшись на силі, я все таки наблизився до телефону. Спершу до мене дійшло, що голос жіночий — смислу слів я ще не розумів. Та раптом одне тільки слово, яке розпізнав, зняло полуду з моєї свідомості. З ним у моє житло увірвалися шерхіт хвиль об гальку, сонце, гора Кара-Даг, тіло жінки темне, як чорний шоколад. То було слово "Маріца". Вловивши мою уповільнену реакцію, вона витлумачила її як збентеження.

— Я, мабуть, тебе розбудила? — мовила винувато. — Пробач.

— Та нічого, — сказав я. — Радий тобі.

— Справді? — у її запитанні вчувалося лукавство.

— Авжеж.

— А як же та, що поруч з тобою?

— Сонечко, тут нікого немає... Втім, є, але краще б її не було.

На тому боці не озивалися і я пояснив:

— Хвороба причепилася.

— Що з тобою? — почулося стривожене.

— Герпес.

— Ото велике діло! Минеться.

— Може, й минеться... — сказав, мимоволі мацнувши пухлину під оком і згадавши маніяка в поїзді.

— Багато часу сплигло, — сказала Маріца. — Подзвонила навмання — а раптом телефон не змінився. Я чого... Щоб поділитися радістю — нарешті побачила світ книжка моїх поезій. Там є вірші, які я тобі колись читала. Вони тобі ж і присвячені, ні — нам. Сьогодні відбулася презентація в центральній бібліотеці. Я щойно з фуршету.

— Вітаю, сонечко, — сказав я. — Радію за тебе.

— А знаєш чому я ще подзвонила?

— Чому?

— Аби почути оте твоє "Сонечко". Воно — на мені і в мені, як оберіг.

Якийсь час я мовчав, а тоді процитував російського класика:

— Умоляю, друг Аркадій, не говори красиво.

Маріца розсміялася, а тоді сказала:

— Боже, як я тебе кохаю! В житті моєму не було нічого світлішого, ніж ті два тижні в Коктебелі — ні до, ні після. Щораз, як упродовж минулих десяти літ у мене траплялася якась приємна подія, ну, наприклад, вихід книжки чи щось подібне, я порівнюю її з тим щастям, якого спізнала з тобою. Нічого і близько не можна поставити поруч.

— Тепер моя черга казати, те, що сказала ти в Феодосійському порту. Пригадуєш? Говори, говори, ти добре говориш...

— Ні, це серйозно. Я тобі не казала тоді, що вела життя послушниці монастиря, який сама звела довкола себе. Ніколи не виходила з келії і нікого в неї не впускала. Це сталося після раннього заміжжя, яке виявилось невдалим. Тільки один раз вийшла з тієї келії і виманив мене з неї ти. Потім уже, починаючи з Феодосійського порту, я жодного разу її не покидала, хіба що в думках про тебе, і жодного з людей у неї не впускала. Ти ж знаєш — письменник живе подвійним життям — у першому він спілкується з оточенням, заробляє собі на хліб, у другому це — архітектор умовного, твореного ним, світу і водночас головний режисер подій у тому світі. Я заробляю собі на існування, працюючи бібліотекаркою, але справжнє життя для мене — це поетичне слово. І свято справжнє тоді, коли я благословляю його в люди — видаю книжку. — Вона мить помовчала, а тоді провадила: — Ще чверть години тому я не мала наміру тобі дзвонити. Бачила тебе в думках, а дзвонити не збиралася. Та раптом хтось немовби взяв мою руку, розгорнув телефонний довідник і моєю ж рукою набрав номер. Вже потім, коли почула твій голос, подумала про звичайну чемність — адже північ. А поряд же, мабуть, твоя дружина...

На мить мені стало моторошно, як тоді, коли я відкрив таємницю числа звірини. Телефонний дзвінок з Кишинева по суті завадив темним покласти мене на жертovníк їхнього вальпургієвого свята. Це не був випадок. То була чиясь воля — Вища Воля.

— Алло, ти мене чуєш? — стурбовано озвалася Маріца.

— Чую, Сонечко, чую, — сказав я. — Щойно ти врятувала мені життя.

— Найбільше, що я зробила, це врятувала тебе від сну.

— Слухай, твій дзвінок — міжнародний. Він тобі коштуватиме... Давай подзвоню я. У тебе той самий номер?

— Той самий. А тільки чхати на гроші. Сьогодні у мене свято душі.

Майнула думка, що я щойно також побував на "святі", але іншого роду.

— Пробач мені легковажність щодо твоєї хвороби. Тобі справді зле?

— Кепсько. Отим, що часто висипає на губі від нежиті, обкидало всю ліву частину обличчя. Під оком така пухлина, що я ним не бачу. Ти врятувала мене не від сну, а від, — я завагався, — марення.

— О, Господи, — вигукнула Маріца. — Я телефоную зараз в аеропорт і вилітаю вранішнім рейсом, якщо такий є.

І тут я згадав, що півдня прибирав у помешканні, немовби очікував когось.

— Не треба цього робити, — відказав. — Приїдеш, коли я знову матиму товарний вигляд, хе-хе. Ти ж не хочеш, щоб мені було соромно за свою пику? До того ж після нашого щастя в Коктебелі минуло десять років. Я, мабуть, змінився і ти будеш розчарована.

— Я також не вживала засобу Макропулоса усі ці роки...

— Але ж ти значно молодша.

У мене було таке відчуття, немовби ми з нею лежали на розкладеному дивані в котеджі Будинку творчості письменників і вели розмірену розмову. З одного вікна було видно стовбур платана, з другого — маклюру — дерево, плоди якого використовують при лікуванні радикуліту. А довкіл — тиша і благодать.

— Ти не хочеш мене бачити? — рішуче мовила Маріца, — Так і скажи. Чи у тебе є, е-е, кому полікувати?

— Маріцо...

— Не називай мене Маріцою, — попрохала вона.

— Добре... Сонечко, нікого в мене немає. Була дружина, але ми давно вже розлучилися. Причина? Все та ж келія в монастирі, у який я, так само, як і ти, себе заточив. Часами виходив на люди, та потім, коли переді мною відкрилося... Втім, немає значення, що. Я став з'являтися у світ украй рідко. Сподіваюся, ти мене розумієш, адже я говорю твоєю метафорою?

— Крім одного, — що тобі відкрилося?

— У тебе не вистачить річної зарплати, щоб вислухати це по телефону. Я надішлю книжку. А зараз запиши адресу моєї електронної пошти... Є щось під рукою? Отже, пиши, — я продиктував адресу електронної скриньки. — Якщо комп'ютера вдома немає, то в бібліотеці він, напевне, є. Відгукнися. Це значно дешевше, ніж міжнародна телефонна розмова. Ага, домашня адреса, яку я тобі колись давав, — та ж сама. А зараз клади трубку, бо завтра на хліб позичатимеш. І ще одне — я хочу аби ти знала — ти єдина справжня, що було в моєму житті. Мабуть, тому це й сталося сьогодні...

— Що сталося? — у неї тремтів голос.

— Колись оповім. Якщо те колись буде... Але боюся, що тобі це видасться неймовірним. Клади трубку.

На тому кінці почулося схлипування.

— Прощай, Сонечко! Першим кладу я.

Поклавши трубку, я враз опинився в теперішній дійсності з увімкнутим телевізором, ледь вловимим духом, яким сходили книжки на стелажах, шумом авто, що долинав з вулиці. Від попереднього залишилася тільки хіть, яка спалахувала в мені щораз, як я згадував Маріцу. І це попри високу температуру і слабкість. На екрані вже виникла "рамка" і я підвівся щоб вимкнути телевізор. Моє тіло виявилось немовби налитим свинцем. З труднощами дістався кухні, де лежали ліки. Це не була звичайна слабкість хворого. Мені доводилося читати спогади космонавтів про перші кроки на землі після тривалого перебування в космосі. Зі мною коїлося щось схоже. Я пересувався, немовби був під великим гнітом. "А, може, моя оболонка-програма, яка відповідає за тіло, залишилася у них — на тій горі? — майнула думка. — І вони її там четвертують чи палять".

Перед тим, як лягти, я запарив і випив чай із м'яти, поклав біля подушки корінь валер'яни, тоді пішов та відімкнув вхідні двері (про всяк випадок, щоб тим, хто прийде по мене мертвого, не довелося їх виламувати) і лише тоді вклався спати. Страх, що я знову опинюся перед потворами Орба, цього разу проходив другим планом. На першому була Маріца. Я безліч разів перебирав у пам'яті кожне мовлене нею слово. Крім інформації, її слова були означені енергетикою кохання і бентежного поклику статі. З тим я й заснув. Цього разу ніщо не стояло на заваді.

Прокинувся з просвітлілою головою. Та щойно підвівся з ліжка, як відчув на собі величезний тягар — значно більший, ніж перед сном. Немовби я був здоровим, вагу тіла якого не спроможні витримати власні ноги. "Сьогодні перше травня, — подумалося, — день, коли темні відзначають своє свято. Отже, мене — моє здоров'я таки поклали на вівтар".

— Свята Вальпургіє, — заблагав я вголос, — позбав тіло моє від недуги! За що таке наслання!?

Я звертався до католицької святої, зображення якої ніколи не бачив. Натомість перед моїм внутрішнім зором виникла Маріца — не у пляжному костюмі, а в рожевому одязі, в якому вона ступила на трап судна у Феодосійському порту. А тільки замість грішного з лукавинкою погляду, на мене дивилося співчуття. То були очі Маріци і водночас якоїсь іншої жінки.

"Тебе втаємничено, — сказала вона думкою. — А таких завжди розпинали".

"Завжди?" — запитав я також думкою.

"Завжди. І чим глибше посвячення, тим суворіше випробування".

"Але ж чому з дарунку Бога береться такий високий податок сатані?"

Вона не відповіла і тоді я запитав:

"Там, де я побував... То Орб?"

"Тобі дано було побачити велику таїну буття, — послала вона думку. — І якби ти обома ногами переступив поріг Темного сателіта, то я б уже тебе з нього не вигукала. Ти мусив був стати офірою на святі темних. Тебе до цього підготували. Але над душею твоєю їхньої влади немає. Вона — душа бачила все те із світу, де не існує часу".

"Хто ти — Вальпургія, Маріца?"

"Я не маю конкретного земного вираження. А приходжу в образі жінки — Вальпургії, Маріци чи ще когось, коли виникає загроза від темних для таких, як ти".

"Поясни..." — зажадав я.

"Ну, тих, хто ще не виконав свого накреслення. І ще: я б не з'явилась, якби не твої глибокі й щирі почуття до жінки, до Маріци. Вони гріли тобі душу цілих десяти років у холодній келії самотника, у яку ти себе заточив, відтоді, як торкнувся Пророцтва. Багато хто був на шляху до нього, але не торкнувся. А ти торкнувся".

"Послухай, я бачу тебе в образі Маріци і відчуваю до тебе... Е-е..."

"Хіть?" — допомогла вона.

"Так. Чи не гріх це? Адже ти, мабуть, ангел..."

"Не переймайся тим, — почув я думку. — Сказано, "не чини перелюб". Ти ж не пов'язаний шлюбним обов'язком щодо іншої жінки. Та й Маріца не має чоловіка. Вона тобою живе".

"Мною — минулим. Бо тепер я каліка".

Несподівано немовби війнуло протягом. Я зрозумів, що тієї, з ким щойно розмовляв, тут уже немає. Підвівся з ліжка і раптом відчув легкість, як ніби гравітація земної кулі послабилася щонайменше у п'ять разів. Але радість моя була передчасною, бо з люстра на мене дивилося не обличчя, а маска, на правій частині якої було звичайне лице, а на лівій — суцільна рана. Але ліве око вже стало відкритим.

Раптом я пригадав слова того, хто мав сісти на трон, збитий з кісток людей-велетнів:

Я хочу спорудити собі трон

На великій холодній горі,

Оточений людським страхом,

Де царює похмурий біль.

А за тим почувся старечий голос, який уже не раз до мене озивався:

"Ти ж казав був у серці своєму:

"Зійду я на небо,

Повище зір Божих поставлю

Престола свого,

і сяду я на горі збору богів,

на кінцях північних,

підіймуся понад гори хмар,

уподібнюсь Всевишньому!"

Та скинений ти до шеолу,

до найглибшого гробу!"

Далі щось казалося тихим-тихо, а потім знову:

"Як гнобитель минувся, —

минулося гноблення!"

Це були знайомі рядки зі Старого Заповіту, але звідки саме, я довго не міг згадати. Та нарешті в пам'яті спливили слова "Тяжка доля Вавилону" з пророцтва Ісаї на

Вавилонського царя Навуходоносора. Одного тільки не сказав пророк: система, яку створив Навуходоносор, стане формою державного устрою на кільки тисячоліть. Щораз, як вона виникатиме з глибин вселенської пам'яті, виникатимуть і очолюватимуть її нові навуходоносори. Але так триватиме не вічно. А ще я подумав, що той, хто писав рядки про "трон на великій холодній горі", добре знав пророцтво Ісаї.

Лікарці я потелефонував десь за тиждень

— ... Струпи зійдуть через місяць-півтора, — сказала вона вислухавши мене. — Але плями залишаться на рік, а, може й більше. Все таки це — гангренизація шкіри. Є спосіб прискорити загоєння. Якби ви мали змогу покупатися в Куяльницькому лимані... Там люди грязями та ропою ще й не такі хвороби виліковують.

— У мене родичі в Одесі, — повідомив я.

— Ну, то й їдьте, — сказала лікарка.

Перед від'їздом в Одесу я увімкнув комп'ютер, аби оглянути пошту. Там було єдине повідомлення — від Маріци. Воно починалося віршами, писаними латиницею, після кожного з яких ішов підрядник українською. На жаль, підрядник не дає уявлення про рівень твору. Цінність-бо його не стільки в тому, що сказано думкою, як у тому, що сховане за метафорою. Мені — дослідникові пророчих текстів відомо це краще ніж будь-кому. Та читаючи її підрядники, я немовби чув голос авторки, який викликав мене зі сну для любощів. Далі була коротка приписка: "Все, що я казала по телефону — правда". "Авжеж, правда, Сонечко", — відказав я подумки.

У той день я ще пішов на пошту та надіслав Маріци свою книжку про число звірини. У короткому листі нагадав ще раз електронну адресу, а також дав номер мобільного телефону.

Частина друга

ПОМСТА ВАВИЛОНСЬКИХ ЖЕРЦІВ

РОЗДІЛ 1

В Одесу я прибув на початку червня. Моя сестра вжахнулася, коли я прибрав від обличчя носовичок, яким прикривався.

— Не переживай, — заспокоїв її. — Вже пішло на загоєння. Казали, Куяльник прискорить.

... Лиман з двох боків оточений пагорбами, на одному з яких — летовище для спортсменів-авіаторів і парашутистів, з протилежного — розкинувся район Одеси, де в одній з висотних кам'яниць мешкає мій друг — письменник Олекса Різниченко. Я не витримував у холодній воді й чверті години, та, напikшись на сонці, знову й знову заходив, відшукував ногами грязь, піднімав її з дна і накладав маски на обличчя. Від неї сходив дух баговиння, вона мала чорний колір, та вже за годину, висохши, ставала сіро-зеленою. Це був би звичайний пляж, якби не чорні постаті тих, хто вимастився з голови до п'ят.

— А де тут болота можна набрати? — почувся жіночий голос.

То було подружжя у пляжних костюмах з хлопчиком років семи.

— Тут на це кажуть грязь, — посміхнувся я, відвівши очі від газети, яку читав. —

Вона всюди. Зайдіть у воду і відчуєте її ногами.

Жінка подивилася на мою чорну маску й сказала:

— Так?... То це я можу стати тут вродливою?

Вона мала зграбну постать, ніжне, немовби оксамитове, тіло і привабливе лице.

— Куди вам ще вродливішати! — вихопилося в мене.

На її обличчі майнуло почуття вдячності. Її ж чоловік — брюнет, дещо при тілі, і, мабуть, старший від неї — повів на мене настороженим оком.

Вони поклали на траву свої пожитки й пішли в воду. Ішли в той бік, де з-над води виступали стовпці, що їх обсіли чайки. Там колись був міст, який доходив мало не до середини лиману. По ньому вивозили грязь для всієї імперії. Тепер залишилися тільки рештки дерев'яних паль.

У тому місці, де лиман переходив у небо, я помітив продовгуватий предмет, схожий на гребінь, зубці якого рухалися. Здавалося, що від обрію у бік берега пливла якась дивна істота. З тим видінням хтось став промовляти до мене старечим голосом: "І я бачив звірину, що виходила з моря, яка мала десять рогів та сім голів, а на рогах її було десять вінців, а на її головах богозневажені імена". Слова ті казав сам автор. Це був початок метафори, у яку він — автор укутав колись своє велике пророцтво, і з якої почалося осягнення мною "Апокаліпсису". Я скинув сонцезахисні окуляри й на місці "гребеня" розпізнав контури баркасу з людьми, котрі з допомогою якихось пристроїв черпали з дна грязь. Тоді, коли я приступив був до розгадування пророцтва, очі мої також дивилися крізь окуляри з чорними скельцями. Я їх не зняв і понині. Вони просто дедалі прозорішали, що більшу кількість разів я перечитував той самий текст. Десять, двадцять, тридцять разів, перш, ніж почалося просвітління "скелець". Це тривало роками, доки я не знайшов код числа звірини. Уже потім, коли перший сплеск осяння змінився копіткою працею з літературними джерелами, зокрема й окультними, я став знаходити все більше й більше підтверджень своїм баченням. Зокрема й того, що за словом "звірина" схована імперська влада, за словом "ріг" — власне владна вертикаль етносу, а "море" означає людність імперії. Підставивши в метафору Івана Богослова ці слова, я прочитав: "І я бачив владу, що виходила з людності великої імперії; вона складалася з десяти етнічних влад і мала сім співправителів — противників християнської віри". Відтак я пішов далі у дешифруванні пророцтва. У стиху третьому цієї ж — тринадцятої глави сказано: "А одна з її голів була ніби забита на смерть, але рана смертельна її вздоровилась. І вся земля дивувалася, слідкуючи за звіриною!" Тобто на одного із семи співправителів нової влади було скоєно замах, але він одужав. В окультизмі слово "земля" означає людність, бо існує ще одна — небесна людність. Отож, земні люди дивувалися, спостерігаючи за діями нової влади. "І їй ("звірині") дано уста, що говорили зухвале та богозневажене. І їй дано владу діяти сорок два місяці. І відкрила вона свої уста на зневагу проти Бога, щоб богозневажити Ім'я Його й оселю його, та тих, хто на небі живе. І їй дано провадити війну зо святими, та їх перемогти. І їй дана влада над кожним племенем і народом, і язиком, і людом". Оскільки "Апокаліпсис" написав апостол Ісуса Христа, то йдеться про християнство. Нова влада

повела війну на знищення віри христової й перемогла. І діяла вона сорок два місяці, тобто три з половиною роки.

Де і коли це сталося?

У тисяча дев'ятсот сімнадцятім році у православній і водночас найбільшій світовій імперії — Росії спалахнула революція, внаслідок якої виникла більшовицька влада, очолювана сімома співголовами, а саме: Леніним, Троцьким, Сталіним, Дзержинським, Зинов'євим, Каменєвим, Свердловим. Це і є сім "голів звірини". Всі, хто був поруч з ними, то — тільки похідне від них. Тим, у кого стріляли, був Ленін. Він справді вижив і царював три з половиною роки (сорок два місяці). За час його правління було вбито чотири з половиною мільйони людей. Найбільшого нищення зазнала православна церква. "Звірина" — влада Леніна вийшла з "моря" — людності імперії. До складу більшовицької імперії на той час входили: Росія, Україна, Білорусія, Молдавія, Азербайджан, Вірменія, Грузія, Узбекистан, Таджикистан, Туркменія. Це і є десять рогів, на яких були вінці (діадеми), себто національні атрибути влади.

"І бачив я іншу звірину, що виходила з землі....І вона виконувала всю владу першої звірини перед нею, і робила, щоб земля та ті, хто живе на ній, вклонилися першій звірині, що в неї вздоровлена була її рана смертельна".

Друга Звірина — влада Сталіна. Саме влада, бо сам Сталін був однією з семи голів. Сталося це тисяча дев'ятсот двадцять шостого року, коли Сталіна було обрано секретарем партії й керівником держави. Мине одинадцять років і ця — друга Звірина геть винищить першу — ленінську владу. І не тільки носіїв цієї — першої влади, а також їхніх дітей, які досягли повноліття. Тих же, які не досягли повноліття, утримували в спецшколах до повноліття, і вже по тому розстрілювали. Тридцять сьомий рік був роком повного очищення більшовицької імперії від представників першої Звірнини. І все те коїлося під знаменами й гаслами першої ж таки Звірнини.

Раптом я почув слово "Вальпургія", вимовлене моїм голосом. Але ж я не розтуляв рота. І одразу ж у мені схарапудився звір, той, про якого я вже став забувати. Він не зіпнувся на ноги, як це часом траплялося, а немовби підскочив. "У чому справа?" — запитав я себе подумки. І знову чітко пролунало в свідомості майже панічно і вже як звертання: "Вальпургіє!" Авжеж, то був мій голос. Насувалася небезпека. А тільки звідки? На березі де купками, де парами, а де самотні стояли люди, здебільшого чорні, немов обліплені гріхами. Сюди з'їжджалися з усіх усюд і, отже, один одного не знали.

Він ішов по краю, де закінчувалася трава й починався пісок, кроків за десять від води. Попри спеку, на ньому був невизначеного кольору потертий костюм. Що ближче підходив, то лютішав у мені звір-охоронець. І водночас у пам'яті виникло зображення Маріци, ні — Вальпургії. Чоловік уповільнив ходу, потім зупинився й нахилився аби зав'язати шнурок, що розв'язався на черевіку, тоді обійшов мене і попростував уздовж берега, не виходячи на пісок. Він був білявий, трохи нижчий за середній зріст. Жодної індивідуальної риси — ні в обличчі, ні в постаті. Перед моїм внутрішнім зором стояли, немов живі, молоде подружжя з хлопчиком, хоч вони й бовталися за півсотні кроків від берега, але я не вловлював жодної риси чоловіка, якого щойно бачив і який поволі

віддалявся. З тим став угамовуватися і звір у мені, зникло й видиво Маріци-Вальпургії. Попри занедбаність, якою війнуло від чоловіка, його не можна було назвати ні безхатченком, ні алкоголіком. У такому одязі і взутті ходили люди десь у позаминулому поколінні. Та, мабуть, і з такими ж обличчями без опізнавальних ознак. Поза всяким сумнівом, чоловік був з тієї ж компанії, що й той, який наслав на мене хворобу в поїзді. І на Куяльнику він з'явився через мене. У цьому я був переконаний. Я був також упевнений, що цього разу лихо мене обминуло. Перевів погляд на сім'ю, яка щасливо плескалася в ропі далеко від берега і речі якої лежали поряд. Коли ж знову подивився вслід чоловікові, то його вже не виявив. Не видно його було й поміж чорних постатей, що стояли біля води. Втім, там висока трава і він міг сісти або прилягти, щоб відпочити.

Десь я читав, що для того, щоб зняти насилання, слід зайти у воду і подумки змити його з тіла. Я поспішив у лиман, набрав повні легені повітря й пірнув. Нарахував до сімдесяти, увесь час подумки змиваючи погляд чоловіка... І тут я згадав себе в гурті туристів, які щойно вийшли з катакомб. Це було наприкінці квітневої моєї поїздки в Одесу. Нас було зо два десятки і поки ми ходили підземним лабіринтом, слухаючи оповідь гіда, могли вже розпізнавати один одного. Коли ж вийшли на денне світло, то один відділився від гурту й пішов собі геть. Я ладен був запрягтися, що його серед нас не було. Гід, який ще не закінчив оповідь, подивився йому вслід і сказав:

— Щось дивне коїться останнім часом. Набираю групу із двадцяти осіб, а виводжу двадцять один. Он, бачите, пішов... Чи вони тут ночують?

Той, хто прошкував від гурту, був одягнений в одяг, що його носили колись наші діди.

— Ще місяць тому такого не завважував, — провадив гід. Поміркувавши, додав: — Я вже тут не один рік підробляю... Вони починають виходити в кінці квітня. Наркомани чи що...

Гід не сказав з'являються, а саме — "виходять".

Трохи вгамувавши тривогу, я знову наклав грязьову маску і став обличчям до сонця. Тим часом звір-охоронець у мені стояв на чатах. Отже, приходить десь близько. Він не виконав "завдання", погляд-бо його не затримався на мені. Напевне, завадила Вальпургія, до якої я двічі звертався, й моя астральна сутність, яка з наближенням загрози ставала агресивною. Коли я кажу "звір", то це, звісно, метафора. Те, що в мені спалахує в мить небезпеки, це агресивність, рішучість, ненависть і водночас відсутність будь-якого морального бар'єра. Це справді звір, який ховається в свідомості кожної людини. Щоправда, у декого він і зовсім не криється, в інших же ні чим себе не виказує аж до кінця життя. Спілкування з такими приносить щастя. У мені він активний, і викликали його темні астрального світу.

Поверталоя подружжя. Вже коли вода їм була по коліна, жінка набрала з дна мулу і чоловік намастив їй обличчя. Якби грязь не мала цілющих властивостей, то можна було б сказати: лице гарне, але ніби обліплене заздрісними поглядами.

Я взяв одяг і газету й подався туди, куди пішов приходить. Його ніде не було, проте звір у мені й не думав вгамовуватися. І тут я помітив того чоловіка — під кущем дерези.

Він лежав горілиць, не скинувши піджака, немов мертвий. Майнула думка, що разом з герпесом я заслабував на параною. А звір у мені — то тільки прояв психічної недуги. Але як бути з візками у поїзді, з телефонним дзвінком від Маріци?.. Чоловік під кущем ворухнувся, а я відчув такий прилив ненависті, що, здавалося, — мить і я кинуся й розірву його на шматки. Такого зі мною ще ніколи не траплялося. Була брутальність, але глибокого бажання вбити, знищити, роздерти не було. Раптом чоловік підскочив, як собака, в яку влучили каменем, і кинувся в бік дороги, що вела від лиману. Він не озирався — втікав від гніву, який вихлюпувався з мене. З його віддаленням вщухав і звір-охоронець. Отже, це таки був "кілер", насланий аби поквитатися зі мною. Не звичайний убивця земного світу, а підісланий тими, із задзеркалля, хто розробляє сценарії кривавих подій. Висвітлення мною "сценаристів" може звести нанівець усі їхні плани. Трохи оговтавшись, я відчув, як мене почав охоплювати страх. Але причиною його тепер був не "вбивця", а моя нова властивість вихлюпувати гнів. Я ж нічого не зробив, щоб бодай налякати того чоловіка. А він кинувся навтіки. Отже, "звір", який сидить у моїй астральній складовій, може виникати не тільки на межі сну, а й на яву, і що страшно — він не підконтрольний розуму. Це — другий випадок надприродної сили, що виявилася в мені. Перший був, коли я пасами рук зняв пухлину завбільшки з півкурячого яйця на передпліччі моєї секретарки. Тоді мені також стало моторошно. Були випадки, коли я позбавляв болю в суглобах, зокрема й мого заступника, та й себе самого. А от щоб за вісім хвилин (рівно стільки тривало моє "ворожіння"), прямо на очах, велика пухлина зовсім зникла з передпліччя... Це мене тоді вразило й налякало. Виходить, — я не такий як усі. Водночас майнула й думка, що у порівнянні з іншими людьми, наділеними справжнім цілительським даром, мої можливості були мізерними. Відтак я трохи заспокоївся... Раптом подумав: "А може, того чоловіка й зовсім не існує. А в його подібні з'явився фантом, посланець астрального світу". Та коли я підійшов до того місця, де він лежав, то завважив прим'ятий осот і глибокі сліди ніг на піску, де не росла трава. Це були широкі кроки людини, що втікала. І тут я угледів — не очима, а свідомістю — на траві, під кущем і в тому просторі, в якому він біг, чорний слід — щось схоже на тунель у білому світі, утворений його постаттю й рухами — хвіст із темряви, що ледь-ледь мінився червоним перламутром, як і на тій горі, де мене мали принести в жертву. Такий самий слід, але ледь помітний, стелився й на стежці, якою він прийшов до куща. Раптом в уяві виник пасажир у купе плацкартного вагона. Він також був укутаний у чорний туманець і в ньому ж розчинився, коли всі виходили на кінцевій зупинці. Ось чому я не міг пригадати, куди він дівся... Отже, це ще одна моя властивість — бачити невидиме.

Зі стану остовпіння вивів чайний лемент. Яку поживу для себе вони знаходять у ропі — одному Богові відомо. Але чайок тут доволі. Щоправда, менше ніж тих, яких ми з Маріцою підготовували з катера на шляху від Коктебеля до Судака. Ті повітряні канюки зграєю летіли за прогулянковим катером і хапали на льоту все, що кидали пасажирів. Ми викидали їм цілу пачку печива. І тут до слуху долинув звук, відмінний від чайного квиління. Озався мобільний телефон. Я нахилився й витяг його з кишені штанів, що

лежали в траві. То був голос Маріци. Вона повідомила, що отримала мою книжку і вже сьогодні почне її читати. Раптом сказала:

— Тебе, мабуть, не було вдома? Я вже годину намагаюся з тобою зв'язатися. Нащо тобі мобільник, якщо ти не носиш його з собою?

Я розтулив рота щоб сказати, що хлюпався в воді, та раптом збагнув — уже сьогодні вона буде тут. Адже від Кишинева до Одеси якихось сто сімдесят кілометрів. На мить уявив у її очах вираз страху, такий самий, як і в моєї сестри.

— Сонечко, то якесь непорозуміння, — сказав я, прикинувши подумки, що вона почала дзвонити десь тоді ж, як я двічі почув сказане нібито моїм голосом "Вальпургія". — Радий тебе чути. Ти врятувала мені життя.

— Ти вже таке казав, — зауважила вона.

— Справді? Бо так воно й було.

— Гаразд. Як ти відчуваєшся?

— Оклигую, щоправда поволі...

— Цілую! Бувай.

Щоб угамувати бурю, яка, попри розмову з Маріцею, все ще вирувала в мені, я підняв письменницьку газету; яку майже прочитав, крім останньої сторінки.

Краще б я її не брав з собою. Там було фото мого друга, одностудця, людини, яка так само, як і я шукала причини земних подій не в матеріальному світі — Миколи Руденка... Фото було в траурній рамці. "Від серцевого нападу..." — прочитав я на початку довгого некрологу. Отже, я не один, кого "відстрілюють".

Колись ми з друзями сиділи за "рюмкою чаю" в "Енеї". Олекса Мусієнко поцікавився, чи то не мій матеріал про число звірини публікувала газета "Слово Просвіти". Коли ж я підтвердив, він промовив:

"Знаєте, що сказав Микола Руденко? Що таке міг написати лише втаємничений".

Мені стало муляко на душі. Подібні слова кажуть, коли мають намір покпинити. Якщо така постать, як Руденко, посміялася з мого дослідження, то воно нічого не варте.

"Отже, мені слід замовляти пляшку?" — зробив я спробу перейти на жарт.

"Це серйозно, — сказав Мусієнко. — Він прочитав усі подачі в газеті і вважає, що ви втаємничений. Чому? Бо він — людина, яка пройшла психушку, радянський концтабір, еміграцію в США — знайшов пояснення своїм поневірянням у вашій роботі. Те, що пережив він, звичайною людською логікою не пояснити. І ще тому, що всі нещастя звалилися на нього за працю, подібну вашій. До того ж він довів, що теорія доданої вартості Маркса — фікція. За це його й запроторили спершу у психушку, а потім і в концтабір". — Мусієнко ковтнув з келиха. Обличчя його, як і в кожного, хто страждає на гіпертонію, було червоне, на щоках угадувалися синюваті судини. У нього завжди була точна сухувата мова, властива публіцистові. Він писав книгу-мартиролог про письменників, які зазнали переслідувань, і з цієї причини зустрічався з Руденком.

Я підвівся й пішов до шинквасу. Коли ж поставив на стіл пляшку горілки й закуску, Мусієнко сказав:

"Такі люди, як Руденко, слів на вітер не кидають Напевне, ви й справді щось відкрили..."

Наша розмова відбулася десь за півроку, як побачила світ моя книга про число звірини. Пам'ятаючи цю розмову, я, щойно вона вийшла друком, надіслав її Руденкові, хоча особисто з ним і не був знайомий. Відповідь надійшла десь за тиждень. Не наводитиму її, бо вона надрукована у другому томі моїх езотеричних досліджень "Пророцтво четвертого звіра: Даниїл" у розділі "З листів до автора".

Тим часом було вже далеко за полудень і мене раптово охопив голод. Я знайшов у собі сили ще раз зануритись у воду та змити з обличчя грязьову маску, і вже тоді розправився з бутербродами, що мені загорнула була сестра. Здалося на мить, що то не Я наситився, а голодний звір у мені. Його ж — звіра й пойняла спрага і я, підкоряючись інстинктові, одягнувся й поспішив до дороги, де мав бути лоток з напоями. Ішов навпрошки, тим слідом, яким недавно утікав "кілер" і над яким ще вгадувалися пасемця чорноти.

РОЗДІЛ 2

Автобус стояв біля першого корпусу курорту "Куяльницький лиман" і від'їхав, коли я був кроків за сто від нього. Наступний мав прибути за годину і мені нічого не залишалось, як шукати авто, котре підвезло б на вулицю Чорноморського козацтва, де ходив міський транспорт.

У приватному червоному легковіку, що вивозив з лиману людей, вже сиділо двоє чоловіків, крім водія. Я сів на заднє сидіння, де був один із пасажирів, і тієї ж миті, невідь звідки, з'явився четвертий і плюхнувся обіч мене. Водій увімкнув запалення, машина рвонула з місця, а мене раптом пронизав гострий біль від уколу у праве передпліччя. Я встиг побачити у люстерку заднього виду червоні, немов рубін, очі пасажира, що сидів поруч з водієм, і кудись немовби поплив.

Це не була втрата свідомості. Мене, здавалося, розділили навпіл, точніше відокремили плоть від душі. Непритомним було тільки моє тіло. Я ж усе бачив і чув. Водієм виявилася жінка. Вона видивлялася на мене в люстерко заднього виду, а потім навіть обернулася і подала голос:

— Що в нього з обличчям? Чи не зараза якась?

Озвався чоловік, що сидів поруч з нею:

— Не пушай ветри. Ти ж до нього не доторкалася. Коли здамо його замовникові, продезінфікуеш салон. Хлоркою...

— Дістань пакет з бардачка, — зажадав пасажир, який зробив мені укол.

Бандит з рубіновими очима витяг з панельного ящика целофановий мішечок, у якому виявилися чотири пачки стодоларових купюр і коробочка, у якій був шприц з прозорою рідиною. Сусід жінки-водія перерахував кожен пачку.

— Все правильно. По куску на брата. — Він подав по пачці тим, що сиділи обабіч мене, пачку запхав собі в кишеню і пачку віддав жінці, яка сховала її в пазуху.

— А чого ти не скористався цим шприцом? — запитав червоноокий.

Замість відповіді той, що сидів праворуч від мене, зажадав:

— Дай-но його сюди.

Отримавши коробочку, він довго розглядав рідину в шприці з голкою, на якій був чохол, та зрештою закрив її.

— Я в такі ігри не граю, — сказав. — Домовленість була, що ми доправимо живцем цього піджака. Що ми й зробимо. — Поміркувавши, додав: — Де гарантія, що тут, — він постукав пальцями по коробці, — не отрута? А це вже мокруха.

Озвалася жінка:

— Авжеж, Костю... Цьому кентові ранувато ще на бесхайм. Чує моє серце, що він ще даруватиме жінкам утіху.

— Ну, ти ж, Ритко, і ЩЕ!

— Що таке ЩЕ? — поцікавилася жінка-водій.

— Лярвище, — незворушно пояснив чоловік з рубіновими очима.

— Дякую, Баксе! Мені досі ніхто не казав таких приємних слів, — усміхнулася жінка.

Тим часом авто проскочило світлофор, який уже сигналізував про закриття шлагбаума, переїзд і невдовзі виїхало на магістраль, яка вела до Пересипського мосту.

Далі їхали мовчки аж до світлофора перед Пересипським мостом. Коли ж рушили на зелене світло, озвався той, що вштрикнув мені укол:

— Тут — праворуч. Припаркуй біля третього стовпа. Ні далі, ні ближче. Саме біля третього... Вони під'їдуть по... — він покосував на моє безживне тіло, — по товар.

Стояли хвилин десять, але жодне з авт, що проносилися мимо, навіть не мигнуло правим поворотом. Першим озвався Бакс:

— Костю, скільки хвилин діють твої... — він затнувся на мить, а тоді сказав: — ліки?

— Маємо ще двадцять п'ять хвилин, — відказав мій сусіда праворуч.

Тісний простір салону став ще тіснішим від тривоги. Ніхто не озивався. Праворуч того місця, де ми стояли і де мене мали здати замовникові, був насип перед Пересипським мостом, ліворуч, з протилежного боку дороги, — скверик, де розверталися трамваї. Там стояв пікап-сміттевоз, а двоє в червоних жилетках випорожняли в нього урни. Хвилинах по п'яти подала голос Рита:

— Зробимо так: я розвертаюся біля скверика. Чоловіка залишаємо там на лавці. З ним буде Кселантій.

— Ні, — сказав Бакс. — На цьому ось місці залишиться Костя. Ми ж гайнемо та демаскуємо машину. Це недалеко. Тут є одна спокійна вуличка...

— Гаразд, — сказав Костя-Лікар. — Але пам'ятайте: хвилин за двадцять піджак опритомніє.

Лікар вийшов, а машина помчала у бік автовокзалу. За кілька хвилин вона гулькнула у безлюдний провулок і зупинилася за півсотні кроків від перехрестя. Бандити вискочили й познімали та повкидали в салон накладні номерні знаки, а тоді заходилися обдирати червону клейку плівку з дверей, крил і даху. Хвилин за п'ять це вже був білий автомобіль з іншими номерами. Швидкість, з якою вони те виконали, свідчила, що їм таке проробляти випадає не вперше. Коли вже сіли, озвалася Рита:

— На той випадок, якщо замовник не з'явиться, чоловіка треба відвезти до лікарні.

— І що ж ми там скажемо?.. — поцікавився Бакс. Тоді додав: — Ми залишимо його на лавці, там, де ти казала, і викличемо швидку.

... Лікар хвилювався. Він вскочив у машину й наказав гнати на Ярмарочну.

— Але ж ми не виконали... — зауважив чоловік, що сидів ліворуч від мене.

— На Ярмарочну, роз таку вашу!... — гарикнув Лікар.

Скоро машина увійшла в потік авто, що рухалися до Пересипського мосту. Хвилиною по десяти "лікар" наказав повернути у вуличку ліворуч і їхати аж до залізниці, уздовж якої був довгий гаражний кооператив із металевих гаражів. І тут прозвучав уривок із якоїсь мелодії. То озвався мобільний телефон у нагрудній кишені Лікаря.

— Слухаю, — сказав власник телефону. По часі відповів: — Домовленість була, що ви заберете товар біля третього стовпа. Тепер ви кажете, що його треба було там просто залишити... Як ви собі це уявляєте? Викинути непритомну людину у трьох метрах від найжвавішої в Одесі траси? Так. Він ще непритомний... Гаразд, очікуватиму вашого дзвінка. Але не більше п'яти хвилин. — "Лікар" стулив кришку мобільника і сховав його в кишеню. — Падли! — сказав з серцем.

Тим часом машина під'їхала до гаражів і Лікар наказав:

— Зупини в п'яти метрах від воріт.

Коли машина зупинилась, Лікар поцікавився, чи не викинули залишки обіду. Бакс без слів витяг з панельного ящичка щось загорнуте в газету. Там виявилися курячі кістки, зі слідами кетчупу, і шмат хліба. Лікар узяв те й попрямував до воріт, де вигрівалися на сонці з півдесятка собак. Троє дужих псів накинулися на кістки й не підпускали до них слабших. Тоді Лікар сів на своє місце й кинув жменьку кісток біля самих дверцят машини. Першим підбіг шолудивий собака. Але кістку він підняти не встиг. Лікар ухопив його за загривок і всадив у шию наготовлений шприц. Собака тільки раз тріпнувся й обм'як, хоча в тіло його потрапила всього якась краплина рідини. Мить бандит дивився на мертву вже тварину, а тоді наказав:

— По газах, Ритко! — По миті додав: — Оце, Баксе, відповідь на твоє питання, чому я не скористався з їхнього шприца. Хтось хотів, аби ми за чотири куски пришили людину.

— Викинь ту чортову коробочку! — зажадала жінка.

— Е-е, ні, чижику. Це речовий доказ.

— Ти що, притягуватимеш їх до суду? — з усміхом запитав Бакс.

— Авжеж. Тільки суддю я сам обиратиму. І не за місцем проживання. — Лікар витяг з кишені коробочку зі шприцом, у якому була отрута, сказав: — Хтось мені за це крупно заплатить.

Коли машина вже вирулювала на магістраль, він знову подав голос:

— До пересипської лікарні.

— Ти здурів? — поцікавився Ксилантій, що сидів ліворуч від мого тіла.

— Стули пельку, — ревнув Лікар.

Машина зупинилася неподалік від сірого двоповерхового будинку лікарні. Знову озвався "лікар":

— Ксилантій з Баксом, витягуйте піджака і таскайте до приймального покою. Скажете, знайшли на Куяльнику непритомного... Ага, питатимуть ваші прізвища... Вигадайте щось. Тільки не назвіть моє й Ритчине, хе-хе. Або когось із ваших колишніх подільників... Вони, напевне, давно вже в базі даних.

Досі все, що я бачив і чув, сприймалося мною у формі схем. Ну, люди, салон машини, автомобілі за вікном, будинки, все немовби було позбавлене внутрішнього змісту. Та раптом щось змінилося і я, вже крізь повіки, завважив, що у жінки-водія під рудою кіскою — зелене татуювання у формі скорпіона. Таке ж татуювання і в тому ж місці красувалося на голених в'язах у дужаня Бакса. Очі в нього були зовсім не рубінові, а карі. І ще я завважив, що звір у мені ніяк не реагував на бандитів. Начебто мені нічого й не загрожувало. А тим часом варто мені вдати такого, що отямився, і в мене може увіп'ятися голка зі справжньою отрутою. Бо тепер я був свідком.

— Може, його спершу обшукати? — подала голос жінка. — Може, знайдемо якийсь кінець, що виведе до тих гадів, які збиралися нас підвести під мокруху.

— Та він пустий, — сказав Ксилантій. — У пакеті — газета й окуляри, а в кишені... — клепнув мене по штанях (про задню, в якій лежав мобільник, дякувати Богові, забув; то був дорогий апарат з вмонтованою відеокамерою), а тоді — по нагрудній кишені; розстібнув гудзик і витяг письменницький квиток. Мить Ксилантій німував, а потім без слів простягнув документ Лікареві.

Той якийсь час уважно дивився, ні — вивчав квиток. Нарешті послинив низ своєї сорочки та постирав з "корочок" відбитки пальців, і вже тоді, взявши квиток самими нігтями, поклав його мені в кишеню. При цьому він виразно подивився на Ксилантія.

— Що там? — поцікавився Бакс.

— Нічого, — відказав лікар. — Витягуйте піджака, поки він сам не вийшов. Та заберіть і його торбинку.

Мене витягли з машини, немов лантух з картоплею. Тоді підхопили під руки й понесли до дверей лікарні, обіч яких стояла машина швидкої допомоги. Крізь повіки я завважив марку авто, на якому мене привезли, й номер. За кермом сиділа пристойна з виду рудоволоса жінка, а на задньому сидінні — кругловидий чоловік років на сорок з ріденьким волоссям. Якби не знав, ніколи б не вгадав, що це за люди.

Ксилантій з Баксом поклали мене на лаві в фойє, а тоді підійшли до жінки-реєстраторки.

— На Куяльнику підібрали, — сказав Бакс. — М'ать перегрівся на сонці.

Тим часом з другого поверху спускалася бригада "швидкої" — лікар, санітарка й водій.

— Що сталося? — запитав чоловік у халаті й білій шапочці, — напевне, лікар.

— Та ось, добрі люди привезли з Куяльницького лиману. Кажуть, на сонці перегрівся.

— Нам уже треба бігти, — сказав Ксилантій і поспішив до дверей.

— Е-е! А записати! — погукала жінка, але вони вже були на вулиці.

Чоловік у шапочці й халаті підійшов до мене і помацав пульс.

— Живий? — сказав, помітивши, що я розплющив очі. — Що сталося?

— Мабуть, на сонці перегрівся, — відказав я.

Він уважно подивився на моє обличчя.

— Герпес, — мовив. Тоді запитав: — Давно це у вас?

— Десь із місяць...

Якийсь час лікар рахував мені пульс, а потім зауважив:

— Та вроді нічого такого... Як ви себе відчуваєте?

Перш ніж відповісти, я підвівся. Ніщо не виказувало, що я лише мить тому перебував у дивному стані. Тільки гуділо в голові й боліло передпліччя в місці уколу.

— Та вроді нормально, — відказав я.

— Вас не нудить? Голова не болить?

— Та ні...

— Ну й, слава Богу. — І до — жінки, що реєструвала: — Запишіть його на нашу бригаду.

Про хворобу знало все моє оточення. Але про те, що я мав намір поїхати до Одесу, не відав ніхто. Навіть сестру я не попередив, що їду. Щоправда, про мій намір було відомо лікарці. Але ж тоді виходило, що телефон прослуховується. Або ж дії мої контролюються кимось на рівні моєї свідомості. Інакше чим пояснити, що та сила, яка мене переслідувала, знала, де я?

Справжній сезон полювання на мене розпочали перед вальпургієвою ніччю. Доти у мій бік косували тільки представники недавно ще всесильної, а тепер такої, що занепадала, земної звірини. Та відтоді, як на зміну газетним публікаціям вийшла друком моя перша книжка про апокаліпсис, я зазнав на собі дію їхніх окультих агентів. А почалося те дев'ятого квітня минулого року, коли я мав зустріч з професорсько-викладацьким складом філфаку університету. Перед тим я поставив організаторам умову, що на зустрічі не буде сатаниста, який працював в університеті. То був письменник, точніше — член Спілки, який виступав проти християнства, як проти суто "гебрейської", за його словами, віри. Якби, крім переконань, у сатаниста не було ще комплексу навісіння, самовпевненості і, зрештою, брутальності, то на те можна було б не зважати... Він усе-таки з'явився. Звісно, не заради полеміки, а щоб зірвати зустріч. Я подивився на професорку, яка мала вести зібрання, і вона, пам'ятаючи нашу домовленість, підійшла до викладача, з яким товаришував сатанист, і про щось із ним перемовилася. Той подався з зали, прихопивши з собою товариша. У залі сиділо з півсотні людей, але жоден на те не звернув уваги. Крім жінки, яка увійшла разом із сатанистом і сиділа в останньому ряді... Наші погляди зустрілись і я звідав потік нечуваної ворожості. Це тоді я довідався, що в мені живе звір. Він стрепенувся і вже не я, а він дивився на ту брунатну особу. Мені довелося докласти чималих зусиль, щоб приборкати його в собі.

Зустріч тривала понад дві години. По тому мені запропонували зробити таку ж

доповідь перед потоком студентів філфаку.

Я згадав це тому, що сам сатанист не був окультним агентом. При зустрічах з ним — у Спілці чи десь-інде звір у мені навіть не прокидався. Чолов'яга той був звичайним обивателем, який, ледь-ледь сягнувши літературного професіоналізму, прагнув бодай чимось виділитися з-поміж загалу. А ось не примітна брунатка, що з ним тоді прийшла, жила двома життями — земним і астральним. Це її лик я бачив на межі сну. Як вона — земна жінка — опинилася там, хтозна. Але вона була в компанії померлого кадебіста Бутка в астральному світі. Це напевно.

Отже, схоже було на те, що контролювалися мої не тільки дії, а й наміри. Може, через те, що я часто опинявся в реальності, де не існує таємниць. "Якщо це так, — зробив я висновок, — то їм неможливо протистояти. Вони бачать те, чого ще немає". І тут я згадав слова мого покійного друга поета Михайла Гринька, які він сказав після чергового допиту мене в КДБ. "Друже, вони не всемогутні. Вони тільки вдають, що їм усе відомо". "Авжеж, не всемогутні, — подумав я вже про іншу силу, з якою мені довелося зіштовхнутися за багато років після тієї нашої розмови з Гриньком, — інакше вони вбили б мене ще до того, як вийшла моя перша публікація в газеті про число звірини. Мною опікувалося ЩОСЬ, що не давало їм це зробити, ЩОСЬ сильніше від них і водночас вороже їм. Але вони сильні й небезпечні. На мить я відчув над собою велике біле крило. Це був образ, метафора тієї сили, яка вберегла мене від астрального "кілера" і ось тепер від чотирьох найманців, яким також була відведена роль кілерів. Власне, це, друге, був продубльований замах на моє життя. У таких випадках, шансів залишитися живим, як правило, вже не буває. Я мусив був умерти. Сьогодні. Щось напоумило Костю-Лікаря впорснути мені препарат, який у нього був, а не той, що йому дав замовник. З усього, це був галюциноген, який геть-чисто відключав тіло від свідомості, але дія якого на організм не була достеменно відома виконавцеві. Інакше він знав би, що все, що зі мною відбувалося, я "бачив". Окультне прислів'я каже: "Не може бути дружби з темним, може бути тільки рабство у темного". Справедливим буде й таке: "Не можна виконати завдання темного, не ставши при цьому злочинцем". Поза всяким сумнівом, замовниками сьогоднішніх замахів були темні обох світів — земного й Орба.

Але ж чому виникла така нагальна потреба мене знищити? Жертовно-вальпургієва ніч — позаду. Навряд чи такого роду офіри справляють заднім числом. Мусила бути причина вагоміша, ніж ритуал жертвоприношення і ніж помста за мої дослідження апокаліпсису. У недалекому майбутньому мала статися подія, збуття (чи не збуття) якої великою мірою залежить від того, житиму я чи ні. З усього існувала програма (сценарій), підготовлена сценаристами Орба разом з їхніми окультними співавторами землі. А оскільки у цьому замішані Бутки обох світів, то йдеться про кров і нове рабство. А тільки мені про те нічого невідомо. Чого ж їм так терміново прикрутило зжити мене зі світу?

РОЗДІЛ 3

Так я міркував, спостерігаючи у вікно трамвая, який віз мене до сестри. Праворуч

були промислові підприємства, що межували з берегом моря, ліворуч — житлові будинки старої Одеси, зведені з пиляного ракушняка, що його колись добували в катакомбах. Трамвайну колію відділяла від заводських будівель автомагістраль, на якій зі швидкістю торпед проносилися автомобілі. Трамвай зупинився на перехресті тієї вулиці, що вела до Куяльника. Раптом я помітив знайому машину, що спинилася перед світлофором. У ній сиділи Бакс і Рита. Коли ж машина рушила на зелене світло, то я завважив на задньому сидінні й Лікаря. Отже, мене переслідували. Напевне, їм треба було знати про мене все, щоб вийти на замовника, який, з усього, був анонімний. Скоріше за все, про виконання акції домовлялися по телефону. Гроші і шприц підкинули в машину або ж надіслали поштою. Це був справді диявольський план. До замовника можна було підступитися тільки з боку посередника, котрий вивів на четвірку виконавців, або ж з боку жертви, себто мене. Тим часом трамвай рушив на зелене, зірвався з місця й білий легковик. Якщо це співпадіння, що автомобіль з бандитами їхав у тому ж напрямку, що й я, то вже на наступному світлофорі його не мусило б бути. Він мав загубитися в потоці авто, оскільки його швидкість перевищувала швидкість трамвая що найменше удвічі. Та на зупинці Лузанівського пляжу я знову його помітив. Щоб переконатися, що це не випадковість, треба було вийти; я зробив те в останній момент перед закриттям дверей. Я був не останній, хто покинув трамвай. Із задніх дверей, уже майже на ходу, вискочив Ксилантій. Мені коштувало чималих зусиль якнайприродніше попрямувати до лотка, де продавали фрукти. Ксилантій не ховався. Він був переконаний, що я його не впізнаю. Це був вищий за середній зріст чоловік з обличчям, на якому не затримується погляд. Втім, характерною його ознакою були відстовбурчені вуха, як у одного хлоп'яка з мого дитинства. Поки я стояв у черзі за черешнями, він купив і з апетитом з'їв чебурек та випив пляшку пива. З усього, він був у доброму гуморі, якщо не сказати щасливий. Йому гріла душу тисяча доларів, що лежала в накладній кишені безрукавки. Він сидів на лавці біля газетного кіоска і вдавав, що розглядає жінок у коротеньких спідничках, які поверталися з пляжу.

Спостерігаючи крадькома за Ксилантієм, я водночас гарячково перебирав у пам'яті можливі способи спекатися "хвоста". Бандити не мусять знати, де живе моя сестра.

Підійшла черга і я замовив кілограм черешень. Несподівано для самого себе підійшов до лавки, де сидів "хвіст". Підносячи до рота ягода за ягодою, я вдавав заглибленого у власні проблеми. Я й справді напружено думав над двома способами втечі. Перший — піти на пляж і там спробувати розчинитись у масі оголених тіл, другий — узяти маршрутку, яка їхала на Бочарівський базар, де було б нескладно загубитися в багатолюдді.

— Ма'ть, не зовсім ще спілі? — озвався Ксилантій, кивнувши на черешні. Від нього війнуло чебуреком і пивом.

Я простягнув йому кульок.

— Пригощайся, — запросив.

На мить він завагався. На лиці навіть майнула ніяковість.

— Та ні, дякую. — По хвилі додав: — Ловко тут!

— Ага, — погодився я.

Ксилантій підвівся й подався до лотка. За хвилину повернувся з двома пляшками пива. Одну простягнув мені. Я показав на виразки на обличчі, мовляв, не можна.

— А що то в тебе? — поцікавився він.

— Те, що іноді на губі висипає — лихоманка. Тільки значно гірше.

— От зараза! — поспівчував Ксилантій. — А воно не передається?

— Ні.

— І чим ти його лікуєш?

— Пробував гряззю на Куяльнику... Та щось мені зле стало. Опинився в лікарні. Пам'ятаю тільки, що сів у червоний легковик.

Пляшка в руках Ксилантія вкрилася крапельками сконденсованої вологи. Він цмулив великими ковтками, цокаючи рідкими зубами об скло.

— У-у-у! — заревів від задоволення, коли пляшка вже була порожня. — Правильно кажуть, що пива багато не буває. — Він простягнув руку по другу пляшку, а тоді, немовби схаменувшись, сказав: — Може, передумаєш?

І оскільки я відмовився, підніс її до рота. Цього разу відпивав маленькими ковтками.

— Я маю знайомого лікаря, — озвався, — який лікує все — від грибка на ногах до пташиної хвороби. Можу познайомити.

— Що це таке — пташина хвороба? — поцікавився я.

— Три пера... — оскірівся Ксилантій.

— А-а-а...

Я дивився на бандита, а бачив обличчя хлопчини з мого дитинства — задерикувате, але не агресивне. Лиця самого ж Ксилантія не розпізнавав. Воно було немовби сховане за маскою. "Що воно таке? — подумав я. — Це властивість моєї психіки — накладати аналог обличчя з пам'яті на лице незнайомої людини, чи це властивість Ксилантія — бути невидимцем?

— Ну, то як? — подав голос сусід по лавці.

— Ти про Лікаря?

— Так.

— Та ні. Я сьогодні геть виснажений. Це ж треба кудись їхати...

— Не треба. Він працює тут поблизу, на медпункті. З протилежного боку дороги.

"Зараз скаже, що приведе його сюди", — подумав я. Так і сталося. Ксилантій запропонував почекати.

Спостерігаючи за його нескладною постаттю, що віддалялася, я вагався — втікати чи дочекатися. Перший імпульс "зробити ноги" змінився цікавістю, адже з розмови з виконавцем акції я міг дещо дізнатися. До того ж для них я не являв загрози як свідок акції, а відтак мені нічого було боятися.

Вони не забарились. Лікар був нижчий від Ксилантія, але мав спортивну постать і обличчя інтелігента.

— Познайомся, Костю з... — Ксилантій подивився на мене запитально.

Я подав руку й назвався, пам'ятаючи, що вони тримали в руках моє посвідчення. Костя без зайвих церемоній став оглядати лице. Навіть торкнувся пальцем найбільшої виразки. По часі сказав:

— Схоже на... лишай. Давно воно в тебе?

— Місяць, — відказав я.

— Це вірусна інфекція, — коментував Лікар. — Де ти її підхопив?

Подав голос Ксилантій:

— Ти ж казав, що воно не заразне...

Костя подивився на нього суворо і той прикусив язик.

— Застудив третинний нерв, — сказав я. — По нерву, як бачиш, воно й пішло. Лікарка сказала, що це герпес.

— Авжеж герпес, — погодився Костя. — Різновид лишая. Але самої тільки застуди для нього замало. Він спалахує, коли організм раптом втрачає імунітет щодо герпетичної вірусної інфекції.

Я був дещо спантеличений професійною лексикою бандита.

— А, може, це вроки? — раптом вихопилося в мене.

Костя не квапився з відповіддю. Нарешті сказав:

— Таке можливе...

З усього він співставляв усе побачене й почуте з тою "мокрухою", в яку його хтось хотів утягти. Він розумів, що сьогодні мала статися друга спроба мене вбити — цього разу його руками. Раптом запитав:

— Ворогів маєш?

— Явних ні. А потаємних... — Я завагався. — Спробуй довідатися, де друг, а де ворог. А тільки як це стосується моєї хвороби?

На мить Костя завагався, а тоді мовив:

— Ти ж казав про вроки... Є такі глазливі падли — зурочать кого завгодно.

— Авжеж, — озвався Ксилантій. — Он Бакса зурочили й він мандавошок прихопив.

Костя поблажливо посміхнувся.

— Таку хворобу як у тебе, — сказав він, — може спровокувати як справді застуда, так і отрута. Ну, якщо в організм потрапить препарат, який виведе з ладу, бодай на короткий час, імунну систему. Тоді віруси, які є в кожній людини, але перебувають у пригніченому стані, активізуються. Це щось схоже на революцію в суспільстві...

Мені варто було великих зусиль, щоб не виказати подиву. Адже це говорив бандит, який за чийось завданням мав укоротити мені віку. І казав не задля того, щоб здивувати знаннями з медицини, а щоб довідатися про мотиви злочинного завдання, яке могло призвести його до довічного ув'язнення. А мотиви вже могли б вивести й на замовника. Я поцікавився:

— Ти що, токсиколог?

— Певною мірою, — відказав Костя. — То що ти думаєш про чийсь намір звести тебе в могилу?

Я прислухався до свого звіра-охоронця. Але не завважив навіть його присутності. Тоді показав на кульок з черешнями, що лежав на лавці між нами. Та Костя відмовився, сказавши що ягодам ще треба було б повисіти на дереві. Якимось шостим чуттям він уловив мою нерішучість.

— Ксилантію, — раптом звернувся до товариша, — принеси пива. Е-е, і солоних горішків...

Коли Ксилантій відійшов, я оповів про свою пригоду в поїзді. Не приховав і свого враження від пасажирів, який нагадував зомбі. Костя спохмурнів. Якийсь час він розмірковував, а тоді озвався:

— Щось дивне коїться останнім часом. Недавно газета писала про людей, які з'являються невідомо звідки, не маючи ні документів при собі, ні житла. За всіма ознаками це люди з не такого вже й далекого минулого. Хтось їх немовби воскресає. Журналіст писав, що таке помічали зокрема в Луганську, неподалік Полтави, у Севастополі, на Харківщині тощо. Усі вони якісь дивні, немовби накачані наркотиками чи зомбовані.

Я вже хотів був оповісти про кілера, який прийшов по мене на Куяльницький лиман, та в цей час з'явився Ксилантій з трьома пляшками пива й пакетиком горішків. Одну пляшку дав товаришеві, другу простягнув мені. На мою відмову Костя сказав, щоб я не вигадував. Герпес не та хвороба, яка ускладнюється від спиртного.

— Посидимо, поговоримо не за падло... — мовив Ксилантій, розвалившись на лаві поруч зі мною.

Якийсь час пили мовчки. Було чутно як хрупають горішки на зубах у Ксилантія.

— Те, що ти оповів, справді схоже на вроки, — озвався Костя. — Але той, хто з тобою те зробив, був лише виконавцем.

Я подивився на нього, вдавши здивованого.

— Ти став комусь поперек дороги. — По миті додав: — Комусь дуже крутому.

— З чого ти взяв, що я комусь наступив на мозоль? Я собі тихо-мирно...

— Авжеж... На тих, хто живе тихо-мирно, кілерів не насилають. Та ще таких, що вбивають поглядом.

— Це ти — щось із області фантастики. Кому я потрібен?

— Не вдавай із себе безневинного, — сказав Костя.

Я підвівся й, сягнувши рукою в задню кишеню штанів, де лежав мобільник і гроші, сказав:

— Мені вже пора. Я тобі щось винен за консультацію?

— Та яка там консультація? Але якщо хочеш позбутися отих струпів на виді, то я тобі допоможу. На жаль, не можу дати поки що свій телефон. Залиш мені свій і я десь за день-два потелефоную. Тоді й здибаємося.

Я вже хотів був назвати набір цифр, які перші спадуть на думку, та раптом відчув, що в мені ожив звір. Десь неподалік був темний.

Від трамвайної зупинки назустріч тим, хто залишав пляж, по широкому хіднику поволі рухався пікап-сміттєвоз. Він спiniaвся біля урни, з нього виходили двоє в

червоних жилетках на голе тіло, випорожняли в кузов сміття і, попідмітавши довкола, знову сідали в машину. Вони були метрах у двостах від нас. Звір у мені не просто зіпнувся на ноги — він казився, готовий покинути тіло. Це були ті ж самі люди, на тій самій машині, що і в садку біля Пересипського мосту, здається, він має назву Херсонський сквер. Поза сумнівом, вони бачили, як біля третього стовпа в означений час зупинилося червоне авто, трохи постояло там і, залишивши одного з пасажирів, від'їхало. Перегода того, кого залишили, забрала біла машина. З відстані, на якій перебували Сміттярі, навряд чи можна було розпізнати обличчя людей у салоні легковика.

Сміттярі контролювали виконання завдання. Якби бандити залишили моє безживне тіло в умовленому місці, то на цьому акція, напевне, була б завершена і до виконавців не було б питань. А оскільки цього не сталося, то замовник наказав своїм людям з'ясувати, у чім річ. Отож вони пустилися по сліду машини, яка підібрала Костю. Якщо червоне око світлофора не відсікло Сміттярів від виконавців, то вони мусили б бачити й те, як моє безживне тіло тягли в лікарню двоє здоровил. Логіка подій для Сміттярів тоді була б така. Виконавці, не дочекавшись того, хто мав би забрати моє тіло, відвезли мене в лікарню. З усього, Сміттярі того не бачили, а відтак вважали, що я, ні — моє тіло перебуває у бандитів. Замовникові ж треба було переконатися, що я мертвий.

Тим часом Костя витяг ручку і приготував свою долоню замість записника. І тут, несподівано навіть для себе, я продиктував номер свого мобільного телефону.

— Піду освіжуся, — сказав я. — Може, хоч вода зніме з мого тіла слабкість...

Костя кинув навздогін, щоб я очікував його дзвінка.

— Е-е, а черешні!? — погукав Ксилантій.

Я махнув рукою, мовляв, забори собі.

Увесь час я не випускав з виду Сміттярів. Якби не червоні жилетки, то їх у потоці людей, не так просто було б і помітити. Що далі я відходив, то звір у мені вгамовувався. Тим часом пікап уже зупинився в півсотні кроків від моїх нових "друзів". "Зараз Ксилантій піде по пиво", — подумалося мені. Той і справді підвівся й попрямував до лотка. "А зараз пікап під'їде до лави, де сидить Костя", — майнуло в голові. І тут я зрозумів, що це не мої думки, це думав звір у мені. Один із Сміттярів сів за кермо, а другий, тримаючи в руці якийсь предмет, попрямував слідом за пікапом до урни, яка стояла поряд з лавою, де сидів Костя. Вони рухалися з однаковою швидкістю. Раптом я згадав про мобільний телефон, у який було вмонтовано відеокамеру. Хоч я й перебував від Лікаря метрів за двадцять, але на дисплеї чітко карбувалася вся композиція, яку час від часу заступали спини пляжників, що покидали берег. Машина дедалі збочувала до лави. "Зараз пікап заступить Костю від людей, а Сміттяр молосне його арматуриною по голові", — донеслася до мене думка. "Молосне, якщо я тебе не випущу на волю", — це вже думав я, звертаючись до звіра. Пікап справді спинився біля самої лавки з Костою тієї миті, коли біля неї уже стояв Сміттяр. На мить здалося, що я щось прочинив у собі і від мене відділилася чорна тінь, видима тільки мені одному. Вона майнула миттєво, як думка. Чоловік у червоній жилетці, який уже заніс арматуру

для удару, раптом упав, неприродно виструнчившись. Мені здалося навіть, що я почув, як дзенькнув об асфальт шматок арматури. Тієї ж миті у мою свідомість немовби щось увійшло. Звіра в собі я вже не відчував. Отже, з двох Сміттярів темним був той, що лежав біля лави. Лікар, почувши звук удару металу об асфальт і уздрівши непритомного чоловіка, підхопився. Реакції його можна було позаздрити. Він у мить зметикував у чім річ. Прочинив дверці пікапа, які були в якихось півметра від нього, виволік водія і торохнув його головою об лавку. Він розправився з ним швидко і професійно, як гицель з бродячим собакою. Хоч довкола було чимало пляжників, але ніхто того не завважив. Машина-бо заступала лаву від поглядів. Без сумніву, Костя бачив цих двох у червоних жилетках, коли очікував замовника біля стовпа. От тільки як він зможе пояснити, що чоловік, який замахнувся на нього металевим прутком, раптом упав як підкошений?

Ксилантій повертався з пивом, ні про що не здогадуючись, та уздрівши двох нерухомих у червоних жилетках, вкляк на місці. За командою Кості вони примостили непритомного водія сидіти на лавці, знявши з нього жилетку і поклавши поряд півдесятка пляшок з-під пива. Нападника ж втягнули в кабінку. Тоді Костя сів за кермо, а Ксилантій — з протилежного боку, обіч полоненого. Пікап розвернувся і поволі поїхав у бік траси.

Як свідчив таймер на дисплеї, вся подія зайняла одну хвилину і двадцять секунд.

Було зрозуміло, що забрали вони головну дійову особу, сподіваючись через неї вийти на замовника. Звісно, їм було невтямки, що їхній полонений — темний, і, отже, являв велику загрозу. У мене навіть з'явилося до них співчуття. Та водночас я подумав і про себе. Замовник-бо шукатиме нового виконавця. Не сьогодні — завтра... Це може бути як той, хто вбиває поглядом, так і звичайний кілер. Втім, для них прийнятніше було б, якби я помер від якоїсь хвороби, так би мовити, природним шляхом. Адже будь-який натяк на насильницьку смерть негайно приверне увагу читачів до моїх книг езотерики. Не даремно багато людей, прочитавши їх, питали: а тобі не страшно? Тоді моя смерть досягне протилежного ефекту. Про мої дешифрування пророцтв знатимуть не тільки ті, хто тягнеться до таємниць духовності, а й люди, які живуть іншими клопотами. А це означає, що втілювати свої крутістьські наміри темним астрального світу і їхнім земним агентам буде дуже складно.

Я прислухався до свого звіра-охоронця, сподіваючись "почути" від нього якесь передбачення, але він мовчав. Його ніби й не було в мені. Він давався знаки лише в одному випадку, коли виникала загроза від темного, незалежно від того, де я перебував — у земному світі чи на межі сну й Темного сателіта. Колись я читав, що деякі тварини, зокрема леви, наділені здатністю бачити найближче майбутнє. Звір у мені також має цю властивість. Я так думав, бо хотів знайти відповіді на два питання. Перше: чи темний справді тільки втратив свідомість, а чи вже мертвий? Друге: як мені бути з тим Сміттярем, що сидів непритомний на лавці? Підійти й, коли він отямиться, спробувати в нього про щось довідатися. Навряд чи він знав мене в обличчя — темні не втаємничують не темних. Та я запізнився. Сміттяр раптом підвівся, роззирнувся й,

похитуючись, попрошкував у бік траси.

Моя сестра, яка давно вже розлучилася з чоловіком, тепер жила на вулиці Лесі Українки, всього за кілька зупинок трамвая від Лузанівського пляжу. Але я не пішов на зупинку, а заплатив за ліжчик і, вибравши місце біля води, роздягся. Моїм наміром було не стільки купання, скільки пересвідчитися, що за мною не стежать. Було вже далеко за полудень і пляж залишали сотні людей. Я поплескався у воді з півгодини, а тоді, не завваживши нічого підозрілого, взяв одяг і подався берегом до самого краю пляжу, а там, перелізши через паркан, одягнувся й пішов через посадку, у бік траси. Я усвідомлював, що криюся не від тих, хто наслав на мене кілерів. Ті, напевне, знали, де я спинився, а відтак під'їзд у будинку моєї сестри перебував у них під контролем. Я не був переконаний, що за мною назирці не йде Бакс. І хоч він загрози не являв, але виводити цю компанію на помешкання, де я оселився, було б небезпечно для сестри.

Теленькнув телефон. Дзвонив Костя:

— Як тобі це вдалося? — поцікавився він.

— Ти про що?

— Оглушити двірника.

— Якого двірника? Про що ти!?

— Ну, прибиральника, Сміттяра...

— Поясни, у чім річ, — зажадав я.

— Знаєш, у чому різниця між придурком і хитруном? У тому, що придурок усе життя тільки те й робить, що вдає з себе мудрого. Хитрун же навпаки — переконує всіх у тому, що він проста й відкрита людина. Ну, в розмовах, у манерах...

— Це твої власні спостереження чи ти десь вичитав? — поцікавився я не без іронії в голосі. — Поясни, будь ласка?

На тому боці помовчали. Тоді Костя почав зовсім в іншому тоні:

— Бачиш, сталося щось дуже дивне... Якби не це диво, я б уже, напевне, склеїв ласти. Ну, загнущся б, розумієш?

— Тобто ти вже був би мертвий? — висловив я припущення.

— От-от... За якусь хвилину, після того як ти пішов, на мене напали. Двоє прибиральників сміття, на алеї, де я сидів і очікував Ксилантія, що пішов по пиво...

— Ти перед ними чимось завинив? — поцікавився я.

— Ні. Я їх не знаю. Один — шофер сміттевоза підвів машину упритул до лавки, де я сидів, аби затулити мене від людей, що йшли алеєю, а другий мав порішити мене шматком арматури.

— І що йому завадило? Ти його вчасно помітив?

— У тому то й загадка — фрайєр утратив свідомість у той момент, коли збирався вколошкати мене прутом.

— І де він тепер?

— Ти що, й справді нічого не бачив? — здивовано мовив Костя.

— Авжеж. Де лавка, на якій ти сидів, а де пляж... Ти з'ясував хто вони? Ну, ті, що хотіли тебе вбити?

— З'ясує, — впевнено сказав Костя. — Одного ми взяли... — він повагався. — Розколеться, падла тьоплая.

— Що за лексика! — дорікнув я. — Ти ж давав клятву Гіппократа...

— Там, у клятві, не йдеться про те, що не можна по "фені" ботать, — з іронією завважив Лікар.

— А-а...

У грі, яку вів Костя, мені було відведено роль боввана, "піджака", людини, яка ні про що не здогадується. Його ж четвірці — роль ведучих. Але після нападу Сміттярів четвірка розгубилася. Сталося те, чого звичайною логікою не поясниш. Напевне, вони вважали, що самі стали об'єктом "зачистки" і їх усіх чотирьох мали прибрати. Але, на мою думку, замовник прагнув тільки одного — знати чи я мертвий. Костю вони хотіли, скоріше за все, оглушити, а тоді викрасти... Тепер він був переконаний, що вплутався у справді страшну історію. Як людина, з усього видно, освічена, Лікар розумів, що вийти на стежку, яка привела б до тих, хто їх збирався підставити під "мокруху", а тепер убити, можна було тільки з моєю допомогою. Мабуть, він не з тих, хто втягується в боротьбу з наслідками, а прагнув з'ясувати причину.

Знав би тільки "лікар", яка вона — та причина...

— Як ти дивишся, щоб нам десь зустрітися? — раптом запропонував він.

Виходить, ми з ним думали про те ж саме.

— Прямо зараз?

— Так.

— З якої нагоди? — поцікавився я. — У тебе що, з'явилися ліки від моєї болячки?

— Ні. Ліки я завтра роздобуду. Хотів з тобою про дещо порадитися.

— Щодо нападу на тебе Сміттярів? Який з мене порадник? Краще поміркуй над тим, кому ти насолив.

Раптом Костя сказав:

— Це має відношення й до тебе.

— До мене?! — удав я здивованого. — Не вигадуй, друже. То ваші розборки. Я там опинився цілком випадково.

— Справді, випадково. А тільки випадковість — це деталь якоїсь, невідомої тобі, закономірності.

На мить здалося, що це сказав я сам. Таке мені не раз спадало на думку під час дослідження пророчих текстів. Бувало, окремі історичні події, на перший погляд ніяк не пов'язані одна з одною, раптом вишиковувалися в чіткий логічний ланцюг. Надто це проявилось у пророцтві про сон Вавилонського царя Навуходоносора, що в "Книзі пророка Даниїла".

— Де зараз той, що підняв на тебе руку? — поцікавився я.

— Ломаку! — поправив Костя. — У надійному місці.

— Здав би ти його краще в міліцію.

— І що я там скажу? Що цей півень у той момент, коли хотів торохнути мене по голові, раптом зомлів? Та його негайно випустять, а мене заберуть. До речі, на його

пиці — жодної подряпини. Він просто знепритомнів, та й годі.

— Дивно, — сказав я. — А куди подівся той, що був у машині?

— Оповім при зустрічі.

Раптом мені захотілося попередити ватажка четвірки пройдисвітів про те, що в них у руках дуже небезпечний тип — людина без табутивного бар'єру, який і бровою не поведе перед тим, як вкоротити комусь віку. Але ж як це зробити, не висвітившись?

— З твоїх слів виходить, — озвався я, — що він тебе хотів оглушити, та раптом знепритомнів?

— Авжеж. Тільки не оглушити, а вбити. У нього була двадцятиміліметрова в діаметрі арматурина.

— А зашкодив йому я? — У словах моїх вчувалася іронія.

Костя довгенько не озивався.

— Послухай, — нарешті подав голос, — ти щось казав про кента, котрий наслав на тебе хворобу в поїзді... Хід думки такий: ти також належиш до тої породи людей. І, отже, завадив йому мене вколошкати саме ти. Тільки не бреш, що нічого не бачив.

— Я справді нічого не бачив. Чому б тобі, як лікареві, не припустити, що в нападника у мить, коли він заніс над тобою прут, потьмарилося в голові. Ну, наприклад, щось з'їв перед тим... Або мав справу з якимсь отруйним сміттям. Сам знаєш, яка зараз екологія... Те, що так сталося — співпадіння, але не така вже й дивина. Воно свідчить, що над тобою розпросторив своє біле крило твій ангел.

На тому кінці довго не озивалися. Моя логіка, мабуть, упала в підживлений ґрунт.

— Таке мені в голову не приходило, — промовив Костя. — І хоч я не вірю в біле крило ангела, але припустити щось подібне можу. То як ти дивишся на те, щоб нам зустрітися?

— Сьогодні не вийде. Але якщо ти потелефонуєш завтра, то поміркуємо над твоєю пропозицією.

— Гарзд, — сказав Костя і відключив зв'язок.

РОЗДІЛ 4

У двір між будинками, в одному з яких мешкала моя сестра, я заходив з протилежного від основної магістралі боку. А до того ж з трамвая вийшов на одну зупинку раніше. Якийсь час походжав віддалік, та, зрештою, не завваживши нічого підозрілого, попрямував до сестриного під'їзду. Хоча відсутність видимого "хвоста" нічого не означало. Потуга, що насилала на мене кілерів, напевне мала у своєму арсеналі, крім традиційного підслуховування телефонних розмов, принципово відмінні засоби стеження, наприклад, можливості чорних магів. Хоча в цьому я не був переконаний, бо якщо їм було все відомо, то нащо тоді насилати на Костю Сміттярів? Мені, вже вкотре, прийшли на пам'ять слова мого покійного друга Михайла Гринька: "Не бійся їх. Вони не всемогутні".

На столі я знайшов записку, в якій сестра повідомляла, що після роботи поїде до доньки, котра мешкала в центрі, і що вечеря — у холодильнику.

Сигнал мобільника застав мене у ванні. Я зметикував, що це знову Костя. Втім,

дзвонити міг будь-хто, як з Одеси, так і з Києва або з мого міста. Коли після ванни, де я не стільки змивав із себе сіль лиману, скільки — рештки невидимого "павутиння", з якого щойно виборсався, я глянув на дисплей мобільного телефону, то завважив, що то був той самий номер, що й перед тим, за сумою цифр схожий на міський. Оскільки в Одесі номера мого мобільника ніхто не знав, то, з усього, це таки озивався Костя. А дзвонив він, скоріше за все з автомата. Він знав, що номер його телефону відіб'ється в пам'яті мого мобільника. Хоч як кортіло довідатися, в чому річ, але я вирішив і надалі вдавати з себе байдужого до "чужих" проблем.

Потелефонував моєму літературному колезі Олексі Різниченку. Там довго не відповідали. Я вже збирався відключитись, та раптом на тому боці зняли трубку.

— Алло, слухаю... — почувся голос Олекси.

Довідавшись, що це я, він зрадів.

— Коли приїдеш? — запитав. — Ти не забув про синонімічний словник?

— Не забув. — відказав я. — Він у мене в сумці.

— А коли до нас прибудеш?

— Та я вже тут.

Колега висловив подив, а тоді запитав, чи не хочу я завітати до нього в гості. Прикинувши, що мої виразки затягне десь аж через тиждень, я сказав, що дам знати про це по телефону.

— Проблеми зі здоров'ям, — пояснив йому.

— Он як... Якась напасть на письменників.

Він сказав, що сьогодні відзначали сорок днів по смерті одного з чільних прозаїків Одеської письменницької організації. У зв'язку з цим Олекса прийшов напідпитку й ліг відпочити, через те довго й не озивався на мій телефонний дзвінок.

— Уявляєш, — мовив він, — ховали другого травня, коли у багатьох ще був святковий настрій.

"Отже, помер письменник тридцятого квітня, скоріше за все в ніч на перше травня..." — подумав я, відчуваючи як у мене починають терпнути ноги.

Він ще про щось казав, але я немовби відключився. Повідомлення про те, що колега наш помер у переддень Вальпургієвого свята, мене приголомшило. Отже, одним із тих, кого несли на "гору Броккен" до жертівника був і цей чоловік. Його таки принесли в жертву. А на мене досі полюють. Поступово я став отямлюватися.

— ... А у Львові скільки наших людей повимирало... — долинуло до моєї свідомості. — І якби тільки старі. А так ідуть із життя повні творчих сил... Це якийсь мор! Якби я був марновірним, то подумав би, що це кара Божа.

— Друже, якщо слова "кара Божа" ти заміниш на слова "принесення людських жертв", то будеш недалекий від істини.

— Це щось із твого нового фантастичного твору? — поцікавився Олекса.

— Може, і з твору, а може, і з реального життя. Ну, бувай...

— Е-е, зажди... А коли я отримаю словник?

— Отримаєш, отримаєш... Потерпи. — Я відключив зв'язок.

Якщо для пересічного письменника слово є основним інструментом творчості, то для Різниченка — це предмет дослідження. Він вивчає не тільки слова, а й склади, з яких утворюється слово, їх звуковий та емоційний вплив на свідомість людини, історичні корені. Якщо образно, — він піддає аналізу не саме море, яким є мова, а його молекули й атоми. Прочитавши в газеті, що у нас видано у світ словник синонімів, він тут же мені зателефонував. Олекса Бусол, який його надрукував, збирав синоніми слів упродовж сорока років. Він сам його й набрав на комп'ютері, тобто виконав найтрудомісткішу, а відтак найдорожчу роботу. З його комп'ютерного набору я зробив оригінал-макет, що також здешевило витрати на видання. Я ж роздобув кошти й подбав, аби словником були укомплектовані всі бібліотеки області. Тепер кожен словникар цікавиться цим виданням. Та водночас на мене почали косувати дехто з письменницьких авторитетів, мовляв, чого не мене видав, а його? Аргумент про те, що мова, на яку було понад шістдесят заборон, тепер вимагає підтримки, на них враження не справили.

Мої міркування раптом перебив сигнал мобільника. На дисплеї висвітився, уже втретє, той самий номер. Це був-таки Костя.

— Щось ти не дуже охоче відгукуєшся на дзвінки... — зауважив він.

Я пропустив його слова повз вуха, запитав:

— Що сталося?

— Що сталося, що сталося... Те, що сталося, тебе мусить зацікавити більше, ніж мене, — відказав він.

Хоч мені й кортіло довідатися про Сміттяра, надто після оповіді Різниченка про смерть письменника, але я продовжував грати роль непоінформованого.

— Схоже, ти не втратив надії втягти мене у свої справи, — мовив я.

— Він розколовся, — сказав лікар.

— Справді? І як вам це з Ксилантієм вдалося? З допомогою лещат?

— До чого тут лещата?

— Ну, затиснули йому яйця в лещата...

— Ні, — сказав Костя, — з допомогою кота.

— Якого кота? — поцікавився я.

— Звичайного. Ксилантій спіймав біля альтфатера[3] кота, і приніс мені, — на мить Костя завагався, — в медпункт і я на очах у того фраєра зробив котові укол. Кіт здох, навіть не тріпнувши ногами.

— Вагомий аргумент, — зауважив я, — але жорстокий щодо тварини.

— Авжеж, шкода мурчика, — погодився лікар. — А тільки ставки занадто великі, щоби втратити сон від докорів сумління.

— Сміттяр, напевне, був надійно зв'язаний? — запитав я.

— Авжеж... Слухай, то така сука! Я його мало не відпустив. Клявся, що нічого лихого не мав на меті, а прута підняв біля урни... Він це казав до того, як Ксилантій приніс кота. А вже після мало не зомлів від страху. — Мить Костя повагався, а тоді сказав: — Знаю, знаю, ти зараз запитаєш, до чого тут ти. Відповім: не корч Лазаря.

Якщо ти й справді не в курсі події, то прислухайся і постався дуже серйозно до моїх порад. Порада перша: якомога скоріше лияй з міста. Заляж на дно — надовго. Порада друга: не піднімай трубки домашнього телефону — він, скоріше за все, прослуховується. Порада третя: нікому не кажи про свій намір зникнути. Для рідних вигадай якесь відрядження чи туристичну поїздку...

Щось мені підказувало, що за жодних обставин я не мушу висвітлюватись перед четвіркою. Від темного Костя міг довідатися тільки про те, що мене заплановано вбити, а його — темного завданням було простежити чи вирок виконано. Навряд чи "Сміттяр" знав про те, аж звідки надійшов наказ. Водночас продовжувати грати роль зовсім непоінформованого було б з мого боку не чесно. Щоб вигадати час на прийняття остаточного рішення, як бути у цій ситуації, я запитав:

— А де зараз той Сміттяр, котрий, як ти кажеш, знає щось про мене?

— Сидить прикутий наручниками до труби в підвалі одного великого будинку.

— Але ж його треба буде колись відпускати...

— Можливо. Але тільки після того, як я розумекаю що й до чого. Ну, й ти ж до того часу зробиш ноги.

— Скажи, чому ти опікуєшся моєю долею? Чи ти належиш до тих, хто ладен взяти на себе гріхи людства?

На тому боці почувся сміх.

— Скажімо так, ти справив на мене добре враження. З усього, хлопець ти непростий, але з тобою легко спілкуватися. Мовити стисліше — не мудак. А в наш час — це вже немало.

— Дякую, Костю, — сказав я. — Дозволь і мені дати тобі пораду. В'язень твій — страшний чоловік. Не так жорстокістю й підступністю, як аномальними як для людини властивостями. Він володіє медіумічними здібностями. Ну, здатністю підкоряти своїй волі... У того, хто дивиться йому в очі, виникає потреба коритися. Через це тримай подалі від нього Ксилантія.

— А мені як бути? — запитав Костя без тіні іронії.

— Ти — дещо з іншого тіста зліплений... А вже тепер, коли тобі відомо, що воно за один, зомбувати тебе йому не вдасться.

— Я його, падлу, порішу! — В голосі Лікаря вгадувалася лють.

— Сядеш. На тебе ще і вбивство кота повісять, хе-хе...

— З тобою й справді легко... — сказав повеселілим голосом Костя. — Але пора кінчати базар. Бо Ксилантій з тим гадом сам на сам залишився. Отож, зникай, змасти лижі, дай тягу. Якщо не зміниш номер телефону, то я триматиму тебе в курсі.

— Що ти збираєшся робити?

— Звернуся до суду, — в голосі Лікаря вчувалася іронія.

— Ти це серйозно? І в чому полягатиме твій позов? Та суддя це сприйме, як кепкування з нього.

— Суддя, до якого я звернуся, сприйме мій позов з розумінням.

— У тебе що, є кінці у суді першої інстанції?

— Той суд має іншу назву. Яку саме? Я не можу назвати. Насамкінець дам тобі ще одну — четверту пораду: постався серйозно до попередніх трьох порад. Отож, бувай.

РОЗДІЛ 5

Стелю підпирали товсті колони. Не грецькі, не римські й не дорійські, а складені з поставлених одна на одну округлих фігур; за основу правила квадратні "п'яти" на кам'яній підлозі. Це була велика зала, заввишки щонайменше у десять людських зростів. Горельєфи левів та крилатих биків, які прикрашали панелі стін, свідчили, що палац належав вавилонському правителю. Я сидів за мармуровим столом над сувоєм пергаменту й очікував, що скаже бородатий чоловік у червоному вбранні. Тим часом він то походжав по залі, часами навіть зникав у глибині її і я його не бачив, часами всідався у крісло-трон, опрацьоване у слонову кістку, й подовгу про щось думав. Володар був стурбований. Чорна рідина на кінчику палички, якою я писав, висихала і я знову вмочував паличку в каламар. Раптом чоловік ревнув густим баритоном:

— Арйоху!

Тієї ж миті почулося від дверей:

— Ось я. — Із сутінок виникла постать бородатого воїна з мечем на поясі. На плечах у нього тьмяно поблискували золоті нараменники.

— Приведи з храму Мардука мудреців, халдеїв і магів.

— Так, володарю, — відказав Арйох і розчинився в сутінках палацу. Якийсь час лунали його важкі кроки.

Цей діалог я записав, халдейською мовою, як і все, що досі писав. Щось майнуло в моїй свідомості, моїй — писця вавилонського царя Навуходоносора. Те, що майнуло, можна було назвати проблиском пам'яті, але не минулої, а майбутньої. Довкола рухалися якісь машини, чоловіки й жінки у незвичайному вбранні. Люди ті поводитися неприродно розкуто, але водночас здавалися мені беззахисними. Мабуть, через те, що довкола було безліч будинків, значно вищих за ті, що у Вавилоні, але не було кріпосних стін, які оточували б їх. Мені немовби довелося перенестися від джерела струмка до великого моря, у яке впадав струмок, і знову повернутися назад. Я був писцем — тим, хто фіксує все, що говорить цар чи будь-хто з його оточення. Мене, колись давно, відібрали з молодих халдеїв — служок при храмі Мардука, як такого, що гарно виводив літери. До храму ж мене привів мій дядько з халдейського племені, того самого, до якого належала й династія вавилонських царів. Люди цього племені, на відміну від десятків інших племен, що складали царство, мали надзвичайні властивості, зокрема й передбачати майбутнє. Халдеї складали основу храмовників, які вивчали небо, розташування зірок і його вплив на врожай, перебіг подій у царстві, долю окремого племені, царської династії й самого царя. Чимало було там з племен-васалів, справді мудрих, таких, що вміють впливати й на сам перебіг подій, як у державі, так і в навколишніх царствах.

Їх прийшло зо два десятки, зодягнених, як і цар, у довгі, по кісточки, плащі, але не червоного, як у царя, кольору. Вони вклякли у низькому поклоні. Позаду гурту стояв Арйох.

— Цієї ночі мені приснився сон, який мене збентежив, — озвався цар. — Я волію, аби ви скинули тягар з мого серця й витлумачили істоту того сну.

Якийсь час гурт німував, а тоді подав голос найстаріший:

— Царю, живи вічно! Оповіж нам, рабам твоїм, сон, який стурбував тебе, і ми, раби твої, витлумачимо його.

— Ні, — сказав цар. — Ви самі розкажіть мені мій сон. І дайте його тлумачення.

— Живи вічно, великий царю! — озвався здивовано один з гурту. — На суходолі немає такого, хто оповів би тобі твій сон. Не зможемо цього зробити й ми, раби твої.

— Усі так думають? — поцікавився правитель.

— Усі, живи вічно, володарю! — сказав найстаріший.

— Тоді я віддаю вас у руку Арйоха, — повідомив цар. — Щойно я зважив вас і знайшов, що ви нічого не важите... Арйоху, повбивай їх, а їхні будинки і все їхнє майно поспалюй.

Після цих слів володаря я відчув, як у мене почали терпнути ноги. Поміж тих людей були жерці з єгипетського храму, халдейські віщуни й маги, які могли наслати хворобу не тільки на окрему людину, а й нещастя на ціле плем'я; цар також володів їхніми знаннями. Але не це мене злякало — серед них був мій рідний дядько.

Я ретельно записав як цареві слова, так і слова, мовлені храмовниками. Не записав тільки безтямні оклики тих із них, які злякалися смерті, а також те, як двох, що втратили свідомість, виносили з палат їхні товариші.

— Великий царю, в ім'я Мардука та Іштар[4], благаю, не посилай рабів своїх у край без вороття! — Це були слова старійшини, які долинули вже ззовні, і в яких, проте, не вгадувалося відчаю.

Почулися брутальні вигуки. То Арйох передав храмовників сторожі царського палацу, яка погнала їх до в'язниці. Їм залишилося жити менше доби. Завтра на світанку їх заколють мечем.

По якомусь часі в покої царя проникли голоси, а тоді зайшов Арйох.

— Царю, живи вічно! — озвався він. — Осмілився потурбувати тебе раб твій Валтасар, той, що з магів.

— А чому він не у в'язниці? — поцікавився Навуходоносор.

— Його не було поміж тих, кого приводив до тебе твій раб. Та коли я його забрав, щоб відправити туди, де всі, то він сказав, що зможе оповісти тобі твій сон.

— Веди.

По хвилі з'явився чоловік, віком, як і цар.

— Живи вічно, великий царю! — мовив він. — Раб твій Валтасар насмілювався стати перед лицем твоїм, бо відає причину бентеги твоєї. Але знай, царю, що для вирішення завдання, яке ти поставив перед рабами твоїми магами, халдеями та мудрецами, не вистачить розуму всіх людей землі. Не під силу це було б і мені, але є Бог живий на небі, який зглянувся на мою молитву й показав мені твій сон і дав істоту його... Твій сон та видіння твоєї голови на ложі твоїм — ось вони: Тобі, царю, приходили думки про те, що буде потім, після тебе, а Той, Хто відкриває таємниці, показав тобі те, що

станеться в майбутньому. Тобі, царю, снився бовван. Великий такий! Близьк його дуже сильний! А ти стояв біля його ніг здригнутий і наляканий. Голова того боввана була з чистого золота, груди й рамена — срібні, нутро і стегно — з міді, гомілки — з заліза. А ноги частинно з заліза, а частинно з глини. І ти, царю, бачив, як одірвався камінь — не з руки кинений — і влучив боввана в ноги його, що з заліза та з глини, — і розстрошив їх. Того часу розстрошилися, як одне, — глина, залізо, мідь, срібло та золото. І вони стали немов та полова з току жнив, а вітер їх розвіяв, і не знайшлося по них жодного сліду. А камінь став великою горою і наповнив усю землю.

І тут я — пишець — очам своїм не повірив: грізний цар зіскочив зі свого трону і вклонився Валтасарові.

— Валтасаре, ти великий, справжній! — сказав він. — Проси, що забажаєш.

— Царю, живи вічно! Не я, раб твій, оповідаю твій сон. Це Бог живий з тобою через мене говорить. Проте, якщо твоя ласка, не губи храмовників.

Тієї ж миті звернувся володар до начальника дворцевої варти:

— Арйоху, накажи звільнити магів!

Коли Арйох кинувся виконувати наказ володаря, Валтасар провадив:

— А тепер, царю, оповім істоту сну. Ти цар над царями, якому Небесний Бог дав царство, владу й міць та славу. Скрізь, де мешкають людські сини, польова звірина та птаство небесне, Він дав їх у твою руку та вчинив тебе пануючим над усіма ними. Ти — голова, що з золота. По тобі постане інше царство, нижче від тебе, і царство третє, інше, що з міді, яке буде панувати над усією землею. А царство четверте буде сильне, як залізо, бо залізо товче й розбиває все, так і воно стовче й розіб'є все. А що ти бачив ноги та пальці частинно з гончарської глини, частинно з заліза, то це буде поділене царство і в ньому буде трохи залізної міцї, бо ти бачив залізо, змішане з глейкою глиною. А пальці ніг частинно з заліза, а частинно з глини, то й частина царства буде сильна, а частина буде ламлива. А що бачив ти залізо змішане з глейкою глиною, то вони змішані будуть людським насінням, а не будуть прилягати одне до одного, як залізо не змішується з глиною. А за днів тих царів Небесний Бог поставить царство, що навіки не зруйнується, і те царство не буде віддане якомусь одному народові. Воно потовче й покінчить усі ті царства, а само буде стояти навіки. Бо ти бачив, що з гори відірвався камінь сам, не руками кинений, і потовк залізо, мідь, глину, срібло та золото. Отож, Великий Бог об'явив цареві, що станеться потім. А сон цей певний і певна його розв'язка!

Тоді цар Навуходоносор упав на своє обличчя і вклонився Валтасарові. Він сказав:

— Справді Бог твій — це Бог над богами та Пан над панамі, коли міг відкрити оцю таємницю!

Тоді він знову сів на трон — червоний, оправлений у слонову кістку, й наказав мені записати його наказ про призначення Валтасара паном над усім вавилонським краєм і великим провідником над усіма мудрецами. Він також наказав записати перелік дарунків для Валтасара — від любих йому пахощів, до красунь-наложниць.

Коли володар з магом пішли в цареву трапезну, я знову завважив якийсь струмінь,

що майнув у моїй свідомості. Я ніби вже був не писцем вавилонського двору, а іншою людиною, сповненою дивними знаннями, яких не відала храмова наука. Це були знання про мікросвіт — найменші часточки живих і неживих тіл. Я мав знання і про небесні тіла — планети й сузір'я, навіть про відвідування людиною планет, але геть чисто був позбавлений знань про вплив їх на долю окремої людини, племені, царства. Хтось відсік інформаційну пуповину немовляти — людності землі від її материнського лона — космосу. Я не просто перенісся в дусі у чужий для мене світ... Моє Я немовби розтягнулося, ні — пробігло в часі всіма царствами, як тими, про які казав Валтасар, так і багатьма іншими. Але побачене було таким ущільненим, що годі було виокремити бодай якусь подію. Можна було казати тільки про послідовність царств. Я знав, що на тому кінці часу, де мені довелося побувати, є ще один Я, власне, — намистина на нитці, яка то зникає, то знову з'являється, тільки в іншому місці простору-часу, але на тій самій нитці. За мить мене знову щось перенесло в палац Вавилонського царя, у залу, посеред якої стояв трон із слонової кістки. Раптом мені відкрилося: він — трон і був тим предметом, який пов'язував мене — писця, раба царя Вавилонського, з тим мною, що жив у далекому майбутньому.

Я прокинувся збентежений щойно побаченим (ні — пережитим) сном. Не виникало жодного сумніву, що писцем Навуходоносора був саме я, а не хтось інший. У критичні моменти в мене й ноги терпили, як у нього. А ще я був певен, що трон, на якому сидів Навуходоносор і той, що стояв на "горі Броккен", що в Гарці, — той самий, тільки реставрований людськими кістками, і сісти на нього мав хтось інший. А, може, й не інший, а сутність самого Навуходоносора (намистини на нитці), тільки в образі іншої людини. Авжеж, це був той самий трон, що його спорудив для себе Набопаласар, батько Навуходоносора, і на якому після останнього Вавилонського царя Набоніда сиділи царі Мідоперсії, Грецької імперії і, здається, хтось із правителів Риму. Мені приснилася подія, до якої я багато разів звертався, читаючи "Книгу пророка Даниїла". Поза всяким сумнівом, колос на глиняних ногах — метафора, за якою криється велика таємниця людства.

І тут я підвівся (ще мить тому збирався знову поринути в сон), увімкнув світло, знайшов у шухлядці, де моя сестра тримала нитки й голки, кравецький метр і шматочок крейди та, підійшовши до одвірок, зміряв свій зріст. Потім зробив на одвірках позначки, скільки сантиметрів припадало на голову, "груди й рамена", "нутро і стегно" та на ноги. Повний зріст я взяв за сто відсотків. Порахувавши, знайшов, що на голову припадає 12 відсотків зросту, "груди й рамена" — 16, "нутро і стегно" — 26, ноги — 46. Я знав, що Вавилонське царство проіснувало 88 років, Мідоперсія — 207, Грецька імперія — 301, Римська імперія — 506. У сумі це складає 1102 роки. Коли цю суму я взяв за сто відсотків, то на голову боввана — Вавилон припало 8 відсотків, на його груди й рамена (Мідоперсію) — 18,8, на нутро і стегно (Грецьку імперію) — 27,2, на ноги (Римську імперію) — 46. Пропорції сучасної людини (тобто мої) і боввана мало чим відрізнялися.

Отож, пророк Валтасар закодував тривалість чотирьох світових імперій на

пропорціях людського тіла, які — пропорції є сталими, якщо не брати до уваги деякі антропологічні відмінності рас. Більше того, він навіть врахував, що Римське царство буде поділене (дві ноги), що й сталося у 395 році, коли єдину імперію було поділено на Західну і Східну (Візантію) між двома синами імператора Феодосія Великого.

Вища Сила, напевне, та ж сама, що й допомогла мені дешифрувати "Об'явлення св. Івана Богослова", тепер відкрила для мене ще одне з найзагадковіших пророцтв. Але ж кому, якій силі, це на шкоду? Кому заважає, щоб людство довідалося про таємницю колоса на глиняних ногах? З такими думками я вимкнув світло і ліг, сподіваючись заснути.

Напевне, й заснув би, коли б не моя звичка письменника уявляти все до найдрібніших деталей. Я спробував "побачити" внутрішнім зором статую велетня з золотою головою. Раптом на мене впало осяяння: за зовнішніми ознаками колоса проглядалася ще більша таємниця — його сутність. Вона полягала в тому, що компоненти колоса — всі чотири світові імперії — мали те ж саме духовне наповнення, а саме — єдине божество. Відмінність полягала тільки в назві: у Вавилоні це був Мардук, у Мідоперсії — Бел-Мардук, у Греції — Бел-Зевс і Зевс, у Римі — Юпітер. А виник він — цей бог — і став центральним саме у Вавилоні, в голові, що з золота. Ось чого пророцтво було дане аж на чотири світові імперії. Віру в Мардука-Бела-Зевса-Юпітера зруйнувало християнство (камінь, який перетворився на гору й наповнив усе людство).

Зруйнувало земну "постать" боввана, але не знищило його інформаційної програми, яка причаїлася в астральному світі, очікуючи на свій час. Те, що я побачив у мить свого вальпургієвого напівсну в ніч на перше травня, й було астральним змістом боввана. На гору, де стояв зіккурат — храм Мардука і трон царів, які його спорудили, піднімалися воїни Вавилону, Мідоперсії, Греції та Риму. Це був щорічний ритуал підживлення аури (програми) колоса людськими жертвами, енергетикою страждань. А, може, — чергове намагання розбудити його з летаргійного сну. З якою метою? Щоб розпочати чергову спробу заміни духовного наповнення земного людства. Навіщо ж іще?

РОЗДІЛ 6

Була восьма ранку, коли мене розбудив дзвінок квартирного телефону. Я вже простягнув руку, щоб зняти трубку, та раптом відсмикнув її, згадавши пораду Кості. По кількох хвилинах дзвінок повторився. З усього, телефонувала сестра. Коли я згодом набрав номер її робочого телефону по мобілці, то переконався, що то таки була вона.

— Ти що, виходив кудись? — запитала сестра. — Я тобі дзвонила.

— Та ні, був у ванні, а там нічого не чути.

— Я чого дзвонила... Під морозилкою — ковбаса, масло й сир, а в шафці кава...

— Не переживай. Я все знайду. Ну, бувай, мушу вже йти.

— На Куяльник?

— Ага.

— І ще одне. У сінях біля дверей висять ключі від квартири сусідів. Самі вони — на заробітках у Греції і прохали поливати квіти. Отож, заходь туди хоча б раз на день.

Вазони — на підвіконні в кухні і на балконі.

... Мені не давала спокою Костина порада, чим скоріш наживати п'ятами з Одеси. Власне, це була вже не порада, а програма, але я ще не знав, куди втікати. Думка майнути в Кишинів до Маріци, яка вчора увечері здавалася мені слушною, відпала. По-перше, якщо мій домашній телефон — на прослуховуванні, то темні засікли її номер, а відтак її житло вже під ковпаком. По-друге, я втягнув би її у коло зацікавлень темних. Ну, й, по-третє, з'являтися перед її очі з такою фізіономією, як у мене, було б, м'яко сказати, не коректно. На час я забув про хворобу, та коли підійшов до дзеркала, то завважив, що виразки на обличчі почало затягувати. Отже, лікарка знала, що казала, коли радила побувати на Куяльнику.

Минав час, а я ще не знав, як бути. З десятків варіантів утечі, що юрмилися в голові, не міг надати переваги жодному. А треба було вирішувати негайно: справді "змастити лижі" або ж іти до лиману. І тут я увімкнув телевізор. Передавали обласні новини. Наприкінці інформували про дорожньо-транспортні пригоди. Раптом мене немов струмом шарпнуло. На екрані виникло узбіччя дороги, на якому колесами догори лежав фургон Сміттярів. Дикторка казала, що пригода сталася вночі на околиці Дофінівки — передмісті Одеси і що водія в машині не було. Автоінспекція не встановила і власника організації, якій належав фургон. Отже, люди, котрі мали намір викрасти Костю, були Сміттярами у тому значенні слова, в якому його вживають розробники акцій по ліквідації супротивників у бізнесі, економіці, політиці. Їх ще називають "чистильниками". Але, з усього, вони не на того напали. Не знати чому, я відчув полегшення. Скоро збагнув: у тих, хто мене замовив, виникла проблема, на яку вони змушені будуть реагувати оперативно. А це означає, що у жерців храму Мардука (їхніх земних виконавців) клопіт зі мною на якийсь час відійде на другий план. Такий хід думки підштовхнув мене майнути на Куяльник.

Цього разу я зупинився з протилежного боку від центральних корпусів курорту, неподалік від дороги, що вела на Хаджибеївський лиман і далі на Сьомий кілометр. Незручність полягала в тому, що берег з води був порослий травою, схожою на очерет і її штурпаки встеляли дно. Я обрав цю частину лиману тому, що від міста її відділяла не тільки швидкісна траса, а й металевий бордюр. Кожна людина, яка прямувала до берега, мусила б подолати бар'єр, а відтак була на видноті. До того ж тих, хто користувався цим берегом, було значно менше ніж на центральній частині пляжу.

За мною ніхто не стежив. Хіба що хвіст був магічний чи, сказати б, інформаційно-польовий. Про всяк випадок я вирішив убезпечити відеорепортаж, який зняв на Лузанівському пляжі. Але надсилати його на мою електронну скриньку було б ризиковано. Темні вже проникали в мою квартиру і "копалися" в комп'ютерних теках, деякі файли навіть пошкодили, але у мене зберігалися дублікати на зйомних дисках. Тому я, привласнивши відеосюжету назву "Маріца", надіслав його на електронну скриньку моєї племінниці, приписавши, що файл від мене і для мене. Тепер, якщо зі мною трапиться ситуація, подібна вчорашній, то "речовий доказ" не буде втрачено. Я сподівався з часом обробити його у відповідній комп'ютерній програмі, яка дозволяє

багатократне збільшення, і побачити обличчя Сміттярів.

Тим часом повна бездіяльність, а надто неможливість перемовитися з кимось словом, починала мене гнітити. Я став частіше заходити в ропу, міняти грязьові маски. Перед від'їздом в Одесу планував навідатися до моїх друзів у центральну бібліотеку, де торік пройшла презентація книги "І бачив я звірину..." але виразки на обличчі не дозволяли мені цього зробити. Навіть не стільки це, скільки можливий погляд жінки, яка пройнялася ідеєю твору і яка запитала тоді: "А вам не страшно?" Тепер у її погляді мало б читатися співчуття і розуміння причини хвороби. І тут я інстинктивно взяв мобілку і вибрав із списку номерів, телефон заступника директора бібліотеки. На мить розгубився: одного мого слова "Добридень!" було досить, щоб мене впізнали.

— О! Це ж треба! — лунав дзвінкий жіночий голос. — Як ви довідалися, що я збиралася вам щойно телефонувати? Ось переді мною лежить телефонний довідник...

— Справді? Що сталося?

— Та тут якийсь чоловік прийшов. Просив усі ваші книги. Він і зараз сидить у читальній залі.

— Який він із себе?

— Такий собі. У читацькій карточці записався лікарем.

— Так? І що ж його цікавить?

— Заждіть хвилинку...

У трубці почулася розмова. По хвилі знову пролунав дзвінкий голос:

— Це я говорила з завідуючою залом. Читач, про якого я вам щойно казала, просить щоб книжку "І бачив я звірину..." записали йому на абонемент. Я не дозволила. Нехай приходить і читає тут. — Вона мить помовчала, а тоді додала: — Дивно — чоловік, який цікавиться дослідженнями пророчих текстів, і цей ваш дзвінок... Ви з ним що, домовлялися?

— Та ні, — відказав я якомога переконливіше. — Просто потелефонував, аби повідомити, що я в Одесі. Але якщо хоч хтось потягнувся до моїх творів, то просив би вас видати йому книжку. Звісно, в разі коли вона загубиться, я віддам вам мій примірник.

— Гаразд, я зараз скажу. — Хвилину її не було, а тоді вона озвалася: — Коли прийдете?

Я коротко оповів про свою хворобу і що саме вона привела мене в Одесу.

Вислухавши, жінка сказала:

— Ми вас і таким шануємо. Приходьте. Є про що поговорити...

Я пообіцяв під'їхати, як тільки дозволять обставини.

Обличчя гарної жінки, яке весь час стояло перед моїм внутрішнім зором, після того, як ми припинили зв'язок, змінилося на лікареве. Я ще раз переконався, що це справді мудрий чоловік. Він не кинувся в бій наосліп, а заходився шукати причину підстави, в яку його хтось хотів утягти. А вона, як він зметикував, пам'ятаючи, що я письменник, могла бути схована в моїй літературній діяльності. Не вкладалося тільки в голову, чому ця особистість раптом опинилася на "узбіччі".

Вода в лимані здавалася теплішою ніж учора, і я лежав на мілководді, вряди-годи позираючи на свій одяг, де в черевикові був схований телефонний апарат. Якби за мною хтось стежив, то йому не просто було б розпізнати одну з голів поміж десятків замазюканих багном, що де-не-де витиналися з ропи. Але досі на берег ніхто новий не прийшов. Була обідня пора і я вийшов на суше, щоб з'їсти бутерброд та випити кави, які з собою приніс. І тут озвався телефон. "Чи не Костя?" — майнуло в голові. В Одесі номер мого мобільника знало обмежене коло людей. То виявився Олекса Різниченко.

— Тебе розшукував якийсь чоловік, — мовив він після привітання. — Секретарка Спілки сказала йому, що є такий письменник, але не в нашій організації. Пам'ятаючи, що ми товаришуємо, потелефонувала мені.

— Коли те було? — поцікавився я.

— З ранку. Він ще питав, чи немає, бува, у Спілці якихось твоїх книг.

— Питав, з якого я міста?

— Так. Вона сказала, що ти киянин.

— Нащо вона збрехала?

— Вона чогось вважала, тебе киянином.

"І дякувати Богові!" — подумав я.

— Що то за один? — запитав Олекса.

— Хтозна... Може, сплутав мене з київським однофамільцем... Той справді там мешкає, тільки його звати Володимиром. Нас часом плутають.

— А-а... Ну, бувай, бо по мобіліці не дешево дзвонити.

Отже, Костя з самого ранку подався з'ясовувати мою особу. Спершу розшукав офіс Спілки письменників, тоді звернувся до бібліотеки. Спонукала його до таких дій інформація, отримана при допиті темного. На мить я поспівчував Кості, адже докопатися до істини і не втратити здоровий глузд у цій ситуації було неможливо. А він, як свідчила його поведінка, звик мати в усьому ясність. Навряд чи темний "розколовся" зовсім, але те, що лікар пустився на пошуки моїх книг, свідчило, що він таки дещо висвітив. Авжеж, Костя не лукавив, сказавши, що інформація, отримана від Чистильника, стосується більше мене ніж його — Лікаря.

Я спробував зв'язати події вчорашнього й сьогоднішнього днів в один ланцюг. Якась сила напосілася позбавити мене життя. Вона найняла виконавців немовби для викрадення, насправді ж для вбивства мене. Не отримавши гарантії, що я мертвий, вона заходилася розбиратися з виконавцями. А оскільки ті виявилися людьми тямущими, то замовник і виконавець помінялися місцями: перший став переслідуваним, другий тим, що переслідує. Замах на мене обставлений так, що той, хто викрадає (насправді ж убиває), стає автоматично кандидатом на довічне ув'язнення, а в разі уникнення відповідальності опиняється на гачку у замовника. Той же, хто замовив, до злочину ніяк не причетний. Такий план може бути розроблений тільки у зв'язку з винятковими обставинами. Якщо ж до цієї схеми додати дивовижний випадок із втратою свідомості Сміттяра, то Кості справді є над чим поміркувати. Зрештою, як і мені. Досі я не завважував у собі здатності на відстані "завалити"

людину. Біль знімаю. Навіть — деякі пухлини. А от щоб так...

Напевне, багато про що довідався Костя від темного. Де, в яких кабінетах влади, планувалася акція. А що до цього був причетний хтось із влади, у мене не виникало жодного сумніву, як не виникало сумніву і в тому, що на багатьох владних щаблях сидять законспіровані "діти" Мардука. Та й не тільки законспіровані... У день наступний після вальпургієвої ночі — першого травня — вони покладають квіти до пам'ятників сатани в містах, містечках і селах. Вони ж усілякими способами блокують зміну назв вулиць і площ, що носять імена найбільших канібалів людства. Їм (їхнім верховодам) добре відомо, що доки живе пам'ять про людину, доти живе й сама людина. Не в матеріальному звісно, — в іншому, невидимому тілі. От і ходять громадяни міст і сіл під табличками з написами імен тих, хто за сімдесят три роки і сім місяців вигубив шістдесят два мільйони люду. Життя моїх співвітчизників минає у невидимому кривавому тумані, що його видихають дощечки на розі будинків. Той туман робить їх глухими до нечуваних страждань дідів і прадідів і "попіл Клааса не стукає в їхні серця". Ну, а тих, хто докопався до окультної суті "форми", "діти" Мардука просто знищують.

Чому? Адже "форма" — ідеологія колоса на глиняних ногах — уже відійшла.

Саме відійшла, а не зникла. Образно сказати, цей "файл" зберігається на диску. Один раз на рік, у вальпургієву ніч, його витягають із схованки і вставляють у "дисковод комп'ютера". До цієї дати готують і жертви. Я мав бути однією з них. Адже мені дано було ідентифікувати віру в бога Мардука з вірою в учення німецького економіста позаминулого сторіччя. Йдеться не про писання аккадсько-халдейських жерців і не про марксизм, як учення, а про те, справжнє, чим можна заповнити форму колоса на глиняних ногах. А це не словеса, у яку б гуманну обгортку їх не обгортали, а безмежний тоталітаризм і така ж безмежна жорстокість, що за ними — словесами стоять. Той, хто наповнив "форму" у дев'ятнадцятому столітті, писав замолоду:

"Я хочу спорудити собі трон
На великій холодній горі,
Оточений людським страхом,
Де царює похмурий біль".
А ще він писав у своїй драмі "Квлален":
"Бачиш цей меч —
Князь темряви продав мені його...
Ти (сатана) летиш в провалля.
І я зі сміхом кинусь за тобою...
І незабаром кину людству
Мої прокляття титанічні.
Моє прийнявши вчення,
Світ згине по-дурному".

Досі ми з Костею вели кожен свою гру, а тим часом ситуація вимагала об'єднання зусиль. Я вирішив, що як тільки він озветься, запропоную зустрітись і скоординувати

спільні зусилля та вивести на чисту воду ту силу, ким би вона не виявилася. З усього, Костя був не з лякливих.

Але минав день, другий, третій, а Лікар не озивався. Пам'ятаючи його пораду, я жодного разу не скористався з домашнього телефону; родичам і знайомим дзвонив по мобільці. Стеження за собою не завважував. Щоправда, з дому виходив близько шостої, коли "стукачі" ще сплять, а приходив під вечір. Світла не вмикав. Полисків екрану телевізора також не видно було з двору, бо заважала лоджія. Тим часом я все менше помічав на собі погляди людей, отже, рани мої почали загоюватися. Вже можна було ризикнути й показатися в бібліотеці.

Раптом озвався телефон. Це був одиничний дзвінок. Коли я відхилив кришку, то завважив на дисплеї знайомий уже номер. Мабуть, Костя давав знати, що з ним усе гаразд або ж пропонував подзвонити по цьому телефону. За набором цифр то був номер міського, а не мобільного апарату. На мій дзвінок, проте, ніхто не відгукнувся. Отже, залишалося перше — мені повідомляли, що процес пошуку "замовника" триває. І тут я відчув, що став переживати не тільки за себе, а й за нього. Йому небезпека загрожувала більше, ніж мені. Бо якщо мою — автора "Звірини..." — смерть треба обставити так, щоб ні в кого не виникло підозри в її насильницькому характері, то його можна "прибрати" у традиційний спосіб. Напевне, й він це розумів (чи зрозуміє), познайомившись з моєю книгою. Принаймні причина, через яку мене хочуть позбавити життя, для нього вже не є таємницею.

РОЗДІЛ 7

... Я лежав на лігві з осоки біля самої води, з голови до ніг вимазаний мулом. На моє тіло час від часу накочувалася приємна прохолода — то хмари заступали пекуче сонце. Усе, що мене оточувало, а саме, десятки зо два людей на суходо і в воді, вкритих шаром грязі, рослини, машини віддалік, квиління чайок, здавалося перебували в якомусь іншому світі. Справжньою ж моєю реальністю було видіння: до мене підкрадався звір — великий; якби він став на задні ноги, то був би зростом як людина. То була руда у чорних плямах пантера і рухалася не по землі й не по воді, а по іншій дорозі. На звірові міддю поблискував нашійник, від якого тягнувся повід до обрисів великої, на все небо, споруди, що ледь-ледь карбувалася у просторі. На поводі, немов на стрічці рулетки, вгадувалися числа — то були роки. Отже, пантера (її ще в Біблії називають барсом) наближалася до мене по дорозі часу. Скоро я побачив її очі — жовті у чорну цяточку, у них було те ж саме, що і в очах кішки, яка підкрадається до птаха — сама тільки зосередженість; тварина вже не скрадалася, а повзла на животі і лише потужні м'язи, які здіймалися під плямистою шкірою, свідчили, що звір може будь-якої миті обернутися на спис і вразити мене. Раптом сипнуло рясним дощем і по миті блиснуло. Саме ця мить відділила мене від смерті. Щойно я підхопився, щоб сховатися в воду, як у лігво влучила блискавка. Осока у відбитку моєї спини враз перетворилася на попіл. Двоє літніх людей, що поспішали до води і все те бачили, вклякли. На їхніх обличчях, схованих під шаром мулу, не можна було прочитати ні страху, ні подиву, але очі виказували розгубленість. Авжеж, не часто таке побачиш... З оціпеніння їх вивів

удар грому, з яким видиво споруди, що нагадувала храм (його бачив тільки я), стало руйнуватися. Почала танути у просторі й пантера — вона розросталась і водночас розріджувалася, немовби то був макет тварини із газу чи пари. Тим часом подружжя літніх людей перехрестилося і, вражено перевівши погляд з мене на чорну дірку в лігві, пішло у воду. Я хоч і був прибитий тим, що сталося, але не здивувався. Мій стан можна було порівняти зі станом людини, яка тривалий час перебуває на лінії вогню. Небезпека, що йшла звідусіль, жахала, але це вже не був той перший панічний страх, що змушує тремтіти.

Удар блискавки, як і все, що зі мною сталося останнім часом, не був випадком. Довкола мене, в астральному світі, точиться колотнеча. Дві потуги змагаються: та, що дозволила розкодувати велике пророцтво, і та, яка мала намір ще раз скористатися "формою", а відтак була зацікавлена, щоб про нього — пророцтво не знали.

І тут я завважив, що на лимані не було вже жодної людини, а сонце торкалося обрію на заході. "Та щойно ж тільки перевалило за полудень! — здивувався я. — Куди поділися всі?" Мене немовби хтось підхопив з конвеєрної стрічки, яка називається часом, десь потримав, а потім знову опустив на те рухоме полотно. Кілька годин поспіль події на березі відбувалися без мене. Проте, чорна діра від блискавки свідчила, що випадок таки трапився. Раптом я остовпів, уздрівши таку ж діру, в якій ще попеліло, у тому місці, де мала б лежати моя голова. Отже, мене врятувала сила, яка стоїть над простором і часом, та сила, яка обрала мене для розтаємничення пророцтв, і яка дбала про те, аби мені ніщо не завадило упоратися з завданням.

Усе довкіл свідчило, що у мою "відсутність" пройшла злива. На щастя, одяг, що лежав під целофановою торбинкою, виявився майже сухим. Не намочило й мобільник, схований у черевикові і прикритий жмутком осоки.

Те, що я й цього разу залишився живий, мав завдячувати силі, яка мною опікувалася.

Мене розбудив звук мобільного телефону.

— Це Ксилантій, — озвалося на тому боці.

— Хто?.. — Я все ще грав роль людини, яка не надала значення спілкуванню з випадковими людьми на Лузанівському пляжі.

— Ну, той, що ми познайомилися е-е... Твій номер я взяв у Кості-Лікаря.

— А-а... Мабуть, сталося щось серйозне, що ти о такій порі?..

— Сталося. З Костею — нещастя.

На мить мені перехопило подих.

— Я можу чимось допомогти? — озався по паузі, намагаючись не виказувати хвилювання.

— Можеш. І більше ніхто, крім тебе. Так каже Костя.

— Але ж я не лікар.

— Не має значення. Де ти зараз — у Києві? Ми оплатимо дорогу й добові. Негайно вирушай.

— Я в Одесі.

— О-о!... Слава Богу! Куди по тебе під'їхати?

— За сорок хвилин будь біля Херсонського скверу, там, де трамваї розвертаються. Бувай.

Годинник на дисплеї мобільника показував третю ночі — час, коли найлегше сховати кінці в воду після важкого злочину. Мою згоду зустрітися з "виконавцем" можна було пояснити чим завгодно, тільки не почуттям самозбереження. Втім, не пізно було ще передумати й не їхати. Але я, немов запрограмований, почав одягатися.

Автомобільний рух, як для такої пори, хоч і був досить жвавий, але жодне авто не спинялось. Нарешті з мороку виринув мікроавтобус-маршрутка, в освітленому салоні якого сиділо з півдесятка пасажирів.

... Я висів з маршрутного таксі за Пересипським мостом і одразу ж помітив у порожньому сквері через дорогу легковик із увімкненими підфарниками. Наблизившись, завважив, що за кермом сидів Ксилантій. Щойно я опинився в салоні, як він натиснув на газ і тільки тоді озвався:

— Дякую, що не відмовив...

— Що сталося? — запитав я.

— Сам побачиш.

Машина — це був той самий легковик, на якому мене кілька днів тому возили "виконавці", — прямувала туди, звідки я щойно приїхав. На великій швидкості вона проминула Ярмарочну, Сьомий Пересип, Лузанівку й виїхала на Миколаївську дорогу, а там незабаром повернула ліворуч і зупинилася на подвір'ї великого багатоповерхового будинку поруч з металевими дверима, на яких при тьмяному освітленні вгадувався напис червоним "Стороннім вхід заборонено". Двері вели в підвал. Я спускався сходами слідом за Ксилантієм і міркував, чи не пастка це. Раптом у мені прокинувся звір. Тепер уже не я, а він оглядав усе довкола.

— Чого ти спинився? — озвався Ксилантій. — Ходімо.

— Що це за приміщення? — запитав я зчужілим голосом.

— Котельня.

"А звідки тут узявся темний?" — мало не вихопилося в мене.

Підвал виявився яскраво освітленим. Тихо працювали якісь прилади. Тим часом звір у мені дедалі навіснішав, здавалося, ось-ось вирветься назовні. За котлом, від якого відходили теплі труби, на канапі лежав Костя — скручений, як його корчі крутили. Уздрівши мене, він став звиватися, немовби виборсувався з рук когось невидимого, але дужого, який ламав його тіло. Ксилантія, що кинувся до друга, раптом спинили слова, мовлені Костиними вустами:

— Ану геть, паскудо! — Проте голос був не Костин.

Ксилантій остовпів від тих слів. Подивився на мене винувато.

— Та ще ж годину тому ми з ним по-доброму...

— То не Костя, — сказав я. Завваживши на виді Ксилантія розгубленість, додав: — Вийди, друже. Е-е, я тебе покличу.

Наші погляди зустрілись і я завважив, як вираз розгубленості в його очах раптом

змінився на жах. Він не пішов, а побіг до сходів. На нього-бо подивився не я, а звір, що в мені. А в ньому було зосереджено вселенську лють, яка ховається в кожній людині від закладин світу. Це, власне, зброя, що не дозволяє темним остаточно заволодіти земним світом. Та бувають моменти, як у житті окремої людини, так і в житті цілої нації або й людства, коли та зброя, той приспаний лихою силою вартовий, виринається назовні і тоді очищається нація й людство, самостверджується людина. У багатьох цей інстинкт спить, у декого він непідконтрольний свідомості, а відтак стає причиною гріха й покути за гріх. У мені він ледь-ледь корився моїй волі. Щойно затихли кроки Ксилантія, як з мене вигулькнула чорна сфера, завбільшки з людську голову, і влучила в Костю. Враз заревіло, а я на мить опинився на "горі Броккен", ні — над горою з зіккуратом, тронм із людських кісток і жертвним столом. Відчуття присутності було таким правдивим, як і тоді, під час астрального напівсну. Костине тіло раптом виструнчилося. Зникло й моє видіння. Ревіння, а точніше вже — харчання, тим часом тривало, але десь інде.

— Дякую, що прийшов, — почувся Костин голос. Його знерухомлене тіло ворухнулося. — Якби не ти, він мене вбив би. Хай йому чорт — тому паскуді.

— Він і є чорт, — відказав я.

— У-у, сука! Я його пришию зараз! — Лікар сягнув рукою до аптечки, що висіла над канапою, і витяг коробочку зі шприцом.

— Схаменися! Його вже тут немає.

— Можливо. Але тіло його в нас.

Костя кинувся до вузьких дверей з протилежного боку від сходів. Там виявилася невелика кімната з диваном, столом і двома зужитими кріслами. На цементній підлозі, прикутий наручником до однієї з численних труб сидів Сміттяр. На ньому була та ж сама червона жилетка. Все те бачив не я, а звір-охоронець, який щойно зайняв у мені своє місце. Уздрівши Костю, Сміттяр рвонувся, коли ж з-за його спини вийшов я, він раптом зашарпався, як скажений, на губах виступила піна, немовби його хтось душив. То розправлявся з ним мій звір. Костя дивився на те з недовірою, як на сцену з трилера. Коли ж в'язень затих, він підійшов і помацав йому пульс.

— Здається, мої ліки тут зайві, — озвався.

— Не думаю, — це сказав не я, а звір у мені, увесь напружений, готовий кинутися знову на Сміттяра.

За спиною почувся рух. То був Ксилантії. Він тримав лопату.

— Торохну по голові, та й по всьому, — сказав.

— І тим віддячиш шефові за цей нічний візит, — зауважив Костя.

— А при чому тут він?

— А при тому, що стане співучасником убивства людини.

— Хіба це людина?!

— Та замочи його, падлу тьоплую! — гарикнув я, ні — звір у мені.

Ксилантії кинувся до Сміттяра і вже заніс над головою лопату, та його друг виявився моторнішим. Відбита ним лопата влучила в трубу, викресавши іскри.

— Ну, ти ж і зух! — мовив Костя до мене вражено.

Тим часом Ксилантій не випускав з рук лопати і з очікуванням дивився на мене. Раптом я збагнув, що звір уже не визирає з моїх зіниць, а сховався десь у глухому закутку свідомості. Інакше цей чоловік не дивився б мені в очі.

— Пробач, друже, що дав волю почуттям, — сказав я винувато. — Терпіти не можу темних.

— Як і вони тебе... — зауважив Костя, сторожко зирнувши в бік товариша. — Ксилантію, віднеси лопату на місце.

Той слухняно вийшов. Костя торкнувся до зап'ястя Сміттяра обережно, немовби то був дріт під високою напругою. І враз відсахнувся.

— Він живий, — сказав пошепки.

— Не він, а власник тіла, в якому селився прибулець з потойбіччя. Раджу, поки чоловік ще не отямився, відвезти його кудись подалі... Ви його сюди доправили з зав'язаними очима?

— Аякже... Ми йому тоді на голову гумове відро одягли, — відказав Костя.

— Одягніть і цього разу, та хутчіше спекайтеся його.

— А де оте, що тут було за командира? — кивнув на Сміттяра Костя і сторожко роззирнувся. — Воно ж може увійти у когось із нас...

— Може, але для цього потрібен ще один темний, і не який-небудь, а такий, що спромігся б проникнути в твою душу і впровадити в неї того, кого ми вигнали зі свідомості цього чоловіка. Їхній комісар.

Костя подивився на коробочку зі шприцом, яку тримав у руці, і сказав, як мені здалося, з полегшенням:

— Обійдемося без цього... — Він вийшов і приніс інший шприц. Зауважив — Ці ліки йому більше підійдуть.

Від уколу в передпліччя в'язень навіть не сіпнувся.

— Що ти йому уштрикнув? — запитав я.

— Знетямлююче, — посміхнувся Лікар, ще раз мацнувши пульс. — Хвилин на сорок вистачить, а там хай як знає. Ксилантію, неси відро! — погукав.

Гумовим відром виявився чохол, у якому тримають лужні акумулятори.

— Мо', йому спершу пику обтерти? — сказав Ксилантій.

— Ні. Вези так — подумають, що його падуча була. — Поміркувавши, додав: — Шкода хлопця. Сподіваюся, очухається...

Ксилантій підігнав машину дверцятами до входу в котельню і вони увіпхнули Сміттяра з відром на голові в салон.

— Не забудь зняти з нього наручники, — застеріг Костя.

Коли габаритні вогні машини розчинились у темряві, я поцікавився:

— Що сталося? Ти ж тримав усе під контролем.

Костя не поспішав з відповіддю. Він замкнув двері і вже на сходах озвався:

— Те, що зі мною сталося в останні кілька днів, я назвав би другим переосмисленням... — Якийсь час він мовчав, а тоді провадив: — Ні — я немовби заглянув у невидимий, мало кому відомий, але цілком реальний, світ. Це якесь

мереживо причин, наслідків, чийхось інтриг і програм, у якому тобі, не втаємниченому, відведено тільки коритися. Ти питаєш, що сталося... Якби я не заглянув у ту дійсність, то нічого й не сталося б. Двері в мою свідомість для того чорта були б замкнені. Він міг би знищити мене фізично, а от щоб заволодіти тілом, то дзуськи. А так я став для нього відкритим.

— Як для лікаря, ти якось туманно висловлюєшся, — зауважив я.

Ми вже зійшли в підвал і стояли біля котла. Раптом Костя подивився мені в обличчя.

— Не придурюйся. Ти знаєш, про що я...

— Маєш на увазі темного, котрого я вигнав з тебе? То мешканець Орба. Їх доволі тут. І той, що тебе мучив, не найгірший, бо тимчасовий. Він помандрував у свій світ. Погано ж, коли вони входять у плід людини — а це відбувається на п'ятому місяці вагітності — і народжуються як люди. То, сказати б, справжні люди, але без табутивного бар'єру. Тобто без того, що не дозволяє будь-якій істоті з'їсти особину свого виду. Я назвав їх "людьми", а сказати треба "істоти". Бо це гібрид з людського тіла й нелюдської сутності. Розпізнати їх неможливо. Нам — звичайним, звісно... Їхні ж родичі з Темного Сателіта знають їх ще до народження. Це розвідники й резиденти темних у нашому світі. Призначення їх — втілювати плани зверхників Орба в земному суспільстві. До речі, вони — земні на Орбі часті гості. Навідуються туди, коли сплять.

— Скажи, за віщо вони напосілися зжити тебе зі світу? — раптом запитав Костя.

— З чого ти взяв? — здивувався я не дуже щиро. По миті додав: — Ти казав по телефону, що темний має більше відношення до мене, ніж до тебе. Поясни, будь ласка: адже замах на Лузанівці було вчинено на тебе, а не на мене...

— Справді. Але перешкодив йому ти. Я ж опинився між вами — людьми з аномальними властивостями — випадково. А взагалі-то, моє запитання, як кажуть науковці, не дуже коректне після того, що ось щойно сталося зі мною. Ти їх бачиш, розпізнаєш, а відтак являєш загрозу здійсненню їхніх планів.

Мені було ясно, Костя не поспішав розкривати карти. Напевне, його гнітила роль "виконавця", в яку його втягли темні.

— Мабуть, що так... — погодився я. — А тільки твоя випадкова присутність, як мені здається, не була випадковою. — Помітивши, що Лікар відвів очі, я додав: — Десять я вже чув, що випадковість це незрозуміла закономірність. Не пригадаю тільки, де саме...

— Коли я балакаю з тобою, то в мене виникає відчуття, що стою перед рентген апаратом, — усміхнувся Костя.

— Не перебільшуй. Я можу, ні — мені дано розпізнати темного, це так. А от щоб проникати в свідомість нормальної людини, то тут ти помиляєшся.

— То, по-твоєму, я нормальний?

— Авжеж.

— І Ксилантій?..

— І Ксилантій... Знаєш, чого на мене напосілися темні? Не тільки тому, що я їх бачу. Я знаю, в які роки і в які місяці їх народжується найбільше. А відтак можу

вирахувати, коли почнеться колотнеча у суспільстві. Ну, це коли їхня найчисельніша генерація увійде в пору зрілості. Я знаю, що вони наділені розумом, зорієнтованим на плетіння інтриг, оббріхування, нацьковування окремих людей і людських груп, на те, що ти називаєш невидимою мережею в невидимому плані буття. Успіх їхніх акцій тримається на цілковитій непоінформованості звичайних людей у їхні наміри. Всякий, кому відкрився їхній світ або ж той, хто випадково його підгледів, мусить бути знищений. Не хотів би тебе лякати, але тепер і ти — в їхніх чорних списках.

По цих словах і без того бліде лице Кості пополотніло. На мить я поспівчував йому, адже не так давно й сам довідався, що приречений.

— Не переживай, друже, вони не всемогутні. — У цих словах я вловив нотки мого друга-поета, мовлені ним, щоб заспокоїти мене, багато років тому.

— Та чхати я на них хотів! — раптом визвірився Костя. — Вони мені гидоту робили все життя. Я просто не знав, хто підніжки ставить і хто шлагбаум опускає. А тепер знаю. Суки! Суки!

— Друже, я не зовсім переконаний, що ти висловлюєшся культурно, але твоя реакція на можливу від них загрозу мені до вподоби. Коли я про це довідався щодо себе, то десь із тижднів ходив немов причмелений. Ти ж бадьорий і сповнений оптимізму, хоч і злий.

І тут кругле обличчя Кості освітілося усмішкою.

— З тобою справді легко, — зауважив він. Раптом запитав: — А про які роки й місяці ти казав? Ну, коли отих з'являється найбільше...

Я прикинув, що Костя читає мою книгу і, отже, знає, або ж рано чи пізно збагне відповідь на своє запитання, тому сказав:

— У будь-який рік, сума цифр якого дає кінцеве число вісімнадцять, світ збагачується темними. Наприклад, одна тисяча вісімсот вісімдесят перший — сума цифр — вісімнадцять. Якщо на століття таких років випадає два-чотири, то загрози людинності планети немає. Якщо ж кількість їх збільшується до дев'яти-десяти, то згодом настає апокаліпсис. Тобто щойно вкорінилася у людському світі і почала свою діяльність одна генерація темних, як їй на підмогу приходить інша, а тій ще інша. У такі роки навіть серед нормального люду народжується чимало покручів, ну, збоченців, параноїків, дебілів... Саме на них орієнтуються темні. За тих часів бути розумним, освіченим украй небезпечно. Виживають тільки сірі або ті, хто симулює з себе недолугого.

— Цікаво... — промовив Костя. — А місяці?

— А місяці, друже, поки що, хе-хе, — таємнича, — відказав я. — Тільки не подумай, що я тобі не довіряю... Річ у тім, що різні групи націй датують своє життя за різними календарями. Так, у мусульман одне літочислення, в іудеїв інше, у християн ще інше, ну й так далі. Поки що я порахував місяці і дні за християнським літочисленням... Та навіть ці мої дослідження не до кінця перевірені.

— Грець з ним, що не до кінця. — озвався Костя. — Хай буде приблизно. Але це вже хоч якась наводка щодо того, з ким можна мати справу, а з ким ні. Недавно мене так

підставили, що не приведи Боже...

— Пробач, — не скажу. Малі знання — річ небезпечна.

— Чого б то?

— Ну, уяви собі жінку, яка народила дитину в один із тих днів. Скажімо, їй відомо, що це за день, або ж хтось їй про це скаже. І як вона потім житиме, з усвідомленням того, що привела у світ покруча?.. Може трапитися й таке, що жінка народила цілком нормальне немовля. Але з яким серцем вона ставитиметься до рідної дитини? А попереду ж ціле життя! Ось чому, друже, я тобі не назву ні місяці, ні дні.

Мої слова, напевне, змусили Костю замислитись. Він про щось міркував. Тим часом перед моїм внутрішнім зором виник непритомний чоловік у червоній жилетці, що лежав на підлозі, і шприц у руці Лікаря.

— Скажи, — знову озвався я, — той чоловік був непритомний, коли ти вштрикнув йому укол?

— Так.

— А нащо тоді це було робити...

— Не хвилюйся, то не отрута. Він просто більше часу перебуватиме в непритомному стані. А відтак не пам'ятатиме ні Ксилантія, ні нас, ні місця, де він перебував.

— А якби ти був не ввів йому, е-е, препарат, що знетямлює, скільки хвилин він перебував би в непритомному стані?

— Гадаю, хвилин п'ятнадцять... А, може, й більше. Для нього то була важка психічна травма.

І тут почувся брязкіт — відмикали металеві двері. Сходами спускався Ксилантій. Я прикинув: минуло хвилин двадцять. Отже, "Сміттяр" перебував у машині Ксилантія хвилин десять, а відтак не пам'ятати він міг не через "знетямлюючий" препарат, а через втрату свідомості. Сам же препарат блокує тіло, але не відключає свідомість, як було у випадку зі мною.

— На Лузанівці висадив, — повідомив Ксилантій, простягаючи Кості пакет з продуктами. — Тра б розслабитись...

— Авжеж, — швидко погодився Костя, витягуючи з пакету пляшку коньяку "Одеса" і пляшку калганівки.

РОЗДІЛ 8

Коли ми вийшли з котельні, на дворі вже був білий день. Костя, який ледь тримався на ногах, намірився відвезти мене на машині, і мені довелося докласти чималих зусиль, аби переконати його спуститися в підвал та добре відіспатися. Зрештою, він таки погодився. Я ж, ідучи до трамвайної зупинки, немовби переглядав внутрішнім зором відеофільм, одним із персонажів якого випало стати мені.

Перед тим, як розкласти продукти на столі, Костя сказав Ксилантієві помити підлогу в котельні й кімнаті, де був прикутий темний, тоді зажадав, аби ми помили з милом усі частини тіла, які не були прикриті одягом і на які падав погляд бранця. Сам же він роздягнувся догола, став у тазик і попрохав Ксилантія лити йому на голову зі

шланга теплу воду. Постать мав треновану, легкоатлета. Під цим душем він добре помився з милом. Уже одягнувшись, сказав, що, на жаль, не може так само ретельно позмивати бруд зі своєї свідомості. "Розумієш, — казав він, — відтоді, як я побачив того кента, у мене не зникало відчуття, що тіло моє вкрилося лепом".

Після "омовення" стіл з продуктами й випивкою здавався нам святковим, хоч жоден з нас не проголошував тосту, крім "будьмо". Після третьої чарки коньяку я завважив, що лице Ксилантія, яке спершу здавалося мені позбавленим індивідуальних рис, набрало чітких ознак чоловіка, якого добряче потовкло життя. Але попри випробування, він зберіг недоторканою вдачу підлітка.

— Та й добре ж ми тут сидимо, — сказав Ксилантії, уминаючи куряче стегно, густо намащене гірчицею.

Тим часом Костя, "витиснувши" у свою чарчину останні краплі коньяку, розкупорив "калганівку".

— Ксило, — озвався він, — де ти доп'яв цей екзотичний продукт. Пам'ятаю, ще мій дід його любляв.

— Та в лотку ж на Лузанівці. Там і зубрівка, й звіробій... І все те — цілу добу.

— Ви, мабуть, на одній вулиці мешкали? — поцікавився я.

— Тут неподалік, на Слобідці... — відказав Костя. — В одному класі навчалися. Після школи я в медичний вступив...

— А я — в бровнокатательний, — сказав Ксилантії.

— Шість років навчався... — провадив Костя.

— Я теж шість. І три — по рогах... — мовив Ксилантії і, додавши "будьмо!", виплеснув собі в рот з чарки.

— До речі, у школі він навчався не гірше від мене, — зауважив Костя. — Пику одному гандону натовк. Його вбити треба було б, а Ксила тільки побив. Але батько в того був велике партійне цабе...

— За що ти його, Ксилантію? — поцікавився я.

Відповів Костя:

— Дівчину в нього відбив. І якби тільки це, то Ксила б ту образу проковтнув. А так той знеславив її. Ну, повтішався та й кинув. Хлопцем Ксилантії був виднішим від нього. Якось бачив того недавно — барило на двох ногах... Як на мене, то був її вибір. Вона спокусилася на синка партійного бонзи.

— Котю, не кажи так, — озвався Ксилантії. Тоді підвівся й пішов у котельню.

Раптом я зажадав:

— Оповідай.

Костя подивився насторожено, запитав:

— Про що?

— Про те, як темний заволодів твоїм тілом. Просто так він не міг увійти в тебе. Потрібен був ще один темний.

— А-а... — Він зітхнув, як мені здалося, з полегшенням. Напевне, очікував важчого запитання.

— Та не бачив я жодного темного, — сказав Костя. — Крім того, який сидів тут припнутий.

— Такого не могло бути, — сказав я впевнено. — Покумекай краще.

Раптом Костя насупився. Чарку, у якій було на палець горілки, і яку він уже збирався випити, поставив на стіл. Довго не озивався. Прислухався до хропіння Ксилантія, що долиняло з котельні, нарешті подав голос:

— Здається, ти маєш рацію. Була тут учора одна.

— Твоя знайома?

— Ні. На Лузанівському пляжі її зняв.

— Яка вона з себе? — поцікавився я.

— Яка? Невисока, постать має зграбну, надмірно сексуальна. Ми з нею на канапі, де зараз спить Ксилантій, гарували, як два чорні воли. Казала, що прибула з Полтави до знайомих. Ага, ще — руда, як лисиця. Стривай, а чого я про неї не згадував — жодного разу? Ми ж провели тут півдня...

— Так а в'язень?

— Ну, він у цій кімнаті сидів. Я йому клейкою стрічкою писок заклеїв, щоб не подавав голосу. О, згадав ще: вона була украй мовчазна. Ні про що не розпитувала, ні чим, крім сексу, не цікавилась. Коли ж вимовляла кілька слів, то поміж них траплялися й такі, які я чув ще від старих людей. Наші то були слова, зрозумілі, але вони немовби вже вийшли з ужитку. Від неї якось дивно пахло. Ні, то не були парфуми... Звісно, це дурниця, що я скажу, але мені часом здавалося, що то запах глинища чи кар'єру. Хіба глина пахне? — запитав Костя.

— Напевне, — відказав я. — Але то, скоріше за все, була твоя помисливість. Ти ж привів її з пляжу. Звідки взятися тому запаху?

— Так, авжеж, — погодився він. — Слухай, я не святий. Знав чимало жінок, але такої самовіддачі, хе-хе, не пам'ятаю. То був секс у первинному вигляді, без будь-яких обмежень. У такі миті я немовби кудись провалювався. А коли отямлювався, то подумував, що за це блаженство — незаконне, гріховне — мусить прийти розплата. Ні, не за сам секс, а за те, що я злягався з демоницею.

— Друже, — озвався я з усміхом, — ти не пробував писати художні твори. Це ж треба — злягання з демоницею!

— Бачиш, тобі те здається неймовірним. Але саме це спало мені на думку, коли я відвіз був її додому. Вона не поцілувала мене на прощання, а тільки подивилася в очі й сказала "до побачення". Здавалося, вона попрощалася не зі мною, а з кимось іншим, хто стояв за моєю спиною. Я навіть озирнувся, але там нікого не було. — Костя про щось поміркував, тоді випив і штрикнув виделкою шпротину. Пожувавши, сказав: — Очі в неї жовті, у чорну цяточку — я таких у житті не бачив. І ще одне — між персів, саме на середині грудей, — татуювання ока, схожого на її очі.

— То вже був не ти, Костю. Вірніше, не тільки ти. А ще хтось у твоєму тілі.

— Напевне, що так. Знаєш, тут у нас у дворі чимало собак — хатніх і безпритульних. Я їм, бува, кісточки курячі кидаю і вони до мене лацаються. Коли ми з нею заходили, а

потім виходили, їх не було. Та коли я, відвізши її на нашому драндулеті, повернувся, вони не давали мені вийти з машини. Якби не Ксилантій, який нагодився, я не знаю, як би проник у котельню. Ну, немов показалися. Ніби я був не людиною, а котищем. До речі, щось подібне коїлося, коли ми Сміттяра сюди доправили. Тільки тоді тут був всього один собака.

— Як звати жінку?

— Ліліт.

— Ти сказав Ліліт? Може, Лілія?

— Ні. Таки Ліліт. Якимсь я назвав її Ліля, так вона виправила: Ліліт.

— Ти знаєш, хто така Ліліт? Друга після Єви дружина Адама. Потім вона пішла від нього до володаря темряви. У стародавніх шумерів — це демонія, яка приносить нещастя... Ви домовилися про нову зустріч? — поцікавився я.

— Ні. І телефонами не обмінялися. Але якщо вона з'явиться, то матиме з собаками клопіт. Хе-хе, їй личить титул "Королева любовців".

— Романтично. Ти, мабуть, до того довго жінки не мав?

— Слухай, та були в мене баби. Різного рівня розбещеності. Але щоб така, то ніколи... Клянусь!

Костя налив мені й собі, показав, щоб я не забував про закуску, торкнувся мого келишка своїм і випив.

— Коли ти його, темного, відчув у собі? — поцікавився я.

— А я його в собі не відчував. Моє тіло просто почало ламати... Ну, як у тих, кого корчі крутять. Але розум мій був незайманий. Спершу подумав, що випив щось. Знаєш, які тепер продукти... Ми з тією подругою "Шампанське" відкривали. Та потім, згадавши твої застереження щодо в'язня, раптом зметикував у чому справа. Але власноручно вже не міг набрати твій номер...

Попри випите, Костя й не збирався п'яніти. Мова його була чітка й логічна, рухи точні, очі без п'яноїполуди. Раптом я запитав:

— Що тобі повідав темний, коли ти в нього на очах порішив кота? Ти казав, що він розколовся.

З усього, Лікар увесь час очікував цього питання. І все ж воно застало його зненацька. На круглому виді зафіксувався вираз відчуженості, крізь який угадувалася збентеженість. Він довго не озивався, та нарешті порушив мовчанку:

— Сказав, що вони полювали не на мене, а на тебе. Що ти — письменник і докопався до якихось таємниць, які людям знати заборонено. Ким заборонено? Тими, діяння яких ти оприлюднив у своїх книгах. Вони й наказали відправити тебе у край без вороття.

— Стривай. Де ти чув цей вислів?

— Який, відправити у край без вороття?

— Так.

— Та від того ж покруча, хай йому грець! Він ще казав, що ти завдав їм величезної шкоди, і відтягнув їхній прихід на невизначений термін.

— Прихід куди?

— Не сказав. Але йдеться про щось важливіше, ніж прихід до влади. Якби то був не прихід у людські душі... Коли я з ним спілкувався, то в мене весь час з'являлося відчуття, ніби він і є, і водночас його тут немає. Немовби покидав своє тіло, та знову в нього повертався. Ти був правий — він наділений сильним гіпнотичним впливом. У мені завжди сидів дух опору. Ну, чим більше на мене тиснуть, то більший я чиню опір. Взагалі-то це погана риса. Можна досягти свого, ставши текучим, тобто обтекти проблему, а не протидіяти їй. Але у розмові з тим чуваком мені це дуже стало в пригоді. Багато разів я сягав у кишеню, щоб витягти ключ від кайданок та випустити його на всі чотири сторони, але його погляд, що гіпнотизував і в якому нахабства було більше, ніж медіумічної сили, у той же час і спиняв мене. Та найбільше я розсердився, коли він почав мені погрожувати. Мовляв, коли я його не відпущу, то стану таким же гнаним, як і ти. Я навіть затопив йому в пику. Це тоді я потелефонував тобі й порадив зробити ноги з Одеси. Ксилантію, що чергував тут у мою відсутність, я ключа від кайданків не довіряв.

— Послухай, — увірвав я оповідь, — ти казав, що притягнеш його до якогось там свого суду. Тобі пощастило вийти на його зверхників? Хтось же йому віддавав накази. Не думаю, що він робив те з власної ініціативи.

— Авжеж. Саме це я й намагався з нього витягти. Кілька разів підносив до шиї шприц з отрутою. І він розколювався, але тільки до певної межі. Запевняв, що накази про знищення тебе надходили від високого посадовця обласного рівня. З тим посадовцем він зустрічався на Приморському Бульварі біля пам'ятника Дюкові. Потім той сів в іномарку з кількома нулями на номерному знаку. Після чергової погрози шприцом Сміттяр назвав і номер машини. Я покрутився біля мерії й біля будинку обласної адміністрації і таки натрапив на те беемве. Машина належить одному з віце-губернаторів. Ну, поїздив за нею пару днів... В основному маршрут її пролягав до адміністрацій ринку, що на сьомому кілометрі, Одеського та Іллічівського портів.

— А ти не припускаєш, що то була фальшива наводка? — зауважив я.

— Навряд... Я попередив "Сміттяра" про наслідки для нього, якщо це виявиться брехнею.

— А як, як ти перевіриш, що це не брехня?

Костя підвівся й вийшов у котельню. По хвилі поклав на стіл мобільний телефон і активізував дисплей. На ньому висвітився ряд номерів, а також дата й час, коли по них телефонували.

— Це мобільник Сміттяра, — пояснив. — А це — показав на один з номерів, — телефон того віцегубернатора. А ось дата й час, коли по ньому телефонували темному. Це було тоді, коли Сміттяр намагався мене вбити, чи викрасти.

— Справді, схоже на правду, — погодився я.

— От, от... А тільки віце-губернатор, скоріше за все, був похідним від бонзи вищого рівня.

— З чого ти взяв?

— З чого? Треба побачити його, щоб зробити такий висновок. Це типова шістка. Пика здорова й рихла — картоплю на ній садити можна.

— По-твоєму, чим більша пика, тим примітивніша людина... — озвався я з іронією.

— Можеш ставитися до цього як хочеш, але мій життєвий досвід, а я завжди був спостережливим, свідчить, що всі надмірно вгодовані — паскуди. Заради ласого шматка підуть на крайню підлість. Бо там працює не голова, а шлунок, не інтелект, а інстинкт. Це, якщо хочеш, мій тест на те, чи можна мати серйозну справу з людиною. Розгодованому я ніколи не повірю.

— Костю, я знаю одного чоловіка, розумного, освіченого, з постаттю легкоатлета, який, проте, у справі не просто серйозній, а надзвичайно серйозній, темнить. Угадай, про кого йдеться?

Це був удар нижче пояса. Важко сказати, чого більше відбилося в нього на обличчі: розгубленості чи ніяковості. Він узяв пляшку і хлюпнув у мій і свій келишки. Нарешті, озвався:

— Скажи, ти не працював у кадебе?

— Ні. Але кадебісти свого часу зі мною попрацювали. Мало не загудів до концтабору.

— Ну, що ж, — сказав він приречено. — Рано чи пізно я тобі все одно розповів би... Але спочатку, хто такий Сміттяр? Коли я з'ясував особу віце-губернатора — не називатиму його прізвища — то поцікавився, який зв'язок між ним і Сміттярем. Мій в'язень сказав, що йому подзвонив на його мобільний телефон якийсь чоловік і запропонував роботу. Назвав чималу суму винагороди. На запитання, що то за робота, сказав, що про це побалакають при зустрічі. На Приморський Бульвар, де вони домовилися побачитися, посадовець привіз десять тисяч баксів, фото чоловіка та сказав де й коли його можна знайти. І ще він зажадав, що той чоловік мусить бути доправлений замовникові у стані втрати свідомості. Для цього залишив Сміттяреві шприц з якоюсь рідиною. Він також сказав, що не матиме нічого проти, якщо Сміттяр поділиться роботою ще з кимсь і дав телефон Ксилантієвої матері. Прикидаєш, про кого я? Про того гандона, за якого Ксила шість років набував вищої освіти в бровнокатательному інституті.

— Ксилантій про це знає?

— Ні. Я, пам'ятаючи твою пораду, не на всі бесіди з темним його допускав. Віце-губернатор мав намір підставити не тільки Ксилантія, а також мене — його шкільного товариша. І шприц мав стати знаряддям скоєння злочину мною — Лікарем. Виконуючи завдання того, хто над ним, наш колишній однокласник водночас зводив порахунки зі своїм кривдником. Шести років ув'язнення і двох зіпсованих доль за те, що йому колись набили фізіономію, виявилось замало. Ага, він ще сказав Сміттяреві, що може статися, що чоловік, коли його братимуть, виявиться непритомним, але йому все одно треба уштрикнути тієї рідини. До речі, цей факт, що Сміттяреві підсунули справжню отруту, а відтак підставили його під мокруху, полегшив мені допит.

Слухаючи Костю, я подумки прикинув, що про темного, котрий "пас" мене на

лимані, напевне, "виконавцеві" не було відомо. Той ж прибулець мав завдання, якщо не вбити мене, то паралізувати. А довершив би справу Сміттяр або той, кого він найме. Отже, шансів залишитися живим у мене практично не було.

Тим часом Костя провадив:

— Про тебе віце-губернатор сказав, що ти докопався до якоїсь великої таємниці, а головне — оприлюднив її. За що й мусиш бути ізольований від суспільства у якомусь закритому ізоляторі. На запитання Сміттяра, чи не простіше було б судити, він сказав, що це мало б резонанс, оскільки ти письменник (так вимовляв віце-губернатор), а відтак привернуло б увагу до таємниці. Ти мусив бути одним із тих, хто помирає від серцевого нападу або зникає. У правдивість версії повірили б, уздрівши твоє обличчя, вражене герпетичними виразками. До речі, це важка хвороба. Багато хто від неї помирає, в залежності від того, який орган чи нерв вона вразить. Мушу сказати, що на тобі рани вже почало затягувати.

Костя вийшов у котельню і приніс магнітофон-двокасетник і кілька касет. Одну дав мені.

— На, ось — "протокол допиту", — сказав він з усміхом. — Вона твоя. Щоб не думав, що я тебе дурю. У мене їх кілька копій. Правда, тут не все. Ага... Так ось, хто такі "Сміттярі"? Тіньові виконавці незаконних наказів влади — професійні кілери. Ну, наприклад, у парламенті тими, кого називають олігархами, насправді ж це — злочинці найвищого рівня, мафія — протягується якийсь закон. Скажімо, про узаконення приватизації Чорноморського пароплавства. Для того щоб законопроект став законом, не вистачає голосів кількох депутатів. Зібрати їх можна у два способи: з допомогою підкупу й рекету, в особливих випадках — убивства. Мій недавній бранець і його товариш — не рекетири, а вбивці. Вони існують самі по собі, але, на вимогу замовника убиваються в будь-яку уніформу — від костюма дипломата, до червоної жилетки Сміттяра... Отож Сміттяр зв'язався по телефону з Ксилантієм і запропонував йому роботу. Яку? Ти вже знаєш. Основною умовою угоди було доправити тебе у призначене місце знетямленим. Для цього він і передав Ксилі коробочку зі шприцом.

— І в яку суму вони оцінили моє знетямлене тіло? — запитав я.

— У чотири тисячі доларів.

— Тобто по дві тисячі на брата?

— Ні. По тисячі. Нас було четверо.

— Справді? — зробив я спробу вдати здивованого. — А хто ще?

Замість відповіді Костя налив мені й собі калганівки і, нічого не сказавши, випив. Я також пригубив.

— Слухай, — мовив він: — Це другорядне. Ти не наполягатимеш, якщо я не назву тих людей?

— Ні, — сказав я.

— Ось і добре... Знаєш, моя медична практика, а я багато років плавав лікарем на круїзному судні, привчила ніколи не застосовувати не перевірених, не ліцензійних препаратів. А вже щодо невідомих, то тут і мови не могло бути. Мені ж пропонували

впорснути людині рідину, про яку я нічого не знав. Отож я пішов до свого друга фармацевта в медичний інститут і випросив у нього ліки, які відключають свідомість, але не виявляють згубної дії на організм. Якби я цього не зробив, то моє ім'я вже значилося б у чорному списку тих, хто скоїв смертний гріх, а тебе б уже віднесли на бесхайм... Коли ми привезли твоє знетямлене тіло у призначене місце, то замовника не виявили. Тоді ж у мене й виникла підозра, що нас підставили. Існував тільки один спосіб спростувати її — підозру, а саме перевірити рідину. Що я й зробив, ввівши її в безпритульного собаку. Бідолашний пес у мить віддав кінці. А тим часом минав термін дії моїх ліків, що я впорснув тобі. Нічого не залишалось, як відвезти тебе в лікарню швидкої допомоги, де ти й оклигав. Тим часом ми спостерігали за лікарнею, сподіваючись на те, що замовник стежить за нами, а відтак улучить момент щоб тебе звідти вихопити. Сталося так, що ти за якихось п'ять хвилин залишив лікарню і сів у трамвай, котрий прямував до Лузанівки. Ми поїхали назирці. Як з'ясувалося згодом, замовники таки нас пасли. Ну, а далі ти знаєш.

— Крім одного. Хто такий темний? Ти сказав, що він кілер з особливих доручень. А ім'я, прізвище, фах, рід занять тощо?

— На це питання, немає відповіді. Річ у тім, що він не знає, хто він... Ой, тільки не треба махати руками! Це справді людина без імені. Я підносив до його шиї не лише шприц, а й паяльну лампу. Пригадуєш, ти розповідав про сусіда по купе, що наслав на тебе вроки в поїзді? Так оце, здається, той випадок. До речі, від бранця тхнуло землею. Надто ж коли він мочився. З відра несло не сечею, а саме копанім. А ще мова у нього була немовби пропущена крізь синтезатор. Там, на касеті, все записане. Послухаєш... Мешкає у приватному секторі на Чорноморці, у поплічника, що з ним був на Лузанівці. А той — рецидивіст — двічі відсидів за пограбування. Позналилися вони десь у районі катакомб. До речі, пам'ять його далі того моменту не йде. Пригадує, як вийшов із катакомб і тільки. А перед тим — порожнеча. Він був немовби лялькою, а його вів невидимий лялькар. Той лялькар і познайомив з рецидивістом, і дав житло й роботу — відомо яку.

— Здається, ми зробили помилку, — озвався я. — Поспішили спекатися тіла, в якому перебував темний. То міг бути хтось із туристів, в якого втілилася сутність астрального світу. Добре, якщо його душу тільки потіснили в її ж "домі". Тепер цей чоловік, мабуть, шукає способу зв'язатися з рідними... Гірше, коли її — душу вбили. Його тіло у такому випадку стало обездушеною тілесною оболонкою і, скоріше за все, знайде притулок у психлікарні.

Костя подивився на годинник.

— Авжеж, поспішили, — погодився він. — І їхати по нього вже пізно.

Я сказав:

— Втім, могло бути й інакше: з якоюсь із туристичних груп, що відвідала печери, вийшло щось у людській подобі... Його відтворили за польовою програмою земної плоті, яка мешкала серед земних людей хтозна коли.

— Ти говориш страшні речі, — сказав Костя. — Виходить, що двері між пеклом і

нашим — земним світом прочинені?

— Якщо слово "пекло" замінити на слова "астральний світ", то нічого надприродного в цьому не має... Втім, це тема окремої розмови... — Я вже хотів був порадити уважніше прочитати мою книжку, яку йому видали в бібліотеці, та передумав. Натомість узяв пляшку й розлив рештки горілки в келишки. — Давай — "на коня" та розійдемося.

Хоч який тверезий у розмові був Костя, а коли піднімалися сходами, він похитувався.

— Твій мобільний телефон приймає відеозапис? — поцікавився я.

— Ні, — відказав він, — тільки коротку інформацію.

— Тоді дай мені електронну адресу комп'ютера, на яку я міг би направити коротенький відеосюжет. На знак подяки за оцю касету, що ти мені подарував.

— І що це за відеосюжет? — поцікавився він.

— Побачиш.

— Гаразд. Я домовлюся з друзями в медичному інституті. Там у них на кожній кафедрі по два-три комп'ютери. Сподіваюся, не порнуха?

— Ні. Але сюжет той краще стороннім не бачити.

— Ти мене завів, — сказав Костя, відмикаючи двері котельної.

Замість поїхати до сестриного будинку та лягти відіспатися, я сів у трамвай, що рухався у протилежний бік і по кількох хвилинах вийшов на Лузанівці. Алея, яка вела до пляжу, була порожня й чиста, напевне, прибрана ще з вечора. Картину псувала тільки червона жилетка, що валялася біля однієї з лав. Отже, той, кому судилося носити в собі темного, оклигав. Він, мабуть, і не підозрює, що на його совісті — грабунки і вбивства.

РОЗДІЛ 9

Я перебував десь дуже високо. Це було не небо, а якась інша реальність, з якої далеко вниз вгадувалася рівнина, а на ній лежала людська постать, довкола якої копошилися істоти. Я не міг наблизитися до тієї постаті, бо щось відокремлювало світ, у якому перебував я, від того, де відбувалася подія. Але я був наділений органами бачення (не кажу — очима), які можна було регулювати, як, скажімо, підзорну трубу. Істотами, що копошилися довкіл постаті, були люди. Все те нагадувало уривок з фільму про Гуллівера: ліліпути обснували велетня линвами; різниця тільки в тім, що вони не припинали його до землі, аби він не міг підвестися, а, навпаки, намагалися з допомогою якихось пристроїв поставити на ноги. І тут я збагнув, що то був не живий чоловік, а статуя, важко навіть сказати, у скільки людських зростів. Коли ж зір мій став гострішим, я завважив довкіл багато підйомних кранів, корб та інших пристосувань. Подія начебто відбувалася в земному світі... Скоро я завважив, що у вимірі, де все те коїлося, жоден предмет — ні підйомний кран, ні статуя, ні людина не відкидали тіней, хоч перебувало все те на видноті. Раптом мені відкрилося: то була не земля, а світ програм, місце, де розробляють сценарії майбутніх подій для земного світу. А велетенська постать мала стати символом і водночас ідеєю, що наповнила б душі

земних людей. Крім ливів і пристосувань для підняття, від неї відходили і зникали в іншій, справжній земній, реальності міріади павутинок чи ниток. Творіння виявилось не з каменю, а з якихось металів і було дуже важким. Інколи будівельникам щастило і тоді металеве тіло зводилося над землею, та скоро гупало в пилюку, чавлячи людей і механізми. Все, що я бачив, відбувалося в просторі, але не мало часу. Тому, що всі операції зі статуєю стояли переді мною, а саме: від того, як вона колись, дуже давно, завалилася, до того, як її підняли і вона стала "маяком" для багатьох народів майже на ціле століття. Я бачив також (це вже було в земному житті на моїй пам'яті), як колос "маяк" рухнув удруге; не витримали, як і за першого руйнування, ноги, бо ступні їхні були наполовину з заліза, наполовину з глини. Раптом збагнув, що статуя була тим бовваном, який приснився колись Вавилонському владіці Навуходоносорові і який сильно його налякав. Голова статуї справді виявилася з золота, плечі і груди — з срібла, нутро і стегна — з міді, ноги — з заліза. А кінцівки ніг — наполовину з заліза, наполовину з глею. Це, останнє, й було слабким місцем колоса. З усього, ті, хто намагався його поставити сторч, не розуміли того. І ще одне я завважив: за всіма ознаками, як то порівняно невелика голова, закороткі, як для чоловічої постаті, ноги, колос був жіночої статі. Хоча інших прикмет статі розгледіти не вдалося. Тим часом мій "погляд", що простежив подію в минуле й повернувся в сьогодення, вже збирався "пробігти" по події в майбутнє, адже для мене, як і для тієї реальності, в яку я дивився, не було ні минулого, ні сучасного, ні майбутнього, у тому розумінні, як їх розуміє земна істота. Там подія, якою б тривалою вона не була, розглядається як окремий предмет. А в окремому предметі усе, що було, є і буде, вже є. Отож, щойно я намірився оглянути другу частину "предмета", як мене щось висмикнуло з тієї дійсності. То була мелодія мого телефону.

Годинник на стіні у квартирі сестри показував дванадцятку, дзвонив Костя.

— Мабуть, відсипаєшся? — озвався він.

— Ти вгадав, — підтвердив я. — А що сталося?

— Та тут от електронна адреса, що ти просив... Записуй.

Набравши на своєму мобільнику номер електронної скриньки, що мені дав Костя, та відправивши відеосюжет про напад на нього "Сміттяра", я сказав:

— Уранці ж побував на Лузанівці... Ну, щоб подивитися, що там. Знайшов тільки червону жилетку.

— Я ж казав, що він очухається й кинеється шукати своє житло.

— Ну, а якщо він турист? А Одеса для нього чуже місто... А в кишені — ні копійки... Тоді як йому бути?

— Щоб ти знав, у нього в кишені — тугенько набитий гаманець. І не дрібними асигнаціями... Скоріше за все, то гроші темного.

— Ти переконаний, що Ксилантій не випорожнив йому кишеню?

— Обижаєш, начальнику! Ксила чужого не візьме. Десь заробити в не дуже законний спосіб, він може, а от щоб поцупити чужий гаманець... У нього дід — штунда. Ну, бувай.

Я спускався з пагорба до Куяльницького лиману; у целофановому пакеті лежав сестрин плеєр з касетою, що дав мені Костя, й навушники. Хоч я й "добрав" недоспаного сну, але зміна режиму давалася взнаки млявістю і збайдужінням. До берега лишалося ще хвилин десять і я, одягнувши навушники, увімкнув магнітофон. Всього кількох почутих слів було досить, аби пообпадали з мене безпечність і флегматичність. Я знову перетворився на офлажкованого вовка, в якого навели приціли одразу два снайпери — один — десь зовсім близько, другий — з іншої реальності, але він — другий був страшнішим.

Якусь мить у навушниках вгадувалися звуки котельні: слабкий шум води в трубах; потім рипнули двері, і враз почувся голос Кості:

— Чому ти хотів мене вбити?

Відповів голос незнайомої людини:

— Я не збирався тебе вбивати.

— А це що таке? — знову Костя. — Ти заніс його над мою голову.

— Я хотів тебе тільки оглушити.

— Навіщо?

— Щоб забрати з собою.

— Навіщо? — допитувався лікар.

— Ти знаєш.

— І все ж — навіщо? — спокійно поцікавився Костя.

— Щоб довідатися, де той сукотник! — Цей голос я вже чув, коли темний гарикнув був на Ксилантія. У ньому було більше ненависті, ніж звуку.

— Який?

— Ну, той, ворог народу, якого ти мусив був викрасти й привезти в указане місце. — Від слів, ні — від того голосу у мене мурашки поза шкірою забігали. Це було моторошно, як жахливий сон.

— Я й доправив, але його ніхто не забрав. Залишати ж непритомну людину обіч гомінкої дороги я не наважився.

— У машині вас було п'ятеро, а мусило бути троє, — сказав темний тепер нормальним голосом. Раптом голос його знову змінився на ревіння: — разом з тим гадом!

— Домовленості про те, скільки нас сидітиме в машині, не було, — сказав Костя. — Отже, ми угоди не порушили.

— Договір був, що роботу виконуєте ти і твій напарник, а не хтось іще.

В'язень розмовляв двома голосами — голосом людини — власника тіла й голосом астральної сутності, недавно ще мерця. Перший був спокійний, другий — лиховісний. Якщо судити з лексики того, хто балакав страшним голосом, то це мала бути істота з не такого вже й далекого минулого. Колись у дитинстві я чув від старого чоловіка слова "сукотник" і "ворог народу". У словах темного я вловив навіть енергетику ненависті, яку "видихав" колись старий з мого дитинства, вимовляючи ці слова.

— Нащо вам той чоловік? — запитав Костя.

— Не твоє діло. Тобі заплатили за роботу, то й виконуй.

— І ця робота називається вбивством... — сказав лікар. — Замалий гонорар, як для такої роботи.

— Що ти мелеш? Яке вбивство? — Раптом голос темного змінився до одержимості: — Той, той... — він не міг підібрати відповідне слово, — потрібен був нам живий!

— Он як... І для цього ви забезпечили мене оцими ліками? — Почулося шурхотіння. Напевне, Костя, діставав коробочку зі шприцом. — Впізнаєш?

— Авжеж.

Раптом лікар погукав:

— Ксилантію, неси Васька!

Рипнули двері, почулося нявчання, яке раптом увірвалося. Якийсь час панувала мовчанка.

— Цього не може бути... — озвався в'язень.

— Чого не можу бути, що препарат, який ви мені всучили, — отрута? То подивися уважніше на коробку й на колір рідини. Адже це ти з твоїм корешом дали їх мені. Чи, може, я підмінив?

І тут темний сказав:

— Я хочу посцяти.

Почувся голос Ксилантія:

— Несподіваний хід думки, га, Котю?

— Принеси відро, друже, — відказав лікар. — Не гоже не виконати останнього бажання. Нехай полегшить сечовий міхур.

По часі почулося дзюрчання, а тоді голос Ксилантія:

— Чим це тхне від твоєї сечі? Копанкою, грядкою?..

— Свіжовикопаною могилою, — сказав Костя. По миті додав: — А тепер — давай, усе по порядку.

Тим часом я вимкнув магнітофон, переліз через металевий бордюр, що тягнувся вздовж шосейки, і, перетнувши дорогу, попрямував до берега. Згадка про вчорашню подію змусила мене зупинитися та поміркувати, до якої групи постатей, вимазаних у чорне, пристати.

Люди, що брали участь у бойових діях Другої світової, свідчать у своїх мемуарах, що снаряди під час артобстрілу ніколи не влучали у вирви від попередніх вибухів. Багато з тих, хто встиг сховатися в них, залишилися жити. Знаючи це, я попрямував до мого вчорашнього лігва. Літнє подружжя — свідки блискавок — з подивом спостерігали, як я застеляю очеретом дві чорні плями на настилі. Було за полудень і сонце пряжило неймовірно.

— На дощ пече, — озвалася жінка.

— Схоже, — погодився чоловік.

Діалог, поза сумнівом, призначався для мене.

"А таки пражить", — подумав я, вже роздягнений заходячи в воду і з острахом поглядаючи на небо. Але там не було жодної хмаринки.

Це був якийсь дивний карнавал, у якому всі носили маски тільки чорного кольору. Учасники його майже не рухалися. Одним з таких був і я. Ропи на моєму тілі вже висохла й обсіпалася з волосся на грудях кристаликами солі.

Тим часом у навушниках чулося:

— Відведи від моєї шиї шприц. Я й так усе розповім.

— А чого ти переживаєш? Адже ліки, як ти запевняв, тільки знецілюють... Коті вбили, а людині пимороки відіб'ють, на якийсь час, ось і все. — Раптом Костя загарчав:

— Де ти взяв цю отруту, мати твою!..

— Та ширни йому, Котю! Адже він хотів тебе порішити, на'ло. Смерть за смерть! — ревноу Ксилантій.

— Не вбивайте! Не відсилайте у світ без вороття! Мене підставили! Сили Орбу, згляньтесь!

З цими словами перед моїм внутрішнім зором майнули істоти, що зустрічали мене на межі сну — колишній кадебіст Бутко і його земні поплічники — вони мордували мене півжиття, університетська співробітниця, котра мешкала одразу в двох світах, її товариш сатанист-графоман, який переслідує мене багато років, астральна жінка, що гвалтувала мене у якомусь екзотичному куточку невідомого світу, приходить у поїзді, і той, котрий мав мене вбити тут, на лимані. "Хай би ви пощезли — сили Орбу! Хто, яка потуга прочинила двері між Темним сателітом і земним світом? Це ж треба — поміж земних людей розгулюють ті, хто давно помер! А на Темному сателіті гостюють земні покручі!"

— Кажи, — почувся вже спокійніший голос лікаря.

— Мені дав її один чоловік. Він і є справжній замовник.

— Хто?

— Я не можу його назвати, бо цим підпишу собі смертний вирок.

— У тебе є вибір: або сказати хто і зробити ноги, а ти встигнеш утекти, або ж скласти компанію котів.

Якийсь час панувала мовчанка, а тоді почувся голос Ксилантія:

— Підійдемо з іншого боку. Хто той кент, що був з тобою?

— Солодкий його прізвище. Мешкає в приватному секторі на Чорноморці, а я винаймаю в нього житло. Ми познайомилися біля музею катакомб. Щосуботи відмічається в міліції. Достроково звільнений, чи щось таке. Сидів за пограбування. Маю підозру, що це він дав номер мого мобільного телефону тому крутому, що нас найняв. Він — крутий і всучив мені шприц.

— Хто він — той крутий? — запитав Костя.

— Не знаю. Клянусь батьком усіх народів, не знаю! — у голосі в'язня вчувався розпач.

— Гаразд, за яких обставин відбувалася передача шприца та грошей? — знову Костя.

— Ну, він — крутий мені подзвонив і запропонував зустрітися й погостити про співпрацю. Місце зустрічі призначив біля пам'ятника Дюкові. Сказав, що треба

викрасти й доправити йому дуже небезпечного типа. Чоловік той, буцімто, оприлюднив якусь державну таємницю, до того ж має здатність убивати на відстані... Власне, це друге — правда, інакше я б тут зараз не сидів. Він оповів, де його можна схопити. Крутий також сказав, що самому мені його викрадати не обов'язково і що я можу когось піднайняти. Дав десять тисяч доларів і телефон, по якому я мав би запропонувати отому... — темний, мабуть, кивнув на Ксилантія, — взяти участь у роботі. Звісно, без посилання на справжнього замовника. І гроші, і коробочку зі шприцом, і фото чоловіка, якого я мав був викрасти, висипав з мішечка на парапет. Напевне, щоб не залишати відбитків пальців. Ось і все.

— Крім одного — куди ти повинен був доправити викраденого?

— Ага... Він сказав, що потелефонує сам, а доти ми мали відвезти його на Чорноморку до Солодкого. У того там гараж... Замовник подзвонив раніше, тільки-но ви привезли... — в'язень загарчав, — отого вражину до третього стовпа. Наказав не підходити і тримати вас на оці. Ми стежили спочатку з Херсонського скверу; у Солодкого був бінокль. Бачили, як ви кудись поїхали, залишивши одного з вас біля стовпа, а тоді по нього під'їхала вже інша машина. Ми подалися назирці, але скоро втратили вас із виду. Номерний знак вашої білої машини помітили цілком випадково. Солодкий зразу ж подзвонив крутому — той запанікував, а тоді наказав за будь-що виловити когось із вас та допитати, де отой підарас. Ну, а далі ти вже знаєш.

— Тобі відомо, що вас супроводжувала міліцейська машина? — озвався Костя.

— Ні.

— Ми її одразу ж засікли, щойно виїхали на шосе на вашому фургоні. Хвоста зрештою спекалися, хоч і довелося чимало попетляти. Схема була така: ви берете мене чи Ксилантія, довідуєтеся, де тіло "замовленого" й повідомляєте крутого, а той — патрулів. Міліціонери "знаходять" тіло, вилучають у мене шприц з отрутою, на якому відбитки моїх таки ж пальців, і мишоловка зачинилася. Далі — суд і законний вирок. Не знаю, які плани у крутого щодо вас із Солодким, а от щодо мене й того, кому я мусив був укоротити віку, наміри його — не найсвітліші... Висновок: крутий працював або з переодягненими в міліцейську форму перевертнями, або ж з міліцією. Так чи інакше, у всьому світі це зветься одним словом — "мафія".

— Він до вас усе одно добереться, якщо не через оцього телепня, телефон якого він же нам і дав, то через номерний знак вашої таратайки. Це питання часу. — У голосі темного з'явилися вібрації, яких раніше не було. Це був голос вселенського зла. — По-доброму, звільніть мене... Гроші можете лишити собі. Все обійдеться без жодних наслідків. Обіцяю!

— Хто ти такий, щоб обіцяти? Ти — найманець, кілер з особливих доручень. А є ще гравець і той, хто над ним. Теж мені, обіцяльник!

І тут почулися звуки якоїсь метушні, а тоді знову — голос темного, у якому не можна було розібрати жодного слова, крім суцільного матюччя. У нього почалася істерика. З того словесного потоку я виділив тільки:

— ... Я вас, вражин... Мало ми вас колись... Я не вбиватиму, а дратиму з вас паси...

На вас полюватимуть, як на того пісьменніка! У-у-у!... Все! Кранти вам!

Він довго казився; його ніхто не зупиняв. Коли ж нарешті замовк, то почувся спокійний голос лікаря:

— Ксилантію, принеси туалетний папір. Я обітру від піни йому пику.

По хвилі зашурхотіло, а потім долинув звук, схожий на удар. В'язень заревів від болю, а тоді почав скімлити.

— Ти мені губу розбив!..

— Це я поставив крапку в нашій сьогоднішній бесіді, — сказав Костя. І додав: — Завтра ж я тебе вб'ю.

— А тіло вивеземо на баркасі аж у нейтральні води, — додав Ксилантій. — На корм крабам.

Діалог увірвався, натомість почулася музика й заревіло чоловічим хрипким голосом: "Куда ты лом схватил, ведь драка это праздник..." Та раптом клацнуло, звук увірвався. Я вийняв і перевернув касету.

— ... Учора я пообіцяв відправити тебе у край без вороття... — почувся голос Кості. — Я не передумав, але в тебе з'явилася надія. Чому? Поясню. Ось два мобільних телефони — твій і Солодкого — ми вилучили в нього на Лузанівці. На дисплеї обох зафіксовано той самий номер абонента. У Солодкого він датований днем, коли ви мали скоїти вбивство. Точніше я мав його скоїти. Жоден інший дзвінок не зафіксований. Отже, ти не збрехав. А тепер уяви, що ти художник, який намагається намалювати портрет людини по пам'яті. Давай.

— Ага, малюй, — почувся голос Ксилантія. — Бо інакше ми твій портрет розмалюємо.

— Та що казати, — озвався в'язень. — Здоровий гевал. На таких кажуть: "півтора Івана". Навіть не стільки здоровий, як гладкий. Я б сказав — розкоханий. Ну, зодягнений добре. На беемве приїхав з двома нулями на номерному знаку.

— Он як... — озвався лікар. — А ще які цифри?

— Один і два, здається. Чи два й один. П'яту цифру не запам'ятав. До речі, з ним був водій. Такий самий мордоворот, як і він.

Запанувала тривала пауза, по якій подав голос Костя:

— Здається, у тебе з'явився шанс... Ксилантію, даси йому на обід сала з гірчицею.

Почувся якийсь рух, грюкання дверима, а тоді Костин голос:

— Схоже, Ксило, маємо справу дійсно з державними органами. Нікуди не потикайся з котельні, доки я не повернусь. Наручників з кента не знімай і навіть не наближайся до нього. Бо то такий зух, що може загипнотизувати.

— Хе-хе, був у нас один у брьовнокатательному...

— Припни язик. Справа серйозніша, ніж ти думаєш.

З тим пролунала музика й слова з якогось одеського фольклору: "Наш Додик стал совсем, о зухен вей..."

З усього, по цьому магнітофон вимкнули. Та раптом знову почувся запис. Говорив в'язень:

— ... Ти ж обіцяв відпустити.

— Я не обіцяв, а сказав, що в тебе з'явилася надія. — Це був голос Кості. — Хай тобі буде відомо, що тебе найняв на роботу віце-губернатор. Машина беемве, про яку ти казав, належить йому. Я не питаю, кого ви з Солодким ще вколошкали. Я питаю, хто ти. Ім'я, прізвище, де мешкав перед тим, як познайомитися з Солодким? Ти казав, що заприятелював з ним біля музею катакомб. Отож починай відлік часу від тієї миті в минуле.

— Я не знаю, — сказав темний.

— Що значить "не знаю"? Ти що, не пам'ятаєш свого імені?

— Ні.

— Псих якийсь... — почувся голос Ксилантія. — А як же ви спілкувалися з Солодким?

— А так... У безособовій формі.

— Так а гладкий — "замовник", як до тебе звертався?

— А ніяк. Казав: зробиш те-то й те-то. Ось гроші.

— Котю, він, здається, з нас знущається... Як би ми з тобою, наприклад, спілкувалися, не звертаючись один до одного на ім'я?

— Послухай, — знову Костя: — Ми б тебе вже й випустили, бо ти тільки знаряддя вбивства... Але ж ти якось обмовився, що ви таких як ми, ну, сам пам'ятаєш... Я хочу знати, хто це ви, які таких, як ми...

— Я не знаю, хто я, — у голосі темного вчувався відчай.

— То де, ти кажеш, ви познайомилися з Солодким: біля музею катакомб чи він викрав тебе з божевільні? — поцікавився Костя.

— Він очікував мене на подвір'ї музею. Коли екскурсія вийшла з печер, він підійшов до мене, привітався і показав на фургон, що стояв віддалік.

— Кореш приїхав на вокзал, аби зустріти давнього подельника... — озвався Ксилантій, не без іронії. — Ти що нам мізки пудриш, скотино!

— Послухай, — почувся спокійний голос Кості. — Якщо ти не пам'ятаєш себе до виходу з катакомб, то, схоже, частина тебе, ну, твоєї свідомості, десь загубилася? Не може бути такого, щоб ти теперішній існував, а тебе минулого не стало.

— Я тільки пам'ятаю, що по виході з печери у мене були якісь документи, але їх забрав Солодкий. І ще — я немовби не один, а нас двоє.

— Та-ак? А кого отой чоловік, якого ви мали завдання відправити у край без вороття, прибав: власне тебе чи того — другого у цьому тілі?

— Мене, — сказав темний. Мить повагавшись, додав: — Напевне, що мене... У-у, підарас-два-три, ворог народу! Бити по голові можна будь-яким важким предметом. Це — за правилами. А щоб на відстані, думкою!... Правильно казав Солодкий, що таких у давнину на багатті спалювали.

— Он як? Йому щось було відомо про того чоловіка? — запитав Костя.

— Авжеж. Солодкий оповідав, що той сунув ніс куди не треба. А будучи письменником, роздзвонив на весь світ у книжках, по радіо й телебаченню. Гад! А тепер

коли Він прийде? Та чи й прийде? А Його ж цілі полки й дивізії!

— Ти про кого?

— Про кого, про кого... Про Мардука. Тільки вони можуть дати лад у цьому земному кишлі.

Те, про що казав темний, скидалося на марення. З усього, то були пробоїни в його пам'яті; таке буває, коли в свідомість земної людини проникає реальність Темного сателіта. Для мене ж таємниці в його словах не було. Мардук — центральне божество стародавнього Вавилону. Отже, колос (бовван), голова якого виникла у Вавилоні і який проіснував 1102 роки, — форма (програма). Вона пролежала в архіві вселенської пам'яті багато століть, поки нарешті не відновилася.

Раптом почулося гупання — стукали в металеві двері.

— Піди відчини, Ксило. У когось, напевне, клопіт з теплою водою, — сказав Костя.
— А я тим часом оцьому психові заклею пащу скотчем.

Розмова увірвалася. Натомість пішов інший звук: почулося бренчання гітари і хрипкий голос російського поета-барда:

"...Вдоль дороги — лес густой
с бабами ягами,
а в конце дороги той —
плаха с топорами..."

На цьому запис закінчився.

З усього, не весь допит був записаний на плівку. Дещо з того, що оповідав Костя, не увійшло в касету.

РОЗДІЛ 10

За сотню кроків, ближче до центрального пляжу, нерухомо стояли чотири постаті, геть вимащені глеєм. Це не була чорна куяльницька грязь, а світло-жовтий глей. Вгадувалися дві чоловічі і дві жіночі постаті. "Ось вони — перші люди, що їх створив Господь з глини, — майнуло в голові. — Вони ще не рухаються, бо в них не вдихнули життя". Раптом "Божі заготовки" заворушились, а тоді, помивши кисті рук, посідали грати в карти. Скоро звідти долинув галас і сміх. "Оце вже майже люди", — подумалося мені.

По якомусь часі "заготовки" позаходили в воду і скоро обернулися на людей. Одягнувшись, вони поспішили нагору до металевого бар'єра, що відокремлював берег від траси. Видно, то були студенти — в пакетиках у них лежали книжки.

Я кинув свої речі на витоптане в траві місце, де щойно грали в карти. Неподалік вгадувалася копанка, з якої брали глей. Глей — світло-жовтий з зеленими плямами виявився пластичним як паста. Скоро і я стояв на мокрому піску, весь у глині, як виріб вселенського Гончара. Раптом помітив газету, що лежала під кущем осоки. "Авжеж, вони ще не люди, — майнула думка, — бо люди не залишали б по собі паперу". То була газета, яку, схоже, жодного разу не розгортали. Дата на титулі, коли я її розкрив, свідчила про те, що це вчорашнє видання. Погляд ковзнув по заголовках, та на мить спинився на одному з них. "Знайшовся чоловік..." — прочитав я. Нижче дрібнішими

літерами писалося: "... який зник тридцятого квітня". Далі повідомлялося, що це був вінничанин, котрий відпочивав у санаторії "Аркадія" і якого після відвідин музею "Катакомби" більше не бачили. Адміністрація санаторію і родина звернулися до правоохоронних органів, але... Найдивнішим було те, що чоловік, який повернувся в санаторій, нічого не може пояснити. Дехто схиляється до думки, що його викрадали прибульці. Проте синці на обличчі і слід кайданок на правому зап'ясті свідчать про суто людське рукоприкладство. Чоловік — його прізвище жодного разу не було названо, — зайшовши у свій номер і уздрівши там іншу людину, обурився. Він поводився так, ніби й не було пропущено стількох днів. Коли ж йому показали газети і телепередачі, де значилася поточна дата, — він мало не умлів. А тоді заходився ідентифікувати сам себе: обмацував руки, ноги, дивився у дзеркало, повиймав з кишень ключ від номера, гребінець і чималу суму грошей, які тут же й перерахував. "Все, як і було вчора", — сказав упевнено, ховаючи гроші. Для адміністрації санаторію і психолога слово "вчора" означало багато днів тому. У поведінці чоловіка, крім надмірної лаконічності — "так", "ні", "не знаю", не було нічого незвичайного, але час від часу він ніби заговорювався — часом у його мові прохоплювалися слова "ворог народу", "сукотник" і подібне до того із ненормативної лексики минулого століття. Згадував якихось Солодкого, Ксилантія і Костю, а також дивне ім'я якогось Мардука. На запитання психолога, що вони за одні, чоловік відповідав: "Не знаю". Не знав він і звідки синці на обличчі та слід на зап'ясті. Коли принесли його речі, він, перед тим як перевдягтися, попросив дозволу піти в душину і довго там мився. Тим часом адміністратор потелефонував родичам у Вінницю і вони домовилися, що по нього приїдуть. Психолог наполягала покласти чоловіка на обстеження у психлікарню, але адміністратор сказав, що це мусять зробити за місцем проживання, у Вінниці.

На цьому коротка інформація закінчилася.

"Учора минуло тридцять п'ять днів, як зник вінничанин, — подумав я. — Отже, він зник одразу ж перед вальпургієвою ніччю. Тієї ночі, коли дух мій ширяв над горою Броккен. Все правильно, в його плоті паразитував мешканець астрального світуцілих тридцять п'ять днів. Чоловік ще добре відбився. Якби все пішло за сценарієм замовника, він став би довічним виконавцем акцій, що їх розробляють темні Орба і їхні агенти у земному світі. Втім, може, й не довічно, а до пори до часу, поки йому хтось не вкоротив би віку, або ж на цілком законних підставах не запроторили б на довічне ув'язнення.

Моїм першим бажанням після прочитання замітки було зв'язатися з Костею, але там не відповідали. Я ще кілька разів набирав номер, а тоді сів перекусити... Давалося взнаки полуденне сонце, хоча під жовтим глеєм його промені не так дошкуляли, як під чорною гряззю. Подумав і про маскування: хтось, хто раніше бачив мене вкритого чорним мулом, навряд чи впізнав би тепер у жовтій масці на все тіло.

Минали години, сонце вже підкочувалося до заходу. Я почав вгамовуватися від прочитаного в газеті, як раптом у прибережній тиші пролунала мелодія телефону. Дзвонив Костя.

— Ти мене змусив сьогодні пережити ще раз недавню подію, — сказав він після привітання. По миті пояснив: — Переглянув же відеосюжет, який ти надіслав моєму колезі-медику. Це ж треба! Я був справді на волосинку від смерті. Ми з приятелем збільшили пики отих — на мить він затнувся, — ну, ти знаєш про кого йдеться, коли один з них заніс над моєю головою товсту арматуру... Цьому доказу немає ціни. Я скопіював твій ролик на два диски.

— Ти читав учорашню "Вечірку", — перепинив я словопотік лікаря.

— А до чого тут газета?

— Там пишеться про того, хто мало не... — я мить повагався, — не відправив тебе у край без вороття.

На тому боці запанувала тиша. По часі почулося:

— Газета далеко від тебе?

— Ось під рукою. Можу зачитати.

— Стаття велика?

— Ні, коротенька.

Я почав читати. Коли дійшов до ненормативної лексики, на тому боці хихотнули. Раптом відчув, як пробіг холодок по ногах після того, як прочитав раніше пропущене. Тепер я читав: "згадуючи якихось письменника, Солодкого, Костю і Ксилантія, а також назви чи ім'я якогось Мардука".

— Чого ти замовк? — озвався Костя.

Я вдав, що загубив рядок.

— Ага, ось...

Пауза, яка настала після того як я закінчив читати, затягувалася. Вже подумав чи не перервався зв'язок, та нарешті Костя подав голос:

— У тому, що я почув, є два моменти: позитивний і негативний. Позитивний, бо знайда нічого не пам'ятає і, отже, не може бути свідком свого викрадення. Негативний... — На мить лікар затнувся. — Негативний краще обміркуємо не по телефону, бо я вже й так наговорив. Зв'яжемося. Бувай.

Виходячи з трамвая на Лузанівці, я помітив віддалік знайомий легковик. Вдаючи, що мене цікавить лоток з напоями, пройшов ще з півсотню кроків по ходу трамвая і купив дві пляшки пепсі-коли. Помилки не було — за кермом сиділа Рита, а поруч — Бакс. Я пішов назад, потім повернув у бік моря.

Костя очікував на тій самій лавці, що й минулого разу. У строкатому потоці людей, які прямували на пляж, він був зовсім непомітний. Біла безрукавка і сірі штани з плащівки робили його схожим більше на тінь, аніж на саму людину. Він не відмовився від напою, а тоді уважно подивився на моє обличчя.

— Мушу сказати, що на тобі заживає, як на собаці, — мовив, ковтнувши пепсі-коли. — Принаймні відкритих ран уже немає. Рубці... А що ти хочеш — гангрена шкіри. — Завваживши як по цих словах змінилося моє обличчя, він пояснив: — Ця хвороба аналогічна віспі. У тих, хто її переніс, лице у вирвочках. Про таких кажуть: на пиці "чорти горох молотили". Батько всіх народів також переніс цю недугу.

За мить Костя витяг з барсетки, що лежала збоку, круглу коробочку; відкривши, тицьнув пальцем у мазь і почав мастити нею мої шрами.

— Це ліки, які сприяють заживленню виразок і водночас розсмоктуванню рубців, — пояснив. Потім закрив і дав мені. — На ось. Наноситимеш п'ять разів на день. Десь за тиждень тільки плями залишаться.

— А плями довго будуть?

— Усе життя. Та не переймайся, — заспокоїв він. — За кілька років їх важко буде помітити. А в літню пору, під засмагою, і зовсім не розпізнаєш.

— А де Ксилантій?

— Там, де ти залишив його минулого разу — в котельні.

— То про що ти хотів, щоб ми погомоніли? — нагадав я про телефонну розмову.

— Погомоніти є про що, — відказав Костя. Якийсь час він мовчав, хтиво розглядав постаті жінок, що проходили повз нас, а тоді спитав: — Не помітив Хвоста за собою?

— Того, якого б помітила земна людина, не завважив. Ні сьогодні, ні вчора, ні позавчора.

— Авжеж. Їм не до тебе. Я напустив їм комашок у штани...

— Він знову замовк і довго не озивався. Напевне, прикидав подумки, про що можна казати, а про що ні. Я був переконаний — його гнітила подія з викраденням мене на Куяльницькому лимані. Нарешті, він мовив:

— Позавчора у телефонній розмові я говорив, що скопіював твій відеосюжет на два диски. Це для того, щоб один з них передати замовникові.

— Навіщо! — вихопилося в мене. — Ти ж відкриваєш перед ними карти!

— ... А коли довідався про публікацію в газеті, — провадив Костя, — то вирішив додати і оту статейку... Авжеж відкриваю. А як ти їх змусиш висвітитися та перейти до активної дії?

— У тебе що — штат оперативників?

— Хе-хе, не штат, але досить, щоб простежити за отим барилом, котрий зробив спробу наїхати на нас із Ксилантієм. — По миті додав: — До того ж він хотів укоротити тобі віку... Отож я, дослухавши те, що ти читав, майнув по кіосках і розшукав "Вечірку". Це було позапозавчора. А позавчора я поклав у футляр з диском вирізку з газети і доправив замові губернатора.

— Власною персоною? — поцікавився я.

— Ну, що ти... Той диск разом з букетом квітів віднесла в приймальню моя приятелька. Сказала секретарці, що це від інститутських однокашників її начальника, які планують зустріч.

— Але ж секретарка могла доповісти про візит замові і її затримали б.

— Не могла. Його не було в кабінеті. У цей час він на своєму лімузині гнав на Сьомий кілометр.

Я здивувався такій обізнаності.

— Звідки тобі було знати?

— Це деталі, — усміхнувся Костя поблажливо. Потім пояснив: — Все просто — ми

простежили, коли беемве з відомим номером залишило двір адміністрації, і поїхали слідом. Тим часом жінка з квітами зайшла у приймальню.

Костя поклав ногу на ногу і так, у напівпозі йога, чи не хвилину німував. Тільки притуляв до вуст напій. Нарешті подав голос:

— Добре, що ти приніс оце, — підніс пляшку. — Вип'ємо за упокій душі раба Божого Солодкого.

Хоч в його словах і вчувалася іронія, проте кругловиде обличчя нічого подібного не виказувало.

— Сьогодні вранці поховали, — додав. — Сусіди кажуть, підрізали колишні подільники. Уявляєш оперативність?! Позавчора тільки розробники акції отримали диск і статтю, а сьогодні головного свідка вже віднесли на бесхайм.

По цих словах я раптом відчув, що починають терпнути ноги, як тоді, у моїм сні в палаці Вавилонського царя. Тим часом Костя провадив:

— Цікавилися Ксилантієм. Питали у матері, де його можна знайти.

— І що вона?

— У відповідь поклала трубку.

— А звідки тобі стало відомо, що поховали Солодкого? — запитав я. — Чи, може, в усіх одеських церквах відспівували заупокійну по ньому? А преса висвітлювала цю сумну подію?

— Ну, ти ж і єхидний! — усміхнувся Костя... — Коли я доправив диск тому гладкому покидьку, то очікував побачити, як він відреагує на те, що його знаряддя вбивства, висвітлювалося. Я міркував так: про операцію, яку він підготував для того, щоб убити людину, себто тебе, не радяться по телефону. Він сам не раз віддавав накази прослуховувати чийсь розмови. Отже, гайне до когось, із ким розробляв акцію. У міський транспорт цей пещений гівнюк не сяде — це однозначно. Тепер нам залишалося тільки пильнувати його авто. На своїй таратайці ми провели його в самий центр до будинку з дощечкою "Рада ветеранів".

— Яких ветеранів? — запитав я. — Другої світової, афганської воєн, праці, спорту?

— Невідомо поки що. Там було написано тільки "Рада ветеранів" і все. Він там недовго й затримався. Сіли в машину з якимось кентом, за віком, не схожим на ветерана, і поїхали в міське управління міліції. Там ми його й загубили, бо він поїхав під знак "В'їзд заборонено".

— Послухай, Костю, — озвався я, — крім схеми, яку ти вибудував, може бути ще й таке. Високий посадовець, отримавши диск з сюжетом, де зображена сцена розборки якихось типів із Сміттярами, звернувся у правоохоронний орган міста. Мовляв, ось надійшов матеріал...

— Ага, і того ж дня вбивають одного з учасників розборки. Хто вбиває? Колишні подільники. Тим часом другий опиняється у психушці.

— Та "Вечірка" ж писала...

— Писали, пишуть, будуть писати, вбивали, вбивають, убиватимуть — три форми дієслова... Після того, як я розшукав газету і на власні очі побачив замітку, я тут же

потелефонував колишньому інститутському однокашникові, який отримав колись спеціальність психіатра, і запропонував поцікавитися унікальним випадком із випадінням з пам'яті людини тривалого часу життя. До речі, він десяток років практикував у лікарні, а тепер — науковець. Тема його заінтригувала... Він устиг — той тип ще не зробив ноги з пансіонату. За моєю порадою медик прихопив диктофон; вони довго балакали, на жаль, не знаю, про що. Але товариш мій виявився не єдиним, кого зацікавив дивний курортник. Вже коли він виходив з кабінету директора санаторію, де відбувалася розмова, туди ввалилися троє гевалів у халатах. Що там відбувалося далі, колега не знає; бачив тільки, як чоловіка вели до машини медичної допомоги, що стояла на подвір'ї.

— Ти кажеш, що твій приятель-медик багато років працював у лікарні. Він що, не впізнав у тих трьох когось із колишніх своїх співробітників?

— Ага... Він каже, що не тільки нікого не знає, а й такої марки машини, якою приїхали по чоловіка, у психлікарні немає. Ти поцікавився, як ми довідалися про Солодкого... Щойно колега повідомив мені про те, що сталося в санаторії, як я одразу ж поїхав на Чорноморку і швидко знайшов будинок Солодкого. Мій недавній в'язень під час допиту назвав зупинку трамвая, який ходить по вулиці Амундсена, і сказав, що йти від неї кілька кварталів у протилежний бік від моря. Коли ми приїхали, там ще не прибрали навіть стільці, на яких лежала труна, а на дорозі валялися квіти. Я сидів на задньому сидінні, а з машини вийшов мій дружбан.

— Ксилантій?

— Ні, що ти... Він довгенько стояв біля сусідського двору, де замість паркану був живопліт із дерези, балакав з бабусею-сусідкою. Та оповіла про весь родовід Солодкого, бо живе тут одвіку. Сказала, що тіло привезли з моргу сьогодні. Ті, хто привіз, повідомили, що його зарізали у п'яній бійці колишні кореша. Ховали далекі родичі.

Якийсь час ми сиділи мовчки. А тоді я кивнув на ногу Кості, яку він вивернув так, що вона була паралельно землі.

— І як тобі ото не боляче?

Він посміхнувся і, взявши руками другу ногу, поклав її на першу так, як, буває, коли руки на грудях схрещують. Тепер то була поза йога. Дехто з тих, хто йшов на пляж, здивовано озиралися.

— Зараз це схоже на атракціон, — сказав лікар, завваживши цікавість до себе пляжників. — Та якщо у такій позі посидіти хоча б з годину у стані медитації, то можна і пам'ять освіжити, і набути здатності глибше мислити. Ну, наприклад, може прийти на думку нетрадиційне вирішення проблеми, над якою ти довго сушив голову. Як медик, я не взявся б пояснювати зв'язок між переплетеними в позі йоги ногами і особливостями людської свідомості. Напевне, тут відбувається щось на рівні чакрамів — тих каналів, якими людська аура пов'язана з космосом.

— А хіба може бути проблема, нетрадиційніша від нашої? — озвався я.

— Не може... — погодився Костя. — Я ось міркую: що буде з тим хлопцем? Зроблять так, як вчинили з Солодким, чи, переконавшись, що він справді нічого не пам'ятає,

випустять.

— Якщо ти, крім диску з відеосюжетом і вирізки з газети, нічого більше не передавав посадовцеві, то, скоріше за все, так і буде. Якщо ж ти передаси йому магнітофонну плівку з записом допиту, то підпишеш чоловікові смертний вирок.

— Без крайньої потреби я цього не робитиму, — запевнив Костя.

— Може бути і третій варіант. Ті, хто вже раз використали плоть вінничанина, захочуть використати його і вдруге. Адже людей, які так легко впускають у себе приходьків, не так уже й багато.

— Ти маєш на увазі темних Орба чи темних світу цього? — запитав Костя.

Я подивився на нього здивовано, адже досі він ні чим не виказав, що читає мою книжку.

— Схоже на те, що йдеться про темних Орба, — відказав я. — А темні світу цього мусять сприяти їм у нашому земному вимірі. Таким, скоріше за все, був Солодкий. Ну, це десь так, якби ти поїхав в іншу країну, не знаючи ні її мови, ні звичаїв, а там тебе зустрів би хтось, хто приніс одяг, у який убираються місцеві... У нашому випадку одягом був вінничанин.

Лікар якийсь час розмірковував, а тоді сказав:

— Краще б я його порішив.

— Ти так легко сказав порішив, ніби тобі вже доводилося таке робити, — зауважив я.

— Та ні. Але це той випадок, коли сумління буде чистим.

— А мотиви які? Ти ж його розколов. Більше того — ми вигнали з нього темного.

— Справді. Але не позбавили здатності бути одягом для астрального прибульця. Сьогодні чоловіка відвезуть у катакомби чи ще кудись і заповнять його плоть сутністю з потойбіччя. Можливо, тією ж самою, яка мало не звела мене зі світу...

Костя опустил одну ногу на брук і якийсь час масажував собі коліно. Коли ж опускав другу, то зачепив барсетку і вона впала. У ній було щось важке, бо грюкнуло. Крізь отвір в не застібнутій до кінця змійки я завважив руків'я пістолета. Я не став вдавати, що не помітив, натомість сказав, кивнувши на барсетку, яку він підхопив з бруку:

— З усього, ти капітально підготувався тримати оборону.

Він посміхнувся, не приховуючи ніяковості. А тоді раптом жорстко сказав:

— Нехай тільки станеться щось із Ксилантієм чи кимось із моїх друзів — я пристрелю того розгодованого собаку.

На мить я чітко усвідомив, що всі події, які торкнулися Кості і його друзів, оберталися довкола мене. Я впустив у їхнє спокійне, хоч і не надто сите, існування тривогу. Ні — страх за власне життя.

— Від того кента сховався дух свіжої землі, — тим часом сказав Костя. — І від рудої демониці також. Не переконаний, що запах оранки існує, але мені весь час здавалося, що десь поблизу — свіжо викопана яма, надто ж коли чоловік мочився. Чи має це зв'язок з тим, що його витягли з катакомби, тобто з підземелля?

Ця обставина й мене бентежила. Особливо коли я згадував кручу, де в глинищі знайшли немовля, яке потім стало називатися Алісія Бамбула.

Мене завжди вабило те, що не має пояснення, але реально існує. Ну, наприклад, на цифровій фотокамері великої розподільної здатності зафіксовуються плями, які я вважав оптичними вадами апарата. Коли ж сказав про це Кості, він запитав:

— Які плями? Що ти маєш на увазі?

— Кола світла на знімках цифрової фотокамери — від ледь помітних цяточок, до великих — завбільшки з п'ятак. Я колись вибрав такі знімки і обробив на комп'ютері в графічній програмі. І що ж я побачив? А те, що плями ті лише на перший погляд здавалися світловими. Це джерела енергії, а може, якоїсь матерії, які фонтанують з невидимої оком реальності. Вони нагадують пробоїни між людським світом і іншим — невидимим виміром. Ми бачимо тільки пробоїну і те, що в ній булькотить, а не бачимо того виміру.

— Ага, такі огріхи трапляються на знімках, — сказав Костя, — але я вважав їх атмосферними аномаліями, які людське око не спроможне розгледіти.

— Я чого про те згадав... Чи не є вони — оті зафіксовані камерою цятки — отворами, крізь які у наш земний світ проникають сутності Орба?

— Та вони ж маленькі, ті плями, — сказав Костя.

— Не такі вже й маленькі. Пляма на фотознімку розміром з п'ятак часом буває більша за людську голову на тому ж знімку. Це по-перше, а по-друге, хто знає, яка за об'ємом сутність мешканця Орба? Адже це польова форма.

Мені згадалися зустрічі з жителями Темного сателіта на межі сну. Вони не мали сталої форми і могли перетворюватися на що завгодно. Так само і плями, зафіксовані фотоапаратом, могли також бути чим завгодно.

Якийсь час ми спостерігали за пляжниками; їх тепер усе більше поверталось з пляжу, ніж ішло до берега. Я знову подумав, що на людей, з якими мене звела доля, упало прокляття — частина того чорного насилання, яке лежить на мені з часу виходу у світ моєї книжки "І бачив я звірину..." Костя і Ксилантій, доторкнувшись до мене, стали такими ж гнаними, як і я. Водночас не полишало відчуття, що мною опікується інша, могутніша сила. У небезпечні моменти я відчуваю над собою омах крила ангела-охоронця, а в критичні — мене береже мій — земний звір-охоронець. Питання тільки: чи довго так триватиме?

— Як ти думаєш, Гладунові відомо, хто знімав відеосюжет? — запитав я.

— Ні, — відказав Костя. — Вони втратили тебе з поля зору. Переслідували нас, вірніше нашу автівку.

— Так а міліція?

— Міліціанти чи, перевдягнені найманці, вели Сміттярів... — сказав Костя. — Уяви собі піку того з адміністрації, який переглядав відеозапис. На екрані тип у червоній жилетці, що заніс над моєю головою прут, раптом падає немов підкошений. Я, коли готував диск, навмисне стер звук, ну, пляжний гомін. Хай покумекає, хто і звідки стріляв. Тепер же, коли кент у них, а на його тілі, крім синців на піці, вони нічого не

виявили... Постає природне питання: від чого ж він тоді звалився?

— Це на той випадок, якщо пам'ять про подію випарувалася з його свідомості разом із сутністю темного, — зауважив я.

— Авжеж, — погодився Костя, — бо темний знає, що завалив його ти, до того ж у спосіб, далеко не традиційний.

Ми сиділи так, що Костя, розмовляючи зі мною, дивився у бік магістралі, а ж — у бік пляжу. Раптом на обличчі лікаря майнула непевність. Я ковзнув скісним поглядом у тому ж напрямку, куди дивився й Костя і поміж пляжників розпізнав дебелу постать Бакса. Чоловік — він був з целофановим пакетом у руці — не поспішаючи, дибав до берега. Скоро порівнявся з нами і на знак вітання кивнув Кості. Бакс мав типову постать важкоатлета — коротка розвинена шия чи, правильно сказати — в'язи, суперкоротка стрижка і очі зовсім не червоні, як тоді, коли я його вперше побачив, а сірі, до того ж не примружені, а широко відкриті.

— Хто це? — поцікавився я.

— Так, один кореш... — відказав Костя, уважно подивившись на мене. — Ага, так щодо вінничанина... — поквапився він перевести на іншу тему. — Поки ми не знатимемо, що він пам'ятає, а що ні, ми будемо блукати манівцями. Спосіб з'ясувати є. Треба зустрітися з моїм приятелем-психіатром.

Із заднього вікна трамвая, у який я зайшов, було видно автомобіль; у кріслі водія сиділа Рита. Я звернув увагу, що бампер машини тепер прикрашав не той номерний знак, який був тоді, коли мене викрали на Куяльницькому лимані. Помилки не могло бути. Відтоді, коли я розкодував число звірини, у мене виробився рефлекс — із будь-якого числа, яке тільки потрапляло на очі, складати теософську суму. Тоді вона дорівнювала семи, тепер п'яти. "Де вони тільки беруть номерні знаки?" — подумав я.

Моїм наміром було знову отаборитися на лимані поряд з копанкою, де жовтий глей. Раптом у кишені завібрував мобільник. Телефонував Різниченко.

— Послухай, — сказав він після привітання, — тут я ось вірш свій знайшов, написаний багато років тому, ще коли мене мордували кадебісти. Тоді я думав так само, як і ти, коли писав свою Звірину".

Я сказав, що зараз перебуваю у трамваї і що озвуся увечері. Та раптом запитав чи не знає він журналіста з "Вечірньої Одеси" — я притишив голос і назвав прізвище. І чи не міг би він мене з ним звести?

Різниченко мить помовчав, а тоді сказав:

— Домовимося так: я зараз розшукаю його телефонічно. А коли це зроблю — дам знати.

Трамвай уже наближався до зупинки, де було житло моєї сестри, як у кишені теленькнуло. То знову був Різниченко.

— Знайшов того хлопця, — повідомив. — Він тебе знає, бо був на презентації "Звірини" в міській бібліотеці. Час, коли він звільниться, — після шостої — сьогодні або завтра. Вибирай, але у кожному разі захопи словник синонімів.

Я висів з трамваєм на наступній після сестриної зупинці, а потім дворами

повернувся до її будинку. Треба було взяти словник, заради якого, я в цьому переконаний, і дзвонив Олекса. Слова для нього такий самий предмет дослідження, як для мене біблійні тексти. На мобільнику було близько п'ятої, а ми домовилися зустрітися у сквері біля Преображенського собору о шостій. До нього — півгодини маршрутою. Отже, я мав ще півгодини на те, щоб змити з себе куляницьку сіль і щось перекусити.

РОЗДІЛ 11

Я вийшов з маршрутки, коли ще не стихло гудіння від дзвону на дзвіниці Спасо-Преображенського собору. Була шоста година. Вони сиділи на лавці у сквері, неподалік пам'ятника графу Воронцову. Коли я наблизився, вони підвелися. За віком ці двоє могли б бути батьком і сином, проте широка статура Різниченка і гінка постать журналіста не робили їх спорідненими. Різниченко був сивий, з сивими ж вусами, а молодик мав голену голову і сергу на мочці вуха.

Коли мій колега познайомив нас, хлопець сказав, що знає мене як фантаста, і на мою презентацію тоді прийшов, бо думав, що книжка "І бачив я звірину..." — фантастичний твір. Я перейшов одразу ж до суті і переказав майже дослівно його публікацію в газеті. Тоді попрохав оповісти всі тонкощі спілкування з вінничанином. Хлопець, його звали Олег, не приховуючи втіхи від цитування мною його тексту, сказав:

— Мене послав редактор, а він довідався про того чоловіка від своєї знайомої — психолога пансіонату... Ну, що я можу сказати — зовні — людина як людина, хіба що — синець під оком і одягнений неохайно. Дивиться відсторонено, кудись убік, жодного разу я не вловив погляду цього дивака. Його чи хтось привіз у пансіонат, чи він добрався на "автопілоті". Ну, так буває, коли людина, перебравши до нестями, додому все ж потрапляє. Він немов сновиди — не пам'ятає навіть, хто він такий.

Я подумки прикинув, що на магнітофонному записі, який мені дав Костя, хоч і чути голос вінничанина, але говорив не він, а астрал, що перебував у ньому. Зараз прибульця немає. Відтак, схоже на те, що разом із мешканцем Орба зникла і пам'ять чоловіка або ж її запхано у найвіддаленіший закуток його свідомості. І Костя, й Ксилантій, і я чули тільки те, що казав прихोдько. Природного ж голосу вінничанина ніхто не чув.

— А про якісь особливі моменти в його мові чи поведінці ви можете сказати?

— Авжеж. У нього два голоси: один звичайний, а один немовби пропущений крізь синтезатор. Ага, ще заговорюється...

— Тобто?

— Ну, він на все відповідає односкладно: "не пам'ятаю" або "не знаю". Я його запитав: "як вас звати?" каже: "не знаю", "а прізвище?" "не пам'ятаю". Я показав на бланш під оком, питаю "Хто це вас?" каже: "не знаю". Правда одразу ж розрішився цілою зливою слів, мовлених дуже щільно одне до одного... Я тільки дещо розчув: "пісьменник", "ворог народу", "сукотник", "край без вороття", якісь Солодкий, Костя, Ксилантій. Але вібрації голосу, тембр не нагадували мову людини і близько. Те, що можна часом почути у фільмах жахів, — жалюгідна підробка під ненависть і злість, які

струмували з кожного його слова. І ще — ви це читали в моїй замітці — багато з того, що він казав, ні — строчив немов з автомата, я завважував у мові старих людей, у книжках, написаних півстоліття тому, у кінострічках тих часів. Це була лексика минулих поколінь. А чоловікові ж — близько сорока. Питання не в тому, де він її — лексику підхопив, а де навчився так жорстко, ні — жорстоко, балакати? За кожним словом, навіть звуком вгадувався постріл.

— А чому ви про це не написали? — поцікавився я.

— Я написав, але редактор викреслив. Він сказав, що ми — журналісти — мусимо нести людям інформацію, а не емоції.

Різниченко, що мовчки гортав словник, який я йому подарував, озвався:

— А чим пояснює редактор свою зацікавленість?..

— Ну, він каже, що останнім часом стали з'являтися люди, які нічого не пам'ятають. Про них іноді повідомляється у пресі. Часом їм допомагають розшукати рідних, але вони тих не впізнають, навіть батька й матір. Родичі забирають їх і вони звикають до рідного дому, як до нового місця.

— Так а мова, — озвався я. — Вони ж не німі?

— У тому то й річ — мовою вони володіють. Логічно відповідають на запитання. Але всі їхні відповіді здебільшого зводяться до: "не пам'ятаю", "не знаю", "не розумію". Психолог, яка була при нашій бесіді, поцікавилася, чи він має сім'ю, і він відповів так само: "не знаю".

— Коли це трапилося? — запитав я.

— Що саме?

— Коли він зник з пансіонату?

— Керівник пансіонату каже, що той зголосився на екскурсію в катакомби тридцятого квітня. А його сусіда по столу розповів потім адміністрації, що всі, хто вийшов з автобуса — їх було сорок людей — пішли слідом за екскурсоводом у підземелля. Якщо Ситника (це прізвище зниклого) він бачив поміж тих, хто заходив у печери, то не пам'ятає, чи він був серед них, коли вони вийшли на поверхню. Він не стверджував, що чоловіка з ними не було, а сказав тільки, що не пам'ятає, чи він вийшов з усіма. На вечерю вінничанин не прийшов, на сніданок першого травня — також. Адміністрація забила тривогу вранці другого травня. Підняли путівку, за якою він приїхав відпочивати, номер телефону та повідомили у Вінницю і в міліцію.

Знову подав голос Різниченко:

— Редактор розповідав, де, в якій місцевості їх найбільше знаходять? Чи такої прив'язки до регіонів не помітили?

— Він показав мені вирізки з газет і копії інтернет-статей, — відказав Олег. — Помічено, що ці нещасні з'являються там, де є підземелля. Останнім часом було кілька повідомлень про таких людей, знайдених у Севастополі. Ті, хто досліджував шлях, яким вони дісталися до міста, а саме до вокзалу, пишуть, що люди такі виходили з Севастопольських печер. Це й зацікавило нашого редактора, адже Ситник увійшов до підземної каменоломні, а потім з'явився іншою людиною. — Подумавши, Ігор додав: —

Чи й людиною...

Я завважив, що журналіст крадькома позирає на свій масивний годинник на кощавій руці. Несподівано він запитав:

— А чого ви зацікавилися цим випадком — тема нового фантастичного твору?

Я не поспішав з відповіддю. Нарешті озвався:

— Напевне, ваш редактор не збирається писати фантастику, а матеріали такі накопичує. Це не поясниш і звичайним дослідницьким рефлексом. Скоріше за все — реакція на факт, який може являти загрозу. Погодьтеся, випадок, коли нормальна людина, опинившись невідомо де, виходить звідти без людської сутності, це небезпека для інших. Її людське наповнення — виховання, освіта, світогляд, елементи етики і культури — кудись зникають. Їй залишають лише куций запас слів і трохи логіки. А чи не станеться таке з етносом, людністю країни, людством?

— Ну, це вже занадто, — засумнівався журналіст. — Ви проектуєте випадок, що стався з однією людиною, на все людство...

— Не занадто, не занадто, — зауважив Різниченко. — Усі заколоти починаються з одного-двох ситників. Дуже швидко вся людність обертається на ситників і починає винищувати саму себе.

Удар дзвону, що прогрімів на дзвіниці Спасо-Преображенського собору, зігнав голубів з пам'ятника Воронцову, які мирно щубралися на його голові. Журналіст кинув оком на свій годинник, сказав:

— Сьома...

Я дивився вслід хлопцеві, все ще відчуючи потиск його міцної руки. Озвався до колеги:

— Ти казав про вірш...

Товариш мій сховав у целофановий пакетик словник і витяг звідти аркуш.

— Тільки не подумай, що я претендую на пріоритет, — мовив він з усміхом. — Але цей вірш я писав за тими ж мотивами, що й ти свою "Звірину..." І думав так само, як і ти. Правда, я тоді ще не знав до пуття рідної мови, тому написав російською. Хоча це й не врятувало мене від в'язниці.

Я простягнув руку до аркуша, але він сказав, що сам прочитає. Вірш називався "Пісня бесов".

Різниченко почав своїм добре поставленим тенором:

Мы, бесы, славно веселилися,
в Россию, мать такую, вселилися,
слюною брызгая, мы тешимся,
всехзаражая нашим бешенством!
Как занялись душ перековками,
Погналиверных на церковки мы,
руками их кресты срываючи,
их ртами "каки" изрыгаючи!

Слухаючи, я дивився на собор, від якого ми були кроків за п'ятдесят. Раптом над

ним хилитнувся простір, упав і полетів униз хрест зі шпилью храму, потім почала валитися дзвіниця разом з дзвоном, від якого ще чулося гудіння. Потріскалися й зруйнувалися могутні стіни, і враз пилова хмара укутала руйновище. У тій хмарі стали проступати обриси лускатої однорогої тварини на довгих ногах — священного звіра Вавилонського храму Мардука. Видиво було таким чітким, що мені здалося, ніби я вдихнув пилу. Це не були кадри кінохроніки про руйнування церков, бачені колись мною і викликані з пам'яті Різниченковим віршем. Це було щось інше — реалістичніше ніж сама подія. У пилюзі метушилися істоти, схожі на людей. Це такі люди, але зовсім маленькі, — по пасок сучасній людині. Я їх уже десь бачив — авжеж бачив — це були персонажі з мого сну, які намагалися поставити сторч велетня-боввана з золотою головою. Тим часом у мене нижче грудей ворухнувся якийсь клубок. То прокинувся звір у мені. Я окинув поглядом сквер, затримав очі на столі, де за шахівницею сиділо кілька чоловіків, тоді знову перевів погляд на руйновище. Але на тому ж місці, як і до видива, стояв великий храм, відбудований громадою Одеси. Отже, звір у мені реагував не лише на живих темних, а й на їхні фантоми в моїй пам'яті. Щойно мені дано було побувати не тільки на місці і під час руйнування споруди, а й побачити програму її руйнування. Я побував у світі причин, на початку апокаліпсису, коли діти Мардука тільки приступили до нищення стовбура християнства — православ'я.

Тим часом крізь гомін близької вулиці лунали слова мого товариша:

А мы и сами удивляемся,
что на веревках не качаемся,
что всех прикончив, не кончаемся,
хотя людьми не притворяемся:
Ведь мы рогов своих не тратили,
мы просто всех вас орогатили,
кто ж быть хотел святым ли, правым ли,
тем помогли мы — в рай отправили.

По цих словах у пам'яті майнула цитата з документа, який надіслав мені з Алушти мій друг Віктор Хилінський — один із шанувальників моїх досліджень "І бачив я звірину..." Це був наказ голові ВЧК Дзержинському, що його оприлюднили в "епоху гласності".

"№ 13 666 / 2

В соответствии с решением В.Ц.И.К. и Сов. Нар. Комиссаров, необходимо как можно быстрее покончить с попами и религией.

Попов надлежит арестовывать, как контрреволюционеров и саботажников, расстреливать беспощадно (підкреслення Леніна) и повсеместно. И как можно больше.

Церкви надлежат закрытию. Помещения храмов опечатывать и превращать в склады".

І тут я завважив, що Різниченко не дивиться на аркуш, а читає з пам'яті:

Но если ангелы небесные
Прервут нам игры наши бесные,

Мы в наше пекло эмигрируем!

...Или в безрогих мимикрируем!

Він склав учетверо папір і дав мені. Потім подивився уважно і сказав:

— Ти не схожий на себе.

— Чому? — поцікавився я.

— Що з твоїм обличчям?

— Я ж казав — хворий. Тільки зараз помітив?

— Ти — про оті свіжі шрами? То таке діло... Затягне. — Він витяг з нагрудної кишені люстерко.

— На ось, глянь.

Із дзеркальця на мене дивилося вселенське зло. На мить я відсахнувся від свого зображення. Це справді був не я, а мій звір, який хоч і сховався у підсвідомості, проте залишив свій відбиток на моєму лиці і в моїх очах. Першим рефлексом було усміхнутися і в такий спосіб позбутися того страшного виразу. Але м'язи обличчя не корилися. Це тривало якусь мить, мені ж здалося, що минула ціла хвилина.

— Ну, так це ж інша справа! — широке лице Різниченка вкрила добра посмішка. — А я вже був подумав, що в тебе вселився той, про кого я читав.

Я ще раз глянув у люстерко: тепер на мене дивився чоловік середнього віку; на лівій частині обличчя в нього поблискували плями від недавніх виразок. Майнуло в голові, що якщо відростити бакенбарди, то тих плям не буде помітно. А ще я подумав, що тридцять років тому, коли писався вірш, навряд чи хтось міг би подумати про бісів, і що вони — біси, коли закінчиться термін їхнього шабашу, так легко мімікріують у безрогих і привласнять усе, що їхні раби створили протягом трьох поколінь. У них у руках тепер не зотлілі догми вигаданої ними ж моралі, а важілі багато впливовіші — гроші. Вони купують усіх і вся, а головне — закони.

Раптом Різниченко поцікавився:

— А нащо тобі той нещасний? Ну, про якого писав Ігор...

— Схоже, він цілий місяць носив у собі емігранта, — відказав я.

Колега, поміркувавши, попрохав:

— Поясни.

Я процитував:

— Ноеслиангелы небесные прервут нам игры наши бесные, мы в наше пекло эмигрируем!.. На жаль, між їхнім пеклом і нашим світом існує чимало каналів і "беси", про яких ти пишеш, завжди відвідували нас, немало таких гостей і тепер з'являється. Допмагають їм ті, що перефарбувалися, чи, як ти пишеш, "мімікріували".

Добродушно-іронічний вираз на лиці мого друга раптом зник; воно стало зосередженим.

— Це щось із області фантастики? — поцікавився без тіні іронії.

— Скоріше з області містики.

— А що таке містика?

— Ну, те, що насправді існує і підтверджене тисячами фактів, але не може бути

пояснене жодним з відомих людині інструментів пізнання. — Мені згадалися мої зустрічі з темними на межі з астральним світом, жах, який спершу мене охоплював, і збайдужіння, а потім і зневага до них, яку я не приховував, коли вступав з ними в діалог. Я додав: — Це та ж реальність, але досі ні ким не пояснена.

Несподівано від Різниченка долинув уривок з пісеньки "Гоп, кумо, не журися..." Він витяг з кишені і приклав до вуха телефон.

— В центрі я... — сказав. — Гаразд, зайду, куплю.

Ми піднялися.

— Дякую за словник, — сказав Олекса.

— А я тобі — за вірш. Вставляю його в нову звірину", якщо жити залишуся. Ти не проти?

І тут я, несподівано для себе, запитав:

— Олексо, тобі ні про що не каже ім'я молдавської поетеси Маріци... — я назвав прізвище. — Адже Кишинів від вас зовсім недалеко.

Він помовчав, щось згадуючи, потім озвався:

— Хтось із наших її перекладав... Не пригадаю хто. Якщо треба, я з'ясую і дам знати.

— Не варто. Забудь.

Я не поспішав полишати сквер і дивився вслід моєму другові, що перевальцем віддалявся. Він мав постать боцмана. Принаймні, таким я уявляв собі зверхника над матросами — міцної статури, не метушливого, літнього чоловіка.

Перед тим як піти, я підвівся і уважно оглянув сквер. Пильність знедавна стала рисою мого характеру. До того ж звір у мені, хоч і не був активним, але й не зник.

І тут від собору долинув гомін — на майдані, навпроти брами зупинилася невелика колона з червоними гаслами і прапорами.

"Схоже, якась ліва партія, — майнуло в голові. — Теж мені, знайшли місце..."

Кілька чоловіків середнього віку відділилися від гурту і зайшли до храму. Я очікував, що ті, котрі залишилися, почнуть мітинг. Проте люди змішалися, про щось мирно гомоніли. Прапори і транспаранти притулили до стіни. Це були старі і дуже старі люди з обличчями кольору ракушняка. Зблизька ж, коли я підійшов, то завважив, що лики їхні були обтягнені пожовклим пергаментом. Вони прийшли у світ ще на початку минулого століття. І попри те, що це були чоловіки й жінки, геть старі й не дуже, потворні і шляхетні, їх поєднувала одна спільна риса — на обличчі кожного з них відбивалася одержимість — полум'яне прагнення чогось. Усі вони були темні, хіба що крім кількох діток — онуків, яких вони привели з собою. На мить примарилося, що я проходжу повз цвинтар, де кучкуються мерці; звідти, як мені здалося, війнуло зотлілою плоттю. Але клубок колючого дроту в мені, який досі не робив спроби вирватися назовні, свідчив, що то були не прибульці з Орбу, а темні світу цього. Вони мене впізнали. Ну, не вони — земні, а та астральна складова їхньої аури, яка перебуває у постійному контакті з Темним сателітом планети. Всі вони, крім їхніх онуків, провели мене ворожими поглядами. Чому ворожими? Перекоаний, вони й самі того не

усвідомлюють. Їхніми очима дивився кадебіст Бутко і його поплічники — мешканці похмурого сателіту. Раптом до свідомості долинули слова пророцтва; вони линули разом із низьким чоловічим голосом, що їх промовляв, з того виміру, де рятувалася моя сутність у час вальпургієвої ночі. "І бачив я звірину, яка з моря виходила, і мала вона сім голів і десять рогів. А на головах у неї були богозневажені імена..." Я справді бачив звірину... Ні — те що від неї залишилося. Незабаром вона зовсім відійде в потойбіччя, а людей мучитиме вже не вона, а лиха пам'ять про її діяння. Я знав з пророцтва: через тридцять шість поколінь звірина знову буде випущена з безодні — тепер уже востаннє і на короткий час.

Якщо внутрішній охоронець був спроможний ідентифікувати земного темного і безпомилково розпізнати прибульця з Орбу, то мені, щоб запримітити у вуличній метушні звичайного філера, треба було виявити неабияку пильність. Я підходив до кіосків, купував газети, водночас спостерігаючи, чи не причепився хвіст. Скоро, проминувши Преображенську вулицю і вийшовши на Грецьку площу, сів у маршрутне таксі, що саме від'їжджало. А тим часом з голови не виходило: чому біля храму зібралися ті, хто три покоління тому винищив геть усіх священнослужителів великої імперії і більшу частину храмів?

РОЗДІЛ 12

До будинку, де жила моя сестра, залишалося метрів двісті, коли я вийшов з маршрутки і, віддалившись від головної магістралі, пішов дворами. Водночас пильнував, чи мене ніхто не супроводжує. Добре усвідомлював, що всі намагання бути невидимим нічого не значили для сучасної техніки стеження. Але рефлекс колишнього гнаного весь час тримав мене в стані готовності. З огляду на ситуацію з Солодким і вінничанином, вже йшлося не про звичайного хвоста, а про можливий замах. От тільки з усіх можливих знарядь самооборони у мене були ноги легкоатлета і призабутий досвід розрядника з боксу.

"Треба б придбати пістолет..." — майнула думка.

"Ага, — озвався мій одвічний внутрішній опонент, — це й буде та зачіпка, за яку вхопляться ті, що переслідують. Стаття називається "незаконне зберігання вогнепальної зброї". "Можна, звичайно, й зареєструвати..."

Я вже був дістав мобільний телефон, щоб потелефонувати Кості і спитати, де можна придбати пістолет, та раптом схаменувся. Той, хто знає мій номер телефону, легко може налаштуватися на його частоту і не тільки чути, а й записувати розмову. Тим часом все свідчило про те, що мого другого номера у них немає. Поки що немає.

Почуття тривоги з'явилося щойно я почав набирати код номерного замка на вхідних дверях у будинок. Воно не полишало мене й тоді, коли піднімався сходами на третій поверх. Я ніби йшов по чийомусь запаху, який зник щойно я переступив поріг спільного, на три квартири, відсіку. Якщо це не помисливість, то той, хто "наслідує", далі дверей у відсік з хитромудрим замом не проник. Поза всяким сумнівом, зовсім недавно тут побував темний. Раптом спало на думку перевірити, чи й вище на сходах знати цей "дух". Але досить було піднятися всього один марш нагору, щоб

переконатися, що "запах" тягнувся лише до третього поверху. Отже, мене таки вистежили. А скоріше за все перейшли до плану "Б". Важко-бо припустити, що темні, яких доволі на всіх рівнях влади і які живуть очікуванням минулого, не розгледіли всю мою рідню під "мікроскопом" і не знали, що я часто буваю в Одесі у сестри. Досі вони остерігалися знищити мене традиційним способом, яким зазвичай позбувалися політичних опонентів чи бізнесових конкурентів. Адже мої читачі, а їх немало і в середовищі силових та правоохоронних структур, пов'яжуть акцію з моєю творчістю і тим, кого вона найбільше викриває. До того ж у кількох моїх друзів, у тому числі й столичних, — письменників і журналістів зберігаються листи про те, що в моїй квартирі у мою відсутність було проведено обшуки. Там наводяться навіть інтервали дат і місяці, коли це відбувалося. Ті листи будуть негайно оприлюднені в друкованих засобах масової інформації і на сайтах.

Напевне, Костя справді налякав розробників акції, якщо вони перейшли до прямої дії. А з цього витікає, що автори замаху, скоріше за все, не державна структура, якій нічого боятися, а ті, хто вгніздився в неї і робить свою темну справу.

... За вікном уже сутеніло. Був час вечірніх новин і я увімкнув телевізор та заходився перемикаати канали з надією знайти якесь повідомлення про чоловіка, який повернувся невідь звідки і тепер не пам'ятає, де він був і хто він є. Проглянув усі канали, а тоді погасив екран та пішов у кухню послухати радіо. І тут помітив, що на кухонному столі лежать принесені мною газети. Почав з "Вечірньої Одеси". Скоро пересвідчився, що редактор втратив цікавість до теми, яка його так зацікавила. Не знайшов нічого і в обласній періодиці. Та коли розгорнув одну з республіканських газет, то від подиву мало не випустив її з рук. На знімку стояли один навпроти одного відомі кожному люди — митрополит і лідер комуністичної партії, народний депутат. Митрополит щось вручав лідерові. Під малюнком був напис, що комуністичного зверхника у зв'язку з його ювілеєм, церква нагородила орденом Святого Рівноапостольного князя Володимира Великого III ступеня. Сивобородий митрополит у білому циліндричному головному уборі був, як і належить людині високого сану, стриманий і це контрастувало з демократичною, розкутою постанню лідера комуністів, якому краще б личили слова "рубаха-парень".

— Отакої! — вихопилося в мене. — А як же наказ батька-Леніна за номером 666 13 / 2 про те, що "Попов надлежит арестовувать.....расстреливать беспощадно и повсеместно. И как можно больше..."

Ще кілька років тому від Спасо-Преображенського собору, до якого сьогодні підійшла колона червоних, не вгадувалося й фундаменту. Після того як "релігія антихриста" перестала вже бути панівною, громада Одеси відкопала фундамент і на ньому звела зруйнований більшовиками храм. По тому старому осередкові духовності все ж залишилася матеріальна пам'ять — школа навпроти, споруджена з його каменю, та ще немало будинків. Від чийого імені духовний отець тис руку антихристові — від православного світу чи від свого власного? "І бачив я звірину... І мала вона сім голів... А на головах у неї були богозневажені імена..." Слова, що линули в мою свідомість

низьким голосом пророка, несподівано увірвала мелодія мобілки. На дисплеї висвітився знайомий уже Костин номер.

— Зустрічався ж з колегою-психіатром... — повідомив він. — Каже, нічого особливого — звичайна амнезія. Правда, є одна дивна обставина — чоловіча той, хоч нічого й не пам'ятає, але, часом, заговорюється... — На мить Костя затнувся. — Запевняю, це не шизуха... Дідька ти тоді справді вигнав з нього, але той, скоріше за все, втікаючи, поцупив чи не всю пам'ять бідолахи. Натомість залишив частину своєї.

— Що ти маєш на увазі?

— Ну, курортник балакає так, немовби перебуває одразу у двох реальностях — у сьогоднішній і водночас у світі, де селяться людські пороки, зокрема лютість. Відповідно і голос його був то звичайний, а то він промовляв голосом того чорта, що мало не порішив мене, хай йому грець! До речі, прибулець і в моїй свідомості напаскудив — я почав гарикати без причини. Це помітили й мої друзі.

— А крім цієї — емоційної складової, ти більше нічого не помітив за собою?

— Що ти маєш на увазі?

— Наприклад, поява в твоїй пам'яті інформації про щось, чого раніше не знав. Знання якісь...

— Ні, — сказав Костя. — Цього не завважив. Але курортник, судячи з усього, набрався грамоти по зав'язку. Він голосом сатани віщає речі, які мені важко збагнути. Наприклад, про те, що темні нашого світу очікують на прихід когось, хто для них є месія. Цей хтось буцімто розблокує матеріальне людство. Як я зрозумів, ідеться про зняття перетинки між світом людей і ближнім потойбіччям. А це означає, що випадки поодиноких втілень сутностей темних у людські тіла стануть звичайною справою. Відтак і сценарії, які розробляються у ближньому потойбіччі, одразу ж впроваджуватимуться у земному вимірі. Ідея десь така, яку свого часу проголосили більшовики — рівність. Тільки тоді мова йшла про рівність між суспільними верствами, а тепер — рівність між живими і мертвими.

— Несподіваний хід думки... — озвався я, не приховуючи іронії. — Він так і сказав?

— Ну, не зовсім так. Його мова це — суцільні теревені — не розбереш. Довелося вибирати на диктофоні режим уповільненого мовлення. Слухаючи його базікання, я саме так і зрозумів. У мене є той запис. Тільки він на диску, а не на касеті.

— А що твій колега-психіатр думає про тих, які забрали курортника? Хто вони?

— Нічого не думає. І, як мені здається, не хоче думати. Допитуватися ж я не наважився, адже ми з ним тільки й того, що навчалися колись на одному потоці. Я тільки поцікавився чи по курортника справді приїздили медики. Він сказав, що не переконаний, бо "швидка" була зеленого кольору без вікон у салоні, хоча на передку в неї й написане слово "амбуланце". Ага, ти не міг би пояснити, слова "ближнє потойбіччя". А що існує й далеке потойбіччя?

Я довгенько мовчав — не знав, що відповісти.

— Алло, ти чуєш?

— Чую-чую... По-моєму, потойбіч існує сім. Стільки ж, як і складових в аурі людини.

Таку ж кількість складових аури має і планета Земля, бо вона також — жива істота. Це астральна, ментальна, ефірна сфери і таке інше. Найближча ж до матеріального тіла людини астральна складова, та й планети також; для планети вона називається Орб, або Темний сателіт. Тут мешкають сутності земних людей, які, крім їсти, пити, розмножуватися та чинити підлоту іншим, нічим більше не займалися в земному світі. Але ця тема, щоб про неї поговорити, вимагає часу. А в тебе на телефоні — лічильник.

— На жаль... Ну, а далеке потойбіччя?..

— Гадаю, це ментальна складова аури, де селяться душі людей, які в земному світі жили за принципами моралі й духовності. До речі, кожна з семи складових аури планети не стала, вона то наближається до свого матеріального тіла, то віддаляється. Але, повторюю, це не телефонна тема. — Щоб змінити розмову, я раптом запитав: — Чи не підкажеш, де можна придбати предмет, який я сьогодні бачив у тебе?

— Який предмет? — запитав Костя, та раптом замовк. По миті поцікавився: — А що виникла потреба?

— Та ні, просто майнула думка, що непогано б...

— Поговоримо при зустрічі, — сказав Костя. — Я приготую тобі й копію диска. Бувай.

Відтоді, як я завважив "слід" темного на сходах, мене не полишало відчуття, що на мене хтось дивиться. "Це помисливість? — майнуло в голові. — Чи, як каже Костя, шизуха?" Біля під'їзду перед будинком, як і біля багатоповерхівки навпроти, ніхто не вештався. Хіба що якийсь із запізнілих мешканців заходив у своє парадне. І тут я завважив на даху сусідньої кам'яниці рух. "Хтось із тих, хто смолив дах", — подумалося. Тим часом чоловік примостився на даху на розі парапету і направив у мій бік довгий предмет. То не була снайперська гвинтівка, а скоріше труба в два-три дюйми завтовшки, у яку чоловік дивився. Мене він не бачив, бо я стояв за фіранкою, до того ж уже смеркало. Не бачив, за умови, якщо то не був прилад нічного бачення, який уловлює постать людини за інфрачервоним спектром тіла.

І тут незайману досі тишу, порушив звук автомобіля. По миті на майданчик перед будинком в'їхала зелена машина швидкої допомоги, під лобовим склом якої було написане слово "амбуланце", точніше — його дзеркальне зображення. Машина розвернулася і спинилася передом до будинку. Тим часом чоловік на даху невідривно дивився в моє вікно. З машини ніхто не виходив. Крізь лобове скло проглядалися дві постаті. Раптом задзвонив телефон. Я почав рахувати — звук увірвався на двадцятому гудку. Поза всяким сумнівом, це не був дзвінок сестри чи когось із її знайомих. Нахаб, які б очікували відповідь більше ніж п'ять-шість секунд, у неї не було. Піймався на думці, що попри екстремальну ситуацію, я залишався абсолютно спокійним. Подальші мої дії немовби виконувалися кимось іншим, а Я був тільки свідком. Зайшов у сіни і зняв з цвяха ключі від квартири сусідів, і вже там набрав на мобільнику Костин номер. Він озвався негайно. Моє повідомлення скоріше нагадувало текст телеграми. Дослухавши, Костя поцікавився:

— Звідки ти телефонуєш?

— З квартири сусідів, яких немає вдома.

— Правильно, що не зняв трубку і що телефонуєш з іншого помешкання. Той кент на даху скоріше за все, підслуховувач, а труба — уловлювач звуку направленої дії. З цієї ситуації можна зробити висновок, що по тебе приїхали ті ж самі люди, що й по курортника. Бач, моя провокація вдалася.

— А мені радіти з цього?

— Швидко називай адресу... — Костя замовк і, мабуть, став записувати.

Коли я сказав останній орієнтир: зупинка Кишинівська, він знову озвався:

— Це недалеко.

— А як бути мені?

— Двері надійні?

— Металеві. До того ж їх двоє: вхідні в спільний коридорчик і квартирні.

— Не озивайся на дзвінки і не вмикай світло. Скоріше за все, вони не знають, що ти вдома, і очікують, коли в квартирі спалахне світло або прозвучить голос. — Мить він помовчав, а тоді додав: — У тебе є передчуття...

— З чого ти взяв?

— Та ти ж запитував, де можна придбати... Ага, ще: постав мобілку на вібратор.

— Може, мені в міліцію?..

— Обійдемося без міліції. Бувай.

Помешкання сусідів мало дві кімнати й кухню. Вікна з кімнати і кухні виходили в торець будинку, зі спальні — на протилежний його бік. Не вмикаючи світла, я оглянув простір з двох боків. Де-не-де з'являлися і зникали постаті людей. З вікна спальної було видно центральну магістраль, яку частково затуляв одноповерховий будинок супермаркету.

... На майданчику перед будинком було без змін. І тут біля вхідних дверей з'явився молодий чоловік — мешканець багатоповерхівки — і одразу ж з машини "швидкої" вийшли двоє в зібганих зелених халатах. "Гицелі прийшли по безпритульного собаку", — майнуло в голові. Вони перекинулися словом з тим, що натискав кнопки на номерному замку, і зайшли слідом за ним. По хвилі почулося гудіння. Судячи з тривалості звуку, ліфт піднімався на якийсь із горішніх поверхів. Раптом гудіння увірвав звук дверного дзвінка. Дзвонило довго, по якомусь часі дзвінок повторився. Тим часом чоловік на даху будинку навпроти не зводив з мого вікна свого пристрою. Після третього дзвінка, який тривав чи не хвилину, "гицелі" пішли. Крізь фіранку я бачив, як вони вийшли з парадного і попрямували до машини. Це були справжні гевали. "Чогось їм не вистачає? — майнула думка. — Ага, довгої тичини з петлею на кінці". Коли вони зайняли місця в кабіні, машина просіла. "Авжеж, призабутими навичками з боксу тут не обійдешся, — знову майнуло в голові. — Потрібен пістолет. Щонайменше". З усього, в машині, крім тих двох, нікого не було. Раптом моя уява намалювала мені салон зеленого авто, в якому тулилися і скімлили зо два десятки собак — великих і маленьких, облізлих і пещених. "Хай йому чорт з такими асоціаціями!", — подумав я.

Чоловік на даху відклав трубу і підніс до вуха руку, мабуть, з мобількою. Потім знову

спрямував трубу, але вже на застелений балкон. Якби я дивився телевизор, то якісь полиски або звук він засік би.

Знову майнуло в голові, що я перебуваю в ролі свідка, а не головного учасника події. Не чути було в мені й мого звіра-охоронця. Отже, здоровані в машині, та, мабуть, і той на даху — звичайні люди. Темний, який побував тут до мого приходу, з усього, участі в акції не брав. "З'явиться Костя чи ні, а я мушу готувати втечу", — майже почув голос, який належав мені і водночас комусь інше. Подальші мої дії нагадували добре обміркований план. Хоча думати було ніколи. Я зайшов у ванну і зняв електродріт, на якому моя сестра розвішувала випрану білизну. Його було кілька рядів і всередині він мав сталеву струну. Моя сестра захоплюється в'язанням всіляких мережив-накидок, використовуючи сіру сурову нитку. Я взяв і бухту того прядива. Тоді пішов у помешкання сусідів і прив'язав дріт до батареї під вікном спальні. Вузол зробив бантом, до кінчика якого прив'язав нитку. Потім повкидав у сумку, в якій було всього кілька книжок, свої туалетні речі і поклав її під вікном сусідської спальні. Перевірив про всяк випадок міцність дроту — з усього він витримав би ще два по вісімдесят кілограмів.

Коли я знову зайшов на кухню, то побачив крізь фіранку, що на подвір'ї вже світиться. "Швидка" ж стояла під деревом, куди світло ліхтаря ледь досягало. Крізь скло все ж проглядалися двоє людей, один з яких — водій притулив праву руку до вуха, очевидно, розмовляючи по телефону. Довгенько розмовляв, а тоді вони випхали свої дебелі тіла з машини і попрямували до входу в будинок. Один з них тримав якийсь предмет, схожий на ножиці. Коли вони вийшли на світле, я впізнав у тому предметі щипці для перекусування арматури. "Хай би ви подохли! — подумав я. — Що ж ви будете тут перекушувати? Адже ніде немає жодного навісного замка". Раптом мені стало млосно. Я уявив, що станеться з квартирою моєї сестри, коли ті двоє повиламують двері. Тим часом гевали зупинилися біля замкнених входних дверей. Очікували, коли хтось із мешканців зайде або вийде. І тут у кишені завібрував телефон. Я швидко вийшов до сусідів.

— Ми вже тут, — почувся в мобілці Костин голос.

— Де?

— Біля супермаркету — червоне авто відомої тобі марки.

— Кілери — біля парадних дверей, — сказав я. — Очікують, щоб хтось відчинив.

— Без паніки! В їхній машині хтось залишився?

— Не думаю.

— Код замка? — Почувши код, Костя ще раз сказав: — Без паніки, — і вимкнув зв'язок.

Я знову поспішив у помешкання сестри і зазирнув у фіранку на кухні. Спостерігач на будинку навпроти був на своєму місці, а двоє курили біля парадних дверей. По хвилі з-за рогу будинку вийшла якась жінка; в руці тримала пакет з продуктами. Наблизилась до дверей, набрала код і увійшла в будинок. За нею слідом — кілери. "Ось і все, — подумав я. — Боже, що вони тут накоять!" Я поклав ключі від квартири сусідів у шухлядку на кухні, де зберігаються виделки й ложки. Моїм наміром було замкнути

сестрину квартиру, тоді, зайшовши в сусідську, зачинити двері зсередини і спуститися з третього поверху. А там смикнути за нитку і розпустити бантик дроту. Таким чином я намагався втекти, не залишивши сліду. Востаннє визирнув на подвір'я і раптом побачив чоловіка, який щось робив біля бензобака "швидкої". "А я сказав Кості, що в машині нікого немає..." — подумав. Тим часом чоловік, пововтузившись біля бензобака, неквапом пішов у бік дитячого майданчика. Водночас з-за рогу будинку вийшли двоє — в одному я впізнав постать Бакса, другий — високий тримав якесь знаряддя, схоже на автомат. Вони попрямували до парадного і, набравши номер, зайшли. Далі все розгорталося дуже стрімко. Почувся тупіт на сходах і з будинку вискочили двоє в зелених халатах. Вони кинулися до "швидкої" і як тільки опинилися в кабіні, чоловік, що який сидів лавці дитячого майданчика, черкнув сірником і пішов геть. З того місця побіг вогник у бік машини. За якихось десять секунд, коли "швидка" вже рушала з місця, стався сліпучий спалах, а потім пролунав вибух. По миті машина обернулася на велетенське багаття. У просторі між двох висоток стало видно як удень. З того пекла викотилися дві палаючі кулі і, покачавшись по землі, вклякли. Рука моя потяглася до вимикача, щоб увімкнути світло, та раптом я усвідомив, що десь є той, хто привів найманців, і що він зараз спостерігає за тим, що сталося; наприклад, з якогось із численних під'їздів будинку навпроти. Він мусить знати також, що вікна помешкання моєї сестри виходять на подвір'я, а не на вулицю. Я вийшов у коридор, замкнув двері сестриної квартири, тоді зайшов у помешкання сусідів і зачинив двері з англійським замком. Дістав із сумки рушник і, намотавши його на руку, став спускатися. У вікнах спальень другого і третього поверхів не світилося. Та й навряд щоб хтось із мешканців дивився б у цей бік. Очі всіх, скоріше за все, були прикуті до вогнища на подвір'ї. А якби побачили чоловіка з сумкою через плече, що спускається по линві з третього поверху, напевне, потелефонували б у міліцію. Торкнувшись ногами землі, я посмикав сурову нитку і скоро дріт з ниткою упав і я сховав його в сумку. Єдиний слід, що залишився, було не до кінця причинене вікно, але більшість вікон у будинку також були прочинені. Усе це зайняло в мене всього секунд десять-п'ятнадцять.

... Перед тим, як завернути за ріг супермаркету, я озирнувся і розпізнав Бакса і високого чоловіка, які щойно вийшли з-за рогу висотки; за ними йшла жінка з тим самим пакунком. Ще півхвилини тому вони застали б мене висячим на дроті. Тим часом з протилежного торця висотки прямував чоловік, схожий постаттю на того, хто порався біля бензобака "швидкої".

Перед супермаркетом стояло з півдесятка авто і одне з них червоного кольору. Порівнявшись з ним і заваживши, що воно порожнє, я попрямував до магістралі. Раптом почувся слабкий свист. То озвався той, що вийшов з протилежного торця будинку. Він був одягнений у все сіре і здавався згустком сутінок. Та коли наблизився, я впізнав у ньому Костю.

— Де ти взявся? Ти ж з будинку не виходив! — сказав він, подаючи руку.

— Не так питання треба ставити, — відказав я. — Треба запитати: куди тобі подітися? Цього разу, дякуючи Богові, пронесло.

— Наступний раз може настати для когось іншого, а не для тебе. Після того, як у "новинах" покажуть як горить зелена "швидка медична допомога".

— Покажуть згарище, — зауважив я.

— Ні, таки багаття, і вибух. А також водія й пасажирів, що згоріли. — Костя витяг з кишень відеокамеру. — Ось тут усе зафільмоване. Диски я надішлю у два-три телеканали, а один — отому мисливцю, хай йому грець. Дивись, і пропаде бажання на нас полювати... Не в нього, звісно, а в тих, хто над ним. Ага, сідай на маршрутку і мотай на Лузанівку. Зараз підійдуть люди, яким тебе бачити не слід. Як і тобі їх... — Раптом Костя розпустив змію на моїй сумці і вкинув у неї щось важеньке. — Про всяк випадок... — сказав. — Обойма повна. А тепер хутко лийся. Я скоро під'їду.

РОЗДІЛ 13

На перехресті перед світлофором, де зупинився трамвай, у якому я їхав, пронеслася на великій швидкості з мигалками й сиреною пожежна машина. За мить промайнуло міліцейське авто, а слідом "швидка допомога", також із сиренами. Я, уже вкотре, зауважив, що спостерігаю за тим, як стороння людина. Немовби все те не мало до мене жодного стосунку. У мені спрацював якийсь запобіжник, який не тільки попередив паніку, а й увімкнув байдужість. По кількох зупинках я висів з трамвая і вже розташувався на лавці, де ми вдень зустрілися з Костею. У сумці лежав пістолет і я відчував себе від цього незатишно, бо мені здавалося, що то не шматок металу, а кримінальна стаття, яка передбачає позбавлення волі. Але обставини, які склалися, передбачали тепер для мене позбавлення життя. І це не припущення, а справжня акція, ось вона — мало не здійснилася.

Що стало причиною полювання на мене? Жерці храму Мардука з Темного Сателіту знали, що мені дано було розгадати їхній намір, а це загрожувало оприлюдненню таємниці. Мене хотіли вбити, ні — депортувати з земного світу, аби я не заважав їм відродити тут боввана. Не самого боввана, а ідеологію царств, які увібрали в себе найбільший тоталітаризм і суцільне рабство Вавилонії, безмежну жорстокість Мідоперсії, завойовництво Грецької імперії, "залізну руку" над усім світом Риму. Справді, на мене полювали маги — жерці храму Мардука, сучасні мені земні виконавці яких увібралися в шати розмаїтих учень, вірувань і орденів, від ілюмінатів до марксистів.

Метафору про боввана Валтасар висловив у п'ятсот тридцять восьмому році до нашої ери, а розгорнути її — метафору у сам предмет, стало можливим тільки на порозі третього тисячоліття. І зробити це судилося мені.

Життя привчило мене ніколи не поспішати з висновками. Вирішення задачі часом лежало на поверхні, здавалося, простягни лише руку й відхили віко скрині... Та найчастіше це був "піддавок" сили, яка все робила, аби приховати справжню таємницю. У "скрині" щось-таки лежало, але те "щось" було "дезою". А траплялося, що під дезою було сховано "власне таємницю", насправді ж — дезу вищого рівня. У земному житті це трапляється суціль. Навіть письменники, у переважній більшості люди мислячі, бувають введені в оману дезою вищого рівня, стаючи носіями хибної ідеї і, що зовсім

погано, хибної моралі.

Але тепер сумніву не виникало: я підійшов до істини. Мене хотіли позбавити життя жерці Вавилонського храму Мардука, котрі в образі земної людини мешкали близько двох з половиною тисяч років тому.

Втім, я не був переконаний у цьому до кінця. Не виключено, що їм, ні — тим, хто їх прислав, потрібна була ще одна ємність для мешканця Орбу, а головне — моє сховище знань, які я накопичував протягом усього життя і які дали мені змогу дешифрувати пророцтво. Така участь куди гірша, ніж просто смерть.

А тим часом стався великий злочин. Спалено живцем двох людей. Хто доведе, що то кілери? Я знову прокрутив у пам'яті сцену: якась сіра постать поралася біля бензобака — я бачив її зі спини, а потім вона пішла у бік дитячого майданчика, немовби щось розмотуючи на ходу. Тим часом інший чоловік не зводив з балкона квартири, де був я, предмет, схожий на трубу. З усього цей, на даху, не помітив того, котрий побував біля бензобака. Отже, Костя у цій події промайнуд тінню. Засвітилися Бакс і той, хто був з ним. Двоє гевалів у зелених халатах, поза всяким сумнівом, бачили їх і від їхнього автомата втікали. Але вони вже там, де стануть свідками хіба що перед архангелом Гавриїлом. Напевне, бачив їх і той, що на даху.

Минуло вже більше години. Від магістралі, куди я весь час дивився, не з'являлося жодної людини. Лише кілька поодиноких пар — любителів нічного купелю — поверталися з пляжу. Люмінесцентні ліхтарі вифарбували їх у сіро-голубий колір і вони, здавалося, не йшли, а ковзали, немов привиди. Я почав міркувати над планом, на той випадок, якщо не прийде Костя. Потягнувся рукою по мобілку, щоб попередити сестру про від'їзд і щоб вона нічому не дивувалася, коли прийде додому. А там — прочинене вікно у спальні сусідів, зник дріт для розвішування білизни, а головне на подвір'ї, навпроти її квартири стався теракт. Раптом увагу мою привернула постать, яка рухалася не від пляжу й не від магістралі, а сквериком у бік лавки, де я сидів. То був Костя — з тією ж барсеткою і в тому ж одязі, в якому був удень.

Коли він наблизився, я поцікавився:

— Що це в тебе на голові?

— Тюбетейка, — сказав він. — Мені подарував її один кримський татарин, коли я плавав лікарем круїзного теплохода. — Я вилікував його доньку. Ця тюбетейка оберігає мене від лиха. — Завваживши на моєму обличчі посмішку, він додав серйозно: — Без понта. Це вже перевірено.

Майнула думка, що шапочка робила Костю якщо й не невидимим, то, принаймні, невпізнаним. Риси його обличчя навіть на освітленому майданчику геть губилися. Тільки постать і голос свідчили, що це був він.

— Пробач, що змусив довго чекати. Але я за цей час зробив корисну справу — побував в інтернет-кафе та надіслав у теленовини і на сайт обласної адміністрації для отого гладкого гевала відео-сюжет. Про всяк випадок одну копію надіслав на електронну пошту одного мого приятеля.

Я сказав, що зацікавлені люди, при бажанні, можуть вийти на комп'ютер, з якого

було надіслано файл.

— Хай виходять. Я там був уперше і востаннє. Зареєстрував поштову скриньку, відіслав файл у три адреси, а потім скриньку анулював. — Раптом Костя запитав: — Ну, і що ти про все це думаєш?

— Біда велика сталася, — відказав я. — Живцем спалено двох людей.

— Двох покидьків... — уточнив Костя.

— А хто доведе, що вони покидьки?

— А кому треба доводити? Судді? Такому ж покидькові? Ти пам'ятаєш хоча б один випадок, щоб, наприклад, вкладник виграв у суді позов проти якогось довірчого, трастового товариства чи банку, які відмовилися виплатити вкладникові його ж гроші? Не було такого випадку. А їх же — вкладників мільйони. Як і в старі комуно-імперські часи, закони приймаються, також покидьками, для забугор'я, ми ж існуємо за правилами паханату. Вертикаль паханів — селищного, районного, міського, обласного, республіканського. І кожен є дахом для злочинця відповідного рівня — фінансового, промислового, партійного. Це не держава, у якій стосунки між людьми регулює закон, а біологічна система — біом, у якому кожен вид має свою нішу. На жаль, привілейовану нішу займають хижаки, збоченці і покручі. Жодного шансу для розумної і водночас чесної людини тут не існує... А ти кажеш, живцем спалено... Де той вогонь, який випалив би з-поміж людей геть усю цю наволоч?

Я довго не озивався. Слова Кості, вимовлені до того ж пристрасно, розбудили в мені приспану дисидентську сутність. Мені раптом спало на думку, що в принципі нічого не змінилося. Просто на зміну проблемам і хворобам колишнього режиму прийшли проблеми і хвороби нового ладу. Різниця тільки в тому, що диктатуру однієї партії змінила справді диктатура паханів — чільних бандитів і накрадених ними грошей. Але найгірше те, що цей владний криміналітет уже співпрацює з чорними магами Орбу. І, отже, все йде до того, щоб змушувати суспільство коритися на рівні його підсвідомості. А саме: програму, як поводитися наступного дня, тижня, місяця, людина отримуватиме не через виховання батьків, учителів та наставників, а під час сну, коли темні Орба покажуть їй розкіш нестримної сексуальної насолоди, радість вивищення над іншими чи безмежність особистої влади. Відтак, усі види виховання стануть не тільки непотрібними, а й шкідливими, надто художня література, яка часто втручається в підсвідомість. Раптом я чітко збагнув, що нищення літератури і вбивства письменників уже почалися.

— Так довго не відповідає той, хто не згоден з почутим, або ж не знає, що сказати, — озвався Костя.

— Або ж той, хто намагається осмислити почуте... Те, що ти сказав — справедливо. Але воно має глибший план. Подія, яка сьогодні сталася, більше пов'язана з тим — другим планом...

— Щось ти загадками заговорив...

— Жодних загадок. Щойно я збагнув, чому останнім часом вимирає так багато письменників. Їх убивають... Ну, не в звичайний спосіб, звісно.

— Кому ті люди стали поперек дороги? Нудні поміж них бувають — це правда, але ж вони не агресивні, не закликають до повалення чогось.

— Слухай, я помітив, що коли ми з тобою здибаємося, то починаємо теревенити на абстрактні теми. У нас за спиною теракт, у якому загинуло двоє людей! Треба покумекати про подальші дії і наслідки.

— Авжеж, — погодився Костя, як мені здалося, неохоче. — Отже, розкладемо все по полицках. Для тих, хто за тобою стежить, ти зараз не тут, а в квартирі на третьому поверсі, а, може, й десь-інде. Адже ніхто не бачив, щоб ти виходив з будинку і, напевне, як заходив. Тому можеш сміливо майнути на вокзал і сісти на київський поїзд.

— Мені не треба на Київ...

— ... Але куди б ти не приїхав, там на тебе очікують. Про теракт уже відомо всім, кому треба. Тоді краще причаїтися десь тут, у нас. Для тих, хто на тебе полює, ти став великою загадкою і такою ж великою загрозою. Перше — завалив на відстані темного, друге — попередив напад на тебе; згоріли два кілери. Звідки тобі було знати, що ті двоє приїхали саме по тебе?.. Третє — їм невідомо, чи ти в квартирі, і чи ти взагалі там з'являвся. Ну, якийсь збій у них виник під час стеження...

— Але їм відомо, що руку на пульсі цих подій тримаєте ви з Ксилантієм.

— Авжеж. От тільки притягнути нас до відповідальності у законний спосіб для них все одно, що роздягтися привселюдно і показати ріжки, копита і хвіст. Бо це потягне висвітлення всієї чорної сили, яка за цим стоїть. Вони стурбовані тим, як знищити нас, і тебе також, у спосіб, який би не викликав сумніву у його природності. Навіть на теракт, який ми скоїли годину тому, вони ніяк не відреагують. Буде те ж саме, що і з фургоном Сміттярів. Попрацює міліція, та й по всьому.

Раптом у нагрудній кишені Кості почулося вібрування мобільного телефону.

— Алло... — озвався Костя. Якийсь час він слухав, а потім сказавши "добре", вимкнув зв'язок.

— Ксилантій, — пояснив. — Дві години тому він прибув на місце. Отже, має алібі.

— А хіба Ксилантія з вами не було? — запитав я.

— Авжеж ні. Ксило колишній зек і йому можна пришити все, що завгодно. Зараз він — у коханки. Е-е, в одному з містечок неподалік Одеси. Ага, так от: досі вони на тебе полювали, бо ти викрив їхню природу, ну, те, що вони на цій землі — посланці пекла, хе-хе... А тепер їм відомо, що ти до того ж дещо вмієш, зокрема запобігати їхнім акціям. І що зовсім погано для них — твоя здатність усе правдиво описати. При сучасній техніці такий матеріал може розлетітися по всьому світу в лічені години. Тому звіт їм — і не тільки нашим, а й тим чортам, що по всьому світу — доведеться тримати не тільки перед тими, хто ними опікується, а й перед будь-ким із людей. До речі, а як тобі пощастило вийти непоміченим з будинку, який має єдиний парадний вхід?

Замість відповіді я розпустив змійку на сумці і показав бухточку дроту і шворку.

— Дотепно, — сказав Костя. По миті додав з усміхом: — У тебе природжений талант квартирного злодія. Навіть подбав, щоб не залишити вірьовки після себе! Професіонал, мля!

— Послухай, якщо ти вже так детально знаєш про мене, то чи не скажеш, чим займаєшся ти. Ну, звісно, крім медицини...

Костя ще й рота не розтулив, а я вже збагнув, що цього питання ставити було не слід. Адже я провокував його на брехню.

— Знаєш, на нашій діяльності хоч і немає грифа суворой таємності, але про неї знають тільки ті люди і структури, які звертаються до нас по допомогу. Йдеться про розробку певних сценаріїв. Хе-хе, ну, звісно, не театральних... Але ця тема не на часі. Зараз маємо думати, як сховати тебе.

Раптом я поцікавився:

— А як ти дивишся, якби я причаївся десь у Молдові? Там у мене — друзі.

Костя не поспішав з відповіддю. Він поклав ногу на ногу і так, у позі напівйоги, якийсь час німував. Та нарешті озвався:

— Ідея слухна. Але її треба обмірковувати. Потелефонувати кому слід, розпитати про ситуацію. До того ж це матиме смисл тільки у тому разі, якщо ти з жодним із друзів не зустрічався, не листувався і не передзвонювався після того, як опинився в чорних списках темних. Адже там, якщо ти в курсі, зараз червоний режим. При владі — ті ж самі темні. До того ж ідеться про тривалий термін, а тобі зараз треба прилаштуватися на ніч.

— Так, авжеж.

— Є два варіанти: перший — котельня. Там, як на мене, досить затишно. Другий — у однієї моєї приятельки.

У мене вже ладне було вирватися питання: "У Рити?" та я вчасно схаменувся. Натомість сказав:

— У котельні побувало двоє прибульців — твоя руда подруга і той, якого у цьому світі вже немає. Ти не подумав, що ваш із Ксилантієм гладкий друг дитинства може довідатися?

— Руда королева сексу не тутешня, ну, не одеситка. Це я точно знаю. А дідько злиняв у край без вороття. Яким чином Гладун довідається?

— Скажімо, йому присниться, — сказав я.

— Ні, серйозно?

— Куди вже серйозніше... Мерці у людській плоті чим небезпечні? Тим, що вони з деkim із земних людей мають зв'язок на астральному рівні.

— Це щось із твоїх окультних досліджень?

— Та, ні. Про це пишеться в теософській літературі. До речі, я не вірю, що руду демоницю підчепив ти, а не вона тебе. Прикинь — у тебе сидить ув'язнений астральний мешканець і саме у цей час ти знайомишся з такою ж жінкою-приходьком. Таких збігів обставин не буває.

— Так а ми ж із Ксилантієм живі-здорові. Якби вона була підслана, то з нами вже кілька днів тому сталося б те ж саме, що і з Солодким і те, що вони планували скоїти сьогодні з тобою. Нас би повбивали прямо в котельні.

— Доведеться припустити, що не всі прибульці з потойбіччя з'являються у нашому

світі через міст споруджений їхніми темними братами. Дехто перетинає кордон самотужки, але між собою вони якимось чином спілкуються. Скоріше за все, через сон. Вона "почула" волення про допомогу і "побачила" твої координати та зображення.

— Стривай, то виходить, що я злягався з жінкою-мерцем!

— Заспокойся. Кожен з людей до втілення перебував в іншому вимірі чи, як кажуть, на тому світі. Тіло на ній земної жінки. А сутність... Втім, у тому тілі, скоріше за все, дві душі, тільки одна — власниця тіла — пригнічена. Може, коли господарка позбудеться квартирантки, то й тіло її вже не буде таким сексуальним.

— Та хай би вже було як є... — зауважив Костя. — А то наші земні жінки здебільшого холодні.

На мить згадалася остання ніч у Коктебелі: Маріца, місячне сяйво, що проникало крізь незашторене вікно і яке було нам замість покривала. "Холодні ті, які не знайшли свого кохання", — майнула думка. Тим часом мені здалося, що я чую звук "ходиків" — годинника мого дитинства на стіні бабусиної оселі. "Тук-тук, тук-тук" — цей звук виникав у пам'яті завжди, коли я боявся кудись запізнитися. Тепер мені слід було негайно пристати на якусь із пропозицій Кості.

— А хто ця жінка, у якої я міг би перебути? — раптом поцікавився.

— Наша подруга. Ага, не з тих, про яких ми щойно балакали. Вона самотня. Мала чоловіка — моряка далекого плавання, але він одного разу не повернувся на корабель, десь в Александрії в Єгипті. По тому — жодних звісток. Це було років десять тому. Ну, клепалися до неї хлопці. Але вона...

— Гладкий знає, що вона ваша з Ксилантієм подруга?

Поміркувавши, Костя сказав:

— Навряд чи.

— Після допиту темного, запис якого ти передав Гладунові, і сьогоднішнього теракту всі, хто з вами контактував, узяті на приціл. На жаль, під прицілом опинилися і всі мої родичі. Але спосіб є. Піти на вокзал і найняти притулок у людей — їх там багато, — які пропонують приїжджим житло.

— Слушно. Але твоя ідея може спасти на думку будь-кому з команди того гівнюка. А відтак як поміж винаймачів, так і поміж тих, хто пропонує житло, буде крутитися їхня людина. І не тільки там, а також у готелях.

Костя мав рацію, але ті, хто планував акцію зі мною, навряд чи сподівалися на таку розв'язку. Не могли вони посилати кілерів до мене і водночас — своїх людей на вокзал. Якщо ж вони вирішують, як їм бути тепер, то від плану проконтролювати вокзал до його втілення мине щонайменше дві години. За цей час я встиг би знайти собі житло.

Коли я сказав про це Кості, він мовив:

— Все логічно. Але я на твоєму місці не став би світитися, а прямо звідси майнув би або до Рити — так звати жінку, про яку я тобі казав — або в котельню.

Тим часом у нас за спиною, де було кільце, вже розвернувся не один трамвай, а магістраллю промайнуло чимало маршруток у двох напрямках. Повернулася й пожежна машина, цього разу без сирени. Промайнула й "швидка допомога".

— Бачиш, — кивнув Костя вслід пожежній і "швидкій", — вогонь загасили, трупи забрали. Незабаром міліцейські наряди почнуть прочісувати закутки по всій Одесі. Зволікати далі не можна.

І тут завібрував мій мобільний телефон. Дзвонила сестра:

— Що там сталося?! — в її голосі вчувалася паніка. — Щойно я балакала з сусідами з четвертого поверху. Кажуть, у дворі зайнялася машина швидкої допомоги; згоріло двоє людей.

Я вже розкрив був рота аби попередити, щоб вона нічому не дивувалася, коли прийде додому, та раптом прикусив язик. Частоти мобілок легше прослуховуються ніж стаціонарні телефони. Натомість сказав:

— Не знаю. Я зараз у друзів. Шкоди твоєму будинкові не завдано?

— Ні, — відказала сестра. — Будь обережним, — і відімкнула зв'язок.

— Хто це? — поцікавився Костя.

— Родичі.

— Зі свого телефона більше мені не звони. Завтра купи дешевеньку мобілку... Бабки маєш?

— Маю, — відказав я, — але нової мобілки мені не потрібно. Моя оснащена двома картками, однією з яких я ще не користувався.

— Гаразд. То що: Рита чи котельня? — в голосі Кості вчувалося нетерпіння.

— На твій розсуд.

— Рита, — сказав Костя, підводячись.

Ми щойно перетнули дорогу, обіч якої сиділи, і зайшли в скверик, як на магістралі зупинився мікроавтобус без вікон і з нього вийшли двоє у камуфляжній формі з автоматами наперевіс. Машина, з якої вони висіли, поїхала далі, а люди перейшли трасу і попрямували в сторону пляжу.

— Це те, про що я казав, — озвався Костя. — Ще хвилинка і нам було б непереливки. Вони мають право обшукувати будь-кого. А у нас же — пістолети.

"Авжеж, — подумав я. — А в моїй мобілці — відео, зняте на цьому ж ось місці, а в сумці — касета з записом допиту темного". Я заблагав подумки: "Вальпургіє, допоможи!"

— Присядьмо за кущем, — озвався Костя. — Нехай пройдуть.

Ми підвелися, коли двоє патрульних зникли за воротами на пляж. Скверик був ріденький, і геть проглядався, але довкіл не вгадувалося жодної постаті. Скоро ми вийшли до магістралі і, перетнувши її, зайшли у внутрішній двір між кількома двоповерховими будинками з ракушняка. Там у глибині двору стояло біле авто. Скоріше за все, це була та ж сама машина, на якій мене викрали на Куяльницькому пляжі і на якій по мене приїздив Ксилантій.

Перед тим, як зайти в машину, Костя набрав номер на своєму мобільному і, почувши відповідь, сказав:

— Я вирушаю. — Потім — до мене: — У машині — жодного слова.

Раптом мені спало на думку, що мій порятунок стався немовби за велінням чарівної

палички. Адже для того, щоб його здійснити, потрібна була тривала підготовка. А тут прямо ось — потелефонував і за якихось чверть години прибула команда... Терпіти не можу невмотивованих вчинків і дій — ні в житті, ні в художньому творі. Коли я сказав про це Кості, він посміхнувся; з відповіддю не поспішав.

— А я терпіти не можу ділитися своїми планами. Висвітиш намір і він приречений. Це вже точно відомо. До речі, всякий, хто багато обіцяє, не є обов'язково брехуном. Часом обіцяльником рухають шляхетні наміри, але висвітивши свій план, він у дев'яноста відсотках випадків прирікає його на провал. Мовчун досягає мети! — наголосив Лікар. — Я не втаємничуватиму тебе в акцію, яку ми розробляли, але скажу, що твоє чуття тебе не зрадило. Ми справді готували один захід, щоправда, на завтра, але твій дзвінок змусив мене внести зміни в план. Єдиний невмотивований момент у події, що сталася, було співпадіння наїзду на тебе тих зелених падл і акція, яку ми готували у цей час. Вчинене нами можна розглядати і як перевірку заходу, так би мовити, в польових умовах. На жаль, від деяких моментів майбутнього плану доведеться відмовитися, бо тоді їх ідентифікуватимуть зі скоєним сьогодні і, отже, шукатимуть зв'язок між ними. Тямиш про що я?

— Тямлю, крім одного — що це за акція, якщо навіть Ксилантія відправили подалі з міста?

— Я б і тебе сховав би кудись подалі. Бо все, що останнім часом коїться, обертається довкола тебе.

Костя сказав те, про що я вже й сам думав.

— Сідаймо вже в машину, — нагадав Лікар і відчинив дверці.

Хвилин десять ми їхали центральною магістраллю у бік центру, а тоді повернули праворуч у вулицю, що вела до Куяльницького лиману. Невдовзі проїхали під шлагбаумом через залізничну колію і скоро повернули ліворуч в іншу вулицю, яка, з усього, простягалася паралельно лиману. Незабаром ми опинилися на дорозі, що йшла вздовж стрімкого берега. Ліворуч була вулиця з одноповерхових будинків, у вікнах яких світилося. Їхали з вимкненими фарами. Незабаром Костя зупинив авто. Коли ми вийшли, він сказав аби я спустився по стежці до берега і там почекав.

— Хто зна, може й справді Рита під наглядом, — пояснив. — На той випадок якщо мене не діждешся, підеш у бік центральних корпусів Куяльника, але не шукай притулку в адміністрації. На березі — висока трава, там і переночуєш. Ну, а далі — що підкаже тобі досвід домушника... Ага, не дзвони, за номером, який усі знають.

Машина проїхала ще метрів двісті, а тоді спинилася, і враз у ній погасли підфарники. Постать, яка вийшла з машини, перетнула дорогу і зайшла чи-то у двір чи в провулок. Тим часом я примостився в бур'яні біля стежки, що вела вниз до лиману, і приготувався чекати. Пахло характерним для Куяльника тлінням, змішаним з пахощами трав, які росли на солончаку. Плесо лиману нагадувало велетенське нічне дзеркало для зірок і місяця. З кручі добре проглядалося місце, де мене викрали, і те, з протилежного боку лиману, де я тільки дивом уник удару блискавки. Зараз я сидів не на краю урвища над берегом, а на краю прірви, куди мене загнали темні. Раптом уявив

"дорогу", якою прийшов сюди — вона була чорна, ніби щойно залита смолою. Повертатися по ній ніяк не можна — загрузнеш. Це була метафора, яка несамохіть виникла в пам'яті, але вона точно відбивала події останніх днів. "От якби можна було вилучити кілька фрагментів з тієї дороги, та змонтувати нову? — подумав я. — А тільки з чого починати "монтаж", з видання книги "І бачив я звірину..." чи з приходу у Спілку Бамбули? Ні, починати треба ще раніше, коли приснився сон, у якому мені прийшло видіння, а з тим і шифр числа звірини. Не було б цієї підказки, я ніколи не декодував би пророцтво, а відтак не викрив би й найзловіснішу і водночас найприхованішу потугу земного світу". Тим часом годинник на дисплеї телефона показував пів на одинадцяті. Я підвівся, щоб спуститися вниз, як мені сказав Костя, та раптом завважив, що попереду на вулиці не стало машини. Проте паніка, яка вже ладна була охопити мене, вляглася. З двору, навпроти якого ще хвилину тому стояло авто, вийшла знайома постать і попрямувала в мій бік.

... Біля будинку Рити пахло чайною трояндою, а у дворі, де стояло біле авто, — матіолою. З освітленої веранди чулося шкварчання яєчні і йшов дух салату, политого пахучою олією. Тільки тепер я згадав, що не вечеряв.

— Це той хлопець, про якого я казав, — озвався Костя до господині. Він назвав моє ім'я, потім її.

Вона подала руку, і показала на стільці біля столу, де була тареля з салатом і нарізаний хліб. Рита нічим не виказала, що знає мене. "Але ж це та сама жінка, котра сиділа за кермом автомобіля, який віз мене з куяльницького берега і яка ж сьогодні входила в будинок, де живе моя сестра", — майнуло в голові. Я відчув на собі її короткий пильний погляд, але його можна було тлумачити і як звичайну жіночу цікавість.

Веранда була велика, на довжину всього будинку. Мала два приміщення: кухню, вона ж і коридор, і, за скляною перегородкою, вітальню з диваном і кріслами. Я роззірнувся, шукаючи куди б покласти сумку, та раптом почув знайомий з дитинства звук: "тік-так, тік-так". На стіні висіли ходики, такі ж самі, як і в оселі моєї бабусі. Зверху циферблата було зображено кота, очі якого зиркали вліво і вправо, як рухався й маятник. У рух годинник приводився вагою у вигляді шишки на ланцюзі. Тим часом Костя кивнув на місце під вікном, показуючи поглядом, куди поставити сумку, сам підійшов до рукомийника і, знявши тюрбетейку, умився. Він, здавалося, не вмивався, а змивав з обличчя й голови невидиме, але справді існуюче, нашарування з тривоги і страху. А витершись, знову наклав на голову тюрбетейку.

— Ніяк не розлучишся з тією ярмолкою... — дорікнула Рита.

— Це тюрбетейка, — зауважив Костя.

— То й що? За стіл сідаємо.

Рита виявилася мовчазною жінкою, проте з обличчя її не сходила привітна, хоч і стримана посмішка. За столом вона однаково приділяла увагу мені і Кості, ні на кому з нас не затримувала погляду. І все ж, якщо на Лікаря вона дивилася, то мене сканувала. Скоро я завважив, що справді був об'єктом її уваги. От тільки об'єктом як чоловік чи як

чужий, якого привели в її господ? Навряд чи сценарист і режисер події Костя втаємничував своїх персонажів у суть справ. Колись, коли в театрі готували до постановки мою п'єсу і мені часом доводилося бути на репетиціях, я з подивом помічав, що деякі актори знали тільки ту частину матеріалу, яка стосувалася безпосередньо їхніх ролей. І це при тому, що у переважній більшості вони були блискучими майстрами сцени — працювали-бо в академічному театрі. Не виключено, що і Костя належав до тих "режисерів", який вимагав виконання лише тієї частини акції, яка стосувалася безпосередньо виконавця. © <http://kompas.co.ua>

Пляшка перцівки, яку він приніс із машини, була тільки почата. Рита відмовилася. Ми ж з Костею випили не більше як по п'ятдесят грамів. Але й тієї кількості було досить, аби з обличчя Лікаря геть зійшов самоконтроль.

— Де ти нас покладеш, Рито? — запитав він, тамуючи позіхання.

— Вибирайте — у хаті чи на веранді?

— На веранді, — сказав Костя. — Я — на вертольоті.

Рита, помітивши мій здивований погляд, пояснила:

— Це розкладне ліжко. Їх виготовляє вертолiтний завод...

Раптом я відзначив, що стан відстороненості, який супроводжував мене відтоді, як наді мною нависла загроза, починає зникати. Натомість з'являється тривога. Це і підказало мені покласти сумку, де був пістолет, біля дивана, на якому мені випало спати. Коли ж "вертолiт" було розкладено, Костя також поклав біля нього свою барсетку, розпустивши перед тим змійку. Отже, ми з ним думали про те ж саме.

РОЗДІЛ 14

Я знову сидів у прохолодному палаці неподалік престолу Вавилонського царя, очікуючи від нього наказу записувати. Переді мною лежав сувій чистого пергаменту, каламар, а в руці була паличка для писання, на кінчику якої волого поблискувало чорнило. Тут я виконував цареву роботу, а мешкав у будинку мого дядька — жерця храму Мардука. Щось мене турбувало. Не настрої царя, якого також щось бентежило і який міг змінитися на лютість будь-якої миті... Мені треба було кудись іти. От тільки куди, я ще не знав. Раптом усе почало руйнуватися, вкрилося тріщинами — і колони палацу, і цар, і я сам. Моє ество переходило в іншу реальність, водночас я відчув незручність чи дискомфорт, не властиві моему статусу писця Вавилонського володаря... Хоч я й лежав із заплющеними очима, але бачене навряд чи можна було назвати сном. Попри небезпеку, яка сходила від царя, мені не хотілося повертатися зі сну у реальний світ. Але я таки розплющив очі. За вікном сіріло, вгадувалися гілки вишні, які затуляли скло від світу. Навпроти на "вертольоті" сидів Костя і дивився на мене. З-під подушки в нього стирчало руків'я пістолета.

— Хто така Маріца? — запитав він. — У сні ти кілька разів промовляв це ім'я.

— Знайома... А ти що, всю ніч не спав?

— Періодами засинав, та скоро прокидався. Ота руда, що я тобі про неї казав, не давала склепити очі. Вона і зараз десь тут... То душила мене в обіймах, то сварила, а ось щойно повідомила, що я стану батьком її дитини. Хіба таке можливе? Ми ж з нею

злягалися десь тиждень-півтора тому... Хай їй чорт...

— Це був сон, Костю. Інша реальність. А там усе, що було, є і буде, вже є. Отож вітаю тебе з майбутнім батьківством.

Мені здалося, що після цих слів Костя пополотнів.

— Що ти таке кажеш! Я стану батьком дитини від демониці?!

— Друже, чи тобі зрадило почуття гумору? Причина всьому — подія, яку ми вчора пережили. Це вона розхитала нашу психіку.

— І де вона тільки береться, та потороч? — зітхнув Лікар.

— З пекла приходить, аби й тут, у нас, учинити пекло. Приходить до родичів — темних братів.

— Так а темні як тут опиняються?

— Народжуються. Від звичайних людей, а тільки немовлятами з'являються на світ без табутивного бар'єру.

— А це що таке?

— Все живе існує завдяки цьому бар'єру. У кількох словах: представник будь-якого виду не винищує особин свого виду. Наприклад, вовки — часом гризуться, але не знищують одне одного. Ті ж із людей, що приходять у світ без табутивного бар'єру, не вбачають різниці між ставленням до людини або тварини. Бо та реальність, де формувалися їхні сутності, то край душ-мутантів — гібриди людського розуму і рефлексів звіра. Ну, десь там, у їхньому світі, відбувається гібридизація душі колишнього земного негідника і сутності, скажімо, гієни. Потім гібрид-програма втілюється в плід земної жінки, це відбувається на п'ятому місяці вагітності, і народжується як звичайна людина. На прикмети звіра, які часом проявляються у тієї дитини, спочатку ніхто не звертає уваги. Потім істота, досягши повноліття, вже становить загрозу для кожного. Вона не визнає жодного з правил. Якщо людський покруч без крайньої потреби не порушить норм поведінки, то темний переступить через будь-який закон, через будь-яке правило, нехай би воно шліфувалося людством упродовж тисячоліть. Наприклад, кровозмішення або канібальство. Його веде програма звіра. Він — мутант душі, мутант свідомості.

— І що, немає способів запобігти їхньому проникненню у наш світ?

— Немає. Але спосіб протистояти їм існує. Це — висока моральність усього суспільства. Згустки пекла тоді поміж світлих сутностей будуть видні як на долоні. Через те вони й напосіли на письменників... Адже мораль несе людина здебільше творчого інтелекту. Вона ж перша і розпізнає тих чортів. Прочитай "Дзяди" Міцкевича, "Біси" Достоевського чи вірш "Чорна людина" Лермонтова; ці автори у переддень апокаліпсису, що насувався на Російську імперію і на все людство, чи не першими розгледіли приходьків із Орба. На жаль, до письменників не дослухались і сталося велике лихо. Приходьки і темні вчинили криваве місиво на одній шостій частині суші, геть знищили усталений порядок, а головне — замінили людську мораль на мораль звіра. Їм було відведено на це сімдесят три роки і сім місяців. Але лиха, якого вони накоїли, вистачило б на два тисячоліття.

— Ким було відведено?

Раптом на веранді з'явилася Рита у довгій спальній сорочці.

— Новини, — сказала і зникла за дверима.

Костя кинувся слідом.

На екрані телевізора горіла зелена машина швидкої допомоги, а неподалік лежали два обгорілих трупи. Довкіл не було видно жодної людини. По миті з'явилися кадри іншого оператора: пожежники гасили полум'я, а ще за хвилину на місці пожежної машини стояла біла швидка допомога і наближалось міліцейське авто. По закінченню сюжету диктор сказав, що ролик, на якому зафільмовано саму тільки пожежу, "новини" отримали вчора пізно увечері на свій сайт від невідомого оператора. Диктор пообіцяв, що у наступних випусках прокоментує подію.

Під час новин, як і після них, ні Костя, ні господиня не обмінялися й словом. Як і під час учорашньої вечері. Це була або конспірація, або ж Рита знала про мене тільки те, що вони мене викрадали.

Коли ми повернулися на веранду Лікар знову поцікавився:

— Ким було відведено?

— Запитай про щось легше... Хоча відповідь на це питання проглядається в словах: "І сталася на небі війна: Михаїл та його Анголи вчинили зо змієм війну. І змії воював та його анголи, та не втрималися, і вже не знайшлося їм місця на небі. І скинений був змії великий, вуж стародавній, що зветься диявол і сатана, що зводить усесвіт, і скинений він був додолу, а з ним і його анголи були скинені. Горе землі та морю, до вас бо диявол зійшов, маючи лютість велику, знаючи, що короткий час має". Не переконаний, що я дослівно цитую, але загалом...

— То й що? Це щось із фольклору?

— Ні, з Євангелія. А точніше з "Апокаліпсису святого Івана Богослова". Тут ідеться про те, що подіям, які сталися на початку двадцятого століття, передувала війна в небесній реальності. Там теж є темні і світлі сутності. Я думаю, що це війна між душами, яким після земної смерті дозволено було перейти у вищу — ментальну сферу, і тими, кого не пропустили далі астрального світу, тобто Орба. Перших очолював Архистратиг Михаїл — полководець воїнства Божого, а других — змії великий, вуж стародавній.

— Ну, а це хто?

— Змії великий, вуж стародавній? Це не зовсім точний переклад. В іншомовних Євангеліях пишеться "дракон". А для людей христової віри "дракон" — луската істота на довгих ногах з одним рогом — символ храму Мардука у Вавилоні. Власне, йдеться про стародавню релігію — віру, яка існувала не одне тисячоліття і яку змінило християнство. Наприкінці дев'ятнадцятого століття за земним літочисленням між цими двома програмами і сталася війна на небі. Переміг Михаїл. І, отже, переможеним на небі місця не виявилось. Всі вони опинилися в земному світі.

— У цитаті йдеться про землю і море, а не про людство...

— У теософських книгах слово "земля" вживається у значенні "земне людство",

слово "небо" — у значенні "небесне людство". Ну, а "море" це також теософське поняття. Воно означає людність імперії. До речі, етнос кодують словом "ріка". Отже, "море" це водойма, в яку впадають ріки. У метафорі, яку я навів — "земля" — земне людство, "море" — людність Російської імперії.

Раптом проспівала Лікарева мобілка.

— Алло... — озвався він. — Доброго ранку, батьку. Що-о?.. — Костя у мить перемкнув телефон на звук.

Почувся чоловічий голос:

— ... Кажу, що тебе розшукує молода жінка. Питає, де тебе можна знайти — запевняє, що термінова справа.

— Яка вона з себе? — запитав Костя. — Рудоволоса?

— Та ні. Чорнява, років на тридцять... Прохала номер твого мобільного, але я сказав, що не знаю. Зараз я дивлюся у вікно крізь фіранку. Он вона, перейшла вулицю й сідає у чорне авто з тонованими стеклами. У ньому, мабуть, три-чотири гевали, бо авто просіло. Дорога машина...

— Номерний знак видно?

— Ну, три нулі бачу, інші цифри не розберу...

— Питала ще про щось?

— Так. Цікавилася де ти зараз працюєш. Я сказав, що у тебе лікарська практика. Але мені не відомо, де саме. Ну ще питала, де ти мешкаєш. Я збрехав, що у центрі, винаймаєш квартиру, деь на Старопортофранківській вулиці.

— Гаразд, батьку. Надалі хто б мною не цікавився, відповідай так само і негайно телефонуй мені.

— Щось сталося? — запитав голос, у якому вгадувалася тривога.

— Нічого такого, від чого варто хвилюватися, — відказав Костя. — Ну, бувай.

Попри заспокійливі слова, які Лікар сказав батькові, на круглолиде обличчя його набігла тінь тривоги.

— Ось так, — озвався він по часі. — Хоч і очікував саме цієї реакції на подію з кілерами, а холодок пробіг по спині, коли почув від батька... Отже, Гладун і ті, хто над ним, не вгамуються. Б'юсь об заклад на мою тубетейку, що вони зараз розшукують тебе і Ксилантія.

— Якщо це справді серйозна структура, то її агенти мотаються по місту і розшукують усе твоє оточення, а відтак і Риту. Чи ти цього не припускаєш?

Костя хоч і вдавав із себе спокійного, але в очах його майнув вираз зацькованості. Але тільки на мить.

— Отож, нам слід хутчіш робити ноги, — мовив він діловито. — А тепер дивися: машини у нас немає, бо Рита поїхала на ній на роботу. Та це й на краще. До маршрутки йдемо порізно — першим я, слідом, кроків за двісті, ти. А там йдемо в різних напрямках: я — в центр, ти — у бік Хаджибейського лиману. Посидиш на березі біля рибалок, поочікуєш мого дзвінка. Я скажу, де зустрінемося. Ага, не надумай шукати притулку у родичів або ж телефонувати їм.

Раптом я поцікавився:

— Хто тобі Рита?

— Сестра двоюрідна, по матері.

Саме цієї миті завібрував у кишені мій телефон. Дзвонила сестра.

— Де ти пропадаєш?

— Та у друзів засидівся допізна... А ти звідки дзвониш?

— З роботи. Тут якийсь чоловік приходив. Питав, де тебе можна розшукати.

І тут я раптом відчувся писцем Вавилонського царя Навуходоносора. Усвідомив себе, сидячим над пергаментом у прохолодному палаці; у мене починають мерзнути ноги, а потім дрібно тремтять.

— Хто він? — запитав я, нарешті спекавшись видіння.

— Назвався твоїм колегою — письменником.

— А-а, так... Я колись давав твої координати, на той випадок, якщо знадоблюся. Як він виглядає?

У телефоні запала мовчанка. По хвилі почулося:

— Ніяк. Він кілька хвилин як вийшов, а я не можу згадати ні його обличчя, ні в чому він був одягнений. Ну, все, — сказала сестра і вимкнула зв'язок.

Костя з нашого діалогу все збагнув.

— Ось бачиш. Як я й казав.

— Жодній людині я не давав координатів моєї сестри, — запевнив. — А їй сказав це для того, аби не хвилювалася. До речі, про мене розпитував темний.

— Отож — ноги в руки, — заквапив Костя. — І ще одне: твою схудлу сумку можна скласти і запхати у продуктовий пакет. Так ти не виділятимешся від першого ліпшого городянина. Але зробимо так, щоб пістолет був напихваті. Ага, не підпускай до себе нікого підозрілого навіть на крок. Пам'ятай — ти у ворожому оточенні. — І нарешті, — Лікар витяг з барсетки обойму з набоями. — На ось, тепер ти маєш дві повні обойми. Стріляй у все, що до тебе наближається — з повітря, по землі чи з води. Хе-хе, ми знайдемо адвокатів, які тебе виправдають.

— Де, на Божому суді?

РОЗДІЛ 15

Я висів з маршрутки на березі Хаджибейського лиману, і присів, на камінь, неподалік рибалок, що також сиділи на каменях. На протилежній від траси стороні були будинки й магазини. Очікуючи дзвінка від Кості, мав достатньо часу поміркувати над учорашньою подією і вранішніми телефонними дзвінками. У мене з'являвся дедалі більший сумнів, чи діждуся я колись почути мелодію мобілки Лікаря. Костю могли виловити при його зустрічі з Баксом або з кимось із їхньої компанії, за ким стежать. До сестри мені їхати ніяк не можна. У моє місто... Там на мене вже давно очікують. Залишилися Київ чи Кишинів. У Києві я міг би зупинитися в Будинку творчості письменників у Ірпені, в Кишиневі — у Маріци. Але якщо наші з нею телефонні розмови засікли, то там так само небезпечно.

Сумні думки увірвав голод — була вже обідня пора. Від наміру пообідати в кафе я

відмовився, бо це означало зайвий раз світитися на багатолюдді. Тим паче, що на обличчі в мене білили плями від недавніх виразок. Отож, купивши у продуктовому магазині шматок шинки, булку і пляшку квасу, подався знову на берег. На циферблаті годинника показувало тринадцяту, і я перед тим, як приступити до обіду, витяг з сумки навушники, які завжди вожу з собою, підключив до телефону і, знайшовши радіо, став слухати новини з Києва.

Тим часом рибалки, що в півсотні кроків від мене закидали вудочки і раз-по-раз витягали рибини — досить великі — вудлища вигиналися дугою. Полуденне сонце пряжило дедалі нестерпніше. На мить здалося, що я стою на березі Євфрату у Вавилоні, неподалік кріпосного муру. Вже час іти в палац царя, гніву якого я боюся понад усе на світі. Мені дає хліб і деякі привілеї мій розбірливий почерк і те, що сили небесні нагородили мене талантом складати слова, мовлені кимось аби як, в логічні струнки речення. Сам цар, якимось читаючи текст, який я йому дав, зауважив: "Я таких слів не казав". На що я відповів: "Царю, живи вічно! Ти висловив думку, а я використав для її огранки декілька інших, не мовлених тобою, слів". На це посміхнувся цар, а я зрозумів: моя відповідь йому сподобалася. Я не злукавив, володар був справді мудрою і втаємниченою в окультні знання, як і всі з племені халдеїв, людиною. Халдейська ж мова, якою я писав, була мовою храмів, царського двору і людності міста Вавилону. А одного разу, блукаючи тронною залю, цар підійшов до мене і запитав, як я ставлюся до його наказу віддати катам одного з вельмож, який привласнив значну частину данини, що її сплатили Вавилону мідяни? "Царю, живи вічно! — мовив я, схиливши низько голову. — Я раб твій, прах біля твоїх ніг... Хіба я можу мати іншу думку, крім тієї, яку висловив ти? Запитай у рівних тобі: бога Мардука та богині Іштар... Але коли я записував допит того сатрапа, то подумав, що якщо твої піддані будуть брати те, що належить тобі, то царство заслабне. А так недалеко й до того, що із збирача данини ми скоро обернемося на платника". Цар нічого не сказав, але відтоді я завважив, що мій стіл і я за ним вже не були для нього порожнім місцем. Але страх перед володарем у мене ніколи не слабнув.

Раптом я побачив себе по коліна в воді на березі Хаджибейського лиману, почув гудіння траси і квиління чайок над головою. Не міг згадати тільки коли, підкотивши штани, зайшов у воду.

Не можна було назвати те, що я "побачив", ні спогадом, ні прочитаним колись у книжці. Це був фрагмент сну, який наклався на яву. Я колишній був справді намистиною на нитці часу, яка то виникала, то зникла. Напевне, на цій нитці є ще й інші намистини мене в інших історичних епохах, але Я теперішній чомусь пов'язаний зі мною — Вавилонським писцем-халдеєм. Чи не тому, що народився і виріс у другому "Вавилоні" — комуністичній імперії? Форма деспотичної держави, яка майже на два з половиною тисячоліття причаїлася в астральному небутті, раптом наклалася на Російську імперію на початку двадцятого століття нового літочислення. У Вавилонській державі було 106 адміністративних одиниць — сатрапій, у червоній імперії — десть стільки ж областей, Вавилону сплачували данину багато царств, Москві — п'ятнадцять

республік, у Вавилоні центральним божеством був бог Мардук, у так званому "Союзі" — Марходеї (Маркс Леві), у Вавилоні піддані поклонялися бовванам (статуям), у "Союзі" — також, у Вавилоні символом влади був червоний колір (царі і найвищі вельможі убиралися в пурпур), у Союзі червоне було державним символом влади. "Новий Вавилон розростеться..." А ще — я виріс у системі, де ніхто не мав права на власну думку. Ніхто. Навіть царі (генсеки).

І тут я завважив, що на місці, де сиділо кілька рибалок, залишився тільки один. Годинник на мобільці, яка досі німувала в нагрудній кишені, показав близько шостої. Я став шукати на ній одеське радіо. Скоро вийшов на рекламу, яка враз урвалася. Натомість голос диктора повідомив, що зараз вісімнадцята і починається час новин. Новини тривали хвилин десять. На останок диктор повідомив таке:

"Подія сталася на ділянці дороги від Хаджибейського лиману до ринку, що на сьомому кілометрі. Чорний БМВ, поминувши крутий віраж на шосе, і обігнавши кілька машин, став стрімко набирати швидкість. Коли він розігнався до 160 кілометрів на годину, у нього лопнув передній скат, що збоку пасажира. Свідки кажуть: звук був гучний, схожий на постріл. Автомобіль клюнув правим передком в асфальт і став перевертатися — перший, другий, третій раз. Якби не стовбур акації на узбіччі, що опинився на його шляху, авто перекинулося б ще кілька разів. А так воно, вже втративши інерцію, не розплющилось, і упало догори колесами. Невдовзі приїхала швидка. Лікарі витягли з понівеченої машини три чоловічі трупи, одного покаліченого, але ще живого і молоду жінку — зовсім не ушкоджену. Вона сіла з тим, що стогнав, у другу швидку, котра з'явилася незабаром. По дорозі жінка попрохала водія зупинитись і вийшла, вдаючи, що їй млясно. В машину вона не повернулася. У салоні від неї лишилася чорна перука. Сама ж молодиця руда. Загиблі мали при собі пістолети різних марок і по дві запасні обойми. — Кілька секунд тривала пауза, по якій диктор сказав: — Ага, ось, щойно у студію принесли нове повідомлення про подію: машина БМВ виявилася персональним авто одного із чільних посадовців Облдержадміністрації, який залишився живий, хоч і перебуває у стані коми. Особи загиблих пасажирів встановлюються. ДТП сталася близько сімнадцятої години. Нові дані про пригоду ми оприлюднимо за годину в черговому випуску новин".

"Оперативно спрацювали, — подумав я про радіожурналістів. — А нещастя сталося десь зовсім недалеко". Я взяв пакет і пішов уздовж лиману в бік Сьомого кілометра.

А ще я подумав, що сьогоднішня подія готувалася вчора. У мене не було сумніву: посадовець, який зараз у лікарні, це той, хто переслідує Костю і Ксилантія, ну, і, в першу чергу, мене. Учора я "увірвався" до них телефонічно зі своєю проблемою у той самий момент, коли вони, напевне, готували сьогоднішню акцію. Інакше не прибули б так швидко озброєні до будинку, де мешкала моя сестра.

... Пом'ятий чорний БМВ вже стояв на колесах, а від його заднього бампера тягнувся трос до машини-евакуатора. На стовбурі старої акації висів клопоть обдертої кори. Двоє робітників у червоних комбінезонах розглядали пошматований скат на передньому ободі, а тоді один з них пішов до спецмашини і запустив пристрій, що

намотував трос. Автівку потягло і скоро вона вже була на платформі евакуатора. Як водій з багаторічним стажем, я не міг припустити, що на такій машині, як БМВ може лопнути скат. Підкласти під колеса щось гостре на дорозі, де щомиті пролітають автівки, неможливо. Отже, скат був або надрізаний, або ж у нього влучила куля.

І тут озвався мобільний телефон.

— Де ти зараз? — почувся Костин голос.

— Близько того місця, де ми домовлялися що я буду.

— Ага... Звісно, одеські радіоновини ти не чув...

— Якщо ті, котрі о вісімнадцятій годині, то слухав, — сказав я.

— Ну, і як? Дещо розкумекав?

— Не тільки. Я зараз — на місці події. Шкода машини.

— Так, шкода — модель екстракласу.

— Ага. На номері — три нулі. Е-е, і три трупи відвезли. Біля машини зараз пораються евакуатори. Як мені бути?

— Поміркуємо при зустрічі. Я дам знати, де і коли здибаємося. Бувай.

Щоб дочекатися дзвінка від Лікаря, я попрошкував до берега, який був кроків за двісті від траси. І тут увагу привернув кущ сумної верби і прим'ята трава під ним. "Ось звідки могли стріляти", — майнула думка. Поворушив траву довкіл, але гільзи не знайшов. Або я помилявся у своєму припущенні, або ж стріляла людина досить обачна, аби не залишати слідів. Скоріше за все стріляли зі снайперської гвинтівки.

До берега залишалося з півсотні кроків, як знову пролунала мелодія Лікаревого телефону.

— Алло... Сідай на маршрутку і їдь до залізничного вокзалу. Я чекатиму біля автоматичних камер схову.

Коли ми зустрілися на вокзалі, Костя сказав:

— Чому я призначив зустріч саме тут? Аби ти поклав у камеру свій пакет. Бо туди, куди ми поїдемо, заходити з пакунками не варто... Власне, можна зайти, але треба показати, що в пакунку. До речі, на ось, поклади і мою барсетку.

— Може, вже й тубетейку? — посміхнувся я.

— Ні, тубетейку не треба.

Коли ми вийшли на вулицю, я очікував, що підемо на маршрутку, але Костя повів мене до припаркованого віддалік темно-сірого позашляховика козирної іномарки. Помітивши мою нерішучість, він сказав:

— Сідай, не хвилюйся. Це машина мого двоюрідного брата. Він же й везтиме.

Костя нас познайомив. Вони, мабуть, були близькі за віком, але Геннадій — так його звали — мав шкіру на лиці, як на старому шкарбані. Лікар сказав куди їхати і машина рушила. Хвилин двадцять вона петляла літньою туристичною Одесою, коли Костя нарешті показав місце зупинки.

— Дякую, Гено. Далі ми вже самі.

Поспостерігавши, як віддаляється машина, Лікар мовив:

— Ми йдемо в лікарню, де лежить мисливець на нас із Ксилантієм... Ну, і в першу

чергу, на тебе. Цей заклад у імперські часи називався Лікувальною комісією. У ньому лікували різного рівня бонз — партійних чи господарських. Тепер у ньому також лікуються бонзи. Власне, нічого не змінилося. Тільки збільшився асортимент медичних препаратів. Я тут працював до того, коли ще не перейшов на туристичний теплохід. Мене влаштував мій дядько.

Ми пройшли цілий квартал, поки нарешті вийшли до будинку за кованою загорожею.

Кімната за вхідними дверима нагадувала передпокій режимного закладу з турникетом і службовцем за склом. Костя схилився до "амбразури" і сказав, що на нас очікує лікар Мірошник. Чоловік, уже не "молодий пенсіонер" набрав на телефоні номер і щось промовив у трубку. Дослухавши, що кажуть на тому боці, зажадав аби Костя назвався. Почувши відповідь, поклав слухавку і кивнув на турнікет. Я завважив чіпкий погляд блискучих чорних очей вахтера, який буквально обмацував. Але у нас не було нічого ні в руках, ні в кишенях, окрім мобілок. У коридорі, який нагадував готельний, Костя сказав:

— Ми йдемо до Андрія Мірошника — мого товариша студентських літ. Це я його влаштував на своє місце, коли пішов працювати на круїзний. Тепер Андрій — лікар-травматолог, широко відомий і знаний. Хе-хе... у вузькому колі.

У кабінеті, куди ми зайшли, за столом сидів чоловік, чимось схожий на Костю — таке ж круглолиде обличчя й коротке волосся.

— Радий тебе бачити, Максютю, — сказав господар, виходячи з-за столу.

— Привіт ще раз, — відказав Костя, тиснувши руку. І кивнув на мене: — Це мій друг. Потиск руки Мірошника, яку він мені подав, нагадував рукостискання Кості.

— Паво, ти скаржився, що не можеш піти у відпустку через те, що не маєш заміни.

— Так ти одразу ж і привів її? — поцікавився Мірошник.

— Та ні, він не лікар. А попрацювати десь із місяць міг би і я. Ну, за контрактом, звісно. Переговори з начмедом — він мене знає.

— Це ти серйозно?

— Авжеж... У тебе закінчиться відпустка, у мене — контракт. Правда, у моїй трудовій книжці, після того, як я звільнився з круїзного, — жодного запису.

— То не зле, — сказав Мірошник. — Почекайте тут. Я піду до начальства.

Коли господар вийшов, я запитав:

— Навіщо тобі все це?

— Бачиш, у чім річ: той гевал лежить у травматологічному відділенні, в якому лікарем Андрій. Зараз він у комі, і цей стан може тривати досить довго. Мені дуже хочеться аби він першим, кого побачить, розплющивши очі, був саме я.

— Та він тієї ж мить тебе і здасть.

— Може, й не здасть, — відказав Костя легковажним тоном, проте очі, погляд не були легковажними — він знав, що робить.

— А навіщо тобі це треба?

— Він зруйнував моє і Ксилантія життя. Та й твоє життя під великою загрозою.

Зайшов Мірошник.

— Іди до кадровички та заповни бланк контрактника — на місяць, із завтрашнього дня. Зарплата — така ж як у мене.

... Коли з формальностями було покінчено і ми повернулися до Мірошника, Костя сказав йому:

— Стариган, може, тепер уже покажеш своє господарство?

Ми убралися в халати, що висіли на вішалці, одягнули накрохмалені шапочки. І тут у мене в пам'яті майнула сценка, коли Костя уштрикнув мені укол. Це були абсолютно різні люди — той, у машині, і цей.

— Чого дивишся? Я тобі когось нагадую? — запитав він.

— Та ні...

У палатах, куди ми заходили, лежало по двоє хворих, судячи з пов'язок, з незначними ушкодженнями. Мірошник розповідав, хто з якою болячкою сюди потрапив і якими препаратами їх лікують. В одній палаті на два ліжка лежав тільки один пацієнт; одна палата, також на два ліжка, була порожня. В наступному приміщенні, яке більше нагадувало номер п'ятизіркового готелю, панцирна пружина ліжка низько просіла під великим тілом, вкритим простирадлом. Уже в коридорі мені стало незатишно. Коли ж я підійшов ближче до того місця, де стояла крапельниця і трубочка від неї тягнулася в ніздрю пацієнта, я мало не знепритомнів. Тут лежав темний. Раптом відчув, як спинається на ноги звір у мені. Тепер не я, а він дивився моїми очима. Я боявся відвести очі від забинтованого тіла, щоб не зустрітися поглядом з кимось із лікарів. З мене виглядало вселенське зло. Ні — та сила, яка протистоїть злу. Вона так само небезпечна, як і нещастя, коєні приходьками і темними. На ліжку лежало не тіло гладкого чоловіка, а велике лихо, сховане під білими бинтами. Тому й здригався в мені мій звір.

— Цього сьогодні тільки привезли, — сказав Мірошник, відхиляючи простирадло. І пояснив: — Детепе.

Все тіло пацієнта було в бинтах. Йому не обснували тільки ніс і клопоть голови, з якого стирчало руде волосся. Втім, я не був переконаний, що воно руде, а не вимашчене в кров.

— Його що приготували, щоб покласти в саркофаг? — озвався Костя.

Мірошник подивився запитально.

— Ну, в стародавньому Єгипті так бинтували мумії перед похованням.

— Та йому ще пощастило. У нього є шанс вижити. Троє ж, котрі їхали з ним, уже на тому світі.

— Ти так говориш, ніби він нас не чує, — зауважив Костя.

— Бо таки не чує. Він у комі.

"Не переконаний", — озвався мій внутрішній голос.

"У чому?"

"У тому, що він не чує. Він не тільки чує, а й бачить, на'ла тьоплая", — загарчав у мені звір.

"Бачить як звичайна людина?"

"Ні, бачить астральним зором. У тому оббинтованому тілі його зараз немає".

"Він знає наші думки, наміри?"

"Ні. Тільки бачить і чує".

"Він знає, хто ми?"

"Ні. Просто бачить консилиум із лікарів".

"А поряд з ним, тим, у душі, більше нікого немає?"

"Немає, бо він не помер, він у нашому світі. І зв'язок з тілом тримає".

Костя поцікавився:

— А тіла тих трьох, що були з цим у автомобілі, куди повезли?

— У морг, звісно... Там була ще жінка. Уявляєш — три трупи, четвертий невідомо чи виживе, а вона — без подряпини. По дорозі у швидкій допомозі поскаржилася на нудоту, вийшла і кудись завіялася. Справді: шляхи Господні несповідимі.

— У цю палату за мого лікарювання клали тільки пуринів, — зауважив Костя.

— Авжеж. Цей також якийсь віце-губернатор.

— Родичі знають, що він тут?

— Мабуть, ще ні. Всього півтори години минуло, як його привезли. Коли прийдуть родичі, попрохай когось побути сиділкою... Ось і всі, за кого ти відповідатимеш. І ще, май на увазі, у цього, — Мірошник кивнув на хворого, — зламані два шийні хребці. Не треба пояснювати, що це означає?

— Ні, — сказав Костя, а я завважив мстиві вогники в його світлих очах. — А що за одні ті, котрі загинули? — поцікавився він уже на виході з палати.

— Ну, один з них — водило, два інші — хтозна. Хлопці з бригади швидкої допомоги скаржилися, що в них ледь пупи не розв'язалися, коли тих вантажили в машину. Такі ж бугаї, як і цей.

Перше, про що я запитав, коли ми опинилися на вулиці, як бути мені.

— А ніяк, — відказав Лікар. — Зараз майнемо на вокзал по наші речі і — на всі чотири сторони. Я — до батька, трудову книжку візьму, ти — до родичів.

Ми йшли мовчки майже цілий квартал. Мені кортіло запитати про те, як усе сталося з БМВ, але я наперед знав, що жодної інформації від Кості не отримаю. Його група через те й існує, що ніхто з них зайвий раз не розтуляє рота.

— Костю, він темний, — озвався я.

Лікар стишив ходу.

— Хто? Мірошник?!

— Ні. Отой у бинтах?

— Ти переконаний?

— Авжеж.

Він спохмурнів, а тоді знову подав голос:

— Виходить, що нас із Ксилантієм усе життя переслідує нечиста сила?

— Виходить, що так.

— Отже, Гладуна відвідуватимуть такі ж як і він...

— Можливо, — погодився я. — А можливо, й приходитьки. Ти радіо слухав? Там казали, що жінка, яка вийшла зі швидкої, була рудою. А чорне волосся на ній — перука. Вона залишила її в машині.

Від моїх слів Костя зупинився. Обличчя його стало кам'яним. Але за сірою маскою вгадувалася напружена робота думки. Либонь, прикидав, чи може бути руда з віце-губернаторського авто жінкою, яку він приводив у котельню. Тим часом я згадав вичитане в інтернеті повідомлення англійських учених про те, що рудоволосих у світі на початку двадцятого століття було вдвічі більше, ніж у його кінці. А я знав, що усі сім голів звірини, яка вийшла тоді з "моря" Російської імперії у 1917-му році були руді. Вчені прогнозують, що до 60-х років двадцять першого століття їх може й зовсім не стати. Це відповідало й моїм дослідженням: наростання звірства в апокаліптичний період і його спад з виходом людства з апокаліпсису. "Але ж не всі руді — покидьки", — згадав я одного колегу, також рудого.

— Сам я радіо не слухав. Мені розповіли ті, хто слухав.

— Також повідомляли, — провадив я, — що при чоловіках були пістолети і по дві запасні обойми. Навіщо такий арсенал у персональному лімузині віце-губернатора?

— На лови зібралися хлопці, — посміхнувся Костя. — А дичиною мали бути ми з тобою. Їм хтось підказав, де нас шукати, ось вони й гайнули...

Вже потиснувши на прощання руку, я запитав у Лікаря:

— Костю, чого Мірошник назвав тебе Максютою?

— О, це моя інститутська кликуха. Від мого прізвища — Максютенко.

РОЗДІЛ 16

На майданчику перед будинком вгадувалися три чорні плями на асфальті — одна велика від машини і дві ледь помітні від "гицелів". Піднімаючись сходами на третій поверх, я завважив, що з кожною сходинкою у мене вселяється щось схоже на тривогу. У спільному коридорі стало й зовсім непереливки, хоча звір у мені ніяк не давав про себе знати. Отже, темного тут не було. Надто багато страху виявилось в помешканні моєї сестри. Це був спогад про пережите, помисливість, яка минула після того, як я прийняв холодний душ і повечеряв чашкою чаю й бутербродом.

Не торкані з учора продукти в холодильнику свідчили, що сестра не з'являлася. Щойно я про це подумав, як затуркотів мобільник.

— Де ти? — почувся сестрин голос.

— Удома.

— У тебе там хоч є що їсти?

— Не хвилюйся.

— Той чоловік тебе розшукав?

На мить я розгубився, не второпавши про кого йдеться. Та раптом у пам'яті виникло понівечене авто, тіло гладкої людини геть усе в бинтах, під яким панцирне ліжко перетворилося на гамак.

— Я його сам знайшов, — мовив, тамуючи нотки злостивості голосі.

— Не забудь полити квіти у сусідів. Бувай.

Я куняв на березі геть вимашений у грязь і пригрітий полуденним сонцем. Раптом у тигипкання чайок і віддалене гудіння шосе увірвався звук мобільника. Дзвонив Різниченко.

— Я телефоную, щоб подякувати за словник синонімів. Тут є слова, які навіть мені не траплялися... Ага, бачив же хлопця, ну, журналіста, з яким ти зустрічався. Може, тебе зацікавить: "непомнящий", про якого ви балакали, знову з'явився. Прийшов у той самий пансіонат, на автопілоті, як каже журналіст. Схоже, дорога до пансіонату — єдине, що він пам'ятає.

— Коли те сталося?

— Сьогодні вранці.

"Хтось прочинив собачу буду і собака опинився на вулиці, — майнула думка. — Гицелів же і тих, хто над ними, наразі немає серед живих. Крім одного..."

... Журналіст, здавалося, зрадив, почувши мій голос і запитання про курортника.

— Він нічого не пам'ятає, — відказав. — Це чистий аркуш паперу, на якому з часу нашої зустрічі не з'явилося жодного рядка. Єдине, що він має, це куций запас найуживаніших слів. Але він нагодований і при ньому гаманець з немалою сумою грошей. Адміністрація пансіонату вранці, щойно він з'явився, потелефонувала у Вінницю до родичів і зараз вони — в електричці на шляху до Одеси. Цей чоловік, якщо до нього не повернеться пам'ять, почне життя з самого початку.

— Під час вашого спілкування ви не завважували чогось подібного до дискомфорту?

— Що ви маєте на увазі?

— Ну, вас ніщо не пригнічувало?

— Та ні... Крім одного — я не міг з нього нічого витягти.

— А як з ним зустрітися?

— Пізно. Родичі вже, мабуть, прибули по нього.

... З Костею ми не бачилися два дні. Він не озивався, я також не наважувався його турбувати. Але інформацію про "непомнящого" Лікар мусив знати. Я потелефонував з другої картки мобільного телефону.

— Не можу зараз говорити, — почулось у відповідь. — Тут у хворого перелом ключиці і йому накладають гіпс. Якщо маєш змогу — приїдь. Номер маршрутки ти знаєш.

Я з'явився в лікарні близько п'ятої. Той самий вахтер, що й минулого разу, побачивши мене, показав на турникет. Отже, його попередили. Костя у халаті й шапочці заповнював за столом якусь картку. Обличчя мав зосереджене. Не відриваючись від письма, кивнув на стілець. Довго не озивався, а тоді окинув мене довгим поглядом. Завжди ясні сірі очі тепер були в червоних судинах. Сховавши карточку в шухляду, він озвався:

— У цього гандона, виявляється, був до всього ще й перелом ключиці.

— Отямився?

— Періодично приходять до пам'яті, але одразу ж провалюється в кому.

— Чи не твоя присутність причина тому?

— Навряд. Просто його потовкло, далі нікуди.

— Хтось біля нього є?

— Ти не повіриш — жодна людина не з'явилася. Ну, ніхто: ні родичі, ні співробітники, ні коханки. Ніби він іноземний турист... Щоправда, головлікар сказав, буцімто телефонували з адміністрації. Але це було ще першого дня. Га? Як тобі?

— Крім нього, у твоє відділення нікого більше не клали?

— Ні.

— Як ти почуваєшся?

— Та щось ніби на силі здав.

— Костю, він тебе вампірить.

— А й справді... Як я не допетрав? Так а що робити?

— Намагайся поменше біля нього бувати.

— Щойно гіпс наклали. Як не будеш при тому. Шийні хребці поламані. Гигнеться ж, хай йому біс.

— Авжеж, а ти рватимеш на собі волосся з горя, — зауважив я.

— Слухай, ну ти ж і ехидний. Хтось мені колись нагадував про клятву Гіппократа. Так оце той випадок. — Костя підвівся і показав на вішалку, де висіли халати. — Одягни, заїдемо до того, бо мені на душі неспокійно.

— Ми ще й до палати не дійшли, як у мені щось заворушилося — чорне й колюче.

— Костю, зайди сам, а я постою тут біля вікна.

— Старичок, неповага. Він тобою он як цікавився... — Лікар витяг з кишені мобілку і, натиснувши на ній якісь клавіші, поклав у нагрудну кишеню. — Це я виставив режим диктофону. Щораз так роблю, коли заходжу у цю палату.

Чоловік лежав з розплющеними очима. Але це були очі мерця — жодного поруху, жодної іскринки. Немовби то матові скельця. Тільки очі, губи та ніс не були забинтовані чи в гіпсі. Клапоть волосся, що стирчав з-під бинта, свідчив, що чоловік рудий.

"У-у, кабан! — просичав звір у мені. — Це ж треба так розкохатися! Сітка мало підлоги не торкається".

Тим часом Лікар підійшов до хворого і закрив йому очі. Так роблять з мерцями.

— Він усе одно не бачить, — пояснив. — А якщо й бачить, то інформація від зорових пігментів не потрапляє в мозок.

Я хотів запитати, звідки йому це відомо, як почув голос мого звіра:

"Не бачить очима. Але бачить астральним зором. До того ж він когось очікує".

"Кого?"

"Когось, з ким можна погомоніти без очей, рота і вух".

Тим часом Костя оглянув гіпс на передпліччі і бинти на голові. Його погляд спинився на рудому клоччі волосся.

— У шкільні роки цей начебто не був такий рудий, — зауважив.

Коли ми вийшли з палати, я розповів про курортника. На що Костя сказав:

— Треба розуміти, що оці, — він кивнув на двері палати, — очікували нового прибульця. А курортника тримали як скафандр для нього. Прибулець з потойбіччя втілювався б у ту плоть і заходився б виконувати програму пекла. Вони й нас хотіли зробити такими ж скафандрами.

— Нас навряд чи, — засумнівався я. — У всіх чоловіків у машині, яка розбилася, були пістолети і по дві запасні обойми, — так сказали по радіо. З чого я роблю висновок — вони щодо нас мали інші наміри. Згадай, ти сам про це казав.

Щойно ми зайшли у кабінет Лікаря, як задзвенів телефон. Костя зняв трубку і, послуховавши, запитав:

— Одна?.. В палату не бажано, він важкохворий. Нехай зайде до мене в кабінет. — Костя поклав слухавку і пояснив: — Нарешті до Гладуна хтось прийшов. Жінка якась. Може, погодиться побути сиділкою... А знаєш, я дав медсестрі свій цифровий фотоапарат і сказав фотографувати хворого щодня. Потім ці знімки я введу в комп'ютер і виставлю у хронологічний ряд — від першого дня перебування у лікарні, до останнього, коли його випишуть. Я його вилікую, падлу. І дам йому урок... Ну, ми з ним сиділи колись за одною партою. Правда потім я перейшов на задню, до Ксилантія, бо цей, коли писав контрольні, то прикривав рукою свою писанину, ніби я у нього щось скатував. Ну, сука! До речі, він не був тупаком. Просто мерзотою від нього тхнуло.

— Ти що, хочеш показати свою шляхетність? Перед темним?! Над цією грою у благородство він просто посміється. Ага, перед тим як нашле на тебе кілера. Бо це істота, яка живе за правилами писаними в пеклі. Людські закони, традиції, правила поведінки, набуті тисячами поколінь, для них нічого не важать... Є таке вчення "Транссерфінг". Одна з основних його тез полягає у тому, що мета, яку поставила собі людина, не сумісна з роздмухуванням власної значимості, або ж значимості того, що людина зробила. Ти, показуючи йому урок гонору, тим самим зведеш нанівець свої старання. Запевняю, ти не вивищишся навіть у власних очах... Досі я не завважував за тобою зарозумілості. Іди цим шляхом і, попри поневіряння, незабаром отримаєш те, чого прагнеш — повною мірою. — Мить я повагався, а потім додав слова, які мені хтось ніби продиктував: — Зовсім незабаром. А головне: "Не може бути дружби з темним..."

Раптом у мені повстав звір. Він прямо схарапудився. Саме у цю мить постукало у двері і в кабінет зайшла молодиця. Її одяг, комплекція, колір волосся, на якусь мить залишилися поза моєю увагою. У приміщенні-бо з'явилася прихोдько. Авжеж вона була прибулицею з потойбіччя. Тим часом звір у мені казився, але я поки що міцно вп'явся пальцями в його загривок. Це була тендітна білявка з усіма жіночими принадами, але очі мала невиразні — жовті в чорну цяточку, як у Алісії Бамбули. Для мене час немовби загальмувався — кілька секунд, поки вона входила в кабінет і роззиралася довкіл, перетворилися на хвилини. Я її не просто побачив очима звіра, який дивився з моїх зіниць, а й відсканував у свою пам'ять; разом з криваво-червоним ореолом її аури довкола постаті. Висновок був один: треба негайно забиратися звідси, бо ще трохи і звір випручається і розшматує її. Прочиняючи за собою двері, я завважив збентежене обличчя Лікаря. Либонь, його злякали мої очі, а не те, що я раптом вийшов. Я подався

вглиб коридору, де була курильна кімната і туалет, щоб трохи оговтатися. Водночас звір у мені хоч і втихомирювався, але й не думав зникати. Він, якщо так можна сказати, стояв на чотирьох і дивився у всі очі. Минуло не більше трьох хвилин, коли я вийшов з туалету. Попереду побачив, як Лікар і його гостя зайшли в палату Гладуна. Раптом я чітко уявив, що зараз станеться. Прибулиця спробує заволодіти тілом Кості, тобто отримати знання, освіту, життєвий досвід, всю інформацію володаря тіла. Бачене цього прийшло до мене невідомо звідки.

... Я не повірив своїм очам: поряд з канапою, на якій відпочивають сиділки, стояла в обіймах парочка закоханих. Переді мною була гінка постать молодиці в коротенькій спідничці і напівпрозорій блузці. Жінка справді відповідала всім критеріям жіночності: тонка талія, широченькі стегна і стрункі ноги. Одна Лікарева рука лежала в неї на талії, друга — на сідниці. На лиці — він стояв обличчям до дверей — млів вираз ніги і пристрасті. Але очі, хоч і відкриті, здавалися сонними. Його ввели в транс. Мить споглядання відволікла мою увагу від звіра в мені, який пручався немов скажений. Він видерся з моєї хватки і чорною блискавкою влучив у спину молодиці. Та враз обм'якла і сповзла на підлогу до Костиних ніг. Мені здалося, що разом з нею від постаті Лікаря відходила якась енергетика. Так буває, коли комп'ютерник відмінняє процес копіювання файла. Частина інформації, яка вже скопіювалася на жорсткий диск, зникає з нього. З тіла Кості, з його синьо-рожевої оболонки, відходила частина сутності прихоська, що вже встигла увійти в його людську плоть. Це я бачив очима свого звіра. Як і те, що хворий під капельницею сіпнувся. Ну, не тіло, а його аура — червона до чорноти. Тим часом звір, зробивши свою справу, не зник, а стояв у мені напоготові. Тільки я вже не бачив аури довкола тіл.

"Ну, що, кнуре, не довелося пошущукатися!?" — сказав він.

"Ти про кого це?" — запитав я.

"Про гладкого. Він же очікував комісара".

Все що тільки-но відбулося, сталося в долі секунди. Так само швидко отямився й Лікар. Очі його налилися люттю, ніби щойно й не було в них розслабленості й ніги. Він просичав:

— Ах ти ж сука! — і вхопив жінку за волосся, щоб підвести її з підлоги, але в руці в нього лишилася лише білява перука. Волосся ж молодиця мала руде й коротко підстрижене.

— Вона мене загіпнотизувала! — виправдовувався Костя.

— Це та, яка вціліла під час аварії в БМВ, — сказав я.

— Я її зараз відправлю у край без вороття! — ревнув Лікар.

— Її ти не відправиш, бо вона вже й так на шляху до того краю. А тепер ти порішиш невинну душу — це вже не прибулиця, а жінка, в тілі якої та мешкала.

Я боявся підвести очі на Костю, бо з них усе ще виглядав звір. Погляд мій спинявся то на хворому під капельницею, який хоч і не був прихоськом, але сприяв прибулиці увійти у Лікареву плоть, то на жінці, то на канапі, куди демониця тягла Костю. Я хотів сказати, що молодиці слід негайно надати медичну допомогу, але Лікар випередив

мене. Він змінився на лиці, підхопив її під руки й посадив на канапу. Вона закліпала карими очима (тепер не жовтими у чорну цяточку, а саме карими) і подивилася на незнайомця в білому халаті, потім перевела погляд на мене. Щось сказала незрозумілою мовою. Костя відповів. Тим часом звір у мені майже зник, ні, він зачаївся, адже в приміщенні був темний, дарма, що в стані коми. Жінка знову заговорила, і Лікар у неї щось запитав. Вони якийсь час балакали, а потім Костя сказав до мене:

— Це ірландка — туристка з круїзного теплохода. Пам'ятає, як їх повезли на екскурсію в катакомби, не зовсім пам'ятає як вони вийшли з підземелля, і вже по тому не може більше нічого згадати. Але пам'ять у неї не забрали, як у того, що хотів був мене вбити. Правда, хе-хе, сумочка з грошима і квитком на теплохід зникла. Працює професором географії в Дубліні. Каже, побувала всюди, крім України. І ось маєш... А вона нічогенька собі, га, — усміхнувся Лікар і приязно подивився на молодицю.

Жінка переводила погляд з мене на Костю, який тримав у руці перуку, нічого не розуміючи. Це був образ людини, яка вскочила в халепу, але не збагне, в яку саме.

У кабінеті лікаря, куди ми прийшли, вона одразу ж показала на телефон і Костя кивнув, мовляв, дзвони. Судячи з того, як швидко вона набирала номер, пам'ять у неї не встигли стерти. Я повісив халат і шапочку і, сказавши "Бувай", вийшов.

Костя наздогнав мене в коридорі.

— А що я їй скажу?

— Скажи, що її викрали в метою пограбування. Вкололи якісь ліки, а потім доправили в лікарню.

Він подивився на мене з докором і повернувся в кабінет.

РОЗДІЛ 17

Щойно я змив куяльницьку грязь і збирався вже одягатися, як озвався телефон. На дисплеї був номер Кості. Він сказав, що сьогодні — в неділю — у нього вихідний і хотів би зустрітися.

Ми зустрілися за півтори години біля пам'ятника Дюкові. Спершу я Костю не впізнав: на ньому були білі штани, шведка з накладними кишенями і білі черевики. До того ж він був без фески і не мав при собі барсетки.

— Маєш імпортний вигляд, — зауважив я. — Прибарахлився на першу зарплату?

Костя посміхнувся.

— Це з моїх старих запасів. На цьому місці, де ми зараз, зустрічалися отой хмир, що зараз лежить під крапельницею, і прибулець, яким він передав мені отруту. Але я призначив зустріч саме тут, бо неподалік історичний музей, який ми маємо відвідати.

Він залишив без уваги мій подив щодо музею, натомість сказав, що у гладкого вчора побувало троє приятелів.

— Довго сиділи в палаті. Я їх не міг спекатися, бо начмедові за них телефонував хтось із адміністрації. Залишатися з ними тривалий час я також не наважувався. Ми з медсестрою зробили хворому все, що треба, а потім я непомітно виставив свою мобілку на режим диктофона і поклав за ширму на підвіконня. Вони вийшли десь за годину. Сестра, яка залишилася з ними як сиділка, оповіла, що це були якісь дивні відвідувачі.

Перше — їхні діалоги не можна було назвати бесідою, бо коли один запитував, то інший відповідав щось зовсім з іншої теми. Ну, це як кажуть: "На городі бузина, а в Києві дядько". Ось послухай, — Костя дістав мобілку і, виставивши її на відтворення звуку, поклав на парапет, біля якого ми стояли.

Спочатку почулися нетипові для цифрової техніки перешкоди, а потім — чітко вимовлені чоловічими голосами слова. Попри ясність слів, розібрати смисл бесіди виявилось неможливим. Кожен вів діалог, але не один з одним, а з тим, хто ось-поряд, але його не чути. За вимовою людей можна було зробити висновок, що один з них — галичанин, другий — з Чернігівщини чи Сумщини, а третій — з Донбасу. Вони довго говорили і я щораз у цьому переконувався. Але найбільше дивувало, що чоловіки раз у раз переривали зрозумілу мову якоюсь іншою, яку знали всі троє. Це була мова з великою кількістю ретрофлексних звуків та "ц", "хч", схожих на звуки арабської мови або івриту.

— І що ти скажеш? — озвався Костя, вимикаючи мобілку.

Я не поспішав з відповіддю. Найбільше мене бентежили незрозумілі слова. Бентежили тому, що вони мені здавалися знайомими. Так, ніби я чув їх у сні, але значення яких, прокинувшись, забув.

— Схоже на те, що вони вели діалог не один з одним, а з кимсь четвертим. І тим четвертим, скоріше за все, міг бути Гладун. Але ж він неприємний. Припустити, що відвідувачі — прихоськи або ж темні, я не можу. Мене там не було.

— А якщо й так, то що це міняє?

— А те, що Гладун, ні — його астральний двійник, очікував когось.

— Звідки тобі про це знати?

— Я не зможу цього пояснити, як не можу пояснити й зомління жінки, в якій паразитувала прибулиця.

— Щось ти темниш...

— Якщо ти гадаєш, що людині, крім таланту, дарованого вищою силою, додається ще й інструкція, яка пояснює суть таланту, то ти помиляєшся. Людина щось уміє, та й годі. А той, хто починає пояснювати, бреше.

— Ну, гаразд. Ти ж здогадуєшся, чому ми мусимо піти в історичний музей?

— Ні.

— Там є один учений, який спеціалізується на древніх мовах. Я хочу щоб він почув балачки трьох відвідувачів. Тому, що деякі слова тут не схожі на жодну зі слов'янських чи романо-германських мов. Дізнавшись про мову їхнього спілкування, ми зможемо збагнути звідки нападъ.

Костя мислив логічно, тільки навряд чи він здогадувався, що мова ця могла належати народові, якого вже давно-давно немає на етнічній мапі світу. А ще мене бентежило те, чи не підгледів астральний двійник хворого, як Костя ховав за ширмою телефон. На моє запитання Лікар відповів:

— Я не знав про астрального двійника, а мобілку так сховав: одною дукою розширив вікно, а другою витяг з кишені халата телефон, який уже був увімкнений на

режим диктофону, і поклав за ширму. Як на мене, зробив те непомітно навіть для медсестри.

Двері кімнати, до якої нас підвела завідувачка зали історичного музею, прикрашала дощечка з написом: "Михайло Гнатович Курис, кандидат історичних наук". Кабінет був ущерть заставлений книгами. Кілька стосиків книжок тут лежали й на підлозі. Чоловік мого віку, з борідкою підвівся з-за великого двотумбового столу з комп'ютером і, привітавшись, показав на два стільці. Після того, як Костя назвався і представив мене, господар сказав, що йому недавно дзвонили.

— Кого може ще зацікавити така людина, як я? — У голосі його був щирий, не роблений, подив. Він окинув поглядом стелажі, ніби закликаючи їх у свідки. А вони були заставлені переважно енциклопедіями, історіями, археологіями та іншою спеціальною літературою. Мій погляд торкнувся корінців кількох знайомих видань, якими я користувався при дешифруванні пророцтв. Це були історії наймогутніших світових імперій: Аккадського царства, Вавилонів — старого й нового, Мідоперсії, Греції, Риму.

Тим часом Костя промовив:

— Ми спочатку пішли на кафедру історії, але там сказали, що на наші запитання може відповісти тільки одна людина — ви.

Чоловік хоч і був стриманим, але слова гостя його зворушили.

— Так а що?

Замість відповіді Костя поклав перед ним мобільний телефон і натис на кнопку. Учений спочатку слухав, не виказуючи цікавості, та раптом в очах його щось зблиснуло. Він нахилився над побілкою, щоб краще чути, і не зводив з неї погляду аж доки запис не урвався. У погляді господаря, яким він нас окинув, уже не було показної ввічливості. Це був погляд слідчого.

— Ви, звісно, принесли мені це не за тим, щоб почути мою думку про теревені трьох людей зрозумілою мовою...

Костя кивнув на знак згоди.

— Вас цікавлять слова, мовлені ними незрозумілою мовою? — Він не так запитував, як стверджував. — Прокрутіть запис ще раз.

Поки Лікар налаштовував мобілку, господар підсунув мені аркуш і ручку.

— Я, звісно, всіх слів не знаю. А ті, що назву, запишіть.

Якийсь час він мовчки слухав, а тоді зауважив:

— Теревенять казна-що... — Раптом замовк і по миті сказав: — Пишіть: "відіслати", "вигнати", "маг"... — Якусь мить учений німував, а потім промовив: — "Ліліт", "область", "район", "регіон". — Ще по хвилі попрохав Костю повернути запис трохи назад і налаштувався слухати. — Ага, ось: "не давати заднього ходу", "повертатися не можна", знову "маг".

Господар ще кілька разів прохав повернути запис на початок, та нарешті сказав:

— Там є ще й інші слова, але ці повторюються кілька разів усіма учасниками балачки, які крім української й російської мов, спілкуються також, ви не повірите,

халдейською. Є слова, мовлені арамейською... Вони що, історики, археологи, лінгвісти екзотичних мов? Для мене це дивина.

Костя на мить завагався, не знаючи, що відповісти. А потім мовив:

— Ці троє сиділи біля ліжка свого важкохворого товариша в лікарні. Все, що ви почули, сказано саме ними. Я лікую цього хворого і оскільки їхня розмова мене здивувала, я записав її на мобільний телефон. Контрабандою, звісно. А крім слів, які ви назвали, — більше нічого?

— Та чого там, є ще й інші слова, але я їх не знаю. Ці ж чулися у мові всіх трьох співбесідників. Тільки зв'язати їх у смисловий ряд я не беруся. Скажу лише, що слово Ліліт — ім'я демониці з аккадського вірування. Ну, це ще до Вавилону і у Вавилоні...

І тут озвався я:

— Чи не можна зв'язати слова "область", "район", "регіон" і слова "не давати заднього ходу", "повертатися не можна" у поняття "край без вороття"?

Чоловік підвівся. Обличчя з борідкою, у якій було немало сивини, видовжилося від подиву.

— Авжеж це воно. В Халдеї не казали "вбити", а казали "відправити у край без вороття". — Поміркувавши, чоловік сказав: — Як ви подивитеся на те, щоб я скопіював цей запис? У мене є деякі словники, і я спробував би перекласти решту халдейських слів.

Костя подивився на мене запитально, на що я кивнув, мовляв, можна.

— Щоб скачати матеріал на комп'ютер потрібен кабель, — сказав Лікар.

Замість відповіді чоловік відсунув одну з шухляд і витяг коротенький дрот і вставив один кінець у гніздо на диктофоні, а другий — у роз'єм на панелі комп'ютера. Поки тривав запис, господар розповідав, як мова невеликої народності древнього Вавилону халдеїв перетворилася на панівну у велетенській імперії. Спочатку вона стала мовою храмів і тогочасної влади, а потім і всієї людності.

— А все тому, — сказав господар, — що це була рідна мова царів Нового Вавилону — Набопаласара і його сина Навуходоносора.

Тим часом Костя поглядав на годинник, вдаючи, що вже мусить іти, а тоді, щойно запис закінчився, дістав з кишені дві двадцятидоларові банкноти і поклав на стіл.

— Дякуємо, ми вам дуже вдячні.

— Е-е, так не годиться між колегами. Ми просто погомоніли на цікаву тему. Заберіть гроші.

Це не була роблена делікатність. У голосі ученого вчувалася прикрість.

Костя посміхнувся, забрав гроші і, потиснувши господареві руку, сказав:

— Справді, на віку, як на бику. Може, й вам колись від мене прийдеться. — Діставши з кишеньки візитку, поклав на стіл перед чоловіком. Раптом поцікавився: — На дверях написано, що ваше прізвище Курис. Чи не з роду ви тих Курисів — поміщиків?

Історик не поспішав з відповіддю. Було видно, що це не те питання, на яке можна відповідати, не замислюючись.

— Батьки мої й діди з Курисово-Покровського. А от чи ми родичі з ними, хто зна. Можливо, як у нас кажуть, якась дев'ята вода на киселі. Господарі помістя перед жовтневим заколотом устигли емігрувати. Їхній рід і зараз галузиться десь за кордоном.

На вулиці я подумав про те, що непогано було б попрацювати з книжками, від яких у мене залишився не тільки спомин, а й гіркуватий присмак запаху в роті, яким вони сходили.

— Може, десь надибаємо столики під деревом та посидимо за кухлем пива... Га, як ти? — запропонував Костя і тут же додав: — Я пригощаю.

— Слухай, пиво не сприяє ясності думки. Справа надто серйозна, аби її обмірковувати на людях.

— Так а що ти пропонуєш?

— Знайдемо затишний куточок та й побалакаємо.

Ми йшли мовчки. З того, що я почув від науковця, можна було скласти речення: "Маг (себто я) відправив Ліліт у край без вороття". Це казали усі троє відвідувачів хворого. Звідки їм про те стало відомо? Навряд чи від самої Ліліт. Про це міг "сказати" тільки Гладун — його астральний двійник. Отже, всі троє — прихоськи або ж темні. За вимовами вони мешканці заходу, півночі і сходу України. Гладун — південець. Маємо всю географію України. Немає тільки нікого з центру.

Коли я сказав про свої міркування Кості, він зауважив:

— Виходить, що Валтас — неабияке цабе в ієрархії темних, якщо його відвідали такі ж як і він з різних меж України. До речі, всі троє руді. Тільки не такі кабани як він. Двоє — західняк і той, що з півночі — на вигляд інтелігентні люди, донбасівець — простак. Їх привів начмед саме в той час, коли сестра ставила хворому нову систему, а я прослуховував грудну клітку. Не повіриш, але коли вони зайшли, в палаті потемніло, хоча сонце за вікном світило, як і раніше. На мить мені здалося, що їм усе відомо. Я навіть згадав про пістолет, який завжди був при мені; я його тримаю за пасом — під халатом не видно. Якщо коротко, то в палату зайшли три гади. На нас із медсестрою вони дивилися немов на свою власність. Я чого поспішив вийти, бо в мене розболілася права нирка, яка доти ніколи не давала про себе знати. На думку прийшов тоді твій вислів: "Не може бути дружби з темним, може бути тільки рабство у темного".

Слова мого товариша падали в добре підживлений ґрунт. Я згадав, як мене переслідують ці потвори — за старої системи і тепер: вторгаються в моє помешкання, "риються" в моєму комп'ютері, підсилають провокаторів, переслідують не просто безцеремонно, а нарочито відверто аби спровокувати мене на якусь дію, оббріхують, що я терорист, вже не кажу про телефонний рекет.

— Убий його! — вихопилося в мене. Це не був мій звір-охоронець. Це була моя кривда, яка несподівано вихлюпнулася назовні.

Костя здивовано подивився, навіть зупинився.

— Розумієш, якби з тим мурлом довелось зустрітись сам на сам, я б, не замислюючись, випустив би в нього всю обойму. А тут він беззахисний. Не можу. Рука

не підніметься. І справа не в клятві Гіппократа; це щось інше. Ти скажеш, що він потрапив у лікарню не без моєї участі... Так то ж війна! А тут він полонений, хай йому грець... Щораз, коли я заходжу в його палату, у мене починає мліти права нирка. Медики знають, що таке буває від постійної пригніченості. Авжеж, мені доводиться лікувати ворога, який зіпсував усе моє життя. І не тільки моє... Один укол його ж отрутою, і він уже був би у своєму краї без вороття. А я змушений витягати його з могили. Вже не кажу, що після відвідин тих субчиків додалася підозра, що він знає, хто його лікує? А це означає, що на мене знову почнеться полювання. — У голосі Лікаря вчувалася тривога, якою переймався і я. Мені навіть здалося, що це я говорю його голосом.

— Послухай, він не знає, хто його лікує. Звісно, якщо не приходив до тям.

— Він не виходив ще з коми, — запевнив Костя.

— А де ота молодиця?

— У Рити. Очікує, поки їй з дому гроші перекажуть. Це теж жертва темних. Знаєш, у мене була думка застрелити отих трьох, а після цього віддати себе в руки правосуддя. А тільки де те правосуддя? Бачив би ти пику судді, до якого я звернувся по тому, як мене наладили з пароплавства... А вигнали через наклеп мого теперішнього пацієнта. Я точно знаю. Повідомили люди з управління портом, які зобов'язані мені здоров'ям.

Якийсь час ми йшли мовчки. Мені раптом спало на думку, що ім'я аккадської демониці Ліліт носить також руда "королева сексу", про яку оповідав Костя, і Алісія Бамбула. Про це останнє мені колись повідомив тодішній мій заступник, який відповідає за прийом документів у Спілку письменників. Так і сказав: "За паспортом вона не Алісія, а Ліліт Бамбух. — І додав: — "щось я не пам'ятаю жінок з таким ім'ям".

Тим часом мене не полишало відчуття, що астральний двійник гладкого міг підглядіти перехід сутності прибулиці з тіла жінки, у якому вона доти селилася, у тіло Кості? На матеріальному рівні він спостерігав за двома людьми — чоловіком і жінкою; на астральному — трьома — чоловіком і двома жінками, одною з яких була Ліліт. Водночас він бачив ще одного чоловіка, а також струмінь енергетики, що від нього сховався. Той струмінь відігнав від плоті двох людей польову сутність Ліліт. Про це він — астральний двійник гладкого — повідав астральним двійникам своїх відвідувачів. Мій звір кілька днів тому "говорив", що астральний двійник бачив двох людей у білих халатах, себто Костю й мене, але не знав, хто ми. Отже, він — астральний двійник Гладуна впізнав (ідентифікував) тільки Ліліт (себто сутність Ліліт) і енергетику, яка могла належати магові (мені). Оскільки відвідувачі гомоніли між собою халдейською, то, по-перше, — це сутності халдейських жерців бога Мардука, котрі прийшли у матеріальний світ в епоху, коли на Російську імперію накладася астральна форма державного устрою Вавилону, по-друге, вони — втаємничені (у своїй вірі), інакше їм не дано було б винести у земний світ знання халдейської — мови, якою вже багато віків ніхто не користується на планеті. Схоже, ні мені, ні товаришеві моєму поки що нічого остерігатися.

І тут Костя сказав:

— Уяви, якби сталося те, що планувалося прихоськами, і душа Ліліт увійшла б у

мене. Я що, став би жінкою.

— Ні, жінкою ти не став би. А от властивості жінки набув би. Зокрема, відчув би потяг до чоловічої статі.

— Це що, я став би педермотом?

— У залежності від того, чого більше у тобі було б — Ліліт чи тебе. Якщо б вас було порівно, то ти обернувся б на курія. Ну, психологічно, звісно... До речі, найбільше збоченців, як і людей з рудим волоссям, з'являється в часи потрясінь людства, коли астральна складова аури планети наближається до свого тіла — Землі, або ж двигтить під впливом космічних факторів. На щастя ми теперішні уже виходимо з періоду апокаліпсису. Двигтіння будуть, але не більше двох на століття. У той час, як у апокаліптичні періоди їх буває по дев'ять-десять на століття.

— І ти можеш назвати конкретні роки, коли це відбувається?

— Авжеж. Я тобі, здається, вже про них казав... Це роки, сума цифр яких дорівнює вісімнадцяти. Ну, наприклад: 1881, 1890, 1908, 1917, 1926, 1935 і т. д. У такий час разом з нормальними людьми у земний світ приходять особини з тілом людини — чоловіка чи жінки — і з сутністю протилежної статі. І не тільки... Приходять покручі з сутностями гієни та інших звірів у людській плоті. На людство нападає сказ. Адже кожен дев'ятий-десятий — мутант свідомості. По суті це бактерії, які вражають усе суспільство. Відтак починається активне бродіння. Наслідки його — Велика французька революція з епіцентром у 1791 році — шість мільйонів смертей, їхні кістяки зараз — у катакомбах під Парижем; жовтневий заколот 1917-го — наслідком системи, яка утворилася по тому і функціонувала 73 роки і сім місяців, було 62 мільйони смертей; Друга світова війна, яка на 1944 рік нараховувала 40 мільйонів жертв. Будь-який із років, сума цифр якого дорівнює вісімнадцяти, обов'язково лиховісний, більшою чи меншою мірою.

— Чи не через ці твої дослідження на тебе так напосіли чорти? — зауважив Костя.

— І через ці також. А головне, що я вивів на чисту воду усі сім голів звірини, яка з моря виходила. Назвав їх поіменно — у часі і просторі. Назвав велику розпусницю, що донедавна сиділа на семиголовій звірині. Ну, і багато чого. Вся ця потороч кодується одним числом — 666. Навіть їхній конфесійний колір — червоний має цей самий код.

— А це що таке?

— Ну, ти ж, мабуть, знаєш, що колір будь-чого визначається довжиною світлової хвилі атома. Так ось, довжина хвилі атома червоного предмета дорівнює сім тисяч п'ятсот шістдесят ангстрем. Порахуй, скільки це буде в сумі... Під червоним прапором в есересерії, фашистській Німеччині, Китаї, Кампучії, В'єтнамі, та де завгодно, вимордували десятки мільйонів людей. Зокрема тільки в Кампучії вбили кожного третього.

РОЗДІЛ 18

Я залишив Костю біля одного зі столиків під каштаном, де пахло пивом і шашликами. Та не пройшов і сотні кроків, як почув свист. Лікар махав мені рукою. Коли ми знову зійшлися, він сказав, що телефонувала щойно медсестра.

— Ось, бачиш, мені здавалося, що я готовий до повернення темного-приходька у наш світ... А виявляється, ні. Даремно не впорсну йому його ж отрути.

— У цьому є й позитивний момент, — зауважив я. — Ти не скоїв смертного гріха.

— Це сталося, коли вона робила перев'язку на його обличчі, — провадив Костя. — Валтас нічого не сказав, тільки розплющив очі. Та й сказати навряд чи зміг би, бо голова обснвана бинтами. Сестра тут же вийшла з палати і потелефонувала мені.

Хоч як Костя намагався опанувати себе, але побілілі губи й ледь вловима хрипота в голосі виказували в ньому крайнє напруження. Те, чого він найбільше прагнув — зустрітися поглядом з конаючим ворогом, який його переслідує все життя, стане для нього найбільшим випробуванням. Зараз у ньому змагаються дві людини: ображена, цькована, з понівеченою долею, але з не знищеною мораллю, і боець, який не зупиниться ні перед чим, аби відстояти власну гідність. А побачити на собі погляд напівмертвого ворога було для нього щось схоже на романтику. "Авжеж, важко тобі, друже", — подумав я. Раптом мені привиділася ціла зграя паскуд, яка цькувала і зараз цькує мене — усі обсновані чорними бинтами, немовби то лежали не люди, а кокони, і погляд кожного крізь дірочки в коконах всвердлюється в мене. "Комахи! Отруйні комахи! — майнуло в голові. — Особини паралельного світу, що мешкають поміж людей. Сильні тим, що ховаються в футлярах-коконах. Вони нас бачать, ми їх ні".

— То ти — в лікарню? — запитав я. — Можеш взяти й мене з собою...

— Ні. Зараз там — черговий лікар.

Я кивнув на пластмасовий столик, за яким щойно сидів мій товариш.

— Присядьмо. По шашлику, я знаю... Моїм коштом.

— Пригостити можу й я, — мовив Костя повеселілим голосом. — Головне ідея!

Щойно офіціантка принесла замовлене, як задзвонив Лікарів телефон. Глянувши на дисплей, Костя спохмурнів. Окинув поглядом шашлики й пиво, натиснув кнопку. Та одразу ж перемкнув телефон на звук. Почувся тихий жіночий голос:

— Йому стало зле. Ні, не хворому, а черговому лікареві. Молодий же спеціаліст, недавній студент, а тут стільки бинтів! Я й сама мало не зомліла. Не знати й чому.

— Він щось сказав? Ну, хворий... — запитав Костя.

— Та в нього рот забинтований. Якби я була марновірною, то подумала б, що на мене дивляться з потойбічного світу. Зараз піду та спробую бодай губи йому звільнити від бинтів.

— Гаразд. Вразі чого, інформуйте негайно. — Костя вимкнув телефон. — Кепсько вийшло. Валтас, вперше розплющивши очі, мав би побачити мене, а не того хлопця. Це слід виправити. Удвох поїдемо. Ти не передумав?

Вахтер на прохідній повідомив Костю, що у його важкохворого — відвідувач. Костя кивнув і пропустив мене до турнікета. Уже в кабінеті сказав:

— Я не робитиму йому жодних процедур. Головне, аби він нас побачив — обох. — По хвилі додав: — Одному мені було б незатишно. Як-не-як з цією людиною я сидів за однією партою.

Тим часом у мене всередині піднімалося щось важке. Це прокидався і зводився "на

ноги" звір. Але ж я не бачив темного, він — у другому краю відділення.

Коли ми, вже в халатах і шапочках, ішли коридором, Костя попередив, що я мушу грати роль лікаря. А я завважив, що з наближенням до палати, де лежав Гладун, звір у мені ставав дедалі агресивнішим. "Мабуть, це через те, що темний нарешті повернувся у світ людей", — майнула думка.

Я мав рацію тільки на половину, бо в палаті сидів ще один темний. На мить мені здалося, що гарчання мого звіра почули всі: і Костя, й медсестра, яка відмочувала бинти на голові гладкого, і той, що з благодушним обличчям спостерігав за рухами медсестри. Я його десь бачив... Та ні, я його знав. Його знав мій звір, який виривався з моєї хватки. Мені здавалося, що я міцно тримаю за загривок великого собаку — дога чи вівчарку, і що той собака ось-ось видереться. Але ж мені сказано грати роль лікаря, а це значить — стриману, помірковану людину. Раптом згадав, де його бачив. Він приходив до мене в сон, разом з кадебістом Бутком. Це той, який живе одразу у двох світах — земному й астральному, як ота чорнявка з університету. "Особи з подвійним громадянством — розтаку твою!.." — прогарчав звір у мені.

Хворий лежав горілиць і крізь отвори в "коконі" дивився в стелю. І тут він перевів погляд на нас, що зайшли, і довго не зводив очей. На мить склепив повіки, а коли їх знову розплющив, то вже дивився на свого товариша, і в погляді його вгадувалася паніка і запитання "як бути?"

"А що, нелюде, жертви твоїх підлот і крутіїства постали перед тобою! — гарчав у мені звір. — Мабуть, не хочеться у край без вороття?"

Але вся лють мого звіра була націлена на відвідувача — чоловіка, з записинами й несталими рисами обличчя, які мінялися щомиті, як у тих потвор з мого передсоння. Так оце вона, ота паскуда, яка переслідує мене вже багато років. Я був подумав, що він тільки виконавець, і що над ним є покидьок вищого рівня, але від того не переставав його ненавидіти, а мій звір у мені казирися. Він — звір так навіснів, нібито сидів не темний, а прихолько з потойбіччя.

Тим часом Костя витяг з кишені халата пляшчинку і шприц — ту ж саму пляшчинку і той самий шприц, якими він мав убити мене. На пляшечці біліла та ж сама наклейка-рецепт. Не кваплячись, зняв чохол з голки шприца...

— Шкода, що немає з нами Ксилантія, — пошепки озвався до мене.

І тут хворий, який досі лежав нерухомо, сіпнувся. Водночас відвідувач, що досі не звертав на нас уваги, раптом підвівся зі стільця і втупився в мене маленькими очима. То були очі Алісії Бамбули — жовті в чорну цяточку. Він не просто дивився, а проникав у мій організм і сильними пальцями щось там чавив. Авжеж він мене впізнав, попри лікарський антураж на мені. Я відчув, що втрачаю координацію і ось-ось упаду, навіть роззирнувся, на що б обіпертися. Досі звір у мені, який бачив у цьому чоловікові чужого і так-сяк корився, тепер, коли темний запустив у мене щупальці, рвонувся... Я не помітив чорної кулі, що з мене вилетіла, як тоді, коли об'єктом бував прихолько. Чоловік просто зів'яв і опустився на стілець; якийсь час сидів, немов причмелений. Та ось голова його схилилася на груди, опустилися плечі. Так сидить лялька, яка ще мить

тому грала роль живої людини і яку відклав лялькар. Костя хутко підступився до нього, помацав пульс.

— Принесіть нашатирний спирт, — сказав медсестрі.

Щойно та вийшла, він підсмикнув рукав у відвідувача і ввів у передпліччя пів шприца рідини. У мене ж блискавкою майнула думка, що я щойно став співучасником убивства. Мені й на гадку не спало, що цей жовтоокий покидьок заслуговував на сотні смертей. Син чи онук катів, які в недалекому минулому вигубили в концтаборах і катівнях енкавеес понад шістдесят мільйонів люду... Тепер вони роблять зачистку від тих, хто заважає їм знову поставити сторч боввана на глиняних ногах. І роблять те за кошт незалежної держави під виглядом боротьби з тероризмом. "Хай би ви повиздыхали!"

Костя підвів очі на Валтаса і вдав, що збирається добрати у шприц рідини. Очі Гладуна розширилися. Він почав важко дихати. Щойно звільнені від бинтів щоки, пополотніли. Від нього війнуло сечею. Саме у цю мить увійшла медсестра і дала Лікарєві пробірку з нашатирем і ватку.

Тим часом я уникав зустрітися поглядом з Костею і медсестрою, тому що з моїх очей все ще виглядав звір. Натомість роздивлявся Валтаса — клапті рудого волосся, тлусті щоки, які вже не ховалися під бинтами, витрішкуваті очі невідомого кольору, велике тіло, під яким панцирна сітка просіла мало не до підлоги. По ньому ковзав не погляд мого звіра, а вселенська ненависть; її — ненависть викликали такі як Гладун у будь-якій людині. В історії бувають періоди, коли тотальна ненависть охоплює все людство, бо поміж людей — кожен десятий темний. Раптом груди товстуна здійнялися; він став задихатися.

— Е-е, припини, — почувся спокійний Лікарів голос. Це стосувалося мене. — Прочини краще кватирку.

Я мить постояв біля вікна, спостерігаючи за людьми на лавках у внутрішньому дворі лікарні, подумки намагався вгамувати свого звіра. Тим часом Костя підніс до обличчя відвідувача, котрий втратив свідомість, змочену нашатирем ватку. Той ніяк не відреагував. Потім він підійшов до гладкого, який все ще важко дихав, і торкнувся рукою пальців ноги, тоді став масувати м'язи на литці, але хворий ніяк не реагував.

Раптом Костя повів носом, озвався до медсестри:

— Клавдіє, розшукайте санітарку, нехай перепеленає цього... — кивнув на Гладуна. — Бо ми тут позадихаємося.

— А з тим як бути? — поцікавилася жінка, кивнувши на сидячого.

— Очухається, — відказав Костя.

Коли медсестра вийшла, лікар знову взявся до ніг хворого. Він підносив ногу й відпускав, вона падала немов то була нога мерця. Тоді обстежив руки — ліва з них виявилася також атрофована.

— Та-а-к, друже моїх шкільних літ, кепські в тебе перспективи... — озвався. — Скоріше за все, причина — хребет. Ось бачиш, як воно буває — ти перед кимось опускаєш шлагбаум, переслідуєш його, ну, іншими словами, перебиваєш хребет. А

тепер ось сам — паралізований... Я можу все це припинити, одразу. — Він знову витяг з кишені пляшечку і шприц.

Гладун щось хотів сказати, але порух губ під пов'язкою ледь угадувався. Його очі забігали, він немовби благав про щось.

— Нащо ти запроторив Ксилантія у брьовнокатательний? Через те, що він тобі пику натовк? Так дав би йому відсіч — ти був не менш дужий. У всьому світі чоловіки так зводять порахунки. А ти забздів. Натомість...

Медсестрі, що зайшла, Лікар наказав зняти рештки бинтів з губ Гладуна. І коли вона те зробила, почулися звуки, що тільки віддалік нагадували голос людини.

— Справи зовсім кепські, — озвався тихо Костя. — Йому паралізувало артикуляційний апарат.

Лікар наблизився до мене і шепнув:

— Зникни. Я озвуся.

Та раптом він подивився здивовано, в його очах з'явився страх. Водночас я завважив, що у мені знову активізувався звір, який нарешті розпізнав у відвідувачеві чужого. Не темного, а саме чужого, прихоська з потойбіччя. Мого земляка, ще мить тому нерухомого, несподівано почало тіпати. Якби Костя не встиг утримати стілець, він упав би. Тим часом Лікар вихопив з-за ширми на підвіконні мобілку і, налаштувавши її на режим відео, заходився знімати. Істоту колотило, на лиці з'являлися щораз страхитливіші маски, як у тих потвор із моїх снів. Цей чоловік багато років прожив у повній гармонії з дияволом, а тепер між ним і нечистим точилася боротьба за плоть, у якій мешкали обидві сутності. Я, здавалося, бачив, як потужні лапи мого звіра віддирають від людського вмістилища нечисту силу. І тут почулися слова з ретрофлексними звуками, такі ж, як і ті, що ми чули в мові попередніх відвідувачів лікарні. Це були халдейські слова, але вимовлені не людиною, а немовби простором, у якому ми перебували. Тільки якщо попередні відвідувачі просто розмовляли, то тепер це були голосні і приголосні звуки вселенського нещастя. У мене майнув спогад, як і тоді, в музеї, що я звідкись знаю фонетику цієї мови. Ні, я знаю цю мову, але вона лежить у шухлядці пам'яті, яку мені не дано прочинити. Якось я бачив, як бився у корчах один старий. Те ж, що відбувалося зараз, нагадувало бій з тінню чи боротьбу з невидимим ворогом — спритним і дужим. Чоловік таки впав зі стільця і качався на спині, від когось видаючись, а потім "сидів" на комусь, стискаючи щось обома руками, немовби душив. Водночас не припинялася і битва словами. Чулися оклики, ні — гарчання двох людей: один виплескував ненависть здебільшого чужою мовою, другий, мабуть, молодший, гнав суцільне матюччя і слова, які вже давно мало хто вживає. Це був набір найбрутальніших матюкливих виразів, винесених з краю, де люди не знають що таке табутивний бар'єр, а жінку мають за ніщо. Поміж них можна було розібрати лише кілька не матюкливих слів: "Я тобі дам собаку, розтаку твою! Пошукай собі іншого прищелепу! Геть від мене!" Після цих слів у ніс ударило сильним запахом псини, який перебив на мить сморід сечі, яким тхнуло від Гладуна. Якщо одного з ворогів — прихоська з потойбіччя не було видно, то господар тіла, власне, актор на

сцені, на яку обернулася лікарняна палата, динамічно розгортав характер персонажу, якого він "грав". Це був чоловік середнього зросту і віку, коротко підстрижений, з обличчям рекетира і водночас кілера. Я не був переконаний, що сутності — мешканці тіла б'ються між собою, а не протистоять моєму звірові. Тим часом з мене витікала енергія. Моя сила невідомим каналом перекачувалася у той двобій. Адже його — звіра живила моя енергетика. Пригадалося, що й тоді, коли я нейтралізував Сміттяра, а пізніше вигнав його з плоті Кості, я теж почувався знесиленим; та й зовсім недавно у випадку з дівчиною... Несподівано чоловік перевернувся горілиць, і укліяк на підлозі з відкритими очима — тими ж самими — жовтими в чорну цяточку. Лікар вимкнув і сховав у кишеню мобілку.

— Які в нього очі? — пошепки запитав я, не відводячи погляду від лежачого.

— Сірі, — відказав лікар.

— А медсестра що скаже?

Костя пошепки обмінявся кількома словами з медичкою і підтвердив, що очі в того сірі. Тим часом повернувся мій звір; він не "розчинився" в мені як бувало доти, а стояв наготові і не зводив погляду з чоловіка на підлозі. "У-у, тарган! — почув я злостивий голос звіра. — Тарган, перед тим як здохнути, завжди перекидається на спину". Я бачив чоловіка хоч і власними очима, але поглядом мого звіра. У лежачого очі були справді жовті у чорну цяточку, як у Алісії Бамбули, волосся ж коротке, руде. А на обличчі, ні — на пиці, хоч і без ознак життя, з'являлися маски, які я спостерігав у потвор з мого передсоння. То були морди гієни, шакала, неіснуючої в природі плотоїдної мавпи... І ця потвора, яка переслідує мене багато років. Він був живий, хоч і непритомний.

— Що ти йому уштрикнув? — поцікавився я.

На лиці Лікаря майнула ледь вловима усмішка.

— Фізіологічний розчин, — відказав він. — А ти що подумав?

— Даремно, — мовив звір моїми вустами. — Тепер ця сука знову мордуватиме людей.

На підлозі лежало украй знесилене, але не мертве, людське тіло, цілковитим господарем якого була нечиста сила. Колишній власник його, скоріше за все, перебував на шляху до пекла.

— Можливо, й мордуватиме. А може, й ні... — сказав притишено Костя.

У палату зайшла дебела стара жінка в халаті з відром води і якимось лахміттям.

— Все, друже, роби ноги, бо зараз почнеться мерзенне дійство...

Весь час, поки я йшов до маршрутки і в маршрутці мене переслідував запах псини, попри парфуми пасажирок.

РОЗДІЛ 19

Два дні я очікував дзвінка від Кості. Ходив на лиман, готував борщ, дивився телевізор — жив, як колись, не думаючи, що мені хтось дихає в потилицю. Про виразки на лівій стороні обличчя нагадували тільки рожеві сліди. Я вже збирався був нанести обіцяний візит у бібліотеку, як нагадав про себе мобільний телефон.

— Як настрій? — почувся Лікарів голос. — Чого не озиваєшся?

— Я від тебе очікував звістки.

— Гаразд. За годину зустрінемося у Ксилантія. Ти як?

— Я не знаю, де живе Ксилантій.

— Ну — там, де ми квасили утрьох.

— А-а...

Він підійшов до багатоповерхівки вчасно, одягнений, як і попереднього разу, у все біле. При собі мав лікарську валізку. Спускаючись сходами в котельню, я згадав свої перші відчуття, коли мене привіз сюди Ксилантій. Тоді було вже далеко за північ, і я сходив униз, немовби прямував у підготовлену для мене пастку. І не було сили, яка змусила б мене повернути назад. Мій звір тоді казився і ось-ось мав вистрибнути назовні. Цього разу я його в собі не завважував. Пахло свіжими огірками й оселедцем.

— З усього, на нас тут очікують, — озвався Костя.

На столі стояла не розкоркована пляшка перцівки, тарілка з оселедцем, обкладена кружальцями цибулі, й полумисок з огірками. Вгадувався запах оцту й олії.

— Які люди! — вигукнув Ксилантій, відкладаючи газету з кросвордом.

Він обійняв нас, назвавши Костю бугром, а мене шефом. У ньому дивно співіснували риси хлопчика і потріпаного життям чоловіка.

— Це ти мудро зробив, мля... — зауважив Лікар, кивнувши на стіл. — А побачивши, як я виймаю з пакета пляшку коньяку і дві банки сардин, додав: — Ти теж мудрий.

Потім заходився викладати з лікарської валізки шампанське, копчені стегенця, сирокопчені ковбаси, кетчупи, гірчицю і ще якісь пакунки.

Ксилантій, спостерігаючи за тим, зепевнив, що Костя наймудріший з нас.

... Коли вже була випита пляшка перцівки і Ксилантій розкоркував коньяк, озвався Костя:

— Братове, поки ми ще не набралися тут як жаби мулу, пропоную послухати хроніку останніх подій, до яких ми всі мали безпосереднє відношення. Напевне, шефові не все буде цікаво, бо про більшість із того, що сталося, він знає. Про більшість, але не про все...

Свою оповідь Лікар почав з того, як він влаштувався в лікарню і як у його відділення привезли важко травмованого чоловіка після ДТП. Сказав, що чоловіком тим виявився Валтас. Про попередні події Костя не обмовився жодним словом.

— Кепські в нього справи, — провадив лікар. — У нього паралізовані ноги, ліва рука і пошкоджений артикуляційний апарат. Ну, я не переконаний, чи він зможе балакати.

— А є таки Бог на світі! — вихопилося у Ксилантія. По миті він окинув нас ніяковим поглядом, додав: — Не подумайте тільки, що я радію.

— Авжеж Бог є, — погодився Костя. — Бо крім законів збереження маси, існує ще закон збереження підлості. А він полягає в тому, що підлота, яку ти зробив людині, рано чи пізно впаде на тебе і впаде з великими відсотками. Знаєш, Ксило, що я йому сказав? Я сказав: навіщо ти запроторив Ксилантія в бровнокатательний? Не міг дати йому відсіч, ти ж був справніший за нього.

Несподівано Костя замовк. По щоках Ксилантія текли сльози, затремтіла спідня губа; він підвівся і попрямував до сходів.

— Розчулився хлопець... — сказав Костя. — Ага, з'явився ж батько Гладуна — прилетів з Португалії, де він зараз живе; у нього там бізнес. Прохав аби я доглянув сина, поки той оклигає і його можна буде транспортувати літаком. Сказав, що більше довіряє нашим лікарям, ніж тамтешнім. Пропонував пристойну суму в доларах. Я сказав, що мені залишилося ще два тижні, а там прийде інший лікар. То з ним хай і домовляється.

З оповіді я зрозумів, що Костя каже тільки те, що може сказати в будь-якому колі людей і в будь-якому приміщенні. Тому запитав обережно:

— А як отой відвідувач?

— Склеїв ласти, — відказав Лікар буденно. — У моргу тіло його. Очікують, коли по нього приїдуть та відвезуть на батьківщину.

Я перехрестився, на що Костя поблажливо усміхнувся.

— Лікарі, яких зібрав начмед, констатували смерть від зупинки серця. Ну, перехвилювався там чи що... Медсестра засвідчила, що його перед тим була падуча.

Я не відчув полегшення від слів Кості, може, тільки ледь-ледь. Адже відійшла всього одна ланка у ланцюжку пов'язаних між собою приходьків і темних. Над ним є хтось у столиці, а під ним — у моєму місті. Вже не кажу про цілу армію інформаторів і провокаторів, включаючи й кількох письменників — колег по Спілці, які на нього працюють. Я б радий був вилити свою кривду сльозами, так, як Ксилантії, але де їх узяти? За багато років існування у ворожому оточенні я навчився ховати емоції у найвіддаленіший закуток свідомості. Те, що сталося, нічого не змінить. За мною так само ходитимуть нишпирки, чинитимуть всілякі провокації. Я називаю їх тихими вбивцями. Вони вбивають психологічно. Десяток із них — сусіди по під'їзду і двору, решта — багато їх і невідомо хто. Несподівано у мене вихопилося:

— Яке в нього прізвище?

Костя мить поміркував, згадуючи.

— Якесь подвійне, — мовив. — Чи Свистунов-Верхогляд, чи Свистопляс-Верхогляд... Ім'я Володимир Юрійович чи Володимир Олексійович. Точно не скажу.

"Подвійне..." — подумалося мені. — Авжеж, і їх було двоє в одному тілі. Хтось із них був просто темний, а хтось — приходько. Отже, вони існували у повній злагоді. А звір мій так сильно виснажився тоді, бо вступив у двобій з двома одразу.

— Ага, я бачив його документ — він твій земляк. Очолює якусь важливу державну структуру, в чині генерала. А судячи з того матюччя, яке вихлюпнулося з його горлянки, він був щонайменше генерал-ефрейтором.

"У чині генералів, — подумалося мені. — Адже їх було двоє".

Почулися кроки — спускалися сходами. На виді Ксилантія, який з'явився, не залишилося й сліду від розчуленості. Це знову був хлопчак, який життя сприймає як гру.

— А чого стопарики порожні? — дорікнув він.

— Очікували, поки ти наповниш, адже ти найсправедливіший із розливайл, — сказав Костя.

— Авжеж, бо я живу за поняттями, — погодився Ксилантій, беручи коньяк.

І тут завібрував у моїй нагрудній кишені телефон. Дзвонив Олекса Різниченко.

— Ти далеко від телевізора? — запитав.

— Зажди...

Я поцікавився чи тут є телевізор? Ксилантій показав на двері кімнатки.

— Учора свій старий приніс.

— А що там? — знову до Різниченка.

— Тема, яка тебе цікавить, — відказав він. — Вибери обласні новини, побачиш. Бувай.

На весь екран показували обличчя знайомого чоловіка. Потім почувся голос коментатора, який казав, що це один з тих, котрий не пам'ятає, хто він. Відомо тільки, що він вийшов з катакомб у складі групи туристів. Опинившись на поверхні, чоловік не знав куди йти. Правоохоронці, які з'явилися на виклик гіда, не змогли встановити особу прибульця. Він говорив на дивній суміші слів, хоч і знайомих, але фонетично не схожих на теперішні. До того ж у лексиці його часом прохоплювалися слова з іншої мови, ну, якоїсь східної. Раптом на телестудії щось перемкнули і чоловік заговорив; вимова його справді нагадувала вимову старих людей, але найцікавіше — у ній чулися також халдейські слова. Перше враження, що я десь уже бачив цього чоловіка, скоро минуло. Я його ніколи й ніде не бачив; він мав обличчя без індивідуальних рис; єдине, що запам'ятовувалося, це вуха: відстовбурчені, ніби взяті з іншої — великої голови. Обличчя без опізнавальних рис і робило його схожим на прихोдька, який зурочив мене в поїзді, того, що переслідував мене на лимані, і того, з якого я вигнав нечистого у цьому приміщенні.

— Скидається на те, що вже стало нікому зустрічати прибульців з далекого краю, — озвався Костя.

— Ага. Тільки чи на довго... — зауважив я.

Ксилантій подивився, не розуміючи, а тоді наповнив чарки.

— А цей, — він кивнув на телевізор, — нагадує мені хмиря, що тут розорявся.

— Нікого він тобі не нагадує, — запевнив Лікар. — Це істота з іншого світу.

... Неподалік від дверей у котельню стояли урни на сміття, а біля них лежали два дворових собаки. Уздрівши нас, вони лінькувато клепнули хвостами об асфальт.

— Іч, які ввічливі, — зауважив Костя. — А побачив би ти їх, коли ми з'явилися тут з демоницею...

— Я чого запропонував вийти та подихати свіжим повітрям... — пояснив я. — Не хотів втаємничувати твого друга в те, що сталося в лікарні. Так ось: ти впорснув відвідувачеві препарат з пляшечки: по тому він, як ти кажеш, склеїв ласти. Все це відбувалося на очах у гладкого. По суті твої дії нагадували шантаж і вбивство. Так? Мине тиждень-два, хворий оклигає і оповість про все, що бачив. Кому? Подільникам. Чи ти вважаєш, що троє, котрі загинули під час ДТП, єдині, з ким він мав справу? Може і

єдині, але тут, в Одесі. А троє з регіонів, які теревенили халдейською? Павутиння темних і прихоськів з потойбіччя після його повідомлення заколивається по всій країні і далеко за її межами. З нами вже працюватимуть не тихі вбивці, а традиційні кілери.

— Хто такі тихі вбивці? — поцікавився Костя.

— Ну, ті, котрі тебе женуть... А точніше заганяють у лікарню — інфарктне, психічне, наркологічне чи якесь інше відділення і зрештою на той світ. Ця технологія в них розроблена до дрібниць ще з кадебістських часів. Твою ж нішу в суспільстві займе прихосько з Вавилонa — месопотамського чи більшовицького — не має значення. А потім, коли з'явиться інша — опозиційна до чинної влади сила, нікого буде судити за душогубство, мовляв, ну, померла людина в лікарні, від хвороби.

Костя довго не озивався, та нарешті мовив:

— Це ти влучно — що до тихих... Вони вбивають не тільки нас, а й наших дітей, яких ми не народили, бо не бачили перспективи їх утримувати. Нам із Ксилантієм уже по сорок чотири, а ми... А-а... — він безнадійно махнув рукою. — А ти не подумав, що Гладун може повідомити владу?

— Малоймовірно, адже тоді спливе, хто справжній власник отрути, — відказав я. — Звісно, якщо в нього є клепка в голові.

— От-от, через те я й не боявся демонструвати йому його ж пляшчинку. Хай, пала, зна', що він для нас прозорий. А те, що ти письменник, то факт організації твого отруєння може розлетітися по засобах масової інформації. Валтас завжди був падлюкою, але ніколи не був бовдуром. Щоправда, він може згодом втаємничити батька...

— Навряд, — засумнівався я. — У темних родинні зв'язки нічого не важать. Звірится темний може тільки такому ж як сам, або прихоськові з потойбіччя. А те, що Гладун темний, у мене немає жодного сумніву.

Костя не озивався. Я також думав про своє. Що зміниться для мене зі смертю мого учителя? І хто його насправді вбив: Костя чи я? Ну, не я, а мій звір, який спочатку не розпізнав у ньому прихоська, а потім не міг його подолати. Раптом почувся голос Ксилантія з підвалу:

— Е-е, заходьте вже, бо коньяк випаровується.

РОЗДІЛ 20

Я стояв на пірсі, де мені призначив зустріч Костя, і спостерігав за посадкою на великий білий корабель з назвою "Осеана". На борт піднімалися як нові пасажери, так і ті, хто сходив з нього на берег. Нові тримали в руках сумки і були у супроводі близьких. Я довгенько стояв осторонь того гурту і вже почав непокоїтися, та раптом підвів очі і побачив на палубі чоловіка в однострої офіцера флоту. Він дивився на мене з висоти семиповерхового будинку і хоч обличчя з такої відстані я не міг розгледіти, але то був Костя. Замість форменого кашкета голову йому покривала тубетейка. Він нічого не казав, не зробив жест рукою, проте на лиці його вгадувалася посмішка. І тут з-за спини в нього вийшла жінка в білому халаті і з червоним хрестом на нагрудній кишені. Це була Рита. Вона подала йому кашкет з "крабом", постояла якийсь час, дивлячись на

мене, і відійшла. Я не міг утямити, що сталося. На мить здалося, що це сон, але сон приємний, мені-бо не хотілося з нього виходити. І тут на місце Рити вигулькнув Ксилантій, також з морським коміром на білій сорочці. Він підніс догори руки і показав рукостискання. Я вже збирався у відповідь повторити його жест, та раптом завважив, що йому щось сказав Костя і Ксилантій відійшов. Віддалік на палубі стояв матрос і спостерігав за гуртом пасажирів унизу. "Та це ж Бакс!" — майнуло в голові. Авжеж то був Бакс, кругловидий, широкоплечий з бобриком світлого волосся. Я спробував прокинутися, як не раз таке робив, коли мені снилися нісенітниці, але не зміг. Це таки була дійсність, а не сновидіння. Тим часом Костя скинув тюбетейку і одягнув кашкета. Тепер це стояв справжній офіцер морського флоту, я б його ніколи не впізнав.

І тут у повітрі з'явилася тюбетейка. Я не встиг навіть помітити, як її кинули. Вона летіла обертаючись, немов диск і її підхопив високий чоловік, що був за кілька кроків від мене. Тим часом Костя підніс до вуха свою мобілку. Я також сягнув рукою в кишеню, але в цей час чоловік, що спіймав тюбетейку, приклав до вуха свій телефон. По хвилі він підійшов до мене і подав спершу тюбетейку, а потім слухавку.

— Це вам, — сказав.

Я встиг помітити, що тюбетейка всередині мала конверт, прикріплений клейкою стрічкою.

— Одягни тюбетейку, — почувся Костин голос. — Віднині чоловік, телефон якого ти тримаєш, буде тобі за ангела-охоронця. Обмінюйтеся з ним номерами. Допоки ти в Одесі, можеш на нього покластися. Ти все розчув?

Несподівано в мені ожив звір-охоронець. Отже, десь неподалік з'явився темний. Я окинув поглядом з десяток пасажирів, що залишилися біля трапа. Там його не могло бути — мій звір уже давно дав би про нього знати. Тим часом потвора у мені звелася на всі чотири ноги і я змушений був ухопити її за карк. До гурту наближалася жінка — в червоній сукні, невисоко зросту, з пишним рудим волоссям. "Так он воно що! — подумав я. — Недурно вона приходила до Кості в сон..." Жінка не була красунею, але постать її вабила немов магнітом. Вона виказувала не просто жіночність, а гріховну жіночність. Згадалися слова Кості: "Ми з нею гарували, немов два чорні воли". Жінка ковзнула по нас з високим чоловіком поглядом, але мені й цього було досить, аби побачити її очі — жовті в чорну цяточку. "Та це ж очі Алісії Бамбули! — майнуло в голові. — І не тільки очі, а й погляд — всеохоплюючий, зацікавлений. Водночас це очі астральної жінки, яка згвалтувала мене у сні..."

— Ти все розчув? — повторив Лікар.

— Так... — запевнив я. — Здається, до тебе прийшли.

— Бачу вже, — сказав Костя. — Сон виявився в руку.

Тим часом жінка спинилася біля гурту і підвела очі.

— Отож бувай! Зідзвонимося. — Костя повернувся і пішов углиб палуби.

Я і тепер ще, маючи на голові незвичайний головний убір і вловлюючи запах Костиного волосся, не був переконаний, що це ява, а не сон.

— Пішли вже, — озвався сухорлявий, ховаючи в кишеню свою мобілку.

Це був той чоловік, який разом з Баксом вигнав кілерів з будинку, де живе моя сестра. Тепер він був у попелястого кольору бриджах, на ногах мав білі черевики і такі ж білі шкарпетки. Чоловік чимось нагадував страуса. Доки ми відходили від пірса, звір у мені втихомирювався, а по часі і зовсім зів'яв. Але не зник. Неподалік був не просто темний, а прихोцько з потойбіччя жіночої статі.

— Моє ім'я Степан. — Чоловік подав руку і я відчув жилаві потужні пальці. — А ви можете не називатися — вас я знаю з оповідей хлопців.

— Що це за дивовижна містифікація? — поцікавився я.

Степан не став вдавати нетямущого.

— Авжеж дивовижа... Ще два тижні тому нікому й на думку не могло спасти, що таке станеться.

— Він що, підписав контракт?

— Ага. З самим собою.

Я подивився запитально. Чоловік посміхнувся і запропонував посидіти під каштаном у припортовому кафе. Він же й замовив шампанське і персики. Коли ми випили за сім футів під кілем для Кості і його друзів, мій новий знайомий сказав:

— Авжеж із самим собою. Той круїзний лайнер належить йому. — Побачивши на моєму обличчі подив, він додав: — Ну, не тільки йому — там ще є співвласники: грек і португалець — колишні одесити. І команда там з українців, греків та португальців. А судно приписане у грецькому порту.

Степан удруге хлюпнув у фужери, дзеленькнув своїм об мій і, нічого не сказавши, випив.

— Кості що, пощастило роздобути чарівну лампу Аладіна? — запитав я.

— Чарівна лампа... Він пов'язує те з вашою зустріччю. Після того, що сталося, він став вірити у прикмети. Ви, на його думку, приносите зміни в життя. Великі зміни...

— Костя перебільшує, — мовив я, сьорбнувши шампанського.

— Можливо. А може, й ні...

— Де б знайти людину, яка змінила б моє життя на краще? Або хоча б зробила його спокійнішим.

Степан підвів на мене світло-голубі, майже білі очі.

— Судячи з того, що мені казав Костя, ви розворушили зловороже кубло і тепер вас переслідують. Він натякав на якесь сатанинство, але я в це не вірю. З усього ви просто наступили комусь на мозоль. Якійсь комерційній чи політичній структурі.

— Можна й так сказати, — погодився я. — Але як сталося, що Костя...

— Це і для всіх нас стало несподіванкою. У Кості є тітка — дружина колишнього, ще імперського, промисловця. Ну, він накрив, як і всі вони. Костя до них приходив тільки як треба було когось пролікувати. Обоє — пенсіонери, жили на Чорноморці, на самому березі. Купили у якогось збанкрутілого скоробагачка хату. Ну, не зовсім хату... Триповерхову віллу з усіма прибамбасами; в кількох метрах від моря. Костя обурювався, що ті падали, пробачте, їх там ціла вулиця, заблокували доступ до пляжу. Але не це важливо... У родичів є син — алкаш, йому десь під п'ятдесят. А півроку тому

тітчин чоловік, який переніс кілька інфарктів, раптом помер — на вісімдесят п'ятому році. Отож вона стала спадкоємицею. Це було півроку тому, аж ось недавно тітка подзвонила Кості аби прийшов. Ну, він прихопив валізку з лікарським начинням і гайнув на Чорноморку. А там, крім неї і її п'яного сина, виявився ще нотаріус... Коротше, тітчин чоловік, перед тим як померти, склав заповіт, у якому нерухоме майно відписав дружині, а рухоме — два дорогих автомобілі і круїзний лайнер — синові й Кості. Керувати рухомим майном призначив Костю, ну з тим, щоб він усі прибутки клав на спільний з Геннадієм, сином, рахунок. Крім усього, в обов'язок Кості входило лікувати і доглядати тітку і двоюрідного брата. Там ще купа всіляких обов'язків.

— У тітчиного сина є діти?

— Немає. Через те вони і включили у спадок Костю — нормальну, надійну людину.

"Аби тільки спадок через Костю не перейшов до тих, кому все те колись тут належало. — майнула думка. — Не випадково руда демониця повідомила йому у сні про свою вагітність від нього".

— А ким Костя числиться на судні? — запитав я.

— Лікарем. А за сумісництвом, хе-хе, господарем лайнера — їхня з Геннадієм доля у вартості плавучого підприємства — понад шістдесят відсотків. Дядько ще залишив їм, крім усього, кілька рахунків у грецьких і португальських банках. Їх суми Костя не назвав. — Степан замовк, поцокав нігтями по порожньому вже фужеру, замислився: — Авжеж станеш марновірним і повіриш у містику, коли на тебе звалиться таке багатство, — озвався по хвилі. — І це після поневірянь, сумнівних заробітків і по суті війни з усілякими мерзотниками.

— Я бачив на палубі Ксилантія і Риту...

— Авжеж... Костя своїх не кидає. Рита — медсестрою там, як і в минулі роки, коли вони плавали на круїзному. А Ксилантій — матросом. Там є ще один з наших — також матрос.

— А вам місця не знайшлося? — поцікавився я.

— Знайшлося. Механік зібрався на пенсію. Я ж за освітою інженер-механік. Але у мене сімейні обставини не дозволяють. Хай, може, перегодя. Там добре платять.

Степан дістав з кишені складного ножа і розрізавши персик, відділив кісточку. Одну половинку поклав переді мною.

— А вам личить у цьому головному уборі, — сказав несподівано. — Вилицювате обличчя, смаглявість... Сподіваюся, він і вас оберігатиме, як оберігав Костю.

Я подумав, що оберіг мені зараз потрібен як ніколи. Вже вкотре спіймався на думці, що кортить зазирнути в конверт, схований у тубетейці.

— ... Але, гадаю, в Одесі вам боятися нічого. Коли ще та гідра зростеться?...

"Дуже швидко зростеться", — майнуло в голові. На жаль, Степан бачив лише тілесну форму "гідри" і не мав уявлення про її зв'язок з Темним Сателітом. З усього, він також не знає про прихоськів. Про Костю такого не скажеш. Прибулець з потойбіччя мало не вигнав його з його ж власного тіла. А сприяла тому "королева сексу", яка, з усього, не збирається дати Кості спокій. Вона знатиме його місце знаходження, де б він

не перебував. Скидається на те, що вона, й справді, понесла від Кості. А тільки що може народити прихोдько з потойбіччя, яка загарбала тіло земної жінки?

Степан дістав мобільний телефон, сказав, що нам слід обмінятися номерами. Коли ми це зробили, він узяв мою мобілку і, оглянувши, сказав:

— Смартфон. З усього, річ не з дешевих. Дві сім карти. Але користуватися нею я б не радив. Тут є датчик, який фіксує ваші координати у просторі. Ну, — через айпі-адресу телефону і супутник вас знайдуть, де б ви не були, з точністю до одного метра.

— А в інших, — я кивнув на його телефон, — хіба її немає? — поцікавився.

— Є, — відказав Степан, — але ваш засвічений. Інакше б вони не визначили місця вашого перебування.

— Визначити, де я міг би бути, вони змогли б і за хатніми телефонами: моїм і сестриним, якими ми часто перемовлялися.

— Авжеж, але зробити це з допомогою мобілки значно простіше і точніше. Треба тільки знати її номер. Я до чого веду? Якщо маєте трохи грошей, то купіть дешевенький апаратик, хоча б як ось мій.

Я сказав, що прикину свої можливості, а потім запитав, чи він не порадить, як мені опинитися в Кишиневі.

— Закордонний паспорт маєте при собі?

— Маю.

— Ну, так і — вперед... Ага, ще, — він озирнувся на червоні пластмасові столики, за якими сиділи здебільшого матроси, притишеним голосом сказав: — Зі зброєю туди не можна. Здасте перед тим пістолет.

— Кому?

— Мені.

— Де ви берете зброю? — поцікавився я пошепки.

— Купуємо. — Поміркувавши, додав: — Ну, звісно, не в супермаркеті... З Тирасполя хлопці привозять. Хочете — снайперську гвинтівку, базуку чи міномет? Будь ласка, аби гроші. Там арсеналу на всю Європу...

— Он як... — "А я мав рацію, коли подумав, що в колесо БМВ влучила куля снайпера", — майнула думка.

Степан підвівся.

— Мені пора. Триматимемося купи. Коли надумаєте в Молдову — дзвоніть. У мене на митниці — знайомі. Може, потрібно буде підстрахувати, я знаю...

На пірсі, куди я повернувся, стояло всього кілька людей. Тим часом трап, який уже підняли, заповзав у борт корабля, а на палубі метушилися матроси. Я дивився вгору, а мій звір — на проводжаючих, серед яких кидалося в очі яскраво-червоне вбрання "королеви сексу". "Авжеж Костя не міг не покласти на неї око", — подумав я. Це був згусток еротики. А ще це була ходяча провокація чоловіків на подружню зраду. Водночас жінка нагадувала зомбі. Вона ніби корилася не порухам власної свідомості, а якійсь зовнішній силі. Я весь час міцно тримав за карк мого звіра-охоронця. Коли ж він почав пручатися, я відійшов углиб морвокзалу і піднявся сходами на другий поверх. У

цей час корабель почав поволі відчалювати. Незабаром він віддалився на стільки, що його можна було бачити всього. Це був велетенський білий лайнер на тлі синього неба. Перегодя лайнер узяв курс на південний захід і став зменшуватися. Мені здалося, що з ним відходила і частина мого недавнього тривожного минулого.

У конверті, який я нарешті віддер від підкладки тюбетейки, виявився стосик у десять стодоларових купюр і коротка записка: "Це — твоя частка від нашого заробітку. Зідзвонимося". На мить я розгубився — адже я з ними нічого не заробляв. Та раптом збагнув: Костя заплатив мені за участь у викраденні мене самого. Подарунок збентежив. Я відчувся людиною, яку втягли в нечесну гру. Водночас сума поповнювала мій схудлий бюджет і відкривала можливість поїхати в Молдову. Я перехрестив білий корабель на обрії і одягнув тюбетейку.

Частина третя

ДІТИ МАРДУКА

РОЗДІЛ 1

Автобус, попетлявши тісними вулицями Одеси, нарешті виїхав на трасу і одразу ж почав набирати швидкість. Третина пасажирів сіли на одеському автовокзалі. Решта — дві третини були туристами, а сам автобус належав якійсь із туристичних фірм; кінцевим його пунктом був Бухарест. Перед тим, як наважитися їхати, я потелефонував Степанові і ми зустрілися неподалік автовокзалу, де я віддав йому пістолет.

— Це добре, що ви придбали новий телефон, — сказав він при зустрічі, бо завважив на дисплеї своєї мобілки інший, а не той, що у нього був раніше, номер.

— Авжеж, — погодився я і показав маленький синій апарат.

— А на смартфоні живлення вимкнули? — спитав Степан.

— Я зняв акумулятор.

Він сказав, що нормально і подав мені клаптик паперу, на якому були номер чиєїсь мобілки та ім'я "Василь".

— Я поспішаю, — сказав. — Це номер телефону чоловіка з митного контролю, на той випадок, якщо виникнуть непорозуміння. Ну, хай щастить!

Я й досі відчував потиск його сильної кощавої руки.

Мені випало сидіти біля вікна і я спостерігав за ріденькими лісосмугами й гайками та населеними пунктами, що траплялися обабіч траси; то були переважно будинки з пиляного ракушняка, або житла, побілені аквамариною чи ультрафіолетовою побілкою, під бляхою або коричневою черепицею. Заколисаний похитуванням у м'якому кріслі комфортабельного салону, я час від часу впадав у дрімоту. Одного разу розплющив очі від того, що автобус спинився. Виявляється ми вже стояли біля шлагбаума, а в салон увійшли чоловік і жінка у одностроях прикордонників чи митників. Жінка пішла слідом за супроводжувачкою тургрупи в кінець автобуса, а чоловік, окинувши поглядом ближніх пасажирів, спинив очі на мені. Він уважно роздивлявся рожеві плями на моєму лиці, тим часом я відчув, як у мене починають холонути ноги, а в пам'яті повстав весь шлях від житла моєї сестри, до автовокзалу. Навчений бути обережним, я ні на мить не забував про можливе стеження. Ні, за мною

ніхто назирці не йшов. "Засвічений" телефон я заздалегідь від'єднав від блоку живлення. Тим часом службовець у однострої уважно розглядав документи, які йому простягали пасажири. Це був молодий чоловік, виглядом років на тридцять. Майнула думка про пістолет, який я залишив у Костиного товариша... Тим часом митник узяв і мій закордонний паспорт і, заглянувши в нього, тихо назвав моє ім'я і прізвище. А потім сказав:

— Вам привіт від Степана.

— А ви, мабуть, Василь? — запитав я.

— Так, — сказав, повертаючи паспорт. — Хай щастить у дорозі.

Він пішов до виходу.

Була дванадцята година. Попереду — Тирасполь. "На зупинці в Тирасполі й пообідаю", — вирішив я.

Ми вже проїхали Тирасполь, Бендери, проминули населений пункт Нові Анени. До Кишинева залишалася година-півтори їзди. І тут я вперше подумав про необачність, якої припустився, не потелефонувавши Маріці. Стримувала все та ж обережність вічно переслідуваного. Адже, якщо у мене й змінився номер телефону, то у неї ні. Павутиння темних, прихоськів, земних дітей Мардука, може виловити частоту її апарата, який озветься на дзвінок, а відтак вийти й на мене. Свистопляси-карпенки використали б той самий спосіб, яким вони вже раз намагалися скористатися, коли я повертався з Криму. Тут було б так: з Одеси виїхав, а в Кишинів не прибув. Щоправда після нейтралізації двох вузлів їхнього павутиння, мардуківцям зараз, мабуть, не до мене. Я також усвідомлював, що їду в державу, де цієї поторочі ще більше, ніж в Україні. А оскільки вона — потороч кордонів не має, то й мережа її та ж сама, що і всюди. Тим часом було вже за п'ятнадцять до третьої. Я кілька разів витягав телефон, у пам'ять якого ще вранці переніс усі номери зі смартфона, але знову клав у нагрудну кишеню. "Подзвоню з автомата на вокзалі", — нарешті вирішив.

... Перше, що угледів у приміщенні автовокзалу, був обмінний пункт валют. Сто молдавських леїв обійшлися мені у шістдесят вісім гривень. Поряд, у газетному кіоску, купив жменьку монет для телефону-автомата. На мить здалося, що перебуваю на автовокзалі мого рідного міста — всюди впадала в око символіка держави, яку не знає вже ціле покоління людей.

Раптом завібрував мобільник. Дзвонив Степан:

— Ви вже на місці? — поцікавився.

— Так, — відказав я. — Бачив же того чоловіка...

— Я знаю. Якщо у вас виникнуть складності, повідомте. Я поновив там деякі зв'язки.

— Дякую. Може, озветься Костя, дайте йому мій новий номер.

— Гарзд. На добро. — Степан розірвав зв'язок.

Почулося оголошення. Молдавською мовою, мабуть, повідомлялося про прибуття чи відбуття якогось із автобусів. Я роззирнувся, шукаючи очима телефон, а тоді вийшов на вулицю і побачив їх кілька. Маріцин номер, який я знав на пам'ять, не відповідав.

Перегода зробив ще кілька спроб, але марно. Тоді потелефонував у довідкову службу і попросив номер Спілки письменників Молдови. Жіночий голос щось промовив молдавською, а тоді почулося російське:

— Заждіть.

Довго не відповідали. Я вже збирався повісити трубку, як раптом той самий голос продиктував набір цифр: я встиг затримати їх у пам'яті, щоб записати на долоні.

Із ситуації, що склалася, напрошувався висновок: Маріца справді живе одна, інакше б хтось озвався на мій дзвінок.

Жіночий голос, що прозвучав у слухавці після мого набору номера Спілки письменників, щось проговорив молдавською.

— Добрий день, — привітався я. — Не підкажете, як зв'язатися з пані Маріцою Тодорашко?

— А хто її питає? — поцікавилися на тому боці російською з сильним акцентом.

— Її читач. Я був колись на презентації книжки, а тепер її придбав, і хотів би погомоніти. Ну, автограф, я знаю...

— Домашньої адреси ми не даємо. Можу — телефон... А втім, вона в бібліотеці працює. Ви могли б там і поспілкуватися. Де ви зараз?

Я роззирнувся й помітив на будинку навпроти назву вулиці.

— На страда Метрополита Варлаама, — відказав.

— Ага, вона перетинається зі страдою Ізмаїл. Там на розі вулиць запитаєте, де бібліотека.

Бібліотека була розташована на першому поверсі п'ятиповерхового будинку. Полуденна спека, яка лютувала на вулиці, не відчувалася в коридорі з дверима навстіж. Праворуч, у другі прочинені двері, було видно читальну залу з десятком столів. А прямо, в глибині коридора, за великим письмовим столом сиділа жінка в окулярах і щось писала. З протилежного боку стояв старшокласник чи студент. Жінка брала зі стосу на столі книжку, відхиляла обкладинку і записувала щось у формуляр. Щоб не відволікати бібліотекарку, я повернув у майже порожню читальну залу і присів за найближчий стіл. "Хай хлопець відійде..." — подумав. Він промайнув повз залу хвилин за п'ять.

Коли я наблизився до столу, жінка ще писала. Тоді поставила крапку і підвела очі. Раптом я опинився під густою маклюрою, плоди якої нагадують зелені тенісні м'ячики, а потім перемістився в кімнату Будинку творчості "Коктебель" і вловив запах кокуру — який сп'янив колись мені душу. Це перше, що майнуло в пам'яті перед тим, як я збагну, що то була Маріца. Вона зняла окуляри і зміряла з голови до ніг відвідувача трохи вищого за середній зріст у потертій джинсовій парі, на плечі в якого висіла невелика сумка. Жінка не озивалася і я подумав, що вона мене не впізнала, хоча у неї за спиною було вікно, і Отже, освітлення не бракувало. Маріца не захопилася жодним словом; тільки обійшла стіл і притулилася до моїх грудей. Здавалося, прислухалася, чи б'ється серце, чи це справді я у плоті, а не мій астральний двійник. Мені ж привиділося, що нас, як тоді в Коктебелі, накрило місячним сяйвом. Цієї миті кудись

щезли верхогляди, приходьки, діти Мардука, які ніколи, ні на мить не випадали з моєї пам'яті. Вони були завжди, тільки на другому плані. А тут їх раптом не стало. Не стало й картинок, що мить тому виникли в пам'яті. Тепер я бачив стіл з бібліотечними формулярами у довгій коробці, темне волосся жінки, в якому вгадувалися сріблясті пасемця, і вловлював знайомий запах парфумів, що десять років тому на короткому святі життя, бентежив моє чоловіче єство. Напевне, вона колись обрала ці парфуми і не зраджувала їм ніколи. Я стояв нерухомо, а потім пригорнув її — не пристрасно, а ніжно, як дитину.

— А я вже думала, що не судилося нам більше зустрітися, — сказала Маріца, не підводячи голову. По хвилі додала: — До кінця роботи залишилося близько двох годин. Я піду домовлюся, щоб мене підмінили.

І тут майнула думка про опівнічний телефонний дзвінок від Маріци у мить, коли я перебував на межі з тією реальністю, де мене мали принести в жертву. Навряд чи діти Мардука не вловили його і не відстежили, кому він належить. Питання тільки, наскільки у них тісні стосунки з дітьми Мардука Молдови. Не виключено, що бібліотека вже під їхнім наглядом. Я сказав:

— Не варто, сонечко. Я огляну місто, а ти залишайся. Зустрінемося на перехресті страд Ізмаїльської та Варлаама.

— Чому! — здивувалася Маріца. — Тут не буде жодних проблем.

— Я вже не раз помічав, що якась важлива подія, якої я прагнув і до якої наближався, найчастіше зривалася, коли про неї дізнавався хоч хтось із сторонніх людей. Мабуть, тому і став марновірним. — Не наврочила б та, яка тебе підмінятиме, — сказав з усміхом. — Адже ти втаємничиш її, навіщо тобі раніше йти з роботи.

Моє пояснення їй сподобалося.

— Ти прямо як моя мама. Вона радить нікому й ніколи не оповідати про свої плани, бо вони не збудуться. Вірить у уроки. Каже, що змалечку оберігала мене від лихого ока.

— Ну, ось, бачиш... Продовжуй тут сіяти добре і мудре. — Я відсторонив її і нагадав: — На розі вулиць.

... Сумка вже повнилася продуктами, коли я раптом згадав про вино. Але знайти кокур пощастило тільки тоді, коли натрапив на дегустаційну залу у напівпідвалі одного зі старовинних будинків. Літрова пляшка з екзотичною наклейкою додала ваги моїй ноші і зробила легшим гаманець. Вийшовши на вулицю, я ще раз оглянув фасад, створений, напевне, ще у позаминулому столітті, і відчув, як на мене війнуло старовиною. Водночас окинув поглядом довкілля, але, крім звичайної вуличної метушні, нічого не помітив. Тільки завважив, що уривки фраз у гомоні вулиці, які уловлював мій слух, були молдавською, російською та українською мовами. На мить відчув себе на руйновищі Вавилонської вежі — люди, які зводили ту споруду, і звели її вище хмар, раптом втратили мову спілкування — кожен заговорив своєю материнською. Грандіозна споруда не залишила по собі гори битої цегли, але її уламки повнять сутності тих, хто зводив пам'ятник людської необачності. Знаючи про це, невидимі діти Мардука — і тут, і в Одесі, і в моєму місті снують поміж них, навертаючи у храм Бела-

Мардука. Я подивився на годинник. Відколи вештався по вулицях, минуло півтори години. Тим часом звір у мені не подавав ознак життя.

Слова Маріци, колись мовлені про келію, в яку вона заточила себе, були скоріше метафорою про спосіб її життя. Помешкання ж — двокімнатна квартира на другому поверсі — виявилось вмебльованим і облаштованим зі смаком не байдужої до розкоші жінки. Вікно і двері на балкон щільно запинали жовті полотнища, від чого, попри спеку на вулиці, в кімнаті стояли прохолодні сутінки. Маріца розсунула ширми і, підійшовши до мене, уважно подивилася на рожеві плями на лиці.

— Схоже на сліди опіків, — сказала.

В її чорних очах майнули закличні блискітки, як тоді на пляжі, коли я побачив її в об'єктиві фотоапарата. Вона майже не змінилася, якщо не рахувати окремих білих "ниток" у волоссі. Відтоді минуло десять років, за які я не спізнав жодної жінки.

Маріца торкнулася шрамів губами, а тоді поцілувала мене довгим поцілунком. У свідомості майнула думка, ніби я порушую табу не знатися зі слабкою статтю. Ніби я десять років тому, перед початком роботи над дешифруванням пророцтва, дав обітницю вищій силі не "занечищатися" з жінками. Цей мій рефлекс не залишився поза увагою Маріци. Вона мовила:

— Піду приготую вечерю. А ти приляж на диван, увімкни телевізор... — Раптом щось згадала, потім взяла з полиці книжку невеликого формату, але грубеньку. — Ось проглянь. Я про неї казала у ту важку для тебе ніч... На жаль, критики від тебе я не почую, бо ти не знаєш молдавської.

Я справді не зрозумів жодного молдавського слова, а відтак тільки помилювався художнім оформленням. Зміг прочитати лише анотацію, написану російською, в якій Маріцу названо відомою поетесою. Книжок тут було не надто, всього дві полиці, заповнені поезією — переважно молдавських поетів — від дореволюційних класиків до книжок-метеликів початківців. "Ну, а навіщо бібліотекарці, яка має доступ до величезного масиву книг, тримати їх ще і вдома?" — подумалося мені. І тут погляд спинився на фотознімку за склом полиці, на якому були Маріца, літні чоловік і жінка та хлопчик, років шести. Вони сиділи, мабуть, за обіднім столом в альтанці, обплетеній виноградом. По стиглих темно-синіх гронах можна було вгадати, що це — кінець серпня чи початок вересня. Тут був ще хтось — п'ятий, котрий фотографував.

— Це мої батьки й син, — почув я голос Маріци, яка підійшла нечутно.

— Ти не казала, що в тебе є син, — зауважив я.

— Не встигла...

— А чого він не вдома?

— Зараз же канікули. Він у моїх батьків у Вадул Луй Воде. Там у них будинок неподалік від Дністра.

Тим часом спало на думку, що хлопчика я вже десь бачив. На відміну від дорослих, які дивилися в камеру виразними чорними очима, він був синьоокий. А тільки де я міг бачити вже цю дитину? "Схоже на комплекс дежа-вю, — подумав. — Коли здається, що ти вже щось десь бачив".

— Чому ти обрала професію бібліотекаря? — поцікавився я.

— Я не бібліотекар, — відказала Маріца. — Я філолог молдавської мови й літератури. Зі студентської лави вже друкувала вірші. Щоправда, тільки в газетах. Після випуску послали на роботу в містечко Ришкани — це на північному заході Молдови. У школах Кишинева місця вчителі молдавської мови не виявилося. Скоріше за все, я б і поїхала туди, якби не література. У Спілці мене мали за перспективну... Ну, часто виступала з професіоналами на всіляких заходах: у бібліотеках, на презентаціях нових книжок. Мешкала в гуртожитку — Спілка домовилася з владою. А одного разу на фуршеті в бібліотеці з приводу конкурсу молодих літераторів до мене підійшла директриса і запропонувала місце бібліотекаря — у них звільнилася пенсіонерка. Коротше кажучи, — десь за тиждень по тому я вже видавала книжки читачам. — Маріца помовчала, мабуть, щось пригадуючи. А тоді сказала: — Гаразд, побалакаємо за столом.

Вона вийшла на кухню. Тим часом я дістав із сумки свою невеличку фотокамеру, з якою ніколи не розлучаюся, і сфотографував знімок людей в альтанці.

... На кухонному столі, крім кружалець ковбаси, шматків смаженої риби і бринзи, був ще малай — кукурудзяний пиріг. Пляшка вина, яка лежала в морозилці, вже встигла вкритися краплинами роси.

Тим часом я наповнив чарочки кокурором.

— Останній раз пив це вино у серпні десять років тому, — сказав.

— Я — також, — усміхнулася Маріца. На її обличчі майнуло щось схоже на ностальгію. Вона не забула те перше вино, після якого у нас почався "медовий місяць".

Коли ми вже втамували голод, я запитав:

— А не нудно поетесі виконувати сухі бібліотечні обов'язки?

— Авжеж, я спочатку сумувала за вільними хлібами. Перший місяць не знала куди подітися від нудьги. Збиралася вже писати заяву на звільнення. Та одного разу... — Маріца затнулася, сторожко подивилася на мене. — Знаєш, якби я не почала читати книгу, яку ти мені надіслав, і не подумала б перший її розділ "Число звірини, то не сказала б тобі те, що скажу зараз... Якось я завважила, що більшість книжок, які брали читачі, я сприймала як звичайні предмети. Але траплялися й такі, що залишали в мені якийсь слід. Я їх пам'ятала. Бувало, десятки за день видасиш, а пам'ятаєш якусь одну. Такий самий папір, обкладинки схожі, а в пам'яті залишається саме вона. Так і з людьми: з усієї компанії часом згадуєш тільки одного. А, буває, й — ні кого. Скоро я збагнула, що тексти несуть у собі енергетику. — Раптом Маріца подивилася на мене, напевне, помітивши на моєму лиці якусь зміну. Але продовжила: — Або щось інше. Згодом я почала читати ті з книжок, які тримала в пам'яті.

— Маріцо, — перебив я. — Назви хоч одну.

— Гоголь, — мовила вона без тіні вагання. — Його книги стали першими, про які я згадувала, прийшовши додому. За день, бувало, заповниш немало формулярів, а згадаєш тільки його. І не має значення якою мовою — в бібліотеці він є молдавською й російською. До того я читала тільки ті його твори, що були в навчальних програмах. А

тут перечитала всього. Другий автор — Олексій Толстой. Ну, той, що написав "Князя срібного" — Олексій Костянтинович.

— Схоже, на тебе діє енергетика містичних творів... — озвався я.

— Я теж спочатку так думала. Надто, коли прочитала книжки Гофмана. Але так само діють і твори Габріеля Гарсія Маркеса, і Анатолія Франса. Їх небагато — таких авторів... Там усе бачиш. Це — життя, перенесене на сторінки з великою достовірністю, і зображене майстром, який малював словами. Ти, напевне, знаєш, що слова мають два плани: перший — передається інформація про предмет, другий — передається емоція, що її викликає той же предмет. Одному авторові дано передати інформацію, другому ж — ще й наповнити предмет відповідною йому емоцією. Я вгадую такі книжки, навіть не розкриваючи їх. Ти пишеш у своїй "Звірині" про думоформи — ну, те, невидиме поле, у якому перебуває людство — все наміряне, надумане мільярдами людей... Бібліотека — це містилице думоформ, збережених на папері. Можливо, колись настане період, коли людина навчиться виловлювати з безмежного океану простору й часу потрібну їй тему. А поки що з'явився ще один носій думоформ — електронний. Знедавна ми видаємо читачам не лише книги, а й диски.

— Сонечко, ти кажеш цікаві речі, — озвався я. — Таке може прийти в голову тільки справжньому філологу.

Маріца лукаво усміхнулася, підняла недопиту чарку.

— Ти також цікаво говориш, — сказала. — Я й зараз пам'ятаю те, що ти сказав колись у Феодосійському порту.

Колись у Коктебелі зазираючи в її чорні очі, я бачив язика полум'я, що раптом спалахували й гасли у мороці зіниць. Тепер у них вгадувався жар, який тлів на місці ватри, і сильний пал від нього, який грів мені душу.

Вона випила, присунула стілець і пригорнулася до мене. Далі я не пам'ятав, як ми вийшли з-за столу й опинилися у спальні на дивані. Я відчув, що поринаю у безодню пристрасті й насолоди, як тоді, у Коктебелі. Теж саме, мабуть, відчувала й Маріца; вона зашепотіла щось молдавською: полинув потік ніжних слів, без жодного ретрофлексного звуку. А чи були то поезії, чи слова ніжності, я не міг збагнути. Єдине, що знав напевне: то було освідчення у коханні. З кухні пахло кокуром, не вистачало тільки місячного сяйва, яке накрило б нас, як колись у Коктебелі. Тільки моментами у стан, який можна було назвати "райським", проникали її слова: "це мій син". Отже, в келії, яку вона спорудила колись для себе, поетеса Маріца перебувала не завжди на самоті.

РОЗДІЛ 2

У сон став проникати якийсь звук. Скоро я збагнув, що то були вібрації мого мобільного телефону, який лежав на тумбочці поряд з подушкою. Я простягнув руку і підніс апарат до очей. На дисплеї висвічувався набір цифр, а під ним — ім'я "Костя". "Отже, Степан дав йому мій новий номер". Я підвівся з ліжка обережно, щоб не розбудити Маріцу, вийшов у велику кімнату, а з неї — на балкон.

— Алло, — озвався, причиняючи двері.

— Ти де? — почувся голос Кості.

— Там, де тобі сказав Степан.

— А-а-а... Судячи з твого голосу, — ти вже, мабуть, спав?

— Та пізня ж година.

— Так? А у нас тут навіть не смеркає. Двадцять хвилин тому ми відчалили від Стамбула. Але я дзвоню не з тим, щоб поділитися враженням про чарівне надвечір'я на Мармуровому морі. Мені потрібна твоя порада. Вислухаєш?

— Аби на твоїй мобілці вистачило коштів.

— Вона безлімітна. Учора в румунському порту Констанці до нас на борт піднялася група туристів; з десять їх. У тому числі й одна молода жінка. І хто б ти думав? Та, яку ти бачив на пірсі в Одесі.

— З якою ви колись гарували, як два чорні воли? — озвався я.

— Маєш гарну пам'ять, — відказав Костя. — Саме вона. Хоча я не переконаний у тому. Часом здається, що це її дубль. Весь час ухитряється потрапити мені на очі. Я вже уникаю з'являтися на палубі.

— Остерігаєшся, що потягне на реєстрацію шлюбу?

— Ні. Боюся, що потягну її в ліжко. Це якась ходяча провокація на секс. Навіть Ксилантій помітив. Я не знаю, що робити? — Якусь мить він помовчав, а тоді сказав: — Я боюся.

В останніх словах не було й тіні іронії. І оскільки я не поспішав з відповіддю, він запитав:

— Ти на зв'язку?

— Так. Тільки я не знаю, що порадити. І чи то справді вона? Постав питання так: як могла ця ходяча провокація опинитися в Констанці до приходу вашого судна? З Одеси ви відпливли під кінець дня, в Констанцу, напевне, прийшли через ніч. За логікою, у той день, коли ви ще були в Одесі, вона з пірса мала б поїхати в аеропорт і майнути в Румунію, а там прибитися до групи туристів з квитками на круїз на вашому лайнері. В принципі таке можливе, але для цього мусить статися щасливий збіг одразу кількох обставин. Ну, щоб літак був потрібного рейсу і часу — хоча б до Бухареста. А звідти автобусом чи електричкою до Констанци. І знову ж таки, треба розшукати потрібне агентство. І все це за умови, що у неї є іноземний паспорт і гроші. На такий вояж піде щонайменше два-три дні. Як ти думаєш?

— Так, як ти розклав усе по поличках, то виходить, що не вона, — мовив Костя.

— Якби йшла мова про звичайну людину, то дійсно. Але ж маємо справу з приходьком, а в них свої закони, своя реальність і свій вимір.

— Бач, шкода, що тебе немає. Ти б розкусив її в момент.

— Мабуть, що, — погодився я. — А оскільки ідентифікувати її з приходьком із потойбіччя нікому, то тобі слід бути украй обачним. Тим паче, з твоїми здібностями.

— Що ти маєш на увазі? Які здібності?

— Маю на увазі легкість, з якою ти впускаєш у свою плоть чужу сутність. Кента впустив — ну, вашого з Ксилантієм в'язня; чортиця, котра паразитувала в тілі ірландської дівчини, мало не увійшла в тебе. До речі, за моїми спостереженнями, бути

відкритими навстіж — це здатність здебільшого творчих людей — акторів, поетів, художників. Але боятися занадто теж не варто. Просто уникай будь-яких стосунків з нею, особливо інтимних.

— Легко сказати. Та мене загіпнотизувала, ну, котра квартирувала у тілі ірландки. А уяви собі, якщо ця удаватиме із себе хвору... А я — лікар. Мешканці краю без вороття, чого доброго, підмінять мене, капітана, а потім і судно захоплять.

"Загроза цілком реальна", — майнула думка, натомість я порадив Кості:

— Ніколи не залишайся з тією особою віч-на-віч. Поряд хтось обов'язково мусить бути. Ну, Рита, Ксилантій чи хтось інший. І оскільки ти вже знаєш про свою відкритість, то про це ні за яких обставин не забувай. Іншими словами: будь завжди готовий замкнутися в собі. Тоді її чари не діятимуть. Звісно, якщо ти не помиляєшся, і на тебе не поклала око якась із туристок. У білому однострої ти маєш привабливий вигляд. А жінці запраглося романтичного кохання, — хоч раз у житті. Таке теж можливе.

Я помовчав. Не відгукувався й Костя. Та, нарешті, він подав голос:

— Ксилантій ідею висловив... — Лікар помовчав, мабуть, вагався, чи продовжувати.

— Ну, як ти подивишся, щоб попрацювати з нами, тут?

Це була несподівана пропозиція — я не знав, як бути.

— Алло, ти чуєш?

— Чую, чую. А ким?

— Ну, як психолог. У нас на судні тисячі пасажирів. Матимеш окрему каюту, харчуватимешся тим, що й туристи. Зарплата — десь така ж, як і в лікаря. Це не правильно, що на такому великому підприємстві, як наше, досі немає психолога. Тим паче, що в тебе при собі закордонний паспорт.

— Костю, не можу тобі одразу відповісти. Я приїхав в Одесу полікуватися від герпесу; а вдома у мене свої справи. До того ж психолог — це фах, а відтак потрібен диплом.

— Авжеж. Але, гадаю, посвідчення члена Спілки письменників може замінити диплом. Письменник — також психолог.

— Звідки тобі відомо про посвідчення? — злукавив я.

Костя проігнорував моє запитання, натомість сказав:

— То як? Що ти на це?

— Я мушу подумати. Адже ти пропонуєш перейти з однієї стежки, якою я йду вже багато років, на зовсім іншу. Погодься — над цим слід добре поміркувати.

— Ну, авжеж, покумекай. Е-е, ось Ксилантій хоче щось сказати.

Почувся голос Ксилантія:

— Шефе, привіт! Будеш їхати, захопи пляшку перцівки, бо тут немає. А ще краще — дві, мля.

— Дай сюди телефон, Ксило. Що ти верзеш! — почувся Костин голос.

Я сказав:

— Послухай, у тебе траплялося так, щоб ти у сні бачив знайомих чи рідних, живих

чи тих, кого вже немає, з обличчями інших людей; і одяг на них інший, але ти — той у сні — знав, що вони твої люди? Бувало таке?

— Було, — відказав Костя. — І не один раз.

— Так ось, приходьки з краю без вороття мають здатність убиратися в який завгодно антураж. Але не для всіх, а тільки для того, у кому зацікавлені. Твоя королева сексу, скоріше за все, перебуває в Одесі, а до вас на судно прийшла інша жінка, також приходько, але на ній слайд тієї. Оскільки образ зорієнтований на тебе, то на інших він — слайд — не діє, і вони — інші бачать її такою, якою вона є насправді. Отож, покажи туристку Ксилантієві й Риті, нехай намалюють словесні портрети. Якщо те зображення відрізнятиметься від того образу, який бачиш ти, то це означає, що вона прийшла по твою душу. Істоти такі — елементарні часточки астральної аури планети і кожній із них відомо все про будь-кого з них же, де б та не перебувала, як про себе саму. Вони — деталі велетенського цілого — видимого й невидимого для людського ока, величезного чорного егрегора планети. Маємо дві цивілізації: нашу — людську і їхню; цивілізації існують кожна за своїми законами — наша переважно за матеріальними, їхня — за польовими. Не знаю, чи є способи, з допомогою яких земна людина може впливати на представників їхньої — астральної цивілізації, але вони на нас впливають через темних і приходьків. Згадай, коли підіслали до тебе руду? Тоді, коли інший приходько в чужому тілі сидів прикутий кайданками до труби в котельні.

Якийсь час Костя мовчав, очікував, що скажу далі, та нарешті озвався:

— Я не питаю, звідки тобі про те відомо, але в усякому разі спробую перевірити. А тільки завтра, бо зараз уже смеркає. А ти помізкуй над моєю пропозицією. Ага, мені не дзвони — не дістанеш. Я сам озвуся. Бувай. — Костя вимкнув зв'язок.

Годинник на дисплеї телефона висвічував другу ночі.

Прокинувшись уранці, я побачив над собою Маріцу. Вона була у тій самій пляжній парі, що й десять років тому на морі. Тільки тіло цього разу не мало кольору чорного шоколаду, але сходило тим самим теплом, яке гріло мене усі ці роки. Її обличчя з тонкими рисами обрамляло пряме волосся — чорне, ніби у ньому заплуталися частки минулої ночі.

— Хто такий Костя? — спитала вона, накидаючи на плечі тоненький халат, який тримала в руках. — Ти вимовляв це ім'я уві сні.

— Коли?

— Та ось, перед самим пробудженням. І якийсь Силантій...

— Приятелі, — відказав я і взяв телефон.

На дисплеї не було ознак того, що хтось дзвонив. Годинник показував восьму. Там, де зараз були мої друзі, — глупа ніч. Тим часом я не пригадував, аби мені щось снилося. Ці думки промайнули, як реакція на слова, які я промовляв у сні. Чи не є вони — слова — знаком на подію, що сталася цієї ночі з Костею?

Маріца взяла в мене телефон, набрала в ньому свій номер, зберегла його, тоді нахилилася і поцілувала.

— Іди, вмивайся, — сказала. — Сніданок уже на столі.

Коли після сніданку Маріца, вже одягнена, підійшла до дверей, щоб іти на роботу, я сказав:

— Де в тебе лосьйон, щоб я після гоління зволожив обличчя?

Вона вернулася до серванта і показала на одну з шухляд.

— Ось, тут, — сказала.

Поголившись, я висунув шухлядку і звідти війнуло тими ж самими парфумами, що й від господині; там лежало кілька флаконів, футлярчик для персня, який я подарував у переддень її від'їзду з Коктебеля, а далі — документи: університетський диплом філолога Марії Тодорашко, її паспорт (і в дипломі, і в паспорті чомусь стояло не Маріца, а Марія), дві метрики і ще якісь папери. Одна метрика належала Маріці, друга її синові. І тут я звернув увагу, що хлопчик на фото виглядав років на шість, а в метриці значилося, що йому було дев'ять. Після нескладних підрахунків і співставлень, я збагнув, що він народився двадцять сьомого травня, за дев'ять місяців після того дня, коли я проводжав Маріцу на судно у Феодосійський порт. У метриці хлопчика, в графі про батька, стояло тільки ім'я — моє ім'я. Раптом я забув про лосьйон, про те, що коли не зволожити обличчя, на ньому з'явиться подразнення. Пішов у спальню й ліг. Мені не треба було нічого осмислювати, я потребував тільки одного — оговтатися. "Так ось де я бачив хлопчиська, що на знімку... То було лице з моїх дитячих фотокарток". У метриці дитину назвали Олександром. А фото під склом, напевне, було зроблене три роки тому. У деяких художніх творах подібна ситуація обігрується автором, як щасливий момент для чоловіка, який раптом довідався, що став батьком. Можливо, за нормальних обставин все так і є. Але тільки не для того, кого женуть. Поява рідної кровинки буде використана живими дітьми Мардука, як больова точка, важіль тиску, щоб загнати мене, а потім і мою дитину, на той світ. Я забув попередити Маріцу, щоб вона нікому не казала про мій приїзд. Надія залишалася на те, що невидима мережа темних, на якій ми зруйнували два вузли, не так швидко поновиться. Логіка вимагала негайно залишити Молдову, поки я ще "нічого не знаю про сина", або ж утаємничити Маріцу. Судячи з того, що вона досі жодним словом не обмовилася про те, хто батько хлопчика, її не назвеш базікою.

Я довго лежав, перебираючи можливі варіанти моїх дій, і невідомо скільки б ще пролежав у стані, який можна назвати "прострацією", якби не завібував мобільний телефон. На дисплеї висвічувалася одинадцята година. Дзвонив Костя. Він, як завжди, не вітаючись, сказав:

— Та баба має два обличчя: одне для Ксилантія й Рити, та й усіх інших, а одне для мене. Що робити?

— А що ти зробиш? Здохатися її треба, ну, зняти з судна під якимось приводом. А тільки вона — наслідок. Позбудешся її — прийде інша. На ній лише слайд тієї, з якою ти, ну, те-е... Причина ж знаходиться в Одесі. Вона — причина бачитиме тебе очима пасажирки судна. Ось чого та очмана весь час крутиться неподалік від тебе.

Костя довго розмірковував, та, нарешті, озвався:

— А ти не зміг би її відправити у край без вороття?

— Кого?

— Ту кляту причину.

— Без тебе — ні.

— Так а там Степан...

— Вона нікого іншого й на гарматний постріл не підпустить. Своїм обранцем вона вважає тебе.

— От сука! Загарбала чужу плоть, а тепер збирається ще й... — Він мить помовчав, а тоді спитав: — А яку роль вона приготувала мені?

— Хто зна. Але не світлу. Окультисти кажуть: "не може бути дружби з темним, може бути тільки рабство у темного". А що вже казати про прихоська з краю без вороття, ким вона є?

— Гаразд, я прикину що й до чого, а потім озвуся. — Костя вимкнув зв'язок.

Я знову занурився у стан протрації, потім підвівся з ліжка, витяг з нагрудної кишені долари і, відрахувавши вісім асигнацій, відкрив тумбочку, що біля дивана. Там виявилася моя книжка про звірину. Закладка свідчила, що Маріца прочитала сімдесят сторінок. Я поклав гроші в книжку, а на закладці написав, що мушу терміново відбутися. Куди — не написав, бо й сам ще не знав. Підійшов до серванта, де була фотокартка і де на мене дивився хлопчик з ясними очима. "Від кохання народжуються гарні діти і люди з них виростають мудрими й добрими". Тоді взяв сумку, одягнув тибетейку, але перед тим, як вийти, зазирнув у дверне вічко. Це вже був рефлекс, вироблений багаторічним конвойованого з собаками. У коридорі нікого не було. Майнула думка, що й учора, коли ми заходили, також ні з ким не зустрілися. Отже, мене тут поки що ніхто не бачив. Раптом задзвонив хатній телефон. Я нарахував сім сигналів, а потім почувся голос Маріци: "У холодильнику суп, котлети й вертута. Суп підігрій на плитці, котлету й вертуту — в мікрохвильовій пічці". Автовідповідач вимкнувся.

Я йшов тією ж самою дорогою. Мене щось вело — мої дії після розмови з Костею визначав не я, а хтось інший. Мабуть, це був усе той же рефлекс. Хвилин за п'ятнадцять уже стояв на автовокзалі. Розглядаючи розклад руху автобусів, я завважив під ним ще два розклади: поїздів і літаків. Пробігши поглядом розклад руху літаків, помітив рейс до мого міста; до відльоту лишалося три години. Були тут і два віконця кас — залізничної й авіа, біля яких не стояло жодного пасажера.

... Касирка пояснила, що до аеропорту їхати хвилин сорок і назвала номер маршрутки, яка зупиняється також біля автовокзалу. Я залишив у касі близько ста доларів.

Тільки в літаку, коли нічого вже не відволікало, крім пошпигування у вухах, я, нарешті, збагнув, що саме вигнало мене з Молдови. Це було відчуття відповідальності за долю мого сина, якого істоти без табутивного бар'єру могли б використати як важіль тиску на мене. У минулій системі синів голів нашої письменницької організації робили алкоголіками, сектантами, наркоманами чи стукачами. Тепер це коять вихідці з підземелля — діти Мардука.

Поштова скринька була переповнена. До від'їзду в Одесу я не завжди встигав вибрати з неї газети. Хтось із конвоїрів її постійно випорожняв. А зараз було повно газет, рекламних буклетів, рахунків на сплату послуг. Підіймаючись з тією папушею паперу у руці, я зауважив, що двері на другому поверсі, де мешкав якийсь Ізюмський, цього разу не відхилилися і з них не визирнув писок, схожий на щурячий, щоб сказати "здрасьте". Коли я на те "здрасьте" якось послав його, він змінив тактику і щораз, коли я проходив повз, прочиняв і грюкав дверима. Він працював у якійсь митній установі і його ляльковод, мабуть, пообіцяв йому посаду керівника митниці. З усього, над методом безкровного вбивства працював також психолог. Щоденна увага конвоїрів з собаками і провокаторів без собак звичайну людину мала б за якихось півроку звести в могилу. Автори методу не врахували тільки одного, що мають справу з письменником, який мусить бути не лише психологом, а й аналітиком. А ще я згадував десь почуту сентенцію: "Немає нічого такого поганого, з чого не можна було б витягти корисне". Згадав також спогади французького прозаїка Жоржа Сименона. Виявляється, щоб писати свої пригодницькі романи, він забивав двері однієї з кімнат свого помешкання, робив у них "амбразуру" — отвір, крізь який дружина подавала йому їжу і забидала брудний посуд. І так тривало два-три місяці, доки автор не завершував черговий (сказати треба — невеличкий) роман. А тут, у моєму випадку, я перебуваю під конвоем. Мене по суті ув'язнили. Я маю право вийти в супермаркет, щоб принести продукти. Маю право ходити скільки завгодно, але ж відчуття, що тебе супроводжують — з собаками чи без — пригнічує. Отож, я й вирішив із цього поганого витягти позитив. Маріца створила собі келію, а я — одиночну камеру. Читачу, твір, який ти зараз читаєш, був написаний в одиночній камері.

Піднімаючись сходами нагору, я очікував, що ось-ось почуються кроки когось із конвоїрів і з'явиться ротвейлер або тер'єр. За звичай сусідам телефонував той, хто мене супроводжував на вулиці, і вони обов'язково мусили зустрічати. Але я вже подолав усі марші сходів, а провокаторів і їхніх собак не було. Дзенькав навмисне ключами, відмикаючи помешкання, але ніхто не проявляв до мене цікавості. "Неповага!" — майнула думка.

Зачинивши за собою двері, я спинився пригнічений. Не безлад, який панував у моїй оселі став причиною тому, а щось, чого не розгледити, але воно було. Мені здалося, що на стіни, книжкові стелажі, меблі налип товстий шар негативної енергетики — моєї власної, у якій були почуття небезпеки, злість, ненависть і ще багато відтінків цих почуттів. Мене оточували "слайди" спотвореного герпесом обличчя — їхнє дзеркальне відображення я "бачив" усюди. Стало прикро за себе, адже я вже дванадцять років живу у цьому отруєному світі. Найгостріші і водночас найнебезпечніші для життя моменти мого перебування в Одесі раптом здалися мені легкою прогулянкою, порівняно з проведеними тут роками.

За звичкою я длубнув пальцем у клавішу телефонного автовідповідача. Почувся голос спілчанської секретарки, яка повідомляла про смерть одного з письменників і прохала прийти на похорон. Таких повідомлень виявилось три — з життя пішли два

поети й один прозаїк. "Спільчанський апокаліпсис триває", — майнула думка.

Була вечірня пора. Я приготував чай, зробив бутерброд і хотів уже сісти за вечерю, як раптом у кишені завібрував телефон. На дисплеї висвітився набір цифр і слово "Мар".

— Що сталося!? — почувся тривожний голос Маріци.

— Нічого, сонечко, — відказав я. — Склалися так обставини, що я змушений був зробити ноги.

— Міг би й подзвонити, попередити.

— Не вийшло. Пробач.

— А гроші навіщо залишив?

— Тобі.

Якийсь час на тому боці мовчали.

— Я в такі ігри не граю, — сказала Маріца. — Не зароблені гроші щастя не приносять.

Настав час мені замислитися.

— Взагалі-то, серденько, напрямок твоєї думки мені до вподоби, — озвався я. — Але тут інше — якщо ти на мене поглянеш як на інвестора, то в тебе сумніву не виникатиме.

— Послухай-но, для мене — бібліотекарки то великі гроші. Де можна стільки заробити?

— Це випадковий заробіток. — Ну, скажімо так: вороні Бог послав шматочок сиру. Ворона поділилася цим сиром з тобою.

— Гаразд, — сказала Маріца. — Будемо вважати, що гроші ти залишив на збереження. — Коли плануєш приїхати?

— Не можу сказати. Але якщо випаде нагода, дам знати.

Маріца сказала якісь теплі слова — які саме, я не розчув — і відімкнула зв'язок.

Закінчивши вечерю, я вмостився у кріслі й заходився проглядати газети. Почав з останнього номера. Пробіг очима знімки та назви статей і раптом спинив погляд на фото чоловіка у траурній рамці. Під ним був некролог. Небіжчик виглядав років на п'ятдесят, мав простеньке обличчя, на якому проте вгадувалося щось таке, від чого раптом виник у мені звір і вже не я, а він моїми очима дивися на фото. І тут я, нарешті, збагнув, що це — зображення темного, котрий помер в одеській лікарні. "Але ж чому тільки тепер повідомляють?" — майнула думка. Та коли я прикинув подумки, скільки минуло днів після того, як тіло його забрали в морг з лікарні, то виявив, що не більше тижня, половина якого пішла на те, щоб небіжчика доправити на батьківщину. Час після нашої останньої зустрічі з Костею, коли він мені повідомив про смерть Свистопляса, і дотепер, немовби розтягнувся... Це був один з двох "вузлів" на розгалуженій мережі дітей Мардука, який ми з Костею зруйнували. У некролозі повідомлялося, що пішов із життя функціонер одного з шановних відомств; було названо його просування по службі і чин у момент смерті (він помер від серцевого нападу), а також писалося про те, що функціонер мав юридичну освіту. Так ось яке

підґрунтя лежить під "методом безкровного вбивства". Цей чоловік використовував свої знання правника не на боротьбу з правопорушеннями, а як інструмент безкарного доведення людини до смерті. "Не може бути дружби з темним — може бути тільки рабство у темного", — процитував я подумки сентенцію втаємничених, а від себе додав: "... людини чи держави". На чоловікові був піджак, пошитий, либонь, не на фабриці, а в козирному ательє, білий комірець і краватка. Він мав продовговату, круглу голову, з зализинами й вухами дещо загостреними, хоча вони його й не потворили. Це я помітив ще тоді, в лікарні. Впадала в око стрижка "під братка" — довжина волосся не перевищувала й сантиметра. Чоловік як чоловік, а тільки чому звір у мені зіпнувся на ноги, хоча це була не людина, а тільки її фото? Я знав чому: сутність мертвого нелюда тепер повнила всі знімки його обличчя, де б вони не були. На кожен з них наклався відбиток його чорної душі — на папері, відео, чи в Інтернеті. Так само, як "боввани" минулої доби на високих п'єдесталах і дощечки на будинках з назвами вулиць сходять духом тих, хто замордував шістдесят два мільйони людей за час царювання колоса на глиняних ногах. Через те й жорстокості не поменшало поміж сучасного люду.

Тим часом наближався час новин і я увімкнув телевізор. По кількох сюжетах, по яких не уважно ковзав мій погляд, на екрані з'явилося фото чоловіка — те саме, що і в газеті, тільки кольорове. Звір мій, уздрівши зображення в кольорі, напружився. На нього, себто на мене, дивилися близько посаджені сірі очі, рот був стислий — чоловік, мабуть, щойно закінчив балакати і тієї ж миті хтось клацнув затвором фотокамери. Поки голос диктора переповідав текст некролога, я вглядався в обличчя того, хто багато років перетворював моє життя на пекло. Раптом згадав метафору, яка колись спала мені на думку: "я побачив скаженого пса, який навісніло, хоч і безгучно, валував, і з пащі якого падали шматки піни. На шиї він мав широкий нашійник з великою пентаграмою, від якого відходив і губився у просторі майже прозорий мотузок. Той мотузок хтось посмикував і "кричав": "Гать! Гать!" Нашійник був гаптований візерунком із ламаних ліній. Хто б мене не конвоював — підліток, з якогось училища, чи пенсіонерка, якій далеко за вісімдесят (стукачка ще з енкаведистських часів), а я бачив морду рудого, дворового пса. Цей бровко вибіг колись із глухої "зачепилівки" і прибився у велике місто, а там його приручили і зорієнтували, що важливішого за інтереси клану, до якого він прибився, та власних інтересів, не існує нічого. Це був рідний син князя світу цього — плоть від плоті, дух від духу. Того "князя", якому ще недавно належало все. Геть усе..." За мить я полегло злітхнув. Ніби щойно відкрив для себе те, чого не міг збагнути усі ці роки. Чоловік був рудий! У своїх езотеричних книгах я багато разів наголошую на масті семи голів Звірини, що з моря вийшла, яка розв'язала громадянські війни, влаштувала геноциди, голодомори, репресії, нечувані за всю історію людства. Всі голови були руді. Знак їхній — 666, а код знака — 18. "Як же я не помітив червону масть у "братка", коли виганяв з нього приходька в одеській клініці?" — майнула думка. Такі ось "братки" (колись вони називали один одного "братішками"), ходили тоді не в модельних костюмах, а в шкуратянках і розстрілювали наліво й направо. Тоді їх "прийшло" багато. Дуже багато! Це був час, коли астральна

складова аури планети щільно (найщільніше за попередні 25920 років) укутала живий світ, наповнюючи його звірячими інстинктами. "Які разючі зміни відбулися! — подумалося мені. — Тоді, щоб убити, не треба було вміти ні читати, ні писати, а тепер, аби позбавити невинну людину життя, слід вивчити юриспруденцію, інакше порушиш закон". Зображення кілера несподівано зникло, натомість екран укутало рудим туманом, який бачив, мабуть, тільки я, а точніше — мій звір.

— Мась, — сказав я в голос, — сім тисяч п'ятсот шістдесят ангстрем. — Це довжина хвилі червоного кольору будь-якого предмета — одвічний символ сатанинства. Теософська сума цього числа складає вісімнадцять. — Раптом збагнув, що й замовник — істота такої ж мась. І тут мені привиділося, що на другому кінці невидимого повідка, звідки вигукували: "Гать! Гать!", виникла й розтанула величезна кудлата голова рудого пса. Дуже велика! У земному світі таких, мабуть, не буває. Це вона кричала людським голосом: "Гать! Гать!" Ті вигуки супроводжував сильний дух псини. У моїй свідомості. У квартирі ж угадувався запах спорохнявілого паперу.

Перечитуючи щойно написані рядки, я подумав, що кидаю тінь на всіх, хто народився з рудим волоссям. І кепсько мені стало на серці, тому, що поміж моїх знайомих і близьких є чимало таких — шанованих мною людей і родичів, зокрема й мої сестра й тітка. Чому ж саме з-поміж рудих з'являються сутності без табутивного бар'єру? Пояснення прийшло несподівано... На Ісуса Христа перед стратою надягли багрянцю — одяг червоного кольору, який носили царі. Мовляв, ти кажеш, що ти цар (хоч і не від світу цього), отже, мусиш одягти шати царя. У всі часи невід'ємним атрибутом царя був червоний одяг (пурпуровий, кармазиновий, багрянний). Жорстока влада в езотериці має назву "звір". Якщо ж приходить до влади не один цар, а група людей, то це вже буде Звірина. Колір крові для таких істот — державний і водночас конфесійний. Через те для тих, хто формує Звірину, яка діятиме у земному світі, важливо, щоб і її складові, там де можливо, несли в собі ознаки крові — не тільки в свідомості, а й на плоті. Через те сутності такі втілюють у декого з людей рудоволосих; ну, це там, де панує "дракон червоно-вогненний". Якби ж колір сатанинства був білий, то й найжорстокіші носії його були б обов'язково блондинами. І їх було б не менше, ніж рудих у час апокаліпсису. А там, де рудих немає, наприклад, у Камбоджі, "роботу" виконувала чорноволоса Звірина, але коїлося те під державним стягом — червоним. Там також убили кожного третього.

Мені спало на думку: "Невідомо що гірше — доводити людей до інсульту, божевілля чи самогубства тут, у земному світі, чи встановлювати Вавилонського боввана там, де тепер опинився "браток". Якщо вони встановлять статую боввана там, то тут почнеться новий апокаліпсис. Але я знав, що з безодні, де тепер перебуває їхній батько сатана, його випущено буде тільки через тисячу років — на короткий час і вже востаннє. Мені відомі й роки, у які прийдуть сім голів тогочасної Звірени і що вони також будуть руді.

РОЗДІЛ 4

Жіночий голос у слухавці домашнього телефону попросив покликати мене.

— Так це ж я і є, — сказав.

— Вас турбує Віра Семенівна.

— Перепрошую, яка Віра Семенівна?

— Ну, пригадуєте, ви були у нас в інтернаті?

— А-а... Як ви там поживаєте?

— Та все гаразд. Я давно добиваюся до вас, але досі ніхто не відповідав. Уже подумала, чи не сталося щось, не дай Боже.

— Та ні, мене не було у місті.

— Я чого? Ну, нашу розмову не забули?

— Ні, звісно.

— Коли ми з тіткою Явдохою почули по радіо, що письменницькою начальницею стала Фроська Бамбухчиха, то подумали й про вас. У вас усе гаразд?

— Та нібито, — відказав я, несамохіть торкнувшись пальцями шрамів на обличчі. — А як там тітка Явдоха?

— Ось вона сидить. Я передаю їй трубку.

— Доброго вам дня, — почувся голос літньої жінки. А я уявив сухе, але не змарніле, обличчя і білу хустину, яка ховала сиве волосся. Тим часом жінка провадила: — Недавно мене запросили родичі на їхнє золоте весілля — моя двоюрідна сестра з чоловіком. Це донька тітки, про яку я вам колись казала. Ну, там хильнули, почали згадувати про той час, коли в їхньому селі зовсім мало людей залишилося. Був такий період — те вмере, того заберуть і він уже не повернеться, те в інше село заміж вийде. Згадали і вдову на ім'я Дарунька. Її відьмою вважали. Мала вона років тридцять п'ять од роду. Жила одна, поки до неї не прибився якийсь причинний. Хоча сказати, що він недоумкуватий, то не скажеш, але й розумні теж не такі. Ну, падуча його часом була. Свого справжнього імені він не знав, а може, придурювався. Документів не мав, а відтак ніхто не відав, скільки йому років. На нього казали Джебан.

Мені кортіло запитати, навіщо мені те знати, але я подумав, що це буде не ввічливо і не перебивав, натомість поцікавився:

— Що таке "джебан"?

— Горобець, — відказала Явдоха. — Те слово я чула ще від свого діда — вуличне назвисько цієї пташки. Даруньчин бахур теж на горобців так казав. Через те його й Джебаном прозвали. Але ми з Віркою дзвонимо вам з іншої причини. Отож, у Даруньки і Джебана уродилася дівчинка. Назвали її Ліліт — на тому наполог Джебан. Дарунька, хоч і була відьмою, але вважала себе віруючою, отож напосіла на хрестинах. Джебан же скаженів, коли вона згадувала про попа. Дарунька пояснювала, що оскільки у Джебана немає документів, то в сільраді немовля зареєструють як безбатченка, себто байстрюка. У церкві ж похрестять і видадуть якесь посвідчення. А потім, коли Джебан нарешті згадає, хто він і знайде втрачені документи, то тоді вони підуть у сільраду по метрику. Але приживанець напосів на своєму — кілька разів його була падуча, а коли Дарунька домовилася з попом про день і час хрестин, Джебан забрав немовля і десь сховав. Саме у цей день приїхала з району машина і забрала Джебана й Даруньку. Хтось донесло, що в того бідолахи не було документів. Більше їх ніхто не бачив.

Даруньчина хата з лампача розвалилася і від неї вже й сліду немає. Довкіл позводили нові будинки, але досі не знайшлося бажаного використати її ділянку під забудову. Люди пам'ятають той час, коли село мало не зникло — грішать на Даруньку. Про те село тоді мало хто й знав. Тепер ви розумієте, чому ми вас потурбували?

— Авжеж. Все, що ви минулого разу оповіли, збігається.

Я хотів сказати жінці, що наша Спілка тепер нагадує Даруньчине село, але вирішив не псувати настрою добрим людям. Натомість мовив:

— Дякую вам, пані Явдохо, за турботу. Те, що я почув, багато що пояснює. Може, дасть Бог, зустрінемося, розповім.

— Ага, мало не забула. Пригадуєте, я казала, що Фроська перед випуском в інтернаті поміняла прізвище? Отже, не забули... Так, виявилось, що це було прізвище її рідної матері Даруньки. Отже, вона вже тоді знала, хто її справжні батьки. Звідки, хто про це сказало Фросьці — таємниця. — Мить жінка помовчала, а тоді сказала: — Дати телефон Вірці, е-е, Вірі Семенівні?

— Дайте.

Почувся голос Віри Семенівни:

— Тепер ви розумієте, чому ми вас розшукували?

— Авжеж. Для мене це дуже важливо.

— Отож-бо. А я вже гадала, що те немовля виплодила сама земля-мати. А тут — жодної чортівні... Ну, гаразд, бувайте. Якось запросимо вас погомоніти з нашими дітками.

Раптом я завважив, що протягом всієї телефонної розмови не виникло жодних перешкод — шуму, збільшення чи затухання гучності, як бувало до мого від'їзду. "Здох кілер — нікому глушити", — майнуло в голові.

"Отже, Ліліт — дитя відьми і прихोдька, — подумав я. — А співробітниця інтернату, либонь, мали Джебана за такого собі волоцюгу. Тим часом за час перебування Алісії (Ліліт) — Бамбули (Бамбух) на посаді голови вимерла третина письменницької організації". На мить я, уже вкотре, уявив світлу хмару над нашим краєм, пронизану сонячними променями, яка стала раптом танути. Це був уявний егрегор, від якого живилася ментальна складова людської аури. Я згадав недавній процес над кількома молодиками, які забивали на смерть людей, знімали процес убивства на відео і публікували його в Інтернеті. На їхньому рахунку було понад двадцять смертей. Це коїлося ось — зовсім недавно, у час, коли мої телефони перебували під цілодобовим прослуховуванням, а мене конвоювали (і обслуговували конвой) десятки людей щодня. Знайшлися й ті, хто тих звірів захищали на процесі, і то були не тільки адвокати й батьки.

Якщо нікому наповнити душу змістом Божим — у ній оселяється сатана.

РОЗДІЛ 5

У період, коли мене викликали на допити в КДБ, і після умовного засудження (на більше у них не вистачило компромату) я найбільше остерігався, аби не зустріти людину, яку поважав. Боявся, щоб на неї не впала тінь від мене — дисидента. Чим

дорожча мені була така людина, тим далі від неї я тримався. Тепер відбувалося те ж саме. Як виявилося, у мене є син і є жінка, яку я кохаю. Але я для них становлю небезпеку. Вони ж для мене є больовими точками. Діти Мардука не проминуть цим скористатися, якщо довідаються. Моє рішення покинути Молдову було продиктоване давнім рефлексом не скоїти комусь лиха. Тільки тепер той хтось був моєю ріднею. Можливо, існує й інший спосіб убезпечити себе і її, але я поки що його не знав. Тепер, коли в незалежних Україні й Молдові всюди сновигають мертвяки — вихідці з краю без вороття, коли від них народжуються земні діти, коли темні звили собі кубельця на щаблях влади, коли діти Мардука поводяться так само знахабніло, як у Вавилонах, я ще не вирішив, як мені бути. Знав напевне, що двоє нейтралізованих нами з Костею покидьків — одесит і свистопляс з мого міста — ситуації не змінять. Їх місце займуть нові. Через те, хоч як мені кортіло опинитися біля Маріци і побачити сина — живого, а не на фотознімку — я згенерував у собі всю волю, щоб не їхати в Молдову.

Щораз, змащуючи плями на обличчі маззю з коробочки, яку мені дав Костя, я з тривогою згадував про нього. Тим часом минуло вже два тижні, а від Лікаря не було ні слуху, ні духу. На той випадок, якби з ним щось сталося, увімкнув смартфон, що досі був відключений. Подумав, що номер мого смартфона, напевне, є у Ксилантія і в разі чого він мені повідомить. Та одного разу завібрувала моя синенька мобілка і на її дисплеї висвітився знайомий ряд цифр.

— Послухай, — сказав Костя, як завжди, не вітаючись, — Колись ти мені врятував життя. Як ти подивишся на те, щоб іще раз зробити добре діло?

— Цього разу врятувати твоє життя чи вже життя всього людства? — поцікавився я.

— Це серйозно.

— Я — теж серйозно. Ми з тобою нейтралізували двох нелюдів, а їх багато. Вони всюди — у тих з людей, хто досяг віку зрілості, у підлітках і дітях. Аби боротися з лихом, треба блокувати прихід у наш світ вихідців із краю без вороття: мертвяків, дітей Мардука.

— А це що таке?

— Якось іншим разом поясню.

— Чи не замахнувся ти справді рятувати увесь світ? — не без іронії сказав Костя. — Починай тоді з нас. Бо, крім чучундри, про яку я тобі казав, і провокацій якої я поки що уникаю, на судні з'явилася ще якась почвара і крутиться біля капітана. Хто воно: прихोцько з краю без вороття чи агент конкуруючої фірми, я не годен розпізнати. — На мить запала пауза, по якій знову почувся Костин голос: — Виходить, що все так погано, як ти кажеш? І нікому протистояти лиху?

— Ну, не тільки ж вони приходять. Якщо сфера Темного Сателіта ще сто років тому щільно охоплювала всю землю, то тепер вона віддаляється від неї. У дітей Мардука стає дедалі менше перспективи — чисельність їх на убуданні. Натомість з'являються такі, що можуть їм протистояти. Скажімо так: десь одному поколінню вони ще поспують життя. А там піде інший час.

— А інший час, це що, ангели літатимуть?

— Ні, звірства менше в людях буде, а відтак і нещастя сіяти мало кому захочеться.

— Ти зараз де?

— Вдома.

— Ми скоро будемо в Одесі. Прикинь чи зможеш прибути? Ага, моїм коштом; ну, там дорога, добові, те-се...

— А в Одесі скільки днів ви стоятимете?

— Мабуть, пару днів.

— А причалите коли?

— За тиждень.

— Озвися за два дні перед тим, як прибудете, — сказав я. — Повідомлю, чи зможу.

Костя сказав, що потелефонує і вимкнув зв'язок.

Навстріч потоку пасажирів, що виходили з поїзда, ішли чоловіки й жінки з табличками, на яких пропонувалися кімнати біля моря. Я ж видивлявся Костю, котрий мав мене зустріти. Раптом хтось торкнувся моєї руки — це був Лікар. А тільки не в однострої морського офіцера, якого я шукав очима в натовпі, а в сірій шведці, як колись, коли ми сиділи на лавці біля Лузанівського пляжу. При ньому була та ж сама потерта барсетка, в якій я тоді підгледів був пістолет. Тільки тепер обличчя Кості вкривала засмага; мені здалося, що на нього наклався брунатно-жовтий тон кількох морів.

— Дякую, що не відмовився приїхати, — сказав Лікар.

Я завважив його погляд на щоді, де були плями, й на тубетейці.

— Я-то приїхав, а от яка з мене користь, не знаю. Треба ж якось виманити королеву сексу.

— Це не найголовніше, що треба зробити, — зауважив Костя. — На кін-бо поставлено багато більше, ніж життя однієї людини. Але над цим ще покумекаємо.

Тим часом ми вийшли на привокзальну площу і я пішов за Костею у сквер, що зеленів праворуч від вокзалу. Коли ми сіли на лавці, Лікар озвався:

— Перед тим, як приступити до справи, я маю дещо зробити. — Він розпустив зміюку на сумочці і витяг мою книжку. — Треба віднести це в бібліотеку.

Одного погляду було досить, щоб побачити, що книжку читали. Мене охопило таке ж відчуття, як колись, у бібліотеці мого міста, де бібліотекарі виставили на стенді всі мої видання. Але не вони справили тоді враження, а роман, який лежав осторонь, бо був потертий, якщо не сказати обшарпаний. Вигляд тієї книжки і досі гріє мені серце. Тепер же моя "Звірина..." сказати б, потовстішала.

Я зробив спробу здивування:

— Звідки тобі було знати моє прізвище і що я автор?

— Ну, збіг обставин, те-се. Давай іншим разом про це...

— Гаразд, — погодився я і кивнув на книжку. — Ти взяв щось для себе звідти?

— Дещо, — стримано відказав Костя.

— А саме?

— Що конкретно — не можу сказати. Просто до знайомства з цим твором я жив у

нормальному світі. Ну, там якісь події трапляються, ти виходиш із якихось ситуацій, з кимось воюєш, не замислюючись над причиною того, що призвело до ворожнечі. Іншими словами, живеш у світі наслідків. Причини не бачиш; якщо ж і розпізнаєш її, то протистоїш чомусь другорядному, а не справжній причині. А тут, — Костя поклав руку на палітурку, — є дещо, що робить прозорим туманець, у який укутано дійсність, і ти вже бачиш не тільки те, що сталося, а й причину тому. Тут не дається, хе-хе... рекомендацій, як поводитися у тому чи іншому випадку, але є безліч аналогів ситуацій. А головне — як не допустити конфлікту.

— Щось ти туманнувато, — зауважив я. — А конкретніше можеш?

Якусь мить Костя німував, а тоді озвався:

— Ну, наприклад, ти пишеш про декабристів, яких цар велів повісити після їхнього виступу на Сенатській площі — п'ятеро, здається їх було... Але цього йому виявилось замало; він вирішив зробити так, щоб від них і сліду не залишилося. На якомусь із островів неподалік Петербурга таємно вирили могилу, поклали туди голі трупи, а зверху висипали кілька возів негашеного вапна. Коли, уже в наш час, знайшли те місце, то крім вапна, тепер уже гашеного, там нічого не виявили. Негашене вапно з вологою утворює їдкий луг, а він роз'їдає геть усе, навіть кістки.

— Так а в чому ж тут причина і наслідок?

— Ось, бачиш, ти й сам не звернув на це уваги. В іншому ж місці ти описав, як більшовики розстрілювали царську сім'ю. Трупи останніх з династії Романових повантажили на машину й вивезли з Єкатеринбургу в район шахт. Туди ж привезли кілька пудів сірчаної кислоти... Минуло майже вісім поколінь після того, що скоїв з декабристами прадід Миколи Другого Микола Перший. У Миколи Першого були грамотніші консультанти — після декабристів справді нічого не залишилося. Їх і вішали в полотняних накидках, одягнених на голе тіло, щоб ні пряжка якась, ні ґудзик на мундирі не потрапили у могилу. Сірчана ж кислота, що її вилили більшовики на трупи царської родини, знищила тільки м'які тканини. Кістки ж залишилися. Але суть не в деталях нищення, а в кармі, а по-нашому: що посієш, те й пожнеш. "Посіяла" династія Романових, вона ж і ужинок зібрала — її просто не стало.

— Тебе можна брати у співавтори, — посміхнувся я.

Костя, який досі ковзав поглядом по деревах і людях, які проходили повз нас, подивився на мене уважно.

— То таке діло, — сказав. — Ти б краще навчив розпізнавати темних.

— Такого, друже, не навчиш. Я й сам відкрив у собі цю здатність зовсім недавно. А от що воно таке — благо якесь чи покара за гріхи, хтозна. Часом здається, що такий звір, який спить у мені, живе у кожному, тільки ХТОСЬ, хто відає людськими душами, не дозволяє людині бути господарем того звіра. Бо може статися, що звір вивищиться. Не важко здогадатися, що станеться з людством.

— Пробач, що ляпнув казна-що. Після того, що ти мені недавно напророкував, здається, ти можеш усе.

— Поясни, — зажадав я.

— Ну, ти сказав, що все зміниться і я отримаю те, про що мрію. Пригадуєш?

— Ні.

— Ось, бачиш... А я запам'ятав. Бо над усе хотів знову влаштуватися лікарем на круїзне судно. І це сталося буквально за кілька днів після нашої розмови. Гадаю, Степан тебе втаємничив у курс моїх справи.

— Так, він оповів. Вітаю тебе! А тільки я не пам'ятаю, щоб щось таке казав. Можливо, просто хотів тебе підбадьорити у важку хвилину.

— Не має значення, але воно збулося, — сказав Костя. — А тепер над тим нависла загроза. І не тільки для мене одного, а й для великої компанії. — Раптом він затнувся, і глянувши на годинник, підвівся. — Давай я віднесу спочатку книжку в бібліотеку, а потім побазаримо, як каже Ксилантій. До речі, у твоєму творі є ще одна особливість — там не все збагнеш одразу. Доводиться перечитувати по кілька разів.

Лікар поклав книжку в барсетку і витяг з неї пласку продовговату коробочку.

— Презент бібліотекарці. Набір парфумів "шанель". У Франції купив.

У ній виявилось п'ять пляшчинок парфумів.

— Подаруй, подаруй, а тільки тій, що дозволила видати на руки книжку з читальної зали.

— А тобі звідки відомо? — здивувався Костя.

— Бо подарував цю книжку бібліотеці я — в єдиному примірнику. І її записали за читальним залом. А там на руки не видають. Жінку звати Ольга Миколаївна, вона, здається, заступник директора.

РОЗДІЛ 6

Ми зустрілися за годину, як і домовлялися, біля Преображенського собору. Я переглядав на лавці газети, куплені в кіоску навпроти, шукаючи інформацію про безпам'ятків.

— Ну, що віддав? — поцікавився я.

— Так.

— Гарна жінка?

— Не те слово! — відказав Лікар. — Вона спочатку зникла, коли я поклав перед нею парфуми, а потім відкрила одну з пляшечок і помазала за вухом. Поцікавилася чи ми з тобою знайомі. Я сказав, що ні. Мовляв, друзі порадили почитати твою книжку. Ага, я й бібліотекарці приніс шоколадку...

— Це ти по-людському вчинив.

— Не тільки по-людському, я ще до них завітаю по "Звірину..."

— Навряд чи. — Я витяг із сумки примірник, який тут лежав ще з минулої поїздки. — На ось.

Костя, подякувавши, сховав книжку в барсетку.

— На судні часом нудно буває. Розважальну літературу також не будеш весь час читати. Хочеться чогось іншого...

— Послухай, — увірвав я Лікаря, — а як щодо тих наших подій. До тебе доходять чутки про Валтаса?

— Мій друг-лікар каже, що Гладун геть розбитий паралічем — слово не вимовить. Але у нього в палаті, коли до нього хтось приходив, відбувалися дивні розмови. Відвідувач ніби звертався у порожнечу — якби то був діалог з тінню, і в порожнечу ж відповідав. Щодо адміністрації, то там — жодної реакції. Немов би цей кент у них ніколи й не числився.

— Звідки тобі відомо?

— У Степана є люди у тій структурі. Якби там щось, ми б уже знали.

Я розповів Кості про некролог на смерть Свистопляса, котрий віддав комусь там (тільки не Богові) душу.

Лікар якийсь час мовчав, а тоді озвався сумно:

— Ми нейтралізували тільки двох лиходіїв, а їх же мільйони. Ось і доведеться жити, весь час очікуючи від них у кращому випадку підлоти, у гіршому... Краще б того гіршого не сталося.

Якийсь час ми помовчали, а потім знову озвався Костя:

— Ти зробив корисну справу, вивівши на чисту воду сатанинську сутність Звірини, але ж це тільки перший крок. Читач думає: слава Богові, що все позаду, що сила, яка вимордувала третину людей велетенської імперії, відійшла в минуле. Але ж вона — та сила не зникла — вона тільки змінила форму діяльності. Порядній людині, яка недавно ще викривала злочини тієї системи, тепер і на гадку не спаде, чому її раптом звільняють з роботи або ж вона опиняється в лікарні з інсультом чи іншою болячкою, чому вона стає калікою від наїзду авто. А головне, чому поміж людей з'являються сутності з іншого світу — мерці у чужій плоті. Скажи, так завжди було і про це ніхто не знав?

— Про це справді ніхто не знав, але траплялося по-різному: то приходьків з'являлося мало, а то дуже багато, в залежності від років.

— Отож, я й думаю, що тобі треба зробити наступний крок. Висвітити дітей Мардука, приходьків, темних, іншу — вже нашу, земну, потороч. Я розумію, що проблему не буде вирішено, але ж ти підіймеш, або хоча б відхилиш, із-над них покривало, іншими словами — оголиш причину нещастя.

— Мені й самому приходило таке в голову, але коли? Слід же подбати й про хліб насущний.

— Про це не сумуй, — раптом повеселілим голосом сказав Костя. — Я допоможу.

Я подивився на нього здивовано.

— Матимеш не лише хліб насущний, а також умови для творчої роботи. Ну, каюту, те-се...

— Ти знову — за своє, — сказав я не дуже впевнено.

— Ну, а тобі яка різниця, де топтати свою стежку, вдома чи на судні.

— Бачиш, робота, якою я займаюся, вимагає не тільки спокою і звичайних умов, а ще доступу до книгозбірень, Інтернету, до спілкування з різними людьми.

— Інтернет і книгозбірню я тобі гарантую. У нас на судні величезна бібліотека: книжки на десятках мов. Та й людей не бракуватиме.

І тут я вперше подумав про слухність Костиної пропозиції. Що мене чекає в моїй оселі: обліплені ненавистю стіни, пики провокаторів-сусідів, прицільна рамка великого рудого пса, в лапах якого залишився тільки повід і нашійник бровка, що вже здох? Скоріше за все той нашійник, гаптований візерунком з ламаних ліній, надягнуть на іншого дворнягу. Слід справді зірвати людську маску з голови звіра, а відтак висвітити причину нещастя. Це буде аналог, приклад для тих, хто колись опиниться в моїй ситуації. Так міркуючи, я забув навіть про того, хто сидів поруч, як раптом пролунав звук мобілки.

— Слухаю тебе, Ксило, — сказав лікар і переключив телефон на звук.

— Шеф приїхав? — почувся голос Ксилантія.

— Так. Ось він сидить.

— У нас із Баксом усе готове.

— Гаразд. Десять за півгодини будемо. — Костя вимкнув телефон.

— Чого він на мене каже "шеф", — поцікавився я.

— Не знаю. Але думаю, через те, що ти трохи старший від нас, а головне умієш дещо таке, чого не вміє ніхто з нас, — відказав лікар з усміхом. По миті додав: — Оскільки я не почув від тебе ні "так", ні "ні", то, отже, ти вагаєшся. Не квапитиму, але запевняю: така лафа не завжди випадає.

Раптом він щось згадав: розпустив змійку на барсетці, витяг телефон і подивився опцію "пропущені дзвінки". Потім натиснув на клавішу "звук".

— Слухаю тебе, Максюто, — почулося.

— Чого ти дзвонив? — поцікавився Костя.

— А чого ти не відповідав?

— Я придбав новий телефон. А в цей заглядаю тільки інколи.

— Дзвонив же батько хворого, ну, того Гладуна, що привезли з місця ДТП. Пам'ятаєш?

— Авжеж.

— Вони зараз у Португалії. Батько каже, що синові погіршало уже в літаку і просить приїхати когось із нас, бо тамтешні лікарі нічого не можуть вдіяти.

— Так а ми чим допоможемо? Його син геть паралізований. До того ж для нього змінився часовий пояс. Здоровій людині важко адаптуватися, а це ж каліка.

— Батько назвав пристойну суму в євро... — зауважили на тому боці. — Я подумав, а чому б тобі не майнути в Португалію. Ти зараз — вільний птах, до того ж всілякі мови знаєш.

— Дякую, Андрію, а тільки у мене інші плани.

— Бовдур ти, Максюто, — сказали на тому боці упевнено. Повагавшись, додали: — Так підміни мене тут — я поїду.

— Послухай, я справді не маю часу.

Там лайнулися, а потім — уже спокійніше:

— Якщо передумаєш — дай знати. І зв'язок не блокуй. — По хвилі знову почувся голос Андрія: — Крім кента-відвідувача, про якого я тобі казав по телефону, до Гладуна

приходили ще двоє. Я все зробив, як ти й прохав. На диктофоні — голоси двох чоловіків — один з Білорусії, другий з Молдови, — які спілкуються з кимось третім. Але ти будеш розчарований, у їхніх діалогах більше незрозумілих слів, ніж молдавських і білоруських. Сказати б, що вони теревенять на невідомому у нас в Одесі слензі, теж не скажеш. Виходить якась чортівня. Заїдь у лікарню за диктофоном, може, щось збагнеш з базікання тих двох недоумків. Бувай. — З того боку відімкнули зв'язок.

Я поцікавився, чому Костя приховав від колеги, що він зараз при ділі?

— Десь я чув таку заповідь: про справи говори не з тим, з ким можна, а тільки з ким треба. Про те, де я зараз працюю, знають лише мої батьки — тітка їм сказала.

"І ще дехто знає", — подумав я про руду прибулицю. Водночас відзначив, що уже вдруге чую (перший раз від Маріци) сентенцію про те, що не варто висвічувати свої наміри. А у становищі, в якому перебуваємо ми, це особливо небезпечно. Лікар, третій-перетертий зух, чудово все розуміє.

... Я недовго очікував Костю біля лікарні. Потім ми їхали маршруткою до історичного музею, але в нього не зайшли.

— Треба б десь присісти та послухати диктофон, — сказав лікар, — краще за кухлем пива. Ходімо, я знаю тут одну місцинку.

О цій порі дня столики кафе "Під платаном" на набережній майже пустували. Ми вибрали один з ближчих до парапету і, принісши по кухлю пива, увімкнули магнітофон. Це був маленький цифровий пристрій і звук з нього линув чіткий. Попри невелику гучність, яку зробив Костя, добре чулося кожне слово. Спершу відвідувачі спілкувалися російською мовою. Один, судячи з вимови, мабуть, молдаванин, казав що отримав повідомлення, нібито "провідного з наших" хтось відправив у край без вороття, а життя цього, він, мабуть, кивнув на хворого, під загрозою. Другий сказав, що й він отримав таке ж повідомлення і негайно вилетів в Одесу. Далі відвідувачі перейшли на іншу мову, мабуть, халдейську. Схоже було, що тепер вони балакали не між собою, а з кимось третім. На жаль, я розумів тільки російські й білоруські слова, які проскакували в балачці, а також деякі з халдейських, знайомих з минулого запису розмови темних. То були слова: "відіслати", "вигнати", "маг", "Ліліт", "область", "регіон", які ми з ученим-істориком склали тоді у речення "Маг відіслав Ліліт у край без вороття". Цього разу вони означали те ж саме. Скоріше за все, інформація йшла від хворого. Але зараз я почув ще чимало халдейських слів, яких минулого разу не прозвучало. Запис тривав півгодини. Лікар, вислухавши, прокрутив його ще раз. А потім, вимкнув диктофон і сказав:

— З цього ми можемо зробити тільки один висновок: коливання невидимої мережі темних і прихोждьків уже вийшло за межі України. Незабаром такі істоти, як ці двоє, відвідуватимуть товстуна в Португалії.

— Навряд чи, — засумнівався я. — Діти Мардука, їхні діти й онуки, селяться на руйновищі колоса, який стояв тут три покоління і якого вони сподіваються знову поставити сторч.

— Щось я не дуже тямлю, про що це ти, — промовив Костя.

— Треба б у музей, — нагадав я, проігнорувавши його питання. — У тій балачці мусить бути важлива інформація, яка стосується безпосередньо нас. Хоча науковець навряд чи знає молдавську мову.

— Мова — не проблема, — сказав Лікар. — Я перекладу все, що буде незрозуміле. Але те, що я почув, не містить у собі нічого, вартого нашої уваги.

РОЗДІЛ 7

Науковий відсік історичного музею зустрів нас запахом чаю, який проникав крізь прочинені двері, в які ми вже колись заходили. За великим письмовим столом сидів бородатий господар з чашкою в руці; на столі, крім монітора, лежало кілька товстих книг.

— О-о! — сказав чоловік, підводячись. — Схоже, ми з вами працюємо на одній частоті. Я вже двічі дзвонив, але телефон, що на вашій візитці, не відповідає.

— А чого? — запитав Костя, потискаючи простягнуту руку.

— Ну, я не даремно зробив копію вашого запису. Майже всі халдейські слова переклав. Деякі за словниками, що є в Одесі, а більшість з допомогою англо-халдейських перекладачів через Інтернет. А розшукував вас тому, що маємо справу з кримінальним злочином, який, судячи з усього, не завершився тільки убивством Ліліт — дівчини чи жінки. Укоротив їй віку якийсь Маг. Думаю, що це кличка. Цей же маг оприлюднив таємний проект, а також зганьбив видатних людей. Вони не називають ні проект, ні спалюжені імена, але, з усього, Маг — небезпечний кримінальний злочинець. Я чого намагався з вами зв'язатися? Чи не слід вам віднести цей матеріал у правоохоронні органи?

Те саме, що казав історик, оповідав і прибулець з потойбіччя, якого я вигнав з Костиної плоті. Але почуте від освіченої людини змусило мене на мить остовпіти. "Так ось як виглядає мій "злочин" в устах темних. Обиватель, почувши таке, вжахнеться. Звідки йому знати, що Ліліт — мертвяк у чужому тілі — демониця, ті троє, котрі вели розмову, — темні або ж прихоськи — також мертвяки, а імена видатних людей — це імена найбільших катів людства, за всю його історію. Таємний проект — спроба поновити на нашій землі найкривавіший режим. Якби я сказав про таке ученому, він тільки б посміхнувся.

— Саме це ми й збиралися зробити, — озвався Костя, — але все почуте, крім імені Ліліт, позбавлене будь-якої конкретики. Навіть якщо припустити, що ці троє спеціально вивчили вже давно мертву мову тільки з однією метою — зберігати таємницю проекту, то виникне природне питання, а де вони навчилися цієї мови?

— Так, напевне, ви маєте рацію, — погодився господар.

— Ось-ось. Тому ми й вирішили набирати матеріал. Може, з'явиться щось конкретне. — Костя відкрив барсетку й витяг диктофон.

Чоловік увімкнувши його, на мить забув про нас; взяв ручку й почав записувати в стовпчик каракулі один під одним. Ми ж, посідавши на стільці, терпляче слухали вже двічі почуте.

— Це вже інші люди, — мовив учений, ніби сам до себе.

Він записував, потім прокручував назад і так багато разів.

— Із цих слів я можу назвати чи не все, що було в попередній передачі, але є немало й таких, які доведеться перекладати — звісно, не молдавські слова, які я знаю. Отож, двоє співбесідників так само вживають вираз "маг відправив Ліліт у край без вороття". І ще: "Маг мусить піти у край без вороття". Ага, тут є ще "привернути увагу до його письма". Очевидно, ці двоє ставлять питання про знищення Мага, але їхньому наміру щось заважає.

— А не могли б ви назвати всі перекладені вами слова? — запитав я.

Він називав слово за словом здебільшого з ретрофлексними і свистячими звуками, а я намагався скласти їх у речення, як у моєму сні в палаці вавилонського царя, і в мене так само терпли ноги. Я боявся.

— Якщо ми відправимо Мага у край без вороття, то це приверне увагу до його писань. Треба зробити так, щоб Маг пішов у край без вороття сам, — сказав я.

І знову, як і в минулий наш прихід, історик підхопився.

— Авжеж! — майже вигукнув він. — Послухайте, адже ми з вами колеги. Чого ви приховуєте?

— Ні, ми не колеги, — запевнив я. — Ми просто з вами йдемо до розгадки паралельними шляхами. До речі, якщо не віднайдемо бодай найменшої конкретики — ні про який злочин не може бути й мови. Маємо тільки дві дійові особи — Ліліт і мага, та й ті з аккадського епосу.

— Чому з аккадського? — засумнівався історик. — Може, це клички.

— Так можна було б подумати, якби не "край без вороття" і не халдейська мова, яка відійшла в небуття понад дві тисячі років тому. Це схоже на розбірки істот — я боюся сказати "людей", — які з'являються у сучасному світі. Вони знають про кожного зі своїх, де б той не перебував. А ті великі люди, що їх зганьбив Маг, — великі для них. Для нас же вони — велике лихо. А тепер уявіть, що ми з вами викрили змову тих, хто жив на землі багато століть тому. Що вони, перебуваючи в тілі сучасної нам людини, планують повернути у наш світ формацію Навуходносора, Чингісхана чи ближчі до нас режими. Маг не просто викрив їх і їхні наміри, а ще й опублікував про це, отже, вбивши його, вони привернуть увагу до публікацій мага, надто в Інтернеті.

— Але ж маг убив людину — Ліліт, — зауважив господар.

— Ні, — сказав я. — Маг звільнив людину — жінку, від сутності, яка паразитувала в її тілі, ім'я тієї сутності — Ліліт. Він відправив Ліліт туди, звідки вона прийшла — у край без вороття.

Учений довго не озивався та, нарешті, подав голос:

— Судячи з того, що ви розповіли, для вас не таємниця, чиї то голоси записані на диктофон і що вам не вистачає тільки знання халдейської мови, щоб... — він затнувся, підбираючи точніше слово.

— ... Щоб дізнатися про їхні наміри, — продовжив Костя. — По миті уточнив: — оперативні наміри, бо про їхні плани на майбутнє нам відомо.

І тут я завважив, що вчений уперше нас розглядає. На стільцях сиділи двоє

чоловіків, за віком десь таких, як він; один у сірій шведці і штанях з плащівки, другий у потертій джинсовій парі з тубетейкою на голові і білими плямами на лівій щоці.

— Хто такий Маг? — запитав історик.

— Такий самий чоловік, як і ви, — відказав я, — тільки не володіє вашими знаннями.

— А як з ним познайомитися?

— Таке можливе, — відказав Костя, — але не прямо зараз. Якщо ви не втратили цікавості до матеріалу, можете зробити собі копію і спробувати доперекласти. Чоловіка того ми вам приведемо.

Господар кабінету під'єднав диктофон до комп'ютера і перегнав розмову на диск. Потім вони з Костею обмінялися номерами телефонів і ми пішли.

На вулиці Лікар озвався:

— Схоже, ми його завели.

— Авжеж. Аби тільки не звернувся до правоохоронців, — зауважив я. — Коли він казав про вбивство Ліліт, у мене мурашки по спині побігли. Немов би я справді вкоротив комусь віку. А от ти, судячи з усього, ніде не засвітився.

— Ага, бо мене рятує пляшчинка з отрутою. А з нею — кілька свідків-подільників спланованого вбивства. Валтас розповідає відвідувачам про те, що Маг відправив Ліліт у край без вороття, але — ні де, ні словом — про два невдалі замаху на Мага. З чого я роблю висновок, що мене йому ніхто не замовляв. Він просто хотів поквитатися ще раз за побиту колись пику — Ксилантієві й мені — його друзів.

Раптом пролунав ренгтон мобільного телефону Лікаря. Дзвонив Ксилантій.

— Де ви, в біса, вештаєтесь! — почулося обурливе. — Ти сказав, що будете тут за півгодини.

— Ксило, пробач, — винувато мовив Костя. — Ми вже їдемо.

РОЗДІЛ 8

Ми поспішали вниз, у бік Пересипа, а я думкою все ще перебував у кабінеті історика. Переклад халдейських слів, які я склав у речення, великого враження на мене не справили. Я вже добрих двадцять років помічав, як чиясь невидима рука заганяла мене в глухий кут — у ситуації, які найчастіше закінчуються інфарктами чи інсультами. З допомогою таких самих прийомів, коли за руку не вхопиш, відправили на той світ кількох знайомих мені письменників, зокрема й класиків. Але їх методично стинали через те, що вони були найповнішими, зрілими колосками на літературному полі. У такий самий спосіб убивали й колишніх правозахисників. Випадок зі мною був унікальний — я знав про тих, хто накоїв великого лиха на нашій землі; тисячі людей також знали з моїх публікацій і радіореле-передач. Такі поінформовані були також на всіх гілках влади, і це загрожувало серйозному розслідуванню події, яка сталася б зі мною, і підняття його — розслідування на вищий рівень, а відтак викриттю дітей Мардука для широкого кола людей.

Несподівано у мене вихопилося:

— А що з тією — рудою туристкою, що клеїлася до тебе?

— Позавчора зійшла в Констанці. У неї закінчився тур.

— Мабуть, ти даремно переживав. Скоріше за все, то була така собі жіночка, якій захотілося романтичної подорожі.

— Ні, — сказав переконано Лікар.

Раптом я завважив, що ми йшли не до Пересипського мосту, а збочували праворуч.

— Хіба ми — не на маршрутку, яка доведе нас до котельні? — запитав я.

— Ні. Ми йдемо на судно. Там у Ксилантія і Бакса є каюта.

— У магазин треба зайти, — нагадав я, — по закуску.

Костя відказав, що у хлопців усе є. А потім попередив, щоб я, коли ми прийдемо, не торкався теми, пов'язаної з подіями, які сталися до переходу Кості на судно.

На верхню палубу ми зайшли через другий поверх автовокзалу. Довжина судна була не меншою за міський квартал. Палуба нижча, куди ми спустилися, нагадувала коридор великого готелю. Костя сіпнув двері однієї з кают і на нас війнуло пахощами наїдків, поміж яких виділявся запах оселедця з кружальцями цибулі, политих пахучою олією — коронної страви Ксилантія. А вже тоді я завважив, що на столі не було жодного квадратного сантиметра вільного місця. Переважали рибні делікатеси, від червоної ікри до смажених шматків сьомги. Мені, хто з учорашнього вечора ріски в роті не мав, це впало в око в першу чергу.

— О-о, хто до нас прийшов! — вигукнув Ксилантій, який розкладав щось на столі. Він витер серветкою руки і обійняв мене, як близьку людину. — Шефе! — сказав.

— Вітаю, Ксилантію! Вітаю, друже! — мовив я. — Круту поляну ви тут накрили. Але, по-моєму, на ній не вистачає дечого, про що ти мені казав. — З тими словами я витяг із сумки дві пляшки перцівки.

— А ти таки мудрий, — зауважив Ксилантій, роздивляючись перчини на дні. І тут він звернувся до чоловіка, який стояв біля ілюмінатора: — Баксе, це Шеф, — а потім — до мене: — Шефе, це Бакс.

— Так, — озвався Лікар, — а ми тут зібралися на малину. — По тому він назвав моє ім'я і показавши на Бакса, сказав: — А це Анатолій.

Бакс був у шортах і майці, яка на ньому ледь не рвалася. Такі постаті мають важкоатлети. Завваживши мій погляд на біцепсах Бакса, Костя сказав, що він тренер з вільної боротьби; тренує команду медичного інституту. Попри переконливі біцепси, чоловік мав доброзичливе обличчя і сірі очі, а не червоні, як ввижалося мені тоді, коли мене викрали. Тим часом я завважив, що каюта ні чим не відрізнялася від двомісного готельного номера.

Ми ще не встигли закусити після першої чарки, як "заспівав" телефон Кості.

— Я слухаю, — сказав Лікар, коли ми опинилися в коридорі.

Почувся голос чоловіка з музею. Він сказав, що вже переклав решту слів, і, крім підтвердження скомпонованого мною речення, може повідомити, про що йдеться далі.

— Наприклад, поряд стоять слова халдейською мовою "глиняні дощечки", "письмена" і сучасні — "Інтернет", "сайт", "адміністратор". Із подібних фрагментів я склав кілька смислових конструкцій. Ось вони: білорус каже, що письменна мага він

читав російською й білоруською мовами. Адміністратори сайтів — росіяни й білоруси. Тобто писання Мага вже вийшли за межі України. За словами ж молдаванина, їх — писання Мага — в Молдові читають на українських і російських сайтах. Це все, що я можу поки що сказати. Потелефонував через те, що потрібне ім'я Мага і назви творів. Мені самому цікаво.

— Це що, всі слова? Там нібито більше було, — сказав Костя.

— Ні. Тут чимало слів, які я ніяк не складу в речення.

Я потягнувся рукою до телефону.

— Ось мій приятель хоче сказати, — мовив Лікар, передаючи мені мобілку.

— Алло, — озвався я, — а не могли б ви продовжити ті, не складені в речення, слова, як минулого разу.

Чоловік сказав, що може, і почав виразно вимовляти слово за словом. Їх було чимало і я скоро запропонував розірвати телефонний зв'язок, з тим, щоб коли я їх об'єднаю в речення, то потелефоную.

— Коли ти збираєшся складати в речення? — запитав Лікар. — Он стіл ламається від наїдків і спиртного.

Я сказав, що пити більше не буду, але поїм.

— Ти ж не запам'ятаєш такої кількості слів.

... Ксилантій, помітивши, що я шукаю поглядом щось на столі, попрохав товариша:

— Баксе, подай шефові мандро, он — на тумбочці.

Дужань простяг руку і взяв тарілку з хлібом.

— Мандро перекладається як хліб, — пояснив Костя, тамуючи посмішку.

Поки я їв і слухав перемовини застільників, мій мозок працював у автономному режимі. Почуті від історика слова склалися то в один ланцюжок, то в інший. Це можна було б назвати віртуальним кросвордом, якби поняття, якими я оперував, стосувалися тільки земного плану. У моїй свідомості вже пробивалася зневіра і я вирішив відкласти заняття, та раптом у пам'яті, немов на моніторі мобільного телефону, почали з'являтися рядок за рядком. Рука опустила на стіл чарку, з якої я вже ладен був випити. Кинув погляд на Лікаря й показав очима на двері.

У коридорі, куди ми вийшли, Костя набрав на своєму телефоні номер і натиснув на кнопку "звук". Почувши голос історика, передав мобілку мені.

— Склав же ваші слова-переклади у кілька конструкцій, — мовив я. — Не можу назвати їх реченнями... "Маг відправив у край без вороття Ліліт, Панкрата і Мирона. Маговими письменами засіяні чи не всі сатрапії Нового Вавилону".

— Стривайте, — почулося у слухавці, — про який Новий Вавилон ідеться — державу Набопаласара і його сина Навуходоносора? Але ж вона існувала, якщо мені не зраджує пам'ять, у шостому-п'ятому століттях до нової ери. Як це пов'язане з балачками сучасних нам людей?

— Назвемо їх умовно сучасними... Я також спочатку так подумав, а потім збагнув, що йдеться про форму імперії, яка вже дві з половиною тисячі років як не існує. Форму — ну, польову програму того державного устрою. Ви переконані, що переклали, саме

"нового", а не "новітнього"?

Якийсь час на тому кінці не відповідали, а потім учений сказав:

— Не переконаний. Халдейські слова я перекладав за французьким словником. А вже з нього на українську мову.

— Он як... Ось що сказав один відомий француз: "...І за тим настануть надзвичайні зміни, зміни царювань, великі землетруси, розмноження Нового Вавилону, зловісний нащадок якого розростеться після першої жертви-покути, і це триватиме лише сімдесят три роки і сім місяців..." Отже, йдеться про "зловісний нащадок" Нового Вавилону. Точніше було б назвати того зловісного нащадка "Новітнім Вавилоном". Адже до захоплення влади Набопаласаром держава називалася "Вавилон". Період правління ж Набопаласара і його сина Навуходоносора — "Новий Вавилон". Це зовсім різні устрої. А те, що виникло в двадцятому столітті на одній шостій суші Землі — зловісний нащадок Нового Вавилону. Сам же Новий Вавилон — голова, що з золота.

— А то що таке? — почулося.

— Ну, про це — при зустрічі. Але далі: "Писання Мага сприяють появі поміж його читачів нових Магів. У деяких сатрапіях з'явилися аналогічні письмена. Вони здебільшого не на папірусі, а в просторі. Більшість Магових писань також у просторі". Напевне, йдеться про інтернет-видання. "Їх можна прочитати всюди. Найбільше ж ними цікавляться в Українській, Білоруській та Молдовській сатрапіях". Як бачите, слово "сатрапія" тут вживається у значенні "республіка". До речі, у Новому Вавилоні було сто шість сатрапій, а у "Новітньому Вавилоні" — СРСР — всього на дві-три більше (тільки це вже області). Ось і все, на що я спромігся. Якщо ви не проти, я озвуся перегодом і ви продиктуєте решту слів.

— А як ви дивитеся на те, щоб нам знову зустрітися? — спитав історик.

— Позитивно. Але тут у нас запланована зустріч з друзями, після якої буде видно. Ми потелефонуємо.

— Гаразд, — сказав учений і відімкнув зв'язок.

— Кого це ти процитував щодо зловісного нащадка Нового Вавилону? — поцікавився Костя.

— Нострадамуса.

— А що таке "перша жертва-покута"?

— Смерть Леніна. Радянський Союз справді проіснував сімдесят три роки і сім місяців — від жовтневого заколоту до дев'ятнадцятого серпня тисяча дев'ятсот дев'яносто першого року. Тут, як ти кажеш, "без понтів". Це — де-факто. А де-юре — "акт про розлучення" був підписаний через сімдесят три роки і десять з половиною місяців у Біловезькій Пущі президентами України, Росії й Білорусії. І це сталося п'ятого грудня тисяча дев'ятсот дев'яносто першого — того, останнього, року існування імперії антихриста.

— А темні, чи пак діти Мардука, знають про це?

— Авжеж. Тільки не всі, а втаємничені з них. Знищивши християнство на одній шостій території суші, вони відсікли людей від одкровень і пророцтв Святого письма, а

відтак і від бачення ними майбутнього. Самі ж темні — ну, їхні ідейні верховоди — знали про ресурс часу, який їм відведено згори. А відтак приготувалися до існування в підпіллі. Отже, тепер основа їхньої діяльності — "просвітянство", виявлення й залучення до своїх лав темних, а головне — нищення тих, для кого їхні плани — не таємниця.

... На наших з Костею тарілках лежало по два бутерброди — один з чорною, а один з червоною ікрою, і по маслині, завбільшки зі сливу. Чарки були наповнені.

— Випийте та закусіть по-людськи, — сказав Бакс басовитим голосом. — Бо похлянете тут з голоду. — Він подивився на порожню вже пляшку, на дні якої лежала перчина, і додав: — А нам із Ксилою, мабуть, уже досить.

— Ну, може, комусь і досить, а комусь ні, — зауважив Ксилантій і хлюпнув у свою чарку з початої вже пляшки рому. — Давайте, брателли, щоб вдома не журились, як казав, бувало, мій дід Силантій. — Він вихлюпнув з чарки у рот і, не закусивши, підвівся й подався до ліжка.

— Покуняй, покуняй, — поблажливо сказав Костя. — Ти теж, Баксе, приліг би. У вас же була нічна вахта.

Раптом я запитав:

— А де це Рита?

— Вдома, — відказав Бакс. — Сусідам подарунки понесла; вони кроликів їй доглядають.

РОЗДІЛ 9

Було близько четвертої по обіді, коли ми переступили поріг кабінету історика. Вчений окинув нас поглядом, принохався.

— Від вас пахне рестораном, — зауважив він.

— Та ні, просто посиділи в компанії друзів, — сказав Костя. — Якби не ваш дзвінок, ми б і досі там були. Що у вас за проблеми?

Учений взяв аркуш, на якому був надрукований на комп'ютері стовпчик слів — одне під одним.

— Трапляються переклади того ж самого слова, які в різних словниках мають різні значення.

— Наприклад, які? — поцікавився я.

— Ну, ось слово, — історик показав на стовпчику, — у англійському перекладі воно подається як "прогноз", у румунському — як "віщування".

— Як на мене, обидва слова означають одне — бачити майбутнє. Те ж саме, що й пророкувати, — зауважив я.

— Мабуть що. Воно стоїть одразу після слова "Маг". Отже, можна прочитати: "Маг віщував". Далі йде слово, перекладу якого я не знайшов, а за тим — сім років вісім місяців, далі — незрозуміле слово і дванадцять років п'ять місяців, потім знову незрозуміле слово, а слідом — двадцять років чотири місяці і знову невідоме слово, а за ним — тридцять три роки і три місяці.

І тут на мене накотилося відчуття, якого я спізнав, виявивши, що в моєму

комп'ютері хтось порядкував. Отже, діти Мардука скачали навіть те, що я не тільки не публікував, а й ні з ким словом не обмовився. І не тому, що я боявся покари за висвітлення майбутнього, а тому, що не був переконаний в істинності мого відкриття. Я "розкрутив" таємницю, як вирахувати основні — реперні точки виникнення й початку, становлення, розвитку і занепаду будь-якої державної формації. З допомогою мого методу я порахував часові відстані між реперними точками для системи, в якій народився й жив. Потім — фашистської Німеччини, історію якої я також знаю. Ці дві потуги проіснували й зникли. Плин їхнього часу нагадував ламані лінії, складені з чотирьох відрізків: великий для першого ладу, де з'явився на світ і виріс я, малий для другого. Але пропорції між складниками ліній були ті ж самі. Цей спосіб я відкрив випадково, працюючи над розгортанням метафори, в яку було укутане пророцтво четвертого звіра з "Книги пророка Даниїла". Навіть якби я перевіряв його на десятках випадків зародження, розквіту й зникнення держав, то й тоді навряд чи наважився б його публікувати. І ось він — мій метод — у дітей Мардука.

Раптом озвався господар кабінету:

— Вас щось збентежило?

Мені не треба було дивитися в дзеркало — краще за нього були очі Кості. Мабуть, на лиці моєму відбивалися розгубленість і відчай. Таким він мене ще не бачив.

— Нам уже пора, — сказав Лікар. — Може, іншим разом продовжимо?

І тут "полинув" знайомий старечий голос, якого я вже давно не "чув".

"Вони кажуть про твоє передбачення, але не знають, як ти його зробив. Адже формулу, за якою можна вирахувати ключові точки на ламаній лінії періоду державного устрою, ти вчасно стер з диска. Але якби навіть у них опинилася формула, то без коефіцієнтів, які відомі тільки тобі, вони нею не скористалися б. Опануй себе".

Несподівано, не тільки для двох чоловіків, а й для самого себе я підняв руки, долонями вгору, немов би хотів доторкнутися до білого крила, яке хтось розпросторив наді мною. Я так робив, коли опинявся у безвиході, і щораз відчував, як у мене, немов у спорожнілу посудину, вливаються спокій і впевненість.

— Підождуть, — відказав я, відгукуючись на зауваження Кості. Потім звернувся до історика: — А що далі навіщував Маг?

Завваживши допитливість в очах Кості й історика, я вже готовий був втаємничити їх у числа, про які казали відвідувачі. Та раптом думка про те, що відкриття стане відоме пересічним людям, одного з яких я бачу лише втретє, припнула мені язик. Натомість я попросив у господаря аркуш з перекладами слів і сказав, аби він увімкнув запис. Я чув його — запис уже не один раз і мені легко було подумки вставляти переклади халдейських слів, які були пронумеровані і стояли у стовпчик від першого до останнього. Відвідувачі палати справді майже не балакали між собою. Здебільшого відповідали комусь третьому. Цим третім, поза всяким сумнівом, був паралізований хворий. Після цитування реперних точок виникнення, становлення, розвитку і руйнування двох світових потуг, настала пауза, яку я розумів як нечутний для мене коментар третього учасника діалогу. Після мовчанки озвався білорус: "Ми не можемо

відправити його у край без вороття. Можемо вбити, але у край він не потрапить". Знову настала пауза, а по ній пішла відповідь білоруса: "Він нам потрібен як ємність, наповнена корисною інформацією. У його плоті мусить оселитися хтось із наших. Якщо ж ми його виженемо з земного світу, то він опиниться там, серед тих, хто зараз формує події, які стануться тут найближчим часом. Вони там і так переважають наших. Після цього настала тривала пауза, мабуть, "говорив" третій.

— Маячня якась, — подав голос учений.

Замість відповіді я подивився на стелажі й поцікавився:

— У вас тут є Євангеліє.

— Біблія, — відказав господар і зняв з однієї з полиць книгу у чорній палітурці. — Тут і Новий заповіт.

Я швидко знайшов "Апокаліпсис".

— Це дванадцятий розділ, — сказав я і почав читати: — "...І з'явилася інша ознака на небі, ось змії червоно огняний, великий, що мав сім голів та десять рогів, а на його головах сім вінців....І сталася на небі війна. Михаїл та його Анголи вчинили зо змієм війну. І змії воював та його анголи. Та не втрималися, і вже не знайшлося їм місця на небі. І скинений був змії великий, вуж стародавній, що зветься диявол і сатана, що зводить усесвіт, і скинений він був додолу, а з ним і його анголи були скинені....Через це звеселися ти, небо, та ті, хто на ньому пробуває. Горе землі та морю, до вас бо диявол зійшов, маючи лютість велику, знаючи, що короткий час має".

— Ця битва сталася тисяча дев'ятсот сімнадцятого року за новим літочисленням, — озвався Костя.

Я подивився на нього і в погляді моєму, напевне, вгадувався подив, бо Лікар посміхнувся.

— Авжеж, — підтвердив я. — Сучасною мовою — то була битва у світі програм. Якщо вони порішають Мага, то сутність його опиниться в протилежному їм таборі — там.

Нарешті озвався молдаванин своєю мовою. Костя зголосився перекласти:

— Він каже, що Маг а заточили у в'язницю. Де б він не був, він — у в'язниці. Не має значення, що спить у своєму ліжку у власній квартирі. Кожної миті відомо, де він перебуває...

На мить прийшла на згадку ситуація в купе поїзда. Чоловік, який мене супроводжував — а що це був саме супроводжувач, я не мав жодного сумніву — вранці запитав: "Ну, що снилося?" І оскільки я не відповідав, знову поцікавився: "Ну щось то вам снилося?" Це питала людина, якої я ніколи в житті не бачив. Він щойно повернувся з тамбура, де курих. Але мені здалося, що від нього сходять запах не сучасних цигарок, а папіросів "Казбек", змішаний з парфумами "Красная Москва". Це був "конфесійний" дух енкаведиста, хоч пасажир був моїм ровесником. "Я вам розповім про свій сон, — нарешті озвався я, — але ви мені спершу покажете ордер на обшук мого сну". Чоловік поблажливо посміхнувся.

Тим часом Костя продовжував перекладати молдаванина:

— ...Його в'язниця, хоч і не має меж, але вона надійніша за ту, що за колючим

дротом. І так буде доти, доки ми не улучимо момент і не впровадимо у плоть Маг а нашого комісара.

Все це я знав, точніше здогадувався, а тепер почувши з голосу сторонньої людини, відчув себе ошелешеним. Не знаю, що там у мене коїлося на обличчі, але ногам раптом стало холодно, як тоді у сні в палаці вавилонського царя. А ще я завважив, що звір мій щораз виникав, щойно починав балакати хтось із відвідувачів лікарні.

Тим часом молдаванин, який хвилину помовчав, провадив знову. Костя перекладав:

— Він каже, що Маг а планували принести в жертву у час цьогорічного нашого свята. Але завадили ті, хто над ним. Маг уже був готовий до цього дійства, та в останню мить... Хтось пильно стежить за ситуацією довкола Маг а, схоже, він не виконав свого накреслення до кінця. Яку ще гидоту він мусить скоїти, крім того, що відправив у край без вороття уже трьох наших? На горі Брокен таки принесли в жертву кількох писарів, але Маг а поміж них, на жаль, не виявилось.

Молдаванин раптом замовк, немов би його мову хтось перебив. Та по часі знову заговорив — цього разу російською:

— Виявляється, той з наших, що був тут, у палаті, перед нами і носив у собі гостя, хотів його спекатися. Мерзотник! Але виснажився у двобої і помер тут таки від інсульту. Тепер він у краї без вороття.

Запала мовчанка. Майнула думка, що рік тому від інсульту помер письменник Манжура, якого рудий матюжник переслідував так само, як і мене. Тепер він сам здох від цієї ж хвороби. А я, грішним ділом, думав, що йому допоміг Лікар.

Озався господар кабінету:

— Зараз піде слово, яке має кілька значень, а саме: служитель богинь, вздоровлення від недуг, убивця хвороб.

Заговорив білорус:

— Маг а супроводжує цілитель — служитель богинь Нінкаррак і Гули[5]. Він відкритий, і його можна використати як ємність для прихоська.

Я подивився на Лікаря, і мені здалося, що дивлюся в дзеркало, де віддзеркалюється не обличчя, а самі емоції. Там було збентеження і страх, який швидко змінився на лють. Я, здалося, почув голос Кості: "сука!" Швидко приятель мій опанував себе. Його стан не помітив господар. "Авжеж, — майнуло в голові, — один прихосько перебував у ньому кілька годин, а друга вже майже була увійшла". Я також подумав: у скількох же людях паразитують мерці.

Крізь причинені в коридор двері почулися кроки, які скоро затихли. Цього разу на нечутне для нас запитання паралітика відповідав білорус:

— Ув'язнення без в'язниці відоме давно. На такій зоні відбував, а точніше жив до самої смерті, письменник Булгаков. Він так само, як і Маг, усе бачив. А тільки тоді ми були при силі і він, щоб створити роман і водночас не засвітитися, перевершив самого себе у доборі алегорій. Так глибоко сховав ідею тодішнього нашого свята, що її — ідею земні люди збагнули тільки через два покоління. Чому його не порішили? Тому, що він на той час уже був надто відомий. А тут, в Україні, на такій зоні відбував Олесь Гончар.

Але змінилася ситуація — на гірше для нас, і той з наших, хто цькував Гончара, вручив йому Зірку Героя. Зараз ми не зовсім при владі, але це не означає, що ми не можемо впливати на перебіг подій. Ми впроваджуємо своїх, де тільки можемо, а де не можемо — купуємо — кого за гроші, кого за чини, знову ж таки, через своїх. Але це ми робимо потай. Якщо в часи великого свята нашу волю виконували всі земні, то тепер — тільки наші, і ті з земних, хто брав участь у найпотаємніших акціях по винищенню земних же, а також їхні — винищувачів — діти й онуки. На жаль, майже всі наші, хто побував на тому великому святі, що тривало три покоління, уже — у краю без вороття. Більшість дітей їхніх також або там же, або ж на шляху до краю. Десь через півпокоління із учасників свята залишаться тільки наші. Ну, темні, як на них каже Маг, і прихоськи. На жаль, Орб віддаляється від планети, а відтак нас дедалі меншатиме у земному світі; водночас і слабшає вплив його — Орба на землян. Наповнення душ їхніх тепер не відповідає наповненню душ велетнів наших. Ідей наших вони вже не чують. — Мить білорус помовчав, а тоді провадив: — Ми довго не могли знайти заміну Магові, як письменницькому голові. Серед літераторів не було жодного нашого — земного чи прибульця. Щоправда, кілька з них десь у другому-третьому коліні мали пращурами наших земних. А вже щодо прихоськів у роду, то про таких ніхто з них і не чув. Та раптом з'явилася одна Ліліт — батько виходець із краю, мати — наша земна. А вірші які складає! На той час одну з відповідальних посад у місті посідав наш — земний, а вона була в його команді. Він спромігся посадити її у крісло голови над писарями.

— Ну то й що, — озвався молдаванин, — а писивом Мага засмічений геть увесь простір. Дедалі більше сайтів різними мовами повняться його зловорожими одкровеннями. Доки не знайдеться хтось із наших та не спростує постулатів Мага, доти існуватиме перешкода на шляху становлення колоса. Зараз ми витрачаємо час на автора пасквілів, а треба нейтралізувати його писанину. Треба створити альтернативу його матеріалу.

— Та копалися ми і в книжках, і в рукописах Мага, — озвався білорус. — Він справді те-е... Ну, розкрутив передбачення якогось Івана Богослова. Їх, здається, писали не двадцять століть тому, а ніби в період нашого великого свята. Тільки глибоко сховали, а точніше загорнули в метафору. А Маг її — метафору розгорнув. У наш час такого не сталося б — його змусили б ходити на роботу та виготовляти цеглу для спорудження нашої вежі, а не ламати голову над усілякими загадками.

Якийсь час запанувала тиша, а потім знову озвався білорус:

— Сину Мардука, кінець часів настає. Інші сутності у земний світ приходять. Нашим дедалі важче очолювати їх. Ми зазнаємо дедалі більших втрат. Ось недавно опинився у краї без вороття один з центрального міста ще одної сатрапії. Ключові точки на невидимій мережі нашої одна за одною зникають. Коли ще пощастить знайти поміж них такого, як Валтас? Підживлюй його силами світу правдивого.

З усього білорус звертався до того, голосу чийого не чути було і який очолював Валтаса у плоті його.

До голосу білоруса додався якийсь шум, хтось зайшов у палату. Почувся чоловічий

голос, який сказав, що зараз у хворого почнеться перев'язка і процедури.

Історик вимкнув аудіофайл, озвався:

— Не знаю що й сказати.

— А ти що на це? — мовив Костя до мене.

— Нічого. Крім того, що все, сказане тут, відповідає дійсності.

Знову подав голос історик:

— У мене таке враження, що я щойно заглянув у двері чи, як кажуть, у портал, за яким — інша реальність. Ви не забули, що обіцяли познайомити мене з Магом?

— Ні, відказав Костя. Треба тільки дещо узгодити. — Він кивнув на аркуш з комп'ютерним набором перекладів слів. — Ви нам цей листок не позичите?

— Та будь ласка, — відказав господар. — На диску ж усе є.

РОЗДІЛ 10

Було надвечір'я, коли ми вийшли з історичного музею.

— Що то за люди — оті двоє, і ті — попередні, розмову яких ми чули? — поцікавився Костя, коли ми вже йшли вулицею вниз. — Крім того, про якого довідалися щойно.

— Наполовину темні, наполовину вихідці з краю без вороття, а точніше мерці у плоті темних. Ну, як отой, що качався по палаті і виблювував найбрудніше матюччя. Він — земний-темний намагався позбутися "квартиранта", але його біологічна природа не витримала і в нього стався крововилив у мозок. Мені відомо, що вони, удвох з тим прихоськом із краю без вороття, що жив у ньому, накоїли багато лиха в моєму місті, зокрема, конвоювали мого колегу-письменника Манжуру, доки не загнали його в інсульт і, зрештою, на той світ, отруїли одного вченого — академіка, до речі, зробили те після багаторічного конвоювання. Замовив хтось із тих, кого ми щойно почули. Вони ж платять і за ув'язнення, де в'язниця — увесь простір, куди б не ступила нога переслідуваного. Ті перші двоє, а також паралітик Валтас і матючник Свистопляс — представники дітей Мардука в Україні; ці ж, голоси яких ми щойно чули, — їхні конфесійні товариші з Молдавської й Білоруської сатрапій. Різниця між ними немає. Вони живуть у двох світах — земному й астральному.

— Про яке жертвопринесення казав молдаванин? — запитав Лікар.

— Ти чув колись такий вислів: "вальпургієва ніч"? Не чув. Це свято темних і їхніх братів із краю без вороття, воно відбувається в ніч з тридцятого квітня на перше травня і проводиться на так званих "лисих", або "відьминих горах"[6]. Але всесвітнім центром дійства, є гора Броккен у Німеччині. Там збираються темні й прихоськи не тільки нинішні, а й ті, яких уже давно немає в земному світі. Одним з головних моментів цього свята є принесення людських жертв. Мене також несли на цю гору, до вівтаря, але, як сказав відвідувач палати, паломникам щось завадило покласти мене на жертвний стіл. А він уже стояв обладнаний ножами, линвами й гаками, а неподалік було гніздо для вогнища й велика купа хмизу.

— Щось ти неймовірно кажеш, — засумнівався Костя. — Як ти все те міг бачити?

— Мені доводилося бачити таке, про що звичайна людина й не чула. Та й що важить жертва окремої людини? Он у тисяча дев'ятсот дев'ятнадцятому році на

жертвний стіл поклали усе православне християнство. А дату цього дійства впровадили як свято, яке назвали "першотравневим" і святкували його три покоління, поки стояв Новітній Вавилон. У цей день все потопало в червоних стягах.

На набережній, куди ми вийшли, машини вже рухалися з ввімкненими підфарниками. Тут можна було сісти в маршрутку до зупинки, де жила моя сестра.

— Мушу подзвонити родичам, — сказав я, виймаючи телефон, — домовитися про нічліг.

— А от цього робити не слід. Після останніх подій минуло майже місяць. Ти думаєш, темні досі ще не залатали дірки в павутинні, які ми там поробили? Гайда на судно, там ти матимеш і нічліг, і вечерю, а головне — безпеку.

— Так а де я там буду?

— У мене в каюті є ліжко й диван. Ага, з усього, що ми почули, напрошується висновок, що я також перебував у в'язниці, хоч і не такого суворого режиму, як твоя, але не за наказом темних, а з ініціативи Валтаса. Іншими словами: така собі побутова підлість темного.

— А як ти дивишся на те, що батько Гладуна кликав тебе у Португалію? Чи не в мишоловку заманював?

— Кликав не тільки мене, а й мого колегу-Лікаря. Батько, хоч і колишній компартійний бонза, але враження складає непоганої людини. Думаю, що Валтас — виродок, і родинні зв'язки для нього нічого не важать. До того ж, як би він міг — геть паралізований, ні сказати, ні написати, — домовитися з батьком про западню? Тоді треба припустити, що й батько спілкується з ним у той же спосіб, що й ті, котрі відвідували його в Лікарні. А це навряд чи. Він звичайний совок, якого колись допустили до дільби компартійного общака.

... Лікарева каюта ні чим не відрізнялася від тієї, в якій мешкали Ксилантії з Баксом, тільки була більша і тут замість другого ліжка стояв диван. В ілюмінатори, що виходили на море, в присмерку вгадувалися невеликі суденця, на палубах яких світилося.

Раптом пролунав дзвінок телефону — Костя увімкнув звук.

— Де вас носить? — почувся голос Ксилантії.

— Ми вже на судні, — відказав Лікар.

— Ну, так хутчіш — сюди. Бо ми тут охлянемо і вмеремо, очікуючи на вас.

— Якщо на цьому кораблі й судилося комусь померти, то тільки від ожиріння, — зауважив Костя.

Тим часом я очікував, що Лікар ось-ось нагадає про свою пропозицію. Але він не поспішав. Напевне, думав, що після почутого в кабінеті історика, іншого для мене рішення, як погодитися, просто не може бути. Так само думав і я. Рано чи пізно "братка" з мого міста, який перебрався у край без вороття, замінять на іншого, і все почнеться знову. Не всі статки Новітнього Вавилону розтаскали по общаках — на більшій частині їх лежить рука ордену Мардука. Підкуплять кого завгодно.

— Ти казав, що у вас тут велика бібліотека, — озвався я. — Чи не можна її

оглянути?

— Авжеж, тільки сьогодні вже занадто пізно. Давай завтра, — запропонував Лікар, як мені здалося, зраділо. — По хвилі додав: — Ось тут, — він клепнув ногою в підлогу, — єдине місце, де можна уберегтися від поторочі, балачки якої ми чули.

Костя комусь дзвонив, розмовляв англійською мовою, тоді сказав:

— Я домовився: беремо тебе на посаду психолога. Персонал тут близько трьохсот чоловік, а судно, щоб там не казали, — зона ризику, до того ж пасажери, буває, поведуться неадекватно. Але це аргументи для корпорації, з якою я щойно балакав. Про справжню ж причину знаємо тільки я і ти.

— Так а Ксилантій? Він був свідком.

— Ксилантій, хоч і базикає все, що на думку навернеться, але те, що він побачив — речі іншого плану. Тут вмикається досвід табору, де твоє життя напряду пов'язане з твоїм язиком. Про те, свідком чого він був, не знає ні Рита, ні Бакс.

— А скільки я тут матиму?

— Для початку п'ятсот доларів.

— І це, ти вважаєш, путня зарплата? — запитав я, не приховуючи розчарування.

— А чим погано? Ага, я забув сказати, що це за тиждень. До того ж харчування коштом судна.

— Ну, тоді нормально, — сказав я, прикинувши, що зможу допоМагати й Маріці.

Тим часом спало на думку, що, судячи з балачок відвідувачів паралітика, в Молдові про наші з нею взаємини не знають.

Я сказав:

— Рано чи пізно ті, хто відвідуватиме твого шкільного однокласника, поширять інформацію про нас по всій своїй мережі. Ти не подумав, що саме ми можемо привабити на судно дітей Мардука?

— Вони вже давно це зробили, — відказав Лікар. — Колись довідаються й про судно. Але сюди їм зась. Звісно, коли тут будеш ти.

— Я тут не завжди буду. Вони, їхні виконавці, можуть підстерегти мене де завгодно — біля мого будинку, на шляху до поштамту або супермаркету. Всі мої маршрути у них нанесені на мапу міста. І дублі маршрутів — також. Коштів на стеження вони не шкодують з двох причин: по-перше, структура, в якій вгніздився їхній, це підрозділ невідомої їм держави, яку треба знищити у будь-який спосіб. Найпростіше — виснажити її економічно, наприклад: підібрати такого як я і списувати на нього всі витрати на апарат стеження. А тим часом з'являються серійні вбивці, хтось розв'язує поножовщину на міжнародному ґрунті, проводяться цілі серії терористичних актів. До появи у нашому місті того рудого покидька, все було тихо. Тепер, коли він склеїв ласти, йому на зміну підшукають іншого... Ага, діти Мардука у своїх балачках не сказали ще одного — їм дуже важливо, щоб я не спілкувався ні з ким. У моєму під'їзді, біля моїх гаража і дачі створені мертві зони. Тепер же, коли я на судні, де різношерста команда і різномовні пасажери, я опинився у тій самій мертвій зоні. Ну, не рахуючи кількох людей. По суті вони досягли того, чого хотіли.

Костя не поспішав з відповіддю. Сказане змусило його замислитись. Нарешті озвався:

— Тут хоч є шанс, що ніяка зараза в нас не ввійде.

— Але ж так вічно не мусить бути. Колись доведеться переходити на осілий спосіб життя. Ти молодий ще; одружишся, дітей заведеш. Мардуківці ж висітимуть над тобою і дітьми твоїми дамокловим мечем.

— Так а що ж діяти?

— Ось до цього я й веду. Ситуація склалася така: або-або.

— Що ти маєш на увазі?

— Або вони — нас, або ми — їх.

— Чи не зібрався ти усіх дітей Мардука відправити у край без вороття? — в голосі мого приятеля вчувалася гірка іронія.

— Звісно, ні. Для цього потрібна армія таких як я. Але дещо ми можемо зробити. Кажу не "я", а "ми". Я дописую роман, над яким працюю уже багато років, а ти створюєш мені умови для творчості. Ось чому я погодився на твою пропозицію. А далі буде видно — надрукуємо його окремою книжкою чи запропонуємо на якийсь із літературних сайтів.

— І що ти цим досягнеш?

— А що я досяг, дешифрувавши і висвітливши число звіра? Показав нечувані злочини мардуківців, які вони коїли спільно з темними світу цього упродовж трьох поколінь. Тепер же я опишу, ні — вже описав, їхню нинішню підпільну, законспіровану діяльність і покажу, що це мерці, які разом з темними правлять бал у земному світі. Я не можу навчити читача ідентифікувати їх, але окремі прикмети дам.

Костя якийсь час мовчав, а тоді озвався:

— Якби ти дав рекомендацію як їх знищувати, то тебе більше людей зрозуміло б.

— Я такої рекомендації ніколи не дам.

— Чому?!

— Як ти гадаєш, — запитав я у відповідь, — чому зараз у світі іде така шалена боротьба за відміну смертної кари? Га?

— Ну, чому?

— А тому, що душі тієї нечисті поповнять лави воїнства змія червоно-вогненного, тих, хто в потойбічному світі виборює право бути творцем програми земного світу. Майбутнє земного людства формується там. Отож мудрі із землян прийшли до висновку: нехай краще ця зловорожа сила відбуває покарання тут, а не псує наше майбутнє, перебуваючи там.

РОЗДІЛ 11

Судно завершувало круїз по Чорному морю, і в кінці дня взяло курс на Одесу; позаду залишилося Поті. Ми з Костею в шезлонгах сиділи серед туристів. Раптом у тихому гомоні почулися "позивні" Костиного телефону. Він, глянувши на дисплей, сказав:

— Мірошник, — і натиснув кнопку звуку.

— Привіт, Максютю, — почувся чоловічий голос. — Ти де?

— А що ти хотів?

— Не міг би завтра заскочити до мене в Лікарню?

— З якого дива?

— Наш пацієнт помер.

— Он як. А ти кличеш мене на поминки?

— Щойно від мене пішов його батько. Він дещо для тебе залишив. Приїздив влаштувати майнові питання.

— Гаразд. Завтра після полудня озвуся, і ми домовимося про зустріч.

Костя відімкнув телефон, сказав:

— Віддав таки Богові душу.

— Ти переконаний?

— У чому? Що Валтас склеїв ласти?

— Ні, що він віддав душу справді Богові.

— А-а.

Ми очікували Мірошника у тому ж самому кафе під платаном, неподалік пам'ятника Дюкові. Костя був у своєму сірому непоказному одязі, я ж, як завжди, — у заношеній джинсовій парі з тубетейкою на голові. Ми вже замовили по кухлю пива, коли з'явився Андрій. Привітавшись, він поклав на стіл невеликий згорток, і показав офіціантці, щоб принесла і йому пива.

— Я знав, що він довго не проживе, — промовив Мірошник, спостерігаючи, як осідає піна в принесеному кухлі. — Та ще цей переліт дався взнаки. А батько його впевнений, що в Португалії медицина не на рівні.

— Ну, ти ж пояснив, що на стан такого хворого зміна звичного клімату й часового поясу можуть вплинути фатально?

— Та він вроді й погоджується, але думку свою не міняє. Розповідав про сина. Казав, що той був незвичайною людиною.

— А саме? — У голосі Кості вчувалася іронія.

— Ну, в дитинстві вигадав собі ім'я Валтас.

— Як то вигадав? Хіба не батьки дають ім'я немовляті? — поцікавився я.

— Справжнє його ім'я Володимир. У всіх документах він — Володимир Юрійович. Але щойно став вимовляти слова, як сказав, що його ім'я Валтас. Усі гадали, що це дитячі фантазії, але малюк, коли його кликали батьки: "Володю, Вово", як не чув. Та щойно хтось скаже "Валтас", підхоплювався і казав: "Ось я, тату". Батько оповідав, що він був слухняною дитиною, добре вчився — і в школі, і в інституті.

— І цього досить, щоб вважати дитину особливою? — зауважив Костя. — З такими комплексами народжується чимало дітей.

— Ні, не тільки це. Він, ще не навчившись до пуття писати, вже виводив якісь каракулі, схожі на літери тільки йому відомої абетки.

— Валтас що, був лівшею? — поцікавився я. — Бо лівша, коли пише лівою рукою, то на папері справді виходять каракулі, але якщо подивитися на них у дзеркало —

прочитаєш справжній текст.

— Батько про таке знав, але у дзеркалі були ті ж самі каракулі. Коли ж ось тепер, по смерті сина, став перебирати його записники, то напав на цілі сторінки тих каракулів. Показав тамтешньому рабинові, теж колишньому одеситові, чи то, бува, не іврит. Рабин похитав головою: ні, — сказав, — не іврит. А потім згадав, що схоже письмо бачив у Єрусалимі. І висловив припущення, що то арамейська мова... Ага, старий казав, що колись посідав високу посаду в області — входив у п'ятірку найвпливовіших персон. У таких людей, як він запевняв, приватного життя не існує. Сином опікувалася дружина. Якось вона до хлопця присікалася: "що це за каракулі ти пишеш?" Той відмовчувався, а коли вона не відставала, розплакався: "Не знаю". "Так це ж ти писав, як не знаєш?" "Ну, не знаю, та й годі". "Нам часом здавалося, — казав батько, — що в одному тілі, крім нашого сина Володимира, живе ще один, на ім'я Валтас. Я розумію, що то чортівня, але саме це нам з жінкою приходило в голову. Якось я жартома назвав хлопчика "Валтас Юрійович", але він виправив: "Валтасар Юрійович". "Валтас", мабуть, прибалтійське ім'я, а от "Валтасар", то я такого імені й не чув. А дружина якось сказала таке: "Чи, бува, нам не підмінили в пологовому будинку наше немовля на іншу дитину?" "А ти подивися уважно на його обличчя й на моє... Тільки й того, що він у нас повненький".

Мірошник помовчав, ковтнув пива і розгорнув згорток. У ньому виявився товстий конверт, а там — офісний календар.

— Ось, — сказав, підсунувши його Кості, — це передав тобі батько небіжчика.

— Мені?

— Так, тобі.

— Чому саме мені? — поцікавився Костя.

— Відкрий сто семи десяту сторінку.

Костя відкрив — там лежало п'ять стодоларових купюр.

— А це що таке? — здивувався.

— Він нам подякував — стільки ж дав і мені.

— Грошовитий, видно, чоловік, — зауважив Костя. — Аж незручно. Так а календар навіщо?

— Поглянь останній запис, зроблений на цій самій сторінці.

Костя подивився, підсунув зшиток мені. Там було написано: "знайти адресу й телефон батьків Максютенка", а під ним — дата. Число і місяць передували нещастю, яке сталося на трасі, і були написані у той самий день, коли по мене приїхали "гицелі".

— Так а мені навіщо цей щоденник? — поцікавився мій товариш.

— Батько каже, що коли натрапив на цей запис, то згадав тебе — Лікаря синового; він навів довідки своїми старими каналами, і виявив, що ти був однокласником Валтаса. Ось і вирішив подарувати щось на згадку про сина. Чоловік каже, що той не мав друзів, ні в школі, ні в інституті, а тут, виявляється, його лікував колишній однокласник.

Костя зніяковів, а потім зауважив:

— Я помітив, коли балакав з ним у перший його приїзд, що він людина

сентиментальна.

Тим часом Мірошник допив пиво і зібрався вже кликати офіціантку, але Костя випередив:

— Я пригощаю.

— Ти що, розбагатів, мля? Хоча, знову ж таки, гонорарій... Гаразд, хлопці, я побіг.

На мить мені здалося, що від столика відходить Костя у своєму сірому, непоказному одязі. Точніше, привиділося, що від Кості відділився його дубль, і скоро зник у людській сутолоці.

— А Мірошник хіба не знає, де ти працюєш? — поцікавився я.

— Ні. Але, мабуть, скоро довідається. Я зараз думаю над однією обгородкою, після якої, можливо, повідомлю Мірошника. У нас, у корпорації, є ще одне круїзне судно. Щоправда, дещо менше. На ньому також працює медик, але тільки фельдшер. А я хочу, щоб був Лікар. Якщо мені пощастить переконати керівництво, то я запропоную Андрія.

— А Мірошник погодиться?

— Жартуєш? — сказав Костя, ховаючи в нагрудну кишеню асигнації. Він знову схилився над щоденником і почав гортати сторінки від останньої, де був запис.

По часі підвів очі на мене, але нічого не сказав. Схоже, Лікар зібрався прочитати увесь зшиток. Нарешті підсунув щоденник мені. Там було півтори сторінки чорних кракозябр. На мить я відчув себе писцем вавилонського царя, як тоді, у сні. У каракулях темного вгадувалося халдейське письмо, хоч я його ніколи й не бачив. Попри те, що літери було писано сучасною пастою, мені ввижалося, що від них сходить запах вавилонського чорнила. В голові майнуло: "Схоже, ми з Гладуном були земляками". Поки я вдивлявся в літери мертвої мови, Костя допив пиво, і знову підсунув до себе щоденник. Та раптом закрив його і сказав:

— Ні, так не годиться. Це треба вивчати.

— Що, підемо знову до історика? — мовив я.

— Авжеж, тільки не сьогодні. Спершу слід оглянути всі нотатки й записи, бо тут — програма й тактика переслідувань нас із тобою. І, схоже, не тільки нас. А щодо історика — ми ж обіцяли познайомити його з Магом. Ти готовий?

Коли я, уже в каюті, відкрив і почав гортати аркуші календаря, у мене виникло відчуття якогось дискомфорту. Таке буває, як ніч не поспиш. Вперше воно з'явилося, коли Мірошник поклав на стіл згорток. Тоді я не надав тому значення. Тепер же був переконаний: предмет належав темній силі і повнився чорною енергетикою — кожна сторінка його сходила еманцією пекла.

Календар мав триста шістдесят п'ять сторінок і додаток з різноманітних мір — довжини, ваги, географічних та астрономічних, а також фізичних констант. Він був опрацьований в цупку обкладинку під натуральну шкіру. Господар, з усього, дотримувався хронології, і записи робив тільки на сторінці, дата на якій співпадала з днем написання. Бувало, що кілька рядків "кракозябр" закінчувалися посиланням на незаповнену звичайними словами сторінку. А там також стояла зірочка і номер сторінки, на якій був указаний початок. Попри розмаїті нотатки, тут неможливо було

заплутатися. З того, що фіксувався кожен телефонний номер, кожна адреса, кожна зустріч — день, година, хвилина, можна було зробити висновок: власник не дуже покладався на власну пам'ять. Вся епопея, що сталася зі мною, з дня приїзду в Одесу, а саме: викрадення, пригода зі Сміттярами, а до того зустрічі Валтаса із Солодким і прибульцем були точно зафіксовані. Тут значилися всі адреси, але не було жодного слова про наміри власника, чи про подію, котра вже сталася. Поза всяким сумнівом, зшиток належав сумлінному виконавцеві, над яким стояв хтось дуже грізний. Напрошувався ще один висновок: щоденник заповнювали двоє — один писав нашою мовою, інший — невідомою, яка віддалено нагадувала клинопис, до того ж писаний не кульковою ручкою, а чорним фломастером.

Так я міркував, сидячи в каюті над щоденником темного. За цим заняттям мене й застав Костя. Окинувши поглядом мою постать за столом, він сказав:

— Як я подивлюся, тубетейка вже приросла до твоєї голови. У трусах і тубетейці, хе-хе.

— Так, — відказав я.

— І що ти на це скажеш? — він кивнув на щоденник колишнього однокласника.

— Найперше те, що його писало двоє. Один фіксував, так би мовити, пунктиром, подію за подією. Ми бачимо частину тієї пунктирної лінії, бо були учасниками подій. Випадковий же читач з того нічого не збагне. Основна ж інформація, на мою думку, криється в таємничому письмі.

— А хто другий?

— Думаю, Валтас, хоча й не впевнений.

— Так а перший?

— А перший — його сусід по плоті — Володька. — Раптом я запитав: — А чого ти при параді? Ну, кашкет, форма — прямо з-під праски.

— Починається заїзд тургруп. Ти теж одягнися належним чином, і гайда. Ксилантій з Баксом біля шлюпок зайняли позицію, як і минулого разу. Мало там що...

РОЗДІЛ 12

Я стояв на палубі, обличчям до морвокзалу, спостерігаючи за посадкою на судно. Туристів було щонайменше двісті — одиноких чоловіків і жінок, сімей, по двоє, по троє. Це вже втретє за мого перебування на борту, коли судно, завершивши туристичний маршрут, заходило в Одесу. У кожному порту я також просіював поглядом пасажирів. Бувало, в мені прокидався звір-охоронець, і вже не я, а він дивився на туриста моїми очима. Трапилося кілька темних — в Марселі, Барселоні і ще десь, але то були просто темні, які, напевне, й самі не знали хто вони по сутності своїй.

З другого боку від трапа, у кількох кроках, стояв Костя у випрасуваному однострої й кашкеті морського офіцера. Я ж мав на собі скромний легкий одяг, а голову покривала тубетейка; мабуть, через те на мене ніхто й не звертав уваги.

Тим часом черга пасажирів добігала кінця; її замикала літня жінка з дівчиною, що котила чималу валізу. Жоден у потоці туристів не розбудив у мені звіра-охоронця. Раптом Костя попрямував до цих двох, привітався і щось сказав. Жінка подивилася на

нього уважно, а потім похитала головою. Та за мить посміхнулася, напевне, впізнала когось у службовцеві судна. Костя їх провів на палубу, де були каюти, а потім повернувся. Він пояснив:

— Ця жінка колись викладала в моєму інституті. Не впізнала спочатку. А дівчина — донька. Я пам'ятаю її розкішною білявкою, на яку не один із моїх однокурсників задивлявся. Тепер, ось бачиш, пофарбувала волосся у колір хни. Я її запросив до себе — поговоримо, позгадуємо. Ти не подумай нічого такого — вона старша від мене на багато років.

Повернувшись з вечері, я налаштувався читати далі книгу про халдейське царство, на яку натрапив у бібліотеці судна, як раптом озвався телефон. На дисплеї був номер Лікаря.

— У мене — гості. Зайшов би.

... У каюті була жінка, до якої Костя підходив на палубі. Стіл прикрашали пляшка лікеру й таріль з виноградом. Господар представив мене, потім жінку, яку назвав Людмилою Федорівною.

— Це наш корабельний психолог, — пояснив, ставлячи на обрус третій келих і наповнюючи всі три густим напоєм, від якого пахло шоколадом.

Спочатку я не міг збагнути, навіщо Костя мене покликав. Їм і без мене було про що поговорити. Згадували студентські витівки, інститутську самодіяльність. З усього того я міг зробити тільки один висновок: у Кості була щаслива молодість, і з віком те минуле щастя його не полишало. Тим часом він казав:

— Ви нам викладали на першому курсі. Пам'ятаю, що зустрічав вас ще на другому, а вже потім ви кудись зникли.

— Мене запросили на іншу роботу, в пологовий будинок.

— На більший заробіток?

— Та ні. Я закінчила гінекологічне відділення. А в пологовому на той час виникла потреба у фахівцеві мого профілю.

Я був стороннім слухачем спогадів та раптом озвався:

— Якщо ви приймали багато років пологи, то чи не помітили чогось спільного між тим, як з'являється людина на світ, і як потім складається її доля? Або так: чи можна вже під час пологів і в першу мить, коли пролунає голос немовляти, сказати про вдачу, характер і, зрештою, — про майбутнє нового прибульця?

— Ага, — сказав Костя, — чи можна уже під час пологів знати: у світ прийшла людина чи покидьок.

На мить лице жінки стало зосередженим. Над питанням, яке я поставив, вона, мабуть, також замислювалася. Нарешті сказала:

— Ні, я нічого такого не помічала, хоча за багатьма дітьми спостерігала, доки вони, ставши дорослими, не зникали з поля мого зору. А поєднує людей те, що всі вони народжуються в крові, незалежно від того, як з'являються на світ — у звичайний спосіб чи через кесарів розтин. Але дещо можна простежити в період вагітності. Я не кажу про фізіологічні зміни в організмі жінки, коли в неї зажевріє нове життя — вони

супроводжуються часом стражданнями. Маю на увазі психічний стан: десь на четвертому-п'ятому місяці — характер майбутньої мами, буває, геть змінюється. Сварлива, за звичай, жінка у цей час може стати лагідною або ж, навпаки, добра, спокійна раптом стає агресивною. У медичній літературі цей феномен ніде не пояснюється, а він існує. Моїм професійним обов'язком було вести жінку від початку вагітності до пологів, і з цим часто я стикаюся. За звичай після пологів жінка стає знову такою ж, як до зачаття. А от дитина здебільшого має ту ж вдачу, що й мама у період кількох місяців вагітності. Це помітила ще моя прабабця — повитуха з Сичавки, а я про таке чула від бабусі — також повитухи з Сичавки і моєї мами — фельдшера, медсестри пологового будинку. Бабуся казала, що майбутній дитині передається не вдача вагітної матері, а навпаки — вдача майбутньої дитини, душа якої втілилася у плід, передається мамі; вона — душа плоду нав'язує жінці-породіллі свій характер.

Лікарка помовчала, дослухаючись до тихого гудіння, що долидало з машинної зали судна. Була ніч, і в ілюмінаторах не вгадувалося жодного вогника. Часами зблисне риб'ячою лускою хвиля у тьмяному місячному сяйві. Судно пливло вже далеко у відкритому морі.

Озвався я:

— Ваші родичі у трьох поколіннях приймали пологи. Чи не завважували вони, і ви також, яких із жінок ставало дедалі більше — агресивних чи людських? А відтак чи можна співставити це з вдачами і, зрештою, долями їхніх дітей?

— Авжеж, — сказала жінка. — У роки, коли практикувала моя прабабуся, серед вагітних було більше переляканих, агресивних, знівснених. І діти народжувалися відповідної вдачі. Багато з них уже в підлітковому віці опинялися в режимних закладах, в'язниці або ж, навпаки, ставали на службу в енкаведе. У часи, коли практикувала вже моя бабуся, знівснених і спокійних жінок було половину на половину. На час маминої практики жінок спокійних серед вагітних стало значно більше. Ну, а на мій час агресивних і злостивих припадає зовсім мало. Це відомо достеменно.

Я мить повагався, а потім сказав:

— Напевне, мої запитання вже набридли вам, але ще одне наважусь поставити. Чи не помітив хтось із вашої династії таке: в один рік у світ приходять здебільшого агресивні, а в інший — нормальні люди?

— Помітили, — відказала жінка. — Але я б сказала так: в окремі роки злих, поганих з'являється багато. Але це тільки окремі роки. На жаль, ні я, ніхто з моєї рідні не фіксували, які саме це роки. Відбувається щось подібне до того, що спостерігаю у себе на дачі. Буває сезон, коли не знаєш, що робити з чортополохом; і де тільки він береться! Але найчастіше з цим усе спокійно. Ну, — більш-менш спокійно. Так і в суспільстві — ще двадцять років тому тебе у транспорті могли і образити, і штовхнути; а на Привозі що коїлося... Тапер же люди стали спокійнішими. Чим таке пояснити, не знаю.

Костя підвівся й наповнив келишки лікером. Промовив:

— Як каже мій приятель Ксилантій: Та й ловко ж ми тут сидимо!

Людмила Федорівна посміхнулась, а я вперше помітив, що попри вік, вона не втратила привабливості. Проте мідяний колір хни, якою було пофарбоване волосся, нівелював її вроду. А, може, це був мій комплекс — остерігатися всього червоного. "Їй більше пасувало б бути блондинкою", — подумалося мені.

Костя пішов провести гостю, а я залишився в каюті. Скоро він з'явився. На його обличчі вгадувалася таємнича посмішка.

— Слухай, — мовив він з порога, — але ж і донька у Людмили Федорівни! Красуня! Викопана мама в молодості. Закінчила медичний інститут і ординатуру — у цьому році.

— Он як. Одружена?

— Ні..

— Так у чому справа? — сказав я, підводячись.

Пошуковик в Інтернеті Лікаревого комп'ютера видав на мій запит віконце з написом "перекладачі". Я клацнув "мишкою" по стрілочці праворуч від нього, і вмить вискочила велика кількість перекладачів з різних мов; під українськими назвами стояли оригінальні назви мов, з яких треба перекласти. Так, під словом "китайська" стояв ієрогліф, під "арабська" — слово, написане в'яззю. По абетці я спустився вниз по списку до літери "х": там була "халдейська", а за нею — "хінді", "хорватська". Під цими словами стояли відповідники оригінальними мовами. Мені не треба було мати перед очима календар темного; я й так бачив, що "кракозябри", писані в ньому, — халдейські слова. То були загадкові символи мови, якою користувалася людність, що мешкала в межиріччі Тигру і Євфрату багато сторіч. Я бачив не так слова, як літери, з яких склалися слова, і в моїй свідомості замлоїло щось схоже на ностальгію. Здавалося, що в мені є дверцята, які, якщо їх прочинити, то з них вийде вся епоха царів вавилонських, від Набопаласара до Набоніда, при одному з яких я служив писцем. Я взяв аркуш паперу й почав виписувати з Валтасового щоденника літери (ті, які вже записав, не брав). Скоро виявилось, що всі халдейські слова в календарі темного, склалися з двадцяти двох літер.

Потім мені спало на думку, що коли існує електронний перекладач з халдейської мови, то мусить існувати й абетка, яку можна переводити в електронну форму. Отже, якщо відсканувати халдейські слова зі щоденника, а електронні фотки слів ввести в програму, яка переводить малюнки літер в електронну форму, то можна отримати комп'ютерну версію тексту, а її вже неважко буде перекласти з допомогою електронного перекладача — адже він існує.

Перед тим, як скористатися сканером чи фотокамерою, а потім перекладачем, я набрав у пошуковикові Інтернету слова "халдейський алфавіт" і вмить отримав сайт, де наводилися двадцять дві літери халдейської азбуки. Слова, писані в календарі темного, склалися з літер, які ні чим не відрізнялися від тих, що на сайті, ніби їх писала та ж сама рука. Отже, мені залишалося сфотографувати тексти і ввести знімки в комп'ютер з програмою "файнрідер", яка халдейські слова й літери переведе в електронну форму. Дві години у мене пішло на те, щоб розшукати в Інтернеті й інсталювати на Костин комп'ютер "файнрідер".

Серед халдейських текстів я вибрав ті, які з'явилися у щорічнику темного одразу після мого приїзду в Одесу. Програма легко розпізнала їхні знімки і тепер це були знаки-літери, які можна було легко видалити, змінити їхній розмір, перемістити. Проте переклад можна було зробити тільки на англійську мову. А вже з англійської, іншим перекладачем, — на українську.

Уже під вечір я покликав до себе в каюту Костю і став читати з монітора:

"В ім'я Мардука!

Напиши й перекажи Валтасарові.

В головне місто сатрапії прибув Маг. Його конвоює син Мардука. Ще один син Мардука завтра вийде з печери. Хай Валтасар забезпечить йому зустріч, а також існування серед земних, доки він не стане на чолі Мага".

Я кинув погляд на Костю, і оскільки він мовчав, то продовжив:

"В ім'я Мардука!

Напиши й перекажи Валтасарові.

Маг легко вгадує дітей Мардука. Очолити його у звичайний спосіб не вдасться. Спершу йому слід відбити памороки якоюсь цикутою".

Озвався Лікар:

— Отже, наміру вбити тебе у них не було.

— Був, — заперечив я, — кіт же здох.

— Треба знати Валтаса. Він, підсунувши справжню отруту, хотів мене підставити. — Раптом поцікавився: — А хто такий Валтасар?

— Це, халдейське ім'я, — відказав я. — Був у Вавилоні правитель з таким іменем. До речі, пророк Даниїл також мав ім'я — Валтасар.

— Он як, а кому тоді надиктовано тексти — Володці чи Валтасові? — поцікавився Костя і припустив: — Мабуть, Володці, аби він переказав Валтасарові, тобто Валтасові.

— Ні. Володька і Валтас це — одна душа з двома іменами, — сказав я. — А є ще одна сутність — квартирант у тілі Володьки. Вона — та сутність і очолює Володьку-Валтаса. До речі, у Вавилоні в листі зверталися не до адресата, а до писаря, оскільки письмених людей було мало, і послання адресатові писали й читали писарі. І, отже, зверталися вони один до одного. Але слухай далі:

"В ім'я Мардука!

Напиши й перекажи Валтасарові.

Син Мардука, якого ми направили до землян, тепер — у небезпеці. Якщо його не визволити, Маг відправить його у край без вороття. Сьогодні з печери вийде донька Мардука. Хай Валтасар дасть їй прихисток поміж земних. Вона вже знає, в чиїх руках перебуває син Мардука, і як його визволити".

— Ах ти ж!.. — Костя вилаявся. — А я й досі плекав надію, що вона — наша, земна, і що я їй справді припав до серця. Байдуже, що руда, як лисиця.

— Руда — туристка-полтавчанка, плоть якої вона захопила. І з чого ти взяв, що тебе не могла покохати халдейка, котра жила в земному світі десь дві з половиною тисячі років тому?

— Бач, як згадаю, що це мертвяк...

— Одне ви з нею гарували як два чорні воли, — нагадав я слова Лікаря. — Можеш уявити собі, скільки людей лягають у ліжку з мертвяками. І скількох дітей у світ вони приводять — також живих мерців.

— Слухай, пішов ти! — сказав Костя.

Тим часом я продовжував читати:

"В ім'я Мардука!

Напиши й перекажи Валтасарові.

Донька Мардука не змогла запобігти лихові. Маг відправив сина Мардука у край без вороття. Вже ім'я його — у книзі мертвих, вже богиня Ерешкігальдала дозвіл його душі увійти у володіння Іркалли[7] — краю, звідки немає вороття".

— В ім'я Мардука, в ім'я Мардука... А хто такий Мардук? — поцікавився Лікар.

— Центральне божество Нового Вавилону. Це — коротко. А повніше — зерно, з якого виросла й розвинулася конфесійно-політична система; вона проіснувала тисячу сто два роки. У Новому Вавилоні, потім у Мідоперсії — там на Мардука вже казали Бел-Мардук, за тим — у грецькому царстві, де він мав назви Бел-Зевс або Зевс, і нарешті у Римській імперії, де вавилонський бог став Юпітером. Це один з наймогутніших світових егрегорів, на зміну якому прийшло християнство. Але він живий, просто перебуває в іншому, сказати б, віртуальному вимірі. І тільки очікує сприятливої нагоди, яка складеться для нього в земному світі. Така ситуація почала формуватися у вісімнадцятому-двадцятому століттях і він скористався з неї повною мірою. Буде ще один такий період, але до цього залишилося майже дев'ять століть. Сплеск того майбутнього апокаліпсису буде вже не таким тривалим і цього разу останнім. Після нього ідея Мардука-Бела-Зевса-Юпітера вже назавжди зітреться з пам'яті вселенського комп'ютера.

Тим часом я перейшов ще до одного — останнього з перекладених текстів, що їх писав Володька-Валтас після мого приїзду в Одесу. До того там були цілі сторінки, списані халдейськими літерами, які я ще не спромігся перекласти. Я читав:

"В ім'я Мардука!

Напиши й перекажи Валтасарові.

Мага треба за будь-що зловити, замкнути і тримати доти, доки ми не надішлемо нового сина Мардука, який його очолить. Зробити це мусять земні — на них його чари не поширюються. Подбайте про зілля, яке знепритомнить Мага. Вбивати не можна. Богиня Ерешкігаль не запишейого до книги мертвих, а Іркалла не впустисть до краю, звідки немає вороття. У них — у Магових — усе по-іншому".

Це був останній запис у щорічнику Гладкого; далі власник його був паралізований і, отже, не міг коритися "голосу", що чув син Мардука в його тілі, і який ділив з ним одну плоть.

І тут мені спало на думку, що після смерті Володьки-Валтаса у "головному місті сатрапії" вже не стало того, з ким підтримували б зв'язок мардуківці. У час каліцтва Гладуна його відвідували діти Мардука з різних місць України, а також за-за кордону, і

це свідчило про ключову роль цієї істоти. Напевне, деś така сутність існує, але вона не втаємничена у плани тих, хто напосів поставити сторч боввана в земному світі. Така ж ситуація склалася і в моєму місті. Отже, на якийсь час я можу полегшено зітхнути. Чи на довго?

РОЗДІЛ 13

"В ім'я Мардука!

Напиши. Валтасарові не переказуй.

У більшості сатрапій Тираса вже не залишилося наших. Хто за віком пішов у край без вороття, кого викрили, і вони тепер — поміж в'язнів. Про це відомо Магові. Він вираховував роки, коли ми приходимо у земний світ у великій кількості, а коли нас з'являється обмаль. Все залежить не від нас, а від розташування зірок. Зараз триває період, коли природним шляхом ми не втілюємося, за невеликим винятком. Через це змушені направляти туди сутності дітей Мардука з надзвичайними здібностями, котрі шукають собі носія, якого вони очолять. Але їх з такими якостями одиниці. Отже, готувати г для нашої ідеї стало украй важко. Тим паче, що у земний світ повертається багато душ тих, кого ми колись винищили. Їм хоч і не відомо про своє минуле життя, але не вся пам'ять блокується під час входження їх у земний світ — багато з того, що вони пережили у минулому втіленні, проявляється на рівні інстинктів і рефлексів. Вони аурою вловлюють чужого. А нам поки нічого не залишається, як берегти мережу наших, якою б дірватою вона не ставала, і очікувати сприяння зірок. Це триватиме багато поколінь. Але що таке кілька сотень років у порівнянні з великим святом, коли над землею повстане, уже в котре, КОЛОС, і жертovníк довкола нього наповниться кров'ю землею".

Я взяв ноутбук, який недавно придбав, і подався з ним до медпункту. А там Костя в халаті прослуховував з допомогою стетоскопа грудну клітку сухорлявого чоловіка. Оливкового кольору шкіра, борідка клином виказували в ньому жителя півдня. Костя щось казав незрозумілою мовою, а тоді звернувся до Рити, яка сиділа за боковим столом і продиктував назви ліків. Медсестра все записала і, підвівшись, підійшла до скляної шафи й дістала звідти якісь пігулки.

Коли пацієнт вийшов, Лікар сказав:

— Ангіна. З усього, випив щось холодне. З Барселони турист.

Тим часом Рита сховала в шухляду столу записи і, скинувши халат, вийшла.

Я поцікавився, чи не озвався до неї її чоловік, який колись не вернувся з плавання. Костя сказав:

— Теж не позаздриш: і не вдова, і чоловіка немає. Вона, мабуть, уже давно вийшла б заміж, а де гарантія, що одного разу не з'явиться Макар. Десять років минуло, а вона чекає. Хороший хлопець був, а, може, є. З гуцулів чи з бойків родом. Колись пацаном приїхав вступати до мореходки. Після закінчення плавав. Ну, середня мореходка. Де вони познайомилися з Ритою, не знаю. А тільки жили душа в душу. Промишляли контрабандою, велося їм непогано. Вже думали дитинку собі завести, та раптом сталося оте... Чоловік він видний, деś метр дев'яносто зросту, чорнявий, трохи на

грека схожий, ну, ніс з невеликою горбинкою, очі великі чорні. Характер м'який, добрий. Одним словом, шкода Рити, шкода й Макара.

Лікар замовк і, оскільки тривалий час не озивався, я розкрив ноутбук і увійшов у систему.

— На ось, проглянь, — мовив я.

Він пробіг очима текст, подивився на мене, а потім став уважно читати. Кілька разів підводив очі, але знову заглиблювався в текст. Нарешті озвався:

— Ну, що таке сатрапія, я вже знаю. А що таке Тирас?

— Біблійна назва нашого племені. Якийсь із нащадків Яфета — одного з трьох синів Ноя.

— А що це за роки, які ти вирахував?

— У тебе ж є книжка. Там графіки, а на них — століття і критичні роки. Це коли в земний світ дисантуються діти Мардука; вони народжуються як справжні земляни. Якщо таких років буває дев'ять-десять на століття, тоді настає апокаліпсис — кров ллється ріками.

— Терпіти не можу графіків і діаграм. Скажи на словах, чи й справді ми, себто світ, іде до зменшення тих клятих мардуківців?

— Так. Століття, в якому ми живемо, матиме всього три таких роки, це: дві тисячі сімдесят дев'ятий, дві тисячі вісімдесят восьмий і дві тисячі дев'яносто сьомий. То будуть роки, коли у світ прийдуть мардуківці, але великого нещастя від них не станеться.

— Ти про ці літа допитувався у пані Людмили?

— Авжеж, але про ті, що вже минули. Після її оповіді я можу достеменно назвати роки, коли у вагітних жінок мінявся характер на гірший, а дітей вони приводили у світ переважно злодіїв, садистів і убивць. Це тисяча дев'ятсот восьмий, тисяча дев'ятсот сімнадцятий, ну.... двадцять шостий, тридцять п'ятий, сорок четвертий, п'ятдесят третій, шістдесят другий, сімдесят перший і восьмидесятий. Після цього до кінця двадцятого століття, і в наші дні нового століття жодного такого року вже не було.

— Так що, у ці роки народжувалися одні майбутні падлюки? — запитав Лікар.

— Не думаю. Але відсоток їх таки великий.

— А колос — що таке?

— Символ тоталітарної влади. Точніше — абсолют тоталітаризму. Сказати, що це Молох[8] — нічого не сказати. Він з'являється періодично — через кожних дев'ятсот років. З'являється у вигляді конкретної людини, людей чи якоїсь ідеї.

— І ти можеш назвати якогось із них?

— Авжеж. Це римські імператори початку першого тисячоліття — їх було сім. Але найбільш лиху пам'ять залишили по собі Нерон і Калігула. Через дев'ятсот років по тому виник рух хрестоносців. На жаль, я не знайшов інформації про те, скільки осіб було ініціаторами бійні. Але, скоріше — семеро. Кровопротиття супроводжувалися спалахами чуми і прокази. У двадцятому столітті, а точніше — в кінці дев'ятнадцятого — на початку двадцятого, як і в попередні періоди, колос здійнявся на повний зріст

невдовзі після того, як у світ прийшли десять генерацій істот у критичні роки. Це був наймогутніший колос від закладин світу. А найлихішу пам'ять по собі залишили також дві із семи "голів звірини". В інших країнах....

— А коли настане найближчий апокаліпсис?

— Ми з тобою до нього не доживемо.

— І все ж?

— У третьому тисячолітті. А точніше на двадцять сьоме, двадцять восьме і двадцять дев'яте століття припаде по десять критичних років, а відтак у світ приходитимуть по десять поколінь дітей Мардука на століття. Це буде справжній апокаліпсис, але оскільки Темний Сателіт на той час уже віддалиться від Землі, то такого сприяння, як у недавньому нашому минулому, мардуківці від нього не матимуть, тому тогочасний апокаліпсис не буде означений надмірною жорстокістю і звірством, як той, що минув. А головне — після нього вже не стане програми, за якою періодично повстає з небуття колос. Як сказано у Івана Богослова: "20.1 І бачив я Ангола, що сховався із неба, що мав ключа від безодні, і кайдани великі в руці своїй. 2 І схопив він змія, вужа стародавнього, що диявол він і сатана, і зв'язав його на тисячу років, — 3 та й кинув його до безодні, і замкнув його, і печатку над ним поклав, щоб народи не зводив уже, аж поки не скінчиться тисяча років. А по цьому він розв'язаний буде на короткий час". Тисяча років це від початку апокаліпсису, який ми пережили. "Коли ж скінчиться тисяча років, сатана буде випущений із в'язниці своєї. 8 І вийде він зводити народи, що вони на чотирьох краях землі, Гога й Магога, щоб зібрати їх до бою, а число їхнє — як морський пісок. І вийшли вони на ширину землі і оточили табір святих та улюблене місто. І зійшов огонь з неба, — і пожер їх. 10 А диявол, що зводив їх, був укинений в озеро огняне та сірчане, де Звірина й пророк несправедливий. І мучені вони будуть день і ніч на вічні віки".

І тут до кабінету увійшов Ксилантій, і плюснувся у шкіряне крісло.

Лікар уважно подивився на нього, спитав:

— Ти що, Ксило, пиячив учора?

— З чого ти взяв?

— З твоєї пожмаканої пики. Я вас з Баксом попереджав, що під час круїзу ми у такі ігри не граємо. Он Шеф — днями в бібліотеці сидить або у каюті пише щось.

— Та я спиртного і в рот не брав, — запевнив Ксилантій не без образи в голосі. — Спав погано. Ну, не те, щоб погано... Мене щось душило. Вже думав, не витримаю. Чийсь м'які, але дужі руки.

На шиї Ксилантія вгадувалися два синці, ніби то були сліди від пальців, що стискали горло. Помітив їх і Костя. Ми переглянулися, і Лікар сягнув рукою в кишеню халата по телефон. За мить він уже розмовляв з Мірошником. По кількох фразах поцікавився:

— Коли помер Гладун? Число й місяць.

— Сьогодні виповнилося дев'ять днів, — почулося в телефоні. — Можеш пом'янути страждальця.

— Ага, і свічку поставлю, — відказав Костя й відімкнув зв'язок. Потім — до Ксилантія: — Завтра тебе вже не душитимуть. А ти в юнацтві таки дошкулив Валтасові, якщо він мститься навіть після своєї смерті. Втім, мені також важко спалося.

РОЗДІЛ 14

Ми з Костею стояли неподалік трапа, по якому на судно проходили нові гурти туристів; на обличчях і в убранні їх угадувалася святковість, а також передчуття цікавої подорожі. Лікар знічев'я коментував постаті деяких із жінок. Раптом він запитав:

— Ну, як тобі ведеться на судні? Чи не засумував?

Я сказав, що не маю часу сумувати, і що вперше за багато років спізнав спокій, який письменникові украй потрібен. Це були не мої слова, а одного старого прозаїка: його переслідували в совковий час. Він скаржився тоді нам — молодшим, що ніяк не може зосередитися на творі, якому присвятив багато років. Щойно приступить до написання, як його зачепить провокатор або вийде друком публікація, де хтось пройдеться по його "нечіткій громадянській позиції".

— Мене тільки одне бентежить, — сказав я по паузі, — це дармова зарплата. Адже досі я не виявив жодного приходу. А незароблені гроші, як казала моя бабуся, щастя не приносять.

— Аби не порушувати заповіді твоєї бабусі, вважай, що ти працюєш на двох роботах. Одна — відповідальність за безпеку судна, друга — написання роману. Твої книжки про звірів у людській подобі не кожен збагне, а от художній твір може змусити звичайного читача замислитись. Якщо ж таких читачів виявиться багато, то й дітям Мардука стане складніше ткати свою павучачу мережу поміж людей.

Я не сказав Кості, що роман написаний, і що я тепер тільки доводжу його до кондиції. Не сказав також, що написав твір по суті в одиночній камері, а матеріал часто брав із ситуацій, які розгорталися довкола мене щодня. Я мовив:

— Тепер однаково переймаюсь як завершенням роману, так і його публікацією. Кошти потрібні.

— Поміркуємо над коштами, — пообіцяв Лікар, як мені здалося, легковажно. Раптом додав: — Учора я переписував деякі номери телефонів зі старої мобілки в нову. І там наткнувся на відео із рудим матюжником — здається, прізвище його Свистопляс, а, може, Верхогляд... Щось таке, точно не пам'ятаю. Ну, той, що склеїв ласти в лікарні. Перед тим мобілка лежала за ширмою на підвіконні в режимі диктофона, на той випадок, якби Валтас почав подавати якісь звуки. Я й забув про це. А ось тепер згадав.

Костя дістав з кишені мобільник і увімкнув диктофон на звук. Якийсь час нічого не було чути, а потім озвався голос мого земляка, який, з усього, відповідав на нечутні для людського вуха халдейські слова Валтаса. Відповідь його, також халдейською, лунала упереміш із матюччям, і я б не сказав, чого там було більше. Розмова почалася до того часу, як у палату увійшли ми з Лікарем, і тривала понад сорок хвилин. Паузи — нечутні монологи паралітика — були довшими, ніж слова відвідувача — Свистоплясова говірка, скомпонована з матюкливих і халдейських слів.

— Слід розуміти, — озвався Костя, — що діалог ведуть не Володька-Валтас і не Свистопляс, а ті, хто квартирує в їхніх тілах. Голосу Гладуна не чути, бо він паралізований, твій же земляк підпругається до балачки двох істот-приходьків. Але, крім матюччя, там нічого не розбереш. Ти дорікав, що в мене ненормативна лексика. Ось де — вищий пілотаж! Аж незручно з такими монологами звертатися буде до культурної людини в музеї. Ага, може б ти переклав ті халдейські слова своїм комп'ютерним методом?

Я сказав, що програма, яка дозволяє перевести звуки літер в електронну форму літер, існує. А от чи для всіх мов, не знаю.

— То пошукай в Інтернеті, — порадив Костя. — Пошукай, бо з таким фольклором іти в музей — сам розумієш...

— Чи не занадто ти вже стаєш світською людиною? — засумнівався я.

— Марку мушу тримати, мля', — сказав Лікар.

Як виявилось, в Інтернеті існує програма, що переводить звуки халдейських літер в електронну форму літер. Хтось із учених докопався таки до фонетики древньої мови, а якийсь із програмістів перевів їх — звуки двадцяти двох літер в електронну форму літер. Їх треба було тільки перекласти — спочатку на англійську мову, а за тим на українську.

... Комп'ютерний перекладач видав не абракадабру, а цілком логічний текст. Мені, правда, довелося чимало посидіти над ним, щоб адаптувати синтаксис халдейських речень до сучасної української мови. За кадром залишилося те, про що беззвучно казав паралітик (точніше його "квартирант"), а ось слова "квартиранта" мого земляка знаходилися в мене перед очима. Це був перший фрагмент Свистоплясової говірки після паузи. Пробігши текст очима, я увімкнув мобільний телефон Лікаря в режимі диктофона, вивів його на мінімальну гучність, і приготувався читати переклад з монітора і водночас слухати халдейський оригінал.

"У нашій сатрапії чимало писців розвелось... Та найгірше те, що поміж них Маги з'явилися. Їхніми сказаннями забитий увесь простір. Одну Магиню, яка десятками радіопередач неславила колоса, спробувала очолити донька Мардука, але не змогла і Магиню довелося відправити у їхнє потойбіччя. Інший писець своїми римами опорочив шлях до нашого майбуття: "то чиймись черепами траса вимощена в рай". Цього також довелося відрядити до їхніх прабатьків, а його гніздо зруйнувати. Уже згадуваній доньці Мардука пощастило очолити кубло писців всієї сатрапії, і тепер вона їх по одному винищує. Кого не може, за того береться Свистопляс. Хвала Мардукові, його чин дає нам великі повноваження. Він має своїй руці весь апарат платних і не платних вивідників усіх часів, які ще не залишили цей світ. Колись, ще коли стояв колос, нашими був розроблений спосіб, як позбавити людину життя, не вбиваючи її. Цю схему використовують, коли треба знищити когось із публічних особистостей. Свистопляс уже відправив за горизонт одного з найактивніших писців. Насилав на нього двоногих, які переслідували його щомиті. Незабаром писця розбив параліч і він помер від інсульту. Свистоплясів метод — насилати смерть краплинами, методично, щодня —

дуже дієвий. Його ж він використав на вченому, також публічному, який казав лихі слова про одного з очільників із влади; той учений також уже на тому боці земного життя. З цим же, який тепер перебуває тут, у твоїй сатрапії, важче. Він більше Маг, ніж писець. Часом здається, що він із наших, і що не Свистопляс його, а він Свистопляса переслідує". Раптом тихий врівноважений голос, який линує з диктофона халдейською мовою, перебило щось схоже на валування собаки: — "Я закрию йому пельку! Сука! Гандольєро! Козел! Драстуйте. У-у-у!" На мить на мене накотився запах псини. Я прямо задихався від того смороду, хоч він і виник тільки у моїй пам'яті.

Лайка увірвалася, запала пауза. І тут у каюту зайшли Ксилантій з Баксом. Перший був на цілу голову вищий за другого. Зате у Бакса сорочка на грудях мало не рвалася. Водночас його не можна було назвати й культуристом — це був важкоатлет.

Ксилантій окинув поглядом стіл, на якому, крім комп'ютера й мобільного телефону, лежали книжки з історії та чимало списаних аркушів, і на його обличчя набіг вираз нудьги.

— Шеф е, у нас уже все готове, — сказав він.

— З якої нагоди? — поцікавився я.

— Як з якої? — озвався Бакс, — Сьогодні останній вечір, коли ми — в порту. Завтра вже не можна буде.

Я пообіцяв, що прийду через півгодини.

— Нащо тобі аж півгодини? — поцікавився Ксилантій.

— Ну, поголитися ж треба, те, се...

Вони вийшли.

Пауза на диктофоні тривала хвилин п'ять. На нечутній частоті говорив "квартирант" паралізованого. Після чого знову почувся голос Свистопляса. Напевне, то був коментар його — Свистоплясового "квартиранта" на слова Валтасового "квартиранта". Я ж читав той коментар на моніторі; це був другий фрагмент перекладу:

"...Ми також готувалися до свята. Для жертівника обрали Мага; дев'ятого квітня у його тілі вже була цикута, яка руйнує захисну систему організму. А двадцять дев'ятого квітня вночі він дозрів допокладання його на жертковий стіл. Ефірне тіло цієї жертви тільки трохи не донесли до місця, що неподалік престолу. Сам же Маг — душа його — перебував на шляху, де селиться небесне людство, але не до кінця. Частина її — душі — ще залишалася в тілі. Вона й стала тією ланкою, за яку хтось втяг Мага у земний світ. Ним опікується сила велика. Князь їхній небесний. А князеві сприяє розташування зірок. Через те нас стає дедалі менше — уже мало яка із сатрапій має вузли нашої мережі. Отож, сину Мардука, тримай Валтасара у світі земному, не дай йому відійти. Бо якщо і його не стане, то це буде втрата для всіх нас; велика сатрапія залишиться без того, хто спроможний протистояти Магам. Відтак затягнеться прищестя колоса. Уже тепер її для його становлення стає дедалі важче готувати".

Настала коротка пауза, по якій з диктофона полинули знову халдейські слова, а я читав на моніторі їхній переклад, і відчував себе писцем у покоях вавилонського царя. То була відповідь Свистоплясового "квартиранта" на якесь із нечутних для звичайного

слуха зауважень:

"У нас із цим немає клопоту. Скільки знадобиться, стільки їх і буде — чоловіків, жінок, старих, підлітків, дітей. Вони були, є і будуть. Ними користувалися в сатрапіях Старого, Нового й Новітнього Вавилонів, у Мідо-Персії, Греції та Римі. Їх просто треба вміти розпізнати. Сутності їхні дуже близькі до тварин — собак, гієн, лисиць. Але найчастіше — собак. За багато тисяч років спільного життя людини й собаки душі їхні на стільки зблизилися, що часто, під час втілення людської душі у тіло плода, замість неї входить душа собаки. Сутність тварини в людській плоті згодом адаптується до неї, а потім і до земного життя, але вона ніколи не стає людською. Здебільшого вона й не ворожа людині, але це чужорідна сутність і нацькувати її на земного чоловіка не важко. Треба лише знати команди, на зразок "до ноги!", "голос!", "фас!" тощо. Вони тоді охоче кидаються на всякого, на кого ти покажеш пальцем". І немає різниці — істота така сягнула посади президента чи стала безпритульним". І тут у монотонний монолог, що линув з диктофона халдейською мовою, проник знавіснілий лемент Свистопляса: "Ах ти ж падло! Це кого ти собакою обзиваєш?! Та у мене в гузні більше, ніж у тебе в голові! Ти диви, який пан вгніздився в мою плоть! Драсце!" Господар збунтувався проти свого "квартиранта". Та по миті почулися незворушні слова Свистоплясового "квартиранта" халдейською. Я читав їх переклад з монітора: "Тему походження людини від собаки досліджували наші вчені. Вони, на підставі малюнків і ієрогліфів ранньої єгипетської цивілізації, інших фактів історії, наприклад, опричини, коли воїни царя возили на луках сідел псаєчі голови, як символ відданості цареві й мудрості цих чотириногих істот, неспростовно довели, що людська сутність — не тіло, а саме сутність — формувалася упродовж мільйонів років із собачої. Як сказав поет: "Вначалє бил пьос, а потом человек..." Дехто із наших Магів вважає, що різні люди мають пращурів різних тварин, наприклад, гієн, шакалів тощо, але найбільше собак".

На мить я опинився у моєму передсонні, коли за невидимою перетинкою кишіли образи, що тільки віддалено нагадували тварин і людей. То все були чорнові варіанти, що їх відкидав хтось під час формування людської душі. Я бачив там людей — їхні сутності, — які недавно залишили земний світ, а також реальних осіб, які не покидали його зовсім, але час від часу навідувалися в "товариство" відбракованих. Резервацією їхнього заселення був Темний Сателіт. І тут я згадав, що не вловлював різниці між ротвейлером і його двоногим господарем — моїм сусідом-конвоїром. Вони були споріднені чимось невидимим, немов людина з людиною; як і другий сусід-конвоїр з його тер'єром.

Пауза завершилася і знову з диктофона залунали халдейські слова, збагачені ретрофлексними і свистячими звуками. На моніторі я читав:

"Був час, коли в Месопотамії деякі з племен пам'ятали про свої попередні життя — навіть про багато його поколінь. Дехто пишався походженням від собаки, бо були й такі, які мали за пращурів гієн, а то вже погано. Тепер над цим тільки посміються, а тоді факт походження від собаки сприймали так само природно, як тепер походження від мавпи. Та ж собака кмітливіший і розумніший за мавпу. Він мешкає чи не в кожній

оселі. Хіба ж це не підтвердження духовної близькості чотириноного і двоногого? А чи багато мавп живе з людиною?.. Ми — діти Мардука створили велику цивілізацію, точніше систему, яка проіснувала тисячу сто два роки на теренах племен і народів, яким немає числа, і нащадки собаки брали участь у її створенні. Коли настає певна історична доба, а це трапляється періодично через дев'ятсот років, і залежить від розташування зірок (до речі, про це знає Маг), у плід людини починають входити сутності її далеких прашурів. А коли немовлята, що народяться, стануть дорослими, то із небуття виникає форма того устрою, який започаткували ми — діти Мардука — плем'я боже від Мардука та Іштар. Тоді ж приходять у світ не тільки носії духу Мардука та Іштар, а також тварин, на жаль, означених первинним сказом. Вони й винищують покоління землян, очищаючи планету для своїх нащадків. Ресурс існування такої системи — два-три покоління. Нібито й небагато, але в такі періоди здійснюється стільки, скільки у спокійні періоди не створять і за багато століть. За цей час усе, зроблене людиною, вони встигають поставити з ніг на голову і з голови на ноги. У такі часи наша форма може активізуватися яку багатонаціональному царстві, так і в невеликому, розміром із сатрапію. Наприклад, такі держави, як..."

Раптом з диктофона почувся шум дверей, що відчиняються — то зайшли в палату ми з Лікарем. Син Мардука заговірив. Скоріше за все, він збирався навести приклади державних утворень не такого вже й далекого минулого, які пам'ятав господар тіла, в якому він селився. Далі почувся окремі фрази Кості й медсестри, а невдовзі — лемент Свистопляса.

Це був останній фрагмент діалогу двох прибульців у людських тілах. Я не вимикав комп'ютера, бо збирався покликати Костю, аж раптом він увійшов сам.

— Послухай, що ти гуму тягнеш? Хлопці старалися, накрили поляну, все чинчином.

Замість відповіді я підвівся з-за столу і показав йому на моє місце. Сам пішов у ванну кімнату і ввімкнув електробриту.

Коли ми вже йшли до каюти Ксилантія й Бакса Костя сказав:

— Після того, що я прочитав і прослухав, у мене на душі розвиднилося. Перевертні — в занепаді. Але ж які падли!

— Ти про кого?

— Ну, не про дітей Мардука, а про тих із наших, земних, — Валтасарів і Свистоплясів — псів двоногих. Це ж треба! Іди вгадай, хто є хто. З ким можна мати справу, а від кого слід тікати як від чуми.

— Вгадати можна, хоч і не завжди, — сказав я. — Треба тільки знати рік народження такої істоти і роки, коли у земний світ приходять браковані сутності. У такі періоди найчастіше народжуються валтасари і свистопляси — істоти з прикметами собаки. До речі, у ці ж періоди у наш світ приходять і доволі всілякого роду збоченців, покручів, що тільки оболонкою нагадують людину.

— Ти маєш на увазі подарюг?

— І цих також. Здебільшого ж це покручі на плані свідомості. Розпізнати їх

неможливо, доки вони не отримають владу над людиною.

У каюті, куди ми зайшли, пахло сумішшю наїдків, від смаженої риби до копчених ковбас. Рита з Баксом сиділи на дивані, а Ксилантій покладав на оселедець, обкладений цибулею і политий пахучою олією, листочки петрушки.

— Коронна страва Ксилантія, — зауважив я.

— У нього дід був рибалкою, — сказав Лікар. — Аж у нейтральні води заходили на баркасі по скумбрію й оселедець... Ксила виріс на рибі.

Тим часом, уздрівши нас, Рита і Бакс пересіли з дивана за стіл, а Ксилантій розкупорив пляшку рому.

Випили без тостів і цокання. Костя тільки сказав: "За нас".

У мене розбігалися очі від наїдків: чому віддати перевагу, і я длубнув виделкою в одну із дольок оселедця, а потім поклав собі ще кілька кружечків цибулі з тієї ж продовгуватої тарелі.

— Це ти мудро вибрав, — зауважив схвально Ксилантій.

— А таріль на оселедець та ж, що в котельні була? — поцікавився я.

— Ти спостережливий, — сказав Ксилантій. — Вона сама.

Рюмка рому подіяла швидко. На мить мені здалося, що навпроти сидить не кругловида жінка з руським волоссям, а темноволоса з тонкими рисами обличчя й заклисненими іскринками в чорних очах. Це був слайд пам'яті, який тільки на мить наклався на Риту. Але після нього я відчув щось схоже на докори сумління: адже минуло більше місяця, як я не давав про себе знати Маріці. Після другої чарки здалося, що я кудись поплив. Як згодом виявилось, ром був дуже міцний. За звичай його розводять содовою. Мабуть, щось подібне відчував і мій сусід праворуч Ксилантій, бо він звирівся:

— Шефе, часом я тебе боюся.

— Чого б то?

— Ну, ти нібито стаєш іншою людиною. На тебе, буває, страшно дивитися.

Мить я німував. Майнула думка, а чи не первинний пес із мене часами вигулькує, і чи не походжу я також від чотириногих, як Свистопляс і Валтасар. Від такого припущення мене пробрала млість. Я знав, що моє обличчя зараз палає від сорому. Та раптом спало на думку, що мого звіра дала мені інша — вища сила для захисту від нащадків псів і дітей Мардука. Але треба було відповідати.

— Бо то вже не я. То з мене мій звір-охоронець виходить, — мовив я з вимушеним усміхом. І продовжив уже впевненіше: — Він є у кожному — і в тобі також. Просто в житті твоєму не виникало ситуації, коли б цей охоронець прокинувся, а точніше — активізувався б.

— Та я у таких бувальцях побував, про які тобі й не снилося.

— Друже, про ситуації, які тобі довелося пережити, я можу тільки здогадуватися. Але ж ти пережив пекло першого рівня, а мені довелося побувати у пеклі другого, так би мовити, духовного рівня. Тільки в ньому може активізуватися захист, яким природа наділила людину, і який найчастіше не дає про себе знати. Пересічна людина,

трапляється, помирає своєю смертю, так і не звідавши дії свого охоронця. Щоправда, бувають захисники іншого плану, котрі, наприклад, завадять чоловікові сісти в літак, котрий приречений розбитися, або утримають його від компанії лиходіїв, які невдовзі опиняться за ґратами. Це теж захисники.

— Про що ви там шепочетесь? — озвався Лікар до нас із Ксилантієм.

— Так... Базаримо не за падло, — відказав Ксилантій.

— Він має на увазі, що ми теревенимо про сенс життя, — зауважив я.

І тут я помітив на собі погляд Рити. Вона вже вдруге так на мене подивилася; перший раз, коли ми сиділи за столом у неї вдома. То був погляд жінки, яка дивиться на малознайомого чоловіка — не більше того. Перехопив той погляд і Бакс.

— Ну, ти ж, Ритко, і ще, — сказав він тихо.

— Хай я буду "ще", — відказала Рита. — А ти, Баксе, класний спортсмен — суцільні м'язи і жодних мізків.

Ксилантій на те посміхнувся, а Костя зауважив:

— Щоб ви там не казали один на одного, а з вас, на мою думку, вийшла б чудова сімейна пара. І життя ваше протікало б у злагоді і спокої.

— Це ж з ким! — вигукнула жінка. — З Баксом?! Та хай йому чорт!

Тим часом Ксилантій взяв пляшку рому й наповнив чарки.

— Усі суперечки виникають від недопивання, — сказав він. — Вип'ємо за те, щоб Бакс не ревнував Риту до Шефа.

РОЗДІЛ 15

Туристи, що скупчилися на палубі, скоро розділилися на кілька груп і спостерігали, як наближалася і водночас збільшувалася панорама Александрії. Незабаром судно зупинилося, і до нього пристав катер з людьми у формі службовців порту. Скоро вони піднялися на борт, і їх провели в каюту капітана.

Ми з Костею стояли неподалік трапу; Лікар був у білому одязі без кашкета.

— В Александрії на судно прийдуть нові туристи, їх буде немало. Треба буде уважно всіх просіяти. Це завтра, а сьогодні можеш приєднатися до однієї з груп. Тільки слід вибрати напрямок. Ага, ми з Ритою йдемо з тими, хто — на базар. Є ще група по місту, ну, там пам'ятки архітектури... Є такі, що — по музеях.

Окинувши поглядом туристів, я помітив в одному з найчисельніших гуртів Риту. Вона здалася мені якоюсь особливою. Причиною була не тільки тоненька сукня, яка підкреслювала усі звабливі форми тіла, а й вираз обличчя, який трапляється у дівчат. Досі ж я бачив її замкненою в собі, а відтак і значно старшою.

Була надвечірня пора. Я стояв віддалік трапа, спостерігаючи, як підіймаються на палубу туристи, котрі відвідали базар. Довгу вервечку їх замикали Костя з Ритою і з ними — якийсь чоловік — високий, у полотняному одязі, який носять у пустелі. Це був сторонній. Всі троє несли пакунки. Минуло ще хвилин десять, поки вони піднялися на палубу.

— Познайомтеся, — мовила до мене Рита і кивнула на вусаня. — Це мій чоловік.

— Макар, — сказав той, подаючи руку. На мить здалося, що моя долоня опинилася

в лещатах.

Я також назвався. Чоловіка я вже десь бачив; раптом пригадав: то було обличчя Олекси Довбуша — гуцульського ватажка. "Це ж треба така схожість!" Хоча навряд чи на портреті, який потрапив колись мені на очі, було зображення самого Довбуша, а не збірний образ чоловіка гуцульського типу. Водночас щось нагадувало в ньому й голлівудський персонаж.

— Можеш казати на нього Шеф, — звернувся до Макара Лікар.

Вони пішли; я провів їх поглядом: вусань був на цілу голову вищий від Кості, а Рита тримала його за руку, як дочка. Тим часом на судно продовжували підійматися туристи інших груп.

Невдовзі підійшов Костя.

— Ти щойно бачив людину, про яку можна писати роман. Я казав тобі, що він одного разу не повернувся на судно. І від нього не було ні слуху, ні духу десять років. Першу звістку Рита отримала знаєш коли? За день до того, як по тебе приїхали Валтасові кілери. У листі було всього кілька слів і номер мобільного телефону. Вона нікому про те не казала, навіть мені. Зараз вони в каюті у Рити накривають поляну. Шкода тільки, що не буде хлопців — у них нічна вахта.

... Стіл виявився не такий розкішний, як у Ксилантія з Баксом, але на ньому було всього вдосталь для ситної вечері. Коньяку у пляшці, що її розкоркував Костя, не зменшувалося. По другій Лікар не наливав, очікував, коли спорожніє чарка у Макара, він же з неї тільки відпив.

— Чи не прийняв ти, друже, іслам? — поцікавився Костя, кивнувши на недопиту чарку.

— Та ні. Але й правил їхніх не порушував. — У вусаня був густий баритон. — Одне з них — не вживати спиртного. За десять років геть відвик....

— А як сталося, що ти не повернувся на судно? — поцікавився Лікар. — Тебе що, викрали?

— Не зовсім. Там виникла якась проблема у судновласника; затримали судно за несплату чогось... Ми ж у ці дні по Александрії вешталися. А був у нас знайомий — портовий митник майор Саїд. Ми йому платили помірну плату і у нас ніколи не виникало клопоту з контрабандою. Стосунки мали дружні, часом і чарку з ним перехилили. Ага, він не належав до тих, хто надмірно дотримувався шаріату. Саїд чимось нагадував нашого — одесита. Розмовляли на суміші мов: англійської, російської й арабської. Якось він мені показав оголошення в газеті, в якому набирали охоронців для шейха. Власне, то був нафтовий Магнат. Вони підбирали рослих чоловіків, яких, після відповідної підготовки, призначали охоронцями власника корпорації, його менеджерів та бухгалтерів у їхніх поїздках. Охоронців підбирали не із своїх. Це було щось на зразок іноземного легіону. Платили добре. Я тоді подумав, що за півроку зможу заробити на квартиру в центрі Одеси, а Ритин будинок буде нам як дача на березі Куяльницького лиману. Але не сталося, як гадалося. Заробіток наш клали в банк корпорації, і тільки частину його видавали на руки. Ми тоді не знали чий це банк. Коли

на рахунку вже набігла пристойна сума, я намірився був забрати гроші й накивати п'ятами, але з банку мене направили в корпорацію, аби я уважно прочитав угоду. А її було складено англійською й арабською мовами, які я до пуття не тямив. Маленькими літерами внизу зазначалося, що термін угоди — десять років. Можна було б чхнути на гроші і втекти, але ж у нас вилучили документи. А мешкали ми в пустелі, в замку, де знаходилося серце корпорації. Це було своєрідне містечко за високими мурами. З Каїром, Александрією та іншими великими містами сполучалися з допомогою гвинтокрилів. Наша команда складалася з десяти чоловіків. За командира був їхній. Він поставляв нам інструкторів, від пенсіонерів-цеерушників до майстрів східних єдиноборств; істориків, які вчили нас історії Єгипту, возили на всілякі екскурсії. Десь раз на місяць ми могли відіслати лист додому. Але нам не гарантували, що ми отримаємо відповідь. Вже зовсім недавно, коли почалися оті події — ну, ви про них знаєте — ми довідалися, що жоден з наших листів, які ми кидали в поштову скриньку, не був відправлений. Спочатку спробував утекти боснієць з нашої групи, але скоро нам сказали, що він загинув під час однієї з поїздов. Ми б повірили цій легенді, якби не допомагали йому готуватися до втечі — скинулися хто скільки міг на дорогу. Десь через рік намірився був зробити ноги француз канадійського походження, але й він також загинув. Після вже ніхто не наважувався. В Александрійський порт, де я орієнтувався не гірше, ніж в Одесі, за багато років не заходило жодне українське судно. Вислизнути з того зашморгу, у якому ми опинилися, було неможливо. Адже корпорація, хоч і значилася приватним підприємством, але була державою в державі. Всі службовці Єгипту боронили її інтереси, мовбито інтереси Єгипту. Мабуть, через такі правила гри в державі і спалахнула революція, активісти якої шукали спільників усюди, навіть поміж таких найманців, як ми. Ще до смуту я натрапив у Каїрі на один український банк і відкрив там рахунок. Ну, клав туди потрошку, щоб на випадок утечі мати заначку. Боснієць чого пропав? Бо ми всі скидалися на його втечу, а, отже, про це довідався наш зверхник. Та раптом почалася справжня революція. До нас підійшли активісти, і ми разом з ними подалися в банк. Службовці під дулами автоматів віддали найманцям вклади; мій же переказали туди, куди я сказав. Прямо від них я потелефонував у той банк і мені повідомили, що гроші вже у них на моєму рахунку. То якийсь київський банк. Треба подивитися, може, його філія є і в Одесі. Це тоді, Ритулю, я вкинув тобі листівку. Адже всемогутності корпорації прийшов край, і вже діяв закон — також і на пошті. Таким же чином ми забрали й документи. Коли я відчув у кишені паспорт, то спізнав щось таке, ніби з мене щойно зняли кайдани. Без посвідчення особи в чужій країні ти — чужа власність.

Раптом спало на думку, що поневіряння Макара я, мабуть, більше сприймав до серця, ніж Костя й Рита. Він був конвойований на чужій землі, я — на рідній. Він не міг відправити листа там, я у себе вдома. За кожним моїм кроком тут бігали нишпирки Свистопляса. У принципі, яка різниця між нами?

— Так а в тебе що, мобілки не було? — поцікавився Костя.

— Нам видали щось на зразок рації для зв'язку між собою і з тими персонами, яких

ми охороняли. Користуватися ж іншою технікою було суворо заборонено. Всі частоти перебували під пильним оком корпорацій. Повір мені, Костю, якби була хоч найменша можливість подати про себе звістку, я б це зробив — Риті або батькам у Західну.

Тим часом я співставляв те, про що оповідав Макар, з переслідуванням мене. Щоб не бути блокованим, я купував один за одним три мобільних телефони, але по короткому часі мої номери ставали відомі Свистоплясу, і розмови глушилися. Нарешті я кинув взагалі дзвонити.

— Чим вас там хоч годували? — поцікавилася Рита.

— Та нормально. До речі, до мене ставлення місцевих було кращим, ніж до інших найманців. Багато хто сприймав мене за свого.

Макар і справді нагадував жителя пустелі. В мові його вчувався сильний східний акцент. Він, зрештою, випив свій коньяк, і Костя наповнив чарки по новій. Тим часом я міркував над запитанням, яке збирався поставити Макарові. А цікавило мене те, що, власне, спровокувало там революцію, — зажерливість і безум тамтешніх олігархів чи діти Мардука.

— Люди там що, агресивні? — поцікавився я.

— Та ні. Нормальні, як на мене, люди.

— Так а революція?

— Ото їм так дошкулили. Ну, свавілля, куди не кинь. Жоден суддя не винесе вирок не порадившись із корпорацією. А воно ж накипає в душі. Народ це теж людина, тільки велика. Кривди накопичувалися, накопичувалися, поки вже їм місця там не вистачило... Ось усе й вихлюпнулося назовні.

— Отак прямо взяло та й вибухнуло, — озвався Лікар. — Напевне ж, прикмети біди, що насувалася, можна було розгледіти?

— Я там прожив без малого десять років. Чогось суттєвого не помітив, але завважував, що з року в рік збільшувалася кількість знавіснелих. Преса також про це писала. Серед маєтних людей стали помічати зневагу, брутальщину до тих, хто чогось не досяг. Писали також про людей-безпам'ятків, які невідомо звідки бралися. Ну, геть пам'яті не мають. Правда, я таких не зустрічав. Почали з'являтися по всій країні гуртки з вивчення історії неіснуючої нині країни і її мови. Та єгипетська ж цивілізація у стократ древніша за той неіснуючий Вавилон, до якого дехто потягнувся. Розпалюються, невідомо ким, міжконфесійні чвари між мусульманами й християнами, та й між самими мусульманами. Єгиптяни кажуть, що упродовж останніх десяти років столиця країни стала для багатьох з них чужою. Понаїхало туди з усіх усюд! У них побутує прислів'я стосовно нових мешканців Каїра, котре на нашу мову можна перекласти: "до нашого берега як не лайно, то тріска..."

— А що то за гуртки? — поцікавився Костя. — З вивчення старожитностей?

— Та біс його втямить. Про якогось колоса теревенили, який, буцімто, має з'явитися ось-ось. На уряд тиснули, щоб спорудив йому статую. Але завадили мусульманські ієрархи. А тапер уже і сам народ повимітав їх; звісно, крім тих, хто замаскувався під патріотів. Але чи надовго?

"Надовго", — ледь не вихопилось у мене.

Стіл був присунутий до ліжка, на якому сиділи Рита з Макаром. Жінка притулилася до нього плечем і, здавалося, куняла з відкритими очима. На лиці її тліла ледь вловима посмішка. Це посміхалося у ній щастя. Клопіт, який укутував її десять років, сьогодні геть розтанув. Якщо раніше я бачив у Риті жінку в літах, то тепер це була молодиця років на тридцять. І тут я завважив, що заздрю. Для цих двох настав край невизначеності. Для мене ж... Я не знав, що в мене попереду — крім марева, туману, нічого не міг розгледіти. Раптом перед внутрішнім зором майнув слайд: ми з Маріцею сидимо за столом у її квартирі, також на ліжку... Майнув і щез.

— Хлопці, давайте доп'ємо, бо не гоже у чарках лишати, — озвався Костя. — Та розійдемося.

Уранці ми з Лікарем стояли неподалік трапа, і спостерігали за вервечкою людей — близько сотні, яких щойно почали впускати на судно. З протилежного борту, біля рятувальних шлюпок сиділи Ксилантій з Баксом. Я завважив, що цих пасажирів відрізняло від тих, кого ми бачили досі, великі саквояжі й пакунки, котрі вони несли; а коли вже почали з'являтися на палубі, то в очі впадали вирази на обличчях. Це не були туристи, для яких круїз мав стати святом. На них угадувалися стурбованість, заклопотаність, а де в кого і страх. Коли ж люди наблизилися до нас, я відчув, як у мені повстав мій звір, і вже не я, а він дивився на прибулих. Це були темні. Всі, крім трьох жінок і двох дітей. Я сказав про це Кості, коли останній з них ступив на палубу.

— Морока! — прокоментував Лікар. — А прихоськи поміж них є?

— Не переконаний. Прихоська можна розпізнати, якщо він квартирує у плоті звичайної людини. Якщо ж господарем тіла є темний, то це проблематично.

— Морока, — повторив Костя. — На обличчі у нього з'явився вираз розгубленості. — Як ти подивишся на те, коли б я на дверях медпункту поряд із дощечкою Лікар прибив ще одну — "Психіатр"? Ну, щоб у тебе була підстава сидіти зі мною в одному приміщенні. Це триватиме допоки ми спекаємося сьогоднішньої компанії.

Лікар не перебільшував загрози для себе. У ньому двічі побували прихоськи, і, отже, про його відкритість у надземних сферах було відомо.

Я сказав:

— Та будь ласка. А тільки ще більша загроза для всіх настане, коли хтось із них очолить капітана. Отож тримай його постійно на оці.

І тут з'явився Макар. На ньому вже був звичайний одяг, а не пустельний. Він зауважив, кивнувши на тих, хто пройшов повз нас:

— Знайомі мармизи. Ще недавно дехто з них не викидав з телеканалів. Розпинався, яка у них гарна країна. Тікають щури. Кожен — до своєї заначки у забугорному банку. У-у суки! Рабовласники! — Цього разу я не завважував у словах Макара східного акценту.

— Як ти думаєш, куди вони мандри правлять? — запитав у нього Костя.

— Хто куди: туди, де в кожного свій бізнес і де лежить його рахунок у надійному банку. Одні — на Кіпр, інші — в Грецію, ще інші — в Туреччину. Більшість із них там

мають свої маєтки, а хто не має — придбає. Переважно це люди передпенсійного й пенсійного віку. Доживатимуть у розкошах, десь на березі моря... Будучи охоронцем, я більшу частину часу проводив з такими. Вже через рік знав мову і, отже, слухав усі їхні балачки. Серед особливостей цих людей я завважив дві основні: перша — обережність, друга — постійна жадоба спіймати когось на чомусь — на дії, на слові. Іншими словами — виявити больову точку. Нашими больовими точками стали паспорти, які вони вилучили і не повертали. Та й накіпіло ж у мене на них! Слава Богу, що в Україні з цим тихо.

Ми переглянулися з Костею.

— Не поспішай з висновками, брате, — зауважив Лікар. — Поки тебе не було, багато води збігло у нашому краї.

РОЗДІЛ 16

На судні за звичай перебувало близько трьох тисяч людей. Щодесьять десять днів на зміну кожного з них приходив новий. Отже, протягом року тут проводили дозвілля кілька сотень тисяч відпочиваючих. З недавніх пір кожен з них не уникав моєї уваги, коли підіймався на борт. Поміж персоналу лайнера я не виявив жодного темного. Корабель був таким собі осередком, де мирно співіснували люди різних рас і націй; усіх поєднували гарний настрій і коротке щастя, яке вони спізнавали на цьому плавучому "острові". Та раптом в Александрії нашло багато темних. Відомо, що всюди, куди вони приходили, виникали біди і лилася кров. Темні притягували нещастя, навіть тоді, коли нічого поганого й не коїли. Тому я сказав Кості, аби він узяв у адміністрації список усіх їх і відстежував, хто залишатиме судно в наступних портах.

... У сон не впускали потвори астрального світу, які відступили були від мене, щойно здох Свистопляс. Я вийшов на палубу тільки-но починало сіріти. Причиною, коли мене щось не впускало в сон, стало нашість темних — я те знав напевне. Тим часом судно рухалося у північно-східному напрямку. Гладінь моря, зазвичай аквамарінова, тепер палала у променях ранкового сонця. Та скоро небесне світило відділилося від обрію і поверхня води стала зелено-синьою, поштрихованою білими баранцями хвиль. І тут з'явився Макар. Привітавшись, він сказав, що за десять років життя в Єгипті звик рано лягати і рано вставати.

— У тому краї пізно встанеш — мало зробиш, — пояснив. — Спека починається, продуктивність падає.

Крім нас, на палубі було кілька матросів, що несли вахту.

І тут у одноманітті моря й неба попереду з'явилася сіра смуга. Макар якийсь час вдивлявся в неї, а потім сказав:

— Кіпр.

Повільно збільшувалася сіра смуга по курсу судна. Тільки перед полуднем стало видно, що це великий острів, який з наближенням до нього дедалі збільшувався і скоро вже не можна було сказати, чи це справді острів, а чи материк. По берегах і вглиб суші на пагорбах зеленіли пальми, а вздовж прибою білили переважно двоповерхові котеджі. Тим часом на палубі зібрався чималий гурт єгиптян з великими кофрами. Вони

спостерігали, як з берега до судна наближалися кілька суден-підвозок.

— Сто тридцять їх, — сказав Костя, який стояв поруч в однострої морського офіцера.

— Це турецька частина Кіпру, — пояснив Макар, який також стояв біля нас. — А там, далі від берега, — місто ФаМагуста. Я в ньому бував, супроводжував одного шейха. Це старовинне місто, ще венеціанських часів. А дехто ось із цієї компанії, — він кивнув у бік темних, — є власниками отих білих палаців на березі.

Скоро вже стало видно, що то були вілли з колонами, зведені за проектами визначних зодчих. Саме місто Фамагуста оточували стародавні мури, а з-над них виднілися стрілчасті споруди храмів і палаців. У планах туру не було екскурсій по місту, і висадитися на берег приготувалася тільки частина єгиптян. Підвозки курсували до пристані й назад кілька разів. Я звернув увагу, що ті темні, які залишилися на судні, навіть з кают не виходили. Незабаром підняли кітву і судно почало віддалятися від берега, і взяло курс на південний захід.

Тим часом уже настав час обіду і я нагадав про це Кості. Він порадив потерпіти, а потім пояснив:

— Єгиптяни, що zostалися, ну, не всі, а чоловік шістдесят із них, замовили прощальний бенкет. Я так зрозумів, що це ядро колишньої влади, принаймні економічне. Вони запросили на бенкет капітана і ще кількох з його оточення. Ми з тобою — у тому числі. Отож уберися в одяг, який ти придбав у Марселі, тубетейку ж залиш у каюті. Ну, там, зроби волосся на проділ, щоб був таким, яким я тебе вперше побачив — інтелігентною людиною.

— А зараз я хто по-твоєму?

Костя не відповів, тільки посміхнувся. Раптом згадав:

— Ага, прихвати цифровий диктофончик, який я у тебе бачив. І нехай працює протягом усього бенкету. Мало там які балачки можуть бути.

... Посередині бенкетної зали стояв овальний стіл на сто персон в оточенні стільців з гнутого дерева; під стінами до послуг тих, хто стомився б під час застілля, стояли розкішні бенкетки з м'якої шкіри. Але все те, здавалося, було не у вишуканому салоні круїзного лайнера, а на зораному полі — свіжо пахло землею. Я, мабуть, єдиний із шістдесяти п'яти персон, що сиділи за столом, ні слова не тямив, хто про що каже. Моїм індикатором на чийсь промову було обличчя Кості: на ньому вгадувалося то схвалення, то осуд, а то раптом воно ставало непроникним. Першим сказав коротке слово капітан, за ним — чоловік з чорною шкірою і обличчям європейця. Він говорив хвилин п'ятнадцять і його уважно слухали. У його голосі вчувалася і образа, і відчай; те ж саме виникало й на лицях його земляків. З усього, він був визнаним авторитетом. Хоч стіл повнився різноманітними наїдками й напоями, переважно безалкогольними, але мало хто звертав на них увагу, поки говорив чорношкірий чоловік. Мені на мить здалося, що я сиджу на поминках. Різниця була тільки в тому, що у нас на такі заходи приходили не тільки рідні і друзі померлого, а також сторонні люди. Тут же байдужих не було — були засмучені і сильно засмучені, якщо не сказати: "у відчаї". Це була

справжня трагедія для них. Щойно вони поховали владу, яка була рідною для кожного. Тепер ці шістдесятєро стали вигнанцями. Не знати їм чому, але я їм співчував. Причиною були ширі почуття безмірної втрати на їхніх обличчях. Мені й на думку не спадало, що я сиджу в оточенні людей, на совісті яких — махінації і крутїйства, грабіжництво і смертні гріхи. Це було згуртоване товариство. Кожен знав ціну слову і часу, бо ніхто, крім головного, не говорив більше трьох хвилин. І все ж перша частина "поминок" затягнулася на годину. Увірвала її приємна мелодія. Усі шістдесят єгиптян підвелися, за ними — капітан і його команда. Костя шепнув мені, що це гімн Єгипту. На лицах, крім піднесеності, проступав вираз невідомої скорботи. Скінчився гімн, і з-над людей немов зник напівпрозорий серпанок, що робив їх подібними один до одного. Руки потяглися до напоїв і наїдків. Я раптом завважив, що поміж них є гладкі, геть лисі, бородані, люди з чорною, оливковою та білою шкірою. Сиділо їм десятеро жінок, але з усього, не дружин когось із присутніх. Їхні голови, за мусульманською традицією, прикривали тоненькі шалі. Попри скромний вигляд, що надавали їм накидки, я підгледів у однієї з них погляд, у якому вгадувався нічим не прихований потяг до плотських утіх. Її блискучі чорні очі буквально гіпнотизували капітана. Хоч як він удавав байдужість, але на виді у нього вгадувалася ніяковість. Йому вже було немало років, але час не стер зі шляхетного обличчя з тонким носом і великими карими очима чоловічої вроди. "Ось воно — те, що націлилося "очолити" капітана", — майнуло в голові. Жінка чимось нагадувала Маріцу, а тільки повнішу. Тим часом звір у мені, який на все дивився моїми очима, особливої агресивності не виказував. А з цього витікало, що він не бачив у ній прихоська. Втім прибульця з потойбіччя у плоті темного не просто було розпізнати. До того ж єгиптянка мала чорні, а не жовті в чорну цяточку, очі, які я завважував у "гостей" з потойбіччя. Її помітив і Костя. Він штовхнув мене коліном під столом.

— Поглянь-но на оту чорнявку.

— Та бачу.

— Здається, вона поклала око на нашого капітана.

Тим часом у гомоні застілля полинула ледь чутна мелодія. Я крадькома помітив, як жінка наповнила свій келишок з пляшки, на якій було написано "Бренді", і випила одним духом. Потім штрикнула виделкою в якусь закуску.

— Для рішучості, — прокоментував Костя. — Схоже, вона звикла брати від життя все, що заманеться. А сміливості їй надає спиртне.

Якийсь час ми мовчки жували ескалопи з картоплею фрі, підливаючи собі в фужери червоного вина. Раптом я краєчком ока помітив, що Лікар став якимось байдужим; скидалося, що він не смакує добірною стравою, а виконує механічну роботу. Водночас він дивився у бік чорнолицього чоловіка, котрий першим після капітана виступив на зібранні. Скоро я помітив, що не чорнолиций був об'єктом уваги, а його сухорлявий сусід ліворуч. Вони сиділи з протилежного від нас боку столу. Щойно я уважніше подивився на худого, як раптом "почув" гарчання. То озвався мій звір, який досі тільки спостерігав моїми очима за всім, що відбувалося. Поза всяким сумнівом,

дистрофік носив у собі прихоська. Хоч і далеченько він сидів від нас, а я розгледів, що очі в нього жовті в чорну цяточку.

— Ти добрий зір маєш? — поцікавився в Лікаря.

— Не скаржуся, — відказав він байдуже.

— Які очі у того скелета, на якого ти дивишся?

— Чорні.

"Ось він, син Мардука, — майнула думка, — і очолити намислив він не капітана, а Лікаря. Судячи з усього, вже почав очолювати на відстані".

Тим часом звір у мені біснувався. Міці моїх астральних пальців ледь вистачало, щоб утримувати потужний карк потвори. Раптом мелодія, яка досі ледь чутно плинула залом, стала гучною і геть заглушила гомін застілля. Це були танцювальні ритми. Дехто підвівся. Скоро з'явилися пари. Напевне, зміна обставин сприяла тому, що увага сина Мардука на Лікареві послабилася, бо й звір у мені, який ось-ось мав видертися з моїх рук і влучити у ту "мумію" чорною блискавкою, припинив. Відбувалося дивне: щойно пройшли поминки, а вже тепер почалися веселощі з танцями. Люди за столом спершу віддали данину шани системі, яка була для них рідною, і зробила їх багатими, а тепер віддають шану статкам, які набули завдяки системі. Тепер вони так само широко веселяться, як годину назад сумували. Повз мою увагу проминуло те, як підводилася з-за столу чорноока жінка і як ішла до місця, де сиділи ми. Я побачив її вже біля капітана, коли вона запросила його на танок. Досі танцювали всього дві пари, та вже після появи на танцмайданчику чорнявки з капітаном, чоловіки у мить запросили всіх жінок, що залишалися сидіти. За мить я завважив, що попри той самий ритм танцювальних звуків, кожен виконував свої на. Так, капітан показував майстер-клас призабутого вже "чарльстону", а його повненька партнерша у такт вигравала стегнами. І все ж їх можна було назвати танцювальною парою. Коли танок закінчився, Костя, кивнувши на чорнявку, сказав:

— Але ж і забацала вона танок живота! Можу тільки уявити, її в ліжку.

— Вона темна, — зауважив я.

— Не будь надмірно принциповим — ліжко урівняє довготелесого капітана, і таку пампушку, як ота єгиптянка. Та й, мабуть, — темну особину і звичайного чоловіка.

— Тобі видніше, — погодився я, — адже ти спізнав колись любові з прибулицею.

Якийсь час ми поїдали ескалопи, підливаючи собі вина. Тим часом зазвучала інша танцювальна мелодія і на майданчик вийшли нові пари. Я завважив, що Лікар знову дивиться на чоловіка, що сидів ліворуч від очільника єгиптян. Якби я дозволював ще мить, то сталося б те, що на Лузанівському пляжі. Я просто не втримав би потуги, яка рвалася з мене, і темний сухорляга зів'яв би на своєму стільці. Від поштовху мого коліна Костя аж підхопився. Здалося, що я його розбудив.

— Ходімо на повітря, — сказав я. — Тут стало задушливо.

Він неохоче, як мені здалося, підвівся. На палубі, куди ми вийшли, вже стояло кілька людей з нашої зали.

— Ти що, перебрав вина? — поцікавився я, прихилившись до перила.

— З чого ти взяв?

— Щойно ти мало не впустив у себе прибульця. Пам'ятай, ти відкрита людина, і кожен приходить з потойбіччя про це знає.

— Я що таким уродився?

— Ні. Ти просто одного разу дозволив прибульцям маніпулювати собою, і на короткий час, впустив одного з них у свою плоть. Їм про те відомо. Це десь так, якби у тебе в квартирних дверях зламався замок і вони залишилися б прочинені. Нормальна людина не зайде, а злодій пограбує.

— Той... Ті моці мене загіпнотизували. Я перебував немов би у передсонні, з якого ти мене витяг. Тоді, коли мене очолив кент у котельні, я також спочатку немов би перебував у солодкій дрімоті. У-у, сука, зотліле луб'я! Так ось хто сидів ще недавно біля паханів єгипетської влади! Та ж і вони всі, мабуть, такі ж!

— Не обов'язково. Вони темні, а той із них, хто носить у собі приходитька, — для них щось на кшталт комісара. Йому підкоряються. Ага, я не переконаний, що капітан зараз у безпеці.

Ми знову поспішили до бенкетної зали. А там одні танцювали, інші співали пісень. Чулися сумні східні мелодії; кілька чоловіків, співали популярну грецьку пісню, мабуть, то були єгиптяни грецького походження. Після того, як капітан сказав Кості, що "пампушка" — сірійка, я зробив висновок, що досі Єгиптом правили не місцеві жителі, а якийсь інтернаціонал.

Капітан щось сказав своїм людям, потім Лікарєві.

— Покидаємо залу по одному, — переклав Костя.

Ми вийшли останніми, і мені здалося, що за Лікарем тягнеться невидимий шлейф, початок якого сходить від худого єгиптянина.

Перед вечором до медпункту зайшов капітан. Вони з Лікарем про щось поговорили і капітан вийшов. По хвилі у двері постукали і в приміщення зайшли троє єгиптян, що були на бенкеті. З ними "увійшов" і дух копанки. Один — лідер, який відкрив зібрання перед бенкетом, другий — невисокий широкоплечий чоловік з великою головою; вони підтримували худого, який намагався "очолити" Костю. При вигляді цієї трійки Лікар пополотнів. Він подивився на мене поглядом, у якому вгадувалася паніка. Очевидно, капітан не сказав, хто саме зайде.

Костя поцікавився у чорнолицього, що сталося. Це все, що я зрозумів з їхньої розмови англійською. Вони говорили кілька хвилин. Костя показав хворому, щоб він зняв сорочку, але підходити до нього не наважувався. Здавалося його бентежило кошаве тіло, обтягнуте жовтою, як у мерця, шкірою.

— Не бійся, — озвався я. — Він тебе не з'їсть.

Лікар узяв стетоскоп і став слухати грудну клітку, а потім спину. Щось запитав у хворого, той відповів двома короткими словами. Тоді Костя почав ставити різні запитання різними мовами, на які отримував одну і ту ж відповідь. Нарешті заговорив до друзів "кошці". Але вони, судячи з виразів на лицах, нічого не могли сказати.

— Послухай, — звернувся до мене Костя. — А цей, схоже, уже порожній.

- Я знаю, відказав я.
- З яких пір? І в кому він тепер?
- Нас це не повинно хвилювати.
- Ти переконаний?
- Авжеж.

Костя підсів на диван до двох єгиптян, що привели свого товариша і довгенько з ними балакав. Нарешті вони пішли, підтримуючи худорлягу з обох боків.

— Я порадив покласти його на обстеження до психлікарні. Сказав, що у нас, в Україні, останнім часом з'являються люди, які геть позбулися пам'яті. Чи це хвороба, чи якийсь нервовий комплекс, досі ніхто не знає. Але через те, що у них немає пам'яті, а відтак і життєвого досвіду, від них буває велика шкода, надто в період, коли обирають владу. Вони віддають голоси кожному, хто більше збреше.

— А що він за один?

— Кажуть, працював звичайним клерком у якійсь великій компанії, а потім раптом статки компанії стали пухнути, як на дріжджах. Згодом хтось проаналізував, що прибутки приносили його проекти. Незабаром він став урядовцем високого рівня. Він би й до Президента дійшов, але завадила революція. — Раптом Костя запитав: — Як це сталося?

— Що саме?

— Ну, отой здохляк позбувся прихो́дька?

— Не знаю, — відказав я, підводячись з-за столу. — Піду, попрацюю над романом.

Коли я вже був біля дверей, то почув:

— Постривай-но, мені також пора. — На палубі Лікар сказав: — Щось ти темниш, друже? Ну, щодо тієї мумії.

— Та нічого не темню. Він зараз у краї без вороття. Я не хотів про це казати в медпункті. Коли ми вийшли з бенкетної зали, ви з капітаном пішли в його рубку, а я залишився на палубі та оглядав темну смугу по правому борту від корабля, то все був острів Кіпр, а ми пливли паралельно. І тут судно стало повертати праворуч, обгинаючи сушу з півдня і не наближаючись. Я вже збирався вимкнути диктофон у нагрудній кишені куртки, який працював з самого початку бенкету, та піти до себе, як раптом у мені спрацював мій датчик на прихो́дьків. Я вчасно озирнувся — у трьох кроках стояла мумія і дивилася ніжно-ніжно, жовтими в чорну цяточку очима. На мене раптом накотилася хвиля спокою. На мене, а не на мого охоронця — він спрацював блискавично. Не встиг син Мардука зробити й кроку в моєму напрямку, як чорна блискавка влучила йому в сонячне сплетіння. Він поточився й осів на палубу. При цьому промовив скоромовкою кілька фраз, але не мовою, якою єгиптяни спілкуються між собою, а халдейською, ну — ті ж самі, відомі й тобі, ретрофлексні звуки. До нього враз підскочили подільники по уряду; двоє з них чули що він щось сказав. Подивилися на мене, показуючи на вуста, але я показав, також жестом, що не тямлю, про що він казав. Тоді вони підхопили ті "мощі" й занесли в залу. Я також повернувся до бенкетного столу, але не за тим, щоб поспостерігати, а щоб сісти, бо сили у мене тільки

й залишилося, аби дійти до стільця. Я ще не знав, чи правильно роблю, коли наливав собі повний келих бренді. Відтак доїв м'ясо і все, що залишилося на тарілці. І вже за чверть години відчув, що сили повертаються. А єгиптяни, посадивши засушеного на його стілець, продовжували веселощі. Я так зрозумів, що вони мали його за такого, хто перебрав. Серед пісень, які вони співали, була й наша, радянської доби.

— Ти переконаний, що він поміж єгиптян був один? — запитав Костя.

— Переконаний.

— А що він мовив перед тим, як ти його вигнав з нашого світу? Ти уже встиг перекласти?

— Авжеж. Я одразу пішов у каюту і під'єднав диктофон до комп'ютера. Перекладач з халдейської видав таке: "Маг", "повернення немає", "Ерешкігаль", "твоя милість". Там є ще кілька слів, яких перекладач не подужав. Схоже, худорляга просить богиню краю без вороття прийняти його в своє царство мертвих.

РОЗДІЛ 17

Спиртне і їжа лише частково поповнили енергію, втрачену мною при зіткненні з приходьком. Я відчував, кволим не тільки фізично, а й творчо — по декілька разів перечитував якийсь із абзаців роману, щоб виправити стиль. Тим часом уже була вечірня пора. Озвалося корабельне радіо; воно повідомляло, що вранці судно заякориться в бухті порту Пафосу — найдревнішого міста острова Кіпр. Пропонувалося туристам записатися в туристичні групи. Серед них була й група, яка вирушить на місце, де колись стояв один із найвеличніших храмів — храм Афродіти — богині вроди та любові. Саме тут, за легендою, вона вийшла на берег. "Пафос — це дивне мальовниче місто: найчистіше море, тісні вулички, місця для лову риби — все це на тлі прекрасних мальовничих гір, покритих густою рослинністю й сосновими лісами", — линував по радіо монотонний жіночий голос, який мене заколисував.

Прокинувшись уранці, я не одразу збагнув, де перебуваю. Було незвично тихо, не чулося ні гудіння з машинної зали, ні легкого похитування. На палубі, куди я вийшов, стояли Костя, Ксилантій і Бакс і спостерігали, як від судна віддалялося невелике суденце, на якому помістилася вся компанія єгиптян, учасників учорашнього бенкету. На кормі стояла "пампушка" і слала комусь на палубі нашого судна повітряні поцілунки. Вона, як і на бенкеті, була одягнена в довгу спідницю з безліччю складок і нагадувала циганку.

— Ось і вся проблема, — сказав я Кості, кивнувши на судно-підвозку, що вже наближалось до причалу.

— Якби ж то, — відказав він. — Єгиптян залишилося ще понад сотню.

Лікар мав рацію. Я хоч і проціджував поглядом кожного під час їхньої посадки на судно в Александрії, а приходька таки прогледів. Де гарантія, що він був тільки один.

— Ти знаєш, що Пафос — це те місто, де народилася богиня вроди й любові Афродіта? — спитав Костя.

Я відказав, що чув про те по радіо.

— Тепер оті, які довели єгиптян до зубожіння й революції, щасливо житимуть у краї

любові і краси, — промовив він з гіркою усмішкою.

А я подумав:

"Добре, якщо вони тільки мешкатимуть. Якщо ж ця згуртована команда увійде у громадсько-політичне життя острова, то на грецьку людність Кіпру чекають великі випробування. Як і на тих, хто живе в турецькій частині острова... Не може бути дружби з темним, може бути тільки рабство у темного". Раптом перед моїм внутрішнім зором виникла постать примари, яка привиділася мені на звітно-виборних письменницьких зборах: велика, близько трьох метрів зросту, з дебелим рогом, від якої тхнуло тліном і поширювався звук, схожий на перестук коліс товарняка. Тільки тепер поряд з примарою я "бачив" постать хирлявого єгиптянина, з якого вигнав прихоська. У цього була шкіра, як і в монстра з рогом, чорно-жовта, кольору древньої цери, на якій колись, кілька тисяч років тому, частина людства уклала з Люцифером угоду — писану кров'ю.

Уже перед вечерею, коли туристи повернулися з екскурсій по Пафосу, судно поволі стало рухатися на північ. Я стояв на палубі і спостерігав, як на обрії дедалі зменшувався мальовничий острів.

І тут підійшов Макар.

— Райський куточок, — озвався він, показуючи на темну смужку на горизонті.

— Авжеж, — погодився я. — А чого оті, що зійшли, обрали наше судно, а не зробили ноги, скажімо, літаком або залізницею до якогось африканського сусіда?

— Дуже все швидко розгорталося. Повстанці перекрили аеропорти, морські порти й залізницю. Не врахували тільки круїзні маршрути. А втікачі заплатили не за проїзд від порту А до порту Б, а за весь тур. Про туристичні судна повстанці не подумали. У нас тут залишилося єгиптян ще близько сотні, частина їх зійде в Афінах, друга — в Стамбулі. Там у них спільний бізнес. Далі навряд чи хтось подасться, наприклад, до Варни, Констанци чи Одеси. А оті шістдесятєро, — Макар кивнув у бік острова, — напевне, висадилися тут, бо поблизу Пафоса знаходиться міжнародний аеропорт. Хвилинах у п'ятнадцяти їзди від міста. Я, коли готувався до втечі, все з'ясував. Тут є рейс і до Києва. Але без паспорта — зась.

Я завважив, що Макар був тепер не те, щоб розслабленим, але з нього спала настороженість, яка виникла, як реакція на багаторічне вороже оточення, у якому він жив. Вона ще давалася взнаки у перші години його перебування на судні. Тепер він стояв у полотняній парі, яку легко продував вітерець, і на його обличчі з рубленими рисами опришки, вгадувався супокій. У мене ж на душі було тривожно, адже на судні залишилося ще немало тих, котрі піднялися на борт в Александрії.

Днів сім тому, на початку туру, судно стояло в Піреї — основному порту Греції — увесь світловий день. Але цього разу, на зворотному шляху, зупинилося тільки за тим, щоб зсадити єгиптян і поповнити холодильник продуктами. У баркас-підвозку що наблизився до судна, спустилося сорок п'ять єгиптян, з яких тільки троє — дві жінки й чоловік — виявилися звичайними людьми. Решта були темні.

— Ти звернув увагу, що це — група молодих людей — найстаршому з них не більше

сорока, — зауважив Костя, з яким ми стояли біля трапа.

— Авжеж. Це, так би мовити, — початкуючий бізнес. Їм потрібне велике поле діяльності — Афіни, Стамбул. А ті, що зійшли на Кіпрі, у містах Фамагуста і Пафос, уже взяли від життя все, що могли взяти, і тепер кайфуватимуть у розкошах до скону днів.

Я вже достатньо знав Лікаря, щоб завважити просвітління на його лиці, яке з'явилося по тому, як судно залишила група єгиптян. Я ж його оптимізму не поділяв, бо на борту залишилося ще півсотні темних. Де гарантія, що в якомусь із них не "квартирує" прихोдько?

Трохи заспокоївся тільки по тому, як у Стамбулі на берег зійшли останні єгиптяни, що залишилися.

Судно пройшло під мостом через Босфор і, опинившись у Чорному морі, взяло курс на північ.

Значну частину часу я перебував у кабінеті Лікаря, в компанії Кості й Рити. Одного разу Лікаря викликали до капітана, а медсестра зробила припущення:

— Мабуть, вимагатимуть звіту в частині медобслуговування про весь круїз. Ми вже на шляху до кінцевої стоянки — Одеси.

Костя з'явився за годину. Він сказав:

— Рито, давай усі медичні картки тих, хто звертався до нас по допомогу, журнал витрати ліків, ну, і все таке. Писатиму звіт.

Я поцікавився:

— Це тільки медслужба дає такі звіти?

— Усі дають: машинне відділення, комірники, кухарі; ну, всі... Ага, телефонували з Одеси, прохали повідомити, скільки місць звільниться. Ну, щоб турагентства не набрали зайвих мандрівників.

Щоб не заважати медикам, я пішов до себе в каюту. Тим часом мене не залишало відчуття, що я мушу щось зробити. Щось, пов'язане з Маріцою. Кілька разів телефонував Маріці, але щораз бачив на дисплеї повідомлення, що абонент перебуває поза зоною досяжності. Та раптом, коли ми вже були у відкритому морі, а я сидів у медпункті, моя мобілка озвалася. Почувся голос Маріці:

— Чи не на Місяці ти опинився, що я не можу до тебе додзвонитися?

— Вітаю, сонечко, — відказав я.

— Що там у вас коїться?

— Ти про що?

— А ти хіба телевизор не дивишся?

— Буває, вмикаю, — відказав я обережно.

— У вас — революція. У Києві, кажуть, понад мільйон людей вийшло на вулиці. Силовики перейшли на бік мітингуючих. Багатьох парламентаріїв заарештували і вивезли у невідомому напрямку.

— А-а... Ти про це... — тільки й устиг я злукавити, як звук раптом увірвався. На дисплеї знову виникло повідомлення про зону недосяжності.

Кілька спроб озватися до Маріці виявилися марними. Майнула думка скористатися

смартфоном, який я багато днів не виймав із шухляди. Подумав, що поплічникам Свистопляса буде вже не до мене; тепер вони поспіхом ховають у воду кінці своїх злочинів. Та мої намагання і цього разу виявилися безуспішними.

У медпункті сидів один Лікар, і дивився на якийсь список.

— Поглянь-но, — сказав, — це ті, що в Александрії сіли. Їх двадцяттеро залишилося. Цікаво, де вони зійдуть: у Варні, Констанці чи Одесі?

— В Одесі навряд чи, — відказав я.

— Чому?

— Ти ще не знаєш... У нас революція.

— З чого ти взяв?

— Щойно мені подзвонили. Ми ж не дивимося тут наші канали.

— Он як...

Костя покvapливо увімкнув телевізор. Сирій екран, що висів на стіні, враз наповнився життям. Лікар натискав на пульті управління кнопку за кнопкою, доки не почулася українська мова, а згодом на екрані виникло обличчя дикторки центрального телебачення. За звичай миле і доброзичливе, цього разу воно виказувало тривогу. Скоро студія змінилася Хрещатиком. Зйомку вели з гвинтокрила, бо було видно всі довколишні вулиці — Малу й Велику Житомирські, Прорізну, увесь спуск на Поділ, район Бессарабського ринку, аж до Університету; геть усе заповнене людьми.

— Ну, що ж, — зауважив Костя, — цього слід було очікувати. Зерно непокори з Африки вітром занесло в Україну, і воно зійшло. З усього судячи, буйно... — Раптом на лице його набігла тінь заклопотаності: — Але у тому є й негативний момент — для мене особисто. Ти, напевне, поспішиш додому? Ну, авжеж. Свистопляса немає. Маятник хилитнудся в інший бік. Чого тобі боятися?

— У нас була домовленість, що я завершую роботу над романом і видаю його тут, поки я — на судні. Якщо ж ти під впливом подій, що зараз вирують в Україні, не передумаєш, то все залишиться, як і планувалося.

— Ось і добре, — полегшено зітхнув Лікар.

Раптом у гомоні, що линув з екрану, почувся звук моєї синьої мобілки. Маріца продовжувала, ніби й не було паузи:

— Я чого ще дзвоню... У мене за два тижні починається відпустка, і я могла б до тебе приїхати.

— Твоя ідея мені до вподоби, — сказав я. — Але зустрітися саме у мене не вийде. За два тижні я буду в Одесі. Ну, так склалося... Там і побачимось.

На тому боці не відповідали. Я вже подумав, чи не відімкнувся знову зв'язок, та раптом почулося:

— Так а де ми там зупинимось?

— Знайдемо. Я дам тобі знати, коли вже буду на місці.

— Гарзд, чекаю. — Зв'язок увірвався.

— Коханка? — поцікавився Костя. По паузі сказав: — Це тебе два дні не буде на судні? А раптом якась личина з'явиться.

— Ну, попередити капітана, щоб нікого до себе не підпускав. Та й ти ж тримай порядок Ксилантія. Раптом що, він мене розшукає.

— Можливо. А може статися так, як уже зі мною траплялося двічі. — Раптом Лікар поцікавився: — Куди ти збираєшся її повести — до родичів? Так можна б і сюди...

Я, поміркувавши, відказав:

— Судно стоїть в Одесі дві доби. А я планую побути з нею хоча б тиждень. У неї саме почнеться відпустка. Я збирався пропустити один тур від Одеси до Одеси? За свій рахунок, звісно.

Обличчя Кості стало сірим. Якийсь час він мовчав, а потім сказав:

— Можна ж і в твоїй каюті жити, сімейною парою. Я домовлюся з капітаном, скажу що до тебе приїздить дружина. Ну, заплатиш тільки за її харчування.

Якийсь час ми сиділи мовчки, та раптом він знову озвався:

— Так ось у чому справа!

— Ти про що?

— Капітан казав, що вже кілька разів дзвонили з тур агентств, і ждали точну кількість місць у каютах першого класу, які звільняться по прибуттю судна в Одесу. Там, виявляється, надійшло кілька колективних заявок на двісті-триста осіб. Прикидаєш, що це означає у світлі подій у Києві?

— Он воно що! А тут, на судні на зміну одним темним найдуть інші.

— Капітан повідомив турагентствам, що по прибутті в Одесу у нас звільняться більше тисячі кают, чотириста з яких — першого класу. Там запевнили, що всі їх заселять. — Якусь мить Костя помовчав, а тоді сказав: — У такій ситуації мені тут не можна залишатися. Спробую домовитися з Мірошником, щоб він підмінив мене, а я його — в Лікарні. Всього на один тур.

— А про мене ти подумав?

— Подумав. Ти будеш весь час в оточенні капітана. Тобі видадуть форму морського офіцера. Неподалік від тебе завжди перебуватимуть Макар і Бакс. Ксилантії піде зі мною.

Ага, капітан знає про Макара і те, де він служив. Погодився взяти його охоронцем.

— А я для капітана тільки психолог?

— Ні, йому відомо все. А те, що сталося після бенкету, тільки переконало його в правдивості моїх слів. До того ж, коли його наймали на роботу, це було багато років тому, дехто в корпорації попереджав про аналогічні ситуації. Про це не пишуть, але про це знають.

— Так а як я буду балакати з ним? Я ж не тямлю по-англійському.

— Капітан, за багато років спілкування з різномовними клієнтами, назбирав у пам'яті чимало слов'янських слів. Якщо ти щодня вивчатимеш по кілька англійських термінів — ну, в Інтернеті знайдеш словники, — то скоро у вас мовних проблем зі спілкуванням не буде. Хіба що не зможете вести філософські диспути.

— Ага, у тебе все якось легко виходить.

— До того ж поблизу завжди буде Макар, а він знає більше мов, ніж я. Перекладе,

коли знадобиться.

РОЗДІЛ 18

Я у формі морського офіцера стояв на верхній палубі, спостерігаючи як піді мною, по трапу рухалася вервечка пасажирів, кінець якої губився в залі морвокзалу. Нарахував близько тисячі їх, коли раптом завібрував у кишені телефон. Дзвонив Костя.

— Ти збив мене з ліку, — сказав я. — Їх уже скоро тисяча буде. Переважно — сім'ї. Питаєш, що вони за одні... Темні, майже всі. Не темних — десь із півсотні. Ага, он уже видно й кінець черги. Отже їх буде тисячу сто — тисячу сто п'ятдесят чоловік. Ваше судно, напевне, ще не знало такої концентрації астральних істот. Це вже не судно, а Темний Сателіт. Не важко уявити, скільки поміж них приходьків. Хоч я від них і перебуваю кроках у п'яти, але в мене розболілася голова, і я ледь тримаюся на ногах від втрати енергії. У-у, суки! Кіноцефали!

— А це що таке? — поцікавився лікар.

— Песиголові. Ну, ті, хто вважає своїм пращуром не мавпу а собаку. У нашій мові збереглося слово "песиголовці".

Я не сказав Кості, що звір у мені біснувався вже кілька разів. А це означало, що у тілі темного ховався прибулець. Такі, проходячи піді мною, і відчувши небезпеку, сторожко роззиралися довкіл. Один із них ішов сам, несучи велику валізу, — і в мене мало не вихопився оклик подиву: пасажир, як дві краплі води, був схожий на Володьку-Валтасара — здоровенного гладуна, якого я бачив колись на лікарняному ліжку. Намить здалося, що водночас із цим у ніс ударило духом його сечі. Пасажир відрізнявся від жертви дорожньої аварії тільки тим, що на відміну від першого — рудого, у нього на лисині вгадувалося ріденьке пасемце сивого волосся. Другий, наближення якого схарапудило в мені звіра-охоронця, можна сказати, був дублем чи копією Свистопляса-матюжника, який помер у палаті, де лежав Володька-Валтасар. Тепер він ішов з худорлявою чорнявкою й височенькою дівчиною, мабуть, то були дружина й донька; вони несли чималі пакунки. Я видивлявся поміж черги, що рухалася вниз, голову рудого покидька — сина Мардука, який колись привидівся мені, і який десь угорі посмикував повідок і погукував "Гать! Гать!" На другому кінці того мотузка валував рудий собака з нашійником, на якому вгадувалася монограма власника пса. Цим псом був Свистопляс. У дійсності я не бачив великої рудої голови і руки з повідком; те мені справді тільки примарилося, але те, що вони існують, у мене не виникало жодного сумніву. Якби той син Мардука зараз був тут, я б його "упізнав". Тепер він перебував або в ув'язненні, або ж устиг наживати п'ятами у спосіб, недоступний для тих, хто став пасажиром цього судна. Втім, міг бути і третій варіант — зараз він сидить за столом суддів, котрі досліджують злочини попереднього режиму.

Країну покидали істоти, на "совісті" яких було не одне людське життя, а на приватних рахунках у надійних закордонних банках зберігалася чи не вся скарбниця держави. Майнула думка, що втікають ті, хто працював у структурах, які перебували на видноті. Голоси ж тих — невидимих, хто їх підтримував, і за їхніми наказами чинив злочини, тепер лунають, чи не найгучніше, у хорі прокльонів на адресу скинутої влади.

Тим часом вервечка темних наближалася до трапу, а в мене у свідомості немов би щось перемкнулося і я замість черги людей побачив тіло довгої-предовгої рептилії, яке щойно зникло у проході, а тепер у судно втягувався її довгий хвіст. Водночас на пам'ять прийшов вірш Миколи Руденка:

В часи, які розтанули в імлі,
У зелені садів та винограду
На сонцем задарованій землі
Страшний дракон скорив людську громаду.

.....

Та сталось так, що люд його скарав.
І всюди покотилось понад краєм:
— На охоронця наших вічних прав
Ми голуба святого обираєм.
Йому поставили високий трон
І привели полки для охорони.
Аж гульк: на троні знов сидить дракон
І видає драконівські закони.
Ішли роки. Кривавились віки.
Драконів кидали в пустиню голу.
І знов, і знов з народної руки
На трон злітав богоподібний голуб.
Того не записали до пуття
Ні літописець, ні міністр-ледащо,
Як воскресав дракон із небуття
І як він голуба ловив у пащу.
Не знали навіть слуги та раби,
Які стояли в царській охороні:
Драконами ставали голуби,
Як тільки опинялися на троні.

З тим, як піді мною не стало вже вервечки темних, зникло й видиво, натомість пішли звичайні туристи. В кінці ланцюжка їх я побачив знайому постать з невеликою заплічною сумкою. То йшов Андрій Мірошник — Лікар.

Віддалік на цій же палубі, що й я, стояли капітан з помічником, і також спостерігали за посадкою. Напевне, їм душу гріло те, що на судні не лишилося жодної вільної каюти. Мені ж було тривожно на серці. Бо тут уже не було Кості, з яким ми, з деяких пір, складали одне ціле. Не було і Ксилантія — надійного товариша. Бакса ж, Макара і Риту я по суті не знав. А довкола — темні, в оточенні яких я жив щонайменше десять років, і які перетворили моє життя на пекло, а мою квартиру на одиночну камеру пожиттєво ув'язненого. У цій самотницькій камері і був написаний роман. Хтозна чи я б його написав, якби не був прикутий невидимим, але міцним ланцюгом до двох десятків квадратних метрів житлової площі. Але, як кажуть, немає нічого такого

поганого, з чого не можна було б витягти чогось позитивного. Втім, не мені — авторові — про це судити.

Якщо дні, коли на судні перебували єгиптяни, я міг би назвати сутінками для себе, то тепер, коли його заповнили темні і діти Мардука з нашого краю, для мене настала ніч. Я немовби перебував у густому ефірі, складовою якого були тривога, небезпека, ненависть, невідомо ким генеровані, і спрямована на мене. Я знову опинився у своїй квартирі ув'язненого пожиттєво, тільки цього разу вона називалася каютою. Мене знову щось не впускало в сон, хоч як би я не стомився за день. У передсонні, як і раніше, починали мучити оболонки астрального світу. Це було важко, бо за кілька тижнів я вже відвик від того. Я "бачив" краснопикого Володьку-Валтаса, здоровісінького, як до аварії. І він бачив мене, і дивився з того — астрального плану, як на комаху чи якогось звірка. А потім обертався на потвору чи порожню оболонку монстра, описати якого не вистачить слів. Виникала думка зійти з судна у якомусь із портів і не повернутися. Стримували тільки обов'язок перед Костею і незнання мов. А ще надія, що за кілька днів фрагменти "змія великого, вужа стародавнього", зрештою, зійдуть із круїзного судна, і тут знову запанує святковий настрій.

А тим часом капітан, якого раніше можна було побачити на якійсь із палуб, не з'являвся. Напевне, він поставився серйозно до застережень Кості про можливу небезпеку від темних. Мене він також не турбував.

У прочинені двері офісу адміністрації увійшов гурт людей — моїх земляків, які піднялися на судно в Одесі. Звір у мені одразу виник і дивився на них моїми очима. Попри різні людські типи — серед них були худорляві й такі, у кого обличчя ну ні як не назвеш "лицем", а тільки "пикою", вони не були схожі між собою; їх поєднувало щось невидиме. Це були клони, але не плоті, а духу. А на видимому плані їх робили схожими короткі стрижки, щетина на лицах і відсутність будь-якого виразу на них. А ще їхні щоки й чола вкривала золотава морська засмага.

Ми з Макаром сиділи обіруч капітана. Я — в однострої морського офіцера.

— Ми прийшли попрохати вас зайти в якийсь із Пелопоннеських портів, — озвався один з гурту. — На берег зйдуть тридцять осіб.

Макар переклав капітанові англійською і той відповів, а Макар переклав на українську:

— Капітан сказав, що судно має право причалюватися тільки там, де йому дозволено. Пелопоннеського порту в маршруті не значиться.

Чоловіки, їх було семеро, переглянулися, пошепталися, а тоді почулося:

— Послухайте, капітане, ми заплатили за весь тур, а на судні будемо тільки половину туру. В наступному порту ви наберете на наші місця тридцятьеро туристів. Хіба це не вигідно?

— Ні, не вигідно, — переклав Макар слова капітана. — За причалювання в незапланованому порту мені доведеться викласти чималу суму.

— Ну, можна ж так зробити: ви висадите нас у нейтральних водах поблизу Пелопоннеського острова. За перевозку на берег ми заплатимо.

— Все одно не вигідно, — перекладав Макар слова капітана. — Виникнуть проблеми з береговою службою. У кращому випадку ми відбудемося великим штрафом, у гіршому — наше судно вилучать з реєстру Ллойда. А це вже зовсім погано.

Тим часом мій звір доскіпливо приглядався до кожного з компанії, чи, бува, не виявить у комусь прикмет сина Мардука. Але це були просто темні — люди без табутивного бар'єра. Якийсь час вони перешіптувалися, а потім враз повернули до виходу й залишили офіс.

Коли ми вже йшли від капітана, я поцікавився:

— Чого це їм прикрутило вийти саме у цьому місці?

Макар не поспішав з відповіддю. Та нарешті озвався:

— З усього, в Україні стало відомо, що вони — на круїзному судні, і що їх можна виловити тільки в якомусь із портів, у який заходитиме судно. А там знайшовся хтось, хто їх попередив. Ось вони й вирішили зіскочити з поїзда на ходу. Іншого пояснення я не бачу. Кримінал великий за ними тягнеться, або ж — мафіозні розборки.

У мене майнула думка: "Це люди, які піднімаючи чарку у час застілля, любили проголошувати тост: "Вип'ємо за те, щоб у нас все було, а нам за це нічого не було".

І тут задзвеніло в кишені Макара. Він витяг телефон і, приклавши до вуха, мовив:

— Та ось він, — і передав мені апарат.

— Чого я не можу до тебе достукатися? — почувся голос Кості.

Я відказав, що не знаю.

— Ось переді мною газета. Тут пишеться, що на якомусь круїзному судні, яке відпливло з Одеси втікає група злочинців, котра працювала на різного рівня посадах у державних установах і розікрала бюджет у великих розмірах. Тепер на них полює Інтерпол.

— Капітан знає про це? — поцікавився я.

— Так. Я йому ще раніше повідомив.

Я розповів Кості про те, що сталося кілька хвилин тому, і про те, що поміж тих, хто приходив до капітана, немає жодного прихोдька з потойбіччя.

— Гаразд. Пильнуй, — сказав Лікар і вимкнув зв'язок.

Мене розбудив посильний від капітана. Судно стояло на рейді біля міста Палермо на Сицилії. Уже витікала ніч, але світанок ще не настав. До судна наблизився великий білий скутер з чималою кількістю людей. Від нас спустили трап і кілька з них піднялися на палубу. Це були чоловіки у поліцейських одностроях. Про що вони балакали з капітаном, я не розумів, а Макар мені не перекладав. Розмова відбувалася в офісі капітана. Один зі службовців нашого судна поклав на стіл щось схоже на великий кейс і відкрив кришку. Там були ячейки з ключами-дублікатами від кают. Він вибрав тридцять ключів і всі ми, а також прибулі, пішли за ним. Спочатку в двері кают стукали, а вже потім відмикали. У жодній мешканця не виявили. Пасажири ніби випарувалися. Капітан, досвідчений морський вовк, здавався мені збентеженим. Він подивився на нас із Макаром, немовби ми могли щось пояснити. Тоді перевів погляд на механіка судна, літнього вже чоловіка, який також був у гурті людей. Вони про щось

перемовилися, після чого капітан заговорив до полісменів. Один з них глянув на годинник і, добувши з кишені телефон, почав набирати номер. Перекинувшись з кимось кількома словами, він і ті, хто був з ним, поспішили до трапа.

Вже коли ми розходилися по каютах, Макар пояснив:

— Ті люди таки втекли.

— У відкритому морі? — здивувався я.

— Ні. Посеред ночі, коли всі спали, судно причалило на дві години до терміналу неподалік порту Мессіна, для поповнення солярки. Там вони і чкурнули. А оті, — Макар показав на скутер, що віддалявся, — інтерполівці. Тепер за нашими земляками полюватимуть у місцевості, де знаходиться паливний термінал. Але, гадаю, полювання не буде успішним, адже минуло годин із п'ять. За цей час можна вже бути на іншому континенті. Ну, чартерні рейси, те-се. А втікачі, з усього, не з тих, хто рахує кожную копійку.

Коли після сніданку, судно вже стояло біля причалу порту Палермо і настав час екскурсій, я працював над романом, і не бачив, хто сходив на берег. А вже під вечір був на верхній палубі і спостерігав за тими, хто повертався, і за новими туристами. Поміж них не виявилось жодного темного, у тому числі і з України. Як потім з'ясувалося, — розповіли екскурсоводи — більшість наших земляків ринула в аеропорт, що неподалік від Палермо, де на них очікували три замовлені рейси — два боїнги до Буенос-Айреса і один до Оттави. Інші розсіялися по місту і на судно не повернулися.

Цієї ночі я вперше за кілька днів мав глибокий і тривалий сон із сновидіннями. З-поміж інших його моментів, основною істотою сну була подія, яка колись мені привиділася, а саме: у світі, де предмети не відкидають тіней, люди намагалися поставити сторч статую-колося. Величезна постать з металу, яка вже колись височіла над світом, цього разу була розбитою. Одне біля одного лежали голова, плечі і груди, нутро і стегна, ноги, гомілки. І якщо перші чотири складові колося були цілі, то гомілки і ступні — розтрощені. Усі частини колося покоїлися на перині з людських тіл, деякі з яких ще ворушилися. Коли я прокинувся, то подумав, що побачив другу серію дійства, яке привиділося мені раніше. А точніше, — одну із серії подій, яка веде початок від Нового Вавилону. Відтоді боввана періодично підіймали тричі. У це, третє встановлення, судилося прийти у світ і жити мені. Буде ще одне його вивершення над світом, але вже останнє. Я вирахував, коли це станеться з точністю до кількох років. І дітям Мардука це було відомо.

Решту днів судно курсувало тим самим маршрутом, що й у минулі круїзи, і мене вже, не відволікали від правки роману ніякі краєвиди та пам'ятки історії, що траплялися по курсу. За багато років я навчився бути відстороненим від свого авторства при вичитуванні творів, сприймати написане очима чужої людини, але цього разу, як тільки натрапляв на моменти переслідувань і провокацій щодо мене, на ув'язненні мене в моєму ж помешканні, і всюди, де б я не перебував — у Спілці письменників, на дачі, в Магазині, в касі, де платив за комунальні послуги, я знову ставав самим собою — автором рядків; на мене накочувалася хвиля кривди за

невдячність тих, хто скористався моїми (НАШИМИ) діяннями, які, зрештою, сприяли незалежності держави. Тих, хто в нових умовах видерся на верховину влади "щаблями драбини", що її дарує демократія. Здебільшого це були мародери й бандити, які словоблудними обіцянками одурили довірливий люд, а відтак пограбували його до нитки (уже вкотре), і з награбованим розчинилися у просторі й часі. У такі хвилини мене охоплювали образа й ненависть, які доводилося подовгу гасити в собі. Також необхідно було приборкувати звіра, котрий раптом повставав у мені, хоч жодного із темних не було і близько. Його активізували слайди семи неголених, коротко стрижених чоловіків без облич, які карбувалися в моїй пам'яті.

Одного разу я прокинувся вдосвіта — в ілюмінаторі ледь сіріло — і вийшов на палубу. Судно наближалось до великого міста — увесь простір попереду був усіяний вогниками. Частина мене, мабуть, ще перебувала у сні, бо я не одразу збагнув, що то була Одеса.

РОЗДІЛ 19

На автовокзалі панувала звичайна метушня, чулися оголошення про прибуття й відбуття автобусів. І все ж щось змінилося відтоді, коли я востаннє зійшов на берег. Те щось не вловиш ні очима, ні вухами. Воно є складовою ментального плану дійсності, яку не кожному дано відчувати. Я ж його впізнав: це була відсутність небезпеки, яка гнітила мене багато років, а саме: думки і погляди ворожих мені людей; тоді їх ніби було розчинено у просторі і вони переслідували мене всюди, де б я не з'явився. Щось схоже відчуває людина, яка щойно вийшла з глибокого тунелю, в якому геть поруйновано покрівлю і не знаєш, де й коли тобі на голову звалиться шматок породи. А тут чисте небо над головою. До того ж я не відчуваю у собі звіра-охоронця.

До платформи, де я стояв, підкотив автобус, і з нього почали виходити пасажери. Маріца вийшла в числі останніх. На ній була тоненька голуба сукня. Роззирнулася, ковзнула очима по мені й підійшла до багажного ящика, якого вже відмикав водій. Взяла валізу на коліщатках, і знову роззирнулася довкола. Але й цього разу у мій бік тільки ковзнула поглядом. На мені була форма морського офіцера; козирок кашкета закривав майже пів-обличчя. Я зробив кілька кроків і взявся за ручку валізи. Маріца збентежено підвела очі, а потім подивилася на ліву частину щоки і, помітивши там світлі плями, враз полагіднішала. А тоді пригорнулася до мене.

— Що це за маскарад? — озвалася по миті.

— Ти про що, сонечко, про форму? Ну, служу ж на судні...

Тим часом до безпеки, в якій я себе відчув, додалися душевний спокій і святковість зустрічі, те, чого мені бракувало довгих десяти років. Мабуть, усе це в купі можна назвати щастям.

— Куди ти мене ведеш? — поцікавилася Маріца.

— Он, бачиш, чорна машина. На ній нас відвезуть на місце.

То була Костина ідея — відвезти й привезти мене на судно. І він доручив це зробити своєму двоюрідному братові Геннадію. Я, хоч і відчувався незручно від такої опіки, але все ж прийняв її. Всю дорогу, доки ми їхали до морвокзалу, Маріца не озвалася жодним

словом; сиділа, притиснувшись до мене плечем, і, здавалося, спала.

Першим, кого я зустрів, піднявшись на палубу, був Ксилантій. На його лиці вгадувався подив. Він, вибачившись перед Маріцою, відкликав мене вбік і спитав пошепки:

— Шеф е, це твоя баба?

— Так.

— Нішак бабець, — прокоментував з виглядом експерта.

Я кивнув на знак згоди, повідомив:

— Збираюся ж накрити поляну.

— Мудрі слова твої, — схвалив Ксилантій.

— Так? Я б хотів бачити на столі оселедець з цибулею, политий оцтом і олією, та огірки.

— Ага... — Ксилантій кинув оком на годинник. — Зараз мотну на Привоз і привезу пахучої олії. Все інше можна купити в буфеті. А оливки тут — ти сам бачив — завбільшки як слива!

— Гаразд, Ксило. — Раптом я поцікавився: — А де Костя?

— У батьків. Я йому повідомлю про те, що тут планується.

Маріца за столом прасувала свій одяг, а я сидів на дивані з ноутбуком на колінах. Раптом озвався мій синій телефон.

— До тебе можна? — почувся Костин голос.

— Авжеж.

За кілька хвилин постукало у двері і зайшов він сам. На ньому був білий одяг, а в руках тримав Лікарську валізку. Коли, після того, як я представив їх одне одному, Маріца знову взялася за праску, на обличчі Кості промайнула схвальна посмішка. Він роззирнувся по каюті і, завваживши пакунки з продуктами, які скрізь лежали, сказав:

— Те, що ти надумав, краще зробити в моїй каюті — вона більша. Пішли допоможеш розкласти стіл.

Коли ми вийшли, він зауважив.

— Нормальна.

— Про що ти?

— Жінка нормальна.

Каюта Лікаря справді була велика. А стіл, коли ми його розклали, виявився удвічі більшим ніж у мене.

— Семеро помістилися б і за моїм столом, — озвався я.

— Не виключено, що прийде Степан. Хоча він твердо не пообіцяв.

Але Степан не прийшов. Невдовзі потелефонував Кості, що не зможе.

... Стіл був сервірований так само, як тоді в каюті Ксилантія й Бакса, коли я вперше прийшов на судно. Власне, головним персонажем у доборі страв і розставлені їх на обрусі був Ксилантій. Крім розмаїття закусок і запаху оселедця з олією, тут панував дух приязні і спокою. Проте Маріца, завжди розкута у спілкуванні зі мною, виявилася украй стриманою. Вона шепнула мені, щоб я не казав, про її поетичну приналежність. І

коли Лікар зажадав, аби я представив її, я сказав:

— Це Маріца, вона філолог з Молдавії. А це Рита... — я показав на кожного, називаючи ім'я.

Тим часом Ксилантій наповнював чарочки малиновим лікером.

— Ну, то й вип'ємо за знайомство і за те, щоб Маріца стала нашим товаришем, — сказав Костя, піднявши келих.

Я завважив, що скромність Маріци сподобалася Риті, і скоро вони вийшли на палубу погомоніти.

За кількістю страв застілля можна було б назвати святковим, а за спокійними, доброзичливими діалогами це була звичайна вечеря.

Наступного дня, по сніданку, ми з Костею стояли неподалік від трапа; він рахував нових туристів, я ж пильно оглядав кожного, чи не виявлю темного. Коли на судно зайшов останній із черги, Лікар сказав:

— Чотириста двадцять два. — По хвилі спитав: — Скільки темних?

— Жодного, — відказав я. — Схоже, найбільш публічні з них уже зробили ноги з України, а ті, які чинили злочини у затінку, припинили. Чи надовго? Утікали пачками, принаймні на цьому судні. А є ж інші рейси, порти й вокзали.

Раптом Лікар запитав:

— Послухай, ти казав, що збираєшся побратися з Маріцою?

— Ну.

— А це означає, що тебе потягне на осіле життя?

— Авжеж. Але доки триває робота над романом і доки не побачу його тираж, я буду на судні.

— Так а потім?

— А потім, як Бог дасть.

— Прикинь, яка у нас зібралася тепла компанія на цьому плавучому острові, власне, це місто на воді, хоч порівняно й невелике. Он Макара вже оформили охоронцем.

— Так у нього ж дружина тут працює.

— З часом і Степана перетягнемо. Наш механік судна вже пенсіонер зі стажем.

— Я бачив. Років на сімдесят виглядає.

— От-от. Він уже звертався до капітана, щоб знайшли йому заміну. А Степан — судномеханік з вищою освітою, працює начальником цеху ремонту судових двигунів... Ти зрозумій, — значення не має, де ти живеш: у столиці, невеликому містечку чи на судні. Все одно довкола тебе буде оточення людей, близьких тобі за духом, переконанням чи ще хто зна за чим. І ти з цього оточення виходитимеш тільки вряди-годи. Я до того, що ти вже вписався у нашу компанію. Якщо ж тобі знадобиться вийти з неї остаточно, то все почнеться з формування нового — подібного оточення, і на це можуть піти роки. А тут, хочеш писати — пиши на здоров'я. Якщо ж знадобиться кудись майнути у літературних справах — та будь ласка. І що важливо — бабло, і не мале. А бабло, як сказано, перемагає зло. Хе-хе.

— Ага, тільки в залежності від того, у чиїх руках воно опиниться, — зауважив я. — Костю, яка різниця компанії судновласників, хто її приведе до банкрутства: якийсь із синів Мардука, котрий очолить капітана, чи ти — один з її власників, той, хто витягує з неї — корпорації частину ресурсу на влаштування на судно своїх знайомих?

— Ти не правий. Лікар і медсестра тут — штатні одиниці. Два матроси — також. Бакса і Ксилантія взяли на місце двох алкашів, яких капітан давно мріяв позбутися. Макара влаштували на вакансію, яка вже рік пустувала. Психолог тут також колись був, і цю штатну одиницю ніхто не скасовував. Так що, колего, ти не правий. До всього, якби я не привів тебе на судно, то ще невідомо, що сталося б у дні, коли тут були єгиптяни. Та й наші ж темні... Ти казав, що поміж тих, які сіли в Одесі, засік кількох приходьків із краю без вороття.

— З потойбіччя, — поправив я. — У край без вороття я їх відправляю.

— Ну, може... А ти кажеш, що я руйную економіку корпорації. Не гніви Бога!

— Так а як же вони без тебе досі існували?

— Тоді були стабільніші часи. Люди купували путівки, щоб провести відпустку святково. Тепер багато хто купує їх, щоб зробити ноги — з Лівії, Єгипту, України. А утікають здебільшого особини без табутивного бар'єру чи, як ти кажеш, темні, ті, яким уже нічого втрачати. У них що, спрацює совість, коли треба буде очолити або й замочити когось із нас? Надивився я на цих мармиз за своє життя! Твоя правда, у людстві часами накопичуються шкідливі клітини і воно їх відторгає, а я б сказав так: переміщає з однієї ділянки свого тіла на іншу. Спрацьовує закон збереження зла: зло не зникає й не виникає, а тільки переходить з одного місця на інше. У-у, гади! Це якби можна було створити резервацію, куди б людство скидало цю негідь.

— Розслабся, — порадив я. — Це в тобі фантомний біль прокинувся — пригаси його. Період спокою наближається. На судні зараз — жодного темного. Я це до чого? Плавуче місто тиждень-півтора зможе обійтися і без психолога.

Лікар якийсь час не відповідав, та нарешті озвався:

— А твоїй жінці що, не сподобалося тут? Он люди які гроші платять за круїз!

— У нас на цю тему мови не було. Це моя забаганка. Я хочу позасмагати з нею на пляжі Кіпра. Сподобався мені той край.

— Чи не там, де зішли шістдесят темних з Єгипту?

— Так. У Пафосі.

— Гаразд. Я побалакаю з капітаном. Гадаю, можна так зробити: цього рейсу ми вас висадимо на Пафосі, а заберемо через вісім діб, на другому круїзному колі.

РОЗДІЛ 20

З порома, який причалив до пірса, зішло кілька сотень туристів. Поки екскурсоводи збирали гурти за темами екскурсій, пором відчалив і поплив до судна, яке стояло у кілометрі від берега, по нову групу.

— Спочатку виберемо пляж, а вже тоді шукатимемо житло, — сказав Макар.

Ми з ним ішли попереду; я тягнув валізу по мощеній пласкими вапняковими плитами стежці. Маріца з Ритою позаду нас про щось гомоніли. Макар казав, що він тут

не вперше; разом з кількома охоронцями вони, бувало, супроводжували керівників корпорації. Ліворуч, на відстані ста кроків від смуги прибою, тягнулися будинки готелів, з усього, недавно споруджених, з клумбами барвистих квітів і мощеними рожевим вапняком доріжками.

— Це наймиліше і найспокійніше містечко, в якому мені випадало колись пожити. Тут я забував усі прикросі, навіть те, що був невільником.

Раптом мені спало на думку, що після висадки шістдесяти мафіозі з Александрії, світлий егрегор міста може потьмяніти. Коли я сказав про це Макару, він відповів:

— Не думаю, що всі вони осіли у Пафосі. Десять сорок-сорок п'ять їх розлетілися у всі кінці світу. Дехто ж справді оселився на острові, а дехто вже раніше мав тут житло. Закони дозволяють чужоземцям купувати на Кіпрі нерухомість.

Тим часом я завважив, що рельєф і природа нагадували Крим. Віддалік від моря виднілися гори, порослі густою рослинністю, а ближче до берега — місто, до якого було метрів вісімсот, також усе в зелені, — вгадувалися пальми й зелені свічки кипарисів. Ми проминули три пляжі, які мало чим відрізнялися від ялтинських чи алуштинських, тільки значно менші і людей було на них не багато.

— Зупинимось на цьому, — озвався Макар, звертаючи з кам'яної доріжки. — Пом'яну, тут чистіше і менше пляжників, хоча ще зовсім рано. До того ж цей клопоть берега нагадує мені Лузанівський. Ага, якщо ви з Маріцею не надто грошовиті, то можна обійтися і без шезлонгів. Он більшість людей лежать на рушниках, а є й такі, що — прямо на піску. До речі, це корисно хворим на суглоби. Там якась еманация цілюща сходить від піщинок.

Ми, скинувши пляжні капці, зайшли в піну прибою по коліна, наскільки дозволяли шорти.

— Ну, а тепер, — сказав Макар, — житло. Готелі, що тягнуться вздовж берега, — п'яти — і чотиризіркові — відповідні й ціни в них. Ті ж, що в місті, а це не більше кілометра звідси, тризіркові. Різниця в сервісі майже немає. Зате ціни значно нижчі. Тільки й незручності, що відстань до пляжа.

— У що це нам обійдеться? — поцікавилася Маріца. Я й не помітив, як вони з Ритою наблизилися.

— Гадаю, тисячі півтори зелених вистачить. На двох.

Маріца подивилася на мене запитально.

— Нормально, — сказав я.

— А тепер поведу вас до житла, де сам зупинявся, коли бував тут по роботі.

Макар вийшов на кам'яну доріжку і босоніж пішов у бік міста, тримаючи в руці сандалі. Обабіч траплялися пальми, формою схожі на велетенські ананаси, невідомі мені кущі й гостроверхі кипариси. З боку міста на доріжці почали з'являтися поодинокі постаті, яких ставало дедалі більше. То до моря поспішали туристи.

— Сніданок закінчився, — пояснив Макар, кивнувши на людей попереду.

Макар довгенько балакав з господарем готелю — невисоким головатим чоловіком у строкатій сорочці й білих шортах. З усього, вони були знайомі. В їхній розмові

вгадувалися англійські, російські і ще якісь, незрозумілі, слова. Нарешті він звернувся до нас з Маріцою:

— Готель вам обійдеться всього у тисячу сто доларів. Це проживання і вісім сніданків та вісім вечерь. Обідатимете в якомусь із кафе на березі.

Я кивнув на знак згоди, після чого Макар сказав, що пан Андреас Софоклеас зараз поведе нас у наш номер, де ми з ним і розплатимось. За мить він додав:

— Ага, час сніданку ще не закінчився і ви зможете поснідати.

Кімната виявилася не набагато більшою від каюти на кораблі. Коли господар вийшов, Макар озвався:

— Господар повідав, що недавно у Пафосі з круїзного лайнера висадилися група єгиптян — шістдесят осіб. У готелях на них уже очікували, та сорок із них у той же день майнули в аеропорт і порозліталися хто куди, восьмеро пішли у власні оселі, ще дванадцятьоро оселилися неподалік від берега у п'ятизіркових готелях, де зараз і мешкають. А я що казав? Бачте, я помилився всього на п'ять втікачів. Ну, гаразд, обживайтесь, а ми з Рітулею майнемо на місце, де з моря вийшла богиня кохання Афродита.

— Дякую, друже. Останнє запитання: а якою мовою ми спілкуватимемося з паном Андреасом?

— Ну, по перше, на Кіпрі живуть переважно греки, а вони православні. І церкви тут православні. Сюди часто приїздили і тепер приїждять російськомовні люди. А Отже, всі, хто тут займається сервісом, мають достатній набір російських слів, щоб порозумітися. Тепер ще й наші — україномовні зачастили. Так що з цим клопоту не матимете. Якщо ж пані Маріца знає молдавську, то Отже, для неї не буде проблеми у спілкуванні французькою чи італійською. Отож, будьте.

Десь за сотню кроків від берега, де кам'яна доріжка перетиналася з такою ж стежкою, від одного з п'ятизіркових готелів вийшла пара — повненька невисока жінка у шовковому халаті з барвистими китайськими драконами на ньому і худий чоловік у білій, до п'ят, накидці, які носять бедуїни. Жінка йшла, не поспішаючи, бо чоловік за нею не крокував, а дріботів по кам'яних плитках; так ходять хворі на інсульт. Незабаром ми з Маріцою їх наздогнали; вже за десять кроків від них я відчув дискомфорт, який буває, коли не поспиш ніч, а по хвилі на ту пару, що йшла попереду, вже дивився не я, а звір у мені. І дивно, чоловіка мій звір не помічав, як ніби то була тінь, а не матеріальна істота. Проте жінку він бачив усю? Навіть те, що ховалося під халатом. То було вигуляне тіло ласої до любощів самиці з тонкою талією і великими стегнами, у пляжному одязі. Власне, звір мій упізнав аналог Алісії Бамбули, з тією різницею, що Бамбула не має талії. Скоро ми їх обігнали, і саме у цю мить я опинився немовби в полі якихось частот, що їх випромінював невідомий вібратор. Хоч як кортіло озирнутися, але я, взявши за карк свого звіра, змусив себе не виказувати цікавості. У мене виникло враження, що мене хтось "продзвонює" невідомими хвилями. І ще я був переконаний: озирнись я на жінку, неодмінно наткнувся б на погляд жовтих у чорну цяточку очей. Хоч від пляжниці і сходили пахощі дорогих парфумів, але водночас

війнуло й призабутим запахом копанки. З тим у мене увійшло все те, що я старанно намагався забути, і що уже кілька тижнів перебувало поза мною, але я інтуїтивно відчував, що воно десь зовсім близько. Це були спогади й емоції, пов'язані з нещастями, які сталися зі мною й моїми друзями упродовж останніх дванадцяти років. У момент, коли я, проходячи повз жінку, торкнувся ліктем її халата, в пам'яті майнуло фото хлопчика, схожого на мене в дитинстві, і одразу ж у свідомості спалахнула паніка, ніби жінка повз яку я щойно пройшов, могла зчитати мою думку про те, що я маю сина...

Відтоді, коли ми зустрілися з Маріцою, я весь час очікував, що вона ось-ось звіриться, хто батько її дитини. Але вона про це навіть не згадувала, ніби від мене могла зійти небезпека для нього. Зараз я з вдячністю подумав про Маріцу, адже, якщо темна щось і зчитає з моєї пам'яті, то там не буде чіткої інформації про те, що у мене є син. Я ж-бо не мав остаточної певності.

Пляж був заповнений десь на дві третини і ми пішли берегом, шукаючи місце ближче до води. Тим часом мене ні на мить не полишала думка про пару, яку ми перегнали, і я крадькома кидав погляди назад. Вони вибрали місце біля самого прибою і поскидали одяг. І тут я побачив, що жінка була тією пампушкою, яка витанцьовувала в бенкетному залі на судні, а чоловік — той з єгиптян, з якого я вигнав сина Мардука. Тепер його тіло вже стало звичайною людською оболонкою — темно-руді потужні кольори мумії. Такий самий колір мала примара, яка привиділася мені на письменницьких зборах, тільки ЦЯ була удвічі менше і без рогу. Раптом я почув голос Маріци:

- Що ти шукаєш? Ось же гарна місцина, біля самої води.
- Шукаю місце, яке нагадувало б мені Коктебель, де я тебе вперше сфотографував.
- А я думала, що ти вже про все те забув, — сказала Маріца.

У голові майнуло, що такі ситуації не забуваються. Але зараз єдиним моїм наміром було покласти наші килимки якомога далі від темних. Якщо раптом "пампушка" упізнає в мені одного з чотирьох запрошених, що сиділи на їхньому бенкеті, то виникне небезпека. Адже я відправив у край без вороття сина Мардука, котрий мешкав у оболонці "мумії". Небезпека для Маріци і нашого сина, а не для мене, бо я їй, "пампушці", був не по зубах. З цими думками у мені знову повстав звір, як ніби десь поряд з'явився темний. Але він повстав тільки на мить.

Тим часом ми поскидали одяг і лягли на килимки. Я сказав:

— Щось ти, сонечко, зовсім не засмагла. Тоді, у Коктебелі, на тобі ніби був шар чорного шоколаду.

Вона посміхнулася і поклала мені на груди руку.

— За кілька днів я буду така ж. Тоді мене й сфотографуєш. А що то за місце, куди повів Риту Макар?

— Це місце, де, за грецькою міфологією, вийшла з піни морської богиня кохання і вроди Афродіта. Гадаю, нам також треба там побувати.

— Бач, про богиню Афродіту я знала, а що саме тут вона вийшла з моря, навіть не чула.

Хоч про які приємні речі ми балакали, але думка про "пампушку" й "мумію", які лежать у кількох десятках кроків від нас, мене не полишала. Я картав себе подумки, що не вибрав іншого міста для відпочинку, адже мені було відомо, що саме тут, у Пафосі, висадився "десант" темних. Я міркував тоді так: у Пафосі вони — транзитом, і навряд чи довго затримуються.

Раптом спитав:

— Маріцо, твій опівнічний дзвінок тоді був справді продиктований бажанням поділитися радістю з приводу виходу у світ збірки віршів? Чи, може, якісь інші мотиви, ну, наприклад, через те, що до книжки увійшли поезії, написані в Коктебелі?

Вона якийсь час лежала, не озиваючись. Я вже подумав, що у гомоні пляжу й тигипканні чайок вона не розчула моїх слів, та ось почув:

— Тоді знімала трубку і набирала твій номер, ніби й не я, а хтось інший. Але спочатку на мене накотилася хвиля споминів, немовби ми лежимо у твоєму ліжку в Коктебелі під синім марселином, а в кімнаті пахне вином. Сумнів, чи правильно я зробила, виник тільки по тому, як у трубці почувся твій заспаний голос. Я й зараз не второпаю, що мною рухало. То була якась містика.

— Містика, сонечко, це неусвідомлена реальність. Ну, довкола нас існують події і об'єкти, котрі нам не дано побачити чи почути, але які впливають на нашу свідомість, нашу поведінку і, зрештою, на долю. Те, що ми зараз лежимо неподалік від центру вселенського кохання і вроди, також містика. Принаймні для мене... — Я вже збирався оповісти Маріці про всі переслідування, провокації й поневіряння, та раптом майнуло в голову, що думки, а надто оповіді про погане мають властивість притягувати аналогічне. — Натомість сказав: — Тоді, у ніч з тридцятого квітня на перше травня біля тебе стояла Вальпургія; вона ж і взяла твоєю рукою трубку.

— Це теж богиня?

— Ні, свята католицької церкви. Але давай просто полежимо, послухаємо шепіт хвиль, крики чайок, як тоді, на пляжі Будинку творчості письменників.

Пригрітий сонцем, я починав куняти, але в сон мене щось не впускало, десь так, як бувало, коли я опинявся на межі з астральним світом. Мені ввижалися очі, жовті у чорну цяточку, як у Бамбули чи Свистопляса, котрий помер у Лікарні. Мій погляд окидав берег і в кожному гладкому пляжникові я впізнавав Володьку-Валтаса. Причиною була "пампушка", котра лежала неподалік, а точніше — її образ, що карбувався в моїй свідомості. На мить я знову відчув себе у в'язниці, яка була довкола мене всюди, де б я не опинився — на велелюдній площі чи на власній кухні.

Наступного ранку, щоб не зустрічатися з єгиптянами, я повів Маріцу на інший пляж — той, що поблизу пірса. Ми стояли на мокрому піску і піна прибою лоскотала нам ноги. Тим часом до одного з прогулянкових катерів, що похитувався на хвилях біля причалу, наближалася вервечка людей із сумками й кофрами на коліщатах. Їх було дванадцять осіб. Раптом я впізнав "пампушку"; слідом за нею дріботів той, з якого я вигнав сина Мардука. Це була група єгиптян. З усього, вони покидали Пафос. Незабаром катер з ними відчалив і поплив до невеликого білого корабля, що стояв на

якорі у півкілометра від берега. Такі кораблі виготовляють на спеціальних верфях для корпорацій або багатих людей. На ньому вгадувалася лише одна постать. З наближенням катера з єгиптянами до борту судна там відчинився люк і звідти висунули сходи. Посадка тривала всього кілька хвилин. Майже одразу ж корабель зрушив з місця і взяв курс на захід. "Ось і все, — майнуло в голові. Я подумки перехрестився. — Дванадцять темних для такого містечка, як Пафос, забагато". Швидкість білого судна була велика, бо незабаром воно обернулося на маленьке суденце, а ще за чверть години геть зникло з горизонту.

Тим часом сонце почало припікати і я витяг з торбинки тубетейку.

— Нащо ти її одягнув? — поцікавилася Маріца.

— Остерігаюся сонячного удару.

Вона подивилася скептично.

— Ти хоч знаєш, що це таке?

— Авжеж. Звідав — у студентські роки. Ми грали у волейбол на пляжі, як раптом я відключився. Потім пам'ятаю якийсь різкий запах і обличчя незнайомого чоловіка над собою. То був Лікар, якого привели з пляжного медпункту мої друзі. Він повернув мене до тями з допомогою нашатирного спирту і сказав, що зі мною стався сонячний удар; виписав направлення в Лікарню, де я пробув тиждень.

— І які наслідки по тому?

— Жодних. Та з часом я завважив у собі дещо дивне. Хоча це може бути й не від сонячного удару. Але щораз, коли те дивне траплялося, я повертався думкою до дня, коли зі мною стався удар. Нічого подібного, яке трапилося б до тієї події, згадати не міг.

— Що ти маєш на увазі?

— Я став угадувати поганих людей. Точніше — дуже поганих, людей без табутивного бар'єру. Потім, коли почав займатись езотерикою, довідався, що вони мають і назву — "темні". Про них було відомо учителям окультних знань із давніх давен, відколи існує людство. Щойно я опиняюся поблизу такої істоти, як у мені вмикається "датчик", котрий ураз ідентифікує людину — чоловіка, жінку — потворну чи красуню з темною сутністю.

— Он як, — посміхнулася Маріца. — Отже, десять років тому, у Будинку творчості письменників ти не розгледів у мені темної істоти.

Замість відповісти я її пригорнув. І тут з торбинки почувся звук Маріциного телефону.

Я відійшов у бік, а вона щось довгенько балакала молдавською мовою. Нарешті помахала мені рукою, пояснила:

— Мама дзвонила. Я сказала, що все ще перебуваю на круїзному судні.

Ми пообідали в одному з гомінких ресторанів, смуга яких тягнулася вздовж пляжів. Я збирався пересидіти там полуденну спеку під тентом за кухлем пива, але Маріца повела мене знову на берег.

— Від сонця ховатимемося у воді, — сказала. — Коли ще доведеться побувати на

морі?

Я очікував, що вона щось скаже про сина, адже він мешкає зараз у її батьків, але вона не озивалася. Тему обходять мовчанкою найчастіше тоді, коли відчують загрозу тому, кого стосується тема. Досі так було, я і сам боявся згадувати про хлопчика. Діти Мардука багато років шукали в мені больову точку. Але ж зараз їх немає.

"Є, — озвався мій внутрішній голос, — хоч тепер вони і не при владі. Просто припинили до певного часу. Вони такі ж вічні, як і віруси. І так само легко трансформуються в інший вид, коли для них виникають несприятливі умови. Іншими словами: звірі з'являлися, з'являються і з'являтимуться вічно у людському світі. Тільки в один період їх приходить надто багато, а в інший — зовсім мало. У першому випадку у людстві розливається море крові, у другому — панує відносний спокій. Цей — останній період — уже триває. Тільки розвивається він дуже поволі". Я немовби переконував себе, що вже можна виходити з "підпілля" і відкрито поговорити про хлопчика.

Тим часом я став відчувати, що довкола щось коїться. Навіть озирався, шукаючи уявні "прапорці", якими був обкладений уже багато років. Вони проявлялися у вигляді молодика або дівчини, пенсіонера чи старезної баби (стукачки ще з енкаведистських часів), котрі стояли на трамвайній зупинці, біля супермаркету, перед дверима мого під'їзду, ну, всюди, де я побував бодай два-три рази. А тут — ніде нікого. Отже, з групою єгиптян із Пафосу зникло й невидиме чорне поле — частина їхнього вселенського егрегору, у якому "плавала" й моя сутність. У тому егрегорі, немов у операційній системі комп'ютера, міститься й програма, яка має назву "убивство по краплині", коли переслідуваного убивають не одразу, а дозовано, кожен день — мінімум двічі, при виході і вході в помешкання. Найчастіше смерть настає від інфаркту чи інсульту. Тепер же нічого подібного не було. Заколисаний спокоєм і лагідним шепотінням хвиль, я непомітно для себе став поринати в забуття... Мені привиділося, що я подарував Маріці футляр з каблучкою, яку купив у Феодосії за день до її від'їзду. То був золотий перстеньок з олександритом, на якому гравер, там же, в ювелірному Магазині, викарбував усередині перші літери мого імені й прізвища, а також дату — з обох боків від каменя. Майстер карбував під лупою. Коли я розплющив очі, то не міг збагнути, що це — сон чи спогад. Це була таки згадка про подію, яку я геть забув, і яка повернулася до мене ось тепер, через сон. Якийсь час я намагався згадати, які саме цифри були на внутрішній стороні персня, але не зміг. Знав тільки, що там карбувався якийсь із днів кінця серпня. І тут мені спало на думку бачене у метриці хлопчика. Там, у графі "дата народження", стояло двадцять восьме травня наступного року після нашого знайомства з Маріцою.

Розплющивши очі, я завважив, що лежав на пляжі; спину мені від палу прикривав рушник, хоча сонце вже не було таким пекучим.

— Що ти робитимеш уночі? — почувся голос Маріци, яка сиділа поруч на килимку з газетою в руках і в окулярах.

Я посміхнувся. І тут помітив у неї на підмізинному пальці ту саму каблучку, яка мені щойно привиділася. Досі я дивився й не бачив.

— Схоже, ти перебрала сонця, — зауважив я.

— Нічого. Завтра вже матиму шоколадний колір. А післязавтра ти мене сфотографуєш. І ніхто не повірить, що це буде фото з того місця, де народилася Афродіта.

— Те місце, де вона вийшла з моря, — у шістнадцяти кілометрах звідси, у селищі Куклія, — зауважив я. — Макар казав, що їхати до нього автобусом чверть години.

РОЗДІЛ 21

У селище Куклію ми прибули на автобусі з групою туристів, але на екскурсію не записалися, як і радив Макар. Від кінцевої зупинки пішли спочатку на берег, де вже було немало людей. Дехто засмагав на килимках, здебільшого ж купалися. Ми з Марією також кинулися у хвилі — якраз дув вітер з моря і на пісок накочувався вал за валом. На мить мені здалося, що я не у воду занурився, а у час, і опинився в період, коли тут відбувалося свято весни. Неподалік з-над густого саду височіла велична споруда храму богині вроди і кохання Афродіти, а довкіл гуляли паломники з Єгипту і Греції, які навідувалися сюди щонайменше один раз на рік, навесні. За мить це видиво зникло: не стало ні храму, ні саду. Натомість вгадувалися на пагорбі тільки рештки колон і фундаменту.

На Маріці була пляжна пара, відома мені з Коктебеля. Крадькома я завважив, що тіло її справді набуло шоколадного відтінку, хоча й не такого густого, як колись, а на обличчі не вгадувалося й тіні клопоту. Саме у цю мить я клацнув затвором фотоапарату.

— Треба було попередити — я б приготувалася, — сказала вона.

— Сонечко, вираз безтурботності підготувати не можна. Його можна тільки підгледіти і встигнути зафіксувати. На ось, глянь. — Я натиснув на кнопку відтворення знімка на екрані. Там у піні прибою стояла гарна жінка — смагляве тіло якої ледь прикривали пляжні атрибути. Попри статичність фотознімка, постать угадувалася в русі. Виднілися й інші пляжники, але на другому плані.

Маріца довгенько розглядала екран та, нарешті, сказала:

— Авжеж, твоя правда. Природно вийшло. А викадрувати одну голову не можна?

— Можна. А навіщо?

— Я вставлю її в майбутню свою книжку. Ну, в те місце, де йдеться про автора.

— Давай, я зніму ще раз, тільки цього разу голову і плечі.

— Ні. Такого виразу на обличчі вже не буде. — Мить вона ніби вагалася, а потім сказала: — Я вперше бачу себе щасливою. Повторити таке неможливо.

Я подумав, що кожна жінка носить у собі прикмети Афродіти, але мало хто з них про це знає. Напевне, у Маріці щойно прокинулася богиня любові і краси. А причиною стало місце, де вона опинилася; мовлячи християнським терміном, — "намолене". Тут у кожну жінку входить благодать. І так триває з трьох тисяч восьмисотого року до нової ери (коли було споруджено храм), і аж до сорокових років нової ери, коли Пафос став першим християнським містом, і триватиме це завжди. Лозоходці, котрі вибирали у ті стародавні часи місце під храм, напевне, знали про таку

властивість місцевості.

Тим часом я зробив ще кілька знімків, у тому числі й портретних, але на лиці Маріци вже не завважував того виразу, що на першому. Тепер на них було знати одкровення. Вона запитала:

— Якщо тут стояв храм, то, отже, у ньому й службу вели: ну, комусь молилися, когось славили...

— Авжеж. Молилися, а точніше прохали у богині сприяння у коханні та продовженні роду. А славили її ж — богиню вроди і любові. Храм Афродіти називали ще храмом із Сотнею Кімнат, а саме свято мало назву Афродісія. За тогочасним віруванням, кожна жінка мусила один раз на рік вступити у статевий зв'язок з незнайомим чоловіком, і саме тут, у храмі, в одній з кімнат. Так греки і єгиптяни зустрічали прихід весни. Щоправда, були періоди, коли у храмі відбувалися й оргії. Суворі до розпусти християнська церква заборонила такі свята, вірування древніх назвала язичництвом, але властивостей місцевості змінити неможливо.

Маріца про щось довгенько міркувала, а потім озвалася:

— Напевне, таке місце у світі не одне. І багато хто з жінок побували у своєму храмі Афродіти. Наприклад, мій храм, де я переспала з незнайомим чоловіком, знаходиться у Коктебелі. Власне, у тому храмі я і взяла шлюб з незнайомцем. Перстень, який він мені тоді подарував, став для мене обручкою, і надав моральне право привести у світ дитину від нього — хлопчика.

Хоч як я очікував почути від неї ці слова, але вони стали для мене повною несподіванкою. Аби пригасити емоційний сплеск, я почав пустий діалог:

— Скільки разів ти побувала в Коктебелі?

— Один, — відказала Маріца.

— Отже, тим чоловіком був я... І каблучку на твоєму підмізинному пальці подарував я? А чим це можна довести?

— Не знаю. Подарував, та й годі.

— Справді, не знаєш?

— Покажи-но перстеньок, — сказав я.

Маріца зняла і простягла його мені. Я витяг з кишені окуляри і розгледів на внутрішній стороні кільця дві заголовні літери — мого прізвища й імені. А також дату — двадцять сьоме серпня знаменного для нас року.

— На, ось подивися.

Маріца досить довго роздивлялася перстень та, нарешті, сказала:

— А що я мушу побачити? — За мить вона потягнулася до торбинки по окуляри: — Ага, справді. А я не помічала, хоч і дивилася. Сина назвала Олександром, бо каблучка з каменем олександритом.

— А я вибрав перстень з цим каменем, бо знав його властивості. Він посиляє власникові випробування і водночас загартовує його. Латинське прислів'я каже: "Quod me netrit me destruit" — "Те, що не зламало мене, зробило сильнішим". Колись я простежив свій життєвий шлях і побачив, що весь він складається з випробувань та їх

долання, а також з усвідомленням, що стаю трохи міцнішим. Я хотів, щоб і ти була сильною у доланні перешкод. Письменникові це потрібно, адже перешкоди створюємо ми самі.

На мить я подумав, чи вийду міцнішим із переслідувань і провокацій, які терплю уже багато років?

"Судячи з останніх подій, вистою і зміцнію", — озвалось у мені моє друге Я.

Раптом завважив, що перейшов у якусь іншу якість. Після слів Маріци про сина в мені щось змінилося. Тепер я бачив у ній не коханку, а дружину, яка всі ці роки вважала мене своїм чоловіком, не маючи жодної надії, що ми колись будемо разом.

"Що ж такого змінилося, — запитав я себе, спостерігаючи, як заходить у хвили Маріца, — адже мені було відомо, що маю сина? Тільки й того, що про це щойно було сказано".

І тут пролунав у торбинці звук мого телефону.

— Ну, ти як? — почувся голос Кості. Він, як завжди, не витрачав час на слова привітання.

— Нормально.

— Я чого... Мені не дають спокою оті шістдесятєро, яких ми завезли до Пафосу з Єгипту.

— Спочатку їх залишилося тільки двадцять. Сорок, як повідав господар готелю, у той же день майнули в аеропорт і злиняли хто куди. А з тих, що залишилися, я бачив на пляжі "пампушку" і здохляка, якого приводили до тебе в медпункт. Але їх також уже тут немає. Учора дванадцятєро з них забрало якесь судно. Восьмеро мають на Кіпрі власні житла.

— Он як. Зайди до церкви та постав свічку подяки Господу. До речі, там храми православні. Бувай. — Костя відімкнув зв'язок.

"Треба поставити свічку Всевишньому не тільки подяки, а також свічку прохання, щоб і в нашому краї не запанували знову діти Мардука, — подумав я. — Як і десь-інде".

Дзвінок Кості на мить відволік мене від почуттів, викликаних словами Маріци. Та щойно вона вийшла з води і лягла на килимок поруч, як я поцікавився:

— Чому ти не повідомила про те, що сталося?

Якийсь час Маріца німувала; чувся тільки гомін пляжу та плюскіт хвиль; нарешті озвалася:

— Бач, не доберу, як сказати, хоч про це не раз думала. Я знаю кількох жінок, які народили собі діток у такий самий спосіб. Ну, завагітніли від когось, але дитину привели для себе. Про батька ж дитини вони за звичай і не згадують, — по миті додала, кивнувши на рештки колон храму на пагорбі: — А цьому способу, виявляється, стільки ж років, скільки й існує людство. — У нашому ж випадку сталося щось інше. Я знала, що маю чоловіка, а мій син — батька. Ну, вигадувала там, що ти зараз далеко за кордоном... Та останній час він став дедалі частіше цікавитися. Мабуть, під впливом того, що батько його ровесника працює на гвинтокрилі і, трапляється, бере їх із собою. Але не в тім річ. Я боялася, що ти матимеш мене за таку, яка спізнала незнайомого

чоловіка для продовження роду. Мовляв, подумаєш, що людина мусить прийти у світ законно. А це означає — за згодою чоловіка і жінки, а не тільки когось одного. Ну, щоб бути їй — тій, новій людині — щасливішою, чи що... Із року в рік планувала повідомити, але кожного разу щось стримувало. Не подумай, що я остерігалася твого осуду. Щось інше мене утримувало, немов би за тим стояла якась небезпека для сина. Бувало, сиділа по півгодини біля телефону або за письмовим столом з наміром написати листа, але щось мені не давало це зробити. З'являлося відчуття близькості небезпеки. Отой дзвінок мій опівнічний... Здавалося, якась сила, та ж сама, що раніше стримувала озватися до тебе, взяла мою руку й поклала її на телефон. Це не тільки була радість від виходу у світ книги, на яку я очікувала чи не всі десять років, і якою хотіла поділитися з тобою, а й зняття табу на дзвінок до тебе. Ні, більше — це був наказ потелефонувати.

Раптом я зрозумів: сила, яка весь час охороняла мене, була також над Маріцею і нашим дітям.

— Так а батькам що ти казала? — запитав я.

— Нічого. Та й вони делікатно обходили цю тему. Знали про жінок, які також обзавелися дітками, а про людське око вигадували легенди про коханців, з якими у них не склалося подружнє життя. Щоправда, батько якось запитав: "Він хоч путній чоловік?" Ну, це, напевне, щоб переконатися, чи з онука не виросте якийсь покруч. "Авжеж", — відказала я коротко. З приходом у світ дитини для мене все змінилося. Я перестала бути на зустрічах з читачами, виступати з письменниками по радіо й телебаченню. У мене тепер один клопіт — виховання дитини, ну і, звісно, удосконалення того благодійного поетичного дару, який мені дав Господь. Усе інше, якось одразу обсіпалося з мене, як сухозлотиця. Можна ще так сказати: зникло бажання щоденного свята. Але вони — свята — були: ніколи не забуду радості, коли син вперше промовив — уже не пробелькотав, а промовив — кілька слів, коли знаний літературний критик у своїй статті назвав мене визнаною поетесою.

— Тобі відомі властивості каменя олександриту, а як перекладається слово "олександр", ти знаєш? — поцікавився я.

— Ні.

— Визволитель. І Олександр Македонський починав, не як завойовник, а як визволитель від персидського панування. Мідо-Персія на той час була світовою імперією і, отже, він став визволителем не тільки для греків.

— Молдова маленька країна, — зауважила Маріца з усміхом. — До того ж, кого і від кого визволятиме наш син?

— Від дітей Мардука, — вихопилося в мене.

— А це хто такі?

— Ті, кого не видно, але яких немало поміж людей. — Помітивши на її обличчі недовіру, я додав: — А щодо маленької країни, то Македонія у часи Олександра також була невеликим грецьким царством. Але Олександр народився втаємниченим, а на визвольну війну його висвятили мати і жерці храму Зевса. Земним батьком у нього був цар Філіпп; сутність же людську він отримав від когось чи чогось іншого. Що ж до дітей

Мардука, то це не вигадка, і не метафора. — Помітивши настороженість, яка виникла у чорних очах Маріци, я додав: — Колись розповім про них, за рюмкою кави.

Куклія — рибальське селище, тут у будь-якому з кафе можна вибрати розмаїті морестрави. Ми пообідали в таверні, яких на березі немало, і від яких сходив дух смаженої риби. Я випив і кухлик червоного вина, виготовленого з місцевого винограду. Маріца тільки надпила з мого кухля і зауважила:

— У батька вино не гірше.

Вийшовши з таверни, ми враз опинилися під пекучим сонцем. Вона витягла з торбинки мій головний убір.

— Одягни, бо пряхить, як у пеклі, — сказала.

Я завважив, що татарський орнамент на тубетейці став чіткішим і від неї приємно пахло. Отже, її випрали.

— А хто була мати у Олександра Македонського? — раптом поцікавилася Маріца.

— Цариця, дружина царя Філіпа. До речі, сина виховувала вона. Піклувалася, щоб у його оточенні перебували найвидатніші люди. І протягом усього його короткого життя поряд з ним були такі люди. Одержати перемогу над кимось — це одне, а от щоб утримати й закріпити її, потрібне щось більше за наполегливість, одержимість і військову міць. Так, перемігши персидського царя Дарія, Олександр не став руйнувати царства. Тільки відсторонив від влади прибічників переможеного царя. А потім поодружував десять тисяч своїх воїнів з доньками найвизначніших вельмож Мідо-Персії, давши кожному великий посаг. І сам узяв собі за дружину доньку загиблого у битві Дарія. Навряд чи таке могло прийти в голову людині, якій було двадцять сім чи двадцять вісім років. Це міг придумати хтось дуже мудрий. Перемога грека Олександра закріпилася на віки, а сам він став сакральною постаттю східного людю, а потім, з появою ісламу, — і всього мусульманського світу.

Ми знову піднялися до храму Афродіти з рештками вапнякових колон, з усього іонічних, тому, що цей стиль у стародавній Греції був притаманний жіночій сутності. Збереглися тільки фрагменти колон, деякі з яких сягали метра й вище. Я легко уявив їхню справжню висоту, тому що пропорція між довжиною і нижнім діаметром була незмінна — колони сягали вгору на висоту п'яти нижніх діаметрів. Я "побачив" і дах храму, і "почув" різноголосий гомін жінок і чоловіків у храмовому саду. А потім мене немов би понесло на ліфті у глиб часу, аж до того періоду, коли на пагорбі було тільки капище в оточенні велетенських кедрів. Курили ватри у гніздах з викладених каменів, а довкіл чулися голоси і вгадувалися щастя й надія. Раптом усе зникло; від тих часів залишилися незайманими тільки морська синява й небесна блакить. "Правило гілок", яке інколи в мені прокидалося, цього разу "висвітило" лише два моменти шляху довжиною у понад п'ять тисяч років.

Тим часом минуло вже немало часу після оповіді Маріци. Я мусив був щось сказати, але обережність, яка глибоко вгніздилася в мені за багато років цькувань і провокацій, змушувала не квапитися. З голови не виходили слова сина Мардука — молдаванина: "писивом Мага засмічений геть увесь простір. Дедалі більше сайтів

різними мовами повняться його зловорожими одкровеннями". З усього судячи, молдавські темні й діти Мардука, знаючи про моє "писиво", досі не знають про мого сина. Цьому завдячує не тільки обачність Маріци, а й світла сила над нею. Я подумав, що вагатися й осмислювати далі ситуацію не можна. Десь живе хлопчик з очима кольору моря, зачатий у любові в одному з "храмів" Афродіти, який очікує, коли нарешті з'явиться його батько.

— Сонечко, а чи не обвінчатися нам тут? — раптом вихопилося в мене.

Маріца довго не озивалася; обіпершись на одну з колон, вона дивилася на черепичні дахи Куклії віддалік в оточенні зелені. Коли ж обернулася, я побачив дві сльозини, що добігали вже до підборіддя. Раптом очі її блиснули двома чорними діамантами.

— Де? — поцікавилася вона. — Тут? — і поклала руку на колону.

— Ні, ну... У якійсь із тутешніх церков — вони православні.

— Романтично. Але чому так далеко від нашого краю? Можна б і в Одесі чи Кишиневі.

У мене мало не вихопилося: "У Кишиневі не можна, та і в Одесі поки що небезпечно". Але за тим треба було пояснити чому саме. Навряд чи людина з раціональним складом мислення сприйняла б на віру моє пояснення. Йому — поясненню мусить передувати чимало інформації, або ж ситуація, в якій двічі побував Костя. І все ж я змушений буду втаємничити Маріцу, інакше звістка про наше одруження дійде до темних Молдови, відтак вони довідаються чие то дитя Сашко.

— Не тільки романтично, а й символічно, — відказав я. — Пафос — перше місто Римської імперії, де влада стала християнською. Це було ще за життя апостола Павла. Ну, а цивільним шлюбом ми зможемо побратися і в Одесі.

РОЗДІЛ 22

На поромі, який відходив від причалу і плів до судна, острів залишали останні з туристів круїзу, які провели день у Пафосі, а з ними і ми з Маріцою. Нас зустріли Ксилантій з Баксом. Ми з Баксом обмінялися потиском рук, а Ксилантій обійняв мене, а потім зауважив:

— Шефе, ти став на себе не схожий.

— Що, засмаг?

— І це також... Ти завжди мав якийсь жорсткий вираз обличчя. А тепер немов би пом'якшав.

— Іншим слово, розслабився, — уточнив я.

— Ось-ось. Ти став розслабленим.

— На це є вагома причина, друже. — Завваживши на його обличчі допитливість, я сказав: — Ми з Маріцою хочемо накрити сьогодні стіл. Допоможеш? Ну в тій частині, де оселедець з олією й огірки.

— Авжеж. До речі, Костя зараз у капітана. Він сказав, що зайде до вас.

... Я саме "переносив" знімки з фотокамери до комп'ютера, а Маріца розвішувала у шафі одяг, коли до каюти зайшов Костя. З порогу подивився на нас уважно, мовив:

— До вашого гарного вигляду, який маєте, не вистачає гарної звістки. А вона така: капітан не підписав твоєї заяви на відпустку за власний рахунок. Отже, ти увесь цей час вважався працюючим судні. Можеш забрати в касі тижневу зарплату. Заразом отримаєш і премію в розмірі тижневої зарплати, яку виписав тобі все той же капітан.

— Так а премію за що? — поцікавився я.

— Мабуть, за твій ризик, — усміхнувся Костя. А потім звернувся до Маріци: — Він колись скидає тубетейку?

— Буває, — відказала з усміхом Маріца. — Коли спати лягає.

Я показав Лікареві стілець поряд і сказав:

— Ось поглянь.

Він спочатку розглядав на моніторі знімки, зроблені на пляжі, потім, коли я вивів на екран сюжет з руїнами храму Афродіти, поцікавився:

— А це що таке?

Я пояснив, а тоді показав нас з Маріцою у церкві, де священник одягає нам обручки. Якийсь час Костя не озивався, а потім зауважив:

— Ну, ти ж і фантазер! Це ж треба, повезти кохану жінку аж у край Афродіти, щоб там узяти з нею шлюб.

— Це не тільки край Афродіти, — відказав я. — Це і місце, де люди вперше стали християнами. Тоді ще не було поділу на православних і католиків. А цей знімок на моє прохання зробив якийсь із туристів.

— Ксилантій каже, — мовив Лікар, підводячись, — що ви маєте намір накрити поляну. Замість бучного весілля — поляна в каюті. Мені подобається. Ходімо, принесемо стіл від Ксилантія й Бакса до мене, бо у вас тут тісно.

Моє бажання накрити стіл не стало для всіх несподіванкою. Та коли Костя, піднявши келих з ромом, виголосив, що ми обвінчалися, і показав рамку зі знімком вінчання, я завважив на лицах моїх друзів спочатку розгубленість, а потім у Бакса і Ксилантія з'явилося співчуття, а у Рити щось схоже на заздрість. По-доброму посміхалися Макар і Костя. Після другої чарки озвався Бакс:

— Вип'ємо за Шефа і його імпорتنу дружину! — І почаркувався спочатку з нами, а потім з усіма.

— Ксиву маєте? — поцікавився Ксилантій, наповнюючи чарки після щойно випитого.

Замість відповісти, я взяв з тумбочки цупкий аркуш тисненого паперу, схожий на диплом лауреата премії.

— Ось, — сказав.

— Тоді третю пропоную випити за повернення.

— До чого? — поцікавився Бакс.

— До звичаїв батьків, — відповів Ксилантій.

Рита якийсь час дивилася на наше зображення на екрані монітора, а тоді поцікавилася:

— А де ви обручки взяли?

— У Пафосі купили, — відказав я.

— Шкода, що на тобі, Маріцо, немає фати, — зауважила вона.

— Моя доню, ми це врахуємо, — озвався Макар. — Тільки у моїх батьків, у Західній. Там також шанують цей обряд. Адже ми з тобою не вінчані.

Краєм ока я помітив, що Маріца ніяковіла в компанії малознайомих людей. Я пригорнув її й поцілував. І подумки подякував усім, що ніхто не вигукнув безглузлого слова "гірко".

Раптом почувся дзвінок Костиного телефону. Він витяг його з нагрудної кишені і, кинувши погляд на номер, вимкнув зв'язок. Тоді, подивившись на мене і, показавши очима на двері, вийшов. Я пішов слідом. У коридорі він попрямував до сходів на верхню палубу.

Була вже надвечірня пора, дув помірний південний вітер, від чого море вкривали невеликі хвилі з білими гребінцями, вгадувалося ледь чутне гудіння в машинному залі і музика та голоси на нижній палубі.

— Історик, — пояснив Лікар, натискаючи на кнопку звуку, а потім — на номер, який світився на дисплеї. — Побалакаємо тут, бо в коридорі гомінко.

— Алло, — почувся чоловічий голос.

— Ви щойно дзвонили...

— Так. Ви не могли б прийти зі своїм другом до мене завтра у першій половині дня?

— Ні. Ми зараз далеко від Одеси. А що сталося?

— Взагалі то нічого. — На тому боці мить помовчали, а тоді знову почулося: — Вам відомо щось про людей, які втратили пам'ять?

Костя подивився на мене, відповів:

— Писали про щось таке в газеті. Ну, якийсь зв'язок з катакомбами.

— Ось-ось. Таких випадків, виявляється зафіксовано багато, у різних регіонах України. Але до недавнього часу ними мало хто цікавився. Тепер же, через те, що людей таких стало з'являтися дедалі більше, знайшовся журналіст, який систематизував усі випадки. Виявляється, з тих пір, як відійшла стара влада, поява безпам'ятків збільшилася у кілька разів. Тепер ними заселені всі психлікарні, для них створені спеціальні заклади. Мало кого з них вдається ідентифікувати з пропалими безвісти. Журналіст, прізвища якого я, на жаль, не запам'ятав, пише, що ці люди геть позбавлені душ. Власне, вони — скафандри, з яких повиймали їхнє наповнення — людські душі. Ну, це десь так, якби з мобілки витягли акумулятор і сім-карту. І хоч там є ще літєвий елемент живлення, але пам'яті й енергії вже немає.

Озвався я:

— Запитай, у яких містах їх виявили найбільше?

Костя повторив моє запитання. У відповідь почулося:

— Де багато підземних ходів. Наприклад, у Харкові, там під містом нараховують понад тридцять кілометрів тунелів; у нас тут, у районі катакомб; на Донбасі; в Севастополі, де під час війни був підірваний підземний завод разом з його робітниками; вони там, у підземеллі, й мешкали. Тих бідолах загинуло понад шістдесят тисяч.

Журналіст каже, що за два-три тижні істот без пам'яті з'явилося у кілька разів більше, ніж доти, і що враження таке, нібито хтось відкрив концентраційні табори, де їх утримували. Подібне вже траплялося, коли стали випускати репресованих сталінським режимом людей. Просидівши по в'язницях не один десяток літ, вони також багато чого не розуміли у тій дійсності, де раптом опинилися. Але у них, принаймні, була мова, хоч скоріше табірний сленг. Поволі-поволі адаптувалися. А ці справді обезмовлені. Єдине, що вміють, це їсти, пити та справляти нужду. Але не всі такі. Я, власне, тому й подзвонив до вас. Поміж них трапляються люди, які знають халдейську мову, і нею спілкуються поміж собою. Часом заговорюються і балакають сумішшю нашої і халдейської мов. А є й такі, котрі, крім халдейської, знають інші, здебільшого схожі на халдейські, слова. Через це мене, як сходознавця, й запросили в одну з таких колоній під Одесою.

— А що кажуть владці? — запитав Костя.

— Нічого. Поки досліджують, що це за феномен. Отож і мене залучили, та й інших науковців, зокрема й антропологів. Я звернув увагу, що кожен з безпам'ятків нічим не відрізняється від сучасної людини. І в натовпі людському його неможливо ідентифікувати, та коли побачиш гурт таких, то виникає думка, що це окремішня раса чи етнос. Крім звичайних антропологічних прикмет, їх поєднує якась польова особливість; очима її не побачив, але її вловлює аура людини. Вона — та особливість і гуртує їх в окремішню людську групу. Хоча я не впевнений, що слово "людська" я вжив коректно стосовно цих істот. Часом у мене виникало дивне відчуття, ніби я перебуваю у колі старезних людей, яким, проте, на вигляд років від сорока до п'ятдесяти. Спочатку подумав, що це якийсь психічний комплекс, та потім, коли довелося відвідати їх удруге і втретє, то знову за молодими обличчями жінок і чоловіків я вгадував деякі сутності людей, що мешкали на землі кілька тисяч років тому. Звісно, це дурниця. Я подумав, чи не ті це істоти, балачки яких ви з вашим другом записали на диктофон. Отже, ви є першими, хто почав їх досліджувати. А з того, як ваш друг вибудував з перекладених мною слів халдейську фразу "Маг відправив Ліліт у край без вороття", я зрозумів, що саме час об'єднати наші зусилля для праці над ідеєю. Не виключено, що держава для цієї теми може виділити й кошти.

— Слушна думка, — озвався я.

— Ось мій друг каже, що ваша думка йому сподобалася, — сказав Костя і передав мені телефон.

Ми привіталися. Науковець мовив:

— Це добре, що ви поряд виявилися. Можете, поясните таке: під час останнього мого перебування на об'єкті, де поселили безпам'ятків, а це колишній студентський профілакторій на березі річки в гаю, керівник об'єкта сказав, що безпам'ятків, які балакають халдейською мовою, стає дедалі менше, але загальна чисельність резерватів не змінюється. Що б то могло означати?

— Поміж них, або серед адміністрації табору виявився хтось, хто може відправляти квартирантів, які досі селяться у чужому тілі, у край без вороття. Точніше — у

відомство богині підземного царства Ерешкігаль. Ну, це за віруванням вавилонян.

— Он як. Чи не той це Маг, про якого у нас була мова, і з яким ви обіцяли мене познайомити?

— Ні. Це не він, — сказав я впевнено.

— З вашого тону видно, що ви переконані.

— Авжеж.

— Так вас же немає зараз в Одесі і ви нічого не знали про об'єкти, де тримають безпам'ятків. Звідки ви знаєте?

— Зате мені відомо, де перебуває Маг, з яким ми обіцяли вас познайомити.

— Тоді що ж виходить, що він не один такий?

— Не виключаю. — відказав я. — Хоча може бути й інша ситуація — значно гірша.

— Раптом я поцікавився: — А скажіть, всі оті прихоськи з минулого справді мають за плечима по кілька тисяч років?

— Ні. Здебільшого це люди, які народилися на початку минулого століття. Ну, якщо судити за окремими словами, котрі у них дивом збереглися у пам'яті. Наші це слова, але якісь архаїчні. Ті ж, що спілкуються халдейською мовою, справді тисячники. Втім, я не взявся б доводити, що це справді так.

— Ви казали про журналіста, який збирає випадки виникнення безпам'ятків. А прізвища його не запам'ятали?

— Ні.

— А ім'я?

— Та випало з пам'яті.

— Чи не Олегом його звати?

— Олег! Точно. Я згадав, бо й мого небожа звати Олегом. Ви його знаєте?

— Зустрічався. Ще до нашого з вами знайомства. Якщо це кореспондент одеської газети.

— Так, він наш. Гаразд, будемо кінчати розмову. Отож, я очікуватиму вас за три дні у першій половині дня.

— Авжеж. Але на завершення я хотів би вас застерегти: не ходіть більше у резервації, де селяться обездушені істоти.

— Чого б то?

— Поясню при зустрічі. Бувайте.

РОЗДІЛ 23

Ми дивились у слід кросоверу Костиного брата, у якому були Маріца з Ритою й Макар. Геннадій відвозив їх до Ритиної оселі над Куяльницьким лиманом. Коли машина повернула на вулицю, що вела у бік Пересипу, ми зайшли в музей.

Уже за кілька кроків у коридорі наукового відділу я зупинився. В середині у мені немов би щось заворушилося.

— Ти чого? — озвався Костя.

— Повертайся на вулицю і очікуй на мене там, — сказав я, дивлячись собі під ноги.

Мигцем помітив, що обличчя мого товариша стало сірим. Він позадкував, а потім

поспішив до сходів.

Коли до кабінету історика залишалося всього кілька кроків, я знову спинився. "Треба було спершу потелефонувати, а вже тоді йти, — подумав я, кладучи подумки руку на карк мого звіра, який уже звівся на повен зріст. — Послухав Костю: мовляв навіщо попереджати, ми ж домовлялися, що прийдемо через три доби у першій половині дня".

Двері були прочинені і з них сховався дух щойно запареного ліптона. Бородань, як завжди, сидів за великим двотумбовим столом; біля вуст тримав велику піалу з малюнком маків. Праворуч стояв череп'яний кухоль, у якому він настоював чай. На мене подивився зацікавленим поглядом; то була зацікавленість не вченого, а чиновника, який у кожному відвідувачеві бачить предмет власної наживи. У тому не було б нічого особливого, якби не очі — жовті у чорну цяточку. На підлозі лежала купа книг; я встиг помітити, що то були томи історії України, тлумачні словники й підручники української мови, видані в роки незалежності. Не стоси, а саме купа. Такі насипи книжок на площах показували у хроніках, де їх спалювали фашисти. За тим у Німеччині з'явилися крематорії і для людей. За сталінського режиму книги спалювали у топках паровозів. Їх під оком енкаведиста завантажували у паливний відсік і під його ж — енкаведиста оком кочегар грабаркою кидав їх у топку. Топка паровоза ставала крематорієм для думок і емоцій, увічнених у слові. Ці асоціації промайнули в пам'яті мигцем, до того, як з мене вилетіла чорна блискавка і влучила бороданя в груди. Він враз зів'яв і спав з лиця, як гумовий муляж, з якого випустили повітря. Краєм ока я завважив, що в рядах книг, якими був заставлений увесь кабінет, з'явилися чималі прогалини. Видання, що там стояли, повисмикували і покидали на підлогу. А судячи з гіркуватого запаху прілого паперу, який домішувався до аромату ліптона, це сталося зовсім недавно.

Я дістав телефон і натиснув на Костин номер. Почувши відповідь, сказав:

— Зайди.

Лікар спинився в коридорі, не наважуючись переступити поріг. На засмаглому лиці було знати розгубленість, як тоді, в Лікарні, коли я завадив увійти в нього сутності доньки Мардука. Я кивнув на чоловіка за столом.

— Оглянь, — мовив.

Він нерішуче переступив поріг.

— Причини дверей і не бійся. Тобі нічого не загрожує.

Костя підступився до історика, який, здавалося, заснув за столом. Довгенько тримав руку в нього на пульсі. Та, нарешті, озвався:

— Живий.

Тим часом я прикидав, як довго у тілі вченого сидів син Мардука. Від цього залежить, чи не прихопив "квартирант" з собою у край без вороття і його душу. І тут господар кабінету ворухнувся і розплющив очі. Раптом у них зайнявся подив.

— Що сталося? Хто це книжки поскидав на підлогу?

Мені відлягло від серця. Чоловік був самим собою, і очі мав карі, а не жовті в

цяточку.

— Сталося те, що ви не послухали моєї поради не ходити в резервацію, де селяться обездушені істоти. Коли ви там були в останній раз?

— Сьогодні вранці.

— Ну, а перед обідом ви вже не були господарем свого тіла, як і сутності. А оце, — я показав на купу книжок, — зробили ваші руки. Ще б трохи і ваш квартирант оволодів би всіма складовими вашого організму і від вас залишилося б те ж саме, що й від людей, які стали безпам'ятками.

— А хто тоді чай запарив?

— Ви, — запевнив я.

Він подивився на піалу, сказав:

— Я з неї не п'ю, бо вона велика. — Господар висунув шухляду і дістав маленьку чашку з блюдцем: — Ось кухлик. Я п'ю мало, але міцний. А піалу мені подарували на різдво колеги.

Раптом прочинилися двері і зайшла жінка з папірцем у руці. Подивилася здивовано на купу книжок, тоді привіталася з нами і поклала папірець перед ученим.

— Щойно телефонували у приймальню, прохали переказати, що на вас очікують у пансіонаті, де ви були сьогодні вранці. Там відбудеться семінар. А це, — жінка кивнула на папірець, — їхній телефон для контакту.

Коли за жінкою зачинилися двері, учений пояснив:

— Секретарка директора. А це номер телефону того пансіонату, де я сьогодні був.

Він хотів іще щось додати, але його випередив Лікар:

— Блискавично — вранці очолили, а в обід уже викликають на партактив.

Учений поцікавився, що значить очолити, на що Костя пояснив:

— Це термін дітей Мардука. Він означає впустити в людську плоть прибульця. Треба розуміти, що вони ще не знають, де тепер їхній товариш.

— А ви не помиляєтесь? — засумнівався господар.

Я взяв папірець з номером і, кивнувши на телефонний апарат на столі, спитав:

— Можна?

Учений сказав, що так.

Уже перший звук слова "Алло", яке почулося у трубці, викликало в мені звіра-охоронця. Чоловік за столом, який дивився на мене, очікуючи, що я скажу в трубку, раптом змінився на лиці. Але тільки на мить, бо я поспішив відімкнути зв'язок, і обличчя моє набрало звичайного виразу.

— Твоя правда, — звернувся я до Кості. — Це вони.

Несподівано спокій, який оповивав мене уже кілька тижнів, почав танути. Я знову опинився у ворожому просторі, з кожного куточка якого шкірилися конвоїр, наглядач, провокатор, інформатор, у яких було тільки одне завдання: привернути до себе мою увагу. Вони вбивають способом, який не зафіксований у жодному законодавстві. Його умовно можна назвати: "Спосіб безконтактного убивства" або "Спосіб убивства по краплині". Убивають не через пошкодження плоті, а через пошкодження нервової

системи, а вже вона псує плоть. Людина помирає не від ножа, кулі чи важкого предмета, а від інфаркту, інсульту чи чогось подібного. Це винахід дітей Мардука.

— Ви хотіли, аби ми познайомили вас з Магом, — озвався Костя і кивнув на мене: — Так ось він.

— Он як.

Бородань за столом якийсь час про щось міркував, а потім запитав:

— А чого ви не сказали про це минулого разу, коли тут були?

— Ви все одно не повірили б, — відповів Лікар.

Несподівано історик сказав:

— Послухайте, я, здається, знаю халдейську мову. Не так, як досі, а посправжньому. — Він почав казати незрозумілі слова з великою кількістю ретрофлексних, свистячих і шиплячих звуків. Потім переклав: — Богине Ерешкігаль, прийми мою душу у царство своє. Я раб твій і прах біля ніг твоїх по віки віків.

Як виявилось, то була єдина халдейська фраза, яку залишив на згадку вченому його недавній "орендар". Усвідомивши це, історик засмутився. Він поцікавився:

— Що це за люди, і де вони навчилися неіснуючої, мертвої мови?

Я не поспішав відповідати, підшукував, якби простіше пояснити. Та, нарешті, сказав:

— Вони не вчилися цієї мови. Вони прийшли з нею у світ людей. Ну, народилися з нею. Зазвичай у кожного, хто з'являється у нашому світі, блокується інформація про попередні життя — не відсікається, а тільки блокується. Це десь так, якби у людини, яка переїхала мешкати у якийсь інший край, частину речей вилучили б і поклали на сховок у шафу чи кімнату, до якої власникові тих предметів доступу немає. Речі належать йому, але у цій ситуації, у цій системі, де він опинився, ними користуватися заборонено. Для потойбічних же сутностей, хто в попередніх життях володів халдейською мовою, — жерців храму Мардука, Магів і чарівників Вавилону, є виняток. Хоч їх і народжує сучасна жінка, але вся сума знань, якими володіла сутність у потойбіччі, залишається при ній і після втілення її у людський плід. Це не тільки мова, а й дещо важливіше — доктрина аккадсько-вавилонського духовного егрегора. Найбільше таких істот прийшло у світ наприкінці дев'ятнадцятого — на початку двадцятого століть. Це космічне явище.

Я завважив, що Костю моє пояснення цікавило не менше ніж науковця. Він запитав:

— А до чого тут космос?

— Я тобі колись казав, що на кінець дев'ятнадцятого століття, а точніше на тисяча вісімсот вісімдесят перший рік припадає зміна кіл Сонячного Зодіаку. Коло Сонячного Зодіаку ще називається анарагонічний оберт, і триває двадцять п'ять тисяч дев'ятсот двадцять років. Для порівняння: анарагонічний оберт Землі триває триста шістдесят п'ять днів. А тільки якщо в кінці земного оберту люди святкують народження нового року, то в кінці анарагонічного оберту Сонця у людстві народжується нова цивілізація, можна сказати, нова раса. Ось у цей період і приходять у світ велика кількість лихих,

чорних геніїв минулих епох. Аби глибше зрозуміти те, про що я кажу, треба ще оповісти про зв'язок Темного Сателіта Землі з усіма дванадцятьма знаками Зодіаку Сонця, але це вимагає вже тривалішої розмови.

І тут я дістав з кишені смартфон, яким давно вже не користувався, і пошукав у "контактах" слово "Олег". Відгукнулися одразу. Я нагадав, що ми колись уже зустрічалися у сквері біля Троїцької церкви і запитав, чи не хотів би журналіст ще раз побачитися зі мною.

— Авжеж, — відказали на тому боці, — коли і де?

— Та хоч зараз. А де — біля історичного музею.

— Мені йти туди хвилин п'ять. Але прямо зараз не вийде. Давайте за півгодини.

Коли ми роз'єднали зв'язок я пояснив, що це журналіст, який зібрав матеріал про безпам'ятків.

— Он як, — озвався історик, підводячись з-за столу і окидаючи поглядом купу книжок. — Треба дати лад до його приходу.

... Коли я виходив з кабінету, тут уже панував порядок: книжки знову зайняли свої місця на полицях, а підлогу було протерто вогкою шваброю.

Гінка постать журналіста виникла несподівано з-поміж перехожих. У вусі в нього поблискувала серга з символом "Овна", а голова була ретельно поголена.

— Я чому до вас озвався, — мовив, потиснувши йому руку. — Виявляється, ваша тема несподівано отримала розвиток.

— Так. Це сталося після зміни влади. Мене покликав редактор і повідомив, що тепер ми можемо займатися "непомнящими" відкрито.

— А доти ви що робили те з оглядкою?

— Авжеж. До речі, це ідея не моя, а редактора. Він же її і притримував. Коли ж прийшла теперішня влада, ми продзвонили всі видання й сайти і накопали чимало матеріалу. Як виявилось, над цією темою сушило голову немало людей, але робили все потай.

— Гаразд, — сказав я, — побалакаємо в музеї.

Коли я познайомив Лікаря й історика з журналістом, господар кабінету сказав, що він читав усі статті Олега.

— Тільки в одеській пресі? — поцікавився гість.

— Так, але ви пишете й про інші регіони.

— Точніше сказати: про всі області. Редактор опрацював зібраний мною матеріал і написав статтю за його і моїм авторством. Вона побачила світ у центральній газеті, і, отже, її прочитали всі. Одразу ж нам почали дзвонити, ми стали отримувати листи — паперові й електронні. Найбільше тема зачепила родичів "непомнящих". Виявляється, деякі з постраждалих живуть у своїх сім'ях уже багато років. Ця недуга не має назви, а відтак не існує й методики її лікування. Та найбільше звернень ми отримали від психо— і наркозакладів. Там не знають, що робити з такими хворими. Дехто називає їх істотами без душі і пам'яті, інші — біороботами, у яких витягли програму. Єдиним позитивним моментом безпам'ятків є їхня не агресивність і слухняність. Медики вважають, що їм

не місце ні серед психів, ні серед наркозалежних. Потрібен спеціальний реабілітаційний заклад, де науковці-психіатри досліджуватимуть феномен і, якщо пощастить, розроблять якийсь метод лікування. Цих людей не так уже й багато, але вони є в кожній області. А головне, чисельність їх до недавнього часу збільшувалася в арифметичній прогресії. Коротше кажучи, мабуть, під тиском медиків, Міністерство охорони здоров'я поставилося з розумінням до цієї проблеми — познаходило в областях покинуті студентські профілакторії, привело їх до ладу і дозволило туди "непомнящих". Ось і все, що я можу повідомити. До речі, першим, хто поцікавився моєю публікацією про тих бідолах, — журналіст подивився на мене, — були ви.

Озався Костя:

— Цікаво-цікаво... А яка твоя особиста думка про цей феномен?

— Боюся, що моя відповідь здасться вам некоректною. Логіка така: "непомнящі" — це заготовки для сутностей, які мають дисантувати у наш світ. Ну, щось на зразок скафандра. А факт появи їх — "непомнящих" у дедалі більшій кількості тягне тільки один висновок: десь готується масована агресія на нас. — Несподівано Ігор усміхнувся. — Фантазія все це. Спосіб мислення фана, який виховувався на фантастичних творах.

Тим часом я подумав, що в цій кімнаті сидять двоє людей, які мали чужинців у своїй плоті, і тільки випадково уникли долі безпам'ятків.

Промовив історик:

— Сталося так, що мені довелося побувати в комісії вчених, котрі виявляли поміж "непомнящих" тих суб'єктів, які бодай щось пам'ятають, наприклад, слова. Поміж нас були спеціалісти з арамейської, коптської, старогрецької мов. Зокрема, я колись досліджував стародруки Вавилону, а там державною мовою була халдейська. І жодного, хто б пам'ятав інші, крім халдейської, наприклад, арамейські слова, поміж них не було. Рештки знань залишилися у пам'яті лише в кількох "непомнящих". Але йдеться про Одесу. А як в інших областях?

— Цей момент не дає спокою і нашому редакторові, — сказав журналіст. — Знання мови, яку людина раптом виявляє в собі, і про яку раніше і не здогадувалася, це рідкість. Хоча такі випадки й не поодинокі. У свідомості декого, буває, оживають навіть мови, котрі зникли кілька тисяч років тому. Редактора мого бентежить те, чому хворі на цю недугу виявляють знання саме халдейської мови, і яке вона має відношення до "непомнящих"? На поверхні лежить думка, що саме "непомнящі" і є скафандрами для сутностей — носіїв халдейської мови — державної мови Вавилону. Ми про це ніде не писали, але між собою балакали.

"Слушна думка, — подумалося мені. — Напевне, редактор має якусь інформацію про існування потаємних закладів, де утримувалися безпам'ятки, а також йому відома й мета їх "виготовлення" і утримання. А те, що він надто обережно висвітлював цю тему за часів старої влади, є підтвердженням того".

Раптом я завважив, що на мене дивиться Лікар. Він запитав у Олега:

— Скажи, а яка ситуація в інших країнах? Там також безпам'ятки, халдеї...

— Забугорних засобів масової інформації я не читав. Ну, крім інтернет-видань. А ті

окремі публікації, що там з'являються, не свідчать про те, що такою недугою вражений увесь світ. Схоже, що напасть упала тільки на нас. Як каже редактор, ведеться масована підготовка для вторгнення чогось поганого саме у нашу країну. Попередня влада сприяла тому. Не законодавчо, звісно, і не відкрито.

— З чого ти взяв? — поцікавився Костя.

— Ну, наприклад, якийсь із продажних журналюг наїде у пресі на колишнього правозахисника, і не на одного, а на увесь гурт людей, які виборювали колись незалежність. А ті, хто сидить у владних кріслах, вдають, що нічого не сталося. Але ж це підкоп під периметр!

Тим часом я міркував: "Чому "халдеїв" поселили в той самий заклад, що й безпам'ятків? Адже вони знають мову, хоч і мертву. А відтак не зовсім позбавлені пам'яті. Я спитав про це Олега, на що він сказав:

— Збирали всіх підряд. А чи знає хтось із них кілька незрозумілих слів, чи не знає жодного, значення тому не надавали.

На мить мені привиділося, що я стою в лікарняній палаті над Свистоплясом, який корчиться у судомах на підлозі, а я дивлюся на "бійку" між власником тіла і сином Мардука в ньому. Не витримав організм, точніше — серце. А відтак у краї без вороття опинилися і син Мардука, й темний, себто уроджений Свистопляс, якому належала плоть. І тут спало на думку: "якби серце витримало і переміг би Свистопляс, то він би став безпам'ятком з невеликим запасом матюкливих слів, позбавлених будь-якого глузду; якби ж перемогу отримав син Мардука, то плоть стала б власністю того, хто знає халдейську мову. Скоріше за все, усі "халдеї", котрі перебувають тепер у пансіонатах, є тими, що перемогли господарів тіл, у яких вони "квартирували". Ті ж, що народилися як люди і здобували освіту й виховання як люди, повтікали, або припинили, очікуючи слушної нагоди розпочати нову зловорожу діяльність".

Я знову поцікавився в журналіста, чи багато "знавців стародавніх мов" поміж безпам'ятків.

— Одиниці. Але це тільки в Одеській області. По всій же Україні їх, мабуть, більше. А от хто вони — невідомо, — відказав Олег.

— А редактор що каже? — поцікавився історик.

— Та знав би редактор, знав би й я. Хоча нам відомо, що на цю тему ведуться якісь перемовини між владою і церквою.

— А до чого тут церква? — здивувався Лікар.

— Подейкують про екзорцизм. Ну, це коли з одержимого виганяють біса. Кажуть, десь існує католицький інститут з підготовки екзорцистів. Та і в нашій — православній церкві є священики... Як на мене, забобони то.

На мить я відчув на собі погляди Лікаря й ученого. Вони очікували що я скажу. Натомість я подумав, що екзорциста підготувати в навчальному закладі неможливо. Ним треба вродитися або ж зазнати якогось екстремального впливу, після якого людина переходить в іншу якість. Я сказав:

— Отже, передбачається виганяти біса молитвою, і робитиме те священик. Ну, є

така практика. Є. Але виганяти його починають тоді, коли він збіситься. Якщо ж він живе у людській плоті в гармонії з власником плоті, а таким найчастіше є темна людська сутність, то священик його не впізнає. До того ж темні в церкву не ходять. Хоча у ситуації, яка тепер склалася, такий метод має право на існування.

На лиці журналіста майнув вираз збентеженості.

— Так а як же бути? — озвався він.

— Перед усім слід розпочати пошук тих, які спроможні відрізнити людину від нелюда в людській подобі.

— Це щось із області фантастики? — посміхнувся Олег.

— Ні, синку, такі люди існують. Я не брешу.

— Він каже правду, — майже в один голос підтвердили історик і Лікар.

Журналіст подивився на свій масивний годинник на кощавій руці, підвівся.

— На жаль, мушу вже йти. Скажу про цю вашу думку редакторові. Ага, номер вашого телефону можна?

Замість відповіді я дістав смартфон і, знайшовши номер Олега, натиснув на слові "дзвонити". Одразу ж пролунав сигнал у кишені журналіста. Він зберіг мій номер.

Після того, як пішов журналіст мені раптом кинулося в очі, що обличчя бороданя має блідий відтінок — його щоки, чоло. Зазвичай воно у нього смагляве. Я запитав:

— З вами все гаразд?

— Не дуже. Не хотів казати при журналістові. Часом мені здається, що я на грані втрати свідомості.

І тут озвався Костя:

— Хочете, я скажу, що ви відчуваєте? У вас стан людини, яка повернулася додому і виявила, що там порядкував чужий. Ну, речі знаходяться не там, де ви їх колись поставили. Але це тільки аналог того, що з вами відбувається насправді. Зрушилися з місць ваш світогляд, вся сума переконань, а точніше — увесь фундамент уявлень про світ і закони сучасної людини. А на полиці вашої пам'яті з'явилося чимало такого, чого там ніколи не було: деякі халдейські фрази, їхні ж — халдейські закони, а тільки у стислому, заархівованому вигляді. Ті архіви поступово розкриватимуться і ви зможете обирати між ними, і тим що напрацювало людство за два з половиною останніх тисячоліття.

— Ви з вашим другом якісь дивні люди, — зауважив учений. — Все, про що ви сказали, правда. Звідки вам про це відомо.

— Друже, у вашій ситуації я побував двічі. А чому саме на нас з вами це впало, знає он він, — Лікар кивнув на мене.

Я сказав:

— Не тільки на вас. Це лихо може впасти, і часто падає, на будь-кого, хто має відкриту людську сутність. З таких людей, навіть не позбавляючи їх пам'яті, можна робити "непомнящих", а точніше оболонки для дітей Мардука. Будь-який син Мардука легко увійде у вашу людську оболонку, і співіснуватиме з вами або ж витіснить вас із неї. Та цього разу вийшло на краще. До того ж все, що залишив квартирант на згадку

про себе, скоро перестане бути активним. Воно не зникне, а стане звичайною інформацією. Усі ваші уявлення, переконання, сума знань стануть на свої місця. Іншими словами, ви у вашій "оселі" знову станете господарем, і ніщо вже не створить там дискомфорту.

— Авжеж, — підтвердив Лікар і додав: — Нам час іти.

Ми підвелися, потисли господареві руку. Навздогін почули:

— Дякую, хлопці.

РОЗДІЛ 24

"Жінки є жінки", — подумав я, спостерігаючи як Маріца, уже вкотре, виймає з сумки в'язану кофту, яку ми придбали на базарі у Стамбулі — подарунок матері. Мене вже заколисувало в м'якому кріслі автобуса "Одеса — Кишинів", коли я почув:

— Треба б і собі було купити, — Маріца ніби розмірковувала вголос. — Для холодної погоди краще й не буває.

— У тебе попереду ще — один тур, — озвався я. — Купиш.

Знову почала огортати дрімота. Мабуть, запах покупки навернув мене думкою на довгу вулицю стамбульського ринку, якою ми з Макаром ідемо слідом за Ритою й Маріцею. Для жінок ряди базару, схоже, були залогом музею. Для нас же з Макаром — тестом на випробування: скільки часу нормальна людина зможе витримати у гамірній людській сутолоці. Щоправда, мій погляд одного разу спинився на дитячому одязі. То була знайома з дитинства пара: коротенькі штанці й стилізована під морську сорочка з краваткою і білим, на всю спину, коміром, окантованим двома блакитними смужками. Я побачив той самий одяг, у якому мене сфотографували в дитинстві. "Це ж треба! Скільки часу минуло, а їх виготовляють у незайманому вигляді", — подумав я. На моє прохання Макар запитав у продавця, на який вік дитини одяг. Той сказав, що на десять-одинадцять років і назвав ціну.

— Вам це потрібно? — поцікавився Макар, кивнувши на костюмчик. І, почувши ствердну відповідь, почав торгуватися. Нарешті назвав суму, і додав: — Це половина ціни, яку він зажадав спочатку.

Скоро Макар зупинився біля тютюнового прилавка. Його увагу привернула дерев'яна коробка з п'ятьма сортами тютюну.

— Це те, що мені треба, — сказав він. — Я іноді бавлюся люлькою.

І тут я згадав слова Маріци. Вона казала, що й батько її, буває, закурює люльку.

... Ми висіли з автобуса на платформі кишинівського автовокзалу. Маріца сказала, що треба потелефонувати. Розмова була коротка; з кількох молдавських речень я зрозумів кілька українських слів, серед них і слово "мамо".

— Додому не їдемо. Їдемо до моїх батьків, — сказала. — Неподалік звідси — страда Вадул Луй Воде, яка стикується з шосе, де ходять маршрутки у це селище.

... На Маріцине прохання водій зупинив маршрутку біля одного з перехресть селища Вадул Луй Воде. По кількох хвилинах ходу вздовж високих, суцільно порослих живоплотом парканів, Маріца зупинилася і, відхиливши пасмо дикого винограду, прочинила хвіртку. Ми зайшли у невеликий дворик в оточенні дерев, кущів і мальв.

Ліворуч я завважив знайому з фотознімка альтанку, обсновану виноградом із тими ж, що й на знімку, гронами стиглих продовгуватих ягід. З альтанки сховався дух чогось смачного. З невеличкої літньої кухні вийшла господиня, при вигляді якої майнула думка: "Маріца — її молодша копія". Майже одночасно у дверях будинку з'явився сивочолий господар середнього зросту й комплекції.

— Ось, — сказала Маріца батькам і показала на мене, — привела вам зятя. — А це мої мама Анастасія Миколаївна і тато Гаврило Васильович.

Господарі привітно посміхнулися, проте моєї уваги не уникли їхні уважні погляди, якими вони окинули мою постать від форменого кашкета до білих черевиків. Я не міг розпізнати якоїсь думки на обличчях, але на них, як мені здалося, вгадувалося полегшення. Я також зітхнув, бо в глибині свідомості ворухнулося опасіння (це вже був мій психічний комплекс), чи не виявиться, що хтось із Маріциної рідні темний. Водночас подумав, чи не внесу я, гнаний, в їхнє спокійне життя тривогу, адже в Молдові дітей Мардука, мабуть, не менший відсоток ніж в Україні.

— А де це Сашко? — поцікавилася Маріца.

— Бовтається на Дністрі, — відказав чоловік.

І тут з кущів вигулькнула гінка постать хлопчика в шортах. У душі моїй щось теленькнуло. На мить здалося, що то був я — сором'язливий хлопчисько, який раптом опинився перед незнайомцем в однострої морського офіцера. Він стояв у нерішучості і боявся підвести на мене очі.

Озвалася Маріца:

— Синку, я ж тобі казала, що він колись прийде. Ось він. Підійди до нього, це твій тато.

Оскільки хлопчик не ворухнувся, підійшов я до нього і поклав на стрижену голову руку. Для мене це стало не просто покладання руки, а щось більше. Я раптом усвідомив, що в мене є рідня: дружина, син, тесть і теща. Водночас мене пронизала думка: "Чому все, що сталося зараз, не відбулося десять років тому?" З'явилася й відповідь: "На це запитання ніколи не буде пояснення. Як не буде пояснення: чому тоді, після приїзду з Коктебеля, мені відкрилася таємниця числа звіра".

— Вам треба б переодягтися в зручніший одяг, — зауважила господиня. — Гавриле, дай зятєві свої полотняні сорочку й штани.

Альтанка виявилася значно більшою, ніж я уявляв. Обабіч довгого столу стояли дві лави, накриті вузькими смугастими ряднинами, на кожній з яких могли поміститися чоловік із десять. З нагоди нашого приїзду батьки намірилися запросити декого з родичів, але Маріца, пам'ятаючи мою пораду, попрохала цього не робити. Ми сиділи за столом — з одного боку ми з Маріцою та Сашком, з протилежного — батьки. Господар розкоркував пляшку і збирався вже розлити по склянках, як Маріца раптом підвелася.

— Зажди, тату, — зупинила батька. — Ми тут дещо привезли.

Вона вийшла з альтанки і принесла сумку. Спочатку витягла кофту.

— Це тобі, мамо, на зиму. А це тобі, синочку. Піді перевдягнися. — Вона дала йому костюмчик.

Коли теща з сином вийшли, Маріца подала мені сумку і я витяг коробку з колекцією тютюнів.

— Ваша донька розповідала, що ви інколи викурюєте люльку. Ось, матимете що курити. А це нова люлька з кореня вереску й кисет до неї. Один мій друг тямить, що таке куриво і порадив подарувати вам оцей кисет. Він герметичний і в ньому можна не тільки зберігати, а й ароматизувати тютюн. Ну, тютюн можна перекладати скибочками яблука те-се...

Раптом я завважив, як на обличчі літньої людини з'явилася щира радість. Поки тесть роздивлявся подарунки, прийшли Сашко з бабусею. На мене знову накотилися спогади дитинства: фотограф садить мою бабусю на стілець, а мене, у костюмчику моряка, ставить поруч. На нас дивиться око великого фотоапарата. Моя голова також стрижена і кругла, як у Сашка. Я давно очікував миті, коли покажу йому своє фото. Приїхавши від Маріци, я скопіював його на смартфон.

— Ти ба, якраз по ньому, — зауважила Маріца, розглядаючи сина в обновці.

Я дістав з кишені телефон, знайшов розділ "галерея" і відобув фото, де ми зняті з бабусею.

— На ось глянь, Сашо.

Він узяв апарат і припав поглядом до екрана.

— Мамо, коли це мене фотографували? І що то за бабуся зі мною? — поцікавився хлопчик.

Маріца довго дивилася на знімок, а потім запитала:

— Що за містика?

— Жодної містики, сонечко. На знімку я і моя бабуся. Мені було тоді стільки ж років, скільки зараз Сашкові.

— Дай-но, — сказала теща. Вона довго розглядала знімок, а тоді зауважила: — Справді... Риси обличчя, колір очей — те саме. Але є й відмінність. Вуха.

— Авжеж, — погодився я. — У мене вони капловухіші.

Тим часом тесть відсунув свої подарунки, взяв пляшку з вином і наповнив невеликі скляночки. Під його ж тост "будьмо" ми й випили. Сашкові Маріца налила компоту з кухля.

Після випитого я немов би перенісся на берег моря в селище Куклія. Як на мій смак, вино тестя мало чим відрізнялося від того, що ми там пили. Я подивився на Маріцу, і вона, немовби отямившись, сказала.

— Я не хотіла під час нашої з вами телефонної розмови казати про подію, яка ось-ось мала статися. Але коли вона вже відбулася, то я подумала, що скажу про неї не по телефону, а краще у колі сім'ї. Якщо коротко: ми повінчалися.

На якийсь час настала тиша ніхто не озивався, а потім промовив здивовано Гаврило Васильович:

— Де, на Кіпрі?

— Так, — відказала Маріца.

— Так а що там за церкви? — спитала Анастасія Миколаївна.

— Православні, мамо. А якщо точніше, то ми взяли шлюб у першому храмі в історії християнської віри. До того, як його було збудовано, храмів віри ще не існувало. — Вона підтягнула ближче сумку й витягла рамку з вінчальним посвідченням. — Ось. Тепер ми перед Богом і людьми...

У матері на мить обличчя ніби розм'якло, а з чорних, як і в Маріци, очей викотилися дві сльозини. Краєм ока я завважив, як здригнулося підборіддя у батька, але тільки на мить. На підтвердження сказаного, Маріца поклала на стіл долоню з обручкою. Поклав і я свою. Тоді пошукав у "галереї" смартфона знімки з нашого вінчання і дав тещі. Вона припала поглядом до екрана, по миті зауважила:

- Шкода, доню, що на тобі фати немає.
- Авжеж. Але тоді б у нас не було обручок.
- То таке діло, — поблажливо промовив тесть.

Досі Маріцині батьки зверталися до мене українською мовою. Але то були тільки окремі слова і фрази, які, як я думав, вони вживали тому, що я з України. В Коктебелі ж, де ми познайомилися з Маріцею, ми спілкувалися російською — переважно російською, бо в лексиці Маріци проскакували також молдавські й українські слова. Тепер я збагнув, що це не була спроба підлаздитися під мою мовну приналежність. Не було те і сленгом. Це була їхня мова. Після обіду, коли жінки і хлопчик пішли в хату, я поцікавився у тестя, чому вони між собою не балакають по-молдавському. І додав:

- Хіба ви не молдовани?

— Молдовани, — сказав він, — але роду козацького. Сталося так, що ми й одружувалися, й виходили заміж за українців. У Молдавії багато наших. Але мова молдавська для нас така ж рідна, як і українська. Он Марія стала вчителькою молдавської мови і молдавською ж поетесою. Навіть ім'я собі вигадала суто молдавське — Маріца. Ми живемо тут одвіку. Пам'ятаю оповіді ще мого прадіда, про те, що рід наш із задунайських козаків походить. Після російсько-турецької війни більша частина козаків повернулася в Україну: осіли на Одещині, на Південному Бузі, а наша рідня перебралася сюди. Земля тут хоч і не така щедра, як у вас, але люди привітні.

Тесть заходився набивати люльку, принюючись до тютюну. По тому, клацнув запальничкою і, піднісши полум'я до люльки, сказав:

- Дякую за подарунки. Я завжди мріяв про таке.

Якусь мить він розкурював, а потім затягнувся; на обличчі з'явився вираз відстороненості чи забуття.

— Раптом сказав: — Послухай, ми ото "будьмо" та "будьмо", а за ваш приїзд не випили. — Він взяв пляшку, але перед тим, як налити, поцікавився: — Як ти на таке?

- Позитивно, — посміхнувся я.

Після цієї чарки я відчув, що легке оп'яніння вже закінчилося і з новою дозою почнеться охмеління. Вже приготувався відмовитися від нової пропозиції вина. Але тесть запитав:

- А як у вас щодо планів на майбутнє? Де ви збираєтеся осісти — тут чи в Одесі?
- Ми так вирішили — я поки працюватиму на судні, зароблю грошей, продам усе,

що маю в моєму місті і купимо житло в Одесі. А доти все буде, як є. Клопоту зі спілкуванням не бачу. Скільки тут від Одеси до Кишинева їхати...

Якийсь час тесть не озивався, а тоді поцікавився:

— А які причини заколоту у вас в Україні?

— То не заколот, — відказав я. — Заколот, коли якась із груп або партій захопить владу. Тут же терпець увірвався у всього населення.

— Терпець від чого?

— Від безмежної сваволі. Людину могли безкарно вбити, покалічити, зґвалтувати, у міліцейському відділку чи десь-інде. — Мить я помовчав, а потім додав: — А то просто стали зникати люди. Траплялося, що й поверталися, але вже без пам'яті. Але жоден Лікар від того безпам'ятства не лікує. Не існує й методів лікування.

Гаврило Васильович зробив кілька затяжок, тоді сказав:

— Я чув щось таке — по телебаченню казали. Ті люди немов контужені.

— І про багатьох казали? — поцікавився я обережно.

— Та ні — десь випадків із п'ять. Це було, здається, ще на початку року, і ось, зовсім недавно. До речі, ваші події вплинули й на нас. Понаїжджало з України товстосумів, скуповують усе, що бачать: землі, підприємства. Дехто вже отримав громадянство і протоптує стежку в Парламент. Наші владці дивляться на це лояльно.

— У такі моменти з країни втікають не так товстосуми, як бандити з награбованим, — зауважив я.

— Тут не надто переймаються тим, що то у них за капітали. Аби тільки інвестували економіку. А в них такі статки! — сказав тесть і по миті додав: — З усього, обібрали вас капітально.

"Якби тільки це, — подумав я. — Вони залишили по собі морально пошкоджене суспільство. А це вже лікується не кількома роками, а кількома поколіннями".

РОЗДІЛ 25

Ми з Маріцією вже їхали пригородом Одеси, коли раптом у нагрудній кишені завібрував телефон. Хтось басовитим голосом запитав чи це я, а тоді сказав:

— Ваш номер мені дав Олег, журналіст. Не марнуватиму часу на тему вашої з ним розмови, а перейду одразу ж до справи. Ви, як я зрозумів, сумніваєтеся у доцільності залучення екзорцистів?

— А ви редактор? — поцікавився я.

— Так.

— Річ у тім, що екзорцисти виганяють з одержимої людини біса, який збісився. А це буває рідко. Найчастіше ж обидві сутності — господар і квартирант співіснують у повній гармонії. Серед таких пар найчастіше досягає успіхів та, в якій господар плоті позбавлений табутивного бар'єра. Та — друга сутність штовхає господаря на зневагу до будь-якого закону — людського чи Божого. І він, якщо в ньому вчасно не розпізнати нечистого, стрімко сягне найвищих здобутків. Якщо це бізнесмен, він не зупиниться перед фізичним знищенням конкурента, якщо політик — так само, до того ж запустить на люди будь-яку брехню. А якщо він уже вгніздився на найвищому щаблі ієрархічної

драбини, то хто вижене з нього біса? Це перше, а друге: навчитися екзорцизму не можна, екзорцистом треба вродитися. Як, наприклад, співаком. Тоді й молитва з допомогою якої виганяють з людини лихого, спрацює.

— Логічно, — почувся на тому боці. — Так що ж, у створенні інституту екзорцизму пропадає сенс?

— Ні. Але для нього слід підбирати таких людей, які спроможні розпізнати в суб'єкті квартиранта. Якщо ж він такими здібностями наділений, то, отже, зможе і спровадити прибульця з господаревого тіла.

— Куди?

— На Темний Сателіт.

— Бачу, тема вам відома не з чуток. Нагадайте, що таке Темний Сателіт.

— Ну, на нього ще кажуть "Орб". Це одна із складових аури планети Земля. Вона відповідає за такі рефлексії живих організмів, як їсти, пити, розмножуватися. На ній селяться також душі покручів, мутантів свідомості і тому подібне. Але це не те, про що ми балакали з Олегом. Мова йшла про безпам'ятків чи, як він каже на них, — "непомнящих". Це суб'єкти, яких хтось очистив від пам'яті. Навіщо? Напрошується тільки один висновок: їх готували бути носіями для сутностей, яким не дано увійти у матеріальний світ природним шляхом, себто через народження.

— Не витрачайте час на пояснення. Я про це знаю. Не знаю тільки, хто вони — ті сутності, для яких підготували людські оболонки. Якщо це не біси, як ви стверджуєте...

— А хто підготував оболонки, ви знаєте?

— У загальних рисах... Але про це — не по телефону.

— Отже, про те, хто ті сутності, для яких готували людські скафандри, і хто саме готував скафандри поговоримо при зустрічі. Так?

— Так, — запевнив редактор. — Озветесь ви?

— Авжеж.

Я зберіг номер телефону газетника. Його густий тембр якийсь час після розмови ще чувся в моїй пам'яті.

Тим часом автобус підкотив до автовокзалу, ми вийшли й сіли на маршрутку, котра проїздила повз морвокзал. А там, у каюті, я убрався у джинсову пару і одягнув тубетейку.

— Сонечко, я ненадовго, — пообіцяв Маріці і поспішив у місто.

Мені не терпілося зустрітися з редактором.

Офіс редакції газети розташовувався в напівпідвальному приміщенні старовинного будинку на одній із центральних вулиць Одеси. Двері були навстіж, і вже з порога я окинув поглядом усе приміщення з кількома письмовими столами, за одним з яких — найбільшим сидів чоловік середнього віку. Більше в кімнаті не було нікого. Чоловік мав смагляве обвітрене обличчя з рисами, скоріше притаманними портовому вантажнику, і аж ніяк не редакторові газети. Ми потисли один одному руки і господар показав на стілець з другого боку столу. Сам він сидів спиною до вікна, за яким промайнули чийсь ноги і почувся стукіт підборів об асфальт. Самої перехожої не було видно, а тільки її

ноги до колін і тонкі довгі "шпильки". Скоро пройшов чоловік. Завваживши на моєму обличчі якусь реакцію на те, що відбувалося із зовні, в кількох кроках від нас, редактор посміхнувся:

— Коли нас сюди виселили з колишнього нашого офісу, я так само, як ось ви, щораз бентежився. Мені весь час здавалося, що по мені, по нашій редакції хтось топчеться, а точніше сказати: хтось обтирає об нас ноги.

— А ви не пробували домовитися з владою? — поцікавився я. — Ну, щоб виділили щось пристойніше? Адже "Одесса очень велика"...

— Звісно, ні. Я просто знав ситуацію. Більше того — один з віце-губернаторів поклав око й на це приміщення, мовляв, для нас і цього жирно. Він пропонував виселити нас кудись на периферію. Надто настирно став пробивати цю ідею після виходу у світ статті Олега про "непомнящого". Зв'язок ніхто не помітив, тільки я — мені-бо було відомо, куди зникають люди. Хоч я й не знав, що стає з ними потім. Я й тепер до пуття не знаю.

Редактор мав приємний басовитий голос людини, яка часто виступає перед аудиторією. На час я немов би відключився від смислу слів, а тільки чув звуки. Водночас мені було відомо з досвіду, що нічого суттєвого не пропущу. Раптом у мені немов би знову клацнув тумблер, який відповідає за смисл:

— ... Спочатку кудись пропали один за одним три журналісти. Через якийсь час Спілка журналістів дала оголошення про їхнє зникнення в засобах масової інформації. Минув час, але ніхто не відгукувався. Уже про них стали забувати, як раптом зник ще один наш колега. Та згодом він з'явився, але то вже була інша людина — у поведінці, у спілкуванні. Може, це грубо, що я скажу, але він став ніби причмелений. То белькоче щось незрозуміле, то починає балакати про якісь підземні галереї, про санітарів, що там порядкують. Називав прізвища трьох зниклих журналістів, казав про лікарняні ліжка і скаржився на поганий харч. Зв'язок між усім, що цей чолов'яга наверз, годі було встановити. Тепер він у психлікарні. Ігор його недавно відвідав, каже, що той поволі-поволі приходить до тями. Вже можна скомпонувати картину всього того, що з ним сталося. Виявляється, він досліджував куди зникли його друзі; а це була одна компанія, ну, квасили там по кав'ярнях... І докопався, що їх забрала "швидка допомога", і встановив маршрут, куди вона поїхала. Вистежив, що кінцевим пунктом, де "швидка" раптом зникала, були катакомби за містом. Не ті, у які туристів водять, — інші. Як виявилось тільки ось тепер, це були підземні сховища для зброї і снарядів ще довоєнного арсеналу, які повивозили в совдепівський час. Журналіст каже, що "непомнящих" там було близько двох десятків. Періодично хтось зникав, але перед зникненням він ставав нормальною людиною. Тільки й того, що, бувало, заговорювався і звертався до когось незрозумілою мовою. Скоро на його місце привозили нового "непомнящого".

— Так а памороки де відбивали? Там же у підземеллі? — озвався я.

— Ні, в машині "швидкої допомоги". У них був прилад, який гнав якісь там частоти. Але машину ту хтось спалив разом із санітарами. Після того "непомнящих" вже не

привозили. Четвертого журналіста обезпам'ятали звичайним способом — києм по голові. А в катакомбі привезли на крутій іномарці. Пам'ять, що поступово повертається до нашого колеги, висвітила й балачки двох биків у іномарці. Вони казали, щось про новий прилад, який позбавляє людину пам'яті з допомогою як частот, так і препаратів, і про нові машини швидкої допомоги, які мають ось-ось надійти. Мовляв, доти журналіст поживе в підземеллі з відбитими памороками. Жоден із тих, хто був у катакомбах, не робив спроби втекти і навіть не виявляв бажання опинитися на поверхні. Троє санітарів-наглядачів не надто переймалися можливою втечею. По-перше, "пацієнти" були позбавлені свідомості, а по друге, якби хтось схотів зробити ноги, то він опинився б у лабіринті, вийти з якого украй важко. Журналістові нашому якось поталанило; він, будучи напів при пам'яті і присвічуючи тунель запальничкою, таки вибрався на поверхню... Ага, ті троє наших колег зараз перебувають у пансіонаті — я їх бачив. Але вони ні мене, ні Олега не впізнали. Ми почали копати на предмет того, чи все це має відношення до владних структур. Не має. Схоже, діяла приватна організація.

Мені кортіло розповісти про віце-губернатора і одного з важливих відомств мого міста Свистопляса, але я стримався. Натомість озвався:

— Ви сказали, що періодично хтось із безпам'ятків ніби одужував... То не було одужання. У його плоть, очищену від душі, втілювалася сутність людини, яка жила у земному світі понад дві тисячі років тому. Цього комісара відправляли в чужому тілі у якийсь із регіонів України, де він готував людність до приходу... — На мить я затнувся, підбираючи, що сказати, та нарешті промовив: — До приходу колоса.

— Якого ще колоса? — поцікавився редактор.

— Ну, боввана, символа Вавилонської влади.

— Про щось подібне у нас з Олегом була мова — маю на увазі вторгнення. А тільки до чого тут Вавилон?

— Вавилон, а точніше Новий Вавилон — держава, заснована Набопаласаром більше як дві з половиною тисячі років тому в Месопотамії. Після нього, країною правив його син Навуходоносор і, здається, Набонід і Валтасар. Ця формація проіснувала вісімдесят вісім років. Вона стала аналогом, а точніше формою правління, для наступних Мідоперсії, Греції та Риму. Ідейним стрижнем влади була віра в бога Мардука. Тільки в наступних державних утвореннях він називався вже по-іншому. Це був зразок нечуваної тиранії. Її знищило християнство. Але знищило лише земну модель. Програма ж її перебувала в архіві вселенської пам'яті аж до тисяча дев'ятсот сімнадцятого року, коли вона повною мірою наклалася на найбільшу у світі імперію — Російську. І проіснувала на одній шостій суші Землі сімдесят три роки і сім місяців. Усі інститути влади, всі форми взаємин між людьми тут були ті ж самі, що і у Вавилоні. Тільки назви мали інші. Навіть кількість сатрапій, себто областей, мало чим відрізнялася від Вавилонії. Там було 106 сатрапій, а тут — у російського аналога всього на дві чи три більше. Та й ресурси існування у них не дуже відрізняються — Новий Вавилон протримався вісімдесят вісім, а його радянський аналог — сімдесят три роки і

сім місяців.

— Так а що то за мова, якою балакав, чи забалакувався, прибулець?

— Халдейська. Державна мова Нового Вавилону.

— Ви кажете: Нового... Хіба був ще якийсь? — поцікавився редактор.

— Був — спершу він називався Вавилон, чи Аккадське царство, у межиріччі Тигру і Євфрату.

Від мого погляду не уникла зміна на широкому лиці журналіста. Він повагався, а потім запитав:

— А як розшукати тих, які вгадують чужорідні сутності в людині?

— Не знаю. Мені тільки відомо, що вони існують. А як на них вийти, не маю уявлення.

— Так звідкись-то вам про те стало відомо.

— Колись моя творча стежка вивела мене на реальність, яку, щоб її побачити, треба було зазирнути за паркан матеріального світу. Я зазирнув і побачив. І змушений був напружено думати над тим, що там коїться.

У сірих очах господаря спалахнули вогники цікавості.

— Що саме? — поцікавився він.

— Довго розповідати. Скажу тільки, що свідків, котрі те побачили, знищують. Знищили б і мене, рано чи пізно, якби не відомі події, які потрясли не тільки все суспільство, а й саму сутність сучасної людини.

Раптом редактор спитав:

— А ви самі спроможні розпізнати халдея в людині?

Я мало не відказав "так", аж раптом у мені спрацював якийсь запобіжник. Я повагався, але переді мною сиділа щира людина, брехати якій не гоже.

— Хай ваше запитання залишиться без відповіді, — відказав я, підводячись. — Не сердьтеся. Ага, мало не забув. Ваша техніка, — я кивнув на комп'ютер на столі, — приймає диски?

— Авжеж. І дискети, і флешки, — відказав господар.

— Тоді залишу вам те, що до ваших знань про безпам'ятків додасть дещо таке, що, можливо, виведе вас на людей з властивостями, які вас цікавлять. — Я витяг з нагрудної кишені і поклав перед редактором коробочку з малогабаритним компакт-диском. На ньому були копії всіх балачок халдейською мовою, записаних на диктофон у Лікарні, а також тих, які були у щоденнику Володьки-Валтаса, переданому його батьком Кості. Були там також їхні переклади українською. По цьому додав: — Озивайтеся коли що.

Мабуть, мало хто з туристів, які заходили на судно, і вервечка яких губилася в глибині зали морвокзалу, звертали увагу на двох в одностроях морських офіцерів, що стояли на палубі обіч трапа і гомоніли про щось своє.

— Скільки ти вже нарахував? — поцікавився Костя.

— Двісті п'ятдесят, — відказав я.

Минуло ще чверть години, коли у черзі людей з сумками я раптом побачив літне

подружжя — чоловіка у червоній сорочці, який тягнув валізу на коліщатках, і жінку у зеленій кофтині. Вони були чи не єдині, хто на нас, а точніше на мене, подивилися. Коли ж пара наблизилася, то я опинився уже в знайомих частотах і в мені тієї ж миті виник звір. Хоч кольору їхніх очей не було видно, але я знав напевне — вони жовті у чорну цяточку. Поза всяким сумнівом, на судно зайшла пара темних. А те, що чоловік тягнув велику валізу, а жінка несла об'ємисту сумку, свідчило про те, що вони не туристи, а пасажери, які покидають Україну.

— Червоний і зелена... — сказав я тихо.

Костя, діждавшись, коли пара пройде вглиб палуби, пішов назирці. Скоро він повернувся і сказав, що знає в яку каюту вони зайшли.

— Це темні чи діти Мардука? — поцікавився.

Я сказав, що темні, і продовжив лік тих, хто наближався до трапа; вже стало видно кінець черги. Тим часом Лікар здався мені якимось неуважним... Вербечку туристів замикала молода білявка. Мені вона здалася знайомою. Коли ж жінка ступила на палубу, до неї підійшов Костя. Вони про щось поговорили і він повів її далі. Раптом я згадав: це була донька колишньої Костиної викладачки, з якою ми колись "чаювали" в його каюті.

Наближалось надвечір'я. Судно пливло курсом від Варни до Стамбула. Ми з Лікарем стояли на верхній палубі на носі, куди не заходили туристи. Він озвався:

— Учора дзвонив Михайло Гнатович. — Помітивши, що я не второпаю, про кого йдеться, пояснив: — Ну, історик — Курис.

— А-а.

— Казав, що відбулося чергове засідання комісії з безпам'ятків. Там вирішили залучити до їхнього гурту й тебе.

— У мене інші плани, — відказав я.

Мені здалося, що Костя по цих словах зітхнув з полегшенням.

Якийсь час ми стояли мовчки. Та несподівано у мене вихопилося:

— Як звати дівчину, яку ти зустрів під час посадки в Одесі?

— Оксана, — мовив Лікар. — Це донька Людмили Федорівни. Пам'ятаєш — медичка?

— Судячи з того, що вона вже вдруге на судні, — у вас із нею щось серйозне? — зробив я припущення.

— По суті я її не знаю. Поки що утримаюся від серйозного кроку. Мені вже не стільки років, щоб двічі ходити до загсу: ну, спочатку по шлюб, а потім — по розлучення. Ось ти, скільки років знав Маріцу, перш ніж повінчатися?

Я сказав, що десять і що мій випадок особливий; він не може бути прикладом для інших. Подумки прикинув, що дівчина, як казала її мати, у цьому році закінчила ординатуру, отже, їй десь років двадцять сім-двадцять вісім.

"Боже, дай Кості душевного спокою й любові!" — майнуло в голові. Я також подумав про Ксилантія, якому зіпсували життя діти Мардука, і про Бакса. "Дай, Боже, і їм знайти свій затишний куточок у житті!", — попрохав я в Господа.

І тут до ледь чутного гудіння двигуна і плюскоту хвиль за бортом долучився звук мого телефону. Я увімкнув його на гучність.

— Алло, — почувся баритон редактора. — Уже кілька разів намагаюся до вас дістатися, але щораз чую одне: "Абонент перебуває поза зоною досяжності". Ви, мабуть, десь далеко? — Оскільки я не поспішав відповідати, він провадив: — Комісія з "непомнящих" пропонує вам стати її членом. І це не на громадських засадах. Ну, грошенята з бюджету виділяють.

— Дякую, — відказав я, — але у мене є робота. І чого раптом у вас там вирішили, що я буду на своєму місці?

Якийсь час на тому боці не відповідали та, нарешті, почулося:

— Дещо нам розповів Курис.

— Не знаю, про що він вам казав, але я не готовий змінювати свої плани?

Знову запала мовчанка, по якій почулося:

— Послухайте, справа на стільки серйозна, що не зайве нагадати вам і про обов'язок патріота.

— Справді? А хто такі патріоти? Не поспішайте з відповіддю, я вам скажу, хто вони. Це ті, що змінюють владу одних злодіїв на владу інших хапких на руку, і на якийсь час мають від того моральну втіху. Але тільки на якийсь час, бо, зрештою, їх і самих починають винищувати.

— На цей раз мова йде не про злодіїв, а про щось значно гірше, — у басовитому голосі редактора вчувалася прикрість. — Але якщо ви...

І тут я відчув щось схоже на докори сумління. Чоловік-бо все збагнув.

— Стривайте. Дійдемо такої згоди: я буду у вас за консультанта на громадських засадах. А оскільки моя служба пов'язана з відлучками з міста, то триматимемо зв'язок по телефону. Я приїждитиму, як тільки виникне потреба; але перед тим ми маємо домовитися.

— Ну, що ж. Хай так, — відказав редактор, як мені здалося, з полегшенням у голосі.

Костя, який усе чув, сказав, щоб я поцікавився, як справи в інших областях. Я запитав і почув у відповідь:

— Так само, як і тут. Поки що — на стадії формування структури, яка чимось нагадуватиме міністерство чи комітет. Бувайте.

Раптом у мене вихопилося:

— Заждіть... А Курис знову ходив у профілакторій до безпам'ятків?

— Ні, цього разу збиралися тільки члени комісії.

— Він що, розповів усій комісії про нашу з ним зустріч?

— Ні. Тільки мені. Щоправда, при тому був Олег.

— Гарзд. Дякую. Тепер бувайте.

РОЗДІЛ 26

У редакції, поріг якої я переступив, крім господаря, було ще семеро — шість чоловіків і одна монахиня. З протилежного боку від столу редактора сидів Курис — історик.

Один з тих, хто був ближче до дверей, підвівся і, наблизившись до мене, сказав притишено:

— Пробачте, у нас нарада. Не могли б ви завтра?.. — це був Ігор, він простягнув мені візитку. — Ось тут телефон, спершу як іти, подзвоніть. — За мить підвів очі, на його обличчі з'явився подив. Під козирком кашкета він розпізнав рожеві плями на моїй лівій щоці.

З усього судячи, мене не впізнали ні Курис, ні редактор. Тим часом Ігор поспішив до столу і щось шепнув на вухо зверхникові. Той підвівся і підійшов до мене. Привітався, а тоді пояснив усім, що це той, про кого ішла мова на попередній нараді. Він, напевне, збирався щось додати, але цієї ж миті пролунав телефон. Редактор, піднісши слухавку до вуха, сказав у відповідь:

— Ага. — А потім — до присутніх: — Ходімо. Транспорт уже — під вікном.

Це був мікроавтобус, колеса якого хвилину тому виникли навпроти вікна напівпідвального приміщення редакції. Самого автобуса не було видно. По дорозі Курис потис мені руку, і ми сіли поруч. Попереду нас розмістилися редактор з монахиною. Автобусик якийсь час петляв центральними вулицями, а потім виїхав на дорогу Чорноморського козацтва. За чверть години ми вже рухалися Миколаївською трасою вздовж берега. Вуличне гуркотіння залишилося позаду; скориставшись відносною тишею, редактор підвівся і сказав кілька слів про мене — консультанта, який, не виключено, може стане членом комісії. А потім представив мені кожного — лаконічно, як у газетному матеріалі. То були: матінка Параскева з жіночого монастиря, Лікар-психіатр, такого ж віку, як і Костя й не виключено, що саме той, про якого Костя й мені розповідав, відомий в Одесі педагог — уже літній чоловік, і... Тим часом автобус проїхав Крижанівку, Фонтанку, переїхав на другий берег Великої Аджаликської затоки і повернув ліворуч у напрямку Нових Білярів. За чверть години він з'їхав з асфальту на бічну, встелену шлаком, дорогу. Невдовзі ми опинилися в улоговині, точніше сказати, на дні байраку, порослого гломом, шипшиною й дерезою, які переходили в діброву, де вже росли великі дерева. Несподівано дорога увірвалася перед високими металевими воротами, з обох боків яких тягнувся паркан, з такого ж гофрованого металу. Він губився десь углибині горіхового гаю. За воротами вгадувався закритий простір і у мене виникло таке ж відчуття, як тоді, коли я глухої ночі спускався в підвал котельні, де корчився в судамах Костя, "очолений" сином Мардука. "Пастка", — майнуло в голові. Раптом я озвався до Куриса:

— А яка мета поїздки?

— Знайомство з новим куратором від адміністрації. Цей, що зараз, тимчасово виконував роботу з безпам'ятками, бо має у владі свою посаду. А новий... Хтозна, що він за один. Скаже сам.

Я завважив збоку воріт стовпчик від шлагбаума і ще один — високий, з дощечкою, на якій можна було розібрати тільки "Спортивно-оздоровчий табір..." Ще вгадувалося слово: "інституту..."

Тим часом після кількох слів, сказаних водієм по телефону, ворота автоматично

розсунулися і автобус в'їхав на велике подвір'я перед довгим одноповерховим будинком з трьома вхідними дверима.

Нас зустріла молодиця в білому халаті, яка вийшла з середніх дверей. Спершу вона вклонилася матінці Параскеві, а потім потисла нам усім руки. Їй було десь за тридцять і від неї пахло м'ятою. На мені вона затримала погляд, мабуть, тому, що я з'явився уперше. Жінка сказала:

— Щойно дзвонили, що новий куратор затримається, а оскільки у наших пацієнтів час обіду, то пропоную й вам почати з обіду. Заразом побачите і скуштуєте страви, якими ми годуємо хворих.

Вона попрямувала у перші з трьох дверей будинку, за якими виявилася зала зі столами й чотирма стільцями довкола кожного. На столах червоніли по чотири тарілки з борщем, стояло блюдо зі скибками хліба і біля кожної тарілки лежало по ложці. Нам показала на два зсунутих столи в лівому кінці зали, де також стояло сім тарілок з борщем. Праворуч була кухня з "амбразурою", звідки розносили страви.

Щойно ми порозсідалися, як у їдальню стали заходити чоловіки у військовому. На них була літня форма, привезена з якогось військового складу. Чоловіки сідали по четверо за стіл, при цьому жоден не прохопився й словом. Загалом це були люди віком від двадцяти до сорока років, смагляві і зовсім білошкірі, худорляві і нівроку собі. Але було щось, що геть нівелювало відмінності, це те, що всі вони були стрижені. А найбільше їх споріднювали вирази на обличчях. Точніше сказати: той самий для всіх вираз — цілковитої відстороненості. Вони, здавалося, заходили в їдальню на "автопілоті", кожен знаючи, де його місце. Пацієнти заповнили п'ять столів, а за шостим сидів тільки один. Отже, безпам'ятків була всього двадцять одна особа.

— Такий борщ я можу поїсти тільки у мами, тут навіть присмак старого сала угадується, — звірився редактор, добираючи останню ложку з тарілки. І додав: — Якщо нашим "непомнящим" щось і загрожує, то це тільки ожиріння.

Коли тарілки на всіх столах уже були порожні, з'явилися дві куховарки з каструлями і поклали кожному в ту саму тарілку по черпаку якоїсь страви. Так само й нам — то виявилось овочеве рагу. Потім поставили всім по склянці чаю, запареного на чебреці й м'яті.

Управляюча закладом з'явилася, коли рагу вже було доїдене, а чай допитий. Вона окинула поглядом усі столи, а тоді сказала чітким голосом:

— У палату.

Враз чоловіки у військовому підвелися і вервечкою попрошували до дверей. Жоден з них не поспішав і не зволікав.

Тим часом матінка Параскева принесла з автобуса якусь раму, загорнену в тканину. То була ікона Миколи Угодника.

— Ось те, про що ми казали минулого разу. Тут, у трапезній, ця ікона буде на місці, — сказала монахиня і показала на цвях між двома вікнами, де колись висів чийсь портрет. — Не завадило б і лампадку внизу прилаштувати.

Управителька запевнила, що зробить усе, як вони й домовлялися.

Палата скоріше нагадувала казарму. У ній бильцями впритул до стіни стояли двадцять два ліжка, заправлені так само, як і в казармі. Поряд з кожним ліжком стояло по тумбочці, а з другого боку — стілець, на якому сидів "солдат". Обличчя у них були незворушні. Я не порівнював би їх з муляжами, бо це були живі люди зі здоровою шкірою на лицах. Тільки в очах не світилося. Обитель сутності — тіло була порожня. Хтось, забравши душу, погасив і світло в обителі, тому в очах не було ні іскринки.

І тут озвався до управительки Лікар-психіатр:

— Ну що, ніхто не заговорив за цей час?

— Ні, — відказала молодиця. — Отой балакучий, що белькотав щось незрозуміле і чіплявся до когось із вас, був останнім. Напевне, вибовкав тоді усі слова, які знав, і заглух. Он він — біля передостаннього, двадцять першого ліжка.

Мого плеча торкнувся історик.

— Це з нього у мене увійшло оте, — сказав пошепки. — Він тоді підійшов, потис руку, заговорив халдейською, а потім раптом обійняв. Спершу я був подумав, що йому якимось чином стало відомо про мої заняття халдейськими текстами, але вже потім мене вроді б не стало.

— Я так і зрозумів.

Раптом тишу, що панувала, порушив звук автомобіля.

— Куратор приїхав, — сказала управителька закладом і поспішила з палати.

На подвір'ї зупинилося біле легкове авто. Прочинилася задні дверцята і всередині заворушилося щось червона. На мить здалося, що то не авто, а гігантське яйце, в котрому виломився шматок шкаралупи і зараз з нього має вилущитися пташеня. "Рептилія", — поправив мої міркування внутрішній голос. Тим часом на жорстку, якою було вистелено подвір'я, ступила нога в жіночому черевіку, а потім з пройми висунулося стегно у червоній сукні. Крім неї в машині сидів тільки водій. Отже, новим куратором комісії тепер буде жінка.

Управителька поспішила до авто.

То була літня пані в сукні, хоч і просторій, але яка не приховувала складок на дебелим тілі. Раптом я завважив, що моїми очима дивиться мій звір-охоронець. Це він кинув репліку щодо рептилії. Поза всяким сумнівом, у профілакторій приїхала темна. Мить вислухавши слова управительки, жінка обійняла її й поцілувала. Вони виглядали як донька й мати. Донька в білому халаті — струнка, з тонкою талією, матуся у яскраво-червоній сукні, в якій не помітно було й натяку на талію. Попри вік, у тілі кураторки вгадувалася могутня енергетика; сукня її вигравала на сонці мінливими полисками. На ній були черевіки, також червоні, з низенькими підборами. Вона окинула нас усіх доброзичливим поглядом, і мені на мить здалося, що то був не погляд жовтих у чорну цяточку очей, а обійми її астральних рук. А ще мені здалося, що в повітрі з'явився запах глини чи ріллі. Про всяк випадок я поклав долоню на загривок мого звіра, який стояв у мені на всіх чотирьох лапах, весь напружений.

Тим часом жінка наблизилась і промовила низьким лагідним голосом:

— Добірне товариство, мене прислали сюди з Києва. Я буду куратором від обласної

адміністрації і нового відомства, яке ще не має назви, у справах людей, що втратили пам'ять. Це велика наша проблема, яка була поза увагою колишньої влади, і яка нам дісталася у спадок. Але перед тим, як почати розмову про клопіт, що упав на нашу голову, пропоную познайомитися ближче. Тут у мене є дещо... — Жінка зробила кілька кроків до машини і витягла з багажника чималий пакет.

На спареному столі з'явилися спершу пляшка коньяку і літрова фляга з каламутною рідиною, за тим — кільце добре запеченої кров'яної ковбаси, шмат сала і з десяток помідор. Поки новоприбула звичними рухами нарізала ковбасу й сало, підійшла куховарка зі склянками й тарілкою з хлібом.

— Не знаю, як ви, гонорове товариство, а я з учорашнього вечора ріски в роті не мала, — мовила кураторка, розливаючи коньяк. — Ну, за нашу майбутню співпрацю! — виголосила вона, піднісши склянку для цокання.

Випили всі, навіть матінка Параскева. Взяли й по кавальцю ковбаси, яка вабила часниковим духом, марно, що не минуло й десяти хвилин, як ми відійшли від столу.

Тим часом звір мій ні на мить не залишав без уваги жінку у червоному "лантусі" й червоних же черевиках. Лице її розпашіло, над верхньою губою з'явилися крапельки поту. Вона затягнула приємним низьким голосом "Многая літа..." Та раптом сказала:

— Я вже переконалася за багато років, що жодну серйозну справу не можна починати без "Многая літа". — Знову полинув спів кураторки, до якого долучився високий голос матінки Параскеви, а з тим і чоловічі голоси, крім мого.

"Душевно виходить, — подумав я, і раптом опинився думкою в офісі письменницької організації під час застілля з нагоди прийняття до Спільки новобранок. — Зараз почнуться повтори "Многая літа, многая літа..."

Але я помилився.

— А тепер... — сказала кураторка, ставлячи склянку на стіл, — Мене звати Ліліт Мартинівна. За фахом я філолог, а за покликанням поетка. А зараз я воліла б оглянути господарство, в якому нам доведеться працювати. Нехай тут залишається все, як є, бо ми ще повернемося, а тепер підемо в палату. — Вона попрямувала до виходу.

Тим часом мене не полишало бентежне відчуття, що я цю жінку вже десь бачив. Вона нагадувала Алісію Бамбулу. Відрізнялася тільки "габаритами" — Бамбула була звичайною грудастою бабою, ця ж мала широку тілисту постать особи, якій набридло воювати з зайвою вагою і вона вже ні в чому собі не відмовляла. А ще не виходили з голови слова, що її прислали з Києва. Я подумав: якби це була Бамбула, то мене, напевне, впізнала б. Але досі вона спиняла погляд тільки на монахині. По дорозі до палати навіть підійшла до неї і сказала:

— Матінко, е-е-е...

— Параскева, — назвалася служителька віри.

— Дуже приємно, матінко Параскева. В юності я також мріяла присвятити себе служінню Богові. Та, як кажуть, шляхи Господні не сповідимі. Як член Спільки письменників, тішуся тільки тим, що література, також Божий промисел.

— Авжеж, авжеж, — погодила монахиня.

Раптом я завважив, що звір у мені не просто дивився моїми очима, він кожної миті ладен був обернутися на блискавку. Його, як і мене, розлютило лицемірство темної. "А хай би ти пощезла!" — майнула думка. І тут я почув як прогарчав звір: "Сука! Темна сука!"

У палаті Ліліт Мартинівна вражено, як мені здалося, спинилася перед лицями двадцять одного безпам'ятка. Але бачила вона в них не обездушені людські матриці, а чоловічу стать. Щось прошепотіла до управительки, але та ніяково схилила голову і не відповіла.

— Та це ж так природно... — розчув я шепіт кураторки.

І тут у мене за спиною почувся притишений голос редактора:

— Зверніть увагу на тих, що сидять біля п'ятого, шостого і сьомого ліжок. Це журналісти, про яких я казав.

То були парубки інтелігентного вигляду, віком двадцять два — двадцять п'ять років. Розвинені торси і мускулісті руки свідчили, що вони займалися спортом. На них-то й був націлений погляд кураторки.

Я обернувся до редактора, прошепотів:

— Тримайтеся подалі від товстухи. І попередьте Куриса й Параскеву.

По цьому вийшов нишком на подвір'я. За хвилю вже розмовляв по телефону з автором синонімічного словника в моєму місті.

— ... Питаєш, хто зараз голова Спільки? — сказав колега. — Безголові ми. Нашу Монстрадаму перевели в Одесу на якусь державну посаду. Ну, вона, коли все оте почалося, ходила протестувати під адміністрацію і найбільше за всіх кричала. А коли все змінилося, про неї згадали. Номенклатура тепер Бамбула.

Після цих слів колеги мені на мить здалося, як у свідомості щось стало руйнуватися. То рухнув паркан, котрий, як мені здавалося, вже був встановлений на кордові нової дійсності і краю без вороття. Призначення його було не впускати у наш вимір дітей Мардука. І тут перед внутрішнім зором, немов на екрані телевізора, почали з'являтися слайди моїх померлих друзів: Наталки Голембіовської і Сашка Замули, Максима Івановича Капелюшного й Ольги Копиленко — всіх, хто пішов із життя за час головування Бамбух-Бамбули. Їх було чоловік із двадцять — кожен третій. Уже не мовлячи про тих, які стали інвалідами: у того хвороба Паркінсона, в іншого інсульт, ще іншому ампутували шматок прямої кишки. Я знову пережив важку недугу і страхітливе видіння мого жертвопринесення на горі Брокен; перед моїм внутрішнім зором промайнули пики, писки, мармизи пацюків у людській подобі, чоловічої й жіночої статі, які щодня конвоювали мене — вільну людину — з собаками, а інші супроводжували всюди, де б я не був.

Раніше я вважав Бамбух-Бамбулу просто темною, але після телефонної розмови з жінками сиротинцю, де вона навчалася, мені вже було відомо напевне: у розгодованому могутньому тілі селяться дві сутності — темна і дочка (а, може, син) Мардука. З кожною такою думкою я відчував як бубнявіє ненавистю в мені мій звір-охоронець — потвора, що виникла як реакція на бамбухів і верхоглядів-свистоплясів; лютішає й

повниться міццю, якої він доти не знав. Майнула й твереза думка: якщо мій звір відправить зараз у край без вороття дитя Мардука, то довідатися чия рука в Києві направила його сюди буде складно. А що це була справді лиха рука, у мене не виникало жодного сумніву. Ця сила володіє інформацією де, в якому саме місті, збереглися бамбухи-верхогляди. І тепер вона поставить їх кураторами над комісіями по безпам'ятках.

Але чудовисько в мені було геть позбавлене холодного глузду. Воно-бо являлось емоцією, викликаною роками утисків, принижень, і поневірянь, помноженими на мою волю. Міці пальців, які увіп'ялися в загривок звіра, не вистачило. З грудей моїх вилетіла куля завбільшки з кулак — однаково чорна й вогненна і влучила у спину Бамбух трохи вище поперека. І сталося несподіване — жінка не впала...

Очі, які, здавалося, не належали мені, бачили гладкушу тітку, обабіч якої стояли — ліворуч редактор, історик і Лікар, а праворуч — педагог, монахиня й управителька. Вони всі були укутані у щось схоже на рудий туман — то була аура товстухи. По миті "туман" став танути, а його ореол зменшуватися. Спочатку він покинув Лікаря й управительку, потім історика й монахиню і, нарешті, залишився тільки довкола постаті Бамбух-Бамбули. Я очікував, що зараз почнеться боротьба між сутністю темної — господаркою плоті — і дитям Мардука. Але цього не сталося, адже власниками тіла були обидві сутності: темна по матері (Даруньці) і дитя Мардука по батькові (Джебані); вони в цьому тілі прийшли у земний світ. Товсті литки Бамбухчихи ледь здригнулися. Почулися два голоси: сварлива говірка сільської жінки і незрозумілі чоловічі слова. Останні були здебільшого чужомовні, а частоти, якими їх вимовлялося, належали вселенському злу. Я наблизився, щоб краще чути, водночас умикаючи смартфон і виставляючи його в режим диктофона. По миті збагнув, що то був діалог матері й батька немовляти, які не могли дійти згоди, хрестити дитину чи ні. Виявляється, суперечка батьків відбилась у пам'яті дівчинки мов на Магнітофоні. І тепер подвійна сутність у ній — "темний-приходько" стала руйнуватися з моменту перебуванн її у земному світі, а саме від перших спогадів. Почулося дитяче белькотання, мабуть, це вже був голос самої Ліліт, а потім — щебетання дівчачого, напевне, інтернатської, поміж яких виділявся низький дівчачий голос Бамбух. Щомиті частота слів згущувалися і незабаром вони вже линули суцільним потоком. Та раптом настала пауза, і враз почулися слова, мовлені Алісією Бамбулою не так давно; то був вірш, який авторка прочитала на письменницьких зборах під час прийому її до Спілки письменників.

.....
.....

Справжню суть цього вірша я збагнув тільки ось-тепер. Тоді ж значення йому не надав.

Схоже, обидві душі, перед тим як покинути плоть земної жінки, очищалися від інформації, що "налипла" на них у земному світі. Скоро одна опиниться на Темному сателіті, друга — у краї без вороття.

Ще якусь мить чулася незрозуміла скоромовка, вже притишена, а тоді Бамбула

звалилася. Точніше — осіла на підлогу, затим перекинулася на спину. До неї враз підступився Лікар і спочатку перевінив пульс, потім закотив віко.

— Схоже на отруєння, — сказав.

— Так а слова, точніше голоси, двох людей... — зауважив історик.

— Таке буває. Реакція психіки на критичний стан організму. Ну, там щось відключилося — те, що контролює пам'ять. У такі хвилини людина може балакати все, що на язик повернеться.

Тим часом Курис підійшов до мене і прошепотів:

— Чоловічий голос промовляв халдейські слова.

Я сказав, що знаю і що це не отруєння. Він подивився запитально, але я промовчав. Подумки завважив, що вже в приміщенні не вчувалося запаху глинища.

І тут бліде лице жінки, яка лежала нерухомо, ледь-ледь зарожевіло, а по хвилі взялося життям. Вона розплющила повіки й подивилася карими очима. Тоді сіла і окинула поглядом палату з двадцять одним безпам'ятком і гурт людей довкола себе. На тлустому обличчі не вгадувалося й натяку на якусь думку чи емоцію. Схоже, потужності мого звіра вистачило, щоб відправити у край без вороття не тільки сина (чи доньку) Мардука, а й темну — душу Бамбух.

— Так що ж робити? — озвалася управителька. — Може, швидко викликати?

— Почекаймо, — мовив Лікар. — Я не переконаний, що це отруєння. По-перше не пішла піна, а по-друге, ми також їли й пили те ж саме, що й вона. — Він окинув поглядом кожного, запитав: — Як ви почуваетесь?

Не озвався ніхто.

Над Бамбулою схилився редактор, запитав:

— Як вас звати?

— Не знаю, — відказала жінка.

— Хто ви? — знову поцікавився журналіст.

— Не знаю, — була відповідь.

Тим часом управителька нервувала.

— Ну, треба ж щось робити, — сказала; в її голосі бриніли панічні нотки.

— Для початку її треба посадити на стілець, — сказав Курис.

А я подумав: "На тілець біля двадцять другого ліжка. Тепер безпам'ятків буде стільки ж, скільки літер у халдейському алфавіті. Треба поцікавитися, яка назва останньої літери і яке число їй відповідає".

Історик усе збагнув. Крім одного — куди поділися два мешканці з плоті жінки, котра сиділа на підлозі — чи справді вони вирушили кожен у свій край, а чи знайшли "домівку" у комусь, хто перебував у палаті — членів комісії чи безпам'ятків.

Озвалася матінка Параскева:

— Слід потелефонувати колишньому кураторові. Ця жінка, схоже, не спроможна виконувати свої обов'язки.

Управителька ніби тільки й чекали на цю пораду. Вона вихопила з кишені халата телефон і увімкнула його на гучність.

— Що сталося, — почувся чоловічий голос по кількох гудках.

Молодиця точно описала словами ситуацію, що склалася. У відповідь чоловічий голос попросив дати телефон редакторові.

— Схоже, маємо ще одного "непомнящого", — повідомив журналіст. — Потрібен новий куратор.

Чоловік на тому кінці сказав, що так одразу не може вирішити, як нам бути, і пообіцяв подзвонити згодом. Тим часом Бамбула підвелася на повен зріст; це знову була могутня баба, але тільки у плані тіла. З неї кудись подівалася тваринна енергетика. Лікар і Параскева взяли її під руки й повели до останнього — двадцять другого ліжка. Стілець зарипів під вагою тілес, які не вміщалися на сидінні. Відтак Лікар повторив запитання журналіста до Бамбули і отримав ту ж саму відповідь — "Не знаю".

Я гарячково, хоч і крадькома, оглянув усіх безпам'ятків і членів комісії. Ознак сина Мардука ні на кому не завважив. Мій звір, який зараз ні чим себе не виказував, був надійним індикатором як на темного, так і на прибульця. До того ж я розумів, що для того, щоб когось "очолити", синові Мардука потрібен близький контакт. А такого у Бамбули не було ні з ким.

І тут просигнало у кишені управительки.

— Так, — сказала вона, піднісши телефон до вуха, і вмить перемкнула його на гучність.

— Коли вона вирубилася? — почулося запитання.

Відповів редактор:

— Чверть години тому. З точністю до півхвилини. До речі, вона опритомніла, але тепер це вже інша істота.

— Он воно як. Дива якісь... Чоловіка, котрий прислав її до нас, учора заарештували. З'ясувалося, що за ним великий кримінал тягнеться з минулої влади. Але не це дивно. Чверть години тому він також став "непомнящим". Саме тоді, коли знепритомніла Бамбула. Мені щойно повідомили про це.

— Справді цікаво, — мовив журналіст. — А нам як бути?

— А ніяк. У Києві сказали, що кураторів тепер обиратимуть самі члени комісії з когось із своїх. Штатний розклад залишається той самий, тільки куратор поєднуватиме обов'язки одного з членів комісії. Звісно з надбавкою до зарплати. Ага, ви переконані, що Бамбула стала "непомнящою"?

— Так, — відказав редактор.

— Тоді зніміть з неї мірку на одяг. Ну, там зріст, повноту і те-де, для фабрики військового пошиву. Це перше, і візьміть її на забезпечення по харчуванню. Раптом що — дзвоніть.

РОЗДІЛ 27

Ми висіли з мікроавтобуса неподалік Історичного музею.

— Може, заглянете? — запропонував Курис.

Я сказав, що мушу вже бути на судні.

— Це не займе багато часу, — запевнив історик. — А розмова буде важлива.

У кабінеті гіркувато пахло старим папером. Господар витяг з шухляди кип'ятильник і череп'яний кухоль.

— Гадаю чашки міцного чаю нам не завадить, — сказав і, наповнивши кухоль водою з графина й підключивши кип'ятильник, продовжив: — Як я зрозумів, київський зверхник нашої кураторки був прибульцем, сином Мардука. А в камері став "непомнящим". Отже, якщо він не симулює, то, схоже, що очолив когось із співкамерників. А це означає, що вся інформація по нашій темі зберігається у пам'яті злочинця — адже це в'язень — і будь-коли з неї — інформації можуть скористатися діти Мардука. Виходить так: сума знань і намірів нової влади, спрямована на ліквідацію невидимої зловорожої потуги, стає відкритою для цієї ж таки потуги, а саме дітей Мардука. Питання: який сенс у існуванні нашої комісії?

Те, що сказав історик, я збагнув ще тоді, коли почув по телефону слова чоловіка з адміністрації про арешт зверхника в Києві.

— Ви особисто знаєте колишнього вашого куратора? — спитав я.

— Нашого, — поправив Курис. — Нашого з вами. Знаю.

— Потелефонуйте йому.

Господар пошукав у "контактах" потрібний номер.

— Алло, Іване Павловичу? Це Курис. Я — щодо тієї вашої інформації про заарештованого посадовця в Києві. Ось наш колега хоче вам дещо сказати. — Історик подав мені мобільний телефон.

— Доброго дня, — привітався я. — Скільки всього в'язнів сидять у камері, де перебуває той, хто став безпам'ятком?

— З ним самим вісім, — відказали на тому боці. — А яке це має значення?

— Має... Прохав би вас зв'язатися з Києвом і застерегти, щоб жодного з тих, хто перебуває в камері, не переводили десь-інде. Жодного. А в камеру вселили довірену людину, яка буде відстежувати, хто з в'язнів заговорить незрозумілою мовою, або ж вживатиме слова, які тепер не вживаються.

— Та там більшість — рецидивісти. У них така лексика, що її мало хто втямить. Ну, по фені ботають.

— І все ж... Там можуть бути як слова, які вже давно вийшли з ужитку сучасної людини, так і вирази якоїсь із східних мов, наприклад, халдейської. Якщо такого виявлять, то хай ізолюють його найретельніше і дадуть знати в нашу — одеську комісію. Ага, ще: хай тримаються від нього на відстані хоча б двох-трьох метрів, хто б то не був — начальник закладу, конвоїр чи адвокат. І на завершення: нехай повідміняють і відкличуть новопризначених кураторів.

— Це — останнє вже зроблено, — сказав голос на тому боці. — Члени комісії обиратимуть куратора самі. Я казав про це редакторові.

Поки я говорив, Курис запарив чай, а тоді наповнив ним дві невеликі чашечки і поставив банку з цукром. Сам він цукор не вживав, я теж його проігнорував.

— Коли сталося оте з Ліліт Мартинівною, — сказав господар, — вона заговорила

жіночим і чоловічим голосами. Чоловічим вимовлялися халдейські слова.

— Я знаю. Я записав їх на диктофон. Здогадуюся й про предмет балачки. Мова йшла про те, чи варто охрестити немовля Ліліт. Мати — сільська відьма — наполягала на тому, а батько — син Мардука категорично заперечував. Цей діалог відбився в пам'яті новонародженої і зберігався аж до тієї миті, коли плоть уже старої жінки позбулася сутностей: і прибульця, й відьми.

— А як сталося, що вона раптом стала "непомнящою"? — поцікавився історик.

Я посміхнувся, а потім сказав:

— Напевне, хтось наладив обох мешканців з тіла лжекураторки — сутностей від земної відьми і прибульця з потойбіччя — у їхні краї без вороття. Ну, в генах плоду було щось таке від матері й від батька, що притягнуло оті дві душі; немовля вродилося з ними. Щось подібне трапляється, коли в людський плід входить душа гієни або щура. Людське суспільство підкоригує таку істоту до своїх правил, але сутність гієни чи пацюка змінити неможливо. Щойно виникнуть сприятливі умови, як наповнення цих мерзенних тварин проявить себе повною мірою.

— Звідки вам відомо про дві сутності у тілі лжекураторки — темну і прихोцька? — поцікавився історик.

— Якось при зустрічі, коли матиму більше часу, розповім.

Я подумав, що у цю мить одну частину Бамбух зустрічає на Темному сателіті її мама Дарунька, а другу — сина (чи доньку) Мардука — батько Джебан, у відомстві вавилонської богині Ерешкігаль.

Раптом майнуло в голові, що за годину починається заїзд на судно нових туристів. І цієї ж миті озався мій телефон. На дисплеї висвітився номер Кості.

— Та йду вже, йду, — озався я.

— Ти де зараз?

— Де, де? В музеї.

— Давай хутчіше. Не пий з мене кров, — почувся голос мого товариша.

Судно відчалило після реєстрації останньої з туристичних груп. Ми з Костею ще довго стояли на палубі, спостерігаючи, як у сутінках то там, то там спалахують вогники у місті. Я вже все розповів про безпам'ятків і подію в профілакторії. Не назвав тільки справжнього імені лжекураторки. Тим часом вогників ставало дедалі більше і скоро великий масив нічної суші, від якої ми віддалялися, нагадував поле, на якому ворущаться міриади світлячків. Якийсь час ми мовчали; і тут лікар озався:

— Що ж виходить, що головний куратор був сином Мардука?

— Виходить що так.

— От сука! — прокоментував Костя з властивою йому прямоотою. — Іди знай тепер, кого він понаставляв над профілакторіями.

Ми пішли в буфет повечеряти, а потім — кожен у свою каюту. Там я згадав про запис голосів і увімкнув комп'ютер, а тоді під'єднав до нього смартфон.

Спочатку почувся високий жіночий голос:

— Я вже домовилася з батюшкою. Похрестимо на тому тижні.

Раптом немов би прочинилися двері в пекло і звідти полинули звукові частоти, які проте виявилися словами: "віслючка", "дурепа", "ти ж сама не хрещена, так навіщо ж..."

— Тоді, коли я народилася, було небезпечно хрестити дітей. Мої батьки боялися. А тепер вроді б і не дуже. Ти прикинь, якщо ми не похрестимо Ліліту, то в сільраді, щоб видати метрику, зажадають твій паспорт. А де ми його візьмемо? Та завтра ж по тебе приїдуть з району. А так немовля запишуть у церковній книзі і видадуть якесь посвідчення. Тоді ж, коли ти згадаєш, де твої документи, або ж тобі видадуть нові, ми на підставі церковного свідчення отримаємо метрику. Тепер ми запишемо дівчинку на моє прізвище — Бамбух.

З дверей пекла знову полинули чорні потоки слів, здебільшого халдейських, а з тих — українських, які я зрозумів, можна було скласти речення: "принісши Ліліт у церкву, ти її уб'єш або зробиш калікою на все життя. Виймеш з неї душу".

— Ну, що ти таке кажеш, Джебане? Вона ж моя донька — я її народила.

Цього разу почувся звичайний чоловічий голос, низький як у Бамбули:

— А я її батько. І ти вб'єш мене в ній.

— Дивні слова твої, Джебане. Дивні й не зрозумілі. Ти це ти, а вона це вона. Хоч зачато було донечку нашу за обопільної згоди. Я справді, як кажуть люди, можу когось зіпсувати, але ж не нашу кровинку.

— Не в тому справа, — знову почувся чоловічий голос. — Вона особлива.

— Всі діти для своїх батьків особливі, — зауважила жінка.

— Авжеж. Але Ліліт особлива по-іншому. Таких як вона тепер мало у світ приходить — минув уже їхній час. А до того, як він знову настане, ще багато поколінь з'явиться у земному світі і вийде з нього. Покликана вона і такі як вона для важливих діянь тут, у цьому світі. Через те і з'являються позаурочно. — По цьому знову почулися халдейські слова, в яких можна було впізнати "Мардук", "Іштар", "Ерешкігаль". А за тим: — Це несумісно з вірою, у яку ти хочеш її занурити. І взагалі мудрі були батьки твої, коли не понесли тебе хрестити.

— Про яке покликання ти кажеш, чоловіче?

— Та яке б не було. Не віддам я свою доньку Христові. Не віддам і край.

Останні слова діалогу линули в згущеному режимі і далі я вже нічого не міг розібрати — це був суцільний потік не слів, а звуків. Так буває, коли на плеєрі переходять у початок або кінець пісні за короткий час. Тривало таке не довго. Раптом на зміну потоку звуків прийшов чіткий голос поетеси Алісії Бамбули. Низьким, майже грудним, голосом вона почала читати вірш, якому я тоді не надав значення.

То було звернення до надприродної сили — деміурга, освідчення йому в коханні і пристрасне жадання близькості з ним. Я згадав компанію письменників, щось схоже на бенефіс Бамбули з нагоди її вступу до Спілки письменників, який вона проводила в Літературному музеї. Тепер же мені стало ясно, чому щораз, коли я бачив цю жінку, у мені повставав мій звір-охоронець. Він бачив щось таке, чого не міг розгледіти я, а відтак стояв на чатах, аж поки вона не зникала з очей. По тому минуло не багато часу і

зустрічі з новобранкою-поетесою, уже частіші, активізовували в мені дику силу і наповнювали її потужністю, здатною протистояти невидимому лихові. У мені спрацьовував якийсь охоронний рефлекс, даний природою, котрий у більшості людей за все життя так і не проявить себе, і вони помирають, не звідавши що це таке. Трапляється, цілі нації існують і помирають з приспаним рефлексом самозахисту. Зрештою відходять у небуття і ті, хто звідав цей рефлекс — усе має свій ресурс.

Але не все зникає. НЕБУТТЯ-бо не порожнеча, а світ програм, котрі через якийсь мегахрон часу можуть знову активізуватися у земному світі.

З самого початку знайомства з цією жінкою я знав, що вона темна, але мені невідомо було, що у її тілі селяться дві сутності, одна з яких — ворог самій людській природі — дитя Мардука.

Тепер її оболонка знаходиться у "профілакторії" для безпам'ятків — людей, у яких бамбули ж викрали їхні душі.

Ліліт Джебанівна Бамбух сидить на стільці під номером двадцять два. Чи не тому, що двадцять друга літера халдейського алфавіту є його останньою літерою? Втім, це може бути й чистою випадковістю.

Р. С. Читачу, нагадую: "не може бути дружби з темним, може бути тільки рабство у темного — чоловіка чи влади".

НЕ ПРОБУДЖУЙ У МЕНІ ЗВІРА

В лабіринтах не до проходу,
в нервосховищі аж на дні
заповітом мого роду
він прихований у мені.
Він дріма у підкірці сірій,
як в жаринах дріма (куняє) вогонь.
Не пробуджуй у мені звіра
і на світло не клич його.
Присипляю його щоднини,
ніби хмара над ним ходжу,
і, як матір свою дитину,
звіра в сховищі бережу.
Скільки треба снаги і муки,
скільки треба невидних сліз,
аби звір не збудився — і в руки,
і у мозок не переліз.
В бездіяльності, мов на дріжджах,
розростається, розбуха
сила звірова, дужа й свіжа,
і свавільність його лиха.
Тої сили незмірну гору
я не раз уже відчував,

коли звіра невинний порух
зовні вихлюпнеться, бува.
Я привітний такий і тихий —
хоч до рани мене клади.

Поки можеш, собі на лихо
того звіра не розбуди.

23.05.1971 року.

до арешту

Олекса Різниченко

КОМЕНТАР АВТОРА

до роману "ДІТИ МАРДУКА"

Сталося так, що публікацію роману було відкладено. І ось, через рік, коли з'явилася нова можливість його надрукувати, я вирішив ще раз перечитати твір, знаючи з досвіду, що вишукаю якісь із пропущених огріхів. І я їх таки знайшов. Але не це головне. Часова відстань у дванадцять місяців, протягом якої мені жодного разу не довелося заглянути у рукопис, зробила мене — автора звичайним читачем. Окремі розділи писалися п'ять, і більше років тому, і тепер сприймалися як нові. Перше враження було таке, що полотно твору скомпоновано з певної кількості блоків — великих і малих. Великі — це — дешифровані пророчі тексти, езотерична філософія, містика, егрегор духовності — письменницьке середовище, в якому вгніздилося лихо, а також щирі почуття любові і дружби. Малі блоки — розмаїті факти історії, авторські роздуми, приклади нелюдської жорстокості і протистояння їй. По суті твір схожий на "споруду", але викладену не з цеглин однакової величини, а з кам'яних брил — мегалітів. Це не фортеця і не храм, змуровані з дотриманням усіх фортифікаційних чи храмових особливостей. Але з нього, як з фортечної стіни або храмової дзвіниці, відкривається вид на довкілля, що за гранню стін. За межами цього літературного твору можна побачити світ причин — те, що людині, вихованій на матеріалістичних поняттях і їх стереотипах, не дано розгледіти у звичайному житті. А воно є, оточує кожного, а, трапляється, стає видимим і впливає на перебіг подій у житті не тільки окремої людини, а і всього людства. Роман "Діти Мардука", якщо й не навчить одразу побачити невидиме, то принаймні зорієнтує читача на таку можливість. А декому, тому, хто побував у ситуаціях, схожих на ті, що їх описано в романі, сприятиме у розширенні світогляду і прибере з очей шори[9]. Я простежив і архітектоніку твору: чи припасовані належним чином "блоки" між собою, чи немає між ними щілин, або ж надмірного шару "чамуру". За зразок узяв мегаліти на пірамідах майя. Там взагалі немає розчину, що скріплює, а плити базальту, пісковика чи іншої тамтешньої породи укладено так, ніби їх перед тим розм'якшили, а вже тоді притисли один до одного. Я також намагався, щоб складові твору були щільно укладені в "тілі" роману і журився, коли натрапляв на товстий шар "чамуру" або ж, навпаки, його повну відсутність. І ще одне: твір має два плани: перший зорієнтований на звичайного читача, книгомана, другий — на інтелектуала. Втім, це думки-алегорії мої — авторові. Їх може бути стільки

ж, скільки й читачів. Плекаю надію, що вони не будуть надмірно категоричними.

До всього додам, що в романі використані уривки з творів письменників — здебільшого поетів, а також деякі образи й характери майстрів слова, з якими мені колись доводилося спілкуватися. Оскільки роман написаний від першої особи, то у читача може скластися враження: чи не написав оті вірші я сам? Ні. Не написав. Жодного. Але й робити посилання на кожен рядок-два вірша було б не коректно з огляду на те, що твір художній. Творення ж персонажів, зокрема й літераторів, відбувалося виключно в межах ідеї твору і сюжетної доцільності. Тут в основному працювала фантазія автора, але використовувалися й окремі риси характерів знайомих людей, так би мовити, — з натури. Це звичайна практика письменника. Отож автор прохав би читача, який угледить у котромусь із героїв подібний до себе типаж, не ідентифікувати себе з ним.

Примітки

1

Трилер (від англ. Thrill — нервові тремтіння — хвилювання), особливий тип пригодницьких фільмів, літературних творів, у яких специфічні засоби повинні викликати у глядачів або читачів тривожне очікування, занепокоєння, страх. Елементи трилера можуть застосовуватися в детективі (в т. ч. детективній літературі), гангстерських і "чорних фільмах" (кримінальних фільмах, пройнятих відчуттям безвихідності, ірраціональності зла).

Специфічний об'єкт фантастики відрізняється від інших тим, що він існує в потенції, тоді як інші — насправді. Зокрема наукова фантастика ґрунтується на фантастичних допущеннях, які не суперечать сучасній науці, а припускають її подальший розвиток. Дія наукової фантастики часто відбувається в майбутньому, що ріднить цей жанр з футурологією. Твори, ґрунтовані на ненаукових допущеннях, відносяться до інших жанрів (наприклад, фентезі).

2

"Герніка" — назва картини Пабло Пікассо.

3

Альтфатер — так в Одесі називають урни на сміття.

4

Іштар — одне з центральних божеств Вавилона. Вона ж Астарта — богиня плодючості. Пізніше — Артеміда.

5

Нінкаррак, Гула — богині цілительства з аккадського епосу.

6

Лиса гора. — Достовірних відомостей про походження культу лисих гір немає. У списках дослідників числяться десятки "лисих гір" в Україні й Польщі. Слід сказати, що словосполученням "лиса гора" перекладається як "голгофа". Найбільш відомою з них є Лиса гора в Києві. За часів Петра I на ній звели фортецю, що стала одним з найважливіших елементів зовнішнього кільця оборони Києва від шведів. У горі, як

доповнення до потужних зовнішніх укріплень, були створені таємні підземні споруди, що призначалися для того, щоб стати смертельною пасткою для ворогів, якби ті захопили фортецю. Вирили величезні підземні резервуари, в які закачувалася вода з Дніпра і збиралася дощова волога. У разі захоплення ворогом фортеці її підземелля могли бути швидко затоплені разом з ворогом, що опинився в них. Звичайно, пастка могла спрацювати тільки при дотриманні найсуворішої таємниці її споруди. Тому за наказом світлого князя Меншикова кріпаків, що будували резервуари, "про всяк випадок покидали живцем у колодязі". Їх було близько трьох тисяч осіб.

7

Ерешкігаль — правителька підземного світу, богиня у стародавньому Вавилоні. Іркалла — її житло — обитель морока, край, з якого немає вороття.

8

Молох — назва язичницького божества. Являв собою мідну статую, з головою бика, людськими кінцівками, з порожнім нутром і простягнутими донизу руками; на них клали принесених у жертву дітей, на яких вони і згорали від палаючого знизу вогню. Походить ще з доєгипетських часів.

9

Шори — штучно створена ширма, те, що заважає розуміти суть чогось.